

الجامع الصحيح

İMAN-I BUHÂRÎ

SAHİH-İ
BUHÂRÎ

TERCÜME VE ŞERHİ

11

SAGLAM YAYINEVİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**SAHİH-İ BUHÂRÎ
TERCÜME VE ŞERHİ**

11. Cilt

Sahih-i Buhari 11. Cilt
ISBN 978-975-9180-47-8

9 789759 180478

Sahih-i Buhari TAKIM
ISBN 978-975-9180-35-5

9 789759 180355

© “Sahih-i Buhârî Tercüme ve Şerhi”

Bu eserin tüm yayın hakları SAĞLAM YAYINEVİ'ne aittir.

Tercüme : Harun YILDIRIM
e-mail: harunyildirim68@hotmail.com
Redaksiyon : Hüseyin Temel ALICI
e-mail: muslumanbiz@hotmail.com
Arapça Dizgi : Harun YILDIRIM
Hüseyin Temel ALICI
Türkçe Dizgi : Selahattin DOĞAN

Sertifika No: 16244
ISBN 978-975-9180-35-5 (Tk)
ISBN 978-975-9180-47-8 (11. Cilt)
Ekim-2010 / İstanbul

Baskı : Lord Matbaacılık
Davutpaşa, Emintaş San. Sit. No: 430 Topkapı/İST.

SAĞLAM YAYINEVİ
Çatalçeşme Sk. No: 19/1 D: 4 Cağaloğlu/İST
Tel: 212 527 52 79 Faks: 212 513 67 70
www.saglamyayinevi.com
e-posta: saglam@saglamyayinevi.com

الجامع الصحيح

SAHİH-İ BUHÂRÎ TERCÜME VE ŞERHİ

مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبُخَارِيُّ، أَبُو عَبْدِ اللَّهِ

İMAM-I BUHÂRÎ

Tercüme:
HARUN YILDIRIM

11. Cilt

(7211 - 7563)

(Genel Fihrist ve Alfabetik Karma Fihrist)

٤٧- بَاب مَنْ بَايَعَ ثُمَّ اسْتَقَالَ النَّبِيَّةَ

47- Beyat Ettikten Sonra Beyatinden Geri Dönmek İsteyen Kimse Bâbı

٧٢١١- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُثَنِّدِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ أَغْرَابِيًّا بَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْإِسْلَامِ فَأَصَابَ الْأَغْرَابِيَّ وَغَلَكَ بِالْمَدِينَةِ فَأَتَى الْأَغْرَابِيَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقْلَنِي بَيْعَتِي فَأَبَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ جَاءَهُ فَقَالَ أَقْلَنِي بَيْعَتِي فَأَبَى ثُمَّ جَاءَهُ فَقَالَ أَقْلَنِي بَيْعَتِي فَأَبَى فَخَرَجَ الْأَغْرَابِيُّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا وَيَنْصَعُ طَيِّبَهَا.

7211- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir bedevi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelerek Müslüman olmak üzere beyat etti. Ertesi gün çileden çıkmış, çılgın bir hâlde gelip Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem:

Benim sana verdiğim beyatı boz! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adamın bu talebini geri çevirdi, kabul etmedi. Adam tekrar:

Benim sana verdiğim beyatı boz! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adamın bu talebini geri çevirdi, kabul etmedi. Ardından Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Medine şehri demirci körüğü gibidir; pis ve işe yaramaz olanları dışarı atar, temiz ve iyi olanları ise kalır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1883, 7209, 7211, 7216, 7322)

٤٨- بَاب مَنْ بَايَعَ رَجُلًا لَا يُبَايِعُهُ إِلَّا لِلدُّنْيَا

48- Devlet Başkanına Yalnız Dünya Menfaati İçin Beyat Eden Kimse Bâbı

٧٢١٢- حَدَّثَنَا عَبْدَانُ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ رَجُلٌ عَلَى فَضْلِ مَاءٍ بِالطَّرِيقِ يَمْنَعُ مِنْهُ ابْنَ السَّبِيلِ وَرَجُلٌ بَايَعَ إِمَامًا لَا يُبَايِعُهُ إِلَّا لِدُنْيَاهُ إِنْ أَعْطَاهُ مَا يُرِيدُ وَفَى لَهُ وَإِلَّا لَمْ يَفِ لَهُ وَرَجُلٌ يُبَايِعُ رَجُلًا بِسِلْعَةٍ بَعْدَ الْغَصْرِ فَحَلَفَ بِاللَّهِ لَقَدْ أُعْطِيَ بِهَا كَذًا وَكَذًا فَصَدَّقَهُ فَأَخَذَهَا وَلَمْ يُعْطَ بِهَا.

7212- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Üç kimse vardır ki, Allah, kıyamet gününde onlara bakmaz, onların günahlarını temizlemez ve onlar için elem verici bir azap vardır: Birincisi şu kimsedir: Kendisinin yol üstünde ihtiyacından fazla suyu vardır da, onu ihtiyacı olan yolculara vermemiştir.

İkincisi ise şu kimsedir: Devlet başkanına yalnız dünya menfaati için beyat eden kimsedir ki, o kimse, devlet başkanı ona dünyalık verirse ondan razı olur, vermezse öfkelenir.

Üçüncüsü ise şu kimsedir: Bu adam da malını pazara ikindiden sonra getirir ve: O’ndan başka hak ilâh olmayan Allah’a yemin ederim ki bu mala şöyle şöyle para verdim, diye yemin eder ve müşteri de onun bu yeminine karşılık ona inanır ve o malı dediği fiyata satın alır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2358, 2369, 2672, 7212, 7446)

٤٩- بَابُ بَيْعَةِ النِّسَاءِ رَوَاهُ ابْنُ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

49- Kadınların Beyati Bâbı

Bunu İbnu Abbas, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden rivayet etmiştir.

٧٢١٣- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ ح وَقَالَ الْلَيْثُ حَدَّثَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي أَبُو إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ عُبَادَةَ بْنَ الصَّامِتِ يَقُولُ قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ فِي مَجْلِسٍ ثُبَايْعُونِي عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا تُسْرِقُوا وَلَا تَزْنُوا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ وَلَا تَأْتُوا بِبَهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ وَلَا تَعْصُوا فِي مَعْرُوفٍ فَمَنْ وَلَّى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَعُوقِبَ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَسَتَرَهُ اللَّهُ فَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ إِنْ شَاءَ عَاقِبُهُ وَإِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ فَبَايَعْتَاهُ عَلَى ذَلِكَ.

7213- Ubâde ibnu Sâmit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler bir mecliste otururken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu:

“Allah’a (ibadette) hiçbir şeyi ortak kılmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek, şu anda ve gelecekte yalanla iftira etmemek, hiçbir marufta (dindeki emir ve yasaklar) isyan etmemek üzere bana tâbi olunuz. İçinizden her kim ahdinde durursa onun mükâfatı Allah’a aittir. Her kim bu dediklerimden birini yapar da bu yüzden dünyada cezalandırılırsa bu ceza onun için kefarettir. Her kim de bu dediklerimden birini yapar Allah da onu gizlerse onun hesabı Allah’a kalmıştır: Dilerse onu affeder, dilerse azap eder.”

Biz de bu şart üzere Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beyat ettik. (Hadisin geçtiği diğer yerler. 18, 3892, 3893, 3999, 4894, 6784, 6801, 6873, 7055, 7199, 7213, 7468.)

٧٢١٤- حَدَّثَنَا مَحْمُودٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُبَايِعُ النِّسَاءَ بِالْكَلَامِ بِهَذِهِ الْآيَةِ ﴿لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾ قَالَتْ وَمَا مَسَّتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَ امْرَأَةٍ إِلَّا امْرَأَةٌ يَمْلِكُهَا.

7214- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Azze ve Celle'nin şu âyeti gereğince, kadınlardan sözlü olarak beyat almıştır:

«Ey Peygamber! Mümin kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamak, hırsızlık etmemek, zina işlememek, evlâtlarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir yalan düzüp getirmemek ve iyilik hususunda karşı gelmemek üzere sana beyat etmek için geldiklerinde, onların beyatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan mağfiret dile. Şüphe yoktur ki Allah, çok bağışlayıcıdır çok merhametlidir.» (Mumtehine: 12)¹

Kadınların beyatlaşmaları sırasında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in eli, hiçbir kadının eline değmemiştir. Ancak nikâh veya mâlik olduğu kadınlar bundan müstesnadır. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2713, 2733, 4182, 4891, 5288, 7214)

٧٢١٥ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ حَفْصَةَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةٍ قَالَتْ بَايَعَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَ عَلَيْنَا ﴿أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾ وَنَهَانَا عَنْ النَّيَاحَةِ فَقَبَضَتْ امْرَأَةٌ مِنَّا يَدَهَا فَقَالَتْ فُلَانَةٌ أَسْعَدَنِي وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَجْزِيَهَا فَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا فَلَذَهَبَتْ ثُمَّ رَجَعَتْ فَمَا وَفَتْ امْرَأَةً إِلَّا أُمُّ سَلِيمٍ وَأُمُّ الْعَلَاءِ وَابْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ امْرَأَةٌ مُعَاذٍ أَوْ ابْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ وَامْرَأَةٌ مُعَاذٍ.

7215- Ümmü Atıyye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz kadınlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e beyat ettik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize: **«Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak...»** âyetini okudu. Bizleri ölünün arkasından bağıra-çağıra ağıt yakmaktan yasakladı. Bu şart üzerine bir kadın beyattan vazgeçti ve şöyle dedi:

-Falanca kadın benim bir cenazemde ağıt yakmıştı. Şimdi ben de onun ölüsünün üzerine ağıt yakmak istiyorum.

O kadının bu sözlerine karşılık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hiçbir söz söylemedi. Kadın da oradan ayrıldı. Daha sonra tekrar

¹ Bu âyet-i kerime kadınların biat şeklini beyan etmektedir. Peygamber efendimiz Hudeybiye sulhünden sonra Müslümanlara sığınan kadınları, bu âyette zikredilen hususları kabul edip etmedikleri meselesiyle imtihan ediyor, bununla kabul edenlerin biatlarını kabul ediyordu.

geldi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kadının beyatını kabul etti.

Benimle beraber beyat eden kadınlardan ancak Enes'in annesi ve Ebu Talha'nın karısı olan Ümmü Süleym, Ümmül-Alâ, Ebu Sebre'nin kızı Muâz ibnu Cebel'in karısı veya Ebu Sebre'nin kızı ve Muâz ibnu Cebel'in karısından başkası bu beyattaki feryatla ağlamama şartına vefa etmedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1306, 4892, 7215)

• ۵۰- بَابُ مَنْ نَكَثَ بَيْعَةَ

50- Yaptığı Bir Beyati Bozan Kimse Bâbı

وَقَوْلُهُ تَعَالَى ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمِنْ أَجْرٍ أَعْظَمًا﴾.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Ey Muhammed! Gerçek olan şudur ki, sana bey'at edenler, aslında Allah'a beyat etmişlerdir. Allah'ın eli, onların elleri üzerindedir. Kim ahdinden dönerse, kendi aleyhine dönmüş olur. Kim de Allah'a olan ahdine vefa gösterirse, Allah ona büyük bir mükâfat verecektir.» (Feth: 10)

۷۲۱۶- حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ سَمِعْتُ جَابِرًا قَالَ جَاءَ أَغْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ بَايَعْنِي عَلَى الْإِسْلَامِ فَبَايَعَهُ عَلَى الْإِسْلَامِ ثُمَّ جَاءَ الْقَدَّ مَحْمُومًا فَقَالَ أَقِلْنِي فَأَبَى فَلَمَّا وَلَّى قَالَ الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْفِي خَبْنَهَا وَيَنْصَعُ طِيْبَهَا.

7216- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir bedevi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelerek Müslüman olmak üzere beyat etti. Ertesi gün çileden çıkmış, çılgın bir hâlde gelip Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: “Benim sana verdiğim beyatı boz!” dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adamın bu talebini geri çevirdi, kabul etmedi ve şöyle buyurdu:

“Medine şehri demirci körüğü gibidir; pis ve işe yaramaz olanları dışarı atar, temiz ve iyi olanlar ise kalır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1883, 7209, 7211, 7216, 7322)

٥١- بَابُ الْإِسْتِخْلَافِ

51- Halifenin, Ölümünden Önce, Kendisinden Sonra Yerine Gececek Halifeyi Tayin Etmesi Bâbı

٧٢١٧- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ سَمِعْتُ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ قَالَ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَارَأْسَاهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَلِكَ لَوْ كَانَ وَأَنَا حَيٌّ فَاسْتَغْفِرُ لَكَ وَأَدْعُو لَكَ فَقَالَتْ عَائِشَةُ وَآئِكِ يَا إِلَهِي لَأُظْلِكَ لِحُبِّ مَوْتِي وَلَوْ كَانَ ذَلِكَ لَظَلَلْتُ آخِرَ يَوْمِكَ مَعْرَسًا بِنَاصِيَةِ أَزْوَاجِكَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلْ أَنَا وَارَأْسَاهُ لَقَدْ هَمَمْتُ أَوْ أَرَدْتُ أَنْ أُرْسِلَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ وَابْنِهِ فَأَعْهَدَ أَنْ يَقُولَ الْقَائِلُونَ أَوْ يَتَمَنَّى الْمُتَمَنِّونَ ثُمَّ قُلْتُ يَا إِلَهِي اللَّهُ وَيَدْفَعُ الْمُؤْمِنُونَ أَوْ يَدْفَعُ اللَّهُ وَيَأْتِي الْمُؤْمِنُونَ.

7217- Kasım ibnu Muhammed -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe -Allah ondan razı olsun- başı ağrıyınca: Vay başım! dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Şayet ben hayatta iken sen ölürsen ben de senin için Allah’tan bağışlanma dilerim” buyurdu. Bunun üzerine Âişe: Vay başıma gelene! Ben öyle sanıyorum ki sen benim ölmemi istiyorsun. Şayet bu gerçekleşirse sen o günün sonunda hanımlarından biri ile gelin-güvey olursun. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bilâkis vay benim başıma! Hatta şimdi Ebu Bekir’e ve oğluna haber göndermeyi ve halifelik konusunda söz söyleyenleri dedikoducularının sözlerinden ve halifelik umanların temennilerinden nefret ederek, nizayı kesmek için halifeliği Ebu Bekir’e vasiyyet etmeyi istedim. Fakat sonra düşünüp dedim ki, Allah halifeliği Ebu Bekir’den başkasına vermekten imtina eder; müminler de Ebu Bekir’den başkasının halife olmasını men ederler veya: Allah, Ebu Bekir’den başkasının halife olmasını men eder; müminler de Ebu Bekir’den başkasına beyattan imtina ederler.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 5666, 7217)

٧٢١٨- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قِيلَ لِعُمَرَ أَلَا تُسْتَخْلَفُ قَالَ إِنْ أُسْتَخْلِفَ فَقَدْ اسْتَخْلَفَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي أَبُو بَكْرٍ وَإِنْ أُلْتُكُ فَقَدْ تُرِكَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنْتَوُا عَلَيْهِ فَقَالَ رَاغِبٌ رَاهِبٌ وَدِدْتُ أَنِّي نَجَوْتُ مِنْهَا كَفَافًا لَا لِي وَلَا عَلَيَّ لَا أَحْمِلُهَا حَيًّا وَلَا مَيِّتًا.

7218- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Babam Ömer yaralanıp ölüm döşeğine düşünce, kendisine: “Kendinden sonra yerine geçecek halifeyi tayin etmez misin?” denildi. Ömer de şöyle dedi:

-Şayet benden sonra yerime geçecek olan halifeyi tayin edecek olursam ki bunu benden daha hayırlı olan Ebu Bekir yapmıştır, şayet benden sonra gelecek olan halifeyi tayin etmezsem ki bunu da benden daha hayırlı olan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yapmıştır.

Ömer’in bu sözüne karşılık orada bulununlar O’na karşı övgüde bulundular. Bunun üzerine Ömer de şöyle dedi:

-Ben, benden sonra gelecek bir halife tayin etmek ve tayinimde isabet ederek övülmek isterim. Fakat isabet olunamamasından da korkarım. Ben bu hilâfet işinden ne kârlı, ne de zararlı olmayarak; başabaş kurtuldum. Artık şimdi muayyen bir zatı yerime halef ederek hayatımda, ölümümde mes’uliyetini yüklenmek istemem.

٧٢١٩- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا هِشَامُ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ خُطْبَةَ عُمَرَ الْآخِرَةَ حِينَ جَلَسَ عَلَى الْعِثْرِ وَذَلِكَ الْفَدَى مِنْ يَوْمِ تُوْفِّي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَشَهَّدَ وَأَبُو بَكْرٍ صَامِتٌ لَا يَتَكَلَّمُ قَالَ كُنْتُ أَرْجُو أَنْ يَعِيشَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى يَدْتَبِرَنَا يُرِيدَ بِذَلِكَ أَنْ يَكُونَ آخِرَهُمْ فَإِنْ يَكُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ مَاتَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ جَعَلَ بَيْنَ أَظْهَرِكُمْ نُورًا تَهْتَدُونَ بِهِ هَدَى اللَّهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنْ أَبَا بَكْرٍ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَانِي الثَّنَيْنِ فَإِنَّهُ

أَوَّلَى الْمُسْلِمِينَ بِأُمُورِكُمْ فَقَوْمُوا قَبَائِعُوهُ وَكَانَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ قَدْ بَايَعُوهُ قَبْلَ ذَلِكَ فِي سَقِيفَةِ بَنِي سَاعِدَةَ وَكَانَتْ بَيْعَةُ الْعَامَّةِ عَلَى الْمُنْبَرِ قَالَ الزُّهْرِيُّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ سَمِعْتُ عُمَرَ يَقُولُ لِأَبِي بَكْرٍ يَوْمَئِذٍ اصْعَدِ الْمُنْبَرِ فَلَمْ يَزَلْ بِهِ حَتَّى صَعِدَ الْمُنْبَرُ فَبَايَعَهُ النَّاسُ عَامَّةً.

7219- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb minber üzerine oturup yaptığı ikinci hutbesinde şöyle dedi: Bu hutbe, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatı gününün ertesinde olmuştu. Ömer şehadet kelimelerini söyledi. Ebu Bekir ise hiç konuşmuyor, susuyordu. Ömer şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yaşayıp da bizim işlerimizi üzerine alıp yazmasını ümit ederdim.

Ömer bu sözyle, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatının kendilerinden sonra olmasını kastetmektedir. Ömer sözüne şöyle devam etti: Muhammed ölmüş ise, şüphesiz Allah Azze ve Celle sizin aranızda Kurân'ı bırakmıştır ki, onunla Allah'ın Muhammed'e hidayet ettiği doğru yolu bulacaksınız. Şübhesiz Ebu Bekir de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sahibi ve mağarada ikinin ikincisi olandır. Hiç şüphe yok ki, O, Müslümanların işlerini üzerine almaya en lâyık kimsedir. Öyleyse kalkın ve Ebu Bekir'e beyat edin!

Sahabîlerden bir kısmı bundan önce Sâide oğulları sakifesinde Ebu Bekir'e beyat etmişlerdi. Umumî beyat ise, sakifede yapılan beyat gününün sabahında, minber üzerinde yapılan bu beyat olmuştu.

Zuhrî, Enes ibnu Mâlik'ten söyledi ki: Enes ibnu Mâlik, o gün Ömer'in Ebu Bekir'e ısrarla "Minbere çık!" deyip durduğunu işitmiş ve nihayet Ebu Bekir minbere çıkınca, insanlar ona umumî olarak beyat ettiler, demiştir. (Hadisin geçtiği diğer yer: 7219, 7269)

٧٢٢٠- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ امْرَأَةً فَكَلَّمْتُهُ فِي شَيْءٍ فَأَمَرَهَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ جِئْتُ وَلَمْ أَجِدْكَ كَأَنَّهَا تُرِيدُ الْمَوْتَ قَالَ إِنْ لَمْ تَجِدْنِي فَأْتِي أَبَا بَكْرٍ.

7220- Cubeyr ibnu Mut'im -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelmiş ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kadına kendisine tekrar gelmesini emretmişti. O kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminkini sanki ölümünü kastederek:

-Şayet gelir de seni bulamazsam ne yapayım, kime gideyim? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Şayet beni bulamazsan Ebu Bekir'in yanına git” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3659, 7220, 7360)

٧٢٢١- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنِي قَيْسُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَوْ فِدِ بَرَاخَةَ تَتَّبِعُونَ أَذْنَابَ الْإِبِلِ حَتَّى يُرِيَ اللَّهُ خَلِيفَةَ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُهَاجِرِينَ أَمْرًا يَغْدِرُونَكُمْ بِهِ.

7221- Târik ibnu Şihâb şöyle dedi: Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Buzâha heyetine şöyle dedi: Sizler çöllerde develerin kuyruklarının arkalarından gidirsiniz, nihayet Allah sizlere, Peygamber'inin halifesi ve Muhacirleri eliyle, bunların sizlere kusur ve günahı çok saymakta olacakları bir iş gösterir!

بَاب

Bâb

٧٢٢٢-٧٢٢٣- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ سَمُرَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَكُونُ اثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا فَقَالَ كَلِمَةً لَمْ أَسْمَعْهَا فَقَالَ أَبِي إِنَّهُ قَالَ كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ.

7222-7223- Câbir ibnu Semure -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “On iki emir olacaktır” buyurdu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir söz daha söyledi ki o bana gizli kaldı. Onu da babam Semure: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Bunların hepsi Kureys'tendir” buyurdu, diye rivayet etti.

٥٢-بَابُ إِخْرَاجِ الْخُصُومِ وَأَهْلِ الرَّيْبِ مِنَ الْيُتُوتِ بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ

52- Birbirleriyle Çekişen Hasımların, Töhmetsiz ve Masiyet Ehlisi Olanların, Bu Sıfatla Tanınmalarından Sonra Evlerden Çıkarılmaları Bâbı

وَلَقَدْ أَخْرَجَ عُمَرُ أَخْتَ أَبِي بَكْرٍ حِينَ نَاحَتْ.

Ömer ibnu Hattâb, Ebu Bekir'in vefatı üzerine bağırıp çağırarak feryat ettiği zaman, Ebu Bekir'in kız kardeşi Ümmü Ferve bintu Ebu Kuhâfe'yi evden dışarı çıkarmıştır.

٧٢٢٤- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ بِحَطَبٍ يُحْتَطَبُ ثُمَّ أَمُرَ بِالصَّلَاةِ فَيُؤَذَّنَ لَهَا ثُمَّ أَمُرَ رَجُلًا فَيُؤَمِّمَ النَّاسَ ثُمَّ أَخَالَفَ إِلَى رِجَالٍ فَأَحْرَقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُكُمْ أَنَّهُ يَجِدُ عَرَقًا سَمِينًا أَوْ مِرْمَاتَيْنِ حَسَنَتَيْنِ لَشَهِدَ الْعِشَاءَ.

7224- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, aklımdan öyle geçirdim ki, odun toplanılmasını, sonra da namaz için ezan okunmasını emredeyim. Sonra da bir kişiye imam olup insanlara namaz kıldırmasını emredeyim. Sonra da cemaate gelmeyenlerin evlerini üstlerine yakıvereyim. Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, onlardan biri (Mescidde) etli bir kemik parçası veya iki paça bulacağını bilseydi muhakkak yatısı namazında hazır bulunurdu.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 644, 657, 2420, 7224)

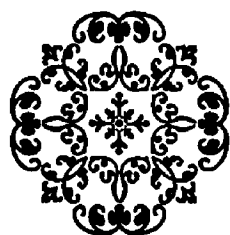
۵۳-بَابُ هَلْ لِلْإِمَامِ أَنْ يَمْتَعَ الْمُجْرِمِينَ وَأَهْلَ الْمَعْصِيَةِ مِنَ الْكَلَامِ مَعَهُ
وَالزِّيَارَةِ وَنَحْوِهِ

53- Bâb: İmam İçin Mücrimleri ve Günah İşleyenleri
Konuşmaktan, Kendilerini Ziyaret Etmekten ve Benzeri Şeylerden
Yasaklaması Caiz Olur mu?

۷۲۲۵- حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ
عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ
وَكَانَ قَائِدَ كَعْبٍ مِنْ بَنِيهِ حِينَ عَمِيَ قَالَ سَمِعْتُ كَعْبَ بْنَ مَالِكٍ قَالَ لَمَّا تَخَلَّفَ
عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةِ ثُبُوكَ فَذَكَرَ حَدِيثَهُ وَكَلَّمَى رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُسْلِمِينَ عَنْ كَلَامِنَا فَلَبِثْنَا عَلَى ذَلِكَ خَمْسِينَ لَيْلَةً
وَأَذَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِتَوْبَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ.

7225- Ka'b ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sal-
lallâhu aleyhi ve sellem ile beraber Tebuk savaşına katılmama hadisini
zikretti ve şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Müslümanların bizimle
konuşmasını yasakladı. Bu şekilde elli gün geçti. Elli günün sonunda Al-
lah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Azze ve Celle'nin bizim töv-
bemizi kabul ettiğini ilân etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2757, 2947, 2948,
2949, 2950, 3088, 3556, 3889, 3951, 4418, 4673, 4676, 4677, 4678, 4655, 6690, 7225)

٩٤- كِتَابُ التَّمَنِّي

94- KİTABUT-TEMENNÎ (Temenni Etmek Kitabı)

١-بَاب مَا جَاءَ فِي التَّمَنِّي وَمَنْ تَمَنَّى الشَّهَادَةَ

1- Temenni Etmek Hakkında Gelen Hadisler ve Şehit Olmayı Temenni Eden Kimse Bâbı

٧٢٢٦- حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ غَفِيرٍ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ وَسَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا يَكْرَهُونَ أَنْ يَتَخَلَّفُوا بَعْدِي وَلَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُهُمْ مَا تَخَلَّفْتُ لَوَدِدْتُ أَنِّي أَقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أَقْتُلُ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أَقْتُلُ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أَقْتُلُ.

7226- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, şayet benim kendilerine benimle savaşa çıkabilecek bir binek bulamadığım için benimle savaşa çıkamamaları onlara zor gelecek olmasaydı, Allah yolunda mücadele için çıkan hiçbir savaştan geri kalmazdım. Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, Allah yolunda öldürülüp diriltilmemi; ondan sonra öldürülüp diriltilmemi; ondan sonra öldürülüp diriltilmemi sonra da öldürülmeyi çok isterdim.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 36, 2787, 2797, 2972, 3123, 7226, 7227, 7457, 7463)

٧٢٢٧- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ
الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ
وَدِدْتُ أَنِّي أَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَقْتُلُ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أَقْتُلُ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أَقْتُلُ فَكَانَ أَبُو
هُرَيْرَةَ يَقُولُهُنَّ ثَلَاثًا أَشْهَدُ بِاللَّهِ.

7227- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Nefsim elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki, Allah yolunda savaşmayı sonra öldürülmeyi sonra diriltilmeyi, sonra tekrar öldürülüp tekrar diriltilmeyi, sonra tekrar öldürülüp tekrar diriltilmeyi ne kadar da çok isterdim.”

E’rac şöyle dedi: Ebu Hureyre bu “Öldürülmemi” kelimelerini üçer defa söylerdi de: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu böyle söylediğine Allah adına şahadet ederim! derdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2787, 2797, 2972, 3123, 7226, 7227, 7457, 7463)

٢-بَابُ تَمَنِّيِ الْخَيْرِ وَقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ لِي أَحَدٌ ذَهَبًا

2- Hayır Temenni Etmek ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Benim Uhud Dağı Kadar Altınım Olsa...” Hadisi Bâbı

٧٢٢٨- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ نَصْرِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ هَمَّامٍ
سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ كَانَ عِنْدِي أَحَدٌ ذَهَبًا
لَأَحْبَبْتُ أَنْ لَا يَأْتِيَ عَلَيَّ ثَلَاثٌ وَعِنْدِي مِنْهُ دِينَارٌ لَيْسَ شَيْءٌ أَرْضُدُهُ فِي دِينٍ عَلَيَّ
أَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهُ.

7228- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Benim Uhud dağı gibi altınım olsa, ondan bir miktar şey yanımda bulunduğu hâlde üzerimden üç gece geçmesi beni sevindirmez; ancak bir borç ödemek için hazır tutmakta olduğum miktar bundan müstesnadır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2389, 6445, 7228)

۳-بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ

3- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Şu Hadisi Bâbı "Hac Aylarında Umrenin Cevazını Şimdi Hatırladığım Gibi İhrama Girerken de Önden Bilmiş Olaydım, Kurbanlık Sevk Etmezdim."

۷۲۲۹- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا سَقْتُ الْهَدْيَ وَلَحَلَلْتُ مَعَ النَّاسِ حِينَ حَلُّوا.

7229- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: İşimden sonradan bildiğim hac aylarında umrenin cevazını, evvelden bilmiş olaydım, kurbanlık sevketmez ve insanlarla beraber umre sebebiyle ihramdan çıktıkları zaman elbette ben de ihramdan çıkardım. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 294, 305, 316, 317, 319, 328, 1516, 1518, 1556, 1560, 1561, 1562, 1638, 1650, 1709, 1720, 1733, 1757, 1762, 1771, 1772, 1783, 1786, 1787, 1788, 2952, 2984, 4395, 4401, 4408, 5329, 5548, 5559, 6157)

۷۲۳۰- حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ عَنْ حَبِيبٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَبَّيْنَا بِالْحَجِّ وَقَدِمْنَا مَكَّةَ لِارْتِعِ خَلَوْنِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ فَأَمَرَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَطُوفَ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَأَنْ نَجْعَلَهَا عُمْرَةً وَنَحِلَّ إِلَّا مَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ قَالَ وَلَمْ يَكُنْ مَعِ أَحَدٍ مِنَّا هَدْيٌ غَيْرَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَطَلَحَهُ وَجَاءَ عَلِيٌّ مِنَ الْيَمَنِ مَعَهُ الْهَدْيُ فَقَالَ أَهْلَلْتُ بِمَا أَهَلَّ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا نَنْطَلِقُ إِلَى مِنًى وَذَكَرُوا أَحَدَنَا يَقْطُرُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيَّ لَوْ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ وَلَوْلَا أَنْ مَعِيَ الْهَدْيُ لَحَلَلْتُ قَالَ وَلَقِيَهُ سُرَاقَةُ وَهُوَ يَرْمِي جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا هَذِهِ خَاصَّةٌ قَالَ لَا بَلْ لِأَبَدٍ قَالَ وَكَانَتْ عَائِشَةُ قَدِمَتْ مَعَهُ مَكَّةَ وَهِيَ حَائِضٌ فَأَمَرَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَنْسِكَ الْمَنَاسِكَ كُلَّهَا غَيْرَ آئِهَا لَا تَطُوفُ وَلَا تُصَلِّي

حَتَّى تَطْهَرُ فَلَمَّا نَزَلُوا الْبُطْحَاءَ قَالَتْ عَائِشَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَنْطَلِقُونَ بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ
وَأَنْطَلِقُ بِحَجَّةٍ قَالَ ثُمَّ أَمَرَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ الصَّدِيقَ أَنْ يَنْطَلِقَ مَعَهَا إِلَى
التَّنْعِيمِ فَأَعْتَمَرَتْ عُمْرَةً فِي ذِي الْحِجَّةِ بَعْدَ أَيَّامِ الْحَجِّ.

7230- Cabir İbnu Abdullah'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabı hac için ihrama girmişlerdi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Talha dışında kimsenin yanında kurbanı yoktu. Ali, Yemen'den, beraberinde kurbanıyla birlikte geldi ve Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem haccına niyet ettiği gibi niyet ettim, dedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem sahabelerine, beraberinde kurbanlıklarını getirenler müstesna, hac niyetlerini umreye çevirmelerini, Kâbe'yi tavâf ettikten sonra saçlarını tıraş edip ihramdan çıkmalarını emretti. Bunun üzerine bazı sahabeler şöyle dediler: Bizden birinin zekerinden meni damlar olduğu hâlde mi Mina'ya gideceğiz? Bu söz Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ulaştıncaya Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şayet böyle bir işle karşılaşacağımı bilseydim kurbanımı beraberimde getirmezdim. Şayet yanımda kurbanım olmasaydı ihramdan çıkardım.”

Hac esnasında Âişe -Allah ondan razı olsun- âdet oldu. Kâbe'yi tavâf dışında hac ibadetlerinin tamamını yerine getirdi. Temizlendiğinde Kâbe'yi tavâf etti ve şöyle dedi: “Ey Allah'ın Rasûlü! Sizler hac ve umre yaparak Mekke'den ayrılıyorsunuz, ben ise sadece hac yaparak ayrılıyorum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Âişe'nin erkek kardeşi Abdurrahman'a, onunla birlikte Ten'im'e gitmesini emretti. Âişe de -Allah ondan razı olsun- hac günlerinden sonra, Zilhicce ayında umre yaptı. (Hadisin geçtiği yerler: 1568, 1570, 1651, 1785, 2506, 4352, 7230, 7367)

٤-بَابُ قَوْلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْتَ كَذَا وَكَذَا

4- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Keşke Şöyle Şöyle Olsaydı” Demesi Bâbı

٧٢٣١- حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ

سَعِيدٍ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَامِرٍ بْنَ رِبْعَةَ قَالَ قَالَتْ عَائِشَةُ أَرِقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَقَالَ لِي رَجُلًا صَالِحًا مِنْ أَصْحَابِي يَخْرُسُنِي اللَّيْلَةَ إِذْ سَمِعْنَا صَوْتَ السَّلَاحِ قَالَ مَنْ هَذَا قَالَ سَعْدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ جِئْتُ أَخْرُسُكَ فَنَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى سَمِعْنَا غَطِيطَهُ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَقَالَتْ عَائِشَةُ قَالَ بِلَالٌ أَلَا لَيْتَ شِعْرِي هَلْ أُبَيِّنُ لَيْلَةَ بَوَادٍ وَحَوْلِي إِذْ خَرَّ وَجَلِيلٌ فَأَخْبَرْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7231- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Medine'ye hicret ettiğinin ilk günlerinde düşman baskınından endişe ederek uykusuz kalıyordu.

“Ashabımdan salih bir kişi beni bu gece korusa, nöbet tutsa” buyurdu. Bu esnada kılıç sesi duyduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Kimdir bu?” diye sordu. O gelen adam:

-Ben Sa'd ibnu Ebi Vakkas. Seni korumak, senin kapında nöbet tutmak için geldim, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyudu. Hatta biz O'nun horladığını işittik.

Ebu Abdullah Muhammed ibnu İsmail el-Buhârî şöyle dedi: Âişe, Bilâl'in şu şiiri söylediğini bildirdi:

Şunu bilmek isterim ki: Mekke vâdisinde etrafımı izhir ve celîl otları sararak bir gece olsun geceler miyim?

Ben Bilâl'in bu sözlerini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verdim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2885, 7231)

5-بَابُ تَمَنِّيِ الْقُرْآنِ وَالْعِلْمِ

5- Kur'ân Okumayı ve İlim Öğrenmeyi Temenni Etmek Bâbı

٧٢٣٢- حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَحَاسَدُوا إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلُوهُ آتَاهُ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ يَقُولُ لَوْ أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ هَذَا لَفَعَلْتُ كَمَا يَفْعَلُ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا يُنْفِقُهُ فِي حَقِّهِ فَيَقُولُ لَوْ أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ لَفَعَلْتُ كَمَا يَفْعَلُ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ بِهَذَا.

7232- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şu iki hasletten başkasına haset etme ruhsatı verilmemiştir: Allah Azze ve Celle’nin kendisine Kur’ân’ı öğrettiği kimse. O kimse gece-gündüz Kur’ân’ı okur, onunla amel eder ve emirlerine itaat eder. Onun Kur’ân okuduğunu duyan komşusu: Keşke falancaya verilen bana da verilseydi de ben de onun yaptığı gibi yapsaydım. Bir diğeri de, Allah’ın kendisine mal verdiği kimse-dir. O kimse de malını Allah yolunda harcar. Bir adam der ki: Keşke falancaya verilen maldan bana da verilmiş olsaydı da ben de onun gibi malımı Allah yolunda harcasaydım.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5026, 7232, 7528)

٦-بَاب مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّمَنَّى

6- Mekruh Olacak Temenniler Bâbı

﴿وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Allah’ın, bazınızı bazınıza göre üstün kıldığı şeyleri temenni etmeyin. Erkekler için kendi kazandıklarından bir hisse, kadınlar için de kendi kazandıklarından bir hisse vardır. Allah’tan, O’nun lütfunu isteyin. Allah, şüphesiz, her şeyi hakkıyla bilendir.» (Nisâ: 32)

٧٢٣٣- حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ الرَّبِيعِ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَخْوَصِ عَنْ عَاصِمٍ عَنِ الثَّوْرِيِّ
بْنِ أَنَسٍ قَالَ قَالَ أَنَسُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَوْلَا أَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَقُولُ لَا تَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ لَتَمَنَّيْتُ.

7233- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Şayet ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden: “Ölümü temenni etmeyin” hadisini duymamış olsaydım, muhakkak ölümü temenni ederdim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5671, 6351, 7233)

٧٢٣٤- حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُهُ عَنْ ابْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ قَيْسٍ قَالَ أَتَيْنَا خُبَّابَ بْنِ الْأَرَاتِ نَعُوذُهُ وَقَدْ اكْتَوَى سَبْعًا فَقَالَ لَوْلَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَانَا أَنْ نَدْعُوَ بِالْمَوْتِ لَدَعَوْتُ بِهِ.

7234- Kays ibnu Ebî Hâzim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz hastalığı esnasında Habbâb ibnul-Eret'i ziyarette gittik. Tedavi için karnını yedi defa dağlamıştı. Habbâb dedi ki: Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri ölümü temenni etmekten yasaklamamış olsaydı, şu an muhakkak ölmeyi temenni ederdim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5672, 6349, 6350, 6430, 6431, 7234)

٧٢٣٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ يُسُفَ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي عَيْنٍدٍ اسْمُهُ سَعْدُ بْنُ عَيْنٍدٍ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَزْهَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَتَمَنَّى أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ إِلَّا مَخْسِنًا فَلَعَلَّهُ يَزْدَادُ وَإِلَّا مُسِينًا فَلَعَلَّهُ يَسْتَعْتِبُ.

7235- Sa'd ibnu Ubeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sakin ola ki sizin biriniz ölümü temenni etmesin. Şayet o iyi bir kimse ise umulur ki o kimse hayrını çoğaltır. Şayet günahkâr birisi ise umulur ki o da günahlarından dolayı tövbe eder." (Hadisin geçtiği yerler: 39, 5673, 6463, 7235)

٧-بَابُ قَوْلِ الرَّجُلِ لَوْلَا اللَّهُ مَا اهْتَدَيْنَا

7- Bir Kimsenin: "Şayet sen olmasaydın, biz doğru yolu bulamazdık" Sözü Bâbı

٧٢٣٦- حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ شُعْبَةَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْقُلُ مَعَنَا الثَّرَابَ يَوْمَ الْأَحْزَابِ وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ وَارَى الثَّرَابُ بَيَاضَ بَطْنِهِ يَقُولُ لَوْلَا أَلْتَمَأَ مَا اهْتَدَيْنَا لَحُنُ وَلَا تُصَدِّقُنَا وَلَا صَلَّيْنَا فَالْزَلْزَلَنَ سَكِينَةً عَلَيْنَا إِنَّ الْآلَى وَرَبَّمَا قَالَ أَلَمَلَا قَدْ بَغَوْا عَلَيْنَا إِذَا أَرَادُوا فِتْنَةً أَبَيْنَا أَبَيْنَا يَرْفَعُ بِهَا صَوْتَهُ.

7236- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hendek savaşıdan önce hendek kazılırken bizimle beraber toprak taşıyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi toprak karnının beyazlığını örtmüş olduğu hâlde toprak taşırken gördüm. Kendisi İbnu Revâha'nın şu beyitlerini söylüyordu:

“Allahım! Şayet Sen olmasaydın biz ne doğru yolu bulabilir, ne sadaka verebilir, ne de namaz kılabilirdik! Üzerimize sekineti indir. Kâfirlerle savaş meydanında karşılaştığımızda ayaklarımızı sabit kıl! Onlar bize zulmettiler ve bizim çekindiğimiz fitneyi istediler!”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunları söylerken sesini yükseltiyordu. (Hadisin geçtiği yerler: 2836, 2837, 3034, 4104, 4106, 6620, 7236)

۸-بَابُ كَرَاهِيَةِ تَمَنِّي لِقَاءِ الْعَدُوِّ

8- Düşmanla Karşılaşma Temennisinin Kötü Görülmesi Bâbı

وَرَوَاهُ الْأَعْرَجُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

Konu ile alakalı hadisi E'rac, Ebu Hureyre'den, O da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden rivayet etmiştir.

۷۲۳۷- حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرِو حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ سَالِمِ أَبِي النَّضْرِ مَوْلَى عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَكَانَ كَاتِبًا لَهُ قَالَ كَتَبَ إِلَيْهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أَوْفَى فَقَرَأَهُ فَإِذَا فِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ وَسَلُّوْا اللَّهَ الْعَافِيَةَ.

7237- Ebu Nadr şöyle dedi:

Abdullah ibnu Ebî Evfâ, efendisi ve Kureyş ileri gelenlerinden olan Ömer ibnu Ubeydullah'a bir mektup yazdı da bu mektubu ben okudum. Bu mektubun içinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in: “Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin! Allah'tan afiyet isteyin” buyurduğu hadisi vardı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2818, 2833, 2966, 3024, 7237)

٩-بَاب مَا يَجُوزُ مِنَ اللَّوْ وَقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ﴾

9- “Şayet...Olsaydı, Yapsaydı” Diye Temenni Etmenin Caiz Olması Bâbı

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: «*Lût da demişti ki: “Ah keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı veya çok sağlam bir kaleye sığınsaydım!” dedi.*» (Hûd: 80)

٧٢٣٨- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ ذَكَرَ ابْنُ عَبَّاسٍ الْمُتَلَاعِنِينَ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَدَّادٍ أَمِيَّ التَّيِّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كُنْتُ رَاجِمًا امْرَأَةً مِنْ غَيْرِ بَيْتَةٍ قَالَ لَا تِلْكَ امْرَأَةً أَغْلَنْتُ.

7238- Kasım ibnu Muhammed şöyle demiştir: İbnu Abbas birbirleriyle lânetleşen karıkocayı zikretti. Bunun üzerine Abdullah ibnu Şeddâd, ibnu Abbas’a:

Bu kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, onun hakkında: “Şayet bir kimseyi delilsiz recmedecek olsaydım, bu kadını recmederdim” dediği kadın değil midir? diye sordu. İbnu Abbas şöyle dedi: Hayır bu o değildir. Bu, Müslüman olduğunu göstererek kötülüğü de açığa vuran bir kadın idi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5310, 5316, 6855, 6856, 7238)

٧٢٣٩- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ عَمْرُو حَدَّثَنَا عَطَاءٌ قَالَ أَعْتَمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْعِشَاءِ فَخَرَجَ عُمَرُ فَقَالَ الصَّلَاةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَقَدَ النِّسَاءُ وَالصَّبِيَّانُ فَخَرَجَ وَرَأْسُهُ يَقْطُرُ يَقُولُ لَوْ أَنَّ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي أَوْ عَلَى النَّاسِ وَقَالَ سُفْيَانُ أَيْضًا عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ بِالصَّلَاةِ هَذِهِ السَّاعَةَ. قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَخْرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ الصَّلَاةَ فَجَاءَ عُمَرُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَقَدَ النِّسَاءُ وَالْوِلْدَانُ فَخَرَجَ وَهُوَ يَمْسَحُ الْمَاءَ عَنْ شِقِّهِ يَقُولُ إِنَّهُ لَلْوَقْتُ لَوْ أَنَّ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي وَقَالَ عَمْرُو حَدَّثَنَا عَطَاءٌ لَيْسَ فِيهِ ابْنُ عَبَّاسٍ أَمَا عَمْرُو فَقَالَ

رَأْسُهُ يَقْطُرُ وَقَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ يَمْسَحُ الْمَاءَ عَنْ شِقِّهِ وَقَالَ عَمْرُو لَوْلَا أَنْ أَشَقُّ عَلَى أُمِّي وَقَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ إِنَّهُ لِلْوَقْتِ لَوْلَا أَنْ أَشَقُّ عَلَى أُمِّي وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ عَمْرٍو عَنْ عَطَاءٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7239- Ata dedi ki: Ben ibnu Abbas'ı şöyle derken işittim:

Bir gece Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazını öyle geciktirdi ki, insanlar uyudular, uyandılar, uyudular ve uyandılar. Ömer ibnul-Hattab kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Namaz! Kadınlar ve çocuklar uyudular. Ata dedi ki: İbnu Abbas şöyle dedi: Allah'ın Nebisi'nin sallallahu aleyhi ve sellem elini başına koymuş ve başından su damlayışını şimdi görür gibiyim. Şöyle buyurdu: “Şayet ümmetime zorluk vermeyeceğimi bilseydim, yatsı namazını bu saatte kılmalarını emrederdim.”

İbnu Cureyc dedi ki: Ben Ata'dan, ibnu Abbas'ın bildirdiği gibi Nebi sallallahu aleyhi ve sellem elini başına nasıl koyduğunu göstermesini istedim. Ata, benim için parmaklarının arasını ayırdı. Sonra parmak uçlarını başının tepesine koydu. Sonra parmaklarını bitiştirip başparmağı yüzü tarafından kulağının bir ucuna değene kadar şakağına ve sakalının kenarına indirdi. Bunu yaparken ne eksiltiyor ne de acele ediyordu. Şöyle buyurdu: “Şayet ümmetime zorluk vermeyeceğimi bilseydim, yatsı namazını bu şekilde kılmalarını emrederdim.” (Hadisin geçtiği yerler: 571, 7239)

٧٢٤٠ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عَبْدِ

الرَّحْمَنِ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْلَا أَنْ أَشَقُّ عَلَى أُمِّي لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَالِ.

7240- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet ümmetime zor gelmeyeceğini bilseydim, her namazla beraber onlara dişlerini misvaklamalarını emrederdim.” (Hadisin geçtiği diğer bir yer: 887, 7240)

٧٢٤١ - حَدَّثَنَا عِيَّاشُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ عَنْ ثَابِتٍ

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ وَاصِلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آخِرَ الشَّهْرِ

وَوَاصِلَ أَنَسٍ مِنَ النَّاسِ قَبْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَوْ مُدَّ بِي الشَّهْرُ
لَوَاصِلْتُ وَصَالًا يَدْعُ الْمُتَعَمِّقُونَ تَعَمُّقَهُمْ إِنِّي لَسْتُ مِثْلَكُمْ إِنِّي أَظْلُ يُطْعِمُنِي رَبِّي
وَيَسْقِينِ تَابِعَهُ سُلَيْمَانُ بْنُ مُغِيرَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ.

7241- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ramazan ayının sonunda iftar vaktinde yemeyip içmeyerek orucunu birbirine uladı. Bunun üzerine birtakım insanlar da oruçlarını arada bir şey yemeyerek birbirine uladılar. Onların bu oruç ulamaları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ulaşınca şöyle buyurdu: “Şayet ay benim için uzatılseydi, bu derinlemesine gidicilerin derinleştirmelerini terk edecekleri bir ulamayı muhakkak yapardım. Şübhesiz ben sizden biriniz gibi değilim. Çünkü Rabbim beni yediriyor ve içiriyor.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 1961, 7241)

٧٢٤٢- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي
عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيَّبِ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ
قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْوِصَالِ قَالُوا فَإِنَّكَ لَوَاصِلُ قَالَ
أَيْكُمْ مِثْلِي إِنِّي أَبَيْتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ فَلَمَّا أَبَوَا أَنْ يَنْتَهَوْا وَاصِلَ بِهِمْ يَوْمًا ثُمَّ
يَوْمًا ثُمَّ رَأَوْا الْهَلَالَ فَقَالَ لَوْ تَأَخَّرَ لَرَدِّتُكُمْ كَمَا لَمْتُكُمْ لَهُمْ.

7242- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem visal orucunu yani iftar etmeden diğer oruca eklemeyi yasakladı. Bunun üzerine Müslümanlardan bir adam: Ey Allah'ın Rasûlü! Ama sen visal orucu tutuyorsun, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden hanginiz benim gibi olabilir. Muhakkak ki Rabbim geceleyin beni yediriyor ve içiriyor.”

Ancak sahabeler bu visal orucunu tutmayı bırakmayınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara iki gün üst üste iftar ve sahur yaptırmaksızın visal orucu tutturdu. Sonra Şevval ayının hilâli görüldü. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şa-

yet Şevval ayının hilâli gecikseydi ben de sizlere visal orucunu tutturmayaya devam ettirecektim.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sanki bununla, visal orucunu tutmayı terk etmedikleri için onları ibret için cezalandırmak istemişti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1965, 1966, 6851, 7242, 7299)

٧٢٤٣- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَخْوَصِ حَدَّثَنَا أَشْعَثُ عَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْجَذْرِ أَمِنَ الْبَيْتَ هُوَ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَمَا لَهُمْ لَمْ يُدْخِلُوهُ فِي الْبَيْتِ قَالَ إِنَّ قَوْمَكَ قَصَّرَتْ بِهِمُ التَّفَقُّهُ قُلْتُ فَمَا شَأْنُ بَابِهِ مُرْتَفِعًا قَالَ فَعَلَ ذَاكَ قَوْمُكَ لِيَدْخِلُوا مَنْ شَاءُوا وَيَمْنَعُوا مَنْ شَاءُوا وَلَوْ أَنَّ قَوْمَكَ حَدِيثٌ عَهْدُهُمْ بِالْجَاهِلِيَّةِ فَأَخَافُ أَنْ تُنْكِرَ قُلُوبُهُمْ أَنْ أُدْخِلَ الْجَذْرَ فِي الْبَيْتِ وَأَنْ أَلْصِقَ بَابَهُ فِي الْأَرْضِ.

7243- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'nin duvarlarından sordum ve bu Kâbe'den midir? dedim. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, evet, dedi. Ben dedim ki: Onlar neden duvarları Kâbe'ye girdirmiyorlar? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Kavmin Kâbe'ye bütçeleri yetmediğinden yapamadılar.”

Ben: Kâbe'nin kapısı neden bu kadar yüksektir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kavmin, bunu istedikleri kişiyi Kâbe'ye girdirmeleri, istedikleri kişiyi de girdirmemek için böyle yaptılar. Eğer kavmin cahiliyet devrine yakın olmasaydı, duvarları Kâbe'ye dâhil etmek ve Kâbe'nin kapısını da yer seviyesine indirmek isterdim. Ancak bunu kalplerinin hoş görmemesinden korktum.” (Hadisin geçtiği yerler: 1583, 1584, 1585, 1586, 2368, 4484, 7243)

٧٢٤٤- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ الْهَجْرَةَ لَكُنْتُ أَمْرًا مِنَ الْأَنْصَارِ وَلَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيًا وَسَلَكَتِ الْأَنْصَارُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا لَسَلَكَتُ وَادِي الْأَنْصَارِ أَوْ شِعْبَ الْأَنْصَارِ.

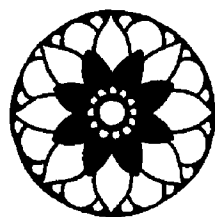
7244- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet hicret olmasaydı, ben muhakkak Ensar’dan bir kişi olurdum. Şayet Ensar bir vadi veya dağ yoluna girseler, insanlar da bir vadiye girseler, ben de muhakkak Medineli Ensarla beraber o vadi veya dağ yoluna girerdim.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 3779)

٧٢٤٥- حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى عَنْ عَبَّادِ بْنِ نَعِيمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ الثَّيْبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْلَا الْهِجْرَةُ لَكُنْتُ امْرَأً مِنَ الْأَنْصَارِ وَلَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيَا أَوْ شِعْبًا لَسَلَكَتُ وَادِيَّ الْأَنْصَارِ وَشِعْبَهَا تَابِعُهُ أَبُو الْتَّيَّاحِ عَنْ أَنَسٍ عَنْ الثَّيْبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الشَّعْبِ.

7245- Abdullah ibnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet hicret olmasaydı, ben muhakkak Ensar’dan bir kişi olurdum. Şayet Ensar bir vadi veya dağ yoluna girseler, insanlar da bir vadi veya dağ yoluna girseler, ben de muhakkak Medineli Ensarla beraber o vadi veya dağ yoluna girerdim.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3779, 7245)

٩٥- كِتَابُ أَخْبَارِ الْآحَادِ

95- KİTABU AHBÂRİL-ÂHÂD

(Tek kişilerin verdikleri haberler kitabı)

١-بَاب مَا جَاءَ فِي إِجَازَةِ خَبَرِ الْوَاحِدِ الصَّدُوقِ فِي الْأَذَانِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّوْمِ
وَالْفَرَائِضِ وَالْأَحْكَامِ

1- Sözüne Güvenilir, Doğru Sözlü Tek Bir Kimsenin Ezan, Namaz, Oruç, Diğer Farzlar ve Hükümler Hakkındaki Haberleri ile Amel Etmenin Cevazına Dair Gelen Hadisler Bâbı

وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ
وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴾ وَيُسَمَّى الرَّجُلُ طَائِفَةً لِقَوْلِهِ
تَعَالَى ﴿ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتُلَا ﴾ فَلَوْلَا اقْتُلَ رَجُلَانِ دَخَلَ فِي مَعْنَى آيَةِ
وَقَوْلُهُ تَعَالَى ﴿ إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا ﴾ وَكَيْفَ بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ أَمْرَاءَهُ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ فَإِنْ سَهَا أَحَدٌ مِنْهُمْ رُدَّ إِلَى السُّنَّةِ.

Allah Azze Ve Celle şöyle buyurdu: «*Her topluluktan bir grup, dinde derinleşmek ve kavimleri savaştan döndüklerinde onları uyarmak için, böylece onlar da Allah'ın yasaklarından sakınırlar diye savaşa çık-masalar olmaz mı?*» (Tevbe: 122)

Allah Azze ve Celle'nin: «*Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle savaşırlarsa, aralarını düzeltin.*» (Hucurât: 9) âyeti gereğince bir kişi de taife/grup olarak isimlendirilir. Velew ki iki kişi de birbiriyle savaşılar, bu âyetin manası içine girer.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse, hâllerini bilmediğiniz kimselere kötülük etmekten korkarak haberin aslını araştırın.*» (Hucurât: 6)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, amirlerini birbiri arkasına beldelere nasıl göndermişti? Şayet onlardan biri unutursa, o sünnete döndürülür.

٧٢٤٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ الْحُوَيْرِثِ قَالَ أَتَيْتَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ شَبَابَةٌ مُتَقَارِبُونَ فَأَقَمْنَا عِنْدَهُ عِشْرِينَ لَيْلَةً وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَفِيقًا فَلَمَّا ظَنَّ أَنَا قَدْ اشْتَهَيْتَا أَهْلَنَا أَوْ قَدْ اشْتَقْنَا سَأَلَنَا عَمَّنْ تَرَكْنَا بَعْدَنَا فَأَخْبَرْتَاهُ قَالَ ارْجِعُوا إِلَى أَهْلِيكُمْ فَأَقِيمُوا فِيهِمْ وَعَلِّمُوهُمْ وَمُرُوهُمْ وَذَكَرْ أَشْيَاءَ أَحْفَظُهَا أَوْ لَا أَحْفَظُهَا وَصَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أَصْلِي فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤْذَنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ وَلْيُؤْمَمْكُمْ أَكْبَرُكُمْ.

7246- Malik ibnul-Huveyris -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldik. Bizler yaşça birbirine yakın gençler idik. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem yanında yirmi gün ve gece kaldık. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem yumuşak kalpli ve merhametli biri idi. Bizim, ailemizi arzuladığımızı veya onları özlediğimizi anlayınca, bize geride kimi bıraktığımızı sordu. Bizde O'na haber verdik. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ailelerinizin yanına dönün ve onların yanında kalın. Onlara dinlerini öğretin. Onlara (iyiliği) emredip (kötülükten de yasaklayın.)” Birçok şey daha zikretti. Şimdi onları hatırlıyorum veya hatırlamıyorum. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem: “Beni nasıl namaz kılar gördüyseniz öylece namaz kılın. Namazın vakti girdiğinde sizden biri ezan okusun. Sizin yaşça büyük olanınızda imam olup namaz kıldırılsın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 628, 630, 631, 658, 685, 819, 2848, 6008, 7246)

٧٢٤٧ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُفْمَانَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَمْتَعَنَّ أَحَدُكُمْ أَذَانُ بِلَالٍ مِنْ

سَخُورِهِ فَإِنَّهُ يُؤْذَنُ أَوْ قَالَ يُنَادِي لِيَرْجِعَ قَائِمَكُمْ وَيُنَبِّئُ نَائِمَكُمْ وَلَيْسَ الْفَجْرُ أَنْ يَقُولَ هَكَذَا وَجَمَعَ يَحْيَى كَفَيْهِ حَتَّى يَقُولَ هَكَذَا وَمَدَّ يَحْيَى إِصْبَعِيهِ السَّبَّابَتَيْنِ.

7247- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bilal'in ezanı sizden birinizi sahur yemeğinden alıkoymasın. Çünkü Bilal, geceleyin ezan okur. Bilal'in bu ezanı sizden gece namazı kılma namazından alıkoymasın ve (sabah namazının vakti girdi diye) uyuyanınızı uykudan uyandırmasın. Sabahın ortaya çıkması böyle değildir. İşte böyle olmayınca sabah namazının vakti girmez.”

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem böyle derken parmaklarını yukarıya kaldırıp baş aşağı dikti. Sonra da şehadet ve orta parmaklarını birbirinin üzerine koyup sağa ve sola uzatarak işaret etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 621, 7247)

٧٢٤٨- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ بِلَالًا يُنَادِي بِلَيْلٍ فَكُلُّوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُنَادِيَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ.

7248- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bilal, geceleyin ezan okur. İbnu Ümmi Mektum ezan okuyuncaya kadar yiyip için.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 617, 620, 623, 2656, 7248)

٧٢٤٩- حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ صَلَّى بِنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ خَمْسًا فَقِيلَ أَرِيدَ فِي الصَّلَاةِ قَالَ وَمَا ذَاكَ قَالُوا صَلَّيْتَ خَمْسًا فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ مَا سَلَّمَ.

7249- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını beş rekât olarak kıldırdı. Bunun üzerine kendisine: Namaz artırıldı mı? diye sordular. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem “Niye sordunuz ki?” buyur-

du. Namazı beş rekât olarak kıldırdın, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazda selâm verdikten sonra iki kere secde etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 404, 1226, 6671, 7249)

٧٢٥٠- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّرَفَ مِنَ اثْنَتَيْنِ فَقَالَ لَهُ ذُو الْيَدَيْنِ أَقْصَرْتَ الصَّلَاةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمْ نَسِيتَ فَقَالَ أَصَدَقَ ذُو الْيَدَيْنِ فَقَالَ النَّاسُ نَعَمْ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ أُخْرَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ ثُمَّ كَبَّرَ ثُمَّ سَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ ثُمَّ رَفَعَ ثُمَّ كَبَّرَ فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ ثُمَّ رَفَعَ.

7250- Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını iki rekâtta selâm verip namazdan çıktı. Bunun üzerine Zul-Yedeyn Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Ey Allah'ın Rasûlü! Namaz mı kısaltıldı yoksa diğer iki rekâtı kılmayı unuttun mu? Diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Zul-Yedeyn doğru mu söyledi?" diye sordu. İnsanlar da: evet, doğru söyledi, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve iki rekât daha kıldırdı, sonra da selâm verdi. Sonra Allahu Ekber diyerek namazdaki secdesi gibi veya daha uzun bir şekilde secde etti. Sonra başını secdeden kaldırdı ve Allahu Ekber dedi. Sonra namazdaki secdesi gibi veya daha uzun bir şekilde secde etti. Sonra başını secdeden kaldırdı ve Allahu Ekber dedi, sonra selâm verdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 714, 715, 1227, 1228, 1229, 6051, 7250)

٧٢٥١- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ بَيْنَا النَّاسُ بَقَاءَ فِي صَلَاةِ الصُّبْحِ إِذْ جَاءَهُمْ آتٍ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ أُنْزِلَ عَلَيْهِ اللَّيْلَةُ قُرْآنَ وَقَدْ أُمِرَ أَنْ يَسْتَقْبَلَ الْكَعْبَةَ فَاسْتَقْبَلُوهَا وَكَانَتْ وُجُوهُهُمْ إِلَى الشَّامِ فَاسْتَدَارُوا إِلَى الْكَعْبَةِ.

7251- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar Kuba mescidinde sabah namazını kılar bir hâlde iken on-

lara birisi gelip dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gece âyet indi ve namazda Kâbe'ye yönelmekle emrolundu, onlarda yöneldiler. O sırada onların yüzleri Şam (yani Beytul Makdis) tarafına idi. (Onlar namazda oldukları hâlde) Kâbe'ye doğru döndüler. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 403, 4488, 4490, 4491, 4492, 4493, 7251)

٧٢٥٢- حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ صَلَّى نَحْوَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ سِتَّةَ عَشَرَ أَوْ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يُوْجَّهَ إِلَى الْكَعْبَةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿قَدْ نَرَى ثِقْلَكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنَنْوِلَيْكَ إِيَّاهُ قَبْلَ أَنْ تَرْضَاهَا﴾ فَوُجَّهَ نَحْوَ الْكَعْبَةِ وَصَلَّى مَعَ رَجُلٍ الْقَصْرَ ثُمَّ خَرَجَ فَمَرَّ عَلَى قَوْمٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ هُوَ يَشْهَدُ أَنَّهُ صَلَّى مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَّهُ قَدْ وَجَّهَ إِلَى الْكَعْبَةِ فَالْحَرُّوْا وَهُمْ رُكُوعٌ فِي صَلَاةِ الْعَصْرِ.

7252- Bera ibnu Azib'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Beyt'ul-Makdis'e doğru onaltı -veya on yedi ay- boyunca namaz kıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kiblesini Kâbe cihetine çevrilmekle emrolunmayı arzu ediyordu. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle: «*Senin, yüzünü çok defa gökyüzüne çevirip durduğunu elbette görüyoruz. İşte şimdi, hoşnut olacağın bir kibleye seni döndürüyorum: Yüzünü Mescidi Haram tarafına (Kâbe'ye) çevir. Ey Müslümanlar! Nerede bulunursanız siz de yüzlerinizi onun tarafına çevirin.*» (Bakara: 144) âyetini indirdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü ve Müslümanlar namazlarında Kâbe'ye yöneldiler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir adam (Abbas İbnu Bişer) ikinci namazını kıldı. Namaz kıldıktan sonra çıktı ve Kuba'da ikinci namazını Beytul-Makdis'e doğru kılan Ensar'dan bir topluluğa rast geldi. Kendisinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldığına şahadet ederek, O'nun Kâbe'ye yöneldiğini söyledi. O cemaatte ikinci namazını kılarlarken rükuda oldukları hâlde Beytul-Makdis cihetinden Kâbe'ye doğru yöneldiler. (Ki ikisi ters istikâmettedir. Kâbe Medine'nin güneyinde, Beyt'ul-Makdis ise Medine'nin kuzeyindedir.) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 40, 4486, 7252)

٧٢٥٣- حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ قَزَعَةَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنْتُ أُسْقِي أَبَا طَلْحَةَ الْأَنْصَارِيَّ وَأَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ وَأَبِيَّ بْنَ كَعْبٍ شَرَابًا مِنْ فَضِيخٍ وَهُوَ ثَمَرٌ فَجَاءَهُمْ آتٍ فَقَالَ إِنَّ الْخَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ يَا أَنَسُ قُمْ إِلَى هَذِهِ الْجِرَارِ فَاكْسِرْهَا قَالَ أَنَسُ فَقُمْتُ إِلَى مِهْرَاسٍ لَنَا فَضَرَبْتُهَا بِأَسْفَلِهِ حَتَّى الْكَسَرَتْ.

7253- Ben Ebu Ubeyde, Ebu Talha ve Ubey ibnu Ka'b'a "fadih" ismini verdikleri, hurma koruğu ve hurmadan yapılan içkiden dağıtıyordum. Onların yanına bir kimse gelip: İçki haram kılındı, dedi. Bunun üzerine Ebu Talha: Kalk ey Enes ve içki testilerini kır! dedi.

Bunun üzerine ben taştan oyulup içine içki konulan "Mihrâs" kabımıza doğru kalktım da onun aşağısından vurdum, o da kırıldı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2464, 4617, 4620, 5580, 5582, 5583, 5584, 5600, 5622, 7253)

٧٢٥٤- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ صِلَةَ عَنْ حُذَيْفَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَهْلِ نَجْرَانَ لَا بُعْثَنَّ إِلَيْكُمْ رَجُلًا أَمِينًا حَقٌّ أَمِينٍ فَاسْتَشَرَفَ لَهَا أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَعَثَ أَبَا عُبَيْدَةَ.

7254- Huzeyfe ibnul-Yemân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necdî ehline: "Size emin ve güvenilir birini göndereceğim" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bu sözü üzerine sahabelerden her biri gönderilecek bu emin kişinin kendisinin olmasını ümit ettiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necdî ehline Ebu Ubeyde'yi gönderdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3745, 4380, 4381, 7354)

٧٢٥٥- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ خَالِدٍ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ وَأَمِينُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ.

7255- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her üm-

metin bir emini vardır. Bu ümmetin emini de Ebu Ubeyde ibnul-Cerrâh'tır." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3744, 4382, 7255)

٧٢٥٦- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ بْنِ حَنْظَلَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ وَكَانَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ إِذَا غَابَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَشَهِدْتُهُ أَتَيْتُهُ بِمَا يَكُونُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِذَا غِيبْتُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَشَهِدَهُ أَتَانِي بِمَا يَكُونُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7256- Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben ve Ensardan olan komşum, Umeyye ibnu Zeyd oğullarının bölgesinde idik. Burası Medine'nin yüksek kesimidir ki Avali diye isimlendirilir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına inmek için nöbetleşirdik. Bir gün o iner bir gün ben inerdim. Ben indiğimde o günkü vahiyden ve diğer olaylardan komşumu haberdar ederdim. O indiğinde de aynı şekilde o günkü vahiyden ve diğer olaylardan beni haberdar ederdi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 89, 2468, 5191, 7263)

٧٢٥٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ زَيْدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ جَيْشًا وَأَمَرَ عَلَيْهِمْ رَجُلًا فَأَوْقَدَ نَارًا وَقَالَ ادْخُلُوهَا فَأَرَادُوا أَنْ يَدْخُلُوهَا وَقَالَ آخِرُونَ إِنَّمَا فَرَرْنَا مِنْهَا فَذَكَّرُوا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِلَّذِينَ أَرَادُوا أَنْ يَدْخُلُوهَا لَوْ دَخَلُوهَا لَمْ يَزَالُوا فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَقَالَ لِلآخِرِينَ لَا طَاعَةَ فِي مَعْصِيَةِ إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ.

7257- Ali -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir seriyyenin başına Ensâr'dan birini emir ve komutan tayin etti. Seriyye emiri, onlara ateş yakırdı ve: Girin bu ateşe, dedi. Bazıları bu ateşe girmek istediler. Diğerleri de onları girmelerine engel oldular ve: Bizler ateşe girmemek için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem etrafında toplandık, dediler. Bu olayı

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verdiler. Ateşç girmek isteyenlere Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet onlar ateşe girmiş olsalardı, Kıyamet gününe o ateşten çıkamazlardı. Masiyette kula itaat yoktur. İtaat ancak maruftadır.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 4340, 7145, 7257)

۷۲۵۹-۷۲۵۸ - حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا

أَبِي عَنْ صَالِحٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ وَزَيْدَ بْنَ خَالِدٍ أَخْبَرَاهُ أَنَّ رَجُلَيْنِ اخْتَصَمَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7258-7259- Ebu Hureyre ve Zeyd ibnu Halid'in rivayetlerine göre:

İki kişi davalarını çözmesi için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldiler. (7258 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 2314, 2649, 2696, 2725, 6634, 6828, 6831, 6836, 6843, 6860, 7194, 7259, 7279) (7259 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 2315, 2695, 2724, 6633, 6827, 6833, 683 6842, 6859, 7193, 7258, 7260, 7278

۷۲۶۰ - وَ حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ

بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ يَتِمَّا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ قَامَ رَجُلٌ مِنَ الْأَعْرَابِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ اقْضِ لِي بِكِتَابِ اللَّهِ فَقَامَ خَصْمُهُ فَقَالَ صَدَقَ يَا رَسُولَ اللَّهِ اقْضِ لَهُ بِكِتَابِ اللَّهِ وَأَذَنْ لِي فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْ فَقَالَ إِنَّ ابْنِي كَانَ عَسِيفًا عَلَى هَذَا وَالْعَسِيفُ الْأَجِيرُ فَرَزَنِي بِامْرَأَتِهِ فَأَخْبَرُونِي أَنَّ عَلَى ابْنِي الرَّجْمَ فَأَقْتَدَيْتُ مِنْهُ بِمِائَةِ مِنَ الْغَنَمِ وَوَلِيدَةٌ ثُمَّ سَأَلْتُ أَهْلَ الْعِلْمِ فَأَخْبَرُونِي أَنَّ عَلَى امْرَأَتِهِ الرَّجْمَ وَأَلَمَّا عَلَى ابْنِي جُلْدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ فَقَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأَقْضِيَنَّ بَيْنَكُمَا بِكِتَابِ اللَّهِ أَمَا الْوَلِيدَةُ وَالْغَنَمُ فَرَدُّوهَا وَأَمَّا ابْنُكَ فَعَلَيْهِ جُلْدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ وَأَمَّا أَنْتَ يَا أُنَيْسُ لِرَجُلٍ مِنْ أَسْلَمَ لَأَغْدُ عَلَى امْرَأَةٍ هَذَا فَإِنْ اعْتَرَفْتَ فَارْجُمْهَا فَقَدْأَ عَلَيْهَا أُنَيْسٌ فَأَعْتَرَفَتْ فَرَجَمَهَا.

7260- Ebu Hureyre ve Zeyd ibnu Hâlid el-Cuheni -Allah o ikisinden razı olsun- şöyle dediler:

Bir bedevi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek şöyle

dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Bizim aramızda Allah'ın Kitabı ile hüküm ver, dedi. O bedevinin hasmı olan ve ondan daha anlayışlı olan adam da:

-Evet. Aramızda Allah'ın Kitabı ile hükmet ve bana olayı anlatmam için izin ver, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Anlat bakalım nedir derdiniz?” buyurdu. Adam dedi ki:

-Benim oğlum bu adamın yanında ücretle çalışan bir işçi idi ve onun karısı ile zina etti. Ben o adama oğlumun bu fiilinden ötürü recmedilmesi yani taşlanarak öldürülmesi gerekir, diyerek bunun karşılığında fidye olarak ona yüz koyun ve bir de cariyeye verdim. Daha sonra bu meseleyi ilim ehline sordum. Onlar bana oğlumun cezasının yüz değnek ve bir yıl gurbete gönderilmek olduğunu; bu kadının (karısının) cezası ise recmedilmesi yani taşlanarak öldürülmesi olduğunu bana haber verdiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki aranızda Allah'ın Kitabı ile hükmedeceğim: Vermiş olduğun yüz koyun ve cariyeye sana geri verilecek. Oğluna da yüz değnek vurulacak ve bir yıl da gurbete gönderilecek. Ey Uneys! Sen de o kadının yanına git ve şayet günahını itiraf ederse onu recmet.”

Ertesi günü kuşluk vaktinde Uneys o kadının yanına gitti. Kadın suçunu itiraf etti ve Uneys'de onu recmetti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2315, 2695, 2724, 6633, 6827, 6833, 6835, 6842, 6859, 7193, 7258, 7260, 7278)

۲-بَابُ بَغْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الزُّبَيْرَ طَلِيعَةً وَحَدَهُ

2- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Zubeyr İbnu Avvâm'ı Düşmanın İçine Sızarak Onların Durumunu Öğrenmesi İçin Tek Başına Göndermesi Bâbı

٧٢٦١- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمَدِينِيِّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُنْكَدِرِ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ نَذَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّاسَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ فَاتَّذَبَّ الزُّبَيْرُ ثُمَّ نَذَبَهُمْ فَاتَّذَبَّ الزُّبَيْرُ ثَلَاثًا فَقَالَ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيٌّ وَحَوَارِيُّ الزُّبَيْرِ. قَالَ سُفْيَانُ حَفِظْتُهُ مِنْ ابْنِ الْمُنْكَدِرِ وَقَالَ لَهُ أَيُّوبُ يَا أَبَا بَكْرٍ حَدَّثْتَهُمْ عَنْ جَابِرٍ فَإِنَّ الْقَوْمَ يُعْجِبُهُمْ أَنْ تُحَدِّثَهُمْ عَنْ جَابِرٍ

فَقَالَ فِي ذَلِكَ الْمَجْلِسِ سَمِعْتُ جَابِرًا قَتَابَعَ بَيْنَ أَحَادِيثَ سَمِعْتُ جَابِرًا قُلْتُ
لِسُفْيَانَ فَإِنَّ الثَّوْرِيَّ يَقُولُ يَوْمَ قُرَيْظَةَ فَقَالَ كَذَا حَفِظْتُهُ مِنْهُ كَمَا أَنَّكَ جَالِسٌ يَوْمَ
الْخَنْدَقِ قَالَ سُفْيَانُ هُوَ يَوْمَ وَاحِدَةٍ وَتَبَسَّمَ سُفْيَانُ.

7261- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hendek günü insanlardan düşmanın haberini bana kim getirir diye çağırıp istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu davet ve isteğine Zubeyr icabet etti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem insanlardan bunu tekrar istedi. Bu isteğe de Zubeyr ibnu Avvâm icabet etti. Sonra yine insanlardan bunu yapacak kimse istedi. Bu sefer de yine Zubeyr icabet etti. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her peygamberin sahabeleri içinde havarisi, hâlis ve seçkin bir adamı vardır. Benim havarim de Zubeyr'dir.” (Hadisın geçtiği diğer yerler: 2846, 2847, 2997, 3719, 4113, 7261)

۳-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ﴾ فَإِذَا
أُذِنَ لَهُ وَاحِدٌ جَازَ

3- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb: 53) Kavli Bâbı

«Ey iman edenler! Peygamberin evlerine, size izin verilmediği müddetçe girmeyin.» (Ahzâb: 53) Eğer ona bir tek kişi izin verirse, girmek caiz olur.

٧٢٦٢- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي
عُثْمَانَ عَنْ أَبِي مُوسَى أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ حَائِطًا وَأَمَرَنِي بِحِفْظِ
الْبَابِ فَجَاءَ رَجُلٌ يَسْتَأْذِنُ فَقَالَ ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ فَإِذَا أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ جَاءَ عُمَرُ
فَقَالَ ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ ثُمَّ جَاءَ عُثْمَانُ فَقَالَ ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ.

7262- Ebu Mûsâ el-Eş'ari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir bostana girdi ve bana kapıda nöbet tutmamı emretti. Bir adam geldi ve bostana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına girmek için izin istedi. Allah Rasûlü

sallallahu aleyhi ve sellem: “Ona girmesi için izin ver ve onu cennetle müjdele” buyurdu. Gelen Ebu Bekir idi. Sonra Ömer geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ona girmesi için izin ver ve onu cennetle müjdele” buyurdu. Sonra Osman geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun için de: “Ona girmesi için izin ver ve onu cennetle müjdele” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3674, 3693, 3995, 6216, 7097, 7262)

٧٢٦٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ بْنِ حُنَيْنٍ سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ جِئْتُ إِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَشْرَبَةٍ لَهُ وَغُلَامٌ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْوَدُ عَلَى رَأْسِ الدَّرَجَةِ فَقُلْتُ قُلْ هَذَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَأَذِنَ لِي.

7263- Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüksekçe olan odasına çekilmişti. Merdivenlerin başında da zenci bir hizmetçisi vardı. Hizmetçiye: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ömer ibnul-Hattâb'ın geldiğini ve yanına girmek için izin istediği söyle, dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana yanına girmem için izin verdi.

٤-بَاب مَا كَانَ يَبْعَثُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْأَمْرَاءِ وَالرُّسُلِ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ

4- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Birbiri Ardından Beldelere Yöneticiler ve Elçiler Göndermesi Bâbı

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِحْيَةَ الْكَلْبِيَّ بِكِتَابِهِ إِلَى عَظِيمِ بَصْرَى أَنْ يَدْفَعَهُ إِلَى قَيْصَرَ.

İbnu Abbas şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Dihye ibnu Halîfe el- Kelbî'yi bir mektubu ile Busra ehlinin büyüğü el-Hâris ibnu Ebu Şemmer el-Gassânî'ye gönderip, onun da bu mektubu Rûm Kralı olan Kayser'e ulaştırmasını istedi.

٧٢٦٤- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يُوسُفَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّهُ قَالَ أَخْبَرَنِي عُيَيْنُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ بِكِتَابِهِ إِلَى كِسْرَى فَأَمَرَهُ أَنْ يَدْفَعَهُ إِلَى عَظِيمِ الْبَحْرَيْنِ يَدْفَعُهُ عَظِيمُ الْبَحْرَيْنِ إِلَى كِسْرَى فَلَمَّا قَرَأَهُ كِسْرَى مَزَّقَهُ فَحَسِبْتُ أَنَّ ابْنَ الْمُسَيَّبِ قَالَ فَدَعَا عَلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُمَزَّقُوا كُلُّ مُمَزَّقٍ.

7264- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Abdullah ibnu Huzâfe es-Sehmî ile Kisra'ya mektubunu yolladı. Ona mektubu Bahreyn'in büyüğüne, onunda Kisra'ya vermesini emretti. Kisra mektubu okudu ve onu yırtıp parçaladı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların parça parça olmaları için beddua etti. (Hadisin geçtiği yerler: 2939, 4424, 7264)

٧٢٦٥- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ الْأَكْوَعِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِرَجُلٍ مِنْ أَسْلَمَ أَذْنٌ فِي قَوْمِكَ أَوْ فِي النَّاسِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ أَنْ مَنْ أَكَلَ فَلَيْتُمْ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ وَمَنْ لَمْ يَكُنْ أَكَلَ فَلْيَصُمْ.

7265- Seleme ibnu l-Ekva' -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Aşure günü birisini görevlendirerek insanlara şöyle nida etmesini söyledi: Her kim bir şeyler yemişse günün kalan kısmını oruç tutarak tamamlasın veya oruç tutsun, her kim de şu ana kadar herhangi bir şey yememişse bundan sonra da yemessin! (Hadisin geçtiği diğer yerler: 159, 160, 164, 1934, 3433)

٥-بَابُ وَصَاةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفُودِ الْعَرَبِ أَنْ يُبَلِّغُوا مَنْ وَرَاءَهُمْ قَالَهُ مَالِكُ بْنُ الْحُوَيْرِثِ

5- Allah Rasûlü'nün Arap Heyetlerine Arkalarında Bulunan Kavimlerine, Kendisinden İşittikleri İlmi Tebliğ Etmelerini Vasiyet Etmesi Bâbı

Bunu Mâlik ibnu Huveyris -Allah ondan razı olsun- söylemiştir.

٧٢٦٦- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ ح وَ حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا
 النَّضْرُ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي جَمْرَةَ قَالَ كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يُقْعِدُنِي عَلَى سَرِيرِهِ فَقَالَ
 لِي إِنَّ وَفَدَ عَبْدَ الْقَيْسِ لَمَّا أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ الْوَفْدُ
 قَالُوا رِبِيعَةُ قَالَ مَرْحَبًا بِالْوَفْدِ أَوْ الْقَوْمِ غَيْرَ خَزَايَا وَلَا نَدَامَى قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ
 بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ كُفَّارٌ مُضَرٌّ فَمُرْنَا بِأَمْرٍ نَدْخُلُ بِهِ الْجَنَّةَ وَنُخْرِجُ بِهِ مَنْ وَرَاءَنَا فَسَأَلُوا عَنْ
 الْأَشْرَبَةِ فَتَهَاظُهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ وَأَمْرَهُمْ بِأَرْبَعٍ أَمْرَهُمْ بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ قَالَ هَلْ تَذَرُونَ مَا
 الْإِيمَانُ بِاللَّهِ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ قَالَ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَأَطْنُ فِيهِ صِيَامَ رَمَضَانَ وَتُؤْتُوا
 مِنَ الْمَعَانِمِ الْخُمْسَ وَنَهَاظُهُمْ عَنِ الدُّبَاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمَرْفَتِ وَالتَّقِيرِ وَرُبَّمَا قَالَ الْمُقْمِرُ
 قَالَ اخْفَظُوا هُنَّ وَأَبْلِغُوا هُنَّ مَنْ وَرَاءَكُمْ.

7266- Ebu Cemre şöyle dedi: İbnu Abbas'la beraber bulunuyordum. Beni kendi yatağına oturup dedi ki:

Benimle beraber kal da sana malımdan bir pay vereyim. O'nun yanında iki ay kaldım. Sonra dedi ki: Abdul-Kays heyeti Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldiklerinde O dedi ki: "Bu kavim veya bu heyet kimlerdendir?" Rabia kabilesi olduğunu söylediler. Dedi ki: "Merhaba hoş geldiniz ey kavim -veya ey heyet-! Allah sizleri utandırmasın, pişman etmesin." Dediler ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler sana haram olan ayın dışında gelemiyoruz. Seninle bizim aramızda Mudar kâfirlerinden oluşan bir topluluk vardır. Bize hakla batılı birbirinden ayıran emirler emret ki geri de kalanlara onlara haber verelim ve o emirler sebebiyle cennete girelim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara dört şeyi emredip dört şeyden de yasakladı. Onlara yalnızca Allah'a iman etmeyi emredip dedi ki: "Yalnızca Allah'a iman etmek nedir bilir misiniz?" Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilahın olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehadet, namaz kılmak, zekât vermek, Ramazan orucunu tutmak ve ganimetten beşte birini vermektir." Onlara dört şeyi de yasakladı. Bunlar hantem, dubba', nakir ve muzeffet (veya mukayyer) denilen kaplarda yapılan içkiler-

dir. Sonra da şöyle buyurdu: “Bunları aklınızda tutun ve kavminize haber verin.” (Hadisin geçtiği yer: 53, 87, 523, 1398, 3095, 4269, 4368, 6176, 7266, 7556)

٦-بَابُ خَبَرِ الْمَرْأَةِ الْوَاحِدَةِ

6- Tek Kadının Haberi Bâbı

٧٢٦٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ ثَوْبَةَ الْعَتَبِيِّ قَالَ قَالَ لِي الشَّعْبِيُّ أَرَأَيْتَ حَدِيثَ الْحَسَنِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَاعَدْتُ ابْنَ عَمَرَ قَرِيبًا مِنْ سَتَتَيْنِ أَوْ سَنَةٍ وَنِصْفٍ فَلَمْ أَسْمَعْهُ يُحَدِّثُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَيْرَ هَذَا قَالَ كَانَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِمْ سَعْدٌ فَذَهَبُوا يَأْكُلُونَ مِنْ لَحْمٍ فَتَادَتْهُمْ امْرَأَةٌ مِنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ لَحْمٌ ضَبٌّ فَأَمْسَكُوا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّوا أَوْ اطْعَمُوا فَإِنَّهُ حَلَالٌ أَوْ قَالَ لَا بَأْسَ بِهِ شَكٌّ فِيهِ وَلَكِنَّهُ لَيْسَ مِنْ طَعَامِي.

7267- Tevbe ibnu Keysân el-Anberî şöyle dedi:

Şa'bî bana şöyle dedi: Sen Hasan Basrî'nin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden hadis rivayet ettiğini gördün mü? Ben İbnu Ömer'in meclisinde iki sene veya iki buçuk sene bulundum. Ben İbnu Ömer'i şu hadisten başka Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden hadis rivayet ederken işitmedim: İbnu Ömer şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabelerinden bazı kimseler, içlerinde Sa'd ibnu Ebi Vakkas olduğu hâlde et yemek için bir yere gittiler. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımlarından biri, et yiyecek olanlara: Bu keler etidir, diye nida etti. Bunun üzerine onlar et yemeyi bıraktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Siz bundan yiyin, helâldir, onu yemenizde bir sakınca yoktur. Ancak keler eti, bizim yaşadığımız topraklarda olmayan ve alışmadığımız bir yemek çeşididir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5536, 7267)

٩٦- كِتَابُ الْاِغْتِصَامِ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

96- KİTÂBUL-İ'TİSÂM BİL-KİTÂBİ VES-SÜNNETİ (Kitap ve Sünnete Sımsıkı Yapışmak Kitabı)

٧٢٦٨- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مِسْعَرٍ وَغَيْرِهِ عَنْ قَيْسِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ قَالَ قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ لِعُمَرَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لَوْ أَنَّ عَلَيْنَا نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةٌ ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ لَاتَّخَذْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ عِيدًا فَقَالَ عُمَرُ إِنِّي لَأَعْلَمُ أَيَّ يَوْمٍ نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةٌ نَزَلَتْ يَوْمَ عَرَفَةَ فِي يَوْمٍ جُمُعَةٍ. سَمِعَ سُفْيَانُ مِنْ مِسْعَرٍ وَمِسْعَرٍ قَيْسًا وَقَيْسٌ طَارِقًا.

7268- Tarık ibnu Şihab -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yahudilerden bir adam Ömer'e şöyle dedi: Ey müminlerin emiri! *«Bugün size dininizi ikmal ettim ve üzerinizdeki nimeti tamamladım. Ve din olarak, sizin için İslâm'ı seçtim.»* (Mâide: 3) âyeti, şayet Yahudi topluluğunun üzerine inseydi o günü biz bayram edinirdik. Ömer de ona şöyle dedi: Biz o âyetin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hangi gün ve nereye indiğini biliyorduk. O âyet indirildiğinde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Arafat'ta idi ve günlerden de cuma idi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 45, 4407, 4606, 7268)

٧٢٦٩- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّهُ سَمِعَ عُمَرَ الْاَعْدَ حِينَ بَايَعَ الْمُسْلِمُونَ أَبَا بَكْرٍ وَاسْتَوَى عَلَى مَنبَرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَشْهَدَ قَبْلَ أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ أَمَّا بَعْدُ

فَاخْتَارَ اللَّهُ لِرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي عِنْدَهُ عَلَى الَّذِي عِنْدَكُمْ وَهَذَا الْكِتَابُ الَّذِي هَدَى اللَّهُ بِهِ رَسُولَكُمْ فَخُذُوا بِهِ تَهْتَدُوا وَإِنَّمَا هَدَى اللَّهُ بِهِ رَسُولَهُ.

7269- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatının ardından Müslümanlar Ebu Bekir'e beyat ettikleri ertesi gün, Ömer, Ebu Bekir'den önce Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in minberine çıkıp şهادet kelimelerini söyledi. Hutbesinde şöyle dedi:

Allah kendi Rasûlü'nü dünyada sizin yanınızda olan şeyler üzerine kendi yanında bulunan şeylere cennet derecelerinin yükseklerine ve keramet hazînelerinin huzuruna seçip almıştır. Ve şu Kitap, Allah'ın kendi Rasûlü'nü hidayete ulaştırmış olduğu Kitap'tır. Şimdi sizler de tunu alıp tutunun ki, doğru yolu bulasınız. Ve çünkü Allah, ancak bu Kitap vasıtasıyla Rasûlü'ne hidayet etmiştir! (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7219, 7269)

٧٢٧٠- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وَهْبٌ عَنْ خَالِدٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ ضَمَّنِي إِلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ اللَّهُمَّ عَلِّمَهُ الْكِتَابَ.

7270- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni bağrına basıp dedi ki: "Allah'ım ona Kitab'ı öğret." (Ona Kur'ân'ın fehmini yani tefsirini öğret.) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 75, 143, 3756, 7270)

٧٢٧١- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَبَّاحٍ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ قَالَ سَمِعْتُ عَوْفًا أَنَّ أَبَا

الْمِنْهَالِ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا بَرزَةَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ يُغْنِيكُمْ أَوْ نَعَشَكُمْ بِالْإِسْلَامِ وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَقَعَ هَاهُنَا يُغْنِيكُمْ وَإِنَّمَا هُوَ نَعَشَكُمْ يُنْظَرُ فِي أَصْلِ كِتَابِ الْإِغْنَاءِ.

7271- Ebu Berze -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Şüphesiz Allah Teâlâ İslâm Dîni ile ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile sizleri zengin kılmış veya sizleri kaldırıp yükseltmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7112, 7271)

٧٢٧٢- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ كَتَبَ إِلَى عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ يُبَايِعُهُ وَأَقْرَأَ لَكَ بِذَلِكَ بِالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ عَلَى سُنَّةِ اللَّهِ وَسُنَّةِ رَسُولِهِ فِيمَا اسْتَطَعْتُ.

7272- Abdullah İbnu Dinar -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah İbnu Ömer, Abdulmelik İbnu Mervân'a bir mektup yazdı da ona bey'atını şöyle bildirdi: Allah'ın sünneti ve Rasûlü'nün sünneti üzerine gücümün yettiği kadar Müminlerin Emîri Abdulmelik İbnu Mervân'a, emirlerini dinlemeye ve itaat etmeye ikrar edip söz veriyorum. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7205, 7272)

١-بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُعِثْتُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ

1- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben cevâmiul-kelim (çok mana ifade eden az söz) ile gönderildim” Hadisi Bâbı

٧٢٧٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بُعِثْتُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّغْبِ وَبَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُنِي أُبَيَّتُ بِمِفْتَاحٍ خَزَائِنِ الْأَرْضِ فَوُضِعَتْ فِي يَدِي قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ فَقَدْ ذَهَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْتُمْ تُلْغَوْنَهَا أَوْ تَرْغَوْنَهَا أَوْ كَلِمَةً تُشَبِّهَهَا.

7273- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben cevâmiul-kelim (çok mana ifade eden az söz) ile gönderildim. Düşmanlarımla kalplerine korku salmakla yardım olundum. Ben dün gece uyuduğum sırada bana yerdeki hazinelerin anahtarları getirildi de benim elimin içine konuldu.”

Ebu Hureyre şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dünyadan gitti. Artık bu hazineleri yerlerinden sizler çıkarırsınız. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2977, 6998, 7013, 7273)

٧٢٧٤- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ الْأَنْبِيَاءِ نَبِيٍّ إِلَّا أُعْطِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا مِثْلُهُ أَوْ مِنْ أَوْ آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ فَأَرْجُو أَنِّي أَكْثَرُهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

7274- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle, gönderdiği bütün peygamberlerine insanlığın onun sebebiyle iman etmesi için mucizeler vermiştir. Bana ise mucize olarak Allah Azze ve Celle’nin bana indirdiği vahyi verildi. Ben, kıyamet günü peygamberler içinde en çok ümmeti olan peygamber olmayı ümit ederim.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 4981, 7274)

٢-بَابُ الْإِقْدَاءِ بِسُنَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

2- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Sünnetlerine Uymak Bâbı

وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَجَعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾ قَالَ أَيْمَةُ نَقْتَدِي بِمَنْ قَبَلْنَا وَيَقْتَدِي بِنَا مَنْ بَعْدَنَا وَقَالَ ابْنُ عَوْنٍ ثَلَاثٌ أَحْبَبُّنَ لِنَفْسِي وَلِإِخْوَانِي هَذِهِ السُّنَّةُ أَنْ يَتَعَلَّمُوهَا وَيَسْأَلُوا عَنْهَا وَالْقُرْآنُ أَنْ يَتَفَهَّمُوهُ وَيَسْأَلُوا عَنْهُ وَيَدْعُوا النَّاسَ إِلَا مِنْ خَيْرٍ.

Allah Azze Ve Celle şöyle buyurdu: «*Bizi, Allah'tan sakınanlara önder yap.*» (Furkan: 74)

Bu duada o: “Bizden öncekilere uyalım ve bizden sonrakilerin de bize uyacakları imamlar, önderler kıl” demiştir.

İbnu Avn şöyle dedi: Üç şey vardır ki, ben bunları hem kendim için, hem de bütün mümin kardeşlerim için arzu eder, severim:

a- Şu Muhammed sünnetini insanların öğrenmeleri ve âlimlerinden bunu sorup istemeleri;

b- Kur’ân’ı iyi anlamaları ve ondan sorup istemeleri.

c- İnsanları ancak hayırda bırakmaları veya insanları hayra davet etmeleri.

۷۲۷۵- حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَبَّاسٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ
وَاصِلٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ جَلَسْتُ إِلَى شَيْتَةٍ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ قَالَ جَلَسَ إِلَيَّ عَمْرُو
فِي مَجْلِسِكَ هَذَا فَقَالَ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ لَا أَدْعَ فِيهَا صَفْرَاءَ وَلَا بَيْضَاءَ إِلَّا قَسَمْتُهَا
بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ قُلْتُ مَا أَنْتَ بِفَاعِلٍ قَالَ لِمَ قُلْتُ لَمْ يَفْعَلْهُ صَاحِبُكَ قَالَ هُمَا
الْمَرْءَانِ يُقْتَدَى بِهِمَا.

7275- Ebu Vâil -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Şeybe ile birlikte Kâbe'de oturuyordum. Şeybe şöyle dedi: “Burada Ömer -Allah ondan razı olsun- oturmuş ve şöyle demişti: “Kâbe'nin içinde ne kadar altın ve gümüş varsa hepsini dağıtmayı içimden geçirdim.”

Ben de dedim ki: “Bunu Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir yapmadı” Ömer şöyle dedi: -Allah ondan razı olsun- “O ikisi, örnek aldığım ve gittikleri yoldan gittiğim iki kimsedir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler 1594, 7275)

۷۲۷۶- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ سَأَلْتُ الْأَعْمَشَ فَقَالَ
عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهَبٍ سَمِعْتُ حُذَيْفَةَ يَقُولُ حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ
الْأَمَاءَةَ نَزَلَتْ مِنَ السَّمَاءِ فِي جَذَرِ قُلُوبِ الرِّجَالِ وَنَزَلَ الْقُرْآنُ فَقَرَأُوا الْقُرْآنَ
وَعَلِمُوا مِنَ السُّنَّةِ.

7276- Huzeyfe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Emanet duygusu, gökten insanların kalplerinin derinliğine indi. (emanetin insanların yaratılışlarından olan bir olgudur, yani onların fitratlarının bir gereğidir.) Sonra Kur’ân indi, onlar Kur’ân’ı okudular. İnsanlar sünnetten emaneti öğrendiler. (Sonra da insanlar, emanet duygusunu Kur’ân’dan sonra da sünnetten öğrendiler.) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6497, 7086, 7276)

۷۲۷۷- حَدَّثَنَا آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَاسٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مُرَّةٍ سَمِعْتُ
مُرَّةَ الْهَمْدَانِي يَقُولُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ إِنَّ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَأَحْسَنَ الْهَدْيِ

هَذِي مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَ ﴿ إِن مَّا تُوعَدُونَ لَآتٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴾

7277- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Muhakkak ki sözün en güzeli Allah'ın Kitabı, yolun en güzeli de Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem yoludur. İşlerin en şerlileri de dinde sonradan icat edilen bid'atlerdir. «Size vadolunan (hesap günü) mutlaka gelecek ve siz ona engel olamayacaksınız.» (En'âm: 134) (Hadisin geçtiği diğer yer: 6098, 7277)

٧٢٧٨-٧٢٧٩- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَأَقْضِيَنَّ بَيْنَكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ.

7278-7279- Ebu Hureyre ile Zeyd İbnu Hâlid -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanında iken muhakeme olmak üzere iki kişi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara şöyle buyurdu: "Muhakkak ki ikinizin arasında Allah'ın Kitabı ile hüküm vereceğim." (7278 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 2649, 2696, 2725, 6634, 6828, 6831, 6836, 6843, 6860, 7194, 7259, 7279. -7279 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 2695, 2724, 6633, 6827, 6833, 683 6842, 6859, 7193, 7258, 7260, 7278)

٧٢٨٠- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ حَدَّثَنَا فُلَيْحٌ حَدَّثَنَا هِلَالُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ يَا أَبَى قَالَ مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى.

7280- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ümmetimden kabul etmeyenler dışında, ümmetimin hepsi cennete girecektir."

Orada bulunanlar: Ey Allah'ın Rasûlü! Cennete girmeyi kim kabul

etmez ki? diye hayretle sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara şöyle buyurdu: “Her kim bana itaat ederse, cennete girer. Her kim de benim emirlerime karşı gelirse, o da cennete girmeyi kabul etmemiş demektir.”

٧٢٨١- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ حَدَّثَنَا سَلِيمُ بْنُ حَيَّانَ وَأَنْتَنِي عَلَيْهِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مِينَاءَ حَدَّثَنَا أَبُو سَمِيْعَتُ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ جَاءَتْ مَلَائِكَةٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ نَائِمٌ فَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّهُ نَائِمٌ وَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ فَقَالُوا إِنَّ لِصَاحِبِكُمْ هَذَا مَثَلًا فَاضْرِبُوا لَهُ مَثَلًا فَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّهُ نَائِمٌ وَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ فَقَالُوا مَثَلُهُ كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى دَارًا وَجَعَلَ فِيهَا مَأْذِبَةً وَبَعَثَ ذَاعِيًا فَمَنْ أَجَابَ الدَّاعِيَ دَخَلَ الدَّارَ وَأَكَلَ مِنَ الْمَأْذِبَةِ وَمَنْ لَمْ يُجِبِ الدَّاعِيَ لَمْ يَدْخُلِ الدَّارَ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنَ الْمَأْذِبَةِ فَقَالُوا أَوَلَوْهَا لَهُ يَفْقَهُهَا فَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّهُ نَائِمٌ وَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ فَقَالُوا فَالدَّارُ الْجَنَّةُ وَالْدَّاعِيَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ عَصَى مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَّقَ بَيْنَ النَّاسِ تَابِعَهُ قَتِيْبَةُ عَنْ لَيْثٍ عَنْ خَالِدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلَالٍ عَنْ جَابِرٍ خَرَجَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7281- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Melekler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldiler. O esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyumakta idi. Meleklerden bazıları: Muhakkak ki bu uyumaktadır, dediler. Bazıları da: Gözü uyuyor, fakat kalbi uyanıktır, dediler. Bunun üzerine bu melekler birbirlerine: Bu dostunuzun yüksek sıfatı vardır yüksek menkıbe sahibidir. Haydi siz de bunun yüksek mevkinin haricî bir örnekle temsil ediniz! dediler. Fakat bazıları: Ancak bu uyumaktadır, dediler. Bazıları da: Hayır, O'nun gözü uyuyor, fakat kalbi uyanıktır, dediler. Bunun üzerine melekler: Bu Zat'ın haricî benzeri, şu bir kimsenin misali gibidir ki, o kimse yeni bir ev yaptırır, o evde bir ziyafet yemeği verir ve bu ziyafete insanları davet etmek için bir davetçi gönderir. Bu davetçinin davetine kim icabet ederse. o

mükemmel eve girer ve ziyafet yemeğinden yer. Her kim de davetçinin davetine icabet etmezse o eve giremez ve ziyafet yemeklerini de yiyemez. Bunun üzerine melekler yine birbirlerine: Haydi bu temsili bu Zat'a izah ediniz, de anlasın! dediler. Fakat yine bunlardan bazıları: Ancak bu uyumaktadır, dediler. Bazıları da: Hayır, gözleri uyuyor ama kalbi uyanıktır, dediler. Bunun üzerine melekler kendi aralarında temsili şöyle izah ettiler: O ev cennettir, davetçi de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemdir. Her kim Muhammed'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiştir. Her kim de Muhammed'e asi olursa, Allah'a asi olmuştur. Muhammed insanların arasını ayırt etmiş, itaat ve isyan şiarını bildirip müminleri, münkirleri ayırt etmiştir.

۷۲۸۲- حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ يَا مَعْشَرَ الْقُرَاءِ اسْتَقِيمُوا فَقَدْ سَبَقْتُمْ سَبْقًا بَعِيدًا فَإِنْ أَخَذْتُمْ يَمِينًا وَشِمَالًا لَقَدْ ضَلَلْتُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا.

7282- Huzeyfe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ey Kur'ân okuyucuları topluluğu! Allah'ın emrine yapışmanız suretiyle dosdoğru yola giriniz. Eğer doğru yola giderseniz şüphesiz sizler açık bir öne geçişle öne geçirilmiş olursunuz. Eğer emre muhalefet edip de dosdoğru yoldan sağa ve sola giden yolları tutarsanız, muhakkak pek uzak bir sapıklıkla sapmış olursunuz!.

۷۲۸۳- حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَامَةَ عَنْ بُرَيْدٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَتَى قَوْمًا فَقَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي رَأَيْتُ الْجَيْشَ بَعِثَنِي وَإِنِّي أَنَا التَّذِيرُ الْغُرَيَانُ فَالتَّجَاءُ فَأَطَاعَهُ طَائِفَةٌ مِنْ قَوْمِهِ فَأَذَلُّوهُ فَأُطْلِقُوا عَلَى مَهْلِهِمْ فَتَجَوَّأُوا وَكَذَّبَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ فَأَصْبَحُوا مَكَانَهُمْ فَصَبَّحَهُمُ الْجَيْشُ فَأَهْلَكَهُمْ وَاجْتَاكَهُمْ فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ أَطَاعَنِي فَاتَّبَعَ مَا جِئْتُ بِهِ وَمَثَلُ مَنْ عَصَانِي وَكَذَّبَ بِمَا جِئْتُ بِهِ مِنَ الْحَقِّ.

7283- Ebu Mûsâ el-Eşârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Benim misalim ve Allah'ın beni kendisiyle gönderdiği risaletinin misali şu adamın misali gibidir: O adam kavmine gelir ve: Sizleri helâk etmek için gelen bir

orduyu gözlerimle gördüm. der. Elbisesini çıkartıp onlara işaret eder ve: Ben sizin için bir uyarıcıyım. O yüzden (o orduyla karşılaşmaya gücünüz yetmediğinden dolayı) kaçıp kendinizi kurtarın, der. O adamın sözünü dinleyen bir grup ona itaat edip sözünü tutarak bütün gece vakar ve hay-siyetleriyle kaçıp kurtuldular. Kavimden bir taife de onu yalanladılar. Bunun üzerine sabahleyin ansızın ordu onları basıp hepsini öldürdü. İşte bu bana itaat eden ve benim getirdiğime uyan kimse ile bana âsî olan ve benim getirmiş olduğum hakkı yalanlayan kimsenin misalidir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6482, 7283)

۷۲۸۵-۷۲۸۴ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي عُيَيْنَةُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ لَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَخْلَفَ أَبُو بَكْرٍ بَعْدَهُ وَكَفَرَ مَنْ كَفَرَ مِنَ الْقُرْبِ قَالَ عُمَرُ لِأَبِي بَكْرٍ كَيْفَ تُقَاتِلُ النَّاسَ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَصَمَ مِنِّي مَالَهُ وَنَفْسُهُ إِلَّا بِحَقِّهِ وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ فَقَالَ وَاللَّهِ لَأُقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ فَإِنَّ الزَّكَاةَ حَقُّ الْمَالِ وَاللَّهُ لَوْ مَتَّعُونِي عَقَالًا كَانُوا يُؤْذُونَهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَاتَلْتُهُمْ عَلَى مَنْعِهِ فَقَالَ عُمَرُ فَوَاللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ رَأَيْتُ اللَّهَ قَدْ شَرَحَ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ لِلْقِتَالِ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ قَالَ ابْنُ بُكَيْرٍ وَعَبْدُ اللَّهِ عَنِ اللَّيْثِ عَنْقَا وَهُوَ أَصَحُّ.

7284-7285- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat edip Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- halife olduğunda, Arap kabilelerinden bazıları kâfirliğe dönerek tekrar kâfir (mürted) olupta, Ebu Bekir onlarla savaşmak istediğinde Ömer dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben insanlarla, onlar Lâ ilâhe illallah deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Her kim bu sözü söylerse onun hakkı müstesna benden malını ve canını korumuş olur. Artık onun hesabı Allah’a kalmıştır” buyurduğu hâlde insanlarla mı savaşıyorsun? Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Vallahi ben namaz ile zekâtın arasını ayıran kimselerle muhakkak savaşırm. Çünkü zekât, malın hakkıdır. Vallahi bunlar şayet Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme verdikleri bir dişi oğlağı bana vermezlerse bundan dolayı muhakkak onlarla savaşırm.

Ömer şöyle dedi: Vallahi bunlara karşı savaşılmaması hakkında Allah'ın Ebu Bekir'in göğsünü açtığını gördüm ve onlarla savaşın hak olduğunu, bunun gerekli olduğunu anladım.

Yahya İbnu Bukeyr ile Leys'in kâtibi olan Abdullah İbnu Salih, İmâm el-Leys'den "Anâkan, Bir dişi oğlağı" şeklinde söylemişlerdir ki, bu daha sahihtir. (7284 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 1399, 1457, 6924) (7285 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 1400, 1456, 6925)

٧٢٨٦- حَدَّثَنِي إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَدِمَ عُيَيْنَةُ بْنُ حِصْنِ بْنِ خُذَيْفَةَ بْنِ بَدْرٍ فَتَزَلَّ عَلَى ابْنِ أَخِيهِ الْحُرِّ بْنِ قَيْسِ بْنِ حِصْنٍ وَكَانَ مِنَ الثَّقَفِ الَّذِينَ يُدْنِيهِمْ عُمَرُ وَكَانَ الْقُرَاءُ أَصْحَابَ مَجْلِسِ عُمَرَ وَمُشَاوَرَتِهِ كُهُولًا كَانُوا أَوْ شَبَابًا فَقَالَ عُيَيْنَةُ لِابْنِ أَخِيهِ يَا ابْنَ أَخِي هَلْ لَكَ وَجْهٌ عِنْدَ هَذَا الْأَمِيرِ فَتَسْتَأْذِنَ لِي عَلَيْهِ قَالَ سَأَسْتَأْذِنُ لَكَ عَلَيْهِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَاسْتَأْذَنَ لِعُيَيْنَةَ فَلَمَّا دَخَلَ قَالَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ وَاللَّهِ مَا تُعْطِينَا الْجَزَلَ وَمَا تُحْكِمُ بَيْنَنَا بِالْعَدْلِ فَغَضِبَ عُمَرُ حَتَّى هَمَّ بِأَنْ يَقَعَ بِهِ فَقَالَ الْحُرُّ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾ وَإِنَّ هَذَا مِنَ الْجَاهِلِينَ فَوَاللَّهِ مَا جَاوَزَهَا عُمَرُ حِينَ تَلَاهَا عَلَيْهِ وَكَانَ وَقَافًا عِنْدَ كِتَابِ اللَّهِ.

7286- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Uyeyne ibnu Hisn ibnu Huzeyfe Medine'ye geldi ve kardeşinin oğlu olan Hur ibnu Kays'ın evinde misafir oldu. Hur ibnu Kays ise Ömer ibnu Hattâb'ın kendisine yaklaştırdığı kimselerdendi.

Ömer'in meclisinde genç ve ihtiyarlardan oluşan kurra ve fakihler

vardı ki Ömer -Allah ondan razı olsun- onlarla istişare ederdi. Uyeyne, kardeşinin oğlu Hur ibnu Kays'a şöyle dedi:

-Ey kardeşim oğlu! Senin müminlerin emirinin yanında bir yerin var. Benim onun yanına girmem için izin iste. O da:

-Senin için ondan izin isteyceğim, dedi.

Hur ibnu Kays, Uyeyne için izin istedi, Ömer de ona izin verdi. Uyeyne, Ömer'in yanına girince şöyle dedi:

-Ey Hattâb'ın oğlu! Vallahi sen bize devlet malından ne veriyor ne de aramızda adaletle hükmediyorsun.

Onun bu sözleri üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- öfkelen-di ve onu dövmek için üzerine yürüdü. Hur ibnu Kays duruma müdahale ederek şöyle dedi:

-Ey müminlerin emiri! Allah Azze ve Celle Peygamber'ine: «*Affı tut; iyiliği emret; cahillerden uzak dur.*» buyurdu. Bu da cahillerdendir.

Hur ibnu Kays bu âyeti okuyunca, vallahi Ömer -Allah ondan razı olsun- olduğu yerde donakaldı. Allah'ın Kitabı'na karşı çok hassas ve hükümlerine son derece saygılı idi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 4642, 7276)

٧٢٨٧- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ غُرُوةَ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْذِرِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهَا قَالَتْ أَتَيْتُ عَائِشَةَ حِينَ خَسَفَتِ الشَّمْسُ وَالنَّاسُ قِيَامٌ وَهِيَ قَائِمَةٌ تُصَلِّي فَقُلْتُ مَا لِلنَّاسِ فَأَشَارَتْ بِيَدِهَا نَحْوَ السَّمَاءِ فَقَالَتْ سُبْحَانَ اللَّهِ فَقُلْتُ آيَةٌ قَالَتْ بَرَأْسُهَا أَنْ نَعَمَ فَلَمَّا انْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَمِدَ اللَّهُ وَأَتْنِي عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْ شَيْءٍ لَمْ أَرَهُ إِلَّا وَقَدْ رَأَيْتُهُ فِي مَقَامِي هَذَا حَتَّى الْجَنَّةَ وَالتَّارَ وَأَوْحَى إِلَيَّ أَنْكُمْ تَقْتُنُونَ فِي الْقُبُورِ قَرِيبًا مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ أَوْ الْمُسْلِمُ لَا أَذْرِي أَيَّ ذَلِكَ قَالَتْ أَسْمَاءُ فَيَقُولُ مُحَمَّدٌ جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ فَأَجَبْتَاهُ وَأَمَّا فَيَقَالُ ثُمَّ صَالِحًا عَلِمْنَا أَنَّكَ مُوقِنٌ وَأَمَّا الْمُنَافِقُ أَوْ الْمُرْتَابُ لَا أَذْرِي أَيَّ ذَلِكَ قَالَتْ أَسْمَاءُ فَيَقُولُ لَا أَذْرِي سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا فَقُلْتُ.

7287- Esmâ bintü Ebî Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Güneş tutulduğu zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hanımı Aişe'nin yanına geldim. İnsanlar namaz kılıyorlardı. Aişe de kalkmış namaz kılıyordu. İnsanlara ne oluyor? diye sordum. Eli ile göğe doğru işaret etti ve "Subhanallah" dedi. Dedim ki: Bu bir işaret mi? Başı ile evet, manasında işaret etti. Bende kalkıp bana baygınlık gelene kadar namaz kıldım. Su alıp başımın üstünden dökmeye başladım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazı bitirince (minbere çıkıp) Allaha hamd ve sena ettikten sonra şöyle dedi:

"Bana gösterilmemiş hiçbir şey yoktur ki, makamımda onu görmemiş olayım hatta cennet ve cehennem bile bana gösterildi. Sizlerin kabirlerinizde Mesih Deccal'ın fitnesine yakın yahut onun benzeri bir fitneyle imtihan olunacağınız bana vahyolundu. -Esmâ'nın bu iki sözden hangisini dediğini bilmiyorum.- (Kabirde) ona denilir ki: Bu adam hakkında ki bilgin nedir? (Bu adam hakkında ne bilirsin?) mümine gelince yahut yakın ilme sahip kimseye gelince -Esmâ'nın bu ikisinden hangisini dediğini bilmiyorum.- O der ki: O, Allah'ın Rasûlü Muhammed'dir. Bize apaçık deliller ve hidayetle geldi. Bizde O'na icabet ettik ve O'na tâbi olduk. O Muhammed'dir. Bu üç kere tekrarlanır. O'na denilir ki: Yerinde rahatça uyu. Biz senin O'na inandığını bildik. Münafığa veya kalbinde şüphesi olan kimseye gelince - Esmâ'nın bu ikisinden hangisini dediğini bilmiyorum. (Kendisine Muhammed'den sorulunca): Bilmiyorum insanların onun hakkında bir şey dediklerini işittim. bende onu söyledim, cevabını verir." (Hadisin geçtiği yerler: 184, 922. 1053, 1054. 1061, 1235, 1373, 2519, 1520, 7287)

٧٢٨٨- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزُّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دَعَوْنِي مَا تَرَكْتُكُمْ إِلَّا مَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِسُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَلْبَانِهِمْ فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ.

7288- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizler, sizi bırakıp teklif etmediğim hususlarda beni kendi hâlime bırakınız! Sizden evvelki ümmetler ancak çok soru sormaları ve peygamberlerine karşı ihtilâfları sebebiyle helâk olmuşlardır. Ben sizleri bir şeyden yasakladım-

ğım zaman, ondan sakınınız. Sizlere bir şey emrettiğim zaman da emrimi tutun ve gücünüzün yettiği kadar onu yerine getiriniz!”

۳-بَاب مَا يُكْرَهُ مِنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ وَتَكْلُفِ مَا لَا يَغْنِيهِ

3- Çok Soru Sormanın ve Kendini İlgilendirmeyen Hususlarda Külfet Ve Zorluk Aramanın Mekruh Olması Bâbı

وَقَوْلُهُ تَعَالَى ﴿لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ بُدِّ لَكُمْ تَسْأَلُكُمْ﴾

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Ey iman edenler! Açıklandığı zaman size kötü gelecek şeyler hakkında soru sormayın.» (Mâide: 101)

۷۲۸۹- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقَرِّي حَدَّثَنَا سَعِيدٌ حَدَّثَنَا عَقِيلٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ غَامِرِ بْنِ سَعْدٍ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ أَغْظَمَ الْمُسْلِمِينَ جُرْمًا مَن سَأَلَ عَنْ شَيْءٍ لَمْ يُحَرِّمْ فَحُرْمٌ مِنْ أَجْلِ مَسْأَلَتِهِ.

7289- Sa'd İbnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslümanlar içinde en büyük günahı olan kimse, haram edilmemiş bir meselede soru sorar da, o sorusuna binaen o mesele haram kılınır.”

۷۲۹۰- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ سَمِعْتُ أَبَا الثَّغَرِ يُحَدِّثُ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اتَّخَذَ حُجْرَةً فِي الْمَسْجِدِ مِنْ حَصِيرٍ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا لَيْلًا حَتَّى اجْتَمَعَ إِلَيْهِ نَاسٌ ثُمَّ قَدَّوْا صَوْتَهُ لَيْلَةً فَظَنُّوا أَنَّهُ قَدْ نَامَ فَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يَتَنَحَّجُ لِيَخْرُجَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ مَا زَالَ بِكُمْ الَّذِي رَأَيْتُمْ مِنْ صَنِيعِكُمْ حَتَّى خَشِيتُ أَنْ يُكْتَبَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ كُتِبَ عَلَيْكُمْ مَا قُمْتُمْ بِهِ فَصَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ.

7290- Zeyd ibnu Sabit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayında hasırdan bir oda edindi. Orada bazı geceler de namaz kıldı. Ashabından bazı kimselerde O'nun namazına uydular. Sonra ileriki gecelerde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çıkmayınca, O'nun uyuduğunu zannettiler. Bunun üzerine seslerini yükselttiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların yanına çıktı ve şöyle buyurdu:

“Siz o yaptığınızı sürdürüp gidince ben de üzerinize farz kılınacağından korktum. Şayet gece namazı üzerinize farz kılınsaydı, sizin buna gücünüz yetmezdi. Ey insanlar! Gece namazlarınızı evlerinizde kılın! Muhakkak ki farz namazlar dışında kişinin en faziletli namazı, evinde kılmış olduğu namazıdır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 731, 6113, 7290)

٧٢٩١- حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ سِئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَشْيَاءَ كَرِهَهَا فَلَمَّا أَكْثَرُوا عَلَيْهِ الْمَسْأَلَةَ غَضِبَ وَقَالَ سَلُونِي فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبِي قَالَ أَبُوكَ حَدَاثَةً ثُمَّ قَامَ آخَرُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبِي فَقَالَ أَبُوكَ سَالِمٌ مَوْلَى شَيْبَةَ فَلَمَّا رَأَى عُمَرُ مَا بَوَّجَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْغَضَبِ قَالَ إِنَّا نَتُوبُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

7291- Ebu Musa -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir.

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme hoşlanmadığı şeylerden soruldu. Bu tür sorular çoğaltılınca öfkelenildi ve insanlara dedi ki: “İstediğinizi sorun” Bir adam dedi ki: Benim babam kimdir?

-“Senin baban Huzeyfe’dir,” buyurdu. Bir başkası kalkıp: Benim babam kimdir Ey Allah’ın Rasulü? diye sordu.

-Senin baban Şeybe’nin azatlısı Salim’dir, buyurdu.

Ömer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in yüzündeki öfkeyi görünce dedi ki: Ey Allah’ın Rasulü! Biz Allah Azze ve Celle’ye tövbe ediyoruz. (Hadisin geçtiği diğer yer: 92, 7291)

٧٢٩٢- حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ عَنْ وَرَادٍ كَاتِبِ الْمُغِيرَةِ قَالَ كَتَبَ مُعَاوِيَةُ إِلَى الْمُغِيرَةِ اكْتُبْ إِلَيَّ مَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَتَبَ إِلَيْهِ إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ فِي ذُبْرِ كُلِّ صَلَاةٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ وَكَتَبَ إِلَيْهِ إِنَّهُ كَانَ يَنْهَى عَنْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةِ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةِ الْمَالِ وَكَانَ يَنْهَى عَنْ عُقُوقِ الْأُمَّهَاتِ وَوَادِ الْبَنَاتِ وَمَنْعِ وَهَاتِ.

7292- Muğira ibnu Şu'be'nin kâtibi Verrad -Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Muğire ibnu Şu'be, Muaviye'ye gönderilmek üzere bana yazdırdığı bir mektupta şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem her farz namazın ardından şöyle derdi. Lâ ilâhe illallahu vahdehu lâ şerikeleh lehül-mülkü velhül-hamdu ve huve a'lâ kulli şeyin gadir. Allahümme lâ mânia lima e'tayte, vela mu'tiye limâ menâ'te, velâ yenfu zel-ceddi minkel cedd" (Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur. O tektir ve O'nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'nadır ve O, her şeye kâdirdir. Allah'ım! Senin verdiğini engelleyecek, engellediğini de verecek yoktur. Hiçbir makam sahibinin makamı senin katında fayda vermez.)

Muğira, Muâviye'ye mektubunda şunu da yazdı: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir de dedikoduyu, çok soru sormayı, mal telef etmekten yasaklardı. Yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, annele-re itaatsizlikten, kızları diri diri gömmekten, verilecek şeyi vermemekten, almak hakkı olmayan şeyi istemekten de yasakladı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 844, 1477, 2408, 5975, 6330, 6473, 6615)

٧٢٩٣- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ عُمَرَ فَقَالَ لِهَيْبَا عَنْ التَّكْلُفِ.

7293- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Ömer ibnul-Hattâb'ın yanında idik. Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bizler yapmacık tavır takınmaktan ve meşakkatli iş yapmaktan yasaklandık.

٧٢٩٤- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ ح وَ حَدَّثَنِي مَحْمُودٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ لُبَّيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ حِينَ رَاغَتِ الشَّمْسُ فَصَلَّى الظُّهْرَ فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَذَكَرَ السَّاعَةَ وَذَكَرَ أَنَّ بَيْنَ يَدَيْهَا أُمُورًا عِظَامًا ثُمَّ قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَسْأَلَ عَنْ شَيْءٍ فَلْيَسْأَلْ عَنْهُ فَوَاللَّهِ لَا تَسْأَلُونِي عَنْ شَيْءٍ إِلَّا أَخْبَرْتُكُمْ بِهِ مَا دُمْتُ فِي مَقَامِي هَذَا قَالَ أَنَسٌ فَأَكْثَرَ النَّاسُ الْبُكَاءَ وَأَكْثَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَقُولَ سَلُونِي فَقَالَ أَنَسٌ فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ فَقَالَ أَيْنَ مَدْخَلِي يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ النَّارُ فَقَامَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ خُذَافَةَ فَقَالَ مَنْ أَبِي يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَبُوكَ خُذَافَةُ قَالَ ثُمَّ أَكْثَرَ أَنْ يَقُولَ سَلُونِي سَلُونِي فَقَبْرَكَ عُمَرُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ فَقَالَ رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا قَالَ فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قَالَ عُمَرُ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ عُرِضَتْ عَلَيَّ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ آنِفًا فِي غُرُضٍ هَذَا الْحَانِطِ وَأَنَا أَصْلَى فَلَمْ أَرْ كَالْيَوْمِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ.

7294- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem güneş tam tepeden batıya doğru meylettiğinde Mescid'e çıkıp öğle namazını kıldırdı. Minbere çıkıp kıyamet saatinden bahsetti. Kıyamet saatinde çok büyük işlerin olacağından söz etti. Sonra şöyle buyurdu: "Kim bir şey sormak isterse sorsun. Bu minberin üzerinde olduğum müddetçe sorduğunuz bütün soruları haber vereceğim." İnsanlar ağlamayı çoğalttılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de "bana sorun" demeyi çoğalttı. Abdullah ibnu Huzeyfe es-Sehmi kalkıp: Benim babam kimdir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Senin baban Huzafe'dir" buyurdu. Sonra "bana sorun" demeyi çoğalttı. Ömer iki dizinin üzerine çöküp şöyle dedi: Bizler, Rab olarak Allah'tan, din olarak İslâm'dan ve peygamber olarak da Muhammed'den razı olduk. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sustu. Sonra da şöyle buyurdu: "Biraz önce namaz kılarken, şu duvarın orta yerinde bana cennet ve cehennem gösterildi. Ben bu makamda

hayrın ve şerrin benzerini görmedim.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 93, 540, 749, 4621, 6362, 6468, 6486, 7089, 7090, 7091, 7294, 7295)

٧٢٩٥- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ أَنَسٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا نَبِيَّ اللَّهِ مَنْ أَبِي قَالَ أَبُوكَ فَلَانٌ وَتَزَلْتُ ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ﴾ الْآيَةِ.

7295- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim babam kimdir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem da ona: “Senin baban falanca kimsedir” buyurdu. Bunun üzerine şu ayet indi: *«Ey iman edenler! Açıklandığı zaman size kötü gelecek şeyler hakkında soru sormayın. Zira Kur'an'ın nazil olduğu sırada onlar hakkında soru sorarsanız, size açıklanır, o da size zor gelir; halbuki siz sormazdan önce Allah sizi onlardan affetmişti. Allah çok bağışlayıcıdır; ceza vermekte de aceleci değildir.»* (Mâide. 101) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 93, 540, 749, 4621, 6362, 6468, 6486, 7089, 7090, 7091, 7294, 7295)

٧٢٩٦- حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ صَبَّاحٍ حَدَّثَنَا شَبَابَةُ حَدَّثَنَا وَرْقَاءُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ يَبْرَحَ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقُولُوا هَذَا اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ.

7296- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İnsanlar birbirlerine sorular sormaktan asla vazgeçmeyeceklerdir. Öyle ki: “Her şeyi yaratan Allah'tır. Peki, Allah'ı kim yaratmıştır?” diyeceklerdir.”

٧٢٩٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ بْنِ مَيْمُونٍ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَرْثٍ بِالْمَدِينَةِ وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى عَسِيبٍ فَمَرَّ بِتَقْرِ مِنْ الْيَهُودِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ سَأَلُوهُ عَنِ الرُّوحِ وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا تَسْأَلُوهُ لَا يُسْمِعُكُمْ مَا

تَكْرَهُونَ فَقَامُوا إِلَيْهِ فَقَالُوا يَا أَبَا الْقَاسِمِ حَدِّثْنَا عَنِ الرُّوحِ فَقَامَ سَاعَةً يَنْظُرُ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ فَتَأَخَّرْتُ عَنْهُ حَتَّى صَعِدَ الْوُحْيُ ثُمَّ قَالَ ﴿ وَيسألونك عن الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي ۝ ﴾

7297- Abdullah ibnu Mes'ud şöyle demiştir:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemle beraber Medine'nin harabelerinde yürüyordum. -O hurma dalından bir asaya dayanıyordu.- Yahudilerden bir topluluk yanıma uğradı. Bazısı bazısına dedi ki: O'na ruhtan soru. Onlardan bazıları dediler ki: O'na bir şey sormayın, hoşlanmayacağımız bir şey söyler. Onlardan bazıları dediler ki: Muhakkak ona soracağız. İlerlerinden biri kalkıp şöyle dedi: Ey Ebu Kâsım! Ruh nedir? Allah Rasûlî sallallahu aleyhi ve sellem sükût etti. Ben: O'na vahiy geliyor dedim ve O'nu rahatsız etmemek için yanından kalktım. O hâl kendisinden gidince Allah Rasûlî sallallahu aleyhi ve sellem şu ayetleri okudu: «(Ey Muhammed!) Sana rûhtan soruyorlar. De ki: Rûh, Rabbimin emrindendir. Onun hakkında size çok az bilgi verilmiştir.» (İsrâ: 85) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 125, 4721, 7297, 7456, 7462)

٤-بَابُ الْإِقْتِدَاءِ بِأَفْعَالِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4- Allah Rasûlî sallallahu aleyhi ve sellem Amellerine Uymak Bâbı

٧٢٩٨- حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ اتَّخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ فَاتَّخَذَ النَّاسُ خَوَاتِيمَ مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي اتَّخَذْتُ خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ فَتَبَذَهُ وَقَالَ إِنِّي لَنْ أَلْبَسَهُ أَبَدًا فَتَبَذَ النَّاسُ خَوَاتِيمَهُمْ.

7298- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlî sallallahu aleyhi ve sellem altından bir mühür yüzük edinmişti. Bunun üzerine insanlar da O'nun gibi yüzük edindiler. Allah Rasûlî sallallahu aleyhi ve sellem insanlar da altın yüzükler edinmiş olduklarını görünce kendi altın mühür yüzüğünü çıkarıp attı ve: "Ben bu altın mühür yüzüğü asla takınmam" buyurdu. Bunun üzerine insanlar da kendi altın yüzüklerini çıkarıp attılar. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5865, 5866,

5867, 5873, 5876, 6651, 7298)

۵-بَاب مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّعَمُّقِ وَالتَّنَازُعِ فِي الْعِلْمِ وَالْفُلُوحِ فِي الدِّينِ وَالْبِدْعِ

5- Bir İşte Şiddetten ve Derinleşmeye Gitmekten; İlimde İhtilâf Hâlinde Nizalaşmadan; Dinde Aşırılıktan Ve Bidatlerden Mekruh Olacak Şeyler Bâbı

لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ﴾.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Ey kitap ehli! Dininizde Allah'ın vazettiği hududu tecaviüz etmeyin ve Allah'a karşı gerçek olan-
dan başkasını söylemeyin.» (Nisâ: 171)

۷۲۹۹- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا هِشَامٌ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُوَاصِلُوا قَالُوا إِنَّكَ تُوَاصِلُ قَالَ إِنْ لَسْتُ بِمِثْلِكُمْ إِنْ أَيْتَ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِيَنِي فَلَمْ يَنْتَهُوا عَنْ الْوَاصِلِ قَالَ فَوَاصِلٌ بِهِمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ أَوْ لَيْلَتَيْنِ ثُمَّ رَأَوْا الْهَلَالَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ تَأَخَّرَ الْهَلَالُ لَرَدِّتُكُمْ كَأَلَمَنْكَلٍ لَهُمْ

7299- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem visal orucunu yani iftar etmeden diğer oruca eklemeyi yasakladı. Bunun üzerine Müslümanlardan bir adam: Ey Allah'ın Rasûlü! Ama sen visal orucu tutuyorsun, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden hanginiz benim gibi olabilir. Muhakkak ki Rabbim geceleyin beni yediriyor ve içiriyor.”

Ancak sahabeler bu visal orucunu tutmayı bırakmayınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara iki gün üst üste iftar ve sahur yaptırmaksızın visal orucu tutturdu. Sonra Şevval ayının hilâli görüldü. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet Şevval ayının hilâli gecikseydi ben de sizlere vîsal orucunu tutturma-
va devam ettirecektim.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sanki bununla, visal orucunu tutmayı terk etmedikleri için onları ibret için cezalandırmak istemişti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1965, 1966, 6851, 7242, 7299)

۷۳۰۰- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنُ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنِي
إِبْرَاهِيمُ التَّيْمِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ قَالَ خَطَبْنَا عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى مَنبَرٍ مِنْ أَجْرِ
وَعَلَيْهِ سَيْفٌ فِيهِ صَحِيفَةٌ مُعَلَّقَةٌ فَقَالَ وَاللَّهِ مَا عِنْدَنَا مِنْ كِتَابٍ يُقْرَأُ إِلَّا كِتَابُ اللَّهِ
وَمَا فِي هَذِهِ الصَّحِيفَةِ فَتَشْرَاهَا فَإِذَا فِيهَا أَسْتَانُ الْإِبِلِ وَإِذَا فِيهَا الْمَدِينَةُ حَرَمٌ مِنْ غَيْرِ
إِلَى كَذَا فَمَنْ أَحَدَثَ فِيهَا حَدَّثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا يَقْبَلُ
اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا وَإِذَا فِيهِ ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ يَسْتَمِي بِهَا أَذْنَاهُمْ فَمَنْ أَخْفَرَ
مُسْلِمًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا
وَإِذَا فِيهَا مَنْ وَالَى قَوْمًا بِغَيْرِ إِذْنِ مَوَالِيهِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا.

7300- Ali -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bizim elimizde yazılı olarak Allah'ın Kitabı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den yazılan bu sayfalardan başka bir şey yoktur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu yazılı olan sayfalarda şöyle buyurdu:

“Âir dağı ile şurası arasına kadar Medine haram, yasak bölgedir. Kim Medine'nin bu Harem bölgesinde, bir bid'at türetirse veya bid'at çıkaran birini barındırırsa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Böyle bir kimsenin ne tövbesi, ne fidyesi, ne farz ve ne de nafil namazı kabul edilir. Müslümanların bir kafire vermiş oldukları sahih emana, koruma güvencesine bir başkası itiraz edemez, buna karşı gelemez. Her kim bir Müslümana vermiş olduğu ahdi, anlaşmayı bozarsa Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Onun Böyle birisinin ne tövbesi ne de fidyesi kabul edilir. Efendilerinin izni olmaksızın başkalarının kendisinin velileri olduğunu iddia eden kölede Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lânetine uğrasın! Onun ne tövbesi, ne fidyesi, ne farz ve ne de nafil namazı kabul edilir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 111, 1870, 3047, 3172, 3176, 6755, 6903, 6915, 7300)

٧٣٠١- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ عَنْ
مَسْرُوقٍ قَالَ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا صَنَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا
تَرَخَّصَ فِيهِ وَتَنَزَّاهُ عَنْهُ قَوْمٌ قَبْلَ ذَلِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى
عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَتَنَزَّهُونَ عَنِ الشَّيْءِ أَصْنَعُهُ فَوَاللَّهِ إِنِّي أَعْلَمُهُمْ بِاللَّهِ
وَأَشَدَّهُمْ لَهُ خَشْيَةً.

7301- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir şey yapmış ve onun yapıla bilineceğine dair ruhsat vermişti. Bir topluluk ise sanki o fiili kerih gördüler ve bundan kaçındılar. İnsanların bu durumu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ulaştınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbeye çıktı, Allah'a hamd ettikten sonra şöyle buyurdu: "Vallahi ben Allah'ı onlardan en iyi bilen ve O'ndan en çok korkanı olduğum hâlde bazı topluluklara ne oluyor da benim yapmış olduğum bir şeyi yapmaktan kaçınıyorlar." (Hadisin geçtiği diğer yer: 6101, 7301)

٧٣٠٢- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا نَافِعُ بْنُ عُمَرَ عَنْ ابْنِ
أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ كَادَ الْخَيْرَانِ أَنْ يَهْلِكَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ لَمَّا قَدِمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفَدَّ بَنِي تَمِيمٍ أَشَارَ أَحَدُهُمَا بِالْأَفْرِعِ بْنِ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ الْحَنْظَلِيُّ أَخِي
بَنِي مُجَاشِعٍ وَأَشَارَ الْآخَرُ بِغَيْرِهِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ لِعُمَرَ إِنَّمَا أَرَدْتُ خِلَافِي فَقَالَ عُمَرُ مَا
أَرَدْتُ خِلَافَكَ فَارْتَفَعَتْ أَصَوَاتُهُمَا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَنَزَّلَتْ
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿عَظِيمٌ﴾
قَالَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ ابْنُ الزُّبَيْرِ فَكَانَ عُمَرُ بَعْدُ وَلَمْ يَذْكُرْ ذَلِكَ عَنْ أَبِيهِ يَعْنِي أَبَا
بَكْرٍ إِذَا حَدَّثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَدِيثٍ حَدَّثَهُ كَأَخِي السَّرَّارِ لَمْ يُسْمِعْهُ
حَتَّى يَسْتَفْهِمَهُ.

7302- Abdullah ibnu Ebî Muleyke -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Çok hayırları olan iki kişi yani Ebu Bekir ve Ömer neredeyse helâk

olacaklardı. Ebu Bekir ve Ömer'in yanına Temim oğullarından bir süvari birlik geldi ve onlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında oldukları hâlde seslerini yükselttiler. Ömer, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Mucâşî oğullarının kardeşi olan Akra' İbnu Hâbis'i emîr tayin etmesini işaret etti. Ebu Bekir de bir başkasını işaret etti. Bunun üzerine Ebu Bekir, Ömer'e şöyle dedi:

-Sen benim işaret ettiğimden başkasına işaret ederek ancak bana muhalefet etmek istiyorsun. Ömer de O'na şöyle dedi:

-Ben sana muhalefet etmek istemiyorum.

Bu konuşma sebebiyle ikisinin de sesleri yükseldi. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi: *«Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamberin sesi üzerine yükseltmeyin. Farkına varmadan amellerinizin boşa gitmemesi için, birbirinize karşı bağırarak konuştuğunuz gibi, Peygambere karşı da bağırarak konuşmayın. Allah'ın Rasûlü yanında, seslerini kısarak konuşanların kalplerini Allah takva ile denemiştir. Onlar için mağfîret ve büyük mükâfat vardır.»* (Hucurât: 2)

Abdullah İbnu Zubeyr şöyle dedi: Artık Ömer bu âyetten sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kendisinden sorup anlamak isteyeceği kadar sesini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme işittirmez oldu. Abdullah bu kısmı büyük babasından, yani Ebu Bekir'den zikretmedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4845, 4847, 7302)

۷۳۰۳- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي مَرَضِهِ مَرُّوا أَبَا بَكْرٍ يُصَلِّي بِالنَّاسِ قَالَتْ عَائِشَةُ قُلْتُ إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ فِي مَقَامِكَ لَمْ يُسْمِعِ النَّاسَ مِنَ الْبُكَاءِ فَمَرَّ عَمَرَ فَلْيُصَلِّ لِلنَّاسِ فَقَالَ مَرُّوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ فَقَالَتْ عَائِشَةُ قُلْتُ لِحَفْصَةَ قَوْلِي إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ فِي مَقَامِكَ لَمْ يُسْمِعِ النَّاسَ مِنَ الْبُكَاءِ فَمَرَّ عَمَرَ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ فَقَالَتْ حَفْصَةُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكَ لَأَتْنَّ صَوَاجِبَ يُوسُفَ مَرُّوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ لِلنَّاسِ فَقَالَتْ حَفْصَةُ لِعَائِشَةَ مَا كُنْتُ لِأَصِيبَ مِنْكَ خَيْرًا.

7303- Müminlerin annesi Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastalandığında şöyle buyurdu: “Ebu Bekir’e emredin de insanlara namaz kıldırınsın. Ben dedim ki: Ebu Bekir namaz kıldırmak için senin yerinde durduğunda ağlamasından dolayı insanlara sesini duyuramaz. İnsanlara namaz kıldırması için Ömer’e emret.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ebu Bekir’e, insanlara namaz kıldırmasını emredin.”

Aişe, Hafsa’ya dedi ki: Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellem de ki: Ebu Bekir, senin yerine namaz kıldırmak için durduğunda ağlamasından dolayı insanlara sesini duyuramaz. Ömer’e emret de insanlara namazı kıldırınsın. Hafsa, Aişe’nin dediğini yaptı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Yeter, sus! Muhakkak ki sizler Yusuf’un kadınlarına benzediniz. Ebu Bekir’e emredin de, insanlara namaz kıldırınsın.”

Bunun üzerine Hafsa, Aişe’ye dedi ki: Ben, senin sözünden dolayı hayra ulaşacak değildim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 664, 665, 679, 683, 687, 712, 713, 716, 2588, 3099, 3384, 4445, 5714, 7303)

٧٣٠٤ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي ذَنْبٍ حَدَّثَنَا

الزُّهْرِيُّ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ قَالَ جَاءَ عُثَيْمِرُ الْعَجْلَانِيُّ إِلَى عَاصِمِ بْنِ عَدِيٍّ فَقَالَ أَرَأَيْتَ رَجُلًا وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا فَيَقْتُلُهُ أَتَقْتُلُونَهُ بِهِ سَلِّ لِي يَا عَاصِمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَسَائِلَ وَعَابَهَا فَرَجَعَ عَاصِمٌ فَأَخْبَرَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرِهَ الْمَسَائِلَ فَقَالَ عُثَيْمِرُ وَاللَّهِ لَا يَتَيْنُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ وَقَدْ أُنْزِلَ اللَّهُ تَعَالَى الْقُرْآنَ خَلْفَ عَاصِمٍ فَقَالَ لَهُ قَدْ أُنْزِلَ اللَّهُ فِيكُمْ قُرْآنًا فَدَعَا بِهِمَا فَتَقَدَّمَا فَتَلَّعَنَا ثُمَّ قَالَ عُثَيْمِرُ كَذَبْتَ عَلَيْهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ أَمْسَكْتُهَا فَفَارَقْتُهَا وَلَمْ يَأْمُرْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِفِرَاقِهَا فَجَرَّتِ السُّتَةُ فِي الْمُتَلَاعَتَيْنِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّرُوهَا فَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَحْمَرُ قَصِيرًا مِثْلَ وَحَرَةٍ فَلَا أَرَاهُ إِلَّا قَدْ كَذَبَ وَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَسْحَمُ أَتَيْنَ ذَا الْيَتَنِ فَلَا أَحْسِبُ إِلَّا قَدْ صَدَّقَ عَلَيْهَا فَجَاءَتْ بِهِ عَلَى الْأَمْرِ الْمَكْرُوهِ.

7304- Sehl ibnu Sa'd es-Sâidi -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Uveymir ibnul-Hâris, Aclân oğullarının efendisi olan Âsim ibnu Adiy'in yanına geldi ve şöyle dedi:

-Bir kimse yatağında karısıyla yabancı birini zina ederken yakalasa, o adamı öldürmeli ve siz de o adamı kısas olarak öldürmeli misiniz, yoksa nasıl muamele edilmeli? Bu meselenin hâllini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim için sorar mısınız?

Bunun üzerine Âsim, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gelerek bu soruyu sordu. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu tür soruları kerih gördü ve bunu ayıpladı. Âsim geri döndü ve Uveymir'e, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bu tür soruları hoş karşılamadığını haber verdi. Bunun üzerine Uveymir şöyle dedi:

-Vallahi bu soruyu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sormadıkça bu işin peşini bırakmayacağım. O sırada Allah Azze ve Celle, bu meseledeki âyetini indirdi. (Nûr: 6-9) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Uveymir'e: "Allah senin ve karın hakkında Kur'ân âyeti indirdi" dedi ve onların ikisini çağırdı. Bu karı-koca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in önüne geçip birbirleriyle lânetleşme yemini yaptılar. Uveymir: Ey Allah'ın Rasûlü! Eğer ben bu kadını yanımda tutarsam, ben bunun aleyhine yalan söylemiş olurum! dedi de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona hanımından ayrılmasını emretmeden o kadını boşayıp ayrıldı.

Artık, lânetleşme yapanlar hakkında onların birbirlerinden ayrılmaları sünnet yani kanun oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem meclistekilere: "Bu kadına bakınız! Eğer bu kadın keler fasilesinden kızılca kurt gibi kısa bir çocuk getirirse, ben Uveymir'in kadına ancak iftira ettiğini sanırım. Eğer kadın bedeni siyah, iri gözlü ve kıcının iki yanı büyük tipte bir çocuk getirirse, ben Uveymir'in kadına zina isnadında doğru söylediğini sanırım" buyurdu. Sonra kadın, çocuğu seilmeyen iş üzerine getirdi. (Yani kadının zina etmiş olduğu ortaya çıktı.) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 423, 4745, 4746, 5259, 5308, 5309, 6854, 7165, 7166, 7304)

٧٣٠٥- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ حَدَّثَنِي عُقَيْلٌ عَنْ ابْنِ

شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي مَالِكُ بْنُ أَوْسٍ النَّصْرِيُّ وَكَانَ مُحَمَّدُ بْنُ جُبَيْرٍ بْنُ مُطْعِمٍ ذَكَرَ لِي ذِكْرًا مِنْ ذَلِكَ فَدَخَلْتُ عَلَى مَالِكٍ فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ انْطَلَقْتُ حَتَّى أَدْخَلَ عَلَى عُمَرَ

أَتَاهُ حَاجِبُهُ يَرْوَاهُ فَقَالَ هَلْ لَكَ فِي عُثْمَانَ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ وَالزُّبَيْرِ وَسَعْدٍ يَسْتَأْذِنُونَ
قَالَ نَعَمْ فَدَخَلُوا فَسَلَّمُوا وَجَلَسُوا فَقَالَ هَلْ لَكَ فِي عَلِيٍّ وَعَبَّاسٍ فَأَذِنَ لَهُمَا قَالَ
الْعَبَّاسُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَقْضِ بَيْنِي وَبَيْنَ الظَّالِمِ اسْتَبَا فَقَالَ الرَّهْطُ عُثْمَانُ وَأَصْحَابُهُ
يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَقْضِ بَيْنَهُمَا وَأَرِخْ أَحَدَهُمَا مِنَ الْآخِرِ فَقَالَ اتَّبِعُوا أَلْشِدُّكُمْ بِاللَّهِ
الَّذِي يَأْذِنُهُ تَقَوْمُ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ لَا تُورَثُ مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ يُرِيدُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَفْسَهُ
قَالَ الرَّهْطُ قَدْ قَالَ ذَلِكَ فَأَقْبَلَ عُمَرُ عَلَى عَلِيٍّ وَعَبَّاسٍ فَقَالَ أَلْشِدُّكُمْ بِاللَّهِ هَلْ
تَعْلَمَانِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ذَلِكَ قَالَا نَعَمْ قَالَ عُمَرُ فَإِنِّي
مُحَدِّثُكُمْ عَنْ هَذَا الْأَمْرِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ خَصَّ رَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا
الْمَالِ بِشَيْءٍ لَمْ يُعْطِهِ أَحَدًا غَيْرُهُ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ ﴿ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ
فَمَا أَوْجَفْتُمْ ﴾ الْآيَةَ فَكَانَتْ هَذِهِ خَالِصَةً لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ
وَاللَّهِ مَا احْتَازَهَا دُونُكُمْ وَلَا اسْتَأَثَّرَ بِهَا عَلَيْكُمْ وَقَدْ أَعْطَاكُمْوهَا وَبَثَّهَا فِيكُمْ حَتَّى
بَقِيَ مِنْهَا هَذَا الْمَالُ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُنْفِقُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً سَتَتِهِمْ
مِنْ هَذَا الْمَالِ ثُمَّ يَأْخُذُ مَا بَقِيَ فَيَجْعَلُهُ مَجْعَلَ مَالِ اللَّهِ فَعَمِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ بِذَلِكَ حَيَاتِهِ أَشَدُّكُمْ بِاللَّهِ هَلْ تَعْلَمُونَ ذَلِكَ فَقَالُوا نَعَمْ ثُمَّ قَالَ لِعَلِيٍّ وَعَبَّاسٍ
أَلْشِدُّكُمْ بِاللَّهِ هَلْ تَعْلَمَانِ ذَلِكَ قَالَا نَعَمْ ثُمَّ تَوَفَّى اللَّهُ نَبِيَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا وَلِيُّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَبَضَهَا أَبُو بَكْرٍ فَعَمِلَ فِيهَا
بِمَا عَمِلَ فِيهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَتَمَّا حِينَئِذٍ وَأَقْبَلَ عَلَى عَلِيٍّ
وَعَبَّاسٍ تَزْعُمَانِ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ فِيهَا كَذًا وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنَّهُ فِيهَا صَادِقٌ بَارٌّ رَاشِدٌ تَابِعٌ
لِلْحَقِّ ثُمَّ تَوَفَّى اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ فَقُلْتُ أَنَا وَلِيُّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي
بَكْرٍ فَقَبَضْتُهَا سَتَتَيْنِ أَعْمَلُ فِيهَا بِمَا عَمِلَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو
بَكْرٍ ثُمَّ جِئْتُمَانِي وَكَلِمَتُكُمْ عَلَى كَلِمَةٍ وَاحِدَةٍ وَأَمْرُكُمْمَا جَمِيعٌ جِئْتَنِي تَسْأَلْنِي
نَصِييَتِكَ مِنْ ابْنِ أَخِيكَ وَأَنَا فِي هَذَا يَسْأَلْنِي نَصِييَتِ امْرَأَتِهِ مِنْ أَبِيهَا فَقُلْتُ إِنَّ شَيْئًا

دَفَعْتُهَا إِلَيْكُمَا عَلَى أَنْ عَلَيْكُمَا عَهْدُ اللَّهِ وَمِثَاقُهُ لَتَعْمَلَانِ فِيهَا بِمَا عَمِلَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِمَا عَمِلَ فِيهَا أَبُو بَكْرٍ وَبِمَا عَمِلْتُ فِيهَا مِنْذُ وَلِيِّتِهَا وَإِلَّا فَلَا تُكَلِّمَانِي فِيهَا فَقُلْتُمَا اذْفَعُهَا إِلَيْنَا بِذَلِكَ فَدَفَعْتُهَا إِلَيْكُمَا بِذَلِكَ أَلْشَدُّكُمْ بِاللَّهِ هَلْ دَفَعْتُهَا إِلَيْهِمَا بِذَلِكَ قَالَ الرَّهْطُ نَعَمْ فَأَقْبَلَ عَلَى عَلِيٍّ وَعَبَّاسٍ فَقَالَ أَلْشَدُّكُمْ بِاللَّهِ هَلْ دَفَعْتُهَا إِلَيْكُمَا بِذَلِكَ قَالَ نَعَمْ قَالَ أَتَلْتَمِسَانِ مِنِّي قَضَاءَ غَيْرِ ذَلِكَ فَوَالَّذِي يَأْذِيهِ تَقُومُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ لَا أَقْضِي فِيهَا قَضَاءَ غَيْرِ ذَلِكَ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ فَإِنْ عَجَزْتُمَا عَنْهَا فَادْفَعَاهَا إِلَيَّ فَأَنَا أَكْفِيكُمَاهَا.

7305- Malik ibnu Evs ibnu Hadsân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Güneş yükseldiği zaman ben ailemle beraber oturur iken Ömer ibnu Hattâb'ın elçisinin bana doğru gelmekte olduğunu gördüm. Gelinece:

-Müminlerin emiri seni çağırıyor, dedi. Ben de gelen elçiyle beraber Ömer'in yanına gittim. Ömer'i hurma dalları veya yapraklarından yapılmış bir divanın şerit örgüleri üzerinde oturuyor buldum. Kendisiyle divanın arasında bir yaygı ve döşek yoktu. Ömer deriden yapılmış bir yastığa dayanmıştı. Kendisine selâm verdikten sonra oturdum. Ömer:

-Ey Mâlik! Senin kavminden birtakım ev ehli bize geldiler. Ben de onlara bir miktar mal verilmesini emrettim. Sen bu malı teslim al da, onları aralarında taksim et, dedi. Ben de:

-Ey Müminlerin Emîri! Sen bunu benden başka birine emretseydin, dedim. Bunun üzerine Ömer:

-Bu malı teslim al, ey adam! dedi.

Ben onun yanında oturmakta iken yanına kapıcısı Yerfa' geldi ve:

-Osmân ibnu Affân, Abdurrahmân ibnu Avf, Zubeyr, Sa'd ibnu Ebî Vakkas seninle görüşmek için izin istiyorlar, dedi. Ömer:

-Evet, dedi ve onlara izin verdi.

Akabinde onlar içeriye girdiler ve selâm verip oturdular. Sonra Yerfa' da biraz oturdu. Sonra:

-Alî ve Abbas senin yanına girmek için izin istiyorlar. Onlara izin verir misin? dedi. Ömer:

-Evet, dedi ve onlara da izin verdi.

Akabinde ikisi de içeriye girdiler ve selâm verip oturdular. Akabinde Abbas, Ömer'e:

-Ey Müminlerin Emîri! Benimle şu Alî arasında bir hüküm ver, dedi.

Alî ile Abbas, Allah'ın, Rasûlü'ne Benu'n-Nadîr'den fey² olarak verdiği mallar hususunda aralarında ihtilâf etmişlerdi. Abbas'ın bu sözü Osmân ve arkadaşları:

-Ey Müminlerin Emîri, bu ikisi arasında hükmet ve bunların birini diğerinden rahat ettir, dediler. Ömer:

-Yavaş ve sabırlı olun! Gök ve yer izniyle duran Allah hakkı için size sorarım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in: "Bizler miras bırakmayız, biz ne bırakmışsak sadakadır" buyurduğunu biliyor musunuz? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bununla kendisini kastetmektedir. Orada bulunanlar:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu söylemiştir, dediler.

Bunun üzerine Ömer, Alî ve Abbas'a yönelerek şöyle dedi:

-Allah hakkı için ikinize soruyorum: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bu sözü söylemiş olduğunu biliyor musunuz? dedi. Onlar:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözü söylemiştir, dediler. Ömer:

-Ben size bu işten tahdîs ediyorum: Muhakkak ki Allah bu fey' malı hakkında başka hiçbir kimseye vermediği bir şeyi kendi Rasûlü'ne tahsis etmiştir, dedi. Sonra da şu âyeti okudu:

«Allah'ın, onların mallarından Rasûlü'ne verdiği ganimete, siz ne at koşturdunuz, ne de sürdünüz. Fakat Allah, peygamberlerini dilettiği kimselere musallat eder. Allah, her şeye kadirdir.» Haşr: 6

İşte bu Allah'ın Rasûlü'ne has oldu. Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu malları sizleri dışarıda bırakarak alıp toplamadı ve onu sırf kendisine tahsis etmedi, muhakkak bu ganimet mallarını sizlere vermiş ve onu size dağıtmıştır. Nihayet o ganimetten şu mal arta kalmıştır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu ganimet malından kendi ailesinin bir senelik nafakasını ayırıp verirdi. Sonra geri kalanını alır ve

2 Düşmandan savaşmaksızın alınan ganimete de "fey" denir.

onu Allah'ın malı, bir vakıf kılar Müslümanların işlerine tahsis eder idi.

İşte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendi hayatında bu malları böyle kullandı. Allah hakkı için size soruyorum: Siz bunu biliyor musunuz? Onlar:

-Evet, böyle biliyoruz, dediler. Sonra Alî ile Abbas'a döndü ve:

-Sizlere Allah hakkı için soruyorum: Siz de bunu böyle biliyor musunuz? diye sordu.

Ukayl, İbnu Şihâb'dan şunu ziyade etti:

-Onlar da evet dediler. Ömer şöyle dedi:

-Sonra Allah, Peygamberi'ni vefat ettirdi. Ebu Bekir:

-Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in velîsiyim, dedi ve Ebu Bekir bu malları teslim aldı ve o mallarda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yaptığı gibi tasarruf etti. Allah bilir ki, Ebu Bekir bu hususta doğru sözlüdür, itaatlidir, doğru yoldadır, hakka uyucudur. Sonra Allah, Ebu Bekir'i vefat ettirdi. Bu sefer ben Ebu Bekir'in velîsi oldum. Ve o malları teslim aldım, emirliğimin iki senesinde o mallarda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in ve Ebu Bekir'in yaptığı gibi tasarruf ediyordum. Allah biliyor ki, ben de bu tasarruf hususunda doğru sözlü, itaatli, doğru yolda yürüten ve hakka uyucu idim. Sonra siz ikiniz bana geldiniz, benimle konuştunuz. Sözüünüz bir, işiniz birdir. Ey Abbas, sen bana geldin, kardeşinin oğlu tarafından miras hissini istiyordun. Ve bana Alî de geldi; o da karısı Fâtıma'nın babasının mirasından olan payını istiyordu. Ben de sizlere: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Biz peygamberler miras bırakmayız. Biz ne bırakırsak sadakadır, mülkiyeti Beytül-mâla aittir” buyurdu, dedim.

Müteakiben o malı size aynı şartla yani mülkiyeti Beytül-mâl'a, tasarrufu da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir devrindeki gibi olmak şartıyla teslim etmek fikri bana zahir olunca:

-İsterseniz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in tasarrufu, Ebu Bekir'in tasarrufu ve mallara velî olduğum zamandan beri benim tasarruf ede geldiğim gibi tasarruf edeceğinize dair Allah'ın ahdi ve misakı üzerinize olmak şartıyla o malları size teslim edeyim, dedim. Sizler:

-Bu şart ile onları bize teslim et, dediniz. Ben de malları size teslim ettim. Şimdi Allah hakkı için ey topluluk sizlere soruyorum:

-Ben bu malları bu şartla Alî ile Abbas'a teslim ettim mi? dedi. Topluluk:

-Evet, teslim ettin, dediler. Sonra Ömer, Alî ile Abbas'a yöneldi ve:

-Vallahi ben o malları bu şartla sizlere teslim ettim mi? dedi. Onlar da:

-Evet, diye cevap verdiler. Ömer:

-Öyleyken, benden bundan başka bir hüküm mü istiyorsunuz? Gök ve yer, izni ve emriyle durmakta olan Allah'a yemin ediyorum ki, ben o mallar hakkında bundan başka bir hüküm vermem. Bu şartlar içinde bu malları kullanmaktan ileride acze düşerseniz, onları bana geri veriniz; ben onları sizin yerinize velâyet yolu üzere tasarruf ederim, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2904, 3094, 4033, 4885, 5357, 6728, 7305)

٦-بَابُ إِنْ مَنَ آوَى مُخْدِتًا رَوَاهُ عَلِيٌّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

6- Bir Bidatçıyı Barındıran Kimsenin Günâhı Bâbı

Konu ile alâkalı hadisi Ali ibnu Ebî Tâlib, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden rivayet etmiştir.

٧٣٠٦- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ قَالَ قُلْتُ لَأَنْسَ أَحَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ قَالَ نَعَمْ مَا بَيْنَ كَذَا إِلَى كَذَا لَا يَقْطَعُ شَجَرُهَا مَنْ أَخَذَتْ فِيهَا حَدَّثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ قَالَ عَاصِمٌ فَأَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ أَنَسٍ أَنَّهُ قَالَ أَوْ آوَى مُخْدِتًا.

7306- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Medine şuradan şuraya kadar harem bölgesidir; bu bölgenin ağacı kesilmez ve orada bid’at çıkarılamaz. Kim bu harem bölgesinde Kur’ân ve Sünnete aykırı işler yaparsa, bir bid’at çıkarırsa, Allah’ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti o bid’at çıkaranın üzerine olsun!”

Âsim şöyle dedi: Bana Mûsâ İbnu Enes haber verdi ki: O, “veya bir bid’atçıyı barındırırsa” demiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1867, 7321)

۷-بَاب مَا يُذَكَّرُ مِنْ ذِمِّ الرَّأْيِ وَتُكْلَفِ الْقِيَاسِ ﴿وَلَا تُقْفُ﴾ لَا تُقْلُ ﴿مَا
لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾

**7- Kitâb ve Sünnette Hilafına Delil Olduğu Hâlde
Kendi Görüşü Üzere Fetva Vermenin ve Kıyasın Kötülenmesinin
Zikrolunması Bâbı**

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: «*Bilmediğin şeyin ardına düşme; zira kulak, göz ve kalp, bunların hepsi de, ondan sorguya çekilecektir.*» (İsrâ: 36) Âyetin manası: "Bilmediğin şeyi söyleme" demektir.

۷۳۰۷- حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ تَلَيْدٍ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ شَرِيحٍ وَغَيْرُهُ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ عَنْ غُرْوَةَ قَالَ حَجَّ عَلَيْنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاكُمْوهُ التَّزَاعَا وَلَكِنْ يَنْزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ فَيَتَّقَى نَاسَ جُهَالٍ يُسْتَفْتُونَ فَيُفْتُونَ بِرَأْيِهِمْ فَيُضِلُّونَ وَيَضِلُّونَ فَحَدَّثْتُ بِهِ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ إِنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو حَجَّ بَعْدَ فَقَالَتْ يَا ابْنَ أَخْتِي انْطَلِقْ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ فَاسْتَنْبِطْ لِي مِنَ الَّذِي حَدَّثَنِي عَنْهُ فَجِئْتُه فَسَأَلْتُهُ فَحَدَّثَنِي بِهِ كَنَحْوِ مَا حَدَّثَنِي فَأَكْتُتُ عَائِشَةَ فَأَخْبَرْتُهَا فَعَجِبَتْ فَقَالَتْ وَاللَّهِ لَقَدْ حَفِظَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو.

7307- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Muhakkak ki Allah, ilmi kullarının göğüslerinden silerek çekip almaz. Fakat hiçbir âlim kalmayıncaya kadar âlimlerin ruhlarını almak suretiyle ilmi ortadan kaldırır. Bundan sonra insanlar cahilleri kendilerine başkanlar edinirler. Onlara ilimden sorulduğunda, o konuda bir bilgileri olmadığı hâlde görüşlerine göre fetva verirler. Bununla hem kendileri sapıtır hem de başkalarını sapıtırlar."

Urve şöyle dedi: Ben bu hadisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Âişe'ye haber verdim. Sonra Abdullah ibnu Amr bu yılın ardından bir hac daha yaptı. Âişe bana: Ey kız kardeşimin oğlu! Abdullah ibnu Amr'a git de senin bana ondan geçen sene tahdis etmiş olduğun

hadîsi, ondan benim için bir tespit yap! dedi. Bunun üzerine ben Abdullah ibnu Amr'a gittim de o hadîsi kendisinden sordum. Abdullah ibnu Amr da bana o hadîsi daha önceki yıl tahdîs ettiği gibi aynen tahdîs etti. Akabinde ben Âişe'ye geldim ve bunu kendisine haber verdim. Âişe, Abdullah ibnu Amr'ın, o hadisten tek bir harfini bile değiştirmemiş olmasından hayret etti de: Vallahi, Abdullah ibnu Amr bu hadîsi sağlam ezberlemiştir, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 100, 7307)

٧٣٠٨ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنَا أَبُو حَمْزَةَ سَمِعْتُ الْأَعْمَشَ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا وَائِلٍ هَلْ شَهِدْتَ صِفِّينَ قَالَ نَعَمْ فَسَمِعْتُ سَهْلَ بْنَ حَنْفٍ يَقُولُ ح وَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ قَالَ سَهْلُ بْنُ حَنْفٍ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّهَمُوا رَأْيَكُمْ عَلَى دِينِكُمْ لَقَدْ رَأَيْتَنِي يَوْمَ أَبِي جَنْدَلٍ وَلَوْ أَسْتَطِيعُ أَنْ أَرُدَّ أَمْرَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ لَرَدَدْتُهُ وَمَا وَضَعْنَا سِوْفَنَا عَلَى عَوَاتِقِنَا إِلَى أَمْرِ يُفْطَعُنَا إِلَّا أَنْهَلْنَا بِنَا إِلَى أَمْرِ نَعْرِفُهُ غَيْرَ هَذَا الْأَمْرِ قَالَ وَقَالَ أَبُو وَائِلٍ شَهِدْتُ صِفِّينَ وَبِئْسَتْ صِفُونٌ.

7308- Sehl ibnu Huneyn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ey insanlar, sizler dininiz konusunda kendi görüşlerinizi suçlayın. Ben Ebu Cendel yani Hudeybiye gününde şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emrini reddetmeye güç yetirebilseydim, onu muhakkak reddederdim. Bizler kılıçlarımızı, bizi ürkütmekte olan hiçbir iş için omuzlarımıza koymadık ki, bu kılıçlar bilmekte olduğumuz bir işin yolunu bizlere kolaylaştırmış olmasınlar. Ancak şu işimiz yani Şam ehli ile aramızda gerçekleşmiş olan savaş bundan müstesnadır.

A'meş şöyle dedi: Ebu Vâil: Ben Sıffin vakasında hazır bulundum. O ne kadar kötü idi! demiştir. (Hadisin geçtiği yerler: 3182, 4189, 4844, 7308)

٨-بَاب

8- Bâb

مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسْأَلُ مِمَّا لَمْ يُنْزَلْ عَلَيْهِ الْوَحْيُ فَيَقُولُ
لَا أَذْرِي أَوْ لَمْ يُجِبْ حَتَّى يُنْزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ وَلَمْ يَقُلْ بِرَأْيٍ وَلَا بِقِيَاسٍ لِقَوْلِهِ تَعَالَى

﴿بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ﴾ وَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ سُبُلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الرُّوحِ فَسَكَتَ حَتَّى نَزَلَتِ الْآيَةُ.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine vahiy indirilmeyen konularda soru sorulduğunda “bilmiyorum” der veya kendisine o konuda vahiy indirilinceye kadar, o soruya cevap vermezdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: «*Hiç şüphesiz, biz Kitabı sana, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği şekilde hükmetmen için hak ile gönderdik. Sakın hainlerin müdafîi olma.*» (Nisâ: 105) Âyeti gereğince ne kendi görüşü ne de kıyas ile konuşmazdı.³

İbnu Mesud şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ruhtan soruldu da, o konuda âyet indirilinceye kadar hiçbir şey demedi.⁴

٧٣٠٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ الْمُنْكَدِرِ يَقُولُ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ مَرَضْتُ فَجَاءَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغُودُنِي وَأَبُو بَكْرٍ وَهُمَا مَاشِيَانِ فَأَتَانِي وَقَدْ أُغْمِي عَلَى فَرَضٍ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ صَبَّ وَضُوءَهُ عَلَيَّ فَأَقَفْتُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَرَبِّمَا قَالَ سُفْيَانُ فَقُلْتُ أَيُّ رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَقْضِي فِي مَالِي كَيْفَ أَصْنَعُ فِي مَالِي قَالَ فَمَا أَجَابَنِي بِشَيْءٍ حَتَّى نَزَلَتْ آيَةُ الْمِيرَاثِ.

7309- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile Ebu Bekir ben hasta iken beni ziyarete geldi. Ben şuurumu kaybetmiştim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem abdest aldı ve abdest suyundan üzerime döktü. Ben

3 Allah'ın dini İslâm, insanlara iki ana kaynaktan gelmektedir. Bunların birincisi Allah'ın kitabı Kur'ân, ikincisi ise Resullerinin sünnetidir. Kitap ve sünnet olarak, iki kaynak adı altında zikredilen İslâm'ın tümü vahiy cümlesindendir. Kur'ân, Allah'tan inen vahiy olduğu gibi, sünnet de aynen Allah'tan inen bir vahy'dir.

4 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem. Kendisine vahiy indirilmeyen konularda soru sorulduğunda “Bilmiyorum” der veya kendisine o konuda vahiy indirilinceye kadar, o soruya cevap vermez ise herhâlde O'nun ümmetide aynı şekilde Kur'ân ve sünnetin dışına çıkmamalı ve o ikisinden hayatına yön vermelidir. Unutmayalım ki kargaşa ayrılık ihtilâf hep bu ikisinin dışına çıkılması ile başlar.

kendime geldim ve dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben malımda nasıl hükmedeyim, malımda nasıl yapayım? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana miras âyeti (Nisâ: 11-13) ininceye kadar hiçbir cevap vermedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler; 194, 4577, 5651, 5664, 5676, 6723, 6743, 7309)

٩- بَابُ تَعْلِيمِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمَّتَهُ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ مِمَّا عَلَّمَهُ اللَّهُ لَيْسَ بِرَأْيٍ وَلَا تَمْثِيلٍ

9- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ümmetinin Erkek ve Kadınlarını Allah'ın Kendisine Öğrettiği Şeylerden Kendi Görüş ve Kıyas Olmaksızın Öğretmesi Bâbı

٧٣١٠- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ ذَكَرَ أَنَّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ جَاءَتْ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَ الرِّجَالُ بِحَدِيثِكَ فَاجْعَلْ لَنَا مِنْ نَفْسِكَ يَوْمًا نَأْتِيكَ فِيهِ نُعَلِّمُنَا مِمَّا عَلَّمَكَ اللَّهُ فَقَالَ اجْتَمِعْنَ فِي يَوْمٍ كَذَا وَكَذَا فِي مَكَانٍ كَذَا وَكَذَا فَاجْتَمِعْنَ فَأَتَاهُنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَّمَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَهُ اللَّهُ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْكُمْ امْرَأَةٌ تُقَدِّمُ بَيْنَ يَدَيْهَا مِنْ وَلَدِهَا ثَلَاثَةَ إِلَّا كَانَ لَهَا حِجَابًا مِنَ النَّارِ فَقَالَتْ امْرَأَةٌ مِنْهُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْ اثْنَيْنِ قَالَ فَأَعَادَتْهَا مَرَّتَيْنِ ثُمَّ قَالَ وَاثْنَيْنِ وَاثْنَيْنِ.

7310- Ebu Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Erkekler senin hadislerini alıp gittiler. O hâlde biz kadınlar için de bir gün ayır da, bizler o günde sana gelelim, sen de Allah'ın sana öğrettiği şeylerden bizlere öğretirsin!

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara: “Falan ve falan günlerde, şu ve şu mekânlarda toplanın” buyurdu. Kadınlar o günlerde ve yerlerde toplandılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların yanlarına geldi de Allah'ın kendisine öğrettiği şeylerden kadınlara da öğretti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kadınlara şöyle buyurdu:

“Sizden hiçbir kadın yoktur ki çocuklarından üçü kendisinden önce ölmüş olup da, ateşe karşı bir koruyucu olmasın.” Kadının biri sözünü iki kere tekrar ederek: İki çocukta böyle midir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de sözünü üç kere tekrar ederek: “İki çocuk da, iki çocuk da, iki çocuk da öyledir” buyurdu. (Hadisin geçtiği yerler: 101, 1249, 7310)

۱۰- بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ وَهُمْ أَهْلُ الْعِلْمِ

10- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ümmetimden hak üzere olacak bir taife hiç eksik olmayacaktır” Hadisi Bâbı

Buhârî: Bunlar ilim sahipleridir, dedi.

۷۳۱۱- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنْ قَيْسٍ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ حَتَّى آتِيَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ ظَاهِرُونَ.

7311- Mugîre ibnu Şu’be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ümmetimden birtakım insanlar galip gelmekte devam edeceklerdir. Allah’ın emri gelinceye kadar onlar galip gelmeye devam edeceklerdir.”⁵ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3640, 7311, 7459)

5 Allah Teala Maide 105. âyet-i kerimesinde, mümin kullarının, bizzat kendilerini düzeltmelerini, güçlerinin yettiği kadıyla hayır işlemeye gayret göstermelerini emretmekte, müminin, Allah’ın kendisine yüklediği vazifeyi yerine getirmesi şartıyla başkalarının yaptıklarından sorumlu olmayacağını bildirmektedir. Başkalarının hak yoldan sapması ve günah işlemesi, günah işlemeyen kimselere şahsen suç olarak yüklenemez. Suç ve ceza şahsidir. Herkes işlediği suçun cezasını bizzat kendisi çekecektir. Fakat burada önemli olan bir nokta vardır ki, o da şudur: Kişi başkasının işlediği suç fiilinden dolayı cezalandırılmayacak, ama o kişinin o suç işlemesine engel olma görevini yerine getirmedikten dolayı hesaba çekilecektir. Hatta günahkârların işledikleri suçlardan dolayı gelecek olan umumî belâdan da kurtulamayacaktır. Çünkü bu hususta diğer bir âyet-i kerimede şöyle buyurulmaktadır: “Fitneden sakının. Çünkü o, içinizden sadece zulmedenlere dokunmaz. Bil ki Allah’ın cezası çok şiddetli olmaktadır. Ancak Peygamber, sallallahu aleyhi ve se-

٧٣١٢- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي حُمَيْدٌ قَالَ سَمِعْتُ مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ يَخْطُبُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ يُرِذِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَيُعْطِي اللَّهُ وَلَنْ يَزَالَ أَمْرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ مُسْتَقِيمًا حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ أَوْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ.

7312- Humeyd ibnu Abdurrahman şöyle dedi:

Muaviye ibnu Sufyan'ı hutbede şöyle derken işittim: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah kimin hayrını dilerse onu dinde anlayışlı kılar. Ben ancak taksim ediciyim, veren ise Allah'tır. Bu ümmet (Muhammed ümmeti) Allah Azze ve Celle'nin emri (kalbinde imandan bir parça olanların ruhlarını alan rüzgârın gelip kıyametinde insanların şerlilerinin yani kâfirlerin üzerine kopacağı o gün) gelinceye kadar Allah'ın dini üzere kâim olacaktır." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 71, 3116, 7312, 7460)

١١-بَاب فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا﴾

11- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Onlara de ki: Allah, size üstünüzden, yahut ayaklarınızın altından herhangi bir azap göndermeye, yahut sizi fırkalara ayırıp birbirini-

lem'in ümmetinin yetmiş üç fırkaya ayrılacağını, bunların cemaati teşkil eden bir tanesi dışında cehennemde olacaklarını diye haber verdiğine ve yine ondan rivayet edilen bir hadiste belirtildiği üzere: "Onlar ise bugün benim ve ashabımın üzerinde bulunduğum yolun benzeri üzerinde olanlardır." diye buyurduğundan ötürü her türlü şaibeden arınmış, katıksız İslâm'a sımsıkı yapışanlar ehl-i sünnet ve'l-cemaat'ı teşkil ederler. Siddıklar, şehitler, salihler onlar arasındadır. Hidayetin önderleri, karanlığın aydınlatıcı kandilleri, ardı ardına nakledilegelmiş Ebdal da onlar arasındadır, Müslümanların hidayet üzere oldukları ve [dirayetlerini] kabul ettikleri kimseler olan [din önderi kimseler] de onlar arasındadır. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in haklarında: "Ümmetimden hak üzere ilâhî yardıma mazhar bir kesim var olmaya devam edecektir. Onlara muhalefet edenlerin de, onları yardımsız bırakanların da ona zararları olmayacaktır. Kıyamet kopuncaya kadar bu böyle kalacaktır." diye buyurduğu ilâhî yardıma mazhar olan kesim de onlardır. Yüce Allah'tan bizleri de onlardan kılmasını, bizi hidayete ilettikten sonra kalplerimizi sapıtmamasını, kendi nezdinden bizlere bir rahmet bağışlamasını niyaz ederiz. Şüphesiz ki, O çok bağışlayıcıdır. Fırka-i Nâciye -Kurtulmuş Fırka-, Ehl-i Sünnet Ve'l-Cemaattir.

ze düşürerek kötülüklerinizi birbirinize tattırmaya kadiridir! Bak, belki anılarlar diye âyetlerimizi nasıl açıklıyoruz.» (En'âm: 65)⁶

۷۳۱۳- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ عَمَرُو سَمِيعُ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ لَمَّا نَزَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ﴾ قَالَ أَعُوذُ بِوَجْهِكَ ﴿أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ﴾ قَالَ أَعُوذُ بِوَجْهِكَ فَلَمَّا نَزَلَتْ ﴿أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُدْخِقَ بَعْضَكُمْ بِأَسَرِّ بَعْضٍ﴾ قَالَ هَاتَانِ أَهْوَنُ أَوْ أَيْسَرُ.

7313- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«*De ki: Allah, sizin üzerinizden azap göndermeye kâdirdir.*» âyeti inince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Allah’ım! Senin vechine sığınırım” dedi. «*veya sizin ayaklarınızı zın altından*» Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Allah’ım! Senin vechine sığınırım” dedi. «*yahut sizi fırkalara ayırıp birbirinize düşürerek kötülüklerinizi birbirinize tattırmaya kadiridir!*» Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Bu daha hafif veya daha kolaydır” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4628, 7313, 7406)

۱۲- بَاب مَنْ شَبَّهَ أَصْلًا مَعْلُومًا بِأَصْلِ مُبَيَّنٍّ قَدْ بَيَّنَّ اللَّهُ حُكْمَهُمَا لِيَفْهَمَ السَّائِلُ

12- Soranın Maksadı Anlaması İçin Bilinen Bir Asılı, Beyân Edilen Bir Asıla Benzeten Kimseye Allah Bu İkisinin Hükümünü Beyân Etmiştir Bâbı

- 6 Allah teâlâ, diğer âyet-i kerimelerde de, gökten insanların üzerine gelebilecek azaba dikkati çekerek buyuruyor ki: “Gökte olanların, Allah’ın emriyle sizi yerin dibine geçirmeyeceğinden emin misiniz? O vakit bir de bakarsınız ki yeryüzü şiddetle sarsılıp çalkalanıyor.” “Gökte olanların, Allah’ın emriyle, başınıza taş yağdırma- yacağından emin misiniz? O vakit uyarmanın ne olduğunu bileceksiniz. Allah te- alanın bu âyet-i kerimede, insanların, üstlerinden ve ayaklarının altından göndere- bileceği bildirilen azaptan maksat, taş yağdırma veya yağmur yağdırarak lufan meydana getirme azaplarıdır. Ayakların altından gönderileceği beyan edilen azap- tan maksat ise yerin yarılarak insanların, o yerin içine geçirilmeleridir.

۷۳۱۴- حَدَّثَنَا أَصْبَغُ بْنُ الْفَرَجِ حَدَّثَنِ ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ امْرَأَتِي وَلَدَتْ غُلَامًا أَسْوَدَ وَإِنِّي أَلْكَرْتُهُ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَمَا أَلْوَاهُهَا قَالَ حُمْرٌ قَالَ هَلْ فِيهَا مِنْ أَوْزَقٍ قَالَ إِنَّ فِيهَا لَوُرْقًا قَالَ فَأَنَّى تُرَى ذَلِكَ جَاءَهَا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عِرْقٌ نَزَعَهَا قَالَ وَلَعَلَّ هَذَا عِرْقٌ نَزَعَهُ وَلَمْ يُرَخَّصْ لَهُ فِي الْإِثْفَاءِ مِنْهُ.

7314- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldi ve şöyle dedi:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Ben beyaz olduğum hâlde karım siyahi bir çocuk doğurdu? Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"Senin develerin var mı?" diye sordu. Adam da evet, diye cevap verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"Develerinin renkleri ne?" diye sordu. O da: Kırmızıdır, diye cevap verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"Develerinin içinde beyazı siyaha çalar boz deve var mı?" diye sordu. O da: "Evet vardır!" diye cevap verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "O boz renk nereden oldu?" diye sordu. Bedevi:

-Belki soyunun bir damarı çekmiştir! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

-"Belki bu çocuğunda bir damarı ile soyuna çekmiştir" buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, o bedevîye, çocuğunu kendinden nefyetmek hususunda ruhsat vermedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5305, 6847, 7314)

۷۳۱۵- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ امْرَأَةً جَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ إِنَّ أُمِّي نَذَرَتْ أَنْ تَحْجَّ فَمَاءَتْ قَبْلَ أَنْ تَحْجَّ أَفَأَحْجُّ عَنْهَا قَالَ نَعَمْ حُجِّي عَنْهَا أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ عَلَى أُمِّكَ دَيْنٌ أَكُنْتَ قَاضِيَتَهُ قَالَتْ نَعَمْ فَقَالَ افْضُوا اللَّهَ الَّذِي لَهُ فَإِنَّ اللَّهَ أَحَقُّ بِالْوَفَاءِ.

7315- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Cuheyne kabilesinden bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek şöyle dedi:

-Annem hac yapmayı adadı, ancak hac yapamadan öldü. Ben onun adına hac yapabilir miyim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Evet onun yerine vekâleten hac yap. Şayet annenin bir borcu olsaydı onu ödemez miydin?” Kadın:

-Evet öderdim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Allah’a olan borcunuzu da ödeyin. Allah, vefaya, borcu ödenmeye daha lâıyk olandır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1852, 6699, 7315)

۱۳- بَاب مَا جَاءَ فِي اجْتِهَادِ الْقَضَاةِ بِمَا أُنْزِلَ اللَّهُ تَعَالَى

13- Hakimlerin, Yüce Allah’ın İndirdikleri İle Hüküm Vermeleri İçin İctihâd Edip Çalışmaları Yolunda Gelen Şeyler Bâbı

لَقَوْلِهِ ﴿وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ وَمَدَحِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَاحِبِ الْحِكْمَةِ حِينَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا لَا يَتَكَلَّفُ مِنْ قَبْلِهِ وَمُشَاوَرَةَ الْخُلَفَاءِ وَسُؤَالِهِمْ أَهْلَ الْعِلْمِ.

Allah Azze Ve Celle şöyle buyurdu: «*Kim Allah’ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte asıl zalim olanlar onlardır.*» (Mâide: 45)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in hikmet sahibini, hikmetiyle hükmettiği ve hikmetini insanlara kendi tarafından bir meşakkat, bir söz külfeti yüklemeyerek öğrettiği zaman övmüştür. Halifelerin, kendi aralarında istişare edip ve ilim ehline sormaları.

۷۳۱۶- حَدَّثَنَا شَيْهَابُ بْنُ عَبَّادٍ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنْ

قَيْسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَسَلَّطَ عَلَى هَلَكْتِهِ فِي الْحَقِّ وَآخَرُ آتَاهُ اللَّهُ حِكْمَةً فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا.

7316- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İki kimse-den başkasına gıpta edilmez: Allah Azze ve Celle kendisine mal verdiği ve ona malı hak yolunda harcama yetkisi vermiş kimseye, bir de Allah’ın kendisine hikmet verdiği kimsedir ki o, insanlar arasında bununla hüküm verir ve bunu da başkalarına öğretir.” (Hadisin geçtiği yerler: 1409, 7141, 7316)

٧٣١٦- حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ سَأَلَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ عَنْ إِمْلَاصِ الْمَرْأَةِ هِيَ الَّتِي يُضْرَبُ بِطَنْهَا فَتُلْقَى جَنِينًا فَقَالَ أَتَيْتُكُمْ سَمِعَ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ شَيْئًا فَقُلْتُ أَمَا فَقَالَ مَا هُوَ قُلْتُ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِيهِ غُرَّةٌ عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ فَقَالَ لَا تَبْرَحْ حَتَّى تَجِئَنِي بِالْمَخْرَجِ فِيمَا قُلْتَ

7317- Muğîra ibnu Şu’be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer İbnu Hattâb -Allah ondan razı olsun- gebe kadının karnının vurulması sebebiyle ceninini ölü olarak düşürmesinin hükmü ile alâkalı:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem düşük cenin hakkındaki hükmünü işiten kimse var mı? diye sordu. Muğîra:

-Ben işittim; Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir erkek köle veya cariye gıuresi yani diyetin yirmide biri olarak hükmetti, dedi.

Bunun üzerine Ömer bana: Bu söylediğin hadîs hususunda bana bir çıkış yeri, bir delil getirmedikçe ayrılma! dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6905, 6907, 6908, 7317)

٧٣١٨- فَخَرَجْتُ فَوَجَدْتُ مُحَمَّدَ بْنَ مَسْلَمَةَ فَجِئْتُ بِهِ فَشَهِدَ مَعِيَ أَلَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِيهِ غُرَّةٌ عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ تَابَعَهُ ابْنُ أَبِي الزَّوَادِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ غُرَّةٍ عَنِ الْمُغِيرَةِ.

7318- Bunun üzerine ben dışarı çıktım ve Muhammed İbnu Mesleme’yi buldum. Onu Ömer’e getirdim. O da benimle beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Cenin diyeti hakkında bir erkek köle veya cariye gıuresi yani diyetin yirmide biri vardır” buyururken işittiğine şahadet eyledi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6905, 6906, 6907, 6908, 7317)

١٤- جَابَ قَوْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَتَتَّبِعُنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ

14- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Muhakkak sizler kendinizden önce gelen milletlerin yoluna uyacaksınız” Hadisi Bâbı

٧٣١٩- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذُنْبٍ عَنْ الْمُقْبِرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَأْخُذَ أُمَّيِّي بِأَخْذِ الْقُرُونِ قَبْلَهَا شَيْبًا بِشَيْرٍ وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَفَّارِسَ وَالرُّومِ فَقَالَ وَمَنْ النَّاسُ إِلَّا أَوْلَئِكَ.

7319- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Benim ümmetim, kendisinden evvelki ümmetlerin yoluna karışı karışına, arşı arşına uymadıkça kıyamet kopmaz.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Ey Allah’ın Rasûlü! Onlar Fars ve Rûm gibi milletler midir? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

-“Onlardan başka insanlardan kim vardır?” buyurdu.

٧٣٢٠- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ حَدَّثَنَا أَبُو عَمَرَ الصَّنَعَانِيُّ مِنَ الْيَمَنِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَتَتَّبِعُنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شَيْبًا بِشَيْرٍ وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ حَتَّى لَوْ دَخَلُوا جُحَرَ ضَبٍّ تَبِعْتُمُوهُمْ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى قَالَ فَمَنْ.

7320- Ebu Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizler, sizden önceki milletlere karışı karışına, arşı arşına uyacaksınız! Öyle ki, onlar bir keler deliğine girseler muhakkak sizler de girersiniz.”

Bizler dedik ki:

-Ey Allah’ın Rasûlü! Bunlar Yahudi ve Hıristiyanlar mı? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Ya kim olacaktı?” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yer: 3456, 7320)

۱۵-بَابِ إِنْ مَن دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ أَوْ سَنُ سُنَّةٍ سَيِّئَةٍ

15- İnsanları Dalâlete Davet Eden veya Kötü Bir Çığır Açan Kimsenin Günahı Bâbı

لَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ وَمِنَ أَوْرَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ﴾ الْآيَةِ.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Bunu da, kıyamet günü, kendi günahlarını tam olarak, bilgisizce saptırdıklarının günahlarını da kısmen yüklenmek için söylerler. Bilesiniz ki, yüklendikleri ne kötü bir şeydir.*» (Nahl: 25)

۷۳۲۱- حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

مُرَّةَ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنْ نَفْسٍ تُقْتَلُ ظُلْمًا إِلَّا كَانَ عَلَى ابْنِ آدَمَ الْأَوَّلِ كِفْلٌ مِنْهَا وَرُبَّمَا قَالَ سُفْيَانُ مِنْ دَمِهَا لِأَنَّهُ أَوَّلُ مَنْ مَنُ الْقَتْلَ أَوَّلًا.

7321- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zulümle cinayet işleyen her katilin günahından Adem’in oğlu olan ve ilk cinayeti kendi kardeşini öldürerek işleyen Kabil’e bir pay vardır.”

Humeydî dedi ki: Bazen ravi Süleyman ibnu Uyeyne: “Onun kanından” şeklinde söylemiştir. Çünkü Âdem’in oğlu, bu öldürme cinayetini ilk evvel âdet ve yol yapan kimsedir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3335, 6867, 7321)

۱۶-بَابِ

16- Bâb

مَا ذَكَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَضَّ عَلَى اتِّفَاقِ أَهْلِ الْعِلْمِ وَمَا أَجْمَعَ عَلَيْهِ الْحَرَمَانِ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ وَمَا كَانَ بَهَا مِنْ مَشَاهِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَمُصَلَّى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمِنْبَرِ وَالْقَبْرِ

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zikrettiği ve İlim Eh-

linin İttifakına Teşvik Ettiği Şeyler, İki Harem Ehlinin; Mekke ve Medine'deki Sahabelerin Üzerinde İttifak Ettikleri Şeyler, Medine'de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Hazır Bulunduğu Yerler, Muhacir ve Ensâr'ın Hazır Bulundukları Yerler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Namaz Kıldırıldığı Yerler ile Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Minberi ve Kabri

٧٣٢٢- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُكَدِّرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ السَّلَمِيِّ أَنَّ أَغْرَابِيًّا بَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْإِسْلَامِ فَأَصَابَ الْأَغْرَابِيَّ وَغَتَ بِالْمَدِينَةِ فَجَاءَ الْأَغْرَابِيُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقْلَنِي بَيْعَتِي فَأَبَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ جَاءَهُ فَقَالَ أَقْلَنِي بَيْعَتِي فَأَبَى ثُمَّ جَاءَهُ فَقَالَ أَقْلَنِي بَيْعَتِي فَأَبَى فَخَرَجَ الْأَغْرَابِيُّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْفِي خَبْثَهَا وَيَنْصَعُ طَيِّبُهَا.

7322- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir bedevi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek Müslüman olmak üzere beyat etti. Ertesi gün çileden çıkmış, çılgın bir hâlde gelip Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'e: Benim sana verdiğim beyatı boz! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adamın bu talebini geri çevirdi, kabul etmedi. Sonra tekrar geldi ve: Benim sana verdiğim beyatı boz! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adamın bu talebini geri çevirdi. Adam üçüncü kere geldi ve: Benim sana verdiğim beyatı boz! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adamın bu talebini yine geri çevirdi. Bunun üzerine bedevi oradan çıkıp gitti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

“Medine şehri demirci körüğü gibidir; pis ve işe yaramaz olanları dışarı atar, temiz ve iyi olanları ise kalır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1883, 7209, 7211, 7216, 7322)

٧٣٢٣- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كُنْتُ أَقْرَى عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ فَلَمَّا كَانَ آخِرَ حَجَّةٍ حَجَّهَا عُمَرُ فَقَالَ عَبْدُ

الرَّحْمَنِ بَعْنَى لَوْ شَهِدْتَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَتَاهُ رَجُلٌ قَالَ إِنَّ فَلَانًا يَقُولُ لَوْ مَاتَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ لَبَايَعْنَا فَلَانًا فَقَالَ عُمَرُ لَأَقُومَنَّ الْعَشِيَّةَ فَأَحْذَرُ هَؤُلَاءِ الرَّهْطَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَغْصِبُوهُمْ قُلْتُ لَا تَفْعَلْ فَإِنَّ الْمَوَسِمَ يَجْمَعُ رَعَاةَ النَّاسِ يَغْلِبُونَ عَلَى مَجْلِسِكَ فَأَخَافُ أَنْ لَا يُنْزِلُوهَا عَلَى وَجْهِهَا فَيُطِيرُ بِهَا كُلُّ مُطِيرٍ فَأَمْهَلْ حَتَّى تَقْدَمَ الْمَدِينَةَ دَارَ الْهَجْرَةِ وَدَارَ السُّنَّةِ فَتَخْلُصَ بِأَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ فَيَحْفَظُوا مَقَالَتَكَ وَيُنْزِلُوهَا عَلَى وَجْهِهَا فَقَالَ وَاللَّهِ لَأَقُومَنَّ بِهِ فِي أَوَّلِ مَقَامٍ أَقُومُهُ بِالْمَدِينَةِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحَقِّ وَأُنْزِلَ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَكَانَ فِيمَا أُنْزِلَ آيَةُ الرَّجْمِ.

7323- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Muhacirler'den birtakım adamlara Kur'ân okutuyordum. Bunlardan biri Abdurrahmân ibnu Avf idi. Ben Ömer'in yaptığı son haccında Minâ'da Abdurrahmân ibnu Avf'ın evinde bulunduğum sırada, Abdurrahmân, Ömer ibnu Hattâb'ın yanında imiş, oradan evine benim yanıma döndü de şöyle dedi: Eğer sen şu adamı göreydin muhakkak hayret ederdin: Bu gün Emîru'l-Mü'minîn'in yanına bir adam geldi ve:

Ey Mü'minlerin Emîri! Falanca kişi hakkında ne düşünürsün: O kişi: Eğer Ömer ölürse, ben muhakkak Falanca kimseye (Talha ibnu Ubeydullah)'a beyat ederim. Vallahi Ebu Bekir'e yapılan beyat istişaresiz, ansızın birdenbire yapılp tamam oldu! diye konuşarak bir fitne çıkarmak istedi.

Ömer bu sözü işitince çok öfkelenildi. Sonra: Ben bu akşam üzeri Allah isterse insanların arasında ayağa kalkıp bir hutbe yapacağım da milletin işlerini zorla almak isteyen bu adamları teşhir ederek, bunların sözlerinden insanları sakındıracağım! dedi,

Abdurrahmân dedi ki: Ben de Ömer'e: Ey Mü'minlerin Emîri! Böyle yapma! Çünkü hac mevsimi insanların her türlüşünü ve şer işlerinde süratli olanlarını bir araya toplar. Sen hutbe için ayağa kalkacağın zaman, bu kimseler sana yakın bir yerde olmakta diğer insanlara galebe ederler. Ben senin ayağa kalkar da bu konuda bir konuşma yaparsan, bu konuşmayı her

bir uçucunun senden alıp etrafa uçurmasından, onu belleyememeleri ve manasını anlamamalarından ve o konuşmayı yakışmayacak birtakım yerlere koymalarından endişe ederim. Onun için sen yavaş ol, Medine'ye dönünceye kadar sabret. Çünkü Medîne hicret ve sünnet yurdu. Orada Suffa elli ile, insanların eşrafı ile toplanıp söylemek istediğin şeyleri o topluluğa sağlam olarak söylersin, ilim ehli olanlar senin konuşmanı iyi belleyip arırlar ve onu uygun yerlerine koyarlar da fitneyi önlerler, dedim.

Ömer teklifimi kabul edip: Dikkat et! Vallahi inşaallah Medine'ye varıp yapacağım ilk hutbemde bu meseleyi muhakkak konuşacağım! dedi,

İbnu Abbas dedi ki: Bizler Zilhicce ayının sonunda Medine'ye geldik. Cuma günü olunca güneş ortadan batıya meylettiği zaman bizler Mescide gidişte acele davrandık. Nihayet ben Saîd ibnu Zeyd ibnu Amr ibnu Nıfeyl'i, minberin köşesinin yanında oturmuş olarak bulup, onun etrafına oturdum. Benim dizim onun dizine dokunuyordu. Çok bekledim, Ömer ibnu Hattâb çıktı. Ben onun gelmekte olduğunu görünce Saîd ibnu Zeyd ibnu Amr ibnu Nufeyl'e: Ömer bu öğleden sonra öyle mühim bir konuşma yapacak ki, halife yapıldığı günden beri böyle bir konuşma yapmamıştı! dedim.

Saîd ibnu Zeyd benim sözümü kabul etmedi ve: Ömer'in şimdiye kadar bundan önce söylemediği bir konuşma yapacağını neden ümit ettin ki! diye bunu uzak saydı. Ömer minber üzerine oturup müezzinler de ezanları okuyup sükût ettikleri zaman ayağa kalktı. Allah'a hamd ve lâyük olduğu yüce sıfatlarla övdükten sonra "Amma ba'du. Sözün bundan sonrasına gelince" deyip şunları söyledi: Ben sizlere, Allah'ın benim konuşmamı takdir etmiş olduğu bir konuşma yapacağım: Bilmiyorum, belki bu konuşmam, benim ecelimin önündedir vefatım yaklaştı olabilir! Her kim bu konuşmamı akledip anlar ve onu iyi ezberler ise bineğinin ulaştırdığı her yerde bunu söyleyip yaysın. Akledip kavramayacağından endişe eden kimseye gelince, ben hiçbir kimseye benim üzerime yalan söylemesini helâl etmiyorum. Şüphesiz ki, Allah, Muhammed'i hak peygamber olarak gönderdi ve O'na Kitap indirdi. Allah'ın indirdiği şeyler içinde Recm âyeti de vardı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2462, 3445, 3928, 4021, 6829, 6830, 7323)

٧٣٢٤- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَلَيْهِ ثَوْبَانِ مُمَشَّقَانِ مِنْ كَتَّانٍ فَمَخَّطَ فَقَالَ بَخَ بَخَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَتَمَخَّطُ فِي الْكَتَّانِ لَقَدْ رَأَيْتَنِي وَإِنِّي لَأَخِيرُ فِيمَا بَيْنَ مَنِيرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى حُجْرَةِ عَائِشَةَ مَغْشِيًا عَلَيَّ فَيَجِيءُ الْجَائِي فَيَضَعُ رِجْلَهُ عَلَى عُنُقِي وَيَرَى أَلْيَ مَجْتُونٍ وَمَا بِي مِنْ جُنُونٍ مَا بِي إِلَّا الْجُوعُ.

7324- Muhammed ibnu Sîrîn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Ebu Hureyre'nin yanında idik. Ebu Hureyre'nin üzerinde mışk denilen kırmızı çamur boyası ile boyanmış ketenden iki elbise vardı. Bu sırada sümkürdü de şöyle dedi: Beh beh!⁷ Ebu Hureyre keten elbise içinde sümkürüyor! Yemin olsun bir vakitler ben kendimi şu hâlde görmüşümdür: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in minberi ile Âişe'nin evi arasında bayılmış olarak yere düşerdim de biri gelir, ayağını boynum üzerine kor ve beni deli olmuş zannederdi; hâlbuki berde hiçbir delilik yoktu, bende var olan tek şey açlıktı.

٧٣٢٥- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَابِسٍ قَالَ سَأَلَ ابْنُ عَبَّاسٍ أَشْهَدْتَ الْعِيدَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَعَمْ وَلَوْ لَا مَنَزِلَتِي مِنْهُ مَا شَهِدْتُهُ مِنَ الصَّغَرِ فَأَتَى الْعَلَمَ الَّذِي عِنْدَ دَارِ كَثِيرٍ بْنِ الصَّلْتِ فَصَلَّى ثُمَّ خَطَبَ وَلَمْ يَذْكُرْ أَذَانًا وَلَا إِقَامَةً ثُمَّ أَمَرَ بِالصَّدَقَةِ فَجَعَلَ النِّسَاءُ يُشِيرْنَ إِلَى آذَانِهِنَّ وَحُلُوقِهِنَّ فَأَمَرَ بِأَلَاءٍ فَأَتَاهُنَّ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7325- Abdurrahman ibnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbas'a: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bayram namazında hazır bulundun mu? diye soruldu. İbnu Abbas da şöyle dedi:

-Evet, hazır bulundum. Şayet O'nun yanında mekânım ((değerim) olmasaydı (yaşımın küçüklüğünden dolayı) şahit olamayacaktım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kesir ibnus-Salt'ın evinin yanında ki

7 Bu kelimeler, şaşkınlığı ve hayreli ifade eden kelimelerdir.

sütunun yanına geldi ve orada hutbe verdi. Sonra kadınların yanına gelip onlara nasihat etti ve onlara sadaka vermelerini emretti. Kadınlar, ellerinde olan yüzük ve bilezikleri boyunlarındaki gerdanlıkları çıkarıp Bilâl'in elbisesine atmaya başladılar. Sonra Bilâl, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geri döndü. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 863, 962, 975, 977, 979, 989, 1431, 1449, 4895, 5249, 5880, 5881, 5883, 7325)

۷۳۲۶- حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْتِي قُبَاءَ مَاشِيًا وَرَاكِبًا.

7326- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kuba Mescidi'ne bazen yürüyerek, bazen binerek gelir idi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1193, 1194, 7326)

۷۳۲۷- حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَامَةَ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَذِنْتِي مَعَ صَوَاحِبِي وَلَا تُذِنِّي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْبَيْتِ فَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ أَرْكَبِي.

7327- Urve -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe, Abdullah ibnuz-Zubeyr'e şöyle vasiyet etti: "Siz beni Baki mezarlığında bulunan Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem hanımlarının yanına defnedin. Beni, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir ve Ömer'in yanına defnetmeyin. Bu sebebe binaen övülmeyeyim ve bununla bana bir üstünlük kılınmasın. Ben bu övgüye lâıyk olmayabilirim. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1391, 7327)

۷۳۲۸- وَعَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ عُمَرَ أَرْسَلَ إِلَى عَائِشَةَ أَنْذِنِي لِي أَنْ أَذْفَنَ مَعَ صَاحِبِي فَقَالَتْ إِي وَاللَّهِ قَالَ وَكَانَ الرَّجُلُ إِذَا أَرْسَلَ إِلَيْهَا مِنَ الصَّحَابَةِ قَالَتْ لَا وَاللَّهِ لَا أُوْثِرُهُمْ بِأَحَدٍ أَبَدًا.

7328- Urve -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb yaralanınca, Âişe'ye: Ben ölünce, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir'in yanına defnedilmeme izin ver, diye haber yolladı. Âişe de: Evet, vallahi, diyerek ona izin verdi.

Sahabelerden biri Âişe'den, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir ve Ömer ile beraber gömülmesini istediği zaman, Âişe: Hayır vallahi, ben ebeden onların yanına herhangi bir kimsenin gömülmesini tercih etmem, diye cevap vermiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1392, 3052, 3162, 3700, 4888, 7207)

٧٣٢٩- حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ سَلِيمَانَ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ عَنْ سَلِيمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي الْعَصْرَ فَيَأْتِي الْعَوَالِي وَالشُّمُسُ مُرْتَفِعَةً. وَزَادَ اللَّيْثُ عَنْ يُونُسَ وَبَعْدَ الْعَوَالِي أَرْبَعَةُ أَمْيَالٍ أَوْ ثَلَاثَةً.

7329- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ikinci namazını kıldırır ve ardından da Avali bölgesine gelirdi. Oraya vardığında güneş hâlâ yüksek bulunurdu.

Leys ibnu Sa'd, Yunus'tan: Avâlinin uzaklığı dört mil veya üç mil-dir, dediğini ziyade etmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 548, 550, 551, 7229)

٧٣٣٠- حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ زُرَّارَةَ حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ الْجُعَيْدِ سَمِعْتُ السَّائِبَ بْنَ يَزِيدَ يَقُولُ كَانَ الصَّاعُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَدًّا وَثَلَاثًا بِمُدِّكُمْ الْيَوْمَ وَقَدْ زِيدَ فِيهِ سَمِعَ الْقَاسِمُ بْنُ مَالِكٍ الْجُعَيْدَ.

7330- Sâib ibnu Yezîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanının sâ' ölçeği, bugünkü müd ölçeğinizle bir müd ve üçte bir müd miktarı idi. Ömer ibnu Abdulazîz zamanında sa' ölçeğinde artırma yapıldı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1859, 6714, 7330)

٧٣٣١- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مَكْيَالِهِمْ وَبَارِكْ لَهُمْ فِي صَاعِهِمْ وَمُدِّهِمْ يَغْنِي أَهْلَ الْمَدِينَةِ.

7331- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine ehlini kastederek şöyle dua etti: “Allahım, onların ölçülerine, sâ’larına ve müdlerine bereket ver!”⁸ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2130, 6714, 7331)

۷۳۳۱- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا أَبُو ضَمْرَةَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ الْيَهُودَ جَاءُوا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ وَاتْرَاقَ زَنْيًا فَأَمَرَ بِهِمَا فَرَجِمَا قَرِيبًا مِنْ حَيْثُ لَوْضَعُ الْجَنَائِزُ عِنْدَ الْمَسْجِدِ.

7332- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yahudiler, içlerinden, evli oldukları hâlde zina eden bir erkekle kadını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e getirdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de o ikisinin recmedilmesini emretti. O ikisi, Mescid'in yakınında cenazelerin konulduğu yerin yanında recmedildiler. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1329, 4556, 7819, 6841, 7332, 7543)

۷۳۳۲- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ عَمْرِو مَوْلَى الْمُطَّلِبِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَعَ لَهُ أَحَدٌ فَقَالَ هَذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَتُحِبُّهُ اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَإِنِّي أَحَرَّمُ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا ثَابِتُهُ سَهْلٌ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَحَدِهِ.

7333- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hayber savaşı dönüşünde Medine'ye yaklaşıp da Uhud dağı görünce şöyle buyurdu: “Bu Uhud dağıdır ki, o bizi sever, biz de onu severiz. Allahım! Tıpkı İbrahim'in Mekke'yi haram kıldığı gidi, ben de Medine'nin şu iki kara taşlık arasını haram kılıyorum.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 371, 610, 947, 2228, 2235, 2889, 2893, 2943, 2944, 2945, 2991, 3085, 3086, 3367, 3647, 4083, 4084, 4197, 4198, 4199, 4200, 4201, 4211, 4212, 4213, 5085, 5159, 5387, 5425, 5528, 5968, 6185, 6363, 6369, 7333)

8 Allah'ım! Onların ölçülerini, tartılarını, her türlü ticari iş ve işlemlerini mübarek ve bereketli eyle.

٧٣٣٤- حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مَرْيَمَ حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ
أَلِهَ كَانَ بَيْنَ جِدَارِ الْمَسْجِدِ مِمَّا يَلِي الْقِبْلَةَ وَبَيْنَ الْمِنْبَرِ مَمَرُ الشَّاةِ.

7334- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem minberi ile Mescid'in duvarı arasında bir koyun geçecek kadar mesafe var idi. (Hadisin geçtiği diğer bir yer: 496, 7334)

٧٣٣٥- حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا مَالِكٌ
عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَمِنْبَرِي
عَلَى حَوْضِي.

7335- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Evimle minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim ise havzımın üzerindedir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1196, 1888, 6588, 7335)

٧٣٣٦- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَةُ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
قَالَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ الْخَيْلِ فَأُرْسِلَتْ الَّتِي ضُمِّرَتْ مِنْهَا
وَأَمَدُهَا إِلَى الْحَفِيَاءِ إِلَى ثَنِيَّةِ الْوَدَاعِ وَالَّتِي لَمْ تُضْمَرْ أَمَدُهَا ثَنِيَّةُ الْوَدَاعِ إِلَى مَسْجِدِ
بَنِي زُرَيْقٍ وَأَنَّ عَبْدَ اللَّهِ كَانَ لِيَمَنٍ سَابِقَ.

7336- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem besiye çekilmiş atlar arasında Hafya'dan başlayıp Seniyyetul-Veda'ya kadar yarış düzenledi. Yine besiye çekilmemiş (cılız) atlar arasında da Seniyye'den, Huzayk oğullarının mescidine kadar yarış düzenledi. Abdullah ibnu Ömer'de yarışmacılar arasındaydı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 420, 2868, 2869, 2870, 7336)

٧٣٣٧- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ لَيْثٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ ح وَ حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا عِيسَى وَابْنُ إِدْرِيسَ وَابْنُ أَبِي غَنْيَةَ عَنْ أَبِي حَيَّانَ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ عَلَى مِنْبَرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7337- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Ömer'i -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin minberinde şöyle derken işittim. (Hadisin Geçtiği diğer yerler: 4619, 5581, 5588, 5589, 7237)

٧٣٣٨- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي السَّائِبُ بْنُ يَزِيدَ سَمِعَ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ خَطْبَنَا عَلَى مِنْبَرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7338- Zuhri şöyle dedi: Bana Sâib ibnu Yezîd, Osmân ibnu Affân'ı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin minberi üzerinde hutbe yaparken işittiğini haber verdi.

٧٣٣٩- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ أَنَّ هِشَامَ بْنَ عُرْوَةَ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ قَدْ كَانَ يُوَضِّعُ لِي وَلِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا الْمِرْكَنُ فَتَشْرَعُ فِيهِ جَمِيعًا.

7339- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Benimle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin cünüplükten yıkanmamız için leğen konulurdu da biz yıkanırken beraberce onun içinden suyu elimizle almaya başladık. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 261, 263, 273, 299, 5956, 7339)

٧٣٤٠- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ عَبَّادٍ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ الْأَخْوَلُ عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَالَفَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ الْأَنْصَارِ وَقُرَيْشٍ فِي دَارِي الْأَنْبِيَاءِ بِالْمَدِينَةِ.

7340- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de benim evimde

Kureyş ile Ensâr arasında kardeşlik ahdi yaptı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2294, 6083, 7340)

٧٣٤١- وَقَتَ شَهْرًا يَدْعُو عَلَى أَحْيَاءٍ مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ.

7341- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kur'ân hafızlarını öldüren Suleym oğullarından bazı kabilelere bir ay boyunca kunut yapıp onlara beddua etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1001, 1300, 2801, 2814, 3064, 3170, 4088-4091)

٧٣٤٢- حَدَّثَنِي أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَمَةَ حَدَّثَنَا بُرَيْدٌ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ قَالَ قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فَلَقَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَلَامٍ فَقَالَ لِي اطْلُقْ إِلَى الْمَنْزِلِ فَأَسْقِكَ فِيهِ قَدَحَ شَرْبٍ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتُصَلِّي فِي مَسْجِدِ صَلَّى فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاطْلُقْتُ مَعَهُ فَسَقَانِي سَوِيقًا وَأَطْعَمَنِي تَمْرًا وَصَلَّيْتُ فِي مَسْجِدِهِ.

7342- Ebu Burde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Medine'ye geldim. Beni, Abdullah ibnu Selâm karşıladı da bana şöyle dedi: Benim evime gidelim de sana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in içinden su içmiş olduğu bir bardakla su içireyim ve sen de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in namaz kıldığı bir mescit için de namaz kılsın. Bunun üzerine ben onunla beraber gittim. Evinde bana sevik içirdi ve hurma yedirdi. Ben de onun mescidinde namaz kıldım! (Hadisin geçtiği diğer yer: 3814, 7342)

٧٣٤٣- حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ الرَّبِيعِ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ حَدَّثَنِي عِكْرَمَةُ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ قَالَ حَدَّثَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتٍ مِنْ رَبِّي وَهُوَ بِالْعَقِيقِ أَنَّ صَلَّ فِي هَذَا الْوَادِي الْمُبَارَكِ وَقُلْ عُمْرَةً وَحَجَّةً وَقَالَ هَارُونُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ عُمْرَةً فِي حَجَّةٍ.

7343- Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle haber verdi: Ben el-Akîk vadisinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle buyuruyordu:

“Ben Akik Vadisi’nde iken, geceleyin Cibril, Rabbimden bana vahiy getirdi ve şöyle dedi: *“Bu mübarek vadide namaz kıl ve de ki: Umreyle beraber hacca niyet ettim.”*

Harun ibnu İsmail şöyle dedi: Bana Ali ibnu Mubârek kendi rivayetinde “Hac içinde umre” şeklinde tahdis etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1534, 2337, 7343)

٧٣٤٤- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَقَتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرْنَا لِأَهْلِ نَجْدٍ وَالْجُحْفَةِ لِأَهْلِ الشَّامِ وَذَا الْخُلَيْفَةِ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ قَالَ سَمِعْتُ هَذَا مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَلَغَنِي أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلْمَنُ وَذُكِرَ الْعِرَاقُ فَقَالَ لَمْ يَكُنْ عِرَاقَ يَوْمَئِذٍ.

7344- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necd ehli için Karn’ı, Medine ehli için Zul-Huleyfe’yi, Şam ehli için de Cuhfe’yi mikat yeri olarak farz kıldı.

Bana bildirildiğine göre, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Yemen ehli de Yelemlem bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar.”

İbnu Ömer’in yanında Irak zikredildi de; İbnu Ömer: O vakit Irak yoktu yani o zaman Irak ehli Müslüman değildi, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 133, 1522, 1525, 1527, 1528, 7344)

٧٣٤٥- حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا الْفَضِيلُ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ حَدَّثَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ أَرَى وَهُوَ فِي مَعْرَسِهِ بِيَدِي الْخُلَيْفَةَ فَقِيلَ لَهُ إِنَّكَ بِيَطْحَاءَ مُبَارَكَةٍ.

7345- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun-

şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Akik vadisinin ortasındaki Zul-Huleyfe'de gecelemeğe üzere devesinden indi ve kendisine rüyasında «*Sen mübarek bir Bathâ vadidesin*» denildi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1535, 2336, 7345)

۱۷- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ﴾

17- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Bir kısmının tövbelerini kabul etmek, bir kısmı da zalim olduklarından onlara azap etmek içindir ki, bunda, senin yapabileceğin hiçbir şey yoktur.» (Âli İmrân: 128)

۷۳۴۶- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ وَرَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَالَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ الْعَنَ فَلَانًا وَفُلَانًا فَإِنَّزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾

7346- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Uhud savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in dişi kırılmış, yüzü yaralanmış ve kafası yarılmıştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının son rekâtında başını rükudan kaldırdı ve "Semiallâhu limen hamideh. Rabbena ve lekel-hamd" (Allah kendisine hamd edene icabet etti. Rabbimiz hamd sanadır) dedikten sonra "Allahım! Falan, falan ve falanı helâk et!" diye beddua etti. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle «*Bir kısmının tövbelerini kabul etmek, bir kısmı da zalim olduklarından, onlara azap etmek içindir ki, bunda, senin yapabileceğin hiçbir şey yoktur.*» Âli-İmrân: 128 âyetini indirdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4069, 4070, 4559, 7346)

۱۸-بَابُ قَوْلِهِ تَعَالَى ﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا﴾ وَقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿وَلَا

تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾

18- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavilleri Bâbı

«Biz, bu Kur'ânda her çeşit misali tekrar tekrar açıkladık; fakat insan her şeyden çok mücadelecedir.» (Kehf: 54)

«İçlerinden zalim olanlar dışında, kitap ehline karşı, en güzel bir şekilde mücadele edin.» (Ankebût: 46)

۷۳۴۷- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ ح حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ سَلَامٍ أَخْبَرَنَا عَتَّابُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ إِسْحَاقَ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنٍ أَنَّ حُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَفَهُ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُمْ أَلَا تُصَلُّونَ فَقَالَ عَلِيٌّ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِمَّا أَنْفُسُنَا بِيَدِ اللَّهِ فَإِذَا شَاءَ أَنْ يَنْعَتَنَا بَعَثَنَا فَانصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قَالَ لَهُ ذَلِكَ وَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيْهِ شَيْئًا ثُمَّ سَمِعَهُ وَهُوَ مُذْبِرٌ يَضْرِبُ فَحِذَهُ وَهُوَ يَقُولُ ﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا﴾ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ يُقَالُ مَا أَتَاكَ لَيْلًا فَهُوَ طَارِقٌ وَيُقَالُ ﴿الطَّارِقُ﴾ التَّجَمُّ وَ ﴿النَّاقِبُ﴾ الْمُضْيِءُ يُقَالُ أَنْقَبَ نَارَكَ لِلْمَوْقِدِ.

7347- Ali ibnu Ebu Talip'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece kızı Fâtıma ve Ali'nin yanına gelerek: “Siz ikiniz gece namazı kılmaz mısınız?” diye sordu. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Canlarımız Allah'ın elindedir. Şayet (Allah) bizi uyandırmak isterse uyandırır.

Bu sözü söyleyince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana hiçbir cevap vermeyerek dönüp gitti. Sonra, O'nun uyluğuna vurarak, «İnsan her şeyden çok mücadelecedir.» (Kehf: 54) dediğini duydum.

Buhârî şöyle dedi: Sana geceleyin gelen “Târik”tır. Işığışı ile karanlıkları deldiği için “Necmus-sâkibu” (Târik: 3) denilir. ﴿الطَّارِقُ﴾ Yıldız, ﴿النَّاقِبُ﴾ Işık saçandır. (Hadisin geçtiği yerler: 1127, 4724, 7475, 7347)

٧٣٤٨- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ
 بَيْنَا نَحْنُ فِي الْمَسْجِدِ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ انْطَلِقُوا إِلَى
 يَهُودَ فَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى جِئْنَا بَيْتَ الْمِدْرَاسِ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَنَادَاهُمْ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ يَهُودَ أَسْلِمُوا تَسْلَمُوا فَقَالُوا قَدْ بَلَغْتَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ قَالَ
 فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَلِكَ أَرِيدُ أَسْلِمُوا تَسْلَمُوا فَقَالُوا قَدْ
 بَلَغْتَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَلِكَ أَرِيدُ ثُمَّ قَالَهَا
 الثَّالِثَةَ فَقَالَ اعْلَمُوا أَنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنِّي أَرِيدُ أَنْ أَجْلِبَكُمْ مِنْ هَذِهِ الْأَرْضِ
 فَمَنْ وَجَدَ مِنْكُمْ بِمَالِهِ شَيْئًا فَلْيَبِعْهُ وَإِلَّا فَاعْلَمُوا أَنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ.

7348- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Mescid'de bulunduğumuz bir sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza geldi ve:

-“Yahudilerin üzerine savaşa gidiyoruz” diye emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yola çıktık. Biz O’nun beraberinde olarak yola çıktık. Beytul-Midrâs denilen ve Yahudi alimlerinin buluşup Tevrat okudukları yere geldiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Ey Yahudi topluluğu! Müslüman olunuz ki hem dünyada bize cizye vermekten hem de cehennem de ebedî cehennemden kurtulun. İyi biliniz ki, yeryüzü ancak Allah’a ve Rasûlü’ne âittir. Ben sizleri bu arazîden çıkarmak istiyorum. Sizden her kim kendi malından taşıyamayacağı bir şeyi olursa onu satsın. Size söylediğim sözü işitmezseniz iyi biliniz ki yeryüzü ancak Allah’a ve Rasûlü’ne âittir.” (Hadisin geçtiği yerler: 3167, 6944, 7348)

١٩- بَابُ قَوْلِهِ تَعَالَى ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا﴾ وَمَا أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلُزُومِ الْجَمَاعَةِ وَهُمْ أَهْلُ الْعِلْمِ

19- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Nitekim insanlara şahit olmanız, Peygamberin de size şahit olması için sizi, orta vasat bir ümmet kıldık.» (Bakara: 143)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ilim ehli topluluğu olan cemaatten ayrılmamayı emretmiştir.

٧٣٤٩- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا أَبُو صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُجَاءُ نُوحَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقَالُ لَهُ هَلْ بَلَغْتَ فَيَقُولُ نَعَمْ يَا رَبِّ فَيُسْأَلُ أُمَّتُهُ هَلْ بَلَغَكُمْ فَيَقُولُونَ مَا جَاءَنَا مِنْ نَذِيرٍ فَيَقُولُ مَنْ شَهِدُوكَ فَيَقُولُ مُحَمَّدٌ وَأُمَّتُهُ فَيَجَاءُ بِكُمْ فَتَشْهَدُونَ ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا ﴾ قَالَ عَدْلًا ﴿ لَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا ﴾ وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَوْنٍ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا.

7349- Ebu Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet günü Nuh aleyhisselâm çağırılır. Nuh der ki:

-Buyur ey Rabbim! Emret, emrine âmâdeyim! Allah Azze ve Celle:

-«*Tebliğ ettin mi?*» buyurur. Nûh der ki:

-Evet, ettim ey Rabbim! Bunun üzerine Allah, Nuh'un ümmetine:

-«*Nûh size tebliğ etti mi?*» diye sorar. Onlar da:

-Hayır, bize hiçbir peygamber gelmedi! derler. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle Nûh'a:

-«*Sana kim şahitlik eder?*» diye sorar. Nuh da:

-Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ve ümmeti, der.

Daha sonra Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ve ümmeti, O'nun kavmine tebliğ ettiğine dair şahitlik ederler.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu:

«*Nitekim insanlara şahit olmanız, Peygamberlerin de size şahit olması için, biz sizi vasat bir ümmet kıldık.*» Bakara: 143

“Vasat” adaletli demektir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3339, 4487, 7349)

۲۰-بَاب

20- Bâb

إِذَا اجْتَهَدَ الْعَامِلُ أَوْ الْحَاكِمُ فَأَخْطَأَ خِلَافَ الرَّسُولِ مِنْ غَيْرِ عِلْمٍ فَحُكْمُهُ
مَرْدُودٌ لِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

Âmil (Âlim) veya Hâkim Çalışıp İctihad Ettiği Zaman Muhalefet Kastetmeksizin İlimsiz Olarak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Şeriatine Aykırı Bir Hata Yaparsa, Onun Bu Hükümü Reddedilir, Onunla Amel Edilmez. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu konuda şöyle buyurmuştur: "Her kim, bizim emrimiz olmayan bir amel işlerse, o amel geçersizdir."

۷۳۵۰-۷۳۵۱- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ أَخِيهِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ عَبْدِ
الْمَجِيدِ بْنِ سُهَيْلٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّهُ سَمِعَ سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيَّبِ يُحَدِّثُ
أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ وَأَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَاهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ
أَخَا بَنِي عَدِيٍّ الْأَنْصَارِيَّ وَاسْتَعْمَلَهُ عَلَى خَيْبَرَ فَقَدِمَ بِتَمَرٍ جَنِيبٍ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكُلْتَ تَمْرَ خَيْبَرَ هَكَذَا قَالَ لَا وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا لَنَشْتَرِي
الصَّاعَ بِالصَّاعَيْنِ مِنَ الْجَمْعِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَفْعَلُوا
وَلَكِنْ مِثْلًا بِمِثْلٍ أَوْ بِيَعُوا هَذَا وَاشْتَرُوا بِشَمَنِ مِنْ هَذَا وَكَذَلِكَ الْعِمْرَانُ.

7350-7351- Ebu Saîd el-Hudrî ve Ebu Hureyre -Allah o ikisinden razı olsun- şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kimseyi Hayber üzerine vergi memuru olarak gönderdi. Sonra bu zat Hayber'den Cenîb denilen en iyi hurma çeşidi ile geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Hayber’in bütün hurmaları böyle midir?” diye sordu. O zat:

-Hayır, vallahi hepsi böyle değildir Ey Allah'ın Rasûlü! Biz bu iyi hurmadan bir sâ'ı âdî hurmanın iki sâ'ı ile; yine iki sâ' iyi hurmayı üç sâ' âdî hurma ile alıp değiştiririz, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Böyle yapma, Cem’ denilen adi hurmayı para ile sat, sonra bu paralarla Cenîb cinsi hurma satın al. Tartılan her şey böyledir.” (7350 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 2201, 2302, 4244, 4246) (7351 nolu hadisin geçtiği diğer yerler: 2202, 2303, 4245, 4247)

۲۱- حَبَابُ أَجْرِ الْحَاكِمِ إِذَا اجْتَهَدَ فَأَصَابَ أَوْ أَخْطَأَ

21- Hâkim, Bir Meselede İctihad Eder ve Hükümünde İsabet veya Hata Ettigi Takdirde Kazanacağı Sevap Bâbı

۷۳۵۲- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقَرِّي الْمَكِّيُّ حَدَّثَنَا حِنُوءُ بْنُ شَرِيحٍ حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي قَيْسٍ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا حَكَّمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِذَا حَكَّمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ قَالَ فَحَدَّثْتُ بِهِذَا الْحَدِيثِ أَبَا بَكْرٍ بْنُ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ فَقَالَ هَكَذَا حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَقَالَ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْمُطَّلِبِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ.

7352- Amr ibnul-Âs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir hâkim, hükmedeceği zaman icthad eder, hükümünde de isabet ederse, onun için iki ecir vardır. Hâkim, hükmedeceği zaman icthad eder ve bu hükümünde de hata eder ise, onun için bir sevap vardır.”⁹

9 İctihad, çaba gayret sarfetmedir. Tamamlanmış, kemale ermiş bir dine ekleme çıkarma değildir. Hatada olabilir isabette yani zan ifade eder. İşte isabet ederse iki hata, ederse bir ecir vardır.

٢٢-بَابُ الْحُجَّةِ عَلَى مَنْ قَالَ إِنَّ أَحْكَامَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ ظَاهِرَةً
وَمَا كَانَ يَغِيبُ بَعْضُهُمْ مِنْ مَشَاهِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأُمُورِ الْإِسْلَامِ

- 22- “Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Hükümleri İnsanlar İçin Gizli Değil, Meydanda Olurdu. Sahâbilerin Bazısı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Hazır Bulunduğu Yerlerde Hazır Bulunamaz ve İslâm İşlerinin Kararlaştığı Yerlerden Başka Yerlerde Bulunurlardı” Diyen Kimse Üzerine Hüccet Bâbı

٧٣٥٣- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ حَدَّثَنِي عَطَاءٌ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ اسْتَأْذَنَ أَبُو مُوسَى عَلَى عُمَرَ لِكَأَلِهِ وَجَدَهُ مُشْغُولًا فَرَجَعَ فَقَالَ عُمَرُ أَلَمْ أَسْمَعْ صَوْتَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ ائْذَنُوا لَهُ فِدْعِي لَهُ فَقَالَ مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ فَقَالَ إِنَّا كُنَّا نُوْمَرُ بِهَذَا قَالَ فَأْتِنِي عَلَى هَذَا بَيِّنَةٍ أَوْ لَأَفْعَلَنَّ بِكَ فَأُطْلَقَ إِلَى مَجْلِسٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالُوا لَا يَشْهَدُ إِلَّا أَصَاغِرُنَا فَقَامَ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ فَقَالَ قَدْ كُنَّا نُوْمَرُ بِهَذَا فَقَالَ عُمَرُ خَفِيَ عَلَيَّ هَذَا مِنْ أَمْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلْهَانِي الصَّفْقُ بِالْأَسْوَاقِ.

7353- Ubeyd İbnu Umeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebu Musa el-Eş'arî, Ömer ibnu Hattâb'ın -Allah onlardan razı olsun- yanına girmek için izin istedi. Ömer ibnu Hattâb meşgul olduğu için kendisine izin verilmedi. Bunun üzerine Ebu Musa geri döndü.

Ömer ibnul-Hattâb işini bitirince: Ebu Musa el-Eş'arî'nin sesini duymadın mı? Ona izin verin de gelsin, dedi. Kendisine Ebu Musa el-Eş'arî'nin geri döndüğü söylendi.

Bunun üzerine Ömer, -Allah ondan razı olsun- Ebu Musa el-Eş'a-rî'yi çağırdı. Ebu Musa el-Eş'arî, izin istediğimizde izin verilmezse geri dönmemiz bize emredilirdi, dedi.

Ömer: -Allah ondan razı olsun- İzin istenip de verilmediği zaman geri dönüleceğine dair bana şahit getir, dedi. Ebu Musa, -Allah ondan razı olsun- Ensar'ın oturduğu meclise gelerek onlara bunu sordu. Onlar dediler ki: (Bu hadis, meşhur bir hadistir ve bizler tarafından bilinen bir konudur. Onun içindir ki) bu meseleye bizim en küçüğümüz olan Ebu Said

el-Hudrî bile şahitlik eder.

Akabinde Ebu Musa, Ebu Said'i -Allah onlardan razı olsun- yanında götürdü. Ebu Said, Ebu Musa'nın söylediğinin doğru olduğunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in böyle emrettiğine, şahitlik etti.

Bunun üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bu emri bize gizli mi kaldı? Çarşı pazarında alış-veriş yapmak, yani ticaret için çıkmak beni Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında olup O'nun sözlerini dinlemekten oyaladı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2062, 6245, 7353)

٧٣٥٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ أَنَّهُ سَمِعَهُ مِنَ الْأَعْرَجِ يَقُولُ أَخْبَرَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ إِنَّكُمْ تَزْعُمُونَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ يُكْثِرُ الْحَدِيثَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاللَّهُ الْمَوْعِدُ إِنِّي كُنْتُ امْرَأً مَسْكِينًا أَلْزَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى مِلءِ بَطْنِي وَكَانَ الْمُهَاجِرُونَ يَشْفَلُهُمُ الصَّفْقُ بِالْأَسْوَاقِ وَكَانَتْ الْأَنْصَارُ يَشْفَلُهُمُ الْقِيَامُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ فَشَهِدْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَقَالَ مَنْ يَبْسُطُ رِدَاءَهُ حَتَّى أَقْضِيَ مَقَالَتِي ثُمَّ يَقْبِضَهُ فَلَنْ يَنْسَى شَيْئًا سَمِعَهُ مِنِّي فَبَسَطْتُ بُرْدَةً كَانَتْ عَلَيَّ فَوَالَّذِي بَعَثَهُ بِالْحَقِّ مَا نَسِيتُ شَيْئًا سَمِعْتُهُ مِنْهُ.

7354- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sizler diyorsunuz ki: Ebu Hureyre, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den hadis rivayetini çoğalttı. (yani O'ndan çokça hadis rivayet ediyor) Muhacirler ve Ensar ise Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den Ebu Hureyre'nin çokça hadis rivayeti gibi hadis rivayet etmiyorlar. Muhacir kardeşlerimi çarşılar da alış-veriş meşgul ederdi. Ben ise, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanından karın tokluğuna ayrılmaz, onların olmadıkları yerde hazır bulunur ve onların unuttukları sözleri ezberlerdim. Ensar kardeşlerimi de mallarında çalışmak meşgul ederdi. Ben ise Suffe miskinlerinden bir miskindim ve onların unuttukları sözleri ezberlerdim. Bir gün Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle dediğine şahit oldum: "Ben bu sözümü bitirinceye kadar elbisesini yayacak, sonra elbisesini toplayacak kişi, söylediklerimi ezberleyecektir."

Bu söz üzerine üzerimdeki renkli ridamı yere yaydım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sözlerini bitirince onu alıp göğsümde topladım. O günden itibaren Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden duymuş olduğum hiçbir sözünü unutmadım. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 118, 119, 2047, 3648, 7354)

۲۳-بَاب مَنْ رَأَى تَرْكَ التَّكْبِيرِ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُجَّةً لَمْ يَنْفِرِ الرَّسُولَ.

23- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Gördüğü veya Duyduğu Bir Şeye Tepki Göstermemesini Delil Olarak Alan Kimse Bâbı

Bu inkâr etmemenin hüccetliği, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden başkasından olmaz.

۷۳۵۵- حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ قَالَ رَأَيْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَخْلِفُ بِاللَّهِ أَنْ ابْنَ الصَّائِدِ الدَّجَالُ قُلْتُ تَخْلِفُ بِاللَّهِ قَالَ إِي سَمِعْتُ عُمَرَ يَخْلِفُ عَلَى ذَلِكَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يُنْكِرْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7355- Muhammed ibnu Munkedir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Câbir ibnu Abdullah'ı, İbnu Sayyâd'ın Deccâl olduğuna Allah adına yemin ederken gördüm. Ona: Ey Câbir! Sen Allah adıyla bu hususta nasıl yemin edersin? dedim. O da şöyle dedi:

Ömer İbnu Hattâb'ı, bunun Deccâllığına, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda yemin ederken işittim. Hâlbuki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ömer'in bu yeminini reddetmedi.

٢٤- بَابُ الْأَحْكَامِ الَّتِي تُعْرَفُ بِالذَّلَائِلِ وَكَيْفَ مَعْنَى الدَّلَالَةِ وَتَفْسِيرُهَا

24- Delillerle Bilinecek Hükümler ile İşaret Ettiği Manasının Nasıl Olduğu ve Bunun Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tarafından Tefsiri Bâbı

وَقَدْ أَخْبَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْرَ الْخَيْلِ وَغَيْرِهَا ثُمَّ سُئِلَ عَنِ الْخُمْرِ فَذَلَّهُمْ عَلَى قَوْلِهِ تَعَالَى ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾ وَسُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الضَّبِّ فَقَالَ لَا أَكُلُهُ وَلَا أَحَرِّمُهُ وَأَكِلَ عَلَى مَا يَدَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الضَّبُّ فَاسْتَدَلَّ ابْنُ عَبَّاسٍ بِأَلِهِ لَيْسَ بِحَرَامٍ.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, atların ve diğerlerinin işlerini haber vermiştir. Bundan sonra kendisine merkeplerin durumu sorulduğunda, soranlara Allah Azze ve Celle'nin: «*Her kim zerre miktarı hayır işlemişse onu görecektir. Kim de zerre miktarı kötülük işlemişse onu görecektir.*» (Zilzâl: 7-8) âyetini işaret etmiştir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kelerin etinin haram olup olmadığı sorulduğunda, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben onun etini yemem, lâkin onun yenmesini haram da kılmam” buyurmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sofrasında keler eti yenilmiştir. İbnu Abbas bununla keler etinin haram olmadığı sonucunu çıkarmıştır.

٧٣٥٦- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ السَّمَّانِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْخَيْلُ لِثَلَاثَةِ أَجْرٍ وَلِلرَّجُلِ سِتْرٌ وَعَلَى رَجُلٍ وَزْرٌ فَأَمَّا الَّذِي لَهُ أَجْرٌ فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَطَالَ لَهَا فِي مَرْجٍ أَوْ رَوْضَةٍ فَمَا أَصَابَتْ فِي طِيلِهَا ذَلِكَ مِنَ الْمَرْجِ أَوْ الرَّوْضَةِ كَانَ لَهُ حَسَنَاتٍ وَلَوْ أَنَّهَا قَطَعَتْ طِيلَهَا فَاسْتَتَتْ شَرْفًا أَوْ شَرْقِينَ كَانَتْ آثَارُهَا وَأَرْوَائُهَا حَسَنَاتٍ لَهُ وَلَوْ أَنَّهَا مَرَّتْ بِنَهْرٍ فَشَرِبَتْ مِنْهُ وَلَمْ يَرِدْ أَنْ يَسْقِيَ بِهٍ كَانَ ذَلِكَ حَسَنَاتٍ لَهُ وَهِيَ لِلذَّكَاءِ الرَّجُلِ أَجْرٌ وَرَجُلٌ رَبَطَهَا تَغْنِيًا وَتَعَفُّفًا وَلَمْ يَنْسَ حَقَّ اللَّهِ فِي رِقَابِهَا وَلَا ظَهْرِهَا فَهِيَ لَهُ سِتْرٌ وَرَجُلٌ رَبَطَهَا فَخُورًا وَرِيَاءً

فَهِيَ عَلَى ذَلِكَ وَزَّرَ وَسَيَّلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْحُمْرِ قَالَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ فِيهَا إِلَّا هَذِهِ آيَةُ الْفَاذَةِ الْجَامِعَةِ ﴿۝﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿۝﴾

7356- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “At, üç çeşit insan içindir: At, bazı kimse için bir sevaptır. Bazı kimse için fakirlik ve ihtiyacına bir perdedir. Bazı kimse için de bir günah sebebidir. At, kendisi için hayır olan kimseye gelince, o, atını Allah yolunda cihad için bağlamış, onu cihad için hazırlamıştır. Atın bağına da bol otlu geniş bir sahada veya çayırılıkta uzatmıştır. Bu bol otlu sahadan veya çayırılıktan atın bu uzun ipinde iken yediği her ot, at sahibi için birer hasenedir, iyiliktir. Bu esnada atın ipi kopsa da şahlanarak bir veya iki yüksek yerde koşsa, tırnaklarının bıraktığı izleri ve onun gübreleri de sahibi için haseneler olur. Bir de hayvan bu arada bir nehre uğrayıp da ondan içerse, sahibi sulamak istememiş olsa bile bu su da sahibi için haseneler olur. Bu at her hâlikârda sahibi için sevap kazanmak için güzel bir vesiledir. Atını onunla kazanmak, insanlara muhtaç olmamak, iffetini korumak için bağlayan, sonra kazandığı malın zekâtını vererek Allah’ın hakkını gözetir ve hayvarına da gücünün yetmediği yükü yüklemese bu at, kendisi için fakirliğe karşı bir engeldir. Atını öğünmek için, gösteriş için, İslâm ehline düşmanlık için bağlayıp besleyen kimse için ise bu at, büyük bir günahtır.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem merkeplerden soruldu. O şöyle buyurdu:

“Her hükmü toplayıcı olan şu âyetten başka münferit olarak bir şey indirilmedi:

«Her kim zerre miktarı hayır işlemişse onu görecektir. Kim de zerre miktarı kötülük işlemişse onu görecektir.» (Zelzele: 7-8) (Hadîsin geçtiği diğer yerler: 2371, 2860, 3646, 4962, 4963, 7356)

۷۳۵۷- حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ صَفِيَّةَ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح وَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ هُوَ ابْنُ عُقْبَةَ حَدَّثَنَا الْفُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ الثَّمِيرِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنُ

شَيْبَةَ حَدَّثَنِي أُمِّي عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْخَيْضِ كَيْفَ تَغْتَسِلُ مِنْهُ قَالَ تَأْخُذِينَ فِرْصَةً مُمَسَّكَةً فَتَوْضِئِينَ بِهَا قَالَتْ كَيْفَ أَتَوْضِئُ بِهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوْضِئِي قَالَتْ كَيْفَ أَتَوْضِئُ بِهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوْضِئِينَ بِهَا قَالَتْ عَائِشَةُ فَعَرَفْتُ الَّذِي يُرِيدُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَذَبْتُهَا إِلَيَّ فَعَلَّمْتُهَا.

7357- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ensar'dan bir kadın Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: Hayızdan dolayı nasıl gusledeyim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Miske bulanmış bir pamuk parçası al ve üçer kere temizlen" Sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem utandı da yüzünü çevirdi veya dedi ki: "Onunla temizlen" Ben, o kadının elinden tutup yanıma aldım da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ne demek istediğini ona haber verdim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 314, 315, 7356)

٧٣٥٨- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ أُمَّ حَفِيدَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ بِنِ حَزْنٍ أَهْدَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمْتًا وَأَقِطًا وَأَضْبًا فَدَعَا بِهِنَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَكَلْنَ عَلَى مَائِدَتِهِ فَتَرَكَهُنَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَلْمَتَقَدَّرِ لَهُنَّ وَلَوْ كُنَّ حَرَامًا مَا أَكَلْنَ عَلَى مَائِدَتِهِ وَلَا أَمَرَ بِأَكْلِهِنَّ.

7358- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbas'ın teyzesi olan Ümmü Hufeyd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hediye olarak süzme peynir, tereyağı ve birkaç tane keler getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem süzme peynirden ve tereyağından yedi, hoşlanmadığı için kelerden yemeyi terk etti. İbnu Abbas şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yemek sofrasında keler yenildi. Şayet keler yemek haram olsaydı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sofrasında keler yenmezdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem buna göz yummazdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların yenilmesini emretmezdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2575, 5369, 5402, 7358)

٧٣٥٩- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي عَطَاءُ بْنُ أَبِي رَجَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَغْتَرِلْنَا أَوْ لِيَعْتَرِلْ مَسْجِدَنَا وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ وَإِنَّهُ أَتَى بِبَذَرٍ قَالَ ابْنُ وَهْبٍ يَغْنِي طَبَقًا فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ بُقُولٍ فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا فَسَأَلَ عَنْهَا فَأَخْبَرَ بِمَا فِيهَا مِنَ الْبُقُولِ فَقَالَ قَرَّبُوهَا فَقَرَّبُوهَا إِلَيَّ بَعْضُ أَصْحَابِهِ كَانَ مَعَهُ فَلَمَّا رَأَاهُ كَرِهَ أَكْلَهَا قَالَ كُلْ فَإِنِّي أَنَا جِي مَنْ لَا تُنَاجِي وَقَالَ ابْنُ عُفَيْرٍ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ بِقَدْرِ فِيهِ خَضِرَاتٌ وَلَمْ يَذْكُرِ اللَّيْثُ وَأَبُو صَفْوَانَ عَنْ يُونُسَ قِصَّةَ الْقِدْرِ فَلَا أَذْرِي هُوَ مِنْ قَوْلِ الزُّهْرِيِّ أَوْ فِي الْحَدِيثِ.

7359- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim sarımsak veya soğan yemiş ise bizden veya mescidimizden uzak durup evinde otursun.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem huzuruna, içinde taze sebzeler bulunan yuvarlak bir kap getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onda sevilmeyen bir koku duydu. O tabağın içinde ne olduğunu sordu. Kendisine onun içindeki sebzelerin ne olduğu haber verildi. Bunun üzerine sahabelerine: “Bunu falan kimseye götürün!” buyurdu. Onlar da bu tencereyi yanında bulunan bir sahabeye götürdüler. O sahabe de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem böyle yaptığını görünce onu yemek istemedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sen bundan ye! Çünkü ben senin münacat etmedikleriyle münacat ederim.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 854, 5452, 7359)

٧٣٦٠- حَدَّثَنِي عُيَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدٍ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبِي وَعَمِّي قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَبِيهِ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جُبَيْرٍ أَنَّ أَبَاهُ جُبَيْرَ بْنَ مُطْعِمٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ امْرَأَةً أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَلَّمَتْهُ فِي شَيْءٍ فَأَمَرَهَا بِأَمْرٍ فَهَالَتْ أَرَأَيْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ لَمْ أَجِدْكَ قَالَ إِنْ لَمْ تَجِدْنِي فَأَتِي أَبَا بَكْرٍ زَادَ لَنَا الْحُمَيْدِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ كَأَنَّهَا تَعْنِي الْمَوْتَ.

7360- Cubeyr ibnu Mut'im -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelmiş ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kadına kendisine tekrar gelmesin emretmişti. O kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminkin sanki ölümünü kastederek:

-Şayet gelir de seni bulamazsam ne yapayım, kime gideyim? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Şayet beni bulamazsan Ebu Bekir’in yanına git” buyurdu. (Hadisi geçtiği diğer yerler: 3659, 7220, 7360)

٢٥- بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسْأَلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ عَنْ شَيْءٍ

25- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in “Kitâp Ehline Şeriatle İlgili Herhangi Bir şey Sormayınız” Kavli Bâbı

٧٣٦١- وَقَالَ أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ
ارْحَمَنِ سَمِعَ مُعَاوِيَةَ يُحَدِّثُ رَهْطًا مِنْ قُرَيْشٍ بِالْمَدِينَةِ وَذَكَرَ كَتَبَ الْأَخْبَارِ فَقَالَ
إِنَّ كَانَ مِنْ أَصْدَقِ هَؤُلَاءِ الْمُحَدِّثِينَ الَّذِينَ يُحَدِّثُونَ عَنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَإِنْ كُنَّا مَعَ
هَؤُلَاءِ لَتَبْلُو عَلَيْهِ الْكُذْبَ.

7361- Humeyd ibnu Abdurrahman şöyle dedi:

Kendisi Muâviye'den işitmiştir. Muâviye, halifeliğinde haccettiği zaman Medine'de tahdis ediyordu. Ve bu arada Ka'bu'l-Ahbâr'ı zikretti de şöyle dedi: Muhakkak bu Ka'b, Kitap ehlinin İslâm'a girip de eski kitaplardan hadis tahdis etmekte olan bu rivayetçilerin en doğru söyleyenidir. Yine muhakkak ki, bununla beraber biz onun eski kitaplardan nakletmekte olduğu haberlerinde, Ka'b'ın bazen hata edip yalan yanlış şeyler söylemekte olduğunu da Ka'b aleyhine tecrübe etmekteyizdir.

٧٣٦٢- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ
الْبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ أَهْلُ
الْكِتَابِ يَقْرَأُونَ التَّوْرَةَ بِالْعِبْرَانِيَّةِ وَيُفَسِّرُونَهَا بِالْعَرَبِيَّةِ لِأَهْلِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُصَدِّقُوا أَهْلَ الْكِتَابِ وَلَا تُكَذِّبُوهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ الْآيَةَ.

7362- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kitap Ehli, Tevrat'ı İbranice olarak okuyor ve Arapça olarak Müslümanlara açıklıyorlardı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Kitap Ehli'nin haberlerini ne doğrulayın, ne de yalanlayın. *«Biz Allah'a ve bize indirilene iman ettik»* deyin.” (Bakara: 136) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4485, 7262, 7542)

٧٣٦٢- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ أَخْبَرَنَا ابْنُ شِهَابٍ عَنْ
عَبِيدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَيْفَ تَسْأَلُونَ أَهْلَ
الْكِتَابِ عَنْ شَيْءٍ وَكِتَابُكُمْ الَّذِي أُنْزِلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَخَذْتُ تَفْرَؤُهُ وَهُوَ مَخْضَأٌ لَمْ يُشَبَّ وَقَدْ حَدَّثَكُمْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ بَدَّلُوا كِتَابَ اللَّهِ
وَعَيَّرُوهُ وَكَتَبُوا بِأَيْدِيهِمُ الْكِتَابَ وَقَالُوا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أَلَا
يَنْهَاهُمْ مَا جَاءَكُمْ مِنَ الْعِلْمِ عَنْ مَسْأَلَتِهِمْ لَا وَاللَّهِ مَا رَأَيْنَا مِنْهُمْ رَجُلًا يَسْأَلُكُمْ عَنْ
الَّذِي أُنْزِلَ عَلَيْكُمْ.

7363- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

-Ey Müslümanlar topluluğu! Allah'ın Peygamberi sallallahu aleyhi ve selleme indirdiği ve sizin içinizde indirilen bu Kurân varken ve sizler onu okuyup dururken ve de onda hiçbir batıl yokken sizler nasıl olur da Ehli Kitap olan Yahudi ve Hıristiyanlara soru soruyorsunuz? Allah Azze ve Celle Kurân'da ehli Kitabın Allah'ın onlara indirdiği Kitabı değiştirdiklerini sizlere haber vermiştir. Ve onlar onu yok pahasına satabilmek için, bu Allah katındandır, demişlerdir.

Size gelmiş olan ilim, onlara bir şey sormaktan sizleri yasaklamıyor mu? Vallahi onlardan hiçbir kimsenin gelip de sizin üzerinize indirilmiş olan Kur'ân'dan sorduklarını görmedik. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2685, 7363, 7522, 7523)

٢٦- بَابُ كَرَاهِيَةِ الْخِلَافِ

26- Şer'i Hükümlere Muhalefet Etmenin Çirkinliği Bâbı

٧٣٦٤- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ سَلَامِ بْنِ أَبِي مُطِيعٍ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ الْجَوْنِيِّ عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اقْرَءُوا الْقُرْآنَ مَا انْتَلَفْتُمْ قُلُوبُكُمْ فَإِذَا اخْتَلَفْتُمْ فَقُومُوا عَنْهُ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ سَمِعَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ سَلَامًا.

7364- Cundeb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kalpleriniz Kur’ân üzerinde birleştiği müddetçe Kur’ân’ı okuyun. Şayet manasının anlaşılmasında ayrılığa düşerseniz, bu ihtilâfınızın şerre dönüşmemesi için oradan ayrılın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5061, 7364, 7365)

٧٣٦٥- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا أَبُو عِمْرَانَ الْجَوْنِيُّ عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اقْرَءُوا الْقُرْآنَ مَا انْتَلَفْتُمْ عَلَيْهِ قُلُوبُكُمْ فَإِذَا اخْتَلَفْتُمْ فَقُومُوا عَنْهُ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَقَالَ يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ هَارُونَ الْأَعْوَرِ حَدَّثَنَا أَبُو عِمْرَانَ عَنْ جُنْدَبِ بْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7365- Cundeb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kalpleriniz Kur’ân üzerinde birleştiği müddetçe Kur’ân’ı okuyun. Şayet manasının anlaşılmasında ayrılığa düşerseniz, bu ihtilâfınızın şerre dönüşmemesi için oradan ayrılın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5061, 7364, 7365)

٧٣٦٦- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا هِشَامٌ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ لَمَّا حُضِرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَفِي النَّبِيِّتِ رِجَالٌ فِيهِمْ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ هَلُمَّ أَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ قَالَ عُمَرُ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَلَبَهُ الْوَجَعُ وَعِنْدَكُمْ الْقُرْآنُ فَحَسْبُنَا

كِتَابُ اللَّهِ وَاخْتَلَفَ أَهْلُ النَّبِيِّ وَاخْتَصَمُوا فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ قَرَّبُوا يَكْتُبْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كِتَابًا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ مَا قَالَ عُمَرُ فَلَمَّا أَكْثَرُوا اللَّغْطَ وَالْإِخْتِلَافَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَوْمُوا عَنِّي قَالَ عُبَيْدُ اللَّهِ فَكَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يَقُولُ إِنَّ الرِّزْيَةَ كُلَّ الرِّزْيَةِ مَا حَالَ بَيْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَيْنَ أَنْ يَكْتُبَ لَهُمْ ذَلِكَ الْكِتَابَ مِنْ اخْتِلَافِهِمْ وَلَفْظِهِمْ.

7366- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatının gerçekleştiği hastalığı esnasında kendisini bazı kimseler ziyarete geldi. Onların içinde Ömer ibnul-Hattab da vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Yazı yazabileceğim (kâğıt-kalem) bir şeyler getirinde, sizlere ondan sonra hak yoldan sapıtmayacağınız bir yazı yazmanızı emredeyim.”

Ancak orada bulunanlardan bazıları:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hastalığı şiddetlendi. Sizin yanınızda ise Kur'ân vardır. Bize Allah'ın Kitabı yeter, dediler.

Bunun üzerine ev halkı ihtilâfa ve husumete başladılar. Onlardan kimi:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yazı yazdırması için kâğıt-kalem getirin de kendisinden sonra sapmayacağınız şeyler yazdırsın. Kimileri de bundan başka şeyler söylüyordu. Orada bulunanlar kargaşa ve ihtilaf meydana gelince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Yanımdan ayrılın” buyurdu.

Ubeydullah dedi ki: İbnu Abbas şöyle diyordu: Bu ne büyük bir musibettir ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile onlara yazdırmak istediği şeylere mâni oldu. Bunun tek sebebi ise, onların Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında gürültü yapmaları ve ihtilâf etmeleridir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 114, 3053, 3168, 4431, 4432, 7366)

۲۷- حَبَابُ نَهْيِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى التَّحْرِيمِ إِلَّا مَا تُعْرِفُ بِإِبَاحَتِهِ

27- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Mübâhlığı Delil Getirmekle Bilinen Şeyleri Haram Kılmaya Karşı Yasaklaması Bâbı

وَكَذَلِكَ أَمْرُهُ نَحْوَ قَوْلِهِ حِينَ أَحَلُّوا أَصْيُبُوا مِنَ النِّسَاءِ وَقَالَ جَابِرٌ وَلَمْ يَغْرَمْ عَلَيْهِمْ وَلَكِنْ أَحَلَّهُنَّ لَهُمْ وَقَالَتْ أُمُّ عَطِيَّةَ لِهَيْئَتِنَا عَنْ أَتْبَاعِ الْجَنَازَةِ وَلَمْ يَغْرَمْ عَلَيْنَا.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in emri de böyledir. Tıpkı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Vedâ Haccı'nda sahabelerine umre niyetiyle ihramdan çıktıkları zaman: "Kadınlarınızdan nasibinizi alın" buyurduğu gibi.

Câbir ibnu Abdullah şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara kadınlarla cinsî münasebet yapmalarını vâcip kılmadı, lâkin onlara ihramdan çıktıklarında kadınları da helâl kıldı.

Ümmü Atiye şöyle dedi: Biz kadınlar cenaze ardından gitmekten yasaklandık, fakat bu bize vâcip kılınmadı.

۷۳۶۷- حَدَّثَنَا الْمَكِّيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ عَطَاءٌ قَالَ جَابِرٌ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ الْبُرْسَانِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ فِي أَنَاثٍ مَعَهُ قَالَ أَهْلَلْنَا أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَجِّ خَالِصًا لَيْسَ مَعَهُ عُمْرَةٌ قَالَ عَطَاءٌ قَالَ جَابِرٌ فَقَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَبْحَ رَابِعَةٍ مَضَتْ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ فَلَمَّا قَدِمْنَا أَمَرَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَحِلَّ وَقَالَ أَحِلُّوا وَأَصْيُبُوا مِنَ النِّسَاءِ قَالَ عَطَاءٌ قَالَ جَابِرٌ وَلَمْ يَغْرَمْ عَلَيْهِمْ وَلَكِنْ أَحَلَّهُنَّ لَهُمْ فَلَمَّا قَالَ لَمَّا لَمْ يَكُنْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ عَرَفَةَ إِلَّا خُمْسُ أَمَرَنَا أَنْ نَحِلَّ إِلَى نِسَائِنَا فَنَأْتِي عَرَفَةَ تَقَطَّرُ مَذَاكِيرُكَ الْمَذْيَ قَالَ وَيَقُولُ جَابِرٌ بِيَدِهِ هَكَذَا وَحَرَكَهَا فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ قَدْ عَلِمْتُمْ أَلِي أَلْفَاكُمُ لِلَّهِ وَأَصْدَقَكُمُ وَأَبْرَكُمُ وَلَوْ لَا هَذِي لَحَلَلْتُ كَمَا تَحِلُّونَ فَحِلُّوا فَلَوْ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ فَحَلَلْنَا وَسَمِعْنَا وَأَطَعْنَا.

7367- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ashâbı olarak umre olmaksızın hac yapmaya niyet ettik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Zilhicce ayının dördüncü günün sabahında Mekke'ye geldi. Biz de oraya geldiğimiz zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizlere ihramdan çıkmamızı emretti ve: "İhramlarınızdan çıkın ve kadınlarınızdan da nasiplenin" buyurdu. Fakat Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara kadınlarla cinsî münasebet etmeleri hususunda kesin emir vermedi. Lâkin kadınları erkekler için helâl kıldı. "Bizimle Arafe günü arasında ancak beş gün kaldığı hâlde kadınlarımızla cinsî münasebet yapmamızı ve neticede zekerlerimiz meni damlatarak Arafat'a çıkmamızı emrediyor!" diye söylendiğimiz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaştı.

Atâ şöyle dedi: "Câbir işaret eder ve elini hareket ettirip şöyle diye gösterirdi"

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalktı ve şöyle buyurdu: "Şunu çok iyi bilmektesiniz ki, ben sizin Allah'tan en çok korkanınız, en sadık olanız ve en itaatkâr olanızım. Şayet yanımda kurbanım olmasaydı sizin ihramdan çıkışınız gibi ben de muhakkak ihramdan çıkacaktım. Hac aylarında umrenin cevazı şimdi olduğu gibi ihrama girerken de bana zahir olsaydı, ben beraberimde kurbanı Medine'den getirmezdim. Onun için artık sizler ihramdan çıkın."

Bunun üzerine bizler ihramdan çıkıp Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sözünü dinledik ve O'nun emrine itaat ettik. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1568, 1570, 1651, 1785, 2506, 4352, 7230, 7367)

٧٣٦٨- حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ بَرِيدَةَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ الْمُرْنَبِيُّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ صَلُّوا قَبْلَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ قَالَ فِي النَّالِئَةِ لِمَنْ شَاءَ كَرَاهِيَةً أَنْ يَتَّخِذَهَا النَّاسُ سُنَّةً.

7368- Abdullah el-Muzeni -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Akşam namazından önce (iki rekât) namaz kılın" buyurdu. İnsanlar bunu (sürekli yapılan) sünnet haline getirirler endişesiyle, üçüncü de, "dileyen kimse için" buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1183, 7368)

٢٨- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ ﴾ ﴿ وَشَاوَرَهُمْ فِي الْأَمْرِ ﴾

28- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Onlar işlerini aralarında birbirlerine danışarak (istişare ile) hal-
ledenler.» (Şûrâ: 38) «İşlerinde de onlara danış.» (Âli İmran: 159)

وَأَنَّ الْمُشَاوَرَةَ قَبْلَ الْعَزْمِ وَالتَّيِّينِ لِقَوْلِهِ ﴿ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ﴾
فَإِذَا عَزَمَ الرَّسُولُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ لِبَشَرٍ التَّقْدُمُ عَلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَشَاوَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْحَابَهُ يَوْمَ أَحُدٍ فِي الْمَقَامِ وَالْخُرُوجِ فَرَأَوْا لَهُ
الْخُرُوجَ فَلَمَّا لَبَسَ لَأَمَّتَهُ وَعَزَمَ قَالُوا أَقِمْ فَلَمْ يَمِلْ إِلَيْهِمْ بَعْدَ الْعَزْمِ وَقَالَ لَا يَتَّبِعُنِي
نَبِيٌّ يَلْبَسُ لَأَمَّتَهُ فَيَضَعُهَا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَشَاوَرَ عَلِيًّا وَأَسَامَةَ فِيمَا رَمَى بِهِ أَهْلُ
الْإِفْكِ عَائِشَةَ فَسَمِعَ مِنْهُمَا حَتَّى نَزَلَ الْقُرْآنُ فَجَلَدَ الرَّامِينَ وَلَمْ يَلْتَفِتْ إِلَى تَنَازُعِهِمْ
وَلَكِنْ حَكَمَ بِمَا أَمَرَهُ اللَّهُ وَكَانَتْ الْأَيْمَةُ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَسْتَشِيرُونَ الْأَمَنَاءَ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي الْأُمُورِ الْمُبَاحَةِ لِيَأْخُذُوا بِأَسْهَلِهَا فَإِذَا وَضَحَ
الْكِتَابُ أَوْ السُّنَّةُ لَمْ يَتَعَدَّوْهُ إِلَى غَيْرِهِ اقْتِدَاءً بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأَى أَبُو
بَكْرٍ قِتَالَ مَنْ مَنَعَ الزَّكَاةَ فَقَالَ عُمَرُ كَيْفَ تُقَاتِلُ النَّاسَ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَإِذَا قَالُوا لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا وَحَسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ
وَاللَّهِ لَأُقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ مَا جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ تَابَعَهُ بَعْدَ
عُمَرُ فَلَمْ يَلْتَفِتْ أَبُو بَكْرٍ إِلَى مَشُورَةٍ إِذْ كَانَ عِنْدَهُ حُكْمُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الدِّينِ فَرَفُّوا بَيْنَ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَأَرَادُوا تَبْدِيلَ الدِّينِ وَأَخْطَأَهُ
وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ وَكَانَ الْقُرَاءُ أَصْحَابَ
مَشُورَةٍ عُمَرُ كُهُولًا كَانُوا أَوْ شَبَابًا وَكَانَ وَقَافًا عِنْدَ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

Muhakkak ki istişare, o işe azmetmeden ve maksat iyice açığa çık-
madıktan öncedir. Çünkü Allah Azze şöyle buyurmuştur: «Bir şeye azmetti-

ğın zaman da, Allah'a güven.» (Âli İmran: 159)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem istişareden sonra bir işe kesin karar verip azmettiğinde, hiçbir beşer için Allah'ın ve Rasûlü'nün önüne geçmek olmaz.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud günü için şehirde ikâmet etmek ve düşmana karşı çıkmak hususlarında sahabîleri ile istişare etmiş, sahabîleri O'na dışarı çıkmak görüşünü ileri sürmüşlerdir. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, zırhını giyip savaşa çıkmaya azmedince, sahabîler kendisine: Şehir içinde kal! dediler. Fakat Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kesin karar ve azimden sonra onların söylediklerine meyletmedi ve: "Zırhını ve silâhını giyen bir peygambere, Allah kendisiyle düşmanları arasında hükmünü verinceye kadar silâhlarını indirip koymasını yakışmaz" buyurdu.

İftira ehli Aişe'ye zina iftirası attıklarında, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o konuda Ali ve Usâme ile müşavere etti ve bunlardan söyledikleri sözlerini işitti, fakat bu söyledikleri sözlerin hepsiyle amel etmedi. Nihayet o konuda Âişe'nin beraatinin delili olan Kur'ân âyeti indi de, bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, iftira atanlara sopalama cezası uyguladı. Ali ve Usâme taraftarlarının çekişmelerine bakmadı, fakat Allah'ın kendisine emrettiği hükümle hükmetti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden sonra sahabî, tâbiî ve onların ardından gelen bütün imamlar da mübah işler hususunda onların en kolaylarını almak için ilim ehlerinden emîn kimselerle istişare ediyorlardı. Kitap veya sünnet, hükmü açıkça belirttiği zaman, artık onlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle uyarak başka şeye gitmezlerdi.

Ebu Bekir de zekâtı men edip vermek istemeyenlerle savaşmak görüşünde olduğunda, Ömer ona:

-Sen bunlara karşı nasıl savaş açarsın? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Ben insanlarla Lâ ilâhe illallah deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Onlar Lâ ilâhe illallah dedikleri zaman, benden kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. Ancak insan öldürmek, ağır suç işlemek gibi haklar karşılığında korunmazlar" buyurmuştur, dedi. Ebu Bekir de ona şöyle dedi:

-Vallahi ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bir yere getirip topladığı İslâm düsturları arasında ayırma yapan kimselerle muhakak harp ederim!

Sonra bunun ardından Ömer, Ebu Bekir'e uydu. Ebu Bekir de onun istişaresine dönüp bakmadı. Çünkü kendisinin yanında namazla zekât arasını ayıran kimseler ile dini ve hükümlerini değiştirmek isteyen kimseler hakkında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hükmü vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Her kim İslâm dininden çıkar mürted olursa onu öldürün."

Yaşlılar veya gençlerden olan bütün âlimler Ömer'in danışma arkadaşları idiler ve zaten Ömer de Allah Azze ve Celle'nin Kitabı yanında çok durucu idi.

٧٣٦٩- حَدَّثَنَا الْوَيْسِيُّ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ صَالِحٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي غُرُورَةُ وَابْنُ الْمُسَيَّبِ وَعَلْقَمَةُ بْنُ وَقَّاصٍ وَعَبِيدُ اللَّهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا حِينَ قَالَ لَهَا أَهْلُ الْإِفْكِ مَا قَالُوا قَالَتْ وَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَأَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ حِينَ اسْتَلْبَثَ الْوُحْيُ يَسْأَلُهُمَا وَهُوَ يَسْتَشِيرُهُمَا فِي فِرَاقِ أَهْلِهِ فَأَمَّا أُسَامَةُ فَأَشَارَ بِالَّذِي يَعْلَمُ مِنْ بَرَاءَةِ أَهْلِهِ وَأَمَّا عَلِيٌّ فَقَالَ لَمْ يُضَيِّقِ اللَّهُ عَلَيْكَ وَالنِّسَاءُ سِوَاهَا كَثِيرٌ وَسَلْ الْجَارِيَةَ تَصَدِّقُكَ فَقَالَ هَلْ رَأَيْتَ مِنْ شَيْءٍ يَرِيكَ قَالَتْ مَا رَأَيْتُ أَمْرًا أَكْثَرَ مِنْ أَلْهَا جَارِيَةٍ حَدِيثُ السَّنِّ ثَنَامٌ عَنْ عَجِبِينَ أَهْلُهَا فَتَأْتِي الدَّاجِنُ فَتَأْكُلُهُ فَقَامَ عَلَى الْمَنْبَرِ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ مَنْ يَغْلِبُنِي مِنْ رَجُلٍ بَلَّغَنِي أَذَاهُ فِي أَهْلِي وَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ عَلَى أَهْلِي إِلَّا خَيْرًا فَذَكَرَ بَرَاءَةَ عَائِشَةَ وَقَالَ أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامٍ.

7369- Urve ibnu Zubeyr, İbnul-Museyyib, Alkame ibnul-Vekkas ve Ubeydullah ibnu Abdullah, -Allah onlardan razı olsun- Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- atılan zina iftirası (ifk hadisesi) meselesinde şöyle dediler:

Aişe'ye iftira hakkında söylediklerini söyledikleri zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ali ve Usâme'yi -Allah onlardan razı olsun- yanına çağırdı. Vahiy gecikince ehli ile ayrılması hususunda bunlarla istişare ediyordu. Usâme şöyle dedi:

-Âişe senin hanımıdır ve biz onun hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyoruz, dedi. Aişe'nin azadlı kölesi olan Berire de Aişe hakkında şöyle dedi:

-Âişe, küçük yaşta bir kadındı. Ailesinin hamuru başında uyur ve koyun gelir de o hamuru yerdı. Ben Âişe'de ayıplayabileceğim bundan başka bir kusur görmedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ev halkım hakkında bana eza eden bir şahıs hakkında, bana kim yardım eder de, benim için ondan intikam alır? Vallahi ben ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Aileme bu iftirayı atan adam hakkında da ben hayırdan başka bir şey bilmiyorum.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözlerinden sonra Âişe'nin beraatini zikretti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2637, 2661, 2688, 2879, 4025, 4141, 4690, 4749, 4750, 4757, 5212, 6662, 6679, 7369, 7370, 7500, 7545)

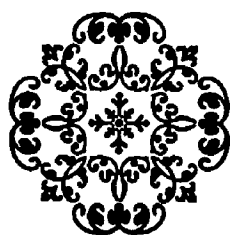
٧٣٧٠- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي زَكَرِيَاءَ الْفَسَّانِيُّ عَنْ هِشَامٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ النَّاسَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَقَالَ مَا تُشِيرُونَ عَلَيَّ فِي قَوْمٍ يَسُبُّونَ أَهْلِي مَا عَلِمْتُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُوءٍ قَطُّ وَعَنْ عُرْوَةَ قَالَ لَمَّا أَخْبَرَتِ عَائِشَةَ بِالْأَمْرِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أَنْطَلِقَ إِلَى أَهْلِي فَأَذِنَ لَهَا وَأَرْسَلَ مَعَهَا الْغَلَامَ وَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ.

7370- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, hanımı Aişe'ye zina iftirası atıldığı zaman insanlara hutbe verdi. Allah'a hamd edip O'nu övdükten sonra şöyle buyurdu: “Kendileri üzerine asla bir kötülük bilmediğim ehline sövmekte olan bir topluluk hakkında bana ne işaret edersiniz?”

Urve ibnu Zubeyr şöyle dedi: Âişe'ye, kendisine atılan zina iftirası haber verilince Aişe: Ey Allah'ın Rasûlü! Ailemin yanına gitmem için bana izin verir misin? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ona izin verdi ve yanında bir hizmetçi ile anne ve babasının evine gönderdi.

Ensardan bir adam şöyle dedi: Böyle bir şey ile konuşmaktan seni tenzih ederiz. Seni bu iftiradan tenzih ederiz ki bu büyük bir iftiradır. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2637, 2661, 2688, 2879, 4025, 4141, 4690, 4749, 4750, 4757, 5212, 6662, 6679, 7369, 7370, 7500, 7545)

٩٧- كِتَابُ التَّوْحِيدِ

97- KİTÂBUT-TEVHÎD¹⁰ (Tevhid Kitabı)

١- بَابُ مَا جَاءَ فِي دُعَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّتُهُ إِلَى تَوْحِيدِ اللَّهِ
تَبَارَكَ وَتَعَالَى

**1- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Ümmetini Allah
Tebarake ve Teala'yı Tevhide, O'nu Birlemeye Çağırması
Hakkında Gelen Hadisler Bâbı**

٧٣٧١- حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ إِسْحَاقَ عَنْ يَحْيَى بْنِ مُحَمَّدٍ
بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ عَنْ أَبِي مَعْبُدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذًا إِلَى الْيَمَنِ.

7371- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Muâz ibnu Cebel'i Yemen'e vali ve bir davetçi olarak gönderdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1395, 1458, 1496, 2448, 4347, 7371, 7372)

10 Tevhid, Allah'ı zatında, fiillerinde, isim ve sıfatlarında birleyip, bütün ibadetleri yalnızca O'na yapmaktır. Tevhid şu üç çeşidi ile bir bütündür. 1- Rububiyet Tevhidi: Allahu Teâlâ'nın yaratan, sahip olan, öldüren, yaşatan, diriltten, rızıklandıran, yöneten, fayda ve zarar veren, dualara icabet eden, kaza ve kaderi takdir eden olduğuna inanmaktır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dönemindeki müşrikler tevhidin bu türünü kabul ediyorlardı. Fakat bu, onların İslâm'a girmeleri için yeterli değildi. Maalesef bugünkü insanların durumu da bundan farklı değildir. 2- Uluhiyyet Tevhidi: İbadetin yalnızca Allah'ın hakkı olduğuna inanmaktır. Hiçbir

۷۳۷۲- وَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي الْأَسْوَدِ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا
 إِسْمَاعِيلُ بْنُ أُمَيَّةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا مَعْبُدٍ
 مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ يَقُولُ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ لَمَّا بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ إِلَى نَحْوِ أَهْلِ الْيَمَنِ قَالَ لَهُ إِنَّكَ تَقْدُمُ عَلَى قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ
 الْكِتَابِ فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ يُوحِّدُوا اللَّهَ تَعَالَى فَإِذَا عَرَفُوا ذَلِكَ
 فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي يَوْمِهِمْ وَلَيْلَتِهِمْ فَإِذَا صَلَّوْا
 فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ زَكَاةً فِي أَمْوَالِهِمْ تُوْخَذُ مِنْ غَنِيِّهِمْ فَتَرُدُّ عَلَى
 فَقِيرِهِمْ فَإِذَا أَقْرَأُوا بِذَلِكَ فَخُذْ مِنْهُمْ وَتَوَقَّ كَرَامَ أَمْوَالِ النَّاسِ.

7372- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Muâz ibnu Cebel'i Yemen'e valî ve bir davetçi olarak gönderdi ve ona şöyle buyurdu:

ibadeti az dahi olsa Allah'tan başkasına yapmamaktır. Yasama yetkisini de sadece ve sadece Allah'a ait kılmaktır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dönemindeki müşrikler tevhidin bu türünü kabul etmiyorlardı. 3- İsim ve Sıfat Tevhidi: Allah'ın kendini Kur'an'da vasfettiği, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahih sünnetlerinde bizlere açıkladığı üzere, bütün noksanlıklardan uzak, yani kemal sıfatlara sahip olduğuna, mahlûkata benzemediğine inanıp, bu isim ve sıfatları artırmadan, azaltmadan, saptırmadan, sapık tevillerle tevîl etmeden, iptal etmeksizin, örnek ve nasıllık vermeksizin ve mahiyetini araştırmaksızın olduğu gibi kabul etmektir. Allah'ın sıfatları zatının mahiyetine bağlıdır. Bizler Allah'ın zatının mahiyetini idrak edemeyeceğimiz için, bu konuda soru sormak doğru değildir. Bir kişi tevhidin bu üç türüne de iman etmedikçe mümin olamaz. İbadetin kelime anlamı; boyun eğmek, itaat etmek, küçüklüğünü kabul etmek demektir. Şer'i manası ise; Allah'ın sevdiği, kabul ettiği, razı olduğu, bütün gizli-açık ameller ve sözlerdir. Bazı ibadet türleri: İman, İslâm, ihsan, dua, korkmak, ummak, umut etmek, tevekkül etmek, sevmek, gönülden saygı duymak, yönelmek, yardım istemek, sığınmak, yardımına çağırarak, kurban kesmek, adak adamak, hükmüne teslimiyet göstermek, niamaz, oruç, zekat, hac, tavaf, tevbe, istiğfar, rûku, secde, huşu vb. Bütün ibadetler yalnızca Allah'a yapılmalıdır. Allah insanları yalnızca kendisine ibadet etmeleri için yaratmıştır. Ve bu amaçla rasuller göndermiştir. Bütün rasuller toplumlarını yalnızca Allah'a ibadet etmeye, O'na hiçbir şeyi eş koşturmaya ve tağutları inkar etmeye davet etmek için gönderilmişlerdir. İbadetleri Allah'tan başkasına yapmak şirk'tir. Allah'tan başkasına ibadet eden, ibadet ettiği şeyi ilâh ve rab edinmiştir. Oysa ki gerçek ilâh sadece Allah'tır. Bir Müslümanın ibadetinin Allah katında geçerli olabilmesi için Allah'ın istediği ve razı olduğu şekilde yapılması gerekir.

“Sen Kitap Ehli olan bir topluluğa gidiyorsun. Onları ilk davet edeceğin şey Allah'ı birleme olsun. Allah'ı bir olarak tanıdıkları zaman, Allah'ın onlara bir gün içinde beş vakit namazı farz kıldığını haber ver. Namazı kıldıkları zaman, Allah'ın onlara mallarından alınıp fakirlerine verilecek olan zekâtı haber ver. Şayet senin sözünü dinlerler ve sana itaat ederlerse, zekât olarak mallarından al. Ancak onların mallarının en güzellerini almaktan sakın.”¹¹ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1395, 1458, 1496, 2448, 4347, 7371, 7372)

- 11 Muaz'ın Yemen'e vali olarak gönderilmesi, hicretin 9. yılında Tebük gazasından sonra olmuştur. Kitap ehli: Kendilerine Allah tarafından peygamber gönderilen ve kitap indirilen gayri müslimlerdir. Yemenliler de, Kitap ehli idiler. “et-Telviḥ”de, Yemenlilerin, o sırada Yahudi oldukları kaydedilmektedir. Kitap ehli, her ne kadar Allah'ın varlığını kabul etseler bile, Allah'ı mahlûkatına benzetip O'nu cisimleştiren Yahudiler ile O'na çocuk ve eş nispet eden Hristiyanlar, gerçekte, Allah'ı bilmiş değildirler. Dolayısıyla Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Muaz'a; onlara ilk önce kelime-i şâhadeti teklif etmesini, daha sonra da namazın ve Zekâtın onlara farz olduğunu bildirmesini istemiştir. Bu rivayette gösteriyorki kıyamete kadar davet baki. Yemene kitap ehline giden davet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem değil. Davete başlanan ilk noktada tevhid sonra namaz sonra zekât vs.. Müslüman yöneticiler, kumandanlar ve bütün görevlilerin vazifesi, hangi din ve inanca bağlı olursa olsunlar bütün insanları öncelikle İslâm'a davettir. Bu davetin ilk merhalesi de kelime-i şâhadet, yani Allah'dan başka ilâh olmadığını ve Hz. Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu kabul etmeye çağırmaaktır. Bazılarının zanettiği veya iddia ettiği gibi, Yahudi ve Hristiyanların geçerli sayılacak bir imana sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. Onların Allah inancı, tevhid akidesinin tamamen dışında olup, Yahudiler Allah'ı mahlûkata benzetmek ve cisimleştirmek, Hristiyanlar da, Allah'a çocuk ve zevce isnat etmek, teslisi, uluhiyyeti baba-oğul-ruhu'l-kudûs diye üçe izafeyi caiz görmek suretiyle doğru yoldan ve tevhid akidesinden sapmışlardır. Böyle olduğu içindir ki, Kur'ân'ın pek çok âyetinde onların şirkinden ve küfründen bahsedilmiş, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanından beri kendileri dine davet edilmiş ve onlarla cihad edilegelmiştir. İslâm'a davet edilen toplumların veya fertlerin sadece kelime-i şâhadeti dil ile îkrar etmeleriyle yetinilmemekte, bu temel esas kabul ettikten sonra onun getirdiği ibadetlerin kabulü istenilmektedir. Burada sadece namaz ve zekât zikredilmiştir. Oruç ve haccın zikredilmemiş olması, İslâm'ın bu iki temelinin henüz o sırada farz kılınmadığı veya daha az öneme sahip olduğu gibi anlamlara gelmez. Çünkü oruç hicretin ikinci yılında, hac da hicretin dokuzuncu yılında, Muâz Yemen'e gönderilmeden bir kaç ay önce farz kılınmıştı. Dinin bir emrinin, bir talimatının önemsizliği de söz konusu olamaz. O hâlde, Peygamberimiz, o zaman için, Yemenliler açısından daha mühim ve öncelikli olanları bildirmek istemiştir. Burada farz kılınış sırasına veya öncelikli farz sırasına göre bir sıralama söz konusu olmayıp, nelerin farz olduğunu ve yerine getirilmesi gerektiğini bildirip öğreten bir açıklama vardır. Ayrıca bu tâlimat, kelime-i şâhadet getirip Müslüman olan bir kimsenin, dinin bütün emirlerini

٧٣٧٣- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي حَصِينٍ
وَالْأَشْعَثِ بْنِ سَلِيمٍ سَمِعَا الْأَسْوَدَ بْنَ هِلَالٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مُعَاذُ أَتَذَرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ قَالَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ
أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا أَتَذَرِي مَا حَقَّهُمْ عَلَيْهِ قَالَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ
أَنْ لَا يُعَذِّبَهُمْ.

7373- Muâz ibnu Cebel -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

-“Ey Muâz! Allah’ın kulları üzerindeki hakkını bilir misin?” diye sordu. Ben:

-Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Allah’ın kulları üzerindeki hakkı, O’na ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O’na şirk koşmamalarıdır. Kulların Allah üzerindeki hakkı nedir bilir misin?” Ben yine:

-Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Kulların Allah üzerindeki hakkı ise, kendisine şirk koşmayan ku-

bulunmaktadır. Kâfirler ilk önce yalnızca iman etmekle mükelleftirler; dinin diğer emirlerini yerine getirmekle mükellef değildirlere; onları tedricen yerine getirirler, diyen âlimler de bu hadisi delil olarak gösterirler. Çünkü burada dine davette bir sıralama vardır. Bu hadis mazlumun bedduasından sakınmayı emreden, son cümlesi sebebiyle burada zikredilmiştir. Mazlumun duasının ve bedduasının makbul olacağı bu hadisten bir kere daha anlaşılmaktadır. Bir görevli, kendisine zekât farz olan bir kimsenin malının en kıymetli ve en gözde olanını alırsa, bu bir nevi zulümdür. Veya zekât verene karşı sert davranırsa diliyle ona eziyet etmiş olur ki, bu da bir zulümdür. O halde zulmün her çeşidinden sakınmak, kaçınmak ve uzak durmak gerekir. Allah ile mazlumun arasında bir perde olmaması, isteğinin hemen kabul edileceğine delil sayılır. Çünkü perde bir engeli ifade eder, oysa mazlumun duası ile Allah’ın arasında böyle bir engel bulunmamaktadır. Bu tavsiye, hem zalimin zulmünü önlemeye, hem de mazlumu sabretmeye teşvik edici niteliktedir. Hangi din ve ırka mensup olursa olsun, insanlara zulüm yapmak dinimizde haram kılınmıştır. Hatta bunu daha geniş manada yorumlamak mümkündür. Yani İslâm, bütün canlılara, insanlara, hayvanlara ve bitkilere bile merhamet-sizliği yasaklamıştır. Onların her birine karşı insanoğlunun görevleri vardır.

luna azap etmemesidir.”¹² (Hadisin geçtiği yerler: 2856, 5967, 6267, 6500, 7373)

- 12 Allahın kulları üzerindeki hakkı: Kullar Allaha ibadet edecekler ve Allaha hiçbir şekilde şirk koşmayacaklardır. İnsan hakikatinin -kalbi ve ruhunun-, kendisinden başka ibadete layık hiçbir ilâh olmayan Allaktan başkasıyla huzura ermesi imkânsızdır. İlâh demek, kendisinden hiçbir şekilde ve hiçbir zaman vazgeçilemez varlık demektir. Allah'ın mahlûkatı, Kendisine kulluk etmeleri, yani kendisini tanımaları, gönülden bağlanmaları sevmeleri ve İhlâslı olmaları amacıyla yaratması esası iki temele dayanmaktadır. Allah'ın kulları Üzerindeki hakkı: Kullar Allah'a ibadet edecekler ve Allah'a hiçbir şekilde şirk koşmayacaklardır. Allah'ın kul üzerindeki hakkı. İşte Allah'ın kulları üzerindeki hakkı budur: Kullar ibadet edecekler ve O'na hiçbir şekilde şirk koşmayacaklardır. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: "Muhakkak ki Allah şu üç şeyden razı olur... Sizlerin kendisine kulluk edip hiçbir şeyi ortak koşmamanızdan, Allah'ın ipine toptan sarılıp ayrılmamanızdan ve Allah'ın başınıza emir kıldıklarına nasihat etmenizden razı olur..." Allah'a kulluk edip O'na hiçbir şeyi şirk koşmamak: Kulluğun aslı boyun eğmek ve zillettir. Taabbîd: zelil etmektir. El-İsti'bad: kul edinmektir. Taat olan ibadet; Allah'a zilletle boyun eğerek ibadet etmektir. Allah Teâlâ buyurmuştur ki: "Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın." (Nisa; 36) Allah Tebarek ve Teâlâ, kendisine kulluk edilip hiçbir şeyin kendisine ortak koşulmamasını emretmiştir. Şüphesiz O, kendisinden başka ilâh olmayan ve kendisi dışında Rab olmayan Allah'tır. İbadete lâıyk olan ancak O'dur. İbadet; yaratılışın gayesidir. Halkı bunun için yarattı, rasûlleri bunun için gönderdi, kitapları bunun için indirdi, cennet ve cehennemi bunun için yarattı... Allah Teâlâ buyurmuştur ki: "Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım" (Zariyat; 56) İbadet: İnsanların, cinlerin ve bütün mahlûkatın yaratılma sebebidir. İbadetin aslı: Allah sevgisi, sevgiyi sadece Allah'a hasretmek ve sevginin tamamen Allah için olmasıdır. Kul Allah yanında O'na ortak başka hiç kimseyi sevmez ve ancak O'nun için ve ondan dolayı sever. O'nun nebilerini, rasûllerini, meleklerini ve dostlarını da sever. Fakat bizim bunlara olan sevgimiz, Allah sevgisinin tamamındandır. O'na eşit olan bir sevgi değildir. Allah'tan başka ilâhlar edinip de onları Allah gibi sevenlerin sevgisi O'nun yanında, O'na denk sevgi beslemek demektir. Allah'a sevgi duymak -ki kulluğun özü ve sırrı budur- ancak O'nun emirlerine uymak ve yasaklarından kaçınmakla gerçekleşir. Emirlere uyma, yasaklardan kaçınma sırasında kul olmanın ve sevginin manası ortaya çıkar. İbadet, dört kaide üzerine kuruludur. Bunlar: Allah ve rasûlünün sevip hoşlandığı şeyleri; kalbin sözü, dilin sözü, kalbin ameli ve uzuvların ameliyle gerçekleştirmektir. Kulluk bu dört mertebeyi ihtiva eden bir isimdir. Kalbin sözü: Allah'ın kendisinden, isimlerinden, sıfat, fiil ve meleklerinden, kendisine kavuşmaktan, rasûllerin diliyle haber verdiği şeylere inanmaktır. Dilin sözü: Kalbin inandığı şeyleri ifade etmesi inandıklarına davet etmesi, onları savunması, bunlara aykırı olan bid'atlerin batıl olduğunu ilân etmesi, Allah'ı zikretmesi ve emirlerini tebliğ etmesidir. Kalbin ameli: Allah'ı sevmek, O'na tevekkül etmek, O'na yönelmek, O'ndan korkmak ve ümit etmek, dini Allah'a halis kılmak, yasaklarından uzaklaşmak ve emirlerine karşı sabretmek, Allah'ın takdir ettiği şeylere sabır göstermek, Allah'tan da O'ndan gelenlerden de razı olmak, Allah'ı dost kabul etmek, O'na

٧٣٧٤- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي صَفْصَعَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَجُلًا سَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ يُرَدِّدُهَا فَلَمَّا أَصْبَحَ جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ لَهُ ذَلِكَ وَكَانَ الرَّجُلُ يَتَقَالَّهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهَا لَتَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ زَادَ إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي أَخِي قَتَادَةُ بْنُ الثُّعْمَانِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7374- Ebu Saîd Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam, bir adamın gece boyunca (هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) İhlas Sûresi'ni¹³ okuduğunu işitti. Bu sureyi sürekli tekrarlıyordu. Sabah olunca bu adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip bu olayı haber verdi. San-ki o, bu okuyuşu azımsamış gibiydi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki İhlas Sûresi, Kur’ân’ın üçte birine denktir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5013, 6643, 7374)

dönmeyi istemek, boyun eğmek, mutmain olmak gibi şeylerdir. Kalbin amelleri uzuvların amellerinden daha öncelikli farzdır ve kalbin müstehap amelleri Allah’a vücutla yapılan müstehap amellerden daha sevimli gelir. Kalbin amelleri olmadan uzuvların amellerinin ya faydası hiç yoktur veya çok az faydası vardır. Uzuvların amelleri: Namaz, cihad, cuma namazı ve cemaatlere gitmek, acizlere yardım etmek, halka ihsan etmek ve benzeri amellerdir. Bütün rasuller Allah’ı birlemeye ve ibadeti O’na halis kılmaya davet etmişlerdir. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de dinin en yüksek derecesini kullukta ihsan derecesi kabul etmiştir. İhsan hakkında şöyle buyurmuştur: “Allah’ı görüyor gibi ibadet etmendir, her ne kadar sen O’nu görmesen de, O seni görür.” Kul, mükellefiyet diyarında bulunduğu sürece ölünceye kadar kulluktan ayrılmaz.

- 13 İhlas suresi dört âyettir ve Mekke’de nazil olmuştur. Übey bin Ka’b diyor ki: “Müşrikler, Resulullah’a: “Rabbinin nesebini bize bildir.” dediler. Bunun üzerine Allah Teâlâ: “Ey Muhammed deki: “Allah birdir, Allah sameddir.” sûresini indirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem İhlâs sûresinin âyetlerini izah ederken buyurdu ki: “Samed demek, doğurmamış ve doğurulmamış olan demektir. Zira doğurulan hiçbir şey yoktur ki ölmüş olmasın. Ölen hiçbir şey yoktur ki ona mirasçı olunmuş olmasın. Aziz ve Celil olan Allah ise ne ölür ne de kendisine mirasçı olunur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem “Onun hiçbir dengi yoktur.” âyetini

٧٣٧٥- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنَا عُمَرُو عَنْ ابْنِ أَبِي هَلَالٍ أَنَّ أَبَا الرَّجَالِ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَهُ عَنْ أُمِّهِ عُمَرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَكَانَتْ فِي حَجَرٍ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ رَجُلًا عَلَى سَرِيَّةٍ وَكَانَ يَقْرَأُ لِأَصْحَابِهِ فِي صَلَاتِهِمْ فَيَخْتِمُ بِقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَلَمَّا رَجَعُوا ذَكَرُوا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ سَلُّوهُ لِأَيِّ شَيْءٍ يَصْنَعُ ذَلِكَ فَسَأَلُوهُ فَقَالَ لِأَنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمَنِ وَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَقْرَأَ بِهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبِرُوهُ أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ.

7375- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir adamı bir seriyyenin başında komutan olarak bir yere gönderdi. Bu adam emri altındaki askerlere namaz kıldırıyor ve namazında zammı sureden sonra (هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) Sûresi ile bitiriyordu. Onlar seferden döndükleri zaman bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem haber verdiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ona bir sorun bakalım, bunu neden yapmış?” buyurdu. Onlar da bunu ona sordular. O da şöyle dedi:

-Çünkü bu sure, Rahman’ın sıfatıdır. Ve ben o sureyi okumayı seviyorum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de: “Allah’ında onu sevdiğini ona habere verin” buyurdu.

٢-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ﴿قُلْ اذْعُوا اللَّهَ أَوْ اذْعُوا الرَّحْمَنَ أَيَا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى﴾

2- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Ey Muhammed! De ki: İster Allah’a dua edin, ister Rahmana dua edin; hangisiyle dua ederseniz, en güzel isimler O’nundur.» (İsra: 110)¹⁴

de izah ederken buyurdu ki: “Onun ne bir benzeri vardır ne de bir dengi vardır. Onun hiçbir emsali yoktur.”

14 Âyet-i Kerimenin birinci bölümünde: “Sen o müşriklere şöyle de: “İster Allah deyin ister rahman deyin” buyuruluyor: “Abdullah bin Abbas bu kısmı izah ederken

۷۳۷۶- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَامٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهَبٍ وَأَبِي ظَبْيَانَ عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ.

7376- Cerîr ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İnsanlara merhamet etmeyen kimseye Allah merhamet etmez.”¹⁵ (Hadisin geçtiği diğer yer: 6013, 7376)

diyor ki: “Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke’de iken secdeye kapanır ve Allah’a yalvararak: “Ya Allah, ya rahman” derdi. Bunu gören müşrikler, “Bu adam tek bir ilâha ibadet ettiğini iddia ediyor hâlbuki iki ilâha dua ediyor” dediler. Bunun üzerine bu âyet-i Kerime nazil oldu ve Allah ve Rahmanın aynı olduğunu beyan etti”. Ayet-i Kerimenin ikinci bölümünde: “Nasıl çağırırsanız çağırın. isimlerin en güzeli onundur” buyuruluyor. Bu isimler hakkında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden şu Hadis-i Şerif rivayet ediliyor: “Şüphesiz ki Allah’ın doksandokuz ismi vardır, yüz’den bir eksiktir. Kim onları sayarsa (Zikrederse) cennete girer.

- 15 Merhamet, insanın fitratında öyle yüce bir haslettir ki onunla başkalarının elemi ile duygulanılır. İzalesine koşar. Yaptıkları hatalardan üzülür. Bu hataların dönüşmesini talep eder. Bu özellik insandaki faziletleri alıp onu hayvan seviyesine indirebildiği gibi, insandaki sevgi ve muhabbetin fişkırmasına da en canlı sebep de yine odur. Aslında hayvanlarda da onları yavrularına karşı demlendirip uygulandıran iç güdülerı mevcuttur. Onun içindir ki kalabalık (merhametsizlik) insan fitratını hayvanlar, hatta şuursuz cansızlar seviyesine düşürür. Rahmet en geniş ve mutlak manasıyla Allah’ın bir sıfatıdır. O’nun rahmeti bütün kâinatı ihata etmiştir. Herşeyi kuşatan ilminin şuaları ile beraber mutlak olarak rahmetinin şuaları da mevcuttur. Yeryüzünde görmüş olduğun sevgi, güler yüzlülük, acıma ve iyiliğin tamamı Allah’ın rahmetinden bir cüz olup onu yaratıkların kalbine atmıştır. İnsanların yufka kalplisi bu rahmetten fazla pay sahibi ve zayıfların hayatından en fazla duygulananlardır. Katı yürekli insafsız hayırsız müstekbirlere gelince onlar cehennemın en alt tabakasında olacaklardır. Yüce kalpleri hiçbir zaman katılık dalgaları sarmaz. Onlar her zaman için musafaha ve hilm’e, kalabalık ve kinden daha çok müsaittirler. İnsanın ahlâkındaki kalabalık belirtileri noksanlık için büyük delil ve milletlerin tarihinden de tehlikeli fitneler için işaretlerdir. İslâm’ın kalabalıktan sakındırması ve onu fasıklık âlâmeti ile doğru yoldan sapma sırrı kabul etmesine şaşmamak gerek. İslâm genel manada merhamet tavsiye ederek onu kâmil bir imanın belirtisi olarak kabul etmiştir. Müslaman kalbinde tüm insanlar için merhamet iyilik taşır insanlara kuvveti nisbetinde kolaylık arar.

۷۳۷۷- حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَاصِمِ الْأَخْوَلِ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ التَّهْدِيَّ عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَسُولُ إِحْدَى بَنَاتِهِ يَدْعُوهُ إِلَى ابْنِهَا فِي الْمَوْتِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ارْجِعْ إِلَيْهَا فَأَخْبِرْهَا أَنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى فَمَرَهَا فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ فَأَعَادَتِ الرَّسُولَ أَلَهَا قَدْ أَقْسَمَتْ لَتَأْتِيَنَّهَا فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَامَ مَعَهُ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ فَدَفَعَ الصَّبِيَّ إِلَيْهِ وَنَفْسُهُ تَقَعَّقُ كَأَنَّهَا فِي شَنٍّْ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ فَقَالَ لَهُ سَعْدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هَذَا قَالَ هَذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللَّهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الرَّحَمَاءَ.

7377- Usâme ibnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın kızı Zeyneb, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Oğlum öldü, benim yanıma gel, diye haber yolladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ona birini gönderip selâm yolladı ve şöyle buyurdu: “Veren de alan da Allah’tır. Herkesin ömrü Allah’ın katında belirli bir zamana kadardır. Sabret ve sabrın karşılığını Allah’tan dile.”

Bu defa Zeyneb, muhakkak gelmesi için yemin etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de beraberinde Sa’d ibnu Ubâde, Muaz ibnu Cebel, Ubey ibnu Ka’b ve Zeyd ibnu Sâbit ve başkalarıyla Zeyneb’in yanına geldiler. Çocuk Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem verildi. Çocuk can çekişmekte idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın gözleri yaşardı. Sa’d dedi ki: Bu gözyaşı da nedir ey Allah’ın Rasûlü? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu, Allah’ın kullarının kalplerine koyduğu bir rahmettir. Allah, ancak merhametli kullarına rahmet eder.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1284, 5655, 6602, 6655, 7277, 7448)

۳- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾

3- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Şüphesiz asıl rızık veren, çetin kuvvet sahibi olan Allah’tır.» (Zâriyat: 58) ¹⁶

(Dipnot →)

۷۳۷۸- حَدَّثَنَا عَبْدَانُ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَحَدٌ أَصْبَرَ عَلَى أَدَى سَمِعَةٍ مِنَ اللَّهِ يَدْعُونَ لَهُ الْوَلَدَ ثُمَّ يُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ.
7378- Ebu Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem şöyle buyurdu: “İşittiği eza-ya karşı Allah Azze ve Celle’den daha hilm sahibi yani hak edene cezasını hemen vermeyen başka bir kimse yoktur. Onlardan bir kısmı Allah’a oğul isnad ederek O’na şirk koşuyorlar, Allah Azze ve Celle ise onları afiyette kılıyor ve onlara dünyada iken her türlü rızkı veriyor.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6099, 7378)

۴-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

4- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavilleri Bâbı

﴿عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ وَ ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾ وَ ﴿أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ﴾ وَ ﴿وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أَثْقَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ﴾ ﴿إِلَيْهِ يُرْدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾.

«Gaybın alimi olan Allah, gaybını dilediği peygamberden başka hiç kimseye bildirmemiştir.» (Cin: 26)¹⁷

16/ Allah Teâlâ bu âyet-i kerimede biz müminlere uyarıda bulunmakta ve buyurmaktadır ki: “Ben, cin ve insanlardan ne yaratıklarını rızıklandırmalarını ne de beni yedirip doyurmalarını istiyorum. Çünkü rızıkları veren, güç ve kuvvet sahibi olan ancak benim. Bu itibarla ben, kulları sadece bana ibadet etmeleri için yarattım. İtaat edenin mükafaatını isyan edenin ise cezasını veririm. Ben, cinleri ve insanları, kendilerine muhtaç olduğum için yaratmadım. Zira onları rızıklandıran benim. Ben, güç ve kuvvet sahibiyim. Peygamber efendimiz Allah teâlânın, bir hadiste şöyle buyurduğunu söylüyor: “Ey Âdemoğlu, sen kendini bana ibadete ver ki gönlünü zenginlikle doldurayım ve fakirliğini gidereyim. Eğer böyle yapmazsan, ellerini işle doldururum, fakirliğini de (ihtiyacını) gidermem. Halid’in oğulları “Habbe ve Seva” diyorlar ki: “Biz, Resûlullahın yanına gittik. O, bir şey yapıyordu. Biz ona yardım ettik. Resulullah şöyle buyurdu: “Başlarınız hareket ettiği sürece (sağ oldukça) rızıktan ümit kesmeyin. Zira insanı annesi kızıl bir et olarak doğurur. Onun üzerinde herhangi bir kabuk yoktur ve Allah onu rızıklandırır.

17/ Allah azze ve celle, sadece kendisinin bildiği gaybla ilgili ilmini, yaratıklarından

«Kıyamet gününün vakti hakkındaki bilgi, şüphesiz Allah katındadır.» (Lokman: 34)¹⁸

«Bununla beraber Allah, sana indirdiği Kur'ân'a şahitlik eder ki, onu bizzat kendi ilmiyle indirmiştir.» (Nisâ: 166)

«Bir dişi, O'nun ilmi olmadan ne gebe kalır, ne de doğurur.» (Fussilet: 47)

«Kıyametin vakti hakkındaki bilgi Allah'a havale edilir.» (Fussilet: 47)¹⁹

قَالَ يَحْيَى الظَّاهِرُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَالْبَاطِنُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا.

Yahya ibnu Ziyâd el-Ferra şöyle dedi: Her şey üzerinde ilmen zahir, her şey üzerinde ilmen batındır.

٧٣٧٩- حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ خَمْسٌ لَا يَغْلُمُهَا إِلَّا اللَّهُ لَا يَغْلُمُ مَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ إِلَّا اللَّهُ وَلَا يَغْلُمُ مَا فِي غَدْرِ

hiçbir kimseye göstermez. Ancak seçtiği peygamberleri hariç. Allah bunları seçtiği gibi gaybla ilgili bazı bilgileri bunlara vahiy yoluyla bildirir, nitekim Muhammed'e, içinde gaybla ilgili haberler bulunan Kur'ânı vermiştir. O bize, kıyamette'' ne olacağını bildirmektedir. Zira Allah, seçtiği peygamberin Önüne ve arkasına onu koruyan melekler gönderir. Böylece peygamberine vahiy ile bildirdiği gaybı, şeytanlar ve cinler çalamazlar ve cinler, bu gayb haberlerini getiren meleklerin şekline giremezler.

18 Âyet-i kerimde beş hususun, insanlar tarafından kesin olarak bilinmesinin mümkün olmadığı zekrediliyor ve bunları ancak Allah teâlânın bileceği beyan ediliyor. Bu hususların, insanlar tarafından bilinemeyeceği meşhur Cibril hadisinde zikredilmiştir.

19 Allahı bilen âlimler, kıyametin ne zaman kopacağı bilgisini ancak Allaha havale ederler. Zira onun kopmasını Allahtan başka kimse bilmez. Herhangi bir meyvenin, tomurcuğundan çıkması herhangi bir dişinin hamile kalması ve doğurması ancak Allahın bilgisi dahilinde gerçekleşir. Bunlardan herhangi bir şey Allah'a gizli kalmaz. Dünyada iken putları Allah'a ortak koşan müşriklere, Allah'ın seslenerek "İbadette bana ortak koştuğunuz ortaklarım nerede?" diye sorduğu gün, kendilerini savunamayan müşrikler şu cevabı vereceklerdir: "Biz sana kesinlikle bildiriyoruz ki içimizde senin ortağın olduğuna dair şahitlik edecek hiçbir şahit yoktur."

إِلَّا اللَّهُ وَلَا يَعْلَمُ مَتَى يَأْتِي الْمَطَرُ أَحَدٌ إِلَّا اللَّهُ وَلَا تَذَرِي نَفْسٌ بَأْيَ أَرْضٍ تَمُوتُ إِلَّا
اللَّهُ وَلَا يَعْلَمُ مَتَى تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا اللَّهُ.

7379- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ğaybın anahtarları beştir. Onları Allah’tan başkası bilemez: Yarın ne olacağını Allah’tan başka kimse bilemez. Rahimlerde olanı Allah’tan başkası bilemez. Allah’tan başka kimse yağmurun ne zaman yağacağını bilemez. Hiçbir nefis nerede öleceğini bilemez. Kıyametin ne zaman kopacağını Allah’tan başkası bilemez.”²⁰ (Hadisin geçtiği yerler: 1039, 4627, 4697, 4778, 7379)

٧٣٨٠- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الشَّعْبِيِّ

عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَنْ حَدَّثَكَ أَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ

- 20 İnsan dehasının keşfedemeyeceği, akıl ve mantığının dayanıp kalacağı, elinin ulaşamayacağı bazı bilgiler vardır ki, bunlara “gayb”, yani sadece Allah tarafından bilinen şeyler denmektedir. Bu ilimler Cenab-ı Hakkın kendi ilmine has bilgilerdir. İşte Kur’ân-ı Kerim ve hadis-i şeriflerde “mugayyebât-ı hamse” (beş bilinmeyen şey)den bahsedilmektedir ki, bunları yalnız Allah bilir. Beş bilinmeyen gayba ait şey anlamında Kur’anî bir tabir. Bunlar, Lokman sûresinin otuzdördüncü âyetinde geçen ve ilmini Allah’ın kendi zatında sakladığı gayb anahtarlarıdır. Allah bildirmediği takdirde bu bilinmeyenleri ne bir rasûl, ne bir nebi, ne de mukarrab melekler bilemezler. Allah Teâlâ kıyamet gününü bir gayb olarak bırakmış ve kendisinden başka kimseye onun zamanını bildirmemiştir. Kıyametin ne zaman kopacağını bildirmemesinin hikmetine gelince, bu suretle insanlar daimî bir uyanıklık ve bekleyiş hâli içinde bulunmayacaklar, hazırlıklı olarak bekleyeceklerdir. Bu ruh hâline sahip olmayanlar ise, gaflet halinde iken ansızın yakalanacaklar ve hazırlık yapmaya fırsat bulamayacaklardır. Yağmurun ne zaman yağacağını da Cenab-ı Hak bilir ve onu dilediği zaman indirir. İnsanlar, tecrübeler ve aletler vasıtasıyla onun yağacağı zamanı yaklaşık olarak bilebilirler, ama yağmur sebepleri yaratacak güce hiç bir zaman mâlik olamazlar. Âyet-i Kerîme Allah’ın yağmuru indirdiğini belirtmekte, kâinattaki sebepleri O’nun meydana getirerek tanzim ettiğini bildirmektedir. Bu durumda yağmurun Allah’a tahsisi kudret bakımındandır. Rahimlerde bulunanın bilgisi de yalnızca Allah’a ait bilgilerdendir. Kimse yarın ne kazanacağını, bilmez. İyilik mi, kötülük mü; fayda mı, zarar mı; zorluk mu, kolaylık mı; sağlık mı, hastalık mı geleceğini; itaat mı, isyan mı edeceğini bilmez. Buradaki kazanç sözü mali hususlardan çok geniştir. İnsanın o gün elde edeceği şeylerin hepsini içine alır.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَبَّهُ فَقَدْ كَذَبَ وَهُوَ يَقُولُ ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْبَصَارُ﴾ وَمَنْ حَدَّثَكَ أَنَّهُ يَعْلَمُ الْغَيْبَ فَقَدْ كَذَبَ وَهُوَ يَقُولُ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ.

7380- Mesrûk -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Her kim Muhammed, Rabb'ini gördü derse, muhakkak yalan söylemiştir. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: «*Gözler O'nu idrak edemez.*» (Enâm: 103)²¹

Her kim de sana, yarın ne olacağını bilirim derse, muhakkak o yalan söylemiştir. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: «*Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.*» (Neml: 65) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3235, 4612, 4855, 7380, 7531)

• سَبَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ﴾

5- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«*O, kendisinden başka ilâh olmayan Allah, Selâmdır; güvenlik verendir.*» (Haşr: 23)

- 21 Allah Teala'nın herhangi bir sıfatı yaratıklarının sıfatına benzetilemez. Nasıl ki, Allah Teala'nın, her şeyi sevk ve idare etmesi, yaratıklarının sevk ve idare etmelerine benzemiyorsa, yaratanın görülmesi de diğer yaratıkların görülmelerine benzemez. Allah'ın dışındaki sevk ve idare eden yaratıklar ya sevk ve idare ettiklerinin yanında bulunurlar veya uzağında bulunurlar. Allah Teala ise, sevk ve idare ettiklerinin ne yanındadır ne de onlardan belli bir mesafede uzaklıkta bulunmaktadır. Yaratıkların görülmesi, görenden belli bir mesafede uzak olmalarını icap ettirirken Allah Teala'nın görülmesi için böyle bir durum söz konusu değildir. Sizler, yaratıcınız dışında sevk ve idare etme sıfatına sahip olan bir yaratık biliyor musunuz ki, o size ne temas eder bir vaziyette bulunsun ne de uzak olsun?" Şayet onlar böyle birisini bildiklerini iddia ederlerse onu açıklamaları istenir. Buna da imkânları yoktur. Şayet, "Böyle birisinin bulunduğunu bilmiyoruz, derlerse onlara denilir ki "Sizler, yaratıcınızı, size dokunmayan ve uzakta da bulunmayan bir zat olarak bilmiyor musunuz? Hâlbuki o, sevk ve idare etme ve işleri icra etme sıfatlarına sahiptir. İşte Allah Teâlâ'nın görülmesi böyledir. Onun, görene temas eder hâlde olması veya uzakta bulunması söz konusu değildir. Çünkü o, diğer görülen şeylere benzetilemez. Mutezile fırkası, bu âyet-i kerimeye dayanarak, Allah tealanın, dünyada görülemediği gibi âhirette de hiç görülemeyeceğini söylemiştir. Onların bu sözü yanlıştır. Gerek lûgat bakımından gerekse Şerî yönden, âyetin batıl bir te'vilidir. Allah teâlâ'nın âhirette görüleceği, sahih Hadis kitaplarında mevcut olan sağlam Nass'lar ile bildirilmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Şüphesiz ki sizler, ay'ı on dördünde gördüğünüz gibi kıyamet gününde Rabbinizi göreceksiniz. Buyurmuştur.

٧٣٨١- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا مُغِيرَةُ حَدَّثَنَا شَقِيقُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ كُنَّا نُصَلِّيْ خَلْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَى اللَّهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّلَامُ وَلَكِنْ قُولُوا التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

7381- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldığımızda: Kullarından Allah'a selâm olsun, derdik. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Selâm, Allah'tır. Ancak şöyle deyin: Ettehiyyâtu lillâhi vessalavâtu vet tayyibât. Eslâmu aleyke eyyuhen-Nebiiyyu ve rahmetullâhi ve berakâtuh. Esselâmu aleynâ ve a'lâ i'badillâhis-sâlihîn. Eşhedu ellâ ilâhe illâ lâlâh ve eşhedu enne Muhammeden a'bduhu ve Rasûluh”

(Bütün selâmlar, salâvat ve güzellikler Allah'adır. Allah'ın selâmı rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Selâm, bizim ve Allah'ın Salih kullarının üzerine olsun. Ben şahadet ederim ki, Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur. Yine şahadet ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.)²² (Hadisin geçtiği diğer yerler: 835, 1202, 6230, 6265, 6328, 7381)

22 Selâm Allah'ın esmai hüsnasındandır. Her türlü noksandan uzak olduğunu bildirir. Allah için böyle bir selâmetlik istemek doğru olmaz. Böyle bir şeye Allah'ın ihtiyacı yoktur. Selâma muhtaç olan Allah'ın kullarıdır. O selâm, Allah'tan kullara bir ikramdır. Kullar için selâm verildiği zaman Allah'tan selâmet, esenlik, huzur vermesini her türlü kusur, afet ve ayıptan uzak bulundurmasını ve darusselâm olan cennete ulaştırmasını istemektir. O zaman Peygamber Efendimiz buyurdu ki: “Sizden birisi namazda oturduğu zaman ettehiyyatu lillâh vessalevatu vettayyibat. Esselamu aleyke eyyuhennebiyyu ve rahmetullahi ve berakâtüh. Esselamu aleyna ve ala ibadillahissalihîn. Eşhedu enla ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve rasuluh desin, bundan sonra da dilediği duayı okusun” (Müslim, Kitabussalah). Burada, bu tahıyyat bir nevi selâmlama, hürmet ve tazim ifadesidir. Bu şekilde bir tahıyye Cenab-ı Hak için uygun bir selâmlama ve tahıyyedir. Her türlü hürmetin Allah için olduğunu ikrar, ilân ve ihbardır. Tahıyye, yani bu şekilde bir

selâmlama, kullar için eksik bir selâmlamadır. Araplar birbirlerine ‘Hayyakellah’ diye selâm verir, hürmet sunarlardı. Hayat dilemek, mülk, hükümrânlık (hâkimiyet), beka ve devamlılık istemektir. İnsan için bu tür dilekler, uzun ömür her zaman selâmet ve afiyeti ifade etmez. Uzun ömür, saltanat, bekâ, felâket ve acılarla da devam edebilir. Onun için müminlerin birbirlerine selâmı tahıyye suretiyle değil, selâm suretiyle olmuştur. Bu selâm, dünya ve ahirette mu’minlerin birbirlerine selâmı olduğu gibi hem de Allah’tan mu’minlere bir iltifat ve ikramdır. Bu selâmlama Müslümanların dışındaki milletlerde de var olan bir şeydir. Hristiyanlar, birbirlerine ellerini ağızlarına götürerek öper gibi bir tavırda selâm ve hürmet ederler. Yahudiler, parmakla işaret ederek hafif kalça kırarak, eğilerek birbirlerini selâmlarlar. Mecusiler, rüku gibi eğilerek; kimileri kıyam eder esas duruş gösterirler. Araplar da “Hayyakellah” diyerek birbirlerini selâmlarlar. Bu tür selâmlamalar aciz bir insana, muhtaç birine bir iltifat gibi; bu selâmlama Allah’tan olduğu zaman, O’ndan geldiği zaman tam ve mükemmel, güzel olur. Bu tür hürmet, selâmlama ve tahıyye; hürmet edilen her şeye sunulur, ifade edilir. Cami ve mescitler hürmete layık olduğu için onların selâmlaması oraya varıldığında namaz kılmakla ifade edilir. Buna tahıyyetü’l-mescid yani mescidi selâmlama denilir. Kâbe’ye varıldığı zaman tavaf edilerek tahıyye ve selâm edilir. Kâbe’nin haremine girildiği zaman ihram giyilerek, harem bölgesi selâmlanmış ve hürmet edilmiş olur. Bizim Rabbimize olan selâmımız ise tahıyyetteki ifadelerle olur. Bu Allah’a tam bir tahıyye ve selâmlamadır. Hürmet ifadesidir. İbadetlerimizin her şekli (kıyam, rüku, secde..) tazim ve hürmetin en son ve en güzel şeklidir. Bu tahıyyat Peygamber Efendimiz’in miraçta Rabbul-Aleminde mülaki olduğu zaman ifade ettiği bir selâmlamadır, tahıyyedir. Ettehiyyatu lillah derken, tazim, hürmet, bekâ, sonsuzluk, ölümsüzlük, mülk ve hükümrânlık gerçek hayat sahibi olan Allah’a mahsustur. (Kullara ait olan bu ifadeler geçici, iğrelti, yine Allahın vergisi, takdir ve ikramıyla olur. Kul bunlara kendi kendine sahip olamaz.) Vessalavat, vessalavatı lillah demektir. Yani salavatlar, kalp ve gönülden yapılan dualar, bedenle ifade edilen ibadetlerimiz Allah içindir. O’na yapılır, O’nun için olmalıdır. Vettayyibat, temiz, güzel, helal, has olan her şey Allah’a aittir. Başka bir ifadeyle tahıyyatın Allah’a hürmetin bir ifadesi olan mali ibadetlerimiz kulu Allah’a yaklaştıran her türlü vesileler, güzel sözler, zikirler, tesbihler, övgülerimiz, hamdlerimiz yine ancak Allah içindir ve öyle olmalıdır. Bir hadis-i şerifte de “İnnallahe tayyibun la yekbalu illa tayyiben” (Allah tayyiptir (tertemiz, pak), ancak tayyip olanı kabul eder.” buyurulmuştur. Esselâmu aleyke eyyuhennebiyyu ve rahmetullah ve berakatuh, ey Allahın nebisi! selâm, esenlik ve darusselâm olan cennet sana olsun. Allah’ın rahmeti, bereketi, her şeyin hayrı sana olsun. Esselâmu aleyne ve ala ibadillahissalihin. Ya Rabbi, bu selâmın bizimle beraber senin salih kullarına da olsun. Neml; 59, “vesselâmu ala ibadihil-lezi istafa” yani selâm Allah’ın seçtiği kullarına da olsun” ayetine de bir işaret vardır. Burada Allah’ın salih kulları cemaatle namaz kılan, imam ve cemaat ve bu namazda müminlere iştirak eden melekleri ifade etmektedir. Gerçek manada salah ancak ahirette gerçekleşir. Özellikle de peygamberlere ait bir özelliktir. Genel manada, salah kelimesi fesadın zıddıdır. Allah’ın ve kulların haklarına riayet eden ve zulmetmeyen insanlardır. Şirk Allah’a karşı bir zulüm, günah ve fesat insanların kendine ve diğer insanlara yapmış olduğu bir zulümdür.

۶- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿مَلِكِ النَّاسِ﴾ فِيهِ ابْنُ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

6- Allah Azze ve Celle'nin: «*İnsanların hükümdarı*» (Nâs: 2)
Kavli Bâbı

Bu “Melik”²³ ismi hakkında İbnu Ömer'in Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden rivayet ettiği bir hadîs vardır.

۷۳۸۲- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدٍ هُوَ ابْنُ الْمُسَيْبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَطْوِي السَّمَاءَ بِيَمِينِهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ مُلُوكُ الْأَرْضِ وَقَالَ شُعَيْبٌ وَالزُّبَيْدِيُّ وَابْنُ مُسَافِرٍ وَإِسْحَاقُ بْنُ يَحْيَى عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ مِثْلَهُ.

7382- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah yeryüzünü dürecektir, sağ eliyle gökleri dürecektir, sonra: Melik benim. Yeryüzünün hükümdarları nerede?”²⁴ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4812, 6519, 7382, 7413)

23 El-Melik: Görünen ve görünmeyen bütün alemlerin sahibi ve yöneticisi. Allah'ın 'El-Melik' isminin tecellisini gözlerimiz de dahil, gördüğümüz ve görmediğimiz yaratılan her şey üzerinde görmemiz mümkün. Her ne kadar da tapu kağıtlarında beşer isimleri yazsa da gerçek sahip Allah'tır. Yaratıklarının sahibi olmasının yanı sıra yarattığı her şeyde tasarrufta bulunan ve yöneten anlamına da gelen 'El-Melik' isminin tecellisini; İnsanların güzel ve adaletli bir şekilde yaşaması için gerekli kanunlar göndermesinde (Kur'ân ve Sünnet), tabiattaki diğer canlıların belirli bir ahenkle yaşaması için fitratlarına bazı programlar yüklemesinde de görmek mümkün.

24 Ehl-i sünnet ve'l-cemaat'ın, iman esaslarının ilki ve en büyüğü olan Allah'a imanın kapsamı içerisinde olmak üzere onların Allah'a kendi zatını vafsettiği şekilde. iman etmeleri de vardır. “Tahrif söz konusu olmaksızın” lâfzı sözü edilen ile alâkalıdır. Yani onlar bütün bu batıl anlamlardan uzak bir şekilde ilâhî sıfatlara iman ederler. Herhangi bir temsil söz konusu olmaksızın bu sıfatları kabul ettikleri gibi, bu sıfatları ta'til (anlamsız hale getirmek) de söz konusu olmaksızın (mahlûkata benzemekten) tenzih ederler. “Yüce Allah'ın kendi zatını nitelendiği sıfatla-

n O'ndan nefyetmezler..." sözleri daha önce geçen ifadeler esas alınarak ortaya konulmuş bir ayrıntı açıklamadır. Onlar bu şekilde Allah'a iman ettiklerine göre, sıfatları nefyetmezler, tahrif etmezler, keyfiyetlendirmezler ve temsil yoluna da gitmezler demektir. Yüce Allah'ın: "Kendi ellerimle... seni ne alıkoydu?" buyruğu ile bir sonraki âyet-i kerîme, şanı zatına yakışan bir şekilde gerçek anlamı ile onun sıfatı olmak üzere yüce Allah'ın iki elinin olduğunu ihtiva etmektedir. Birinci âyet-i kerîmede yüce Allah İblis'i elleriyle yaratmış olduğu Âdem'e secde etmediğinden dolayı azarlamaktadır. Burada "iki el" in kudret diye yorumlanması imkânsızdır. Çünkü İblis de dahil olmak üzere her şeyi yüce Allah kudretiyle yaratmıştır. Bu durumda Âdem'in ayrıcalıklı bir konumda olduğunu belirten bir özelliği kalmaz. Abdullah bin Amr yoluyla rivayet edilen hadiste: "Aziz ve celil olan Allah üç şeyi eliyle yaratmıştır: Adem'i eliyle yaratmış, Tevrat'ı eliyle yazmış ve Adn cennetini (ağaçlarını) eliyle dikmiştir." (Bu hadisi Darakutnî, es-Sıfat (s. 45)'de rivayet etmiştir.), İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- dan da şöyle dediği sahih olarak sabittir: "Allah dört şeyi eliyle yaratmıştır: Arş, Kalem, Âdem ve Adn cenneti. Sonra da diğer yaratıklara: Ol dedi, onlar da oluverdi." ez-Zehebi, el-Uluvv, el-Elbanî, Muhtasarü'l-Uluvv s.105'de. Diğer yaratılmış varlıklarla birlikte bu üç şeyin de Allah'ın kudreti ile var olmalarına rağmen, özellikle bu üç şeyin söz konusu edilmesi onların başkalarında bulunmayan ayrı bir özelliğe sahip olduklarını göstermektedir. Aynı şekilde "el-yedeyn: iki el" lâfzının tesniye (ikil) olarak ancak gerçek el hakkında kullanıldığı bilinen bir husustur. Bu lâfız hiçbir zaman kudret ya da nimet anlamında varid olmuş değildir. Dolayısıyla; Yüce Allah onu iki kudret ile yahut iki nimet ile yaratmıştır, demek uygun düşemez. Aynı şekilde "iki el" in nimet, kudret veya başka bir anlamda kullanılmaları ancak gerçek anlamıyla iki ele sahip olarak nitelendirilen kimseler hakkında söz konusu olabilir. Bundan dolayı meselâ, rüzgârın eli vardır, suyun eli vardır, denilmez. Muattile'nin bazı âyet-i kerîme'lerde "el" lâfzının tekil olarak kullanılmış olduğunu, bazı âyetlerde de çoğul olarak zikredildiğini delil diye ileri sürmelerinin delil olacak bir tarafı yoktur. Çünkü lugatta iki organ ile yapılan bir işin bazan tek organ ile yapılmış gibi söz konusu edilmesi pekâlâ mümkündür. Meselâ; gözümle gördüm, kulağımla duydum denilir. Maksat ise iki göz ve iki kulaktır. Aynı şekilde çoğul da bazan tesniye anlamında kullanılır. Yüce Allah'ın şu buyruğunda olduğu gibi: "Eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz (ne alâ; çünkü) kalpleriniz meyletmış bulunuyor." (Tahrim. 4) Maksad ikinizin kalbidir. Ancak gerçek el için söz konusu edilebilen, parmaklarıyla birlikte el, parmaklar, sağ, sol, yakalamak (kabz) ve bast (açmak) ve buna benzer hususların da varid olduğu göz önünde bulundurulacak olursa, "el" in kudret ya da nimete yorumlanması nasıl mümkün olabilir? İkinci âyet-i kerîme'de de şanı yüce Allah -müstehakları verilesice- Yahudilerin söyledikleri sözleri aktarmakta ve onların -hâşâ- yüce Allah'ın elini bağlı olmakla vassettiklerini belirtmektedir. Yani onun eli infak etmeyip cimrilik etmektedir. Daha sonra yüce Allah onların söylediklerinin aksinin kendisi hakkında söz konusu olduğunu belirtmektedir. O da iki elinin dilediği şekilde infak etmek ve bol bol bağışlarda bulunmak suretiyle yayılmış olduklarını, açık olduklarını belirtmektedir. Nitekim hadiste şöyle denilmiştir: "Allah'ın eli dopdoludur. O gece gündüz durmadan infak eder. Hiçbir harcama on-

۷-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾ ﴿ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴾ ﴿ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ ﴾ وَمَنْ حَلَفَ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَصِفَاتِهِ.

7- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavilleri Bâbı

«Allah, dâima gâlibtir; hikmet sahibidir.» (Haşr: 24)²⁵

«Daima kuvvet ve galebenin Rabbi olan Rabbin, onların isnad ettikleri sıfatlardan münezzehtir.» (Sâffât: 180)²⁶

«Şeref, Allah'a ve Rasûlü'ne aittir.» (Munâfikun: 8)²⁷

Allah'ın izzeti ve sıfatları üzerine yemin eden kimsenin durumu.

وَقَالَ أَنَسٌ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَقُولُ جَهَنَّمُ قَطُّ قَطُّ وَعِزَّتِكَ وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَقَى رَجُلٌ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ آخِرُ أَهْلِ النَّارِ دُخُولًا الْجَنَّةَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ اصْرِفْ وَجْهِي عَنِ النَّارِ لَا وَعِزَّتِكَ لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهَا قَالَ أَبُو سَعِيدٍ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَكَ ذَلِكَ وَعَشْرَةٌ أَمْثَالِهِ وَقَالَ أَيُّوبُ وَعِزَّتِكَ لَا غِنَى بِي عَنْ بَرَكَتِكَ.

da bulunanları azaltmaz." Müslim'deki lâfzi manası da şöyledir: "Allah'ın sağ eli dopdoludur. Hiç eksilmez. O, gece gündüz durmadan infak eder. Gökleri ve yeri yarattığı günden beri infak ettiklerini bir düşünün. Bu dahi onun sağ elinde bulunanı eksiltmiş değildir.") Acaba yüce Allah'ın gerçek anlamıyla iki eli bulunmamış olsaydı, burada "iki elin açık olduğu" nun belirtilmesi güzel bir tabir olabilir miydi? Evet, gerçekten gereksiz yere te'vil edenler bundan mahcub olmalıdır.

25 En güzel isimler Allah'ındır. Siz onu o isimlerle anın. Onun isimlerini değiştiren ve onları yalanlayan müşriklerden uzak durun. Onlar, âhirette, yaptıklarının cezasını göreceklerdir.

26 Ey Muhammed, güç ve kudret sahibi olan rabbin, müşriklerin onu vasıflandırdığı: "Melekler Allah'ın kızlarıdır." gibi sıfatlardan beridir, münezzehtir. Çeşitli ümmetlere göndermiş olduğu peygamberlere, en korkunç gün olan kıyamet gününde Allah'ın azabından selâmette olmaları vardır. Âlemlerin rabbi olan Allaha hamdolsun. Zira kullarına verilen bütün nimetler onun tarafındandır.

27 Mûnâfıklar: "Bu gazveden Medine'ye dönecek olursak yemin olsun ki en şerefli olan bizler, en zelil olan müminleri oradan çıkaracağız." dediler. Hâlbuki izzet ve

Enes ibnu Mâlik şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cehennem: İzzetine yemin ederim ki, yeter, yeter! diyecek.”²⁸

Ebu Hureyre, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurduğunu haber vermiştir: “Cennetle cehennem arasında bir adam kalır. O, cehennem ehlinen cennete en son girecek olan kimsedir. O kimse: Yâ Rabbi! Yüzümü şu ateşten döndür! Senin izzetine yemin ederim ki senden bundan başkasını istemem! der.”

Hadîsi Ebu Hureyre’den rivayet edenlerden biri olan Atâ İbnu Yezîd el-Leysî şöyle dedi: Ebu Hureyre bunu rivayet ederken Ebu Saîd de orada oturuyordu. Ebu Hureyre’nin dediklerinden hiçbirini değiştirmeye lüzum görmedi. “Bunların hepsi ve bir o kadar dahası hep senindir” sözüne gelince Ebu Saîd Hudrî -Allah ondan razı olsun- Ebu Hureyre’ye: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Allah Azze ve Celle: Bunların hepsi ve daha on misli senindir! buyuracaktır.”

“Eyyûb çıplak bir vaziyette yıkanırken üzerine altından çekirgeler düştü. Eyyûb bunları elbisesinin içine almaya başladı. Rabbi O’na şöyle nida etti: Ey Eyyûb! Seni bu gördüklerinden zengin kılmamış mı idim. Eyyûp de dedi ki: Senin izzetine yemin olsun ki evet. Fakat senin bereketinden yetinmek yoktur.”

٧٣٨٣- حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ الْمُعَلَّمِ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْمَرَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَالْجَنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ.

şeref ancak Allah’ın, Peygamberinin ve Allaha iman eden müminlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmezler. Sürenin girişinden buraya kadar zikredilen âyet-i kerimeler, Abdullah bin Übey bin Selul isimli münafık ve arkadaşları hakkında nazil olmuştur. Âyetlerde, müminlere dil uzattıktan belirtilen kişiler bunlardır. Müminler aleyhinde söylenen sözler de bunlara aittir.

- 28 “İzzet” yüce Allah’ın kendi zatı hakkında söz konusu ettiği bir sıfattır. “İzzet” galip olmak ve kahretmek anlamına gelir. Bir kimseyi yenik düşürmeyi anlatmak için bu fiil kullanılır. Ayrıca güç ve metanet anlamında da kullanılır. Bu anlamı dolayısıyla son derece sert ve sağlam yere: “Ardun azazun” denilir. Değerin yüceliği ve düşmanların zarar verememesi anlamına da kullanılır. İşte bütün bu anlamlar şanı yüce Allah hakkında aynen geçerlidir.

7383- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: “Allah’ım! Senin izzetine sığınırım. Senden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur. Sen ki ebedî hayat sahibisin. Bütün insan ve cinler ölürlür.”

٧٣٨٤- حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي الْأَسْوَدِ حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَزَالُ يُلْقَى فِي الثَّارِحِ وَقَالَ لِي خَلِيفَةُ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ وَعَنْ مُعْتَمِرٍ سَمِعْتُ أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَزَالُ يُلْقَى فِيهَا ﴿وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ﴾ حَتَّى يَضَعَ فِيهَا رَبُّ الْعَالَمِينَ قَدَمَهُ فَيَنْزَوِي بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ ثُمَّ تَقُولُ قَدْ قَدْ بَعِزَّتِكَ وَكَرَمِكَ وَلَا تَزَالُ الْجَنَّةُ تَفْضُلُ حَتَّى يُنْشَى اللَّهُ لَهَا خَلْقًا فَيَسْكُنَهُمْ فَضْلَ الْجَنَّةِ.

7384- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Cehennemlikler cehenneme atılmaya devam ettikçe cehennem: Daha var mı? der. Sonunda Allah Azze ve Celle ayağını cehenneme koyar ve bazısı bazısına toplanıp dürlür. Cehennem de: Senin izzet ve keremine yemin olsun ki yeter, yeter, der. Cennet ise içine girenlerle devamlı ar-
tıp büyüyecek, nihayet Allah onun boşluğunu doldurmak için yeniden bir-
takım halk yaratıp da bunları kalan cennet fazlalığında iskân edecektir”²⁹
(Hadisin geçtiği diğer yerler: 4848, 6661, 7384)

29 Hadisde yüce Allah hakkında ricl ve kadem (ayak) söz konusu edilmektedir. Bı sı-
fat da diğer sıfatlar gibi değerlendirilir. Onun azametini yakışır şekilde bu sfata
sahip olduğu kabul edilir. Yüce Allah’ın cehennem ateşine ayağını koymasındaki
hikmete gelince, O’nun: “Andolsun ki Ben cehennemi cin ve insanlarla doldurca-
ğım.” Hud, 119, buyruğunda geçtiği üzere orayı dolduracağını vaadetmiş olması-
dır. Günahsız olarak kimseyi azap etmemesi, O’nun rahmet ve adaletinin bir gere-
ği olduğundan, cehennem ise son derece geniş ve derin olduğundan yüce Allah va-
adini gerçekleştirmek üzere içine ayağını koyacak, işte o vakit cehennemin her iki
tarafı birbirine kavuşmuş olacak ve onda fazlalık kalmayacaktır. Cennette ise yüce
Allah’ın cennetliklere pek çok lütuf ve ihsanlarda bulunacak olmasına, onların yer-
lerini geniş tutacak olmasına rağmen, cennet ehlinin bulunmadığı geniş yerler de
kalacaktır. Hadis-i şerif’te sabit olduğu üzere bu yerler için yüce Allah başka yar-
atıklar var edecektir.

۸- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ﴾

8- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Gökleri ve yeri hak ile yaratan O'dur.» (En'âm: 73,³⁰ İbrâhîm: 19,³¹ Nahl: 3,³² Ankebût: 44,³³ Zümer: 5,³⁴ Câsiye: 21,³⁵ Teğâbun: 3,³⁶)

- 30 Gökleri ve yeri yerli yerince yaratan Allah'tır. O, onları boş yere yaratmamıştır. O, bir şeyin olmasını istediği zaman ona sadece "Ol" der. O şeyin olması için bu emir kâfidir. O şey hemen olur. Kıyamet gününde onun yanında hiçbir kimse söz sahibi değildir. O, kullarının yaptıkları gizli ve açık her şeyi bütün teferruatıyla beraber bilmektedir. O, hüküm ve hikmet sahibidir. Hükmetme yetkisi sadece ona aittir ve her şeyin en güzelini ve münasip olanını o yapar.
- 31 Allah teâlâ bu âyet-i Kerimede, gökleri ve yeri, takdir ettiği bir ölçüyle ve pek düzenli bir şekilde yarattığını beyan ediyor ve emirlerine uymayan insanları tehdit ederek, dilerse onları yok edip yerlerine yepyeni bir nesil getirebileceğini açıklıyor. Zira, gökleri ve yeri yaratan Allah için bunu yapmak, hiçte güç bir iş değildir.
- 32 Allah teâlâ, Peygamberlerine, insanları, kendisinden başka hiçbir ilâh olmadığı hususunda uyarmalarını emrettikten sonra buna deliller göstererek, gökleri ve yeri yaratanın ancak kendisi olduğunu, bunları boşu boşuna değil, uygun bir şekilde yarattığını, bu sebeple müşriklerin, bazı şeyleri kendisine eş koşmalarından beri olduğunu beyan etmektedir.
- 33 Allah teâlâ bu âyet-i kerimede yüce kudretinden haber vererek gökleri ve yeri gerektirdiği gibi yarattığını ve bunların yaratılışında Allah'ın birliğini ve kudretini gösteren büyük bir delil bulunduğunu bu delili de müminlerin idrak edebileceklerini beyan ediyor.
- 34 Allah, gökleri ve yeri yerli yerince yaratmıştır. Gece ile gündüzü sarmaktadır, gündüz ile de geceyi sarmaktadır. Bunlardan biri gelince diğeri örtülmektedir. Allah, güneşi ve ayı da kullarının hizmetine tahsis etmiştir. Güneş ve aydan her biri belli bir vadeye kadar dönmeye devam edeceklerdir. İyi bilinmelidir, ki bütün bunları yapan Allah, herşeye galiptir, kendisine karşı gelenleri şiddetle cezalandırır. Hata ve günahlarından vazgeçenler için ise çokça affedendir.
- 35 Dünyada iken Allah'ın peygamberlerini yalanlayarak, Allahtan başka şeylere taparak ve onun emirlerine karşı gelerek kötü amel işleyenleri hiçbir zaman, iman edip salih amel işleyenlerle bir tutamayız. Onların hayatları da ölümleri de birbirlerinden farklıdır. Çünkü salih amel işleyenler Allaha itaat ederek yaşamışlar, âhirette nimetlere erişecekleri müjdesiyle ölmüşlerdir. Kötü amel işleyenler ise hayatta iken Allaha karşı gelmişler ve cehennemde yanacakları ihtarıyla ölmüşlerdir. Elbette ki bunlar hayatlarında ve ölümlerinde farklıdır.
- 36 O, gökleri ve yeri yerli yerince yaratmıştır. Sizi şekillendirmiş ve şeklinizi güzel bir biçimde yapmıştır. Dönüş yine onadır.

۷۳۸۵- حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو مِنَ اللَّيْلِ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قِيَمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَوْلُكَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ فَاعْفِرْ لِي مَا قَلَنْتُ وَمَا أَخْرْتُ وَأَسْرَرْتُ وَأَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ لِي غَيْرُكَ حَدَّثَنَا ثَابِتُ بْنُ مُعْمَدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بِهِذَا وَقَالَ أَنْتَ الْحَقُّ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ.

7385- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem teheccüd namazı için gece kalktığında şöyle derdi:

“Allahım! Hamd sanadır. Sen yerin, göklerin ve ikisi arasındakilerin Kayyumusun. Hamd sanadır. Yerin, göklerin ve ikisi arasındakilerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen yerin ve göklerin nûrusun. (Yeri ve gökleri nurlandıransın ve o ikisinde bulunanlar seninle doğru yolu bulurlar.) Senin sözün haktır. Senin vadin haktır. (Vadin muhakkak gerçekleşir.) Ölümden sonra dirilmek haktır.. Cennet haktır. Cehennem haktır. Kıyamet günü haktır. Allah’ım! Sana teslim oldum, sana iman ettim, sana tevekkül ettim, sana yöneldim, bana verdiğin delillerle mücadele ettim ve aramızda seni hakem tayin ettim. Geçmiş ve gelecek, gizlediğim ve açığa vurduğum günahlarımı bağışla. Sen benim ilâhımsın, Sen’den başka hakıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur.”

Sâbit ibnu Muhammed, Sufyan’dan: “Sen haksın, senin sözün haktır” lâfzını ziyade etmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1120, 7385, 7442, 7499)

۹- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾

9- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

وَقَالَ الْأَعْمَشُ عَنْ تَعِيمٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَسِعَ

سَمِعَهُ الْأَصْوَاتَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا﴾.

«Allah, her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla görendir.» (Nisâ: 56, 134, 147)³⁷

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: İşitmesi bütün sesleri kavrayan Allah'a hamd olsun!

Allah Azze ve Celle, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti indirdi: «Allah, kocası hakkında seninle münakaşa eden ve Allah'a şikâyetle bulunan kadının sözlerini elbette işitmiştir.» (Mucâdele: 1)³⁸

37 “Semi” oluşunun, anlamı, ne kadar yavaş olursa olsun, bütün sesleri idrak eden demektir. O yaratıklarının işitmelerine benzemeyen bir sıfat olan semi' sıfatıyla gizli ve açık olan her bir şeyi işitir. “Basîr” de ne kadar ince ve hissedilemez gibi görülse ya da uzak olsa dahi kişi, cisim ve renk türünden görülme özelliğine sahip her şeyi idrak eden demektir. Engellerin, perdelerin onun görmesine olumsuz bir etkisi yoktur. Bu müf’îl (veznindeki ism-i fâil) anlamında “fail” veznindedir. Bu da şanı yüce Allah hakkında basar sıfatının kendi zatına lâîk şekliyle sabit olduğunun delilidir. Şanı yüce Allah sem' ile işitir, göz ile görür. Bu, yüce Allah'ın sem'i-ni işitilen şeyleri bilmesi, basarını görülen şeyleri bilmesi diye yorumlayan Eş'ari mezhebine mensub birtakım kimselere karşı delildir ve bu hatalı bir yorumdur. Çünkü kör olan bir kimse semanın varlığını bilir, ancak semayı göremez. Sağır olan bir kimse seslerin varlığını bilir, fakat o sesleri işitemez. Eş'arî'ler önceleri Mutezile mezhebine mensup olup, daha sonra Mutezile mezhebini terkeden ve Mutezilelik ile ehl-i sünnet ve'l-cemaat (selef) mezhebi arasında bir mezheb edinen Ebu'l-Hasen el-Eş'arî'ye tâbi olan kimseler demektir. Daha sonra bu gibi (yani selefe uymayan) görüşlerinden dönüp, tevbe etmiş, İmam Ahmed ile ehl-i sünnet ve'l-cemaat'e inanç bahislerinde uygun kanaatler belirtmiştir. Ancak ona tâbi olan bazı kimseler günümüze kadar onun önceki kanaatlerini taşıyagelmışlerdir. Bunlar ise iman bahislerinde mürcie, sıfatlar bahislerinde te'vil edicidirler. Ehl-i sünnet ve'l-cemaat'e (bu bakımdan) en yakın kimselerdirler.

38 “Kocası hakkında seninle mücadele eden... elbetteki Allah işitmiştir” buyruğu ile ondan sonraki âyet-i kerîmeleri, yüce Allah'ın; semi' (işitme), basar (görme) ve ru'yet (görme) sıfatlarına sahip olduğunu ortaya koymak için zikretmiş bulunmaktadır. Yüce Allah'ın semi' sıfatını âyet-i kerîmeler bütün iştikak (kökten türeme) kipleri ile dile getirmiş bulunmaktadır. Bu kökler ise işitti, işitir, çok iyi işiten (semi'), işitiriz, işitirim gibi kiplerdir. O hâlde bu yüce Allah'a ait hakiki bir sıfat olup bununla sesleri idrak eder. “Basar” ise; kendisi vasıtası ile kişileri ve renkleri idrak ettiği bir sıfatıdır. Ru'yet (görmek) de onun ayrılmaz bir gereğidir. “Semî” de, “basar” da birer kemal sıfatıdır. Yüce Allah müşrikleri işitmeyen ve görmeyen şeylere ibadet ettiklerinden dolayı da ayıplamıştır.

٧٣٨٦- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي
عُمَانَ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَكُنَّا إِذَا
عَمَلْنَا كَبْرًا فَقَالَ ارْتَبِعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ فَإِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا تَدْعُونَ
سَمِيعًا بَصِيرًا قَرِيبًا ثُمَّ أَتَى عَلِيٌّ وَأَنَا أَقُولُ فِي نَفْسِي لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَقَالَ
لِي يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ قُلْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا كُنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ أَوْ
قَالَ أَلَا أَدُلُّكَ بِهِ.

7386- Ebu Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Hayber savaşı dönüşümüzde bizler bir vadi üzerinde yükseldikçe “*Allâhu Ekber*” diyerek seslerimizi yükseltiyorduk. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Nefislerinize yumuşak davranın! Şüphesiz sizler ağır ve gâib olan birini çağırıyorsunuz. Muhakkak ki Allah sizinle beraberdir. Allah işitendir, yakın olandır.”³⁹

Bu sırada ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber idim. Ben de: “*Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh*” (Allah’tan başkasında güç ve kuvvet yoktur) diyordum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana dedi ki:

“Ey Abdullah ibnu Kays! *Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh*” (Allah’tan başkasında güç ve kuvvet yoktur) de! Muhakkak ki o cennet hazinelerinden bir hazinedir.” Veya da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Sana bir kelimeyi sana bildireyim mi?” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2992, 4205, 6384, 6409, 6610, 7386)

39 İmanın en faziletli hâlinin ihsan ve murakabe (Allah’ın gözetimi altında olduğunu bilmek) makamı olduğunu göstermektedir. Bu ise kulun görüyor ve O’nu müşahade ediyormuşçasına Rabine ibadet etmesidir. Nerede olursa olsun, Allah’ı da kendisiyle birlikte olduğunu bilmesidir. Her ne konuşur, ne yapar ve her ne işedarlarsa mutlaka yüce Allah’ın kendisini görmekte ve gözetmekte olduğunu bilmesidir. Şüphesiz ki kul bütün hâllerinde yüce Allah’ın bu beraberliğini hatırlındı çıkartmayacak olursa, Allah’ın yasaklamış olduğu bir yerde kendisini görmesinden yahutta yapmasını emretmiş olduğu bir işi yapmadığını tesbit etmesinden utunur. Bu durumda böyle bir birlikte oluşa inanç, Allah’ın haram kıldığı şeylerden uzak durmaya ve yerine getirilmesini emretmiş olduğu itaat olan işleri zahiren ve atı-

۷۳۸۷-۷۳۸۸- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَمْرُو عَنْ يَزِيدَ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصَّدِيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَّمَنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفِرْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَغْفِرَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

7387-7388- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Ey Allah'ın Rasûlü! Bana bir dua öğret de onunla namazımda dua edeyim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de O'na şöyle buyurdu: "Şöyle dua et:

Allahım! Ben nefsimde çok zulmettim. Günahları senden başkası bağışlamaz. Katından bir mağfiretle beni bağışla. Bana merhamet et. Muhakkak ki sen kullarının günahlarını bağışlayan ve bütün insanlara merhamet edensin."⁴⁰ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 834, 6326, 7388)

nen en mükemmel şekilde yapmakta eli çabuk tutmak için çok yardımcı olur. Özellikle kul ile Rabbi arasında bir sesleniş ve en büyük bağı teşkil eden namaza başlaması hâlinde bu böyledir. Bu durumda kalbi huşu ile dolar, yüce Allah'ın azamet ve celalini hatırlar. Namazın dışındaki hareketleri azalır, önüne ya da sağına tükürmek gibi Rabbine karşı güzel olmayan edebe aykırı davranışları olmaz. Bu hadis şanı yüce Allah'ın kullarına ne kadar yakın olduğunu ve seslerini yükseltmelerine ihtiyacının bulunmadığını dile getirmektedir. Çünkü yüce Allah hem gizlice söylenen sözleri, hem de fısıltıları bilir. Hadis-i şerif'te sözü edilen bu yakınlık kuşatıcılık, ilim, iştirmek ve görmek anlamı ile bir yakınlıktır. O'nun kullarının üzerinde oluşuna aykırı değildir. Yani yüce Allah'ın kendi zatını nitelendirmiş olduğu yakın ve duaları kabul eden vasfına iman etmek gerekir. O, kendisine dua edenlere, yalvarıp yakaranlara pek yakındır. Dualarını ve niyazlarını iştir, dilediği zaman, dilediği şekilde dualarını kabul eder. O bakımdan yüce Allah ilim ve ihata (kuşatıcılığı) ile yakındır.

- 40 Yüce Allah'ın: "O çok mağfiret eden (el-ğafûr) ve pek sevendir (el-vedûd)" (el-Buruc, 85/14) âyeti yüce Allah'ın Esmâ-i Hüsnâ'sından "el-ğafûr" ile "el-vedûd" isimlerini ihtiva etmektedir. Birincisi mağfiret etmekten mübalağadır. Yani günahkar kullarının günahlarını çokça örten ve onları sorgulamayıp, affeden demektir. "el-Ğafr (merhamet etmek)" in asıl anlamı setretmek, örtmek demektir. Boyanın kiri örtmesini anlatmak üzere de bu kökten gelen kelime kullanılır. Başı örten başlığa "el-miğfer" denilmesi de buradan gelmektedir. İkinci isim olan "el-vedûd" ise katıksız sevgi ve sevginin en lâtifi olan "el-vudd"den gelir. Bu şekliyle ya "fail" anlamında "feûl" veznindedir. O takdirde anlamı kendisine itaat edenlere çokça

٧٣٨٩- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا حَدَّثَتْهُ قَالَتِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَادَانِي قَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَمَا رَدُّوا عَلَيْكَ.

7389- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben, Taif’ten kederli ve hayretli bir hâlde yüzümün doğrusuna Mekke’ye dönmüştüm. Bu hayretim Karnu’s-Seâlib mevkiye kadar devam etti. Burada başımı kaldırıp semaya baktığımda beni gölgelendirmekte olan bir bulut gördüm. Buluta dikkatle baktığımda bunun içinde Cibril bulunduğunu gördüm. Cibril bana nida edip şöyle dedi: Allah, kavminin Sen’in hakkında çediklerini ve Seni korumayı reddettiklerini muhakkak işitti.”⁴¹ (Hadisin geçtiği diğer yer: 3231, 7389)

١٠- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ﴾

10- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Onlara de ki: Allah, size üstünüzden, yahut ayaklarınızın altından herhangi bir azap göndermeye, yahut sizi firkalara ayırıp birbirinize düşürerek kötülüklerinizi birbirinize tattırmaya kadirdir!» (En’âm: 65)

٧٣٩٠- حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا مَعْنُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الْمَوَالِي قَالَ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ الْمُنْكَدِرِ يُحَدِّثُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ أَخْبَرَنِي جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ السَّلْمِيُّ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

sevgi besleyen ve onlara yardım ve verdiği zaferleriyle onlara yakın demek olur yahut ta “mef’ul” anlamında fe’l vezninde olup o takdirde anlamı çokça ihsanda bulunması dolayısıyla sevilen ve yarattıkları tarafından sevilmeğe lâyık olup, kendisine ibadet etmeleri ve hamd etmeleri gereken, anlamında olur.

- 41 “Semî” de, “basar” da birer kemal sıfatıdır. Yüce Allah’ın semî sıfatını âyet-i kerîmeler bütün iştikak (kökten türeme) kipleri ile dile getirmiş bulunmaktadır. Bu kökler ise işitti, işitir, çok iyi işiten (semi’), işitiriz, işitirim gibi kiplerdir. O halde bu yüce Allah’a ait hakiki bir sıfat olup önceden de açıkladığımız gibi, bununla sesleri idrak eder. “Basar” ise; kendisi vasıtası ile kişileri ve renkleri idrak ettiği bir sıfatıdır. Ru’yet (görmek) de onun ayrılmaz bir gereğidir.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُ أَصْحَابَهُ الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يُعَلِّمُهُمُ السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ يَقُولُ إِذَا هُمْ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ لِيَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ هَذَا الْأَمْرُ ثُمَّ تُسَمِّيه بِعَيْنِهِ خَيْرًا لِي فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ قَالَ أَوْ فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ اللَّهُمَّ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّهُ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ.

7390- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize, Kur'ân'dan bir sûre öğretir gibi işlerimizin hayrını istemeyi yani istihâreyi öğretirdi. Şöyle buyurdu: "Sizden biriniz bir iş yapmaya niyetlendiğinde farz olmaksızın iki rekât namaz kılsın. Sonra da şöyle desin:

Allâhumme innî estahîruke bi i'lmike ve estagdiruke bi gudratik ve es eluke min fadlikel azîm fe inneke tagdiru vela agdiru ve ta'lemu velâ a'lemu ve ente a'llâmul ğuyûb. Allâhumme in kunte ta'lemu enne hazel emra (kişi burada hacetini söyler) hayrul-lî fi dînî ve meâşî ve â'gibeti emrî a'cilihî ve ê-cilihi fagdurhu lî ve yessir hu lî şümme bârik lî fîhi ve in kunte ta'lemu enne hazel emra şerrul-lî fi dînî ve meâ'şî ve a'gibeti emrî â'cilihi ve ê-cilihî fasrifhu a'nnî vasrifnî a'nhu vakdur liyel-hayra hayşu kâne şümme raddinî bih.

"Allah'ım! İlminle senden işimin hayrını dilerim. Kudretinden güç ve senin fazlu kereminden dilerim. Çünkü senin gücün her şeye yeter, hılbuki benim gücüm yetmez. Sen her gizli şeyi bilirsin, ben ise bundan âkizim. Allah'ım! Bu işim, dinim, geçimim, akıbetim (bugünüm ve geleceğim) için hayırlı ise onu bana nasip eyle, kolaylaştır ve onu bana mübarek kıl. Şayet bu işim, dinim, geçimim, akıbetim için şerli ise, bunu benden, beni de ondan uzaklaştır. Hayır nerede ise onu bana ihsan eyle, sonra beni onunla hoşnut eyle." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1162, 6382, 7390)

۱۱- بَابُ مُقَلِّبِ الْقُلُوبِ وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ وَتَقَلِّبُ أَلْسِنَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ ﴾

11- Bâb: Kalpleri Evirip Çeviren Allah Azze ve Celle
şöyle buyurdu: «Biz onların gönüllerini ve gözlerini çeviririz.»
(En'âm: 110)⁴²

۷۳۹۱- حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ابْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ
سَالِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ أَكْثَرُ مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْلِفُ لَا وَمُقَلِّبِ
الْقُلُوبِ.

7391- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çokça: “Hayır, kalpleri evirip çeviren Allah’a yemin ederim ki” şeklinde yemin ederdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6617, 6628, 7391)

۱۲- بَابُ إِنْ لِلَّهِ مِائَةٌ اسْمٍ إِلَّا وَاحِدًا

12- Bâb: “Allah’ın Yüzden Bir Eksik Olarak Doksan dokuz İsmi Vardır”

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ ﴿ ذُو الْجَلَالِ ﴾ الْعَظَمَةُ ﴿ الْبَرُّ ﴾ اللَّطِيفُ.

İbnu Abbas şöyle dedi: ﴿ ذُو الْجَلَالِ ﴾ Azamet, ﴿ الْبَرُّ ﴾ Lâtif, demektir.

۷۳۹۲- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزَّكَاةِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ لِلَّهِ تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ اسْمًا
مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ ﴿ أَحْصَيْنَاهُ ﴾ حَفِظْنَاهُ.

7392- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’ın

42 Biz o müşriklerin kalplerini imandan, gözlerini hakkı görmekten çeviririz de, daha önce Allaha ve Resulüne iman etmedikleri gibi mucizeyi gördükten sonra da iman etmezler. Biz onları, azgınlıkları içerisinde bırakırız, bocalayıp dururlar. Ne hakka ulaşırlar ne de doğruyu görürler.

yüzden bir eksik olarak doksan dokuz ismi vardır. Kim bu isimleri sayarsa cennete girer”⁴³

Buhârî şöyle dedi: أَحْمَدُهُ Onu ezberledik, manasınadır. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2736, 6410, 7392)

١٣- بَابُ السُّؤَالِ بِأَسْمَاءِ اللَّهِ تَعَالَى وَالِاسْتِعَاذَةِ بِهَا

13- Yüce Allah'ın İsimleriyle İstemek ve Bunlarla Allah'a Sığınmak Bâbı

٧٣٩٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ لِرَأْشِهِ فَلْيَنْقُضْهُ بِصِنْفَةٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَلْيَقُلْ بِاسْمِكَ رَبِّ وَضَعْتَ جَنِّي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَاغْفِرْ لَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ تَابَعَهُ يَحْيَى وَبِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَزَادَ زُهَيْرٌ وَأَبُو ضَمْرَةَ وَإِسْمَاعِيلُ بْنُ زُكْرِيَاءَ عَنْ

43 Arapça'da "isim" kelimesinin çoğulu olan "esmâ" ile "güzel, en güzel" anlamındaki "hüsnâ" kelimelerinden oluşan "esmâu'l hüsnâ" terimi Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i Şeriflerde Allahü Teâlâ'ya nisbet edilen isimleri ifade eder. Esmâu'l hüsnâ teribinin, geniş anlamıyla bunların hepsini kapsamakla birlikte terim olarak daha çok doksan dokuz ismi içerdiği kabul edilir. Esmâu'l hüsnâ teribinde yer alan hüsnâ kelimesi "güzel" mânâsında sıfat veya "en güzel" anlamında ism-i tafdîl (üstünlük sıfatı) sayılmıştır. Her iki hâlde de buradaki güzellik bir gerçeği vurgulamakta olup Allah'ın güzel olmayan bir isminden söz edilemeyeceği için mefhûm-i muhalifini hatıra getirmez. Hadis metnindeki "kim onu sayarsa (men ahsâhâ)" lâfzı bazı rivayetlerde "kim onu ezberlerse (men hafizahâ)" ibaresiyle nakledilmiştir. Hadiste cennet'e girmeye vesile olarak gösterilen "ihşâ" kelimesinin buradaki anlamı üzerinde Buhârî'den itibaren önemle durulmuş ve kelimenin "saymak, ezberlemek, anlamak" şeklindeki sözlük anlamının ötesinde bir mâna taşıdığı görüşü ağırlık kazanmıştır. Öyle anlaşıyor ki bu kelime "İslâm'ın ulûhiyyet inancını naslara başvurmak suretiyle tesbit edip anlamak, benimsemek ve bu inanca uygun bir ruhî yetkinlik kaydetmek" anlamını içermektedir. Kalp iyi ve kötü düşünce ve davranışların yönlendirildiği bir kaynaktır. Eğer inanmış kişinin kalbinde Allah'ı hatırlama yönünde bir gevşeklik olursa burada kötü düşünce ve fikirler daha kolay oluşacaktır. Fakat bu kalpte Allah'ı hatırlama kuvvetli ise bu takdirde kötü düşünce ve fikirler dağılacak bu durum da güzel davranışlara sebep olacaktır.

عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَوَاهُ ابْنُ عَبَّاسٍ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7393- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz yatağına yatacağı zaman izarının iç tarafıyla döşөгünü üç kere silk-sin. Çünkü o kimse, kendisinden sonra ne olduğunu bilmez. Sonra da şöyle desin:

Rabbim, ancak senin isminle yan tarafımı yatağıma koydum. Senin isminle de kaldırıyorum. Eğer canımı tutup alacaksan, beni öldürecekse bana merhamet et! Şayet beni yaşatacaksan, tıpkı salih kullarını koruduğun gibi beni koru!” (Hadisin geçtiğı diğer yerler: 6320, 7393)

٧٣٩٤ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ رَبِيعٍ عَنْ حُدَيْفَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ أَحْيَا وَأَمُوتُ وَإِذَا أَصْبَحَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ.

7394- Huzeyfe ibnul-Yemân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yatağına girdiğı zaman: “Bismike emûtu ve ehyâ” (Senin ismini anarak ölür ve dirilirim) der idi. Uyandığı zaman da şöyle derdi: “Elhamdulil-lâhil-lezi ehyânâ ba'de mâ emâtenâ ve ileyh-in-nuşûr” (Öldürdükten sonra bizi diriltten Allah’a hamd olsun. Dönüş O’nadır.)⁴⁴ (Hadisin geçtiğı diğer yerler: 6312, 6314, 6324, 7394)

44 Burada ölmek ve dirilmek sözüyle Efendimiz uyumayı ve uyanmayı kastetmiştir. Zira uyku küçük ölümdür. Uyuyup uyanmamak da vardır. Bu sebeple bir mü'min, öldürenin de, diriltenin de sadece Allah olduğu hususundaki kesin inancını uyumadan önce bir daha tekrarlamak suretiyle Cenâb-ı Hakk'a hem imanını yenilemiş hem de O'na teslimiyetini arzetmiş olur. Uyanıp da gücünü, kuvvetini ve hareket kabiliyetini yeniden kazandığını görünce “Bizi öldükten sonra diriltten Allah'a hamdolsun” demek suretiyle Allah Teâlâ'ya hem hamdetmiş hem de şükretmiş olur. Bütün bunları suurlu bir şekilde yapan kimse, Cenâb-ı Hakk'ın hem kendisi hem de bütün insanlar ve yaratılmışlar üzerindeki mutlak tasarrufuna olan imanını dile getirmiş ve bütün bunları zihninden geçirmek suretiyle de tefekkür gibi önemli bir ibadeti ifâ etmiş olur.

۷۳۹۵- حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رَبِيعِ بْنِ جِرَاشٍ عَنْ خُرَّشَةَ بْنِ الْحُرِّ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ بِاسْمِكَ تَمُوتُ وَتَحْيَا فَإِذَا اسْتَيْقَظَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ.

7395- Ebu Zer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin yatağına yattığı zaman: “Bismike emûtu ve ehyâ” (Senin ismini anarak ölür ve dirilirim) der idi. Uyandığı zaman da şöyle derdi: “Elhamdülillâhillezi ehyânâ ba’de mâ emâtenâ ve ileyhinnuşûr” (Öldürdükten sonra bizi dirilten Allah’a hamd olsun. Dönüş O’nadır.) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6325, 7395)

۷۳۹۶- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَالِمٍ عَنْ كُرَيْبٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْتِيَ أَهْلَهُ فَقَالَ بِاسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْنَا فَإِنَّهُ إِنْ يُقَدَّرَ بَيْنَهُمَا وَلَدٌ فِي ذَلِكَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْطَانٌ أَبَدًا.

7396- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet biriniz eşiyile cinsi münasebetinden önce: Bismillah Allahümme cennibneş-şeytân ve cennibiş-şeytâne mâ razektenâ [Bismillah (Allah’ın adıyla), Allahım, bizi ve bizden olacak çocuğu şeytandan uzaklaştır] derse ve bu ilişkiden sonra da Allah onlara bir çocuk nasip ederse, şeytan o çocuğa zarar veremez.”⁴⁵ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 141, 3271, 3233 5165, 7396)

45 Hadîs-i şerîf her şeyi Allah’ın yaptığına, hayrın da şerrin de O’ndan geldiğine gönülden inanmanın ve O’na teslim olmanın örneklerinden birini ortaya koymakta ve doğacak çocuklarının iyi bir Müslüman olarak yetişmesini ve yaşamasını isteyen eşlerin cinsel temasta bulunmak istedikleri zaman, bunu Efendimiz’in öğrettiği şekilde Cenâb-ı Hak’tan niyaz etmelerini tavsiye etmektedir. Hadisdeki “biriniz eşiyile birleşeceği zaman” ifadesi, yukarıda kaynaklarını verdiğimiz bazı rivayetlerde “biriniz eşiyile birleşmek istediği zaman” şeklindedir. Böylece bu duanın birleşme esnasında değil, daha önce yapılacağı anlaşılmaktadır. Bununla beraber bu ifadeler, şeytanın doğacak o çocuğa hiçbir şekilde zarar vermeyeceği, onun yanına hiç yaklaşmayacağı anlamına gelmez. Zira şeytanın insanı baştan çıkarmak veya yap-

٧٣٩٧- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا فَضِيلٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ أُرْسِلُ كِلَابِي الْمُعَلَّمَةَ قَالَ إِذَا أُرْسَلَتْ كِلَابُكَ الْمُعَلَّمَةَ وَذَكَرْتَ اسْمَ اللَّهِ فَأَمْسَكَنَ فَكُلْ وَإِذَا رَمَيْتَ بِالْمِعْرَاضِ فَخَرَقَ فَكُلْ.

7397- Adiy ibnu Hatim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Av köpeklerimi avın üzerine salıyorum, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu: “Sen av için eğitilmiş olan köpeklerini Allah’ın ismini⁴⁶ zikredip de av üzerine saldıığında onlar avı senin için tutmuşlarsa, sen o av etini ye. Sen demirli okunu ava attığında avı yaralamışsa, onu da ye!” (Hadisin geçtiği yerler: 2054, 5475, 5476, 5477, 5483, 5484, 5485, 5486, 5487, 7397)

٧٣٩٨- حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ قَالَ سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ عُرْوَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ هَذَا أَقْوَامًا حَدِيثَ عَهْدِهِمْ بِشِرْكٍ يَأْتُونَا بِالْخَمَانِ لَا نَذَرِي يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا أَمْ لَا قَالَ اذْكُرُوا أَتُمُّ اسْمَ اللَّهِ وَكُلُّوا تَابَعَهُ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَالْدَّرَاوَزْدِيُّ وَأَسَامَةُ بْنُ حَفْصٍ.

7398- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir topluluk şöyle dedi:

Ey Allah’ın Rasûlü! Bir kavim bize et getiriyor. Biz, hayvanları keserken onların besmele çekip çekmediklerini bilmiyoruz. Bu etleri yiye-

46 ııği ibadetleri tam bir şuur hâliyle ifa etmesine engel olmak için gönüllere verdiği vesveseden tamamiyle kurtulmak mümkün değildir. Muhtemelen bu ifadesiyle Resûl-i Ekrem Efendimiz, bazı âlimlerin söylediği gibi şeytanın, doğacak çocuğu çarpmayacağını, bedenine ve inancına zarar veremeyeceğini, birleşme sırasında kendilerine yaklaşma fırsatı bulamayacağını anlatmak istemiştir. Bir insan için hayatta en tehlikeli şey, imansız olarak ölmektir. Diğer bir ifadeyle şeytanın insana vereceği en büyük zarar, onu dininden ve imanından etmesidir.

46 Rabbinin adını söyleyerek, onu telâffuz ederek, onu tesbih et. O hâlde maksat yüce Allah’ın adını başta anmak suretiyle onun bereketinden yararlanmaktır. Besmelesiz işte hayır yoktur.

lim mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Bu etler üzerine siz besmele çekin ve yiyin” buyurdu.⁴⁷ (Hadisin geçtiği yerler: 2057, 5507, 7398)

٧٣٩٩ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ
صَحَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِكَبْشَيْنِ يُسَمَّى وَيَكْبَرُ.

7399- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kurban bayramında Allah'ın ismini söyleyerek ve tekbir getirerek iki koç kurbanı kesti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5553, 5554, 5558, 7399)

٧٤٠٠ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ
جُنْدَبِ أَلِّهِ شَهِدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ النَّحْرِ صَلَّى ثُمَّ خَطَبَ فَقَالَ مَنْ
ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَلْيَذْبَحْ مَكَائِهَا أُخْرَى وَمَنْ لَمْ يَذْبَحْ فَلْيَذْبَحْ بِاسْمِ اللَّهِ.

7400- Cundub -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kurban bayramında bayram namazını kıldırdı. Sonra hutbe verip şöyle buyurdu: “Her kim bayram namazını kılmadan önce kurbanını kesmişse onun yerine bir başkasını kurban kessin. Her kim de kurbanını kesmemişse “Bismillah” deyip kurbanını kessin.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 985, 5500, 5562, 6674, 7400)

٧٤٠١ - حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ حَدَّثَنَا وَرْقَاءُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ وَمَنْ كَانَ
خَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ.

47 İnsan yaptığı her işin farkında olmalı, her işi bilerek ve anlayarak yapmalıdır. Ağzına bir lokma götürürken veya bir şeyi yudumlarken bunu kendisine Allah'ın verdiğini hatırlamalı, O'na şükran borçlu olduğunu bilmelidir. Yerken ve içerken besmele çekme alışkanlığını kazanmış bir kimse, şükretme görevini son derece tabii bir şekilde ve kendiliğinden yapmış olur. Et keserkende besmele çekme Allahın bir emridir. Allah adına kesilmeyen etler yenmez. Bu mesele İslâm ümmeti içinde bir çok meselelerin çıkmasının sebep olmuş ve haricî dediğimiz fırkayı dallenin bu konuyu ifsat ederek aşırı gitmesine sebep olmuştur.

7401- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Babalarınız isimleriyle yemin etmeyin. Yemin edecek olan kimse Allah adına yemin etsin veya da sussun”⁴⁸ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2679, 3836, 6108, 6646, 6648)

١٤- بَاب مَا يُذَكَّرُ فِي الذَّاتِ وَالتَّعَوُّتِ وَأَسْمَاءِ اللَّهِ

14- Zât, Sıfatlar Ve Allah'ın İsimleri Hakkında Zikredilen Şeyler Bâbı

وَقَالَ خُبَيْبٌ وَذَلِكَ فِي ذَاتِ الْإِلَهِ فَذَكَرَ الذَّاتَ بِاسْمِهِ تَعَالَى.

Hubeyb İbnu Adiyy el-Ensârî: “Ve zâlik fî zâtî'l-ilâhî...” demiş de, Zâtü Yüce Allah'ın ismine yapışarak zikretmiştir.

٧٤٠٢- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ أَبِي سَفْيَانَ بْنِ أَبِي جَارِيَةَ الثَّقَفِيُّ حَلِيفَ ابْنِي زُهْرَةَ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَةَ مِنْهُمْ خُبَيْبَ الْأَنْصَارِيِّ فَأَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عِيَّاضٍ أَنَّ ابْنَةَ الْحَارِثِ أَخْبَرَتْهُ أَنَّهُمْ حِينَ اجْتَمَعُوا اسْتَعَارَ مِنْهَا مُوسَى يَسْتَجِدُّ بِهَا فَلَمَّا خَرَجُوا مِنَ الْحَرَمِ لِيَقْتُلُوهُ قَالَ خُبَيْبُ الْأَنْصَارِيِّ

مَا أَبَالِي حِينَ أَقْتُلُ مُسْلِمًا عَلَى أَيِّ شَيْءٍ كَانَ لِلَّهِ مَصْرَعِي

وَذَلِكَ فِي ذَاتِ الْإِلَهِ وَإِنْ يَشَأْ يُبَارِكْ عَلَى أَوْصَالِ شَيْءٍ مُمْزَعٍ

48 Yemin: Sağ el; bereket; güç, kuvvet ve güzel mevki, yaralayıcı; kişinin bir haberi kuvvetlendirmek veya bir işi yapıp yapmamak hususundaki azim ve iddiaya güç vermek için Allah'a kase m ya da boşama ve köle azadı gibi bir şeye bağlamak suretiyle akit etmesi anlamında bir fıkıh terimidir. Yemin, daha çok Allah'ın isimleri veya zâtî sıfatlarından birisi anılarak yapılan kase m için kullanılır. Kase m ve hıf kelimeleri arasında nüanslar olmakla birlikte “yemin” ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadırlar. Yemin, akitlerde ve husûmetlerde sözü te'kid için meşrûdur. Meşrûiyetki Kur'ân-ı Kerîm ve Sünnetle sabittir. İslâmın ilk başlarında ana babaya yemin edildirdi bu daha sonra yasaklandı.

فَقَتَلَهُ ابْنُ الْحَارِثِ فَأَخْبَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْحَابَهُ خَبَرَهُمْ يَوْمَ أَصْبَحُوا.

7402- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Uhud savaşıdan dönünce on kişilik bir topluluğu casusluk için bir seriyye gönderdi. Bu gönderilenlerden biri de Hubeyb el-Ensârî idi.

Zuhrî dedi ki: Bana Ubeydullah ibnu İyâd haber verdi ki, ona da Hâris'in kızı Zeyneb şöyle haber vermiştir: O kabîleler zulmedip Hubeyb'i öldürmeye ittifak ettiklerinde Hubeyb, avret yerlerinin kılıklarını temizlemek için bu kıydan bir ustura emanet alıp kullanmıştır. Onlar Hubeyb'i öldürmek üzere Harem'den çıkardıkları zaman, Hubeyb şu beyitleri söylemiştir:

Ben Müslüman olarak Allah için öldürülürken, atılacağım yerim arzın hangi yanı olsa aldırman. Çünkü öldürülmem Allah'ın zâtı yolundadır.

Şayet O isterse kesilip parçalanmış organ eklemleri üzerine bereketler yağdırır!

Akabinde Hubeyb iki rekât namaz kılmış sonra onu Ukbe İbnul-Hâris Tenîm bölgesinde öldürmüş ve asmıştır.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hubeyb ve arkadaşlarının musibete uğradıkları gün sahabîlerine onların haberini bildirmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3045, 3989, 4086, 7402)

٥- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَيَحْذَرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ﴾ وَقَوْلِهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ﴾

15- Allah Azze ve Celle'nin: «Allah, sizi kendisinden sakındırıyor» (Âli İmrân: 28)⁴⁹ Kavli Bâbı

49 Müminler, diğer mümin kardeşlerini bırakıp ta düşmanları olan kâfirleri dost ve yardımcı edinmesinler. Dinleri hususunda onlarla samimi olup Müslümanların sırlarını onlara aktarmasınlar. Bunu yapanların, Allah'tan bekleyecekleri hiçbir şeyleri yoktur. Allah onlardan beridir. Onlar da Allah'tan uzaktırlar. Ancak kâfirlerden çekinme hâliniz müstesnadır. Bu durumda dillerinizle dostluğunuzu söyleyip kalplerinizle onlara düşmanlık besleyebilirsiniz. Allah sizi, kendisinden sakındırır. Ona karşı isyan etmeyin ve düşmanlarını dost edinmeyin. Öldükten sonra dönüşünüz

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Allah Meryem'in oğlu İsa'ya demişti ki: *Ey Meryem oğlu İsa! Beni ve anamı Allah'tan başka iki ilâh edinin diye insanlara sen mi söyledin? İsa ise, şöyle demişti: Seni tenzih ederim. Hakkım olmayan bir şeyi söylemek bana yakışmaz. Zaten bunu söylemiş olsam, sen onu muhakkak bilirdin. Sen, benim içimde olanı bilirsin; fakat ben senin içindekini bilmem. Şüphe yoktur ki sen, gaybları hakkıyla bilirsin.*» (Mâide: 116)⁵⁰

٧٤٠٣ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنِ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ أَحَدٍ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ وَمَا أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ الْمَذْحُ مِنَ اللَّهِ.

7403- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müminleri Allah'tan ziyade kötülüklerden koruyan bir kimse yoktur. Müminlerin en büyük koruyucusu olduğu için Allah, açık, gizli bütün kötülükleri, çirkin işleri haram kılmıştır. Bir de Allah'tan daha çok övülmeyi seven kimse yoktur.” (Hadisin Geçtiği diğer yerler: 4634, 4637, 5220, 7403)

ancak Allah'adır. O, sizleri amellerinize göre hesaba çekecektir. Bazı müminlerin, Yahudilerden arkadaşları vardı. Onlarla dostluk kuruyorlardı. Sahabilerin bir kısmı bunlara “Yahudilerden uzak durun. Sizi dininizden çıkarıp iman etmenizden sonra sizi saptırmasınlar. Onlarla arkadaşlıktan çekinin” demişlerdi. Buna rağmen, dostluk kuran müminler bu öğüdü dinlemediler ve bunun üzerine bu âyet nazil oldu.

- 50 Allah, Peygamberleri bir araya toplayacağı kıyamet gününde veya İsa'yı göğe kaldırdığı zamanda ona, “Ey Meryemoğlu İsa, insanlara sen mi dedin ki: “Allah'ın dışında beni ve annemi, kendisine ibadet edilen iki ilâh edinin?” İsa da O'na dedi ki: “Ey rabbim ben, böyle bir şeyi yapmak veya konuşmaktan beriyim. Seni bundan tenzih ederim. Benim, hakkım olmayan böyle bir şeyi söylemeye ne haddim var? Çünkü ben de annem de senin yarattığın kullarız. Kulların nasıl olur da rabblik iddiasında bulunabilirler? Şayet ben böyle bir şey söylemiş olsaydım sen onu bilirdin. Çünkü senden hiçbir şey gizli değildir. Sen benim kalbimde gizlediğim şeyleri dahi bilirsin. Açıkça söylediğim şeyleri nasıl bilmezsin? Ben, senin bana bildirmediğin şeyleri bilmem. Şüphesiz ki sen, senin dışında kimsenin bilemeyeceği gizli şeyleri bilersin.

٧٤٠٤- حَدَّثَنَا عَبْدَانُ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ كَتَبَ فِي كِتَابِهِ وَهُوَ يَكْتُبُ عَلَى نَفْسِهِ وَهُوَ وَضَعَ عِنْدَهُ عَلَى الْعَرْشِ إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي.

7404- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah mahlûkları yarattığı zaman kendi yanında Arş’ın üstünde olan kitabında ‘Rahmetim öfkeme galip olmuştur’ diye yazdı.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3194, 7404, 7416, 7553, 7554)

٧٤٠٥- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ سَمِعْتُ أَبَا صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشَيْءٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً.

7405- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Az-ze ve Celle şöyle buyurur: Ben kulumun beni zannı yanındayım. Kulum beni andığı zaman ben muhakkak onunla beraber bulunurum. O beni nefsinde zikrederse, ben de onu zatımda zikrederim. Eğer o beni bir topluluk içinde anarsa, ben de onu o topluluktan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım. Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşıyorum. Kulum bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!”⁵¹ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7405, 7505, 7537)

51 İmanın en faziletli hâlinin ihsan ve murakabe (Allah’ın gözetimi altında olduğunu bilmek) makamı olduğunu göstermektedir. Bu ise kulun, görüyor ve O’nu müşahade ediyormuşçasına Rabbine ibadet etmesidir. Nerede olursa olsun, Allah’ın da kendisiyle birlikte olduğunu bilmesidir. Her ne konuşur, ne yapar ve her ne işe dalarsa mutlaka yüce Allah’ın kendisini görmekte ve gözetmekte olduğunu bilmesidir.

۱۶- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾

16- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Ey Muhammed! Allah ile beraber başka bir ilâha ibadet etme! Zira Allah'tan başka hakkıyla kendisine ibadet edilecek hiçbir ilâh yoktur. Allah'ın yüzü dışında her şey helâk olacaktır.» (Kasas: 88)

۷۴۰۶- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَمْرِو عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَنْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْزِكُمْ﴾ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعُوذُ بِوَجْهِكَ فَقَالَ ﴿أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجَلِكُمْ﴾ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعُوذُ بِوَجْهِكَ قَالَ ﴿أَوْ يَنْبِسُكُمْ شَيْعًا﴾ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا أَيْسَرُ.

7406- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«De ki: Allah, sizin üzerinizden⁵² azap göndermeye kâdirdir.» âyeti inince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Allahım! Senin vechine sığınırım” dedi.

«veya sizin ayaklarınızın altından» Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Allah’ım! Senin vechine sığınırım” dedi.

«yahut sizi fırkalara ayırıp birbirinize düşürerek kötülüklerinizi birbirinize tattırmaya kadirdir!”» Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Bu daha kolaydır” buyurdu. (Hadisin geçtiği yerler: 4628, 7313, 7406)

52 Yüce Allah'ın uluvv ile fevkiyyeti (yani yukarıda ve üstte oluşu) hususunda açık ifadeler taşımaktadır. Bu nasslardan kasıt semada yüce Allah'ı ihtiva eden bir zarfın bulunduğunu anlatmak değildir. Aksine: “fi: ...de, da” birçok ilim ehli ve dâbilginlerinin söyledikleri gibi “ala: üzerinde, ...e, a” anlamındadır ve birçok yerde “fi” edatı “alâ” anlamında da kullanılmaktadır. Yüce Allah'ın: “Ve andolsun hurmadallarına asacağım.” (Tâ-hâ, 20/71) buyruğunda olduğu gibi; yahut ta semadan tasıt üst cihettir. Her iki anlama göre de bu buyruklar yüce Allah'ın yarattıklarını üstünde oluşuna dair açık bir nass teşkil etmektedir. Sözü geçen “rukye” (okuma) yoluyla hastaya şifa talebinde bulunmak, tedavi etmek) hadisinde rububiyeti, uluhi-

۱۷-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَلَتُصْنَعَنَّ عَلَىٰ غَيْبِي﴾ لُغْذَىٰ وَقَوْلِهِ جَلَّ ذِكْرُهُ
﴿تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا﴾

17- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

Ey Mûsâ! gözümlün önünde terbiye olup yetişesin diye de üzerine kendimden bir sevgi koydum. (Tâhâ: 39)⁵³

وَلَتُصْنَعَنَّ Gıdalandırılman için, demektir.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Onu, tahta levhalardan çivilenip yapılmış, inkâr edilen Nuh'a mülkâfat olarak verilmiş, gözümlüün önünde ve korumamız altında yüzüp giden bir gemiye bindirmiştik.*» (Kamer: 14)

yeti, isminin takdisi, yaratıklarının üstünde oluşu, şer'î ve kaderî emrinin umumi oluşu belirtilerek O'na senada bulunulmak suretiyle tevessülde bulunulmaktadır. Daha sonra da bütün semavattakileri kuşatan rahmeti vesile olarak zikredilip yer-yüzünde bulunanlara da bu rahmetinden bir pay ayırması istenmektedir. Arkasından büyük ve küçük günahların bağışlanması için yalvarılmaktadır. Sonra da yüce Allah'ın kulları arasından hoş ve temiz kimseler olan peygamberler ile onlara tâbi olanlar hakkındaki özel anlamıyla rububiyeti vesile kılınmaktadır. Bu rububiyetinin eserleri arasında ise onları din ve dünyanın gizli ve açık nimetlerine garketmiş olmasıdır. Yüce Allah'a bu çeşitli vesileler ile yapılan bir duanın hemen hemen reddi söz konusu olmaz. Bundan dolayı Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu duadan sonra ne kadar hastalık varsa, mutlaka ortadan sildiği Allah'ın şifasını istemek için dua etmiş bulunmaktadır. Bu duasında da yüce Allah'tan başkasına yalvarmak söz konusu değildir. Bu duada Allah'tan başkasına yapılan herhangi bir yalvarıp yakarma yoktur. Birtakım zatlarla, şahıslarla, filanın hakkı, filanın yüzü suyu hürmeti ve buna benzer ifadeler ile vesileler kılan, araçlar koyan, kabir abidleri acaba bunun farkına varırlar mı?

- 53 Yüce Allah peygamberi Musa -Aleyhisselam-'a hitap etmekte ve ona kendi tarafından bir sevgi bırakmış olduğunu bildirmektedir. Yani şanı yüce Allah onu sevdiği gibi, mahlûkatına da sevdirmişti. Musa -Aleyhisselam-'ın kendi gözü önünde yetişmesini sağladığını ve risaletini Firavun ve kavmine taşımasını sağlayabilecek şekilde terbiye edilip, yetiştirilmesi için gerekli şartları sağlamış olduğunu haber vermektedir. Musa'nın annesi, Firavun'un, İsrailoğulları'nın her doğan erkek çocuğun öldürülmesini emrettiği yılda, Musa'yı dünyaya getirmiş ve Firavun'un, kendi çocuğunu da öldürteceğinden korkmuştur. Bunun üzerine Allah Teala Musa'nın annesine, ya zamanındaki Peygamberler vasıtasıyla veya bizzat kalbine ilham ederek Musa'yı küçük bir sandığın içine koymasını ve onu Nil nehrine bırakmasını bildirmiştir. Musa'nın annesi, Allah Teala'nın, kendisine ilham ettiği şeyi yapmıştır. Firavun her zaman olduğu gibi bir sabah Nil nehrinin kenarındaki sarayının bahçesinde karısı Âsiye ile birlikte otururlarken, nehir, sandığı getirip kena-

٧٤٠٧- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَةُ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ ذُكِرَ الدُّجَالُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ وَأَشَارَ بِيَدِهِ إِلَى عَيْنِهِ وَإِنَّ الْمَسِيحَ الدُّجَالَ أَعْوَرُ الْعَيْنِ الْيُمْنَى كَأَنَّ عَيْنَهُ طَائِفَةٌ.

7407- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında Deccâl zikrolundu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Şüphesiz Allah sizin üzerinize gizli olmaz. Muhakkak ki Allah şaşkı değildir. -Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gözüne işaret etti ve- Mesih Deccal'n sağ gözü şaşkıdır. Onun gözü sanki salkımından dışarı çıkmış, iri bir üzüm tanesi gibidir."⁵⁴ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3057, 3337, 3439, 4402, 6175, 7123, 7127, 7407)

٧٤٠٨- حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ غُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنَا قَتَادَةُ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا بَعَثَ اللَّهُ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَتَدْرَ قَوْمَهُ الْأَعْوَرَ الْكَذَّابَ إِنَّهُ أَعْوَرُ وَإِنْ رَبُّكُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرَ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كَافِرٌ.

ra attı. Firavun sandığının getirilmesini emretti. Sandık getirildi. Firavun onu açtı. İçeride beşik şekline getirilmiş bu sandıkta Musa bulunuyordu. Allah Teala Musa'yı Firavun'a sevdirdi. Firavun ve hanımı onu alıp büyüttü. Âyet-i Kerime: "Musa'yı benim de onun da düşmanı olan biri alsın." buyurulmaktadır. Bu düşmandan mıkasat, Firavun'dur. Firavun ilâhîlik iddiasında bulunduğu için Allah'ın düşmanı olmuştur. Musa'nın büyüüp Peygamber olmasından sonra kendisini imana davetmesi üzerine de ona düşman olmuştur. Âyet-i Kerime "Seni sevimli kıldım" fâdesi zikredilmektedir. Bundan maksat, Allah teâlânın, insanların kalplerine Musayı sevme duygusunu yerleştirmesidir. Yahut Musa'yı vücutça yakışıklı yaratmasıdır. Yine âyet-i Kerime "Seni sevimli kıldım ki, muhafazam altında yetişesin." buyurulmaktadır. Burada ifade edilen muhafaza altında bulundurulmaktan maksat, "Benim iradem ve sevgim ile beslene ve büyüyesin." demektir. Yahut "Bütün lâillerinde benim denetimim altında bulunasın." demektir.

54 "Basîr" de ne kadar ince ve hissedilemez gibi görülse ya da uzak olsa dahi kişi cisim ve renk türünden görölme özelliğine sahip her şeyi idrak eden demektir. İn-gellerin, perdelerin onun görmesine olumsuz bir etkisi yoktur. Bu müf'il (veziindeki ism-i fail) anlamında "fail" veznindedir. Bu da şanı yüce Allah hakkındabasar sıfatının kendi zatına lââyık şekliyle sabit olduğunun delilidir.

7408- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ümmeti-ni, bir gözü şaşlı ve çok yalancı olan Deccal’dan sakındırmayan hiçbir peygamber gönderilmedi. Haberinizi olsun ki, o şaşlı gözlüdür. Rabb’iniz ise şaşlı gözlü değildir. Muhakkak ki Deccâl’in iki gözünün arasında “Kâfir” (كَافِرٌ) yazılmıştır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7131, 7408)

۱۸- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ ﴿هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ﴾

18- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«O, yaratan, var eden, şekil veren Allah’tır.» (Haşr: 24)

۷۴۰۹- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا وَهْبٌ حَدَّثَنَا مُوسَى هُوَ ابْنُ عَقْبَةَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنْ ابْنِ مُحَيْرِيزٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ فِي غَزْوَةِ بَنِي الْمُصْطَلِقِ أَنَّهُمْ أَصَابُوا سَبَايَا فَأَرَادُوا أَنْ يَسْتَمْتِعُوا بِهِنَّ وَلَا يَحْمِلْنَ فَسَأَلُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْعَزْلِ فَقَالَ مَا عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَفْعَلُوا فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ كَتَبَ مَنْ هُوَ خَالِقٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَقَالَ مُجَاهِدٌ عَنْ قَزْعَةَ سَمِعَتْ أَبَا سَعِيدٍ فَقَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَتْ نَفْسٌ مَخْلُوقَةٌ إِلَّا اللَّهُ خَالِقُهَا.

7409- Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mustalik oğulları savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber çıktık. Arap kadınlarından bir çok esir elde ettik. Esir aldığımız kadınlara yaklaşmak ve onların hamile kalmamaları için azil yapmak istedik. Bu azil meselesini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem soralım dedik ve O’na bundan sorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Azli yapmamanız üzerinize vacip değildir. Çünkü şu muhakkak ki, Allah’ın kıyamet gününe kadar dünyaya gelmesini yazmış olduğu her bir hayat sahibi insan, mutlak dünyaya gelecektir.”

Mucâhid ibnu Cebr: Râvî Kazaa’dan söyledi ki, o: Ben Ebu Saîd’den azl hakkında işittim, o: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yaratılması takdir edilmiş olan hiçbir nefis hariç olmamak

üzere muhakkak Allah onların hepsini yaratacaktır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2229, 2542, 4138, 5210, 6603, 7409)

١٩-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿لَمَّا خَلَقْتُ يَدَيَّ﴾

19- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«*Rabbi ona şöyle demişti: Ey İblis! Ellerimle yarattığım insana secde etmekten seni alıkoyan nedir?*» (Sâd: 75)⁵⁵

٧٤١٠- حَدَّثَنِي مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَجْمَعُ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ فَيَقُولُونَ لَوْ اسْتَشْفَعْنَا إِلَى رَبِّنَا حَتَّى يُرِيحَنَا مِنْ مَكَانِنَا هَذَا فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ يَا آدَمُ أَمَا تَرَى النَّاسَ خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِهِ وَأَسَجَدَ لَكَ مَلَائِكَتُهُ وَعَلَّمَكَ أَسْمَاءَ كُلِّ شَيْءٍ أَشْفَعُ لَنَا إِلَى رَبِّنَا حَتَّى يُرِيحَنَا مِنْ مَكَانِنَا هَذَا فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكَ وَيَذْكُرُ لَهُمْ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَهَا وَلَكِنْ ائْتُوا نُوحًا فَإِنَّهُ أَوَّلُ رَسُولٍ بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ فَيَأْتُونَ نُوحًا فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ وَلَكِنْ ائْتُوا إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَ الرَّحْمَنِ فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ لَهُمْ خَطَايَاهُ الَّتِي أَصَابَهَا وَلَكِنْ ائْتُوا مُوسَى عَبْدًا آتَاهُ اللَّهُ التَّوْرَةَ وَكَلَّمَهُ تَكْلِيمًا فَيَأْتُونَ مُوسَى فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ لَهُمْ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ وَلَكِنْ ائْتُوا عِيسَى عَبْدَ اللَّهِ وَرَسُولَهُ وَكَلِمَتَهُ وَرُوحَهُ فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ وَلَكِنْ ائْتُوا مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدًا غُفِرَ لَهُ

55 “Kendi ellerimle... seni ne alıkoydu?” buyruğu, şanı zatına yakışan bir şekilde gerçek anlamı ile onun sıfatı olmak üzere yüce Allah'ın iki elinin olduğunu ihtiva etmektedir. Ayet-i kerîmede yüce Allah İblis'i elleriyle yaratmış olduğu Âdem'e secde etmediğinden dolayı azarlamaktadır. Burada “iki el”in kudret diye yorumlanması imkânsızdır. Çünkü İblis de dahil olmak üzere her şeyi yüce Allah kudretiyle yaratmıştır. Bu durumda Âdem'in ayrıcalıklı bir konumda olduğunu belirten bir özelliği kalmaz. Aynı şekilde “iki el” in nimet, kudret veya başka bir anlamda kullanılmaları ancak gerçek anlamıyla iki ele sahip olarak nitelendirilen kimseler hakkında söz konusu olabilir. Bundan dolayı meselâ, rüzgârın eli vardır, suyun eli vardır, denilmez.

[illegible]

**7410- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sal-
lallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:**

“Müminler kıyamet günü toplanırlar ve:

-Rabbimizin katında bize şefa'at edecek birini bulsak, derler.

Akabinde Âdem'e gelirler ve şöyle derler:

-Sen insanların babası Âdem'sin. Allah seni kendi eliyle yarattı, meleklerini sana secde ettirdi ve sana her şeyin ismini öğretti. Bulunduğumuz şu durumdan bizleri rahata erdirmesi için Rabb'in katında bizler için şefaatçi ol!

Âdem aleyhisselâm Allah Azze ve Celle'nin yasaklamış olduğu ağaca yaklaşarak onun meyvesinden yediği günahını hatırlayarak utanır ve:

-Ben Allah katında sizin için şefaâtçi olamam. Siz, Allah'ın yeryü-
züne ilk Rasûl olarak gönderdiği Nuh aleyhisselâma gidin.

Akabinde insanlar Nûh aleyhisselâma gelirler. Nûh da Rabb'inden,

hakkında hiçbir bilgisinin bulunmadığı «*Rabbim! Yeryüzünde kâfirlerden tek bir kişi bırakma*» (Nuh: 26) sözünü söylediğini, bundan dolayı utandığını söyler ve:

-Ben şefaata edecek durumda değilim. Sizler Halîlur-Rahman olan İbrahim aleyhisselâma gidin.

Onlar da İbrahim aleyhisselâmın yanına gelirler. İbrahim aleyhisselâm da diğer peygamberler gibi şöyle der:

-Ben buna ehil değilim. Siz Allah'ın, onunla konuştuğu ve kendisine Tevrat'ı verdiği bir kul olan Musa'ya gidin.

Bu defa da onlar da Musa'ya gelirler. Mûsâ da bir nefis karşılığında olmaksızın bir kimseyi öldürdüğünü ve bu sebepten dolayı Rabbisinden utandığını beyan eder ve:

-Ben buna ehil değilim. Siz Allah'ın kulu ve Rasûlü, Allah'ın Kelimesi ve Ruhu olan İsa aleyhisselâma gidin, der.

Onlar İsa aleyhisselâmın yanında kendilerine Allah katında şefaate etmesini istemek için gittiklerinde İsa aleyhisselâm onlara:

-Ben buna ehil değilim. Siz bir kul olan ve gelmiş geçmiş bütün günahları bağışlanmış olan Muhammed'e gidin, der.

Onlar da benim yanıma gelirler. Ben de Rabb'im huzuruna izin istemek üzere giderim. Bana izin verilir. Rabb'imi görünce secdeye kapanırım. Allah beni dilediği kadar bu vaziyette bırakır. Sonra Allah tarafından:

-Başını kaldır, iste; sana verilir, söyle; sözün iştilir, şefaate et; şefaatin kabul edilir, denilir.

Ben başımı kaldırır ve bana öğreteceği bir hamd ile Rabb'ime hamd eylerim. Sonra şefaate ederim. Benim için bir miktar belirlenir. Ben de o miktar insanı cennete girdiririm. Sonra tekrar Rabbime dönerim. Rabb'imi görünce, bundan evvel yaptığım gibi, secdeye kapanırım. Sonra şefaate ederim. Yine benim için bir miktar belirlenir. Ben o belirlenen insanları cennete girdiririm. Sonra üçüncü defa Rabb'ime dönerim, sonra dördüncü defa dönerim ve şöyle derim:

-Cehennemde Kur'ân'ın hapsettiği ve üzerlerine orada ebedî cehennemde kalmaları vacip olanlardan başkası kalmadı."

"Lâ ilâhe illallah diyen ve kalbinde bir arpa ağırlığına hayır yani iman bulunan kimseler ateşten çıkar. Bundan sonra Lâ ilâhe illallah diyen

ve kalbinde bir buğday tanesi ağırlığı kadar hayır bulunan kimseler ateş-ten çıkar. Daha sonra Lâ ilâhe illallah diyen ve kalbinde bir tek zerre ağırlığı kadar hayır olan kimseler ateşten çıkar.”⁵⁶ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 44, 4476, 6565, 7410, 7440, 7509, 7510, 7516.)

٧٤١١- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّكَاذِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَدُ اللَّهِ مَلَأَى لَا يَغِيضُهَا نَفَقَةٌ سَحَاءُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَقَالَ أَرَأَيْتُمْ مَا أَلْفَقَ مِنْذُ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فَإِنَّهُ لَمْ يَغِيضْ مَا فِي يَدِهِ وَقَالَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ وَيَدُهُ الْأُخْرَى الْمِيزَانُ يَخْفِضُ وَيَرْفَعُ.

7411- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Muhakkak ki Allah’ın eli doludur ve elindekini gece-gündüz infak etmesiyle, kullarına vermesi onu eksiltmez.⁵⁷ Allah’ın göğü ve yeri yarattığı günden bu yana O’nun kullarına verdiği nimetleri hiç düşündünüz mü? Bundan bana haber verebilir misiniz? Muhakkak ki Allah’ın elinde olandan hiçbir şey eksilmemiştir. O’nun Arş’i⁵⁸ su üzerinde idi. Mizan da O’nun elindedir ve mizan alçalır ve yükselir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4684, 5352, 7411, 7419, 7496)

٧٤١٢- حَدَّثَنَا مُقَدَّمُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي عَمِّي الْقَاسِمُ بْنُ يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ اللَّهَ يَقْبِضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْأَرْضَ وَتَكُونُ السَّمَوَاتُ بِمِيزَانِهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ.

7412- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun-

56 4476 nolu rivayette gerekli açıklama yapıldı.

57 Müslim’deki lâfzi manası da şöyledir: “Allah’ın sağ eli dopdoludur. Hiç eksilmez. O, gece gündüz durmadan infak eder. Gökleri ve yeri yarattığı günden beri infak ettiklerini bir düşünün. Bu dahi onun sağ elinde bulunanı eksiltmiş değildir.”

58 Bu hadiste hem yüce Allah’ın arşının üstünde oluşuna, hem ilminin bütün varlıkları kuşatmasına iman birarada zikredilmektedir. Yakınlığı hâlinde bile yüce olan, yüceliğinde bile yakın olan Allah’ın şanı ne yücedir! O bütün eksikliklerden münezzehtir.

şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz Allah kıyamet gününde bütün yeryüzünü avucuna alır, gökler de O’nun sağ elinde olur. Sonra da: Melik ancak benim! buyurur.”

٧٤١٣- رَوَاهُ سَعِيدٌ عَنْ مَالِكٍ وَقَالَ عُمَرُ بْنُ حَمْزَةَ سَمِعْتُ سَالِمًا سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا وَقَالَ أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ.

7413- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Allah yeryüzünü dürecektir” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4812, 6519, 7382, 7413)

٧٤١٤- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ سَمِعَ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنِي مَنْصُورٌ وَسُلَيْمَانُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ يَهُودِيًّا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ يُنْسِكُ السَّمَوَاتِ عَلَى إِبْصَاحٍ وَالْأَرْضِينَ عَلَى إِبْصَاحٍ وَالْجِبَالَ عَلَى إِبْصَاحٍ وَالشَّجَرَ عَلَى إِبْصَاحٍ وَالْخَلَائِقَ عَلَى إِبْصَاحٍ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِدُهُ ثُمَّ قَرَأَ ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾ قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ وَزَادَ فِيهِ فَضِيلُ بْنُ عِيَّاضٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَجُّبًا وَتَصْدِيقًا لَهُ.

7414- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına Yahudî hahamlarından bir haham geldi ve şöyle dedi:

-Ey Muhammed! Bizler kitaplarımızda şu lâfızları bulmaktayız: Allah gökleri bir parmağında, yer tabakalarını bir parmağında, bütün ağaçları bir parmağında, suları ve toprakları bir parmağında, diğer mahlûkları da bir parmağında tutar ve: Melik benim, der.

Haham'ın Tevrat'tan naklettiği bu sözlerine karşılık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem azı dişleri gözükecek şekilde güldü. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu: **«Allah'ı gerektiği gibi takdir edememişlerdir. Kıyamet günü, yeryüzül bütünüyle O'nun elinde, gökler de elinde dürrülmüş olacaktır. Allah, onların şirk koştukları şeylerden münezzehtir ve çok yücedir.»** (Zümer: 67)

Yahya İbnu Saîd el-Kattân bu hadîsi söyledi de bunda şunu ziyade etti: Fudayl ibnu İyad, Mansur'dan; O da İbrahim'den; O da Abîde'den; O da Abdullah ibnu Mesud'dan şunu ziyade etti: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Yahudî âliminin Tevrat'tan naklettiği bu sözünden hoşlanarak ve onu tasdik ederek, azı dişleri görülünceye kadar güldü. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4811, 7414, 7415, 7451, 7513)

٧٤١٥- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنُ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ سَمِعْتُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ سَمِعْتُ عَلْقَمَةَ يَقُولُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَقَالَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ إِنَّ اللَّهَ يُنْسِكُ السَّمَوَاتِ عَلَى إِبْصِعٍ وَالْأَرْضِينَ عَلَى إِبْصِعٍ وَالشَّجَرَ وَالنَّارَ عَلَى إِبْصِعٍ وَالْخَلَائِقَ عَلَى إِبْصِعٍ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَنَا الْمَلِكُ فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ ثُمَّ قَرَأَ ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾.

7415- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına Ehli Kitaptan bir adam geldi ve şöyle dedi:

-Ey Ebul-Kâsim! Allah gökleri bir parmağında, yer tabakalarını bir parmağında, bütün ağaçları bir parmağında, suları ve toprakları bir parmağında, diğer mahlûkları da bir parmağında tutar ve: Melik benim, der.

Bunun üzerine ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in azı dişleri gözükününceye kadar güldüğünü gördüm. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu: **«Allah'ı gerektiği gibi takdir edememişlerdir.»** (Zümer: 67) (Hadisin geçtiği yerler: 4811, 7414, 7415, 7451, 7513)

۲۰- بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا شَخْصَ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ

20- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Allah’tan Daha Kıskanç Kimse Yoktur” Hadisi Bâbı

وَقَالَ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ لَا شَخْصَ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ.

Ubeydullah ibnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Abdulmelik; “Allah’tan daha kıskancı yoktur” demiştir.

۷۴۱۶- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ التَّبُودَكِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّالَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ

الْمَلِكِ عَنْ وَرَادٍ كَاتِبِ الْمُغِيرَةِ عَنْ الْمُغِيرَةِ قَالَ قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ لَوْ رَأَيْتُ رَجُلًا مَعَ امْرَأَتِي لَضَرَبْتُهُ بِالسَّيْفِ غَيْرَ مُصَفِّحٍ قَبْلَ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَتَعْجَبُونَ مِنْ غَيْرَةِ سَعْدٍ وَاللَّهِ لَأَنَا أَغْيَرُ مِنْهُ وَاللَّهُ أَغْيَرُ مِنِّي وَمِنْ أَجْلِ غَيْرَةِ اللَّهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا أَحَدٌ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْعُذْرُ مِنَ اللَّهِ وَمِنْ أَجْلِ ذَلِكَ بَعَثَ الْمُبَشِّرِينَ وَالْمُنذِرِينَ وَلَا أَحَدٌ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمَدْحَةُ مِنَ اللَّهِ وَمِنْ أَجْلِ ذَلِكَ وَعَدَ اللَّهُ الْجَنَّةَ.

7416- Muğîra ibnu Şu’be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sa’d ibnu Ubâde: Karımla beraber bir erkek görürsem, hiç aman vermeden onu kılıcımın keskin ağzıyla vurur öldürürdüm, demişti. Onun bu sözü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ulaşınca, yanında bulunanlara şöyle buyurdu: “Sizler Sa’d’ın bu kıskançlığına şaşıyor musunuz? Emin olunuz ki, ben ondan daha kıskancım. Allah da muhakkak benden daha çok kıskançtır. İşte Allah’ın bu kıskançlığından dolayıdır ki, Allah açık, kapalı bütün çirkin işleri haram kılmıştır. Allah’tan daha çok hücceti seven hiçbir kimse de yoktur. İşte bundan dolayıdır ki, Allah birçok müjdeciler ve uyarıcılar göndermiştir. Bir de Allah Azze ve Celle’den daha fazla övülmeyi seven kimse de yoktur. İşte bundan dolayıdır ki, kendisine itaat edenlere cenneti vadetmiştir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6846, 7416)

۲۱-بَاب ﴿قُلْ أَيْ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ﴾

21- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«De ki: Şahitliği en büyük olan şey hangisidir? Yine de ki: Benimle sizin aranızdaki yegâne şahit Allah'tır.» (En'âm: 19)

فَسَمَّى اللَّهُ تَعَالَى نَفْسَهُ شَيْئًا وَسَمَّى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقُرْآنَ شَيْئًا وَهُوَ صِفَةٌ مِنَ صِفَاتِ اللَّهِ وَقَالَ ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾

Allah Azze ve Celle kendi nefsi “Şey” diye isimlendirmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Kur’ân’ı “Şey” diye isimlendirmiştir. O ise, Allah’ın sıfatlarından bir sıfattır.

Allah Azze ve Celle: «Allah’ın yüzü dışında her şey helâk olacaktır.» (Kasas: 88)⁵⁹ buyurmuştur.

59 Kitap ve sünnetteki “yüz” sıfatını isbat eden nasslar sayılamayacak kadar pek çoktur. Bunların hepsi de vechi (yüzü) cihet, mükâfat ya da zat diye tefsir eden Muattıla’nın tevillerinin anlamsız olduğunu ortaya koymaktadır. Hak ehlinin kabul ettiği görüş; vechin zattan ayrı bir sıfat olduğudur. Bu sıfatın Allah hakkında sabit olduğunu kabul etmek yüce Allah’ın -Mücessime’nin belirttiği gibi- birtakım azalardan meydana gelmiş olduğunu gerektirmez. Aksine bu, yakışan şekliyle yüce Allah’ın bir sıfatıdır. Hiçbir yüz O’na benzemediği gibi, O’nun yüzü de hiçbir yüze benzemez. Muattile bu iki âyet-i kerîme’yi yüz’den zâtın kastedildiğine delil göstermişlerdir. Zira kalıcılıkta ve sonunun gelmeyişi hususunda vechin herhangi bir özelliği bulunmamaktadır. Bizler böyle bir delillendirmeye şu şekilde karşı çıkıyoruz: Şâyet yüce Allah’ın gerçek anlamıyla bir vechi bulunmamış olsaydı, bu lâfız zat anlamında kullanılmış olmazdı. Çünkü belli bir anlam için kullanılan bir lâfzın o sığata sahip olan zat hakkında o lâfzın, aslî manası sabit olmadığı sürece bir başka anlamda kullanılamaz. Çünkü zihnin gerektirici olandan, gerekene intikal edebilmesi başka türlü mümkün değildir. Diğer taraftan onların bu mecazi yorumlarını başka bir yolla da çürütmek mümkündür. Burada vech lâfzı kullanılıp zat kastedilmiştir, demek yerine, kalıcılık veche isnat edilmiştir. Bu ise zâtın da kalıcı olmasını gerektirir, denilir. el-Beyhakî’nin, el-Hattabî’den naklettiğine göre yüce Allah vechi zata izafe edip, sıfatı (celâl ve ikram sahibi) da veche izafe ederek: “Celâl ve ikram sahibi Rabbinin vechi ise kalıcıdır” diye buyurmuş olması, burada “vech”in zikredilmesinin sıfat olmadığına, buna karşılık “celâl ve ikram sahibi” ibaresinin “vechin” sıfatı olduğuna, “vech”in ise “zat”ın sıfatı olduğuna delil teşkil etmektedir. Yine Ebu Musa el-Eş’arî’nin rivayet ettiği şu hadiste de şöyle denilmektedir: “O’nun hicabı nur yahut nâr’dır. Eğer hicabını açacak olur ise vechinin parıltıları yarattıklarından gözünün ulaştığı her bir şeyi muhakkak yakardı.” (Sahih bir hadis-

٧٤١٧- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِرَجُلٍ أَمَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ شَيْءٌ قَالَ نَعَمْ سُورَةٌ كَذَا وَسُورَةٌ كَذَا لِسُورٍ سَمَاهَا.

7417- Sehl ibnu Sa'd es-Sâidî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kadınla evlenmek isteyen bir erkeğe: “Kur’ân’dan ezberinde bir şey var mı?” diye sordu. O da: Ezberimde şu ve şu âyetler var, diyerek surelerin adını söyledi. (Hadisin geçtiği yerler: 5029, 5030, 5087, 5121, 5126, 5132, 5135, 5141, 5149, 5150, 5871, 7417)

٢٢-بَاب ﴿وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ﴾ ﴿وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾

22- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavilleri Bâbı

«O'nun arşı su üstünde idi.» (Hûd: 7) «O, büyük Arş'ın Rabbi-dir.» (Tevbe: 129)

قَالَ أَبُو الْعَالِيَةِ ﴿اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ﴾ اِرْتَفَعَ ﴿فَسَوَّاهُنَّ﴾ خَلَقَهُنَّ وَقَالَ مُجَاهِدٌ ﴿اسْتَوَى﴾ عَلَا عَلَى الْعَرْشِ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ ﴿الْمَجِيدُ﴾ الْكَرِيمُ وَ ﴿الْوَدُودُ﴾ الْحَبِيبُ يُقَالُ ﴿حَمِيدٌ مَجِيدٌ﴾ كَأَنَّهُ فَعِيلٌ مِنْ مَاجِدٍ مَحْمُودٌ مِنْ حَمْدِهِ.

Ebul-Âliye şöyle dedi: ﴿اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ﴾ (Araf: 54) Yükseldi manasına gelir. ﴿فَسَوَّاهُنَّ﴾ (Bakara: 29) Onları yarattı. Manasına gelir.

Mucâhid şöyle dedi: ﴿اسْتَوَى﴾ (A'râf: 53) Allah, Arş'ın üzerine yükseldi, manâasına gelir.

İbnu Abbas şöyle dedi: ﴿الْمَجِيدُ﴾ (Buruc: 14) Keremde nihayeti olmayan manasına gelir. ﴿الْوَدُودُ﴾ (İbrâhîm: 14) Çok seven, manasına gelir.

٧٤١٨- حَدَّثَنَا عَبْدَانُ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو حَمْرَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ جَامِعِ بْنِ شَدَّادٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مُحَرَّرٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ إِنِّي عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

tir. Müslim, İman, babun fi kavlihî aleyhi's-selâm... (Nevevî, III, 16) “Yüzünün parıltıları”nın nuru ve celâli anlamında olduğu söylenmiştir. Bk. Câmiu'l-Usul, 5016)

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ قَوْمٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ فَقَالَ اقْبُلُوا الْبَشْرَى يَا بَنِي تَمِيمٍ قَالُوا بَشْرَنَا فَأَعْطَيْنَا فَدَخَلَ نَاسٌ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ فَقَالَ اقْبُلُوا الْبَشْرَى يَا أَهْلَ الْيَمَنِ إِذْ لَمْ يَقْبَلْهَا بَنُو تَمِيمٍ قَالُوا قَبَلْنَا جَنَّتَكَ لِنَتَفَقَّهَ فِي الدِّينِ وَلِنَسْأَلَكَ عَنْ أَوَّلِ هَذَا الْأَمْرِ مَا كَانَ قَالَ كَانَ اللَّهُ وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ قَبْلَهُ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ ثُمَّ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَكَتَبَ فِي الذِّكْرِ كُلِّ شَيْءٍ ثُمَّ أَتَانِي رَجُلٌ فَقَالَ يَا عِمْرَانُ أَذْرِكَ نَاقَتَكَ فَقَدْ ذَهَبَتْ فَأَنْطَلَقْتُ أَطْلُبُهَا فَإِذَا السَّرَابُ يَنْقَطِعُ دُونَهَا وَإِنَّمَا اللَّهُ لَوَدِدْتُ أَنَّهَا قَدْ ذَهَبَتْ وَلَمْ أَقُمْ.

7418- İmrân ibnu Husayn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında idim. O sırada Temîm oğullarından bir topluluk geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara: "Müjdeyi kabul edin ey Temîm oğulları!" buyurdu. Onlar:

-Sen bizi müjdeledin. Bize dünyalık maldan yana da bir şeyler ver, dediler.

Bu sırada Yemen halkından birtakım insanlar içeriye girdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sefer onlara şöyle buyurdu:

-“Ey Yemenliler! Temîm oğulları madem ki müjdeyi kabul etmek istemediler, İslâm'ın o hayır ve saadet müjdesini sizler kabul edin.”

Yemenliler dediler ki:

-Kabul ettik ey Allah'ın Rasûlü! Esasen bizler senin yanına din hususunda iyi anlayışlar kazanalım ve senden bu işin yaratılışın evvelinde neler olduğunu soralım diye geldik!

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

-“Ezelde Allah vardı ve Allah'tan başka bir şey yoktu. Ve Allah'ın Arş'ı su üzerinde bulunuyordu. Sonra Allah gökleri ve yeri yarattı. Sonra Allah zikirde (levhi mahfuz) her şeyi yazmıştır.

Sonra tam bu sırada bana bir adam geldi ve: Ey İmrân! Yetiş, deven kaçıp gitti! dedi.

Ben hemen deveyi aramak üzere gittim. Bu sırada benimle deveyim arasını serap kesiyordu. Allah'a yemin ederim ki, keşke deveyim gitmiş ol-

saydı da ben yerimden kalkmasaydım ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sözlerini dinleseydim diye arzu ettim! (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3191, 4365, 4366, 7418)

٧٤١٩- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَامٍ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ يَمِينُ اللَّهِ مَلَأَى لَا يَغِيظُهَا نَفَقَةُ سَحَاءِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَرَأَيْتُمْ مَا أُلْفَقَ مِنْهُ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَمْ يَنْقُصْ مَا فِي يَمِينِهِ وَعَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ وَبِيَدِهِ الْآخِرَى الْفَيْضُ أَوْ الْقَبْضُ يَرْفَعُ وَيَخْفِضُ.

7419- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Muhakkak ki Allah’ın sağ eli doludur ve elindekini gece-gündüz infak etmesiyle, kullarına vermesi onu eksiltmez. Allah’ın göğü ve yeri yarattığı günden bu yana O’nun kullarına verdiği nimetleri hiç düşündünüz mü? Bundan bana haber verebilir misiniz? Muhakkak ki Allah’ın elinde olandan hiçbir şey eksilmemiştir. O’nun Arş’ı su üzerinde idi. Mizan da O’nun elindedir ve mizan alçalır ve yükselir.” (Hadisin geçtiği yerler: 4684, 5352, 7411, 7419, 7496)

٧٤٢٠- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدِّمِيُّ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ جَاءَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ يَشْكُو فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اأَيْ اللَّهَ وَأَمْسَكَ عَلَيْكَ زَوْجَكَ قَالَ أَنَسُ لَوْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَاتِمًا شَيْئًا لَكُنَّ هَذِهِ قَالَتْ فَكَأَنَّا زَيْنَبُ تَفَخَّرَ عَلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَقُولُ زَوْجُكُمْ أَهَالِيكُمْ وَزَوْجَنِي اللَّهُ تَعَالَى مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَوَاتٍ وَعَنْ ثَابِتٍ ﴿وَتَخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ﴾ نَزَلَتْ فِي شَأْنِ زَيْنَبَ وَزَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ.

7420- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Zeyd ibnu Harise gelip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e hanımı Zeyneb bintu Cahş'ı şikâyet ediyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Zeyd'e: “Allah’tan kork ve hanımı elinde tut, onu boşama” diyordu.

Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir şeyi gizleyecek olsaydı, muhakkak bunu (Ahzâb: 37) gizlerdi.

Zeyneb bintu Cahş, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem diğer hanımlarına karşı övünür ve şöyle derdi:

-Sizleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile aileleriniz evlendirdi. Beni ise Allah Azze ve Celle, yedi göğün üzerinden evlendirdi.

«(Ey Muhammed!) Hani sen, Allah'ın kendisine nimet verdiği ve senin de nimete kavuştuğun kimseye "eşini kendinde tut, Allah'tan sakın" diyor, Allah'ın açıklayacağı şeyi içinde gizliyor ve insanlardan korkuyordun.» (Ahzâb: 37) âyeti, Zeyneb bintu Cahş ile Zeyd ibnu Hârise hakkında inmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4787, 7420)

٧٤٢١- حَدَّثَنَا خَلَادُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ طَهْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ نَزَلَتْ آيَةُ الْحِجَابِ فِي زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ وَأُطْعِمَ عَلَيْهَا يَوْمَئِذٍ خُبْرًا وَلَحْمًا وَكَأَنَّتْ تَفْخَرُ عَلَى نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَأَنَّتْ تَقُولُ إِنَّ اللَّهَ أَلْكَحَنِي فِي السَّمَاءِ

7421- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hicap âyeti (Ahzâb: 53) Zeyneb bintu Cahş'ın evlenmesinde indi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o gün Zeyneb'in düğün yemeği olarak insanlara et ve ekmek yedirdi. Zeyneb bintu Cahş, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem diğer hanımlarına karşı övünür ve: Muhakkak ki Allah, beni semada evlendirdi, derdi. (Ahzâb: 37) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4791, 4792, 4793, 4794, 5154, 5163, 5166, 5168, 5170, 5171, 5466, 6238, 6239, 6271, 7421)

٧٤٢٢- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ لَمَّا قَضَى الْخَلْقَ كَتَبَ عِنْدَهُ فَوْقَ عَرْشِهِ إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي.

7422- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Azze ve Celle bütün mahlûkları yaratmayı hükmettiği zaman, Arş'ının üs-

tiinde, yanında: «Muhakkak ki rahmetim öfkemi geçmiştir» yazmıştır.”
(Hadisin geçtiği diğer yerler: 7404, 7416, 7553, 7554)

٧٤٢٣- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ فُلَيْحٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي حَلَسَنِي هَذَا عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَصَامَ رَمَضَانَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ هَاجَرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا نُنَبِّئُ النَّاسَ بِذَلِكَ قَالَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِهِ كُلُّ دَرَجَتَيْنِ مَا بَيْنَهُمَا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَسَلُّوهُ الْفِرْدَوْسَ فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَى الْجَنَّةِ وَفَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ.

7423- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim Allah’a ve O’nun Rasûlü’ne iman eder, namazı dosdoğru kılar, Ramazan ayında oruç tutarsa onu cennete girdirmek Allah üzerine bir hak olur. O kimse ister Allah yolunda cihad etsin, isterse üzerinde doğduğu toprağında otursun.” Bunun üzerine sahabeler:

-Ey Allah’ın Rasûlü! Bununla insanları müjdeleyelim mi? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz cennette yüz derece vardır. Allah onları Allah yolunda cihad edenler için hazırlamıştır. İki derece arasındaki uzaklık, gökle yer arasındaki uzaklık gibidir. Siz Allah’tan istediğinizde Firdevs’i isteyin! Çünkü o, cennetin en üstün olanıdır. Firdevs’in üstünde Rahmân’ın Arş’ı vardır. Cennetin ırmakları Firdevs’ten fışkırıp akarlar.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2790, 7423)

٧٤٢٤- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ الثِّمَمِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ فَلَمَّا غَرَبَتِ الشَّمْسُ قَالَ يَا أَبَا ذَرٍّ هَلْ تَذَرِي آيْنَ تَذْهَبُ هَذِهِ قَالَ

قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ فَإِنَّهَا تَذْهَبُ تَسْتَأْذِنُ فِي السُّجُودِ فَيُؤْذَنُ لَهَا وَكَأَنَّهَا
قَدْ قِيلَ لَهَا اارْجِعِي مِنْ حَيْثُ جِئْتِ فَتَطْلُعُ مِنْ مَغْرِبِهَا ثُمَّ قَرَأَ ذَلِكَ مُسْتَقَرًّا لَهَا فِي
قِرَاءَةِ عَبْدِ اللَّهِ.

7424- Ebu Zer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sal-
lallahu aleyhi ve sellem güneş battığı zaman bana:

-“Güneş nereye gider, bilir misin?” diye sordu. Ben:

-Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu
aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Güneş secde etmek için Arşın altına gider. Tekrar doğudan doğmak
için izin ister ve kendisine izin verilir. Güneş yine secde etmek ister, an-
cak kendisine izin verilmez. Her zamanki doğduğu yerden doğmak ister.
ancak ona yine izin verilmez. Kendisine:

-Battığın yerden geri doğ! denilir. Bunun üzerine güneş de battığı
yerden yani batıdan doğar.”

Sonra da şu âyeti okudu:

«Güneş, kendine ait bir yer çevresinde akar gider. Bu, daima ga-
lip olan ve her şeyi hakkıyla bilen Allah'ın takdiridir.» (Yâsîn: 38)⁶⁰

Bu okuyuş, Abdullah ibnu Mesud'un okuyuşunda böyledir. (Hadisin
geçtiği diğer yer: 3199, 4802, 7424)

٧٤٢٥- حَدَّثَنَا مُوسَى عَنْ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ السَّبَّاقِ
أَنْ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ ابْنِ
السَّبَّاقِ أَنَّ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ حَدَّثَهُ قَالَ أَرْسَلَ إِلَيَّ أَبُو بَكْرٍ فَتَبِعْتُ الْقُرْآنَ حَتَّى
وَجَدْتُ آخِرَ سُورَةِ التَّوْبَةِ مَعَ أَبِي خُزَيْمَةَ الْأَنْصَارِيِّ لَمْ أَجِدْهَا مَعَ أَحَدٍ غَيْرِهِ ﴿لَقَدْ
جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ﴾ حَتَّى خَاتَمَةَ بَرَاءَةَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا
اللَّيْثُ عَنْ يُونُسَ بِهِذَا وَقَالَ مَعَ أَبِي خُزَيْمَةَ الْأَنْصَارِيِّ.

60 Ayetin tamamı şöyle: “Güneş, kendine ait bir yer çevresinde akar gider. Bu, daima
galip olan ve her şeyi hakkıyla bilen Allah'ın takdiridir.” (Yasin; 38)

7425- Zeyd ibnu Sabit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebu Bekir bana haber gönderip çağırttı ve bana Kur'ân'ın bir araya getirilmesi için çalışma yapmamı emretti. Tevbe Sûresi'nin sonlarını Ebu Huzeyme el-Ensari'nin dışında kimsenin yanında bulamadım:

«Ey mü'minler! Size, kendi içinizden, sıkıntıya uğramanız kendi sine ağır gelen, size düşkün, mü'minlere karşı şefkatli ve merhanetli bir Peygamber gönderilmiştir. Bununla beraber (ey Muhammed! Sen-den ve senin getirdiklerinden yine de) yüz çevirirlerse, de ki: "Allâh bana yeter. O'ndan başka ilâh yoktur. O'na güvenip dayandım. O, büyük Arş'ın sahibidir.» (Tevbe: 128-129) (Hadisin geçtiği diğer yer: 2807, 4049, 1679, 4784, 4988, 4989, 7191, 7425)

٧٤٢٦ - حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيمُ الْحَلِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ.

7426- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem keder ve şiddet zamanında şöyle derdi: "Lâ ilâhe illallahu-Azîmul-Halîm. Lâ ilâhe illallahu-Rabbul-Arşil-Azîm. Lâ ilâhe illallahu Rabbus-semavati ve Rabbul-Ardi ve Rabbul-Arşil-Kerîm."

"Azîm ve Halîm olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur. Yüce Arşın Rabbi olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur. Göklerin ve yerin Rabbi olan, Yüce Arşın Rabbi olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur." (Hadisin geçtiği diğer yer: 6346, 7426, 7431)

٧٤٢٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ النَّاسُ يَضْعُقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَإِذَا أَنَا بِمُوسَى آخِذًا بِقَائِمَةٍ مِنْ قَوَائِمِ الْعَرْشِ.

7427- Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kıyamet

gününde insanlar (o günün şiddetinden) bayılıp düşecekler. O anda ben kendimi Mûsâ'ya yakın bulacağım. Mûsâ Arş'ın direklerinden birisine tutunmuş bulunacak." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2412, 3398, 4638, 6916, 7427)

٧٤٢٨ - وَقَالَ الْمَاجِشُونُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ بُعِثَ فَإِذَا مُوسَى آخِذًا بِالْعَرْشِ.

7428- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "(Onlarla beraber ben de bayılacağım.) Ben ilk ayıltılan olurum. O anda ben Musa'yı Arş'a yapışmış bulurum." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2410, 3408, 3414, 4813, 5063, 6517, 6518, 7428, 7477)

٢٣-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿تَفْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ﴾ وَقَوْلِهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ﴾

23- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

Melekler ve Rûh, ona yükselirler. (Meâric: 4) «Güzel sözler O'na çıkar.» (Fâtir: 10)

وَقَالَ أَبُو جَمْرَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ بَلَغَ أَبَا ذَرٍّ مَبْعَثُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِأَخِيهِ اعْلَمْ لِي عِلْمَ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ يَأْتِيهِ الْخَبَرُ مِنَ السَّمَاءِ وَقَالَ مُجَاهِدٌ ﴿الْعَمَلُ الصَّالِحُ﴾ يَرْفَعُ الْكَلِمَ الطَّيِّبَ يَقَالُ ﴿ذِي الْمَعَارِجِ﴾ الْمَلَائِكَةُ تَفْرُجُ إِلَى اللَّهِ.

İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ebu Zer'e, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in gönderilmesi haberi ulaştığında, kardeşi Uneys'e şöyle dedi: Benim için şu kendisine semadan haber gelmekte olduğunu söyleyen adamın ilmini öğren!

Mucâhid şöyle dedi: Salih amel, güzel kelimeyi yükseltir. "Zil-Meâric" ise Meleklerdir, onlar Allah'a yükselirler.

٧٤٢٩- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْعَصْرِ وَصَلَاةِ الْفَجْرِ ثُمَّ يَعرُجُ الَّذِينَ بَآثَرُوا فِيكُمْ فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ فَيَقُولُ كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يَصَلُّونَ وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يَصَلُّونَ.

7429- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gecenin melekleri ile gündüzün melekleri sizlere birbirinin peşi sıra gelirler. Sabah ve ikinci namazlarında bir araya gelirler. Sonra sizinle beraber geceleyen (gecenin melekleri) semaya yükselir. Rableri, meleklerle: -O en iyi bilen olduğu hâlde- “Kullarımı nasıl bıraktınız?” diye sorar. Melekler derler ki: “Onları namaz kılar bir hâlde terk ettik ve yanlarına da namaz kılariken vardık.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 555, 3223, 7429, 7486)

٧٤٣٠- وَقَالَ خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَصَدَّقَ بِعَدْلِ تَمْرَةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ وَلَا يَصْعَدُ إِلَى اللَّهِ إِلَّا الطَّيِّبُ فَإِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُهَا بِيَمِينِهِ ثُمَّ يُرِيهَا لِصَاحِبِهِ كَمَا يُرَبِّي أَحَدَكُمْ فَلَوْهَ حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ وَرَوَاهُ وَرَقَاءُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا يَصْعَدُ إِلَى اللَّهِ إِلَّا الطَّيِّبُ.

7430- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her kim, helâl kazancından bir hurma tanesi değerinde bir sadaka verirse -ki Allah helâl maldan verilen sadakadan başka hiçbir sadaka yükselmez- Allah bu sadakayı sağ eliyle kabul eder. Sonra bu yapılan sadakayı sizden birinizin tıpkı sütten kesilmiş tayını bakıp büyütmesi gibi bu yapılan sadakayı dağ misali oluncaya kadar büyütür.”

Bu hadîsi Verka da Abdullah İbnu Dinar’dan; o da Saîd İbnu Yesâr’dan; o da Ebu Hureyre’dan; o da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sel-

lem'den: "Allah'a ancak güzel olan yükselir" lâfzıyla rivayet etmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1410, 7430)

٧٤٣١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَّادٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو بِهِمْ عِنْدَ الْكَرْبِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ.

7431- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem keder ve şiddet zamanında şöyle derdi: "Lâ ilâhe illallahul-Azîmul-Halîm. Lâ ilâhe illallahu Rabbul-Arşil-Azîm. Lâ ilâhe illallahu Rabbus-semavati ve Rabbul-Arşil-Kerîm."

"Azîm ve Halîm olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur. Yüce Arşın Rabbi olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur. Göklerin ve yerin Rabbi olan, Yüce Arşın Rabbi olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur." (Hadisin geçtiği diğer yer: 6345, 6346, 7426, 7431)

٧٤٣٢ - حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي نَعْمٍ أَوْ أَبِي نَعْمٍ شَكَّ قَبِيصَةُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ بُعِثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذُهِبَةٍ فَقَسَمَهَا بَيْنَ أَرْبَعَةٍ وَحَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ نَصْرِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي نَعْمٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ بُعِثَ عَلَيَّ وَهُوَ بِالْيَمَنِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذُهِبَةٍ فِي ثَوْبَيْهَا فَقَسَمَهَا بَيْنَ الْأَفْرَعِ بْنِ حَابِسٍ الْحَنْظَلِيِّ ثُمَّ أَحَدِ بَنِي مُجَاشِعٍ وَبَيْنَ عَيْتَةَ بْنِ بَذْرِ الْفَزَارِيِّ وَبَيْنَ عُلْقَمَةَ بْنِ غُلَانَةَ الْغَامِرِيِّ ثُمَّ أَحَدِ بَنِي كِلَابٍ وَبَيْنَ زَيْدِ الْخَيْلِ الطَّائِي ثُمَّ أَحَدِ بَنِي ثُبَّانٍ فَتَقَطَّعَتْ قُرَيْشٌ وَالْأَنْصَارُ فَقَالُوا يُعْطِيهِ صَنَادِيدُ أَهْلِ نَجْدٍ وَيَدْعُنَا قَالَ إِنَّمَا أَتَأَلَّفُهُمْ فَأَقْبَلَ رَجُلٌ غَائِرُ الْعَيْتِينَ نَائِي الْجَبِينِ كَثُ اللَّحْيَةِ مُشْرِفُ الْوَجْتَيْنِ مَخْلُوقُ الرَّأْسِ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ اتَّقِ اللَّهَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَنْ يُطِيعُ اللَّهَ إِذَا عَصَيْتُهُ

فَيَأْتِنِي عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ وَلَا تَأْمُونِي فَسَأَلَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ قَتْلَهُ أَرَاهُ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ فَمَنْعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا وَلَّى قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ ضَنْضِي هَذَا قَوْمًا يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ مَرُوقَ السَّهْمِ مِنَ الرَّمِيَةِ يَقْتُلُونَ أَهْلَ الْإِسْلَامِ وَيَدْعُونَ أَهْلَ الْأَوْتَانِ لَيْنٍ أَذْرَكْتَهُمْ لَأَقْتُلَنَّهُمْ قَتْلَ عَادٍ.

7432- Ebu Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî Yemen'den Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tabaklanmış bir deri içinde, henüz toprağından arıtılmamış altın cevheri gönderdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu şu dört kişi arasında paylaştırdı: Akra' ibnu Hâbis el-Hanzali, sonra Mecaşi' oğullarından biri ile Uyeyne ibnu Bedr el-Fezariy ve Alkame ibnu Alâse el-Âmiri arasında; sonra da Kilab oğullarından biri ile Zeyd el-Hayl et-Tâiy arasında; sonra da Nebhân oğullarından biri arasında paylaştırdı. Bunun üzerine Kureyş ve Ensar öfkeleni ve:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necd halkından başkalarına veriyor da bizleri bırakıyor, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Ben onların kalplerini İslâm'a ısındırmak için böyle yaptım” buyurdu. Bunun üzerine iki gözü çökük, yanağıının iki elmacığı çıkık, alnı yüksek, gür sakallı, başı tıraşlı bir adam geldi ve:

-Allah'tan kork Ey Allah'ın Rasûlü! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

-“Şayet ben isyan edersem, Allah'a kim itaat eder? Allah beni yer-yüzünde yaşayanların üzerine emîn kılmış iken sizler beni emîn olarak kabul etmiyor musunuz?”

Halid ibnu Velid o adamı öldürmek için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden izin istedi. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem buna izin vermeyip onu öldürmesine mâni oldu. O adam gidince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu adamın soyundan veya arkasından öyle bir kavim gelecek ki, onlar Kur'ân okuyacaklar ancak onların Kur'ân okuyuşları boğazlarını geçmeyecek. Onlar tıpkı okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkarlar. Onlar

Müslümanları öldürürler de puta tapanlara dokunmazlar. Şayet ben onlara yetişirsem, Ad kavminin öldürülüşü gibi onlardan hiç kimse kalmayınca kadar onları öldürürdüm.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3344, 3610, 4351, 4667, 5058, 6163, 6931, 6933, 7432, 7562)

۷۴۳۳- حَدَّثَنَا عِيَّاشُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّمِيمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِهِ ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا﴾ قَالَ مُسْتَقَرُّهَا تَحْتَ الْعَرْشِ.

7433- Ebu Zerr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:e «*Güneş, kendine ait bir yer çevresinde akar gider.*» (Yâsîn: 38) âyetin manasını sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kendisine ait bir çevresinde akıp gittiği yer Arş’ın altındadır.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 3199, 4802, 7424)

۲۴-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَجُودَ يَوْمَئِذٍ نَاصِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ﴾

24- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«O gün parıldayan yüzler vardır, Rablerine bakarlar.» (Kiyâme: 22-23)

۷۴۳۴- حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ حَدَّثَنَا خَالِدٌ وَهَشِيمٌ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنْ قَيْسٍ عَنْ جَرِيرٍ قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ نَظَرَ إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةً الْبَدْرُ قَالَ إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هَذَا الْقَمَرَ لَا تُضَامُونَ فِي رُؤْيَيْهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ لَا تُغْلَبُوا عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَصَلَاةٍ قَبْلَ غُرُوبِ الشَّمْسِ فَافْعَلُوا.

7434- Cerîr ibnu Abdullah el-Becelî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir gece Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında oturduk. Ayın ondördüncü gecesi idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem aya baktı da şöyle buyurdu: “Muhakkak ki sizler, şu dolunayı nasıl

izdiham olmaksızın apaçık bir şekilde görüyorsanız, işte Rabbinizi de (kıyamet günü) öylece göreceksiniz. Güneşin doğuşundan ve batışından önceki (sabah ve yatsı) namazlarını kılmanıza mâni olan uyku ve meşguliyetten uzaklaşıp bunları (cemaatle ve vaktinde) kılabilirseniz, bunu yapın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 573, 4851, 7434, 7435, 7436)

٧٤٣٥- حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَاصِمُ بْنُ يُوسُفَ الْيَرُبُوعِيُّ حَدَّثَنَا

أَبُو شِهَابٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ عَيْنًا.

7435- Cerîr ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şüphesiz sizler Rabb’inizi ayan beyan göreceksiniz.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 573, 4851, 7434, 7435, 7436)

٧٤٣٦- حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ الْجَعْفِيُّ عَنْ زَائِدَةَ حَدَّثَنَا

بَيَّانُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ الْبَدْرِ فَقَالَ إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَمَا تَرُونَ هَذَا لَا تَضَامُونَ فِي رُؤْيَاهِ.

7436- Cerîr ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayın ondördüncü gecesi bizim yanımıza çıktı da şöyle buyurdu: “Muhakkak ki sizler, şu dolunayı nasıl izdiham olmaksızın apaçık bir şekilde görüyorsanız, işte Rabbinizi de (kıyamet günü) öylece göreceksiniz.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 573, 4851, 7434, 7435, 7436)

٧٤٣٧- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ

شِهَابٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّاسَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ لَرَبِّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ تَضَارُونَ فِي الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ قَالُوا لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَهَلْ تَضَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ

الْقَمَرَ الْقَمَرَ وَيَتَّبِعُ مَنْ كَانَ يَتَّبِعُ الطَّوَاعِيَةَ الطَّوَاعِيَةَ وَتَبَقِيَ هَذِهِ الْأُمَّةُ فِيهَا
شَافِعُوهَا أَوْ مُنَافِقُوهَا شَكَ إِبْرَاهِيمُ فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ فَيَقُولُونَ هَذَا مَكَائِنَا
حَتَّى يَأْتِيَنَا رَبُّنَا فَإِذَا جَاءَنَا رَبُّنَا عَرَفْنَاهُ فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ فِي صُورَتِهِ الَّتِي يَعْرِفُونَ فَيَقُولُ
أَنَا رَبُّكُمْ فَيَقُولُونَ أَنْتَ رَبُّنَا فَيَتَّبِعُونَهُ وَيَضْرِبُ الصِّرَاطُ بَيْنَ ظَهْرِي جَهَنَّمَ فَأَكُونُ أَنَا
وَأُمَّتِي أَوَّلَ مَنْ يُجِيزُهَا وَلَا يَتَكَلَّمُ يَوْمَئِذٍ إِلَّا الرُّسُلُ وَدَعَايَ الرُّسُلِ يَوْمَئِذٍ اللَّهُمَّ
سَلِّمْ وَسَلِّمْ وَلِي جَهَنَّمَ كَلَالِيْبُ مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدَانِ هَلْ رَأَيْتُمُ السَّعْدَانِ قَالُوا نَعَمْ يَا
رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَإِنَّهَا مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدَانِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَعْلَمُ مَا قَدَرُ عَظَمِهَا إِلَّا اللَّهُ
تَخْطَفُ النَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ فَمِنْهُمْ الْمُؤَبَّقُ بَقِي بِعَمَلِهِ أَوْ الْمُؤَبَّقُ بِعَمَلِهِ وَمِنْهُمْ
الْمُخْرَدَلُ أَوْ الْمُجَازَى أَوْ نَحْوُهُ ثُمَّ يَتَجَلَّى حَتَّى إِذَا فَرَّغَ اللَّهُ مِنَ الْقَضَاءِ بَيْنَ الْعِبَادِ
وَأَرَادَ أَنْ يُخْرِجَ بِرَحْمَتِهِ مَنْ أَرَادَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ
مَنْ كَانَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا مِمَّنْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَرْحَمَهُ مِمَّنْ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
فَيَعْرِفُونَهُمْ فِي النَّارِ بِأَثَرِ السُّجُودِ تَأْكُلُ النَّارُ ابْنَ آدَمَ إِلَّا أَثَرَ السُّجُودِ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى
النَّارِ أَنْ تَأْكُلَ أَثَرَ السُّجُودِ فَيَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ قَدْ امْتَحَشُوا فَيَصْبُ عَلَيْهِمْ مَاءُ
الْحَيَاةِ فَيَتَبَتَّوْنَ تَحْتَهُ كَمَا تَثْبُتُ الْجَبَّةُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ ثُمَّ يَفْرُغُ اللَّهُ مِنَ الْقَضَاءِ
بَيْنَ الْعِبَادِ وَيَبْقَى رَجُلٌ مِنْهُمْ مُقْبِلٌ بِوَجْهِهِ عَلَى النَّارِ هُوَ آخِرُ أَهْلِ النَّارِ دُخُولًا
الْجَنَّةَ فَيَقُولُ أَيُّ رَبِّ أَصْرَفَ وَجْهِي عَنِ النَّارِ فَإِنَّهُ قَدْ قَسَبَنِي رِيحُهَا وَأَحْرَقَنِي
ذَكَوْهَا فَيَدْعُو اللَّهَ بِمَا شَاءَ أَنْ يَدْعُوهُ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ هَلْ عَسَيْتَ إِنْ أُعْطَيْتَكَ ذَلِكَ
أَنْ تَسْأَلَنِي غَيْرَهُ فَيَقُولُ لَا وَعِزَّتِكَ لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهُ وَيُعْطِي رِثَةً مِنْ عُهُودِ وَمَوَالِيهِ مَا

مَا أَغْدَرَكَ فَيَقُولُ أَيُّ رَبِّ وَيَدْعُو اللَّهَ حَتَّى يَقُولَ هَلْ عَسَيْتَ إِنْ أُعْطِيتَ ذَلِكَ أَنْ تَسْأَلَ غَيْرَهُ فَيَقُولُ لَا وَعِزَّتِكَ لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهُ وَيُعْطِي مَا شَاءَ مِنْ عُهُودٍ وَمَوَالِقَ فَيَقْدُمُهُ إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ فَإِذَا قَامَ إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ الْفَهَقَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَرَأَى مَا فِيهَا مِنْ الْخَبَرَةِ وَالسُّرُورِ فَيَسْكُتُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَسْكُتَ ثُمَّ يَقُولُ أَيُّ رَبِّ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ فَيَقُولُ اللَّهُ أَلَسْتَ قَدْ أُعْطِيتَ عُهُودَكَ وَمَوَالِيقَكَ أَنْ لَا تَسْأَلَ غَيْرَ مَا أُعْطِيتَ فَيَقُولُ وَتِلْكَ يَا ابْنَ آدَمَ مَا أَغْدَرَكَ فَيَقُولُ أَيُّ رَبِّ لَا أَكُونُ أَشَقَى خَلْقِكَ فَلَا يَزَالُ يَدْعُو حَتَّى يَضْحَكَ اللَّهُ مِنْهُ فَإِذَا ضَحِكَ مِنْهُ قَالَ لَهُ ادْخُلِ الْجَنَّةَ فَإِذَا دَخَلَهَا قَالَ اللَّهُ لَهُ تَمَنَّا فَسَأَلَ رَبَّهُ وَتَمَنَّى حَتَّى إِنَّ اللَّهَ لَيَذْكُرُهُ يَقُولُ كَذَا وَكَذَا حَتَّى انْقَطَعَتْ بِهِ الْأَمَانِيُّ قَالَ اللَّهُ ذَلِكَ لَكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ.

7437- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İnsanlar: “Ey Allah’ın Rasûlü! Kıyamet günü Rabbimizi görecek miyiz?” diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Hiçbir bulut olmadığı zaman dolunayı görmede birbirinizle itişip kakışır mısınız? buyurdu.

-Hayır, ey Allah’ın Rasûlü, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Bulut olmadığı zaman güneşi görmede birbirinizle itişip kakışır mısınız? Diye sordu. Onlar da:

-Hayır ey Allah’ın Rasûlü! dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İşte sizlerde Rabbinizi öylece göreceksiniz. Kıyamet günü insanlar toplanırlar ve Allah Azze ve Celle onlara der ki: “Her kim neye tapıyor idiyse ona tâbi olsun.” Onlardan kimi güneşin kimisi ayın kimide tağutlara tâbi olur. Bu ümmet kalır ve içlerinde münafıklar vardır. Allah Azze ve Celle onlara gelip der ki: “Ben sizin Rabbinizim.” Onlar derler ki: Rabbi-miz gelene kadar burası bizim mekânımızdır. Rabbimiz geldiğinde biz O’nu tanırız. Allah Azze ve Celle, onlara gelip der ki: “Ben sizin Rabbi-nizim.” Onlar sen, bizim rabbimizsin derler. Allah Azze ve Celle onları çağırır. Sırat köprüsü cehennemın orta yerine kurulur. Peygamberler için-de ümmetiyle ordan ilk geçecek ben olurum. O gün peygamberlerin sözü

“Allahumme sellim, sellim” (Allah’ım selâmet ver, selâmet ver) cehennemde sa’dân dikenine benzer kancalar vardır. Sizler sa’dân dikenini gördünüz mü? Evet dediler. O tıpkı sa’dân dikenini gibidir. Ancak, onun ne kadar büyük olduğunu Allah bilir. Bu kancalar, insanları amellerinden dolayı kaparlar. Onlardan kimi ameli sebebiyle helâk olur, kimi de hardal tanesi gibi ezildikten sonra kurtulur.

Allah azze ve celle cehennem ehlinde rahmet etmek istediğinde meleklerine Allah’a ibadet edenleri çıkarmalarını emreder. Melekler onları çıkarırlar. Onları secde izlerinden tanırlar. Allah azze ve celle cehennemde secde izini yemeyi, onu yakmayı haram kılmıştır. Onlar cehennemden çıkarlar. Cehennem Adem oğullarının secde izi hariç bütününü yer. Bunlar cehennemden kavrulup kapkara olarak çıkarlar. Üzerlerine hayat suyu dökülür. Selin uğradığı tohum gibi biterler. Sonra Allah azze ve celle kulları arasında ki hükmünü tamamlar.

Cennet ile cehennem arasında bir adam kalır. O ise cehennem ehlinde cennete girecek olan sonuncu şahıstır. O şahıs, yüzü cehennem tarafına çevrilmiş bir hâlde der ki: Ey Rabbim! Yüzümü ateşten döndür. Onun kokusu beni zehirledi ve onun parlaklığı beni yakıyor. Allah azze ve celle der ki: Dediğin yapılırsa bundan başka bir şey isteyecek misin? Adam, izzetine yemin olsun ki hayır der. Allah azze ve celle o ahd ve misaktan ona dilediğini verir. Allah onun yüzünü cehennemden uzaklaştırır. O şahsın yüzü cennete döndürüldüğünde, cennetin görkemini cennet ehlinin sevincini görür. Allah’ın dilediği kadar susar. Sonra der ki: Ey Rabbim! Beni cennetin kapısına yaklaştır. Allah azze ve celle ona der ki: Daha önce istediğin şeyler dışında başka bir şey istemeyeceğine dair ahd ve mîsak vermemişmiydin? Adam dedi ki: Ey Rabbim! İnsanların en mutsuzu, sıkıntı çeken ben olmayayım. Allah azze ve celle der ki: Umarım bu istediğini verdiğimde, başka bir şey istemeyesin. Ahd ve mîsaktan dilediğini verir ve onu cennetin kapısına yaklaştırır. Cennetin kapısına geldiğinde, orada ki güzelliği, parıltı ve mutluluğu görür. Allah’ın susmasını dilediği kadar susar. Der ki: Ey Rabbim! Beni cennetine girdir. Allah Azze ve Celle der ki: Sana yazıklar olsun ey Âdemoğlu, sen ne sözünde durmaz kimsesin! Verdiğimden başka bir şey istemeyeceğine dair ben senden ahd ve mîsak almamış mıydım? Adam der ki: Ey Rabbim! Ben yarattıklarının en mutsuzu, en sıkıntı çeken ben olmayayım. Onun bu sözünden dolayı Allah Azze ve Celle güler. Sonra o kimseye cennete girmesine izin verilir. Allah Azze ve Celle ona der ki: Temenni et, O’da temenni eder. Hatta onun temennileri, istekleri bitince Allah Azze ve Celle ona bunu ve bunu da is-

te diye ona hatırlatmada bulunur. İstekleri bitince Allah Teâlâ ona der ki: Bu istediklerin ve bununla beraber bir misli verildi.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 806, 6573, 7437)

٧٤٣٨- قَالَ عَطَاءُ بْنُ يَزِيدَ وَأَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ لَا يَرُدُّ عَلَيْهِ مِنْ حَدِيثِهِ شَيْئًا حَتَّى إِذَا حَدَّثَ أَبُو هُرَيْرَةَ أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ ذَلِكَ لَكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ وَعَشْرَةُ أَمْثَالِهِ مَعَهُ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ مَا حَفِظْتُ إِلَّا قَوْلَهُ ذَلِكَ لَكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ أَشْهَدُ أَلِّي حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْلَهُ ذَلِكَ لَكَ وَعَشْرَةُ أَمْثَالِهِ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ فَذَلِكَ الرَّجُلُ آخِرُ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولًا الْجَنَّةِ.

7438- Hadîsi Ebu Hureyre'den rivayet edenlerden biri olan Atâ ibnu Yezîd şöyle dedi:

Ebu Hureyre bunu rivayet ederken Ebu Saîd el-Hudrî de oturuyor ve Ebu Hureyre'nin dediklerinden hiçbir şeyi değiştirmeye lüzum görmüyordu. “Bunların hepsi ve bir o kadar dahası senindir” sözüne gelince, Ebu Saîd el-Hudrî, Ebu Hureyre'ye: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Allah, bunların hepsi ve daha on misli senindir, buyuracaktır, demişti, ey Ebu Hureyre! dedi.

Ebu Hureyre de: Ben şahadet ederim ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden yalnız “Bu ve bunun on misli senindir” ezberledim, dedi.

Ebu Saîd Hudrî de: Ben de şahadet ederim ki, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden, O'nun: “Bunun hepsi ve on misli de senindir” buyurduğunu ezberledim, dedi.

Ebu Hureyre: “İşte bu adam, cennet ehlinin cennete en son girecek olanıdır” demiştir. (Hadisin geçtiği yerler: 22, 4581, 4919, 6560, 6574, 7438, 7439.)

٧٤٣٩- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلَالٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَطَاءٍ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ هَلْ تُضَارُونَ فِي رُؤْيَةِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ إِذَا كَانَتْ صَحْوًا قُلْنَا لَا قَالَ فَإِنَّكُمْ لَا تُضَارُونَ فِي رُؤْيَةِ رَبِّكُمْ يَوْمَئِذٍ إِلَّا

كَمَا تُضَارُونَ فِي رُؤْيَيْهِمَا ثُمَّ قَالَ يُنَادِي مُنَادٍ لِيَذْهَبَ كُلُّ قَوْمٍ إِلَى مَا كَانُوا يَعْبُدُونَ
فِيَذْهَبُ أَصْحَابُ الصَّلِيبِ مَعَ صَلِيبِهِمْ وَأَصْحَابُ الْأَوْثَانِ مَعَ أَوْثَانِهِمْ وَأَصْحَابُ
كُلِّ آلِهَةٍ مَعَ آلِهَتِهِمْ حَتَّى يَبْقَى مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ وَغُيَّرَاتٍ مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ ثُمَّ يُؤْتَى بِجَهَنَّمَ تُعْرَضُ كَالْهَا سَرَابٍ فَيَقَالُ لِلْيَهُودِ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ قَالُوا
كُنَّا نَعْبُدُ غُزَيْرَ ابْنَ اللَّهِ فَيَقَالُ كَذَبْتُمْ لَمْ يَكُنْ لِلَّهِ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدٌ فَمَا تُرِيدُونَ قَالُوا
نُرِيدُ أَنْ نَسْقِيَنَا فَيَقَالُ اشْرَبُوا فَيَتَسَاقَطُونَ فِي جَهَنَّمَ ثُمَّ يُقَالُ لِلنَّصَارَى مَا كُنْتُمْ
تَعْبُدُونَ فَيَقُولُونَ كُنَّا نَعْبُدُ الْمَسِيحَ ابْنَ اللَّهِ فَيَقَالُ كَذَبْتُمْ لَمْ يَكُنْ لِلَّهِ صَاحِبَةً وَلَا
وَلَدٌ فَمَا تُرِيدُونَ فَيَقُولُونَ نُرِيدُ أَنْ نَسْقِيَنَا فَيَقَالُ اشْرَبُوا فَيَتَسَاقَطُونَ فِي جَهَنَّمَ حَتَّى
يَبْقَى مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ فَيَقَالُ لَهُمْ مَا يَخْبِسُكُمْ وَقَدْ ذَهَبَ النَّاسُ
فَيَقُولُونَ فَارْقَانَهُمْ وَنَحْنُ أَحْوَجُ مِنَّا إِلَيْهِ الْيَوْمَ وَإِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِيَلْحَقَ كُلُّ
قَوْمٍ بِمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ وَإِنَّمَا نَنْتَظِرُ رَبَّنَا قَالَ فَيَأْتِيهِمُ الْجَبَّارُ فِي صُورَةٍ غَيْرِ صُورَتِهِ
الَّتِي رَأَوْهُ فِيهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ فَيَقُولُونَ أَلَيْتَ رَبَّنَا فَلَا يُكَلِّمُهُ إِلَّا الْأَلْبِيَاءُ
فَيَقُولُ هَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ آيَةٌ تُعْرِفُونَهُ فَيَقُولُونَ السَّاقُ فَيُكْشِفُ عَنْ سَاقِهِ فَيَسْجُدُ لَهُ
كُلُّ مُؤْمِنٍ وَبَقِيَ مَنْ كَانَ يَسْجُدُ لِلَّهِ رِيَاءً وَسُمْعَةً فَيَذْهَبُ كَيْمَا يَسْجُدُ فَيَعُودُ ظَهْرُهُ
طَبَقًا وَاحِدًا ثُمَّ يُؤْتَى بِالْجَسْرِ فَيُجْعَلُ بَيْنَ ظَهْرَيْنِ جَهَنَّمَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا
الْجَسْرُ قَالَ مَذْحِضَةٌ مَزَلَّةٌ عَلَيْهِ خَطَاطِيفُ وَكَلَالِيبُ وَحَسَكَةٌ مُفْلَطْحَةٌ لَهَا شَوْكَةٌ
غُفِيفَاءُ تَكُونُ بِنَجْدٍ يُقَالُ لَهَا السُّغْدَانُ الْمُؤْمِنُ عَلَيْهَا كَالطَّرْفِ وَكَالْبَرْقِ وَكَالرَّيْحِ
وَكَا جَاوِيدِ الْخَيْلِ وَالرَّكَابِ فَتَنَاجٍ مُسَلَّمٌ وَتَنَاجٍ مَخْدُوشٌ وَمَكْدُوشٌ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
حَتَّى يَمُرَّ آخِرُهُمْ يُسْحَبُ سَحْبًا فَمَا أَتَمُّ بِأَشَدُّ لِي مُنَاشِدَةٌ فِي الْحَقِّ قَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ
مِنْ الْمُؤْمِنِ يَوْمَئِذٍ لِلْجَبَّارِ وَإِذَا رَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ نَجَوْا فِي إِخْوَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِخْوَانُنَا
كَانُوا يُصَلُّونَ مَعَنَا وَيُصُومُونَ مَعَنَا وَيَعْمَلُونَ مَعَنَا فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى اذْهَبُوا فَمَنْ
وَجَدْتُمْ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ دِينَارٍ مِنْ إِيمَانٍ فَأَخْرِجُوهُ وَيَحْرُمُ اللَّهُ صُورَهُمْ عَلَى النَّارِ
فَيَأْتُونَهُمْ وَبَعْضُهُمْ قَدْ غَابَ فِي النَّارِ إِلَى قَدَمِهِ وَإِلَى أُنْصَافِ سَاقِيهِ فَيَخْرِجُونَ مَنْ

عَرَفُوا ثُمَّ يَعُودُونَ فَيَقُولُ اذْهَبُوا فَمَنْ وَجَدْتُمْ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ دِينَارٍ فَأَخْرِجُوهُ
فَيُخْرِجُونِ مَنْ عَرَفُوا ثُمَّ يَعُودُونَ فَيَقُولُ اذْهَبُوا فَمَنْ وَجَدْتُمْ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ مِنْ
إِيمَانٍ فَأَخْرِجُوهُ فَيُخْرِجُونِ مَنْ عَرَفُوا قَالَ أَبُو سَعِيدٍ فَإِنْ لَمْ تُصَدِّقُونِي فَأَقْرَأُوا
﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا ۖ فَيَشْفَعُ النَّبِيُّ نَ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمُؤْمِنُونَ فَيَقُولُ الْجَبَّارُ بَقِيَتْ شَفَاعَتِي فَيَقْبِضُ قَبْضَةً مِنَ النَّارِ فَيُخْرِجُ
أَقْوَامًا قَدْ امْتَحِشُوا فَيُلْقُونَ فِي نَهْرٍ بِأَفْوَاهِ الْجَنَّةِ يُقَالُ لَهُ مَاءُ الْحَيَاةِ فَيَنْبَثُونَ فِي
حَافَتِهِ كَمَا تَنْبُتُ الْجَبَّةُ فِي حِمِيلِ السَّيْلِ قَدْ رَأَيْتُمُوهَا إِلَى جَانِبِ الصَّخْرَةِ وَإِلَى
جَانِبِ الشَّجَرَةِ فَمَا كَانَ إِلَى الشَّمْسِ مِنْهَا كَانَ أَخْضَرَ وَمَا كَانَ مِنْهَا إِلَى الظِّلِّ
كَانَ أَتْيَضَ فَيُخْرِجُونِ كَأَنَّهُمْ اللُّؤْلُؤُ فَيَجْعَلُ فِي رِقَابِهِمُ الْخَوَاتِيمَ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
فَيَقُولُ أَهْلُ الْجَنَّةِ هَؤُلَاءِ عِتْقَاءُ الرَّحْمَنِ أَدْخَلَهُمُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ عَمَلٍ عَمِلُوهُ وَلَا خَيْرَ
قَدَمُوهُ فَيَقَالُ لَهُمْ لَكُمْ مَا رَأَيْتُمْ وَمِثْلَهُ مَعَهُ.

7439- Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz: “Ey Allah’ın Rasûlü! Kıyamet gününde bizler Rabb’imizi görecek miyiz?” diye sorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

–“Sizler gökyüzünde bulut olmadığı zaman güneş ve ayı görmek için birbirinizle sıkışıp darlığa düşer misiniz?” buyurdu. Biz:

–Hayır sıkışmayız, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

–“Şüphesiz sizler Güneş ile Ay’ı görmekte birbirinizle sıkışıp darlığa düşmediğiniz gibi, o gün Rabb’inizi görmekte de hiç birbirinizle sıkışıp darlığa düşmeyeceksiniz. Her bir kavmin dünyada ibadet edegeldiği şeye gitmesi için bir nidacı nida eder. Bunun üzerine salibe (Haça) tapanlar salîbleriyle, putperestler putlarıyla, her bir mabudun sahipleri de kendi taptıkları şeylerle giderler. Nihayet iyi olsun, facir olsun, hak üzere kalan kitap ehlinin kalanları olsun, Allah Teâlâ’ya ibadet etmekte olanlar kalır. Sonra cehenneme getirilirler, cehennem onlara gösterilir ki, sanki cehennem onların nazarında birbirini kırıp geçiren bir seraptır. Yahudiler’e:

–Sizler kime tapardınız? diye sorulacak. Onlar:

–Biz Allah’ın oğlu Uzeyr’e tapardık, diyecekler. Bunun üzerine on-

lara:

-Siz yalan söylüyorsunuz. Allah Teâlâ hiçbir eş, hiçbir oğul edinmiş değildir. Şimdi söyleyiniz, istediğiniz nedir? denilecek. O Yahudi taifesi de:

-Yâ Rabbi! Bize su içirmeni istiyoruz, diyecekler. Onlara:

-Haydi içiniz! denilecek de onlar birbiri ardınca cehennemin içine dökülecekler. Sonra Hristiyanlara hitaben:

-Sizler kime tapıyordunuz? diye sorulacak. Onlar da:

-Biz Allah'ın oğlu Mesih'e tapardık, diyecekler. Bunun üzerine onlara:

-Siz yalan söylüyorsunuz. Allah Teâlâ hiçbir eş, hiçbir oğul edinmiş değildir. Şimdi söyleyiniz: Ne istiyorsunuz? denilecek. Onlar da:

-Bize su içirmeni istiyoruz, diyecekler. Onlara da:

-Haydin su içiniz! denilecek de birbiri ardınca cehennemin içine dökülecekler. Nihayet iyi olsun, fâcir olsun, Allah'a ibadet etmekte olanlar kalır. Onlara da:

-İnsanlar hep gittikleri hâlde sizleri alıkoyan nedir? denilecek. Onlar:

-Biz şimdikinden ziyade kendilerine muhtaç iken onlardan dünyada ayrılmıştık. Şimdi nasıl olur da onların arkasına takılırız? Biz bir münadinin: Her kavim vaktiyle ibadet ettiği ne idiyse ona kavuşsun! diye nida ettiğini işittik. Ondan dolayı bizler Rabb'imizi bekleyip duruyoruz! diyecekler".

Dedi ki: "Meydanda kalan müminlere Cebbar olan Allah, onlara ilk defa gördükleri tanıdıkları suretten başka bir surette gelecek de:

-Ben sizin Rabb'inizim! buyuracak. Onlar da:

-Sen bizim Rabb'imizsin! diyecekler.

Artık O'nunla peygamberlerden başkası konuşamaz. Allah Teâlâ:

-Rabbinizi tanıyabilmek için aranızda bir alâmet var mıdır? diye soracak. Onlar:

-Evet, Sâk'tır! (İncik'tir) demeleri üzerine Allah Azze ve Celle Sâk'ını (inciğini) açacak.

Bunun üzerine her mümin Allah'a secde eder. Allah'a riya ve şöret için secde eden kimseler kalır. Onlar da secde etmeye davranırlar. Fakat onun sırtı tek bir tahta gibi kaskatı bir tabakaya döner. Sonra köprü getirilir de cehennemın ortasına kurulur.”

Biz: Ey Allah'ın Rasûlü! Köprü nedir? dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ayakların kayacağı bir yerdir ki, üzerinde başları eğri demirden çengeller, dikenler; sert, keskin enli şeyler vardır. Bunların Necd'de olan ve sa'dân denilen dikenler gibi uçları kıvrık, eğri dikenleri vardır. Müminlerin kimi onun üzerinden göz kırpacak kadar zaman içinde, kimi şimşek gibi, kimi rüzgâr gibi, kimi iyi cins at ve develer gibi hızlıca geçerler. Bunların kimi sapsağlam, olduğu gibi kurtulur. Kimi tırmıklar içinde perişan olmuş olarak salıverilir. Kimi de cehennem ateşi içine düşerler. Nihayet sonuncuları sürüklene sürüklene geçer, kurtulur. Bugünkü günde aşikâre olmuş hakkını kurtarmak için hiçbirinizin yalvarıp yakarması, o dehşetli günde asi mümin kardeşleri arasından çıkıp necat bulan müminlerin kalanlar için Cebbar Zul-Celâl hazretlerine yalvarıp yakarmasına benzemez. Diyeceklerdir ki: Ey bizim Rabb'imiz, bu kalanlar bizim kardeşlerimizdir. Onlar bizimle beraber namaz kılar, oruç tutar, her türlü iyi işlerde bulunurlardı. Allah Teâlâ:

Haydin gidin, kalbinde bir dinar ağırlığına iman ve yakîn olan her kimi bulursanız, çıkarınız! buyuracak.

Allah Teâlâ onların suretlerini yakmayı ateşe haram edecektir. Artık bu şefaathiler -yahut kurtarılacak olanlar- kimi ayağının üstüne, kimi de yarı inciğine kadar ateşe gömülerek içeriye dalmış bulunacaklar. Tanıdıklarını çıkarıp dönecekler. Yine Allah Teâlâ:

Haydin bir daha gidin, kalbinde yarım dinar ağırlığına iman olanları çıkarın! buyuracak.

Yine böyle olanlardan tanıdıklarını çıkarıp dönecekler. Yine Allah Teâlâ: Haydin bir daha gidin, kalbinde zerre ağırlığına iman ve yakîn olan her kimi bulursanız, çıkarın! buyuracak.

Yine böyle olanlardan tanıdıklarını çıkaracaklar”.

Ebu Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Eğer bu dediğime inanmıyorsanız: *«Allah, şüphesiz, zerre kadar haksızlık yapmaz. (Yapılan) bir iyilik olursa, onun karşılığını kat kat artırır ve ayrıca kendi katından son derece büyük mükâfat verir.»* (Nisâ: 40) âyetini okuyun.

“Hâsılı peygamberler, melekler, mü'minlere şefa'at etmiş buluncaklar. Derken Allah Azze Ve Celle:

Artık sıra benim şefa'atime geldi! buyuracak da ateşten bir kabza tutacak, yani bir kısım insanı toplayacak da simsiyah yanmış olan birtakım kavimleri dışarı çıkaracak, akabinde bunlar cennetin yolları üzerinde olup “Hayat Nehri denilen bir nehrin içine atılacaklardır. Onlar o nehrin iki tarafında sel uğrağında biten yabanî reyhan tohumlarının çabucak bittiği gibi biteceklerdir. Sizler o yabanî reyhan tohumlarını taşın yanında, ağacın yanında görmüşsünüzdür. Onlardan güneşte olanları yeşildir, gölgede olanları da beyazdır. Sonra onlar Hayat Nehri'nden beyaz, parlak inciler gibi çıkacaklar, boyunlarına kendileriyle tanınacakları altın, gümüş çeşidinden yüzükler takılır ve cennete girerler. Cennet ehli:

İşlenmiş hiçbir amelleri, geçmiş hiçbir hayır ve iyilikleri olmadığı hâlde Allah'ın cennete girdirdiği azatlıkları işte bunlardır! diyeceklerdir.

Sonra onlara:

Gözünüzün görebildiği sizindir, bir o kadarı daha sizindir! denilecektir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 22, 4581, 4919, 6560, 6574, 7438, 7439.)

٧٤٤٠ - وَقَالَ حِجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ

أَبِي رَضِيٍّ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُحْبَسُ الْمُؤْمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُهْمُّوا بِذَلِكَ فَيَقُولُونَ لَوْ اسْتَشْفَعْنَا إِلَى رَبِّنَا فَيُرِيحُنَا مِنْ مَكَانِنَا فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ أَلَيْتَ آدَمُ أَبُو النَّاسِ خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِهِ وَأَسْكَنَكَ جَنَّتَهُ وَأَسْجَدَ لَكَ مَلَائِكَتُهُ وَعَلَّمَكَ أَسْمَاءَ كُلِّ شَيْءٍ لَتَشْفَعَنَّ لَنَا عِنْدَ رَبِّكَ حَتَّى يُرِيحَنَا مِنْ مَكَانِنَا هَذَا قَالَ فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ قَالَ وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ أَكْلَهُ مِنَ الشَّجَرَةِ وَقَدْ نَهِيَ عَنْهَا وَلَكِنْ ائْتُوا نُوحًا أَوَّلَ نَبِيِّ بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ فَيَأْتُونَ نُوحًا فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ سُؤَالَهُ رَبَّهُ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَكِنْ ائْتُوا إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَ الرَّحْمَنِ قَالَ فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُ إِنِّي لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ ثَلَاثَ كَلِمَاتٍ كَذَبَهُنَّ وَلَكِنْ ائْتُوا مُوسَى عَبْدًا آتَاهُ اللَّهُ التَّوْرَةَ وَكَلَّمَهُ وَقَرَّبَهُ نَجِيًّا قَالَ فَيَأْتُونَ مُوسَى فَيَقُولُ إِنِّي لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ قَتْلُهُ النَّفْسَ وَلَكِنْ ائْتُوا

عِيسَى عَبْدَ اللَّهِ وَرَسُولَهُ وَرُوحَ اللَّهِ وَكَلِمَتَهُ قَالَ فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ وَلَكِنْ أَنْتُمْ أَهْلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدًا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ فَيَأْتُونِي فَاسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي فِي دَارِهِ فَيُؤْذَنُ لِي عَلَيْهِ فَإِذَا رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاجِدًا فَيَدْعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي فَيَقُولُ ارْفَعْ مُحَمَّدُ وَقُلْ يُسْمِعْ وَاشْفَعْ تُشْفَعُ وَسَلْ تُعْطَ قَالَ فَارْفَعْ رَأْسِي فَأَنْبِي عَلَى رَبِّي بِنَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعْلَمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَحْدُ لِي حَدًّا فَأَخْرُجُ فَأَدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ قَالَ فَتَادَةُ وَسَمِعْتُهُ أَيْضًا يَقُولُ فَأَخْرُجُ فَأَخْرَجُهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ ثُمَّ أَعُودُ الثَّانِيَةَ فَاسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي فِي دَارِهِ فَيُؤْذَنُ لِي عَلَيْهِ فَإِذَا رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاجِدًا فَيَدْعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي ثُمَّ يَقُولُ ارْفَعْ مُحَمَّدُ وَقُلْ يُسْمِعْ وَاشْفَعْ تُشْفَعُ وَسَلْ تُعْطَ قَالَ فَارْفَعْ رَأْسِي فَأَنْبِي عَلَى رَبِّي بِنَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعْلَمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَحْدُ لِي حَدًّا فَأَخْرُجُ فَأَدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ قَالَ فَتَادَةُ وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ فَأَخْرُجُ فَأَخْرَجُهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ ثُمَّ أَعُودُ الثَّالِثَةَ فَاسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي فِي دَارِهِ فَيُؤْذَنُ لِي عَلَيْهِ فَإِذَا رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاجِدًا فَيَدْعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي ثُمَّ يَقُولُ ارْفَعْ مُحَمَّدُ وَقُلْ يُسْمِعْ وَاشْفَعْ تُشْفَعُ وَسَلْ تُعْطَ قَالَ فَارْفَعْ رَأْسِي فَأَنْبِي عَلَى رَبِّي بِنَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعْلَمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَحْدُ لِي حَدًّا فَأَخْرُجُ فَأَدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ قَالَ فَتَادَةُ وَقَدْ سَمِعْتُهُ يَقُولُ فَأَخْرُجُ فَأَخْرَجُهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ حَتَّى مَا يَبْقَى فِي النَّارِ إِلَّا مَنْ حَبَسَهُ الْقُرْآنُ أَوْ وَجَبَ عَلَيْهِ الْخُلُودُ قَالَ ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ ﴿عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا﴾ قَالَ وَهَذَا الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ الَّذِي وَعَدَهُ نَبِيُّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7440- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müminler kıyamet gününde alıkonulacaklar ve nihayet bu alıkonulma sebebiyle kederlenecekler. Derken: İçinde bulunduğumuz şu durumdan bizleri kurtarıp rahatlatması için Rabb'imize şefaât istesek, diyecekler.

Akabinde Âdem aleyhisselâma gelecekler ve: Sen insanların babası olan Âdem'sin, Allah seni kendi eliyle yarattı, seni cennetine yerleştirdi.

di, meleklerini sana secde ettirdi ve herbir şeyin isimlerini sana öğretti. Bulunduğumuz şu durumdan bizleri kurtarması için Rabb'in katında bizlere şefa'at etmeni istiyoruz, diyecekler.

Âdem vaktiyle işlemiş olduğu o yasaklanmış ağaçtan yeme günahını zikrederek: Ben buna ehil değilim, lâkin sizler Allah Teâlâ'nın bütün yer halkına göndermiş olduğu ilk resul olan Nûh'a gidin, diyecek.

Sonra onlar Nûh'a gelecekler. O da evvelce işlemiş olduğu ilimsiz olarak Rabb'inden isteme günahını zikrederek⁶¹:

Ben buna ehil değilim. Lâkin sizler Halîlur-Rahman olan İbrahim aleyhisselâma gidin, diyecek.

Akabinde insanlar İbrahim'e gelecekler. O da vaktiyle yalan şeklinde söylemiş olduğu üç sözünü zikrederek:

Ben buna ehil değilim. Lâkin sizler Allah'ın kendisine Tevrat verdiği, kelâm ettiği ve fısıldaşarak konuşmak için kendisine yaklaştırdığı bir kul olan Musa'ya gidin, diyecek.

Akabinde insanlar Musa'ya gelecekler. O da vaktiyle işlemiş olduğu insan öldürme günahını zikrederek:

Ben buna ehil değilim. Lâkin sizler Allah'ın Kulu, Rasûlu, Allah'ın Ruhu ve Kelimesi olan İsâ'ya gidin, diyecek.

Bunun üzerine insanlar İsâ'ya gelecekler, O da:

Ben bunun ehli değilim, fakat sizler, Allah'ın geçmiş ve geri kalmış günahlarını mağfiret etmiş olduğu bir kul olan Muhammed'e gidin, diyecek.

Bunun üzerine insanlar bana gelecekler. Ben gider, O'nun cenneti içinde Rabb'im'in huzuruna girme izni isterim. Bana izin verilir. Rabb'im'i gördüğüm zaman O'nun için secdeye kapanırım. Allah beni bırakmak istediği kadar bu vaziyette bırakır. Sonra:

Başını kaldır ey Muhammed! Söyle, sözün dinlenir; şefa'at et, şefa'atın kabul edilir; iste, sana verilir! buyurur. Ben secdeden başımı kaldırıyorum da Rabb'im'in bana öğreteceği sena ve hamd ile Rabb'ime sena ve hamd ederim. Sonra şefa'at ederim. Benim için bir sınır koyar. Ben O'nun cennetindeki buluşma yerinden dışarı çıkarım da o insanları cennete so-

61 Ayet şu; "Nûh şöyle demiştir: Rabbim! Yeryüzünde kâfirlerden tek bir kişi bırakma." Nuh; 26

karım”.

Katâde şöyle dedi: Ben yine Enes'ten işittim, şöyle diyordu: “Ben O'nun cennetindeki buluşma yerinden dışarı çıkarım da artık o insanları ateşten çıkarır ve cennete girdiririm. Sonra döner, O'nun cenneti içinde Rabb'imın huzuruna izin isterim. Bana izin verilir. Ben Rabb'imi gördüğüm zaman secdeye kapanırım. Allah beni o vaziyette bırakmak istediği kadar bırakır. Sonra:

Kalk, Muhammed! Söyle, sözün dinlenir; şefaet et, şefaatin kabul edilir; iste, sana verilir! buyurur. Ben başımı kaldırır, Rabb'imın bana öğreteceği sena ve tahmîd ile Rabb'ime sena eder, hamd ederim. Sonra şefaet ederim. Benim için bir sınır tayin buyurur. Akabinde ben çıkarım da o insanları cennete koyarım. Ben çıkarım. Akabinde o insanları ateşten çıkarır, cennete girdiririm. Sonra üçüncü defa dönerim de cennetinde Rabb'imın huzuruna izin isterim. Bana izin verilir. Ben Rabb'imi görünce secdeye kapanırım. Allah beni o vaziyette bırakmak istediği kadar bırakır. Sonra:

Kalk, Muhammed! Söyle, sözün işitilir. Şefaet et, şefaatin kabul olunur, iste, isteğin verilir! buyurur. Bunun üzerine ben başımı secdeden kaldırır, Rabb'imın bana öğreteceği sena ve tahmîd ile Rabb'ime sena ve hamd ederim. Sonra şefaet ederim. Bana bir sınır tayin buyurur. Akabinde çıkar, o sınır içindeki insanları cennete girdiririm. Akabinde ben çıkarım da o insanları ateşten çıkarır, cennete girdiririm. Nihayet ateşte Kurân'ın alıkoyduğu, yani kendilerine hulûd (devamlı azap) vâcip olan kimselerden başkası kalmaz.”

Sonra şu âyeti okudu: «*Rabbin seni övülecek bir makama yükseltir.*» (İsrâ: 79)

İşte, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bize vadedilmiş olan “Makamul-Mahmûd” budur! (Hadisin geçtiği diğer yerler: 44, 4476, 6565, 7410, 7440, 7509, 7510, 7516.)

٧٤٤١ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدٍ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنِي عَمِّي حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ
صَالِحٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ أَرْسَلَ إِلَى الْأَنْصَارِ فَجَمَعَهُمْ فِي قُبَّةٍ وَقَالَ لَهُمْ اصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَإِنِّي عَلَى الْخَوْضِ.

7441- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hevâzin ganimetlerini tak-sim ettiği zaman Ensâr'a haber gönderip, onları yuvarlak bir Arap çadırı içinde topladı. (Konuşmasının sonunda) onlara şöyle buyurdu: "Sizler Al-lah'a ve Rasûlü'ne kavuşuncaya kadar sabrediniz. Şüphesiz ben havz ba-şında olacağım." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2043, 3144, 3146, 4320, 6697)

٧٤٤٢ - حَدَّثَنِي ثَابِتُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ سَلِيمَانَ
الْأَخْوَلِ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ إِذَا تَهَجَّدَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قِيمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ أَنْتَ الْحَقُّ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ
الْحَقُّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ
تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ خَاصَمْتُ وَبِكَ حَاكَمْتُ فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَأَسْرَرْتُ
وَأَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَيْسُ بْنُ سَعْدٍ
وَأَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ طَاوُسٍ قِيَامٌ وَقَالَ مُجَاهِدٌ ﴿الْقِيَوْمُ﴾ الْقَائِمُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَقَرَأَ
عُمَرُ الْقِيَامُ وَكِلَاهُمَا مَذْهَبٌ.

7442- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem teheccüd namazı için gece kalktığında şöyle derdi:

"Allahım! Hamd sanadır. Sen yerin, göklerin ve ikisi arasındakile-rin Kayyumsun. Hamd sanadır. Yerin, göklerin ve ikisi arasındakilerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen yerin ve göklerin nûrusun. (Yeri ve gökleri nurlandıransın ve o ikisinde bulunanlar seninle doğru yolu bulur-lar.) Hamd sanadır. Yerin ve göklerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen haksın. (Varlığın gerçektir ve bunda hiçbir şüphe yoktur) Senin vadin haktır (Vadin muhakkak gerçekleşir) Ölümünden sonra dirilmek haktır. Se-nin sözün haktır. Cennet haktır. Cehennem haktır. Peygamberler haktır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem haktır. Kıyamet günü haktır.

Allahım! Sana teslim oldum, sana iman ettim, sana tevekkül ettim,

sana yöneldim, bana verdiğin delillerle mücadele ettim ve aramızda seni hakem tayin ettim. Geçmiş ve gelecek, gizlediğim ve açığa vurduğum günahlarımı bağışla. Sen Mukaddim ve Muahhirsin. Senden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur.”

Sufyan dedi ki: Abdulkerim Ebu Umeyye “Allah’ın dışında güç ve kuvvet sahibi yoktur.” Lâfzını ziyade etmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1120, 7385, 7442, 7499)

٧٤٤٣- حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا أَبُو أَسَمَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ خَيْثَمَةَ عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا سَيِّئُكُمْ رُبُّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ ثَرْجُمَانٌ وَلَا حِجَابٌ يَحْجُبُهُ.

7443- Adiy ibnu Hatim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden her bir kimseye Rabb’i arada bir tercüman ve Rabbini görmekten perdeleyen bir hicap olmaksızın, muhakkak konuşacaktır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1413, 1417, 3595, 6023, 6539, 6540, 6563, 7443, 7512)

٧٤٤٤- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ جَنَّاتَانِ مِنْ فِصَّةٍ آتِيَهُمَا وَمَا فِيهِمَا وَجَنَّاتَانِ مِنْ ذَهَبٍ آتِيَهُمَا وَمَا فِيهِمَا وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا إِلَى رَبِّهِمْ إِلَّا رِذَاءُ الْكِبَرِ عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةٍ عَذْبٍ.

7444- Abdullah ibnu Kays -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İki cennet vardır ki, bunların kapları ve içlerinde bulunan şeyler hep gümüştedir. İki cennet daha vardır ki onun da kapları ve içinde bulunan şeyler altındır. Adn cennetindeki cennetliklerle bunların kendi Rablerine bakmaları arasında, Allah’ın vechi üzerindeki büyüklük ridasından başka bir şey bulunmayacaktır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4878, 4880, 7444)

٧٤٤٥- حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ أَعْيَنَ وَجَامِعُ بْنُ أَبِي رَاحِدٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اقْطَعَ مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينٍ كَاذِبَةٍ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِصْدَاقَهُ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ﴾ الْآيَةَ.

7445- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse, bir Müslüman’ın malını yalan yere yemin ederek alırsa Kıyamet günü Allah, kendisini öfkeli olarak karşılar.”

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendi sözünü tasdik edici olarak Allah Azze ve Celle’nin şu âyetini okudu:

«Allah’a olan ahidlerini ve yeminlerini az bir ücret mukabili satanlar... İşte böyleleri için ahirette hiçbir nasip yoktur. Kıyamet günü Allah, onlarla ne konuşacak, ne yüzlerine bakacak ve ne de onları temize çıkaracaktır. Onlar için şiddetli bir azap vardır.» (Âl-i İmrân: 77)
(Hadisin geçtiği diğer yerler: 2416, 2515, 2666, 2669, 2673, 2676, 4549, 6659, 6676, 7183, 7445)

٧٤٤٦- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ رَجُلٌ خَلَفَ عَلَى سِلْعَةٍ لَقَدْ أُعْطِيَ بِهَا أَكْثَرَ مِمَّا أُعْطِيَ وَهُوَ كَاذِبٌ وَرَجُلٌ خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ كَاذِبَةٍ بَعْدَ الْعَصْرِ لِيَقْطَعَ بِهَا مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ وَرَجُلٌ مَنَعَ فَضْلَ مَاءٍ فَيَقُولُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْيَوْمَ أَمْتَعْتُكَ فَضْلِي كَمَا مَنَعْتَ فَضْلًا مَا لَمْ تَعْمَلْ يَدَاكَ.

7446- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Üç kişi vardır ki Kıyamet gününde Allah onlarla konuşmaz ve onlara bakmaz: Malına daha fazla değer kazandırmak için, müşterinin verdiğiinden daha fazla bedel vermiş olduğuna yalancı olarak yemin eden kimse. Malını pı-zara ikindiden sonra getirip, bir Müslüman’ın malını almak için yalan y-

re yemin eden kimse. Fazla suyunu, suya ihtiyacı olan kimselere esirgeyip vermeyen kimse. Allah kıyamet gününde o kimseye şöyle der: *Tipki senin ellerinle çalışıp çıkarmadığın yani yerden kendiliğinden kaynayan suyu, ihtiyacı olan insanlara vermediğin gibi, bugün de ben fazla keremimi senden esirgiorum.* (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2358, 2369, 2672, 7212, 7446)

٧٤٤٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّهَابِ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الزَّمَانُ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ثَلَاثُ مَتَوَالِيَّاتٍ ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ وَرَجَبُ مُضَرَ الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ أَيُّ شَهْرٍ هَذَا قُلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ يُسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ قَالَ أَلَيْسَ ذَا الْحِجَّةِ قُلْنَا بَلَى قَالَ أَيُّ بَلَدٍ هَذَا قُلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيَسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ قَالَ أَلَيْسَ الْبَلَدَةُ قُلْنَا بَلَى قَالَ فَأَيُّ يَوْمٍ هَذَا قُلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيَسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ قَالَ أَلَيْسَ يَوْمَ الثَّخْرِ قُلْنَا بَلَى قَالَ فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ قَالَ مُحَمَّدٌ وَأَخْسِيهِ قَالَ وَأَغْرَاضُكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا وَتَسْلَقُونَ رَبِّكُمْ فَيَسْأَلُكُمْ عَنْ أَعْمَالِكُمْ أَلَا فَلَا تَرْجِعُوا بَعْدِي ضُلَالًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ أَلَا لِيُبَلِّغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ فَلَعَلَّ بَعْضٌ مَن يَبْلُغُهُ أَنْ يَكُونَ أَوْعَى لَهُ مِنْ بَعْضٍ مَن سَمِعَهُ. فَكَانَ مُحَمَّدٌ إِذَا ذَكَرَهُ قَالَ صَدَقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ أَلَا هَلْ بَلَغْتُ أَلَا هَلْ بَلَغْتُ.

7447- Ebu Bekre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bizlere kurban bayramının birinci günü hutbe verdi.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: “Bugünün hangi gün olduğunu biliyor musunuz?” diye sordu.

Biz: Allah ve Rasûlü en iyi bilir, dedik.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bir süre sustu. Öyle ki biz Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in bu güne farklı bir isim vereceğini sandık.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu gün, kurban kesme günü değil mi?" diye sordu.

Biz: Evet, dedik.

Sonra, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu ay hangi aydır?" diye sordu.

Biz: Allah ve Rasûlü en iyi bilir, dedik.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir süre sustu. Biz, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in bu aya farklı bir isim vereceğini zannettik.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu ay, Zilhicce değil mi?" diye sordu.

Biz: Evet, dedik.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu belde hangi belde-dir?" diye sordu.

Biz: Allah ve Rasûlü daha iyi bilir, dedik.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir süre sustu. Biz, onun bu beldeye farklı bir isim vereceğini zannettik.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Burası haram belde değil mi?" diye sordu.

Biz: Evet Haram beldedir, dedik.

Bunun üzerine: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İçinde bulunduğunuz bu gününüzün, bu beldenizin (Mekke) ve bu ayınızın haram oluşu gibi, kanlarınız, canlarınız, mallarınız ve ırzlarınız da sizlere haramdır. Dikkat edin, bunları size tebliğ ettim mi?" diye sordu. Ashab: Evet, tebliğ ettin, dediler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ım şahit ol! Burada bulunanlar, burada bulunmayanlara sözlerimi aktarsınlar. Öyle kimseler vardır ki anlatandan daha anlayışlı olabilir.

Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Dikkat edin: Tebliğ ettim mi? Dikkat edin: Tebliğ ettim mi?" diye iki kere sordu.

(Hadisin geçtiği diğer yerler: 67, 105, 1741, 3197, 4406, 4662, 5550, 7078, 7447)

۲۵-بَاب مَا جَاءَ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ﴾

25- Allah Azze ve Celle'nin: «Şüphesiz Allah'ın rahmeti iyilik edenlere çok yakındır.» (A'râf: 56) Âyeti Hakkında Gelen Hadisler Bâbı

۷۴۴۸- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ عَنْ أَبِي غُثَمَانَ عَنْ أَسَمَةَ قَالَتْ كَانَ ابْنُ لَبْعَضٍ بَنَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْضِي فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ أَنْ يَأْتِيَهَا فَأَرْسَلَ إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ فَأَقْسَمَتْ عَلَيْهِ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُمْتُ مَعَهُ وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَأَبِي بْنُ كَعْبٍ وَعَبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ فَلَمَّا دَخَلْنَا نَاوَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّبِيَّ وَنَفْسُهُ تَقْلَقُلُ فِي صَدْرِهِ حَسْبَتُهُ قَالَ كَأَلَّهَا شَتَّةٌ فَبَكَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ أَتَبْكِي فَقَالَ إِنْ مَا يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الرَّحْمَاءِ.

7448- Usâme ibnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı Zeyneb, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e: Oğlum öldü, benim yanıma gel, diye haber yolladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona birini gönderip selâm yolladı ve şöyle buyurdu:

“Veren de alan da Allah'tır. Herkesin ömrü Allah'ın katında belirli bir zamana kadardır. Sabret ve sabrın karşılığını Allah'tan dile.”

Bu defa Zeyneb, muhakkak gelmesi için yemin etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beraberinde Sa'd ibnu Ubâde, Muaz ibnu Cebel, Ubey ibnu Ka'b ve Zeyd ibnu Sâbit ve başkalarıyla Zeyneb'in yanına geldiler. Çocuk Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e verildi. Çocuk can çekişmede idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in gözleri yaşardı. Sa'd dedi ki:

-Bu gözyaşı da nedir ey Allah'ın Rasûlü? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu, Allah’ın kullarının kalplerine koyduğu bir rahmettir. Allah, ancak merhametli kullarına rahmet eder.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1284, 5655, 6602, 6655, 7377, 7448)

٧٤٤٩ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدٍ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ
صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
اخْتَصَمَتِ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ إِلَى رَبِّهِمَا فَقَالَتِ الْجَنَّةُ يَا رَبِّ مَا لَهَا لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا ضَعَفَاءُ
النَّاسِ وَسَقَطُهُمْ وَقَالَتِ النَّارُ يَغْنِي أَوْرَثُ بِالْمُتَكَبِّرِينَ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِلْجَنَّةِ أَلَيْتِ
رَحْمَتِي وَقَالَ لِلنَّارِ أَلَيْتِ عَذَابِي أَصِيبُ بِكَ مَنْ أَشَاءُ وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْكُمَا مِلْؤُهَا
قَالَ فَأَمَّا الْجَنَّةُ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِنْ خَلْقِهِ أَحَدًا وَإِنَّهُ يُنْشِئُ لِلنَّارِ مَنْ يَشَاءُ فَيُلْقُونَ
فِيهَا فَ ﴿ تَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴾ ثَلَاثًا حَتَّى يَضَعَ فِيهَا قَدَمَهُ فَيَمْتَلِئُ وَيُرَدُّ بَعْضُهَا
إِلَى بَعْضٍ وَتَقُولُ قَطُّ قَطُّ قَطُّ.

7449- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennet ve cehennem birbirleriyle münakaşa ettiler. Cehennem şöyle dedi:

-Ben dünyada iken büyüklenen ve zorbalar için tahsis ettim.

Cennet de şöyle dedi:

-Bana ne oldu ki, bana insanların yalnız zayıfları ve dünyada iken insanlar katında değersizleri giriyor?

Allah Tebareke ve Teâlâ cennete şöyle der:

-Sen benim rahmetimsin, ben seninle kullarımdan dilediğime rahmet ederim.

Allah Azze ve Celle cehenneme de şöyle der:

-Sen ancak bir azapsın ve ben seninle kullarımdan dilediğime azap ederim.

Cennet ve cehennemden her birini dolmak hakkı vardır. Cennete gelince, Allah Azze ve Celle, onun için onun boşluklarını doldurmak için yeniden birtakım halk yaratır. Allah Azze ve Celle yarattıklarından hiç bi-

rine zulmetmez. Fakat cehennem dolmak bilmez, en sonu Allah ona ayağını koyar. İşte o zaman cehennem dolar ve bazısı bazısına büzülür. O da: yeter, yeter, yeter, der.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4849, 4850, 7449)

٧٤٥٠ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيَصِيبُنَّ أَقْوَامًا سَفَعٌ مِنَ النَّارِ بِذُنُوبٍ أَصَابُوهَا عِقَابُهُ ثُمَّ يَدْخِلُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ يُقَالُ لَهُمُ الْجَهَنَّمِيُّونَ. وَقَالَ هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ حَدَّثَنَا أَنَسٌ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7450- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir topluluk, üzerlerinde yanık izi olduğu hâlde cehennemden çıkacak ve cennete girecekler. Onlara: “Cehennemlikler” denilecektir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6559, 7450)

٢٦-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا﴾

26- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Yerlerinden oynamamaları için gökleri ve yeri Allah tutmaktadır.» (Fâtir: 41)

٧٤٥١ - حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّالَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ جَاءَ خَبْرٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ يَضَعُ السَّمَاءَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْأَرْضَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْجِبَالَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالشَّجَرَ وَالْأَنْهَارَ عَلَى إِصْبَعٍ وَسَائِرَ الْخَلْقِ عَلَى إِصْبَعٍ ثُمَّ يَقُولُ بِيَدِهِ أَنَا الْمَلِكُ فَضَجَّكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾.

7451- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına Yahudi hahamlarından bir haham geldi ve şöyle dedi:

-Ey Muhammed! Allah gökleri bir parmağında, yer tabakalarını bir parmağında, bütün ağaçları bir parmağında, suları ve toprakları bir par-

mağında, diğer mahlûkları da bir parmağında tutar ve sonra da eliyle işaret ederek: Melik benim, der.

Haham'ın Tevrat'tan naklettiği bu sözlerine karşılık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun bu sözlerini doğrular mahiyette azı dişleri gözükecek şekilde tebessüm etti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu: «Allah'ı gerektiği gibi takdir edememişlerdir.» (Zümer: 67) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4811, 7414, 7415, 7451, 7513)

٢٧- بَاب مَا جَاءَ فِي تَخْلِيْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَغَيْرِهَا مِنَ الْخَلَائِقِ

27- Göklerin, Yerin ve Bunlardan Başka Mahlûkların Yaratılmaları Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı

وَهُوَ فِعْلُ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَأَمْرُهُ فَالرَّبُّ بِصِفَاتِهِ وَفِعْلُهُ وَأَمْرُهُ وَكَلَامِهِ وَهُوَ الْخَالِقُ الْمَكُونُ غَيْرُ مَخْلُوقٍ وَمَا كَانَ بِفِعْلِهِ وَأَمْرِهِ وَتَخْلِيْقِهِ وَتَكْوِينِهِ فَهُوَ مَفْعُولٌ مَخْلُوقٌ مُكُونٌ.

Yaratma, Rab Tebarake ve Teâlâ'nın fiili ve emridir. Rab, sıfatları, fiili, emri ve kelâmıyla yaratıcıdır, meydana getirendir; mahlûk değildir. O'nun fiili, emri, yaratması ve tekvini ile olan şeyler ise mefûldür, mahlûktur, mükevven.

٧٤٥٢- حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنِي شَرِيكُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَعْمٍ عَنْ كُرَيْبٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ بَتُّ فِي بَيْتِ مَيْمُونَةَ لَيْلَةً وَالثَّيْبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَهَا لِلْظُّرِّ كَيْفَ صَلَاةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاللَّيْلِ فَتَحَدَّثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ أَهْلِهِ سَاعَةً ثُمَّ رَقَدَ فَلَمَّا كَانَ ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ أَوْ بَعْضُهُ قَعَدَ فَتَنَظَّرَ إِلَى السَّمَاءِ فَقَرَأَ ﴿إِنْ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿لِأُولِي الْأَلْبَابِ﴾ ثُمَّ قَامَ فَتَوَضَّأَ وَاسْتَنَّْ ثُمَّ صَلَّى إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً ثُمَّ أَذَّنَ بِلَالٍ بِالصَّلَاةِ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى لِلنَّاسِ الصُّبْحَ.

7452- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun-

şöyle dedi: Ben teyzem Meymûne'nin yanında kaldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ailesi ile bir müddet konuştu. Sonra uyudu. Gece-
nin son üçte biri olunca uyandı, gökyüzüne baktı şu âyeti okudu:

«**Göklerin ve yerin yaratılışında, geceyle gündüzün birbiri ar-
dından gelip gidişinde, akıl sahipleri için (ibret alınacak) deliller var-
dır.**» (Âl-i İmran: 190)

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalktı, abdest aldı, dişlerini misvakladı ve on bir rekât namaz-kıldı. Sonra Bilal sabah nama-
zı için ezan okudu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki rekâtlik sabah namazının sünnetini kıldı. Sonra Mescid'e çıkıp insanlara sabah na-
mazını kıldırdı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 117, 138, 183, 697, 698, 699, 726, 728, 859, 992, 1198, 4569, 4570, 4571, 4572, 5919, 6215, 6316, 7452)

۲۸- بَابُ قَوْلِهِ تَعَالَى ﴿وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِإِِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ﴾

28- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«**Gerçek olan şudur ki peygamber olarak gönderilen kullarımız
hakkında önceden söz vermişizdir.**» (Sâffât: 171)

۷۴۵۳- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزُّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا قَضَى اللَّهُ
الْخَلْقَ كَتَبَ عِنْدَهُ فَوْقَ عَرْشِهِ إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي.

7453- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah
mahlûkları yarattığı zaman kendi yanında Arş'ın üstünde olan kitabında
'Rahmetim öfkeme gâlip olmuştur' diye yazdı.” (Hadisin geçtiği diğer yerler:
3194, 7404, 7416, 7553, 7554)

۷۴۵۴- حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا الْأَغْمَشُ سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ وَهْبٍ
سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ أَنَّ خَلْقَ أَحَدِكُمْ يُجْمَعُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا أَوْ أَرْبَعِينَ
لَيْلَةً ثُمَّ يَكُونُ عِلَاقَةً مِثْلَهُ ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَهُ ثُمَّ يُنْعَثُ إِلَيْهِ الْمَلَكُ فَيُؤَذِّنُ بِأَرْبَعِ

كَلِمَاتٍ فَيَكْتُوبُ رِزْقَهُ وَأَجَلَهُ وَعَمَلَهُ وَشَقِيٍّ أَمْ سَعِيدٍ ثُمَّ يَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ فَإِنْ أَحَدَكُمْ لَيَفْعَلُ بِعَمَلٍ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَفْعَلُ بِعَمَلٍ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُ النَّارَ وَإِنْ أَحَدَكُمْ لَيَفْعَلُ بِعَمَلٍ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَفْعَلُ عَمَلَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا.

7454- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden birinizin yaratılışında, ilk kırk gün anne karnında meni şeklinde kalır. İkinci kırk günde bu meni bir kan pıhtısı şeklini alır. Üçüncü kırk günde ise bu kan pıhtısı bir çiğnemlik et hâline gelir. Yüz yirmi günü doldurunca Allah Azze ve Celle ona bir melek gönderir. Bu melek ona şu dört şeyi yazmakla emrolunur. O meleğe denilir ki:

-Onun amelini, rızkını, cennetlik mi yoksa cehennemlik mi olacağını yaz. Sonra ona ruh üflenir. Sizden biriniz, cennetliklerin amelini işler. Öyle ki kendisiyle cennet arasında bir kol boyu mesafe kalır. Onun yazgısı öne geçer de cehennem ehlinin amelini işler ve cehenneme girer. Yine bir kimse cehennem ehlinin amelini işler. Öyle ki cehennemle kendisi arasında bir kol boyu mesafe kalır. Bunun da önüne yazgısı geçer. Cennet ehlinin amelini işler de cennete girer.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3208, 3332, 6594, 7454)

٧٤٥٥- حَدَّثَنَا خَلَادُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ ذَرٍّ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا جِبْرِيلُ مَا يَمْتَعُكَ أَنْ تَزُورُنَا أَكْثَرَ مِمَّا تَزُورُنَا فَتَزَلْتُ ﴿ وَمَا نَنْتَزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا ﴾ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ قَالَ كَانَ هَذَا الْجَوَابُ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7455- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cibril’e:

“Sen bize şu ziyaretinden daha çok ziyaret etmez misin?” dedi. Bunun üzerine Allah Teâlâ: «*Biz, Rabbinin emrinden başka bir şeyle inme-*

yiz. *Önümüzde, arkamızda ve bunlar arasında olan her şey O'na aittir. Rabbin asla unutkan değildir.*» (Meryem: 64) âyetini indirdi.

İbnu Abbas şöyle dedi: İşte bu kelâm, Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme cevap oldu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3218, 4731, 7455)

٧٤٥٦- حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ كُنْتُ أَمْشِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَرْثٍ بِالْمَدِينَةِ وَهُوَ مُتَكَيٍّ عَلَى عَصِيبٍ فَمَرَّ بِقَوْمٍ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ سَأَلُوهُ عَنِ الرُّوحِ وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا تَسْأَلُوهُ عَنِ الرُّوحِ فَسَأَلُوهُ فَقَامَ مُتَوَكِّتًا عَلَى الْعَصِيبِ وَأَنَا خَلْفُهُ فَظَنَنْتُ أَنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ فَقَالَ ﴿ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴾ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ قَدْ قُلْنَا لَكُمْ لَا تَسْأَلُوهُ.

7456- Abdullah ibnu Mesud şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine'nin harabelerinde yürüyordum. -O hurma dalından bir âsaya dayanıyordu.- Yahudilerden bir topluluk yanımıza uğradı. Bazısı bazısına dedi ki: O'na rûhtan sorun. Onlardan bazıları dediler ki: O'na bir şey sormayın, hoşlanmayacağımız bir şey söyler. Onlardan bazıları dediler ki: Muhakkak ona soracağız. İçlerinden biri kalkıp şöyle dedi: Ey Ebu Kâsım! Rûh nedir? Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem sükût etti. Ben: O'na vahiy geliyor dedim ve O'nu rahatsız etmemek için yanından kalktım. O'ndan o hâl gidince şöyle buyurdu:

«(Ey Muhammed!) Sana rûhtan soruyorlar. De ki: Rûh, Rabbin emrindendir. Onun hakkında size çok az bilgi verilmiştir.» (İsra: 85)

Bunun üzerine onların bazısı, diğerlerine: Biz size, O'na bir şey sormayınız! demiştik, dediler. (Hadisin geçtiği yerler: 125, 4721, 7297, 7456, 7462)

٧٤٥٧- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزُّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَكْفُلُ اللَّهُ لِمَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِهِ لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ وَتَصَدِّقُ كَلِمَاتِهِ بِأَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ يَرْجِعَهُ إِلَى مَسْكَنِهِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ مَعَ مَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ.

7457- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah, kendi yolunda cihada çıkan bir kuluna, elde edeceği sevap veya ganimetle salimen evine döndüreceğine veya da onu (şehit olarak) cennetine girdireceğine dair kefaleti altına almıştır. Çünkü onu evinden çıkaran ancak Allah'a olan iman ve peygamberlerini tasdikidir." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 36, 2787, 2797, 2972, 3123, 7226, 7227, 7457, 7463.)

٧٤٥٨- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ الرَّجُلُ يُقَاتِلُ حَمِيَّةَ وَيُقَاتِلُ شَجَاعَةَ وَيُقَاتِلُ رِيَاءَ فَأَيُّ ذَلِكَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةً لِلَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

7458- Ebu Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geldi ve şöyle dedi:

Bir adam şerefini korumak için, bir diğeri yiğitlik derecesi için, bir diğeri de gösteriş için savaşıyor. Öyleyse Allah yolunda cihad eden kimdir?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim Allah'ın kelimesini (Lâ ilâhe İllallah Muhammedun Rasûlullah) yüceltmek için savaşıyorsa, O Allah Azze ve Celle'nin yolundadır." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 123, 2810, 3126, 7458)

٢٩-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾

29- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Zira bizim, bir şeyin olmasını istediğimiz zaman sözüümüz, ona "ol" demektir; o da hemen olur.» (Nahl: 40)

٧٤٥٩- حَدَّثَنَا شَيْهَابُ بْنُ عَبَّادٍ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنْ قَيْسٍ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي قَوْمٌ ظَاهِرِينَ عَلَى النَّاسِ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ.

7459- Mugîre ibnu Şu'be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ümmetimden bir kavim, Allah’ın emri kendilerine gelinceye, kıyamet kopuncaya kadar daima insanlar üzerine galip ve yüksek olmakta devam edecektir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3640, 7311, 7459)

٧٤٦٠ - حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا ابْنُ جَابِرٍ حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ هَانِئٍ أَنَّهُ سَمِعَ مُعَاوِيَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللَّهِ مَا يَضُرُّهُمْ مَنْ كَذَّبَهُمْ وَلَا مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ فَقَالَ مَالِكُ بْنُ يُخَايِرٍ سَمِعْتُ مُعَاذًا يَقُولُ وَهُمْ بِالشَّامِ فَقَالَ مُعَاوِيَةُ هَذَا مَالِكٌ يَزْعُمُ أَنَّهُ سَمِعَ مُعَاذًا يَقُولُ وَهُمْ بِالشَّامِ.

7460- Muâviye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Benim ümmetimden bir topluluk Allah’ın emirlerini yerine getirmekte devam edecektir. Allah’ın emri (kalbinde imandan bir parça olanların ruhlarını alan rüzgârın gelip kıyametinde insanların şerhilerinin yani kâfirlerin üzerine kopacağı o gün) gelinceye kadar Allah’ın dini üzere kâim olacaktır ve muhalefet edenlerin muhalefeti de onlara zarar veremeyecektir.”

Umeyr dedi ki: Mâlik ibnu Yuhâmir şöyle dedi: Muâz ibnu Cebel: O Allah’ın emrini yerine getirenler Şam’da ikâmet edecekler, dedi.

Muâviye ibnu Ebî Sufyân: Bu Mâlik ibnu Yuhâmir, Muâz’dan: “Onlar Şam’da olacaklar” derken işittiğini söylüyor, demiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 71, 3116, 7312, 7460)

٧٤٦١ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حُسَيْنٍ حَدَّثَنَا نَافِعُ بْنُ جَبْرِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ وَقَفَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى مُسَيْلِمَةَ فِي أَصْحَابِهِ فَقَالَ لَوْ سَأَلْتَنِي هَذِهِ الْقِطْعَةَ مَا أَغْطَيْتُكَهَا وَلَنْ تَعْدُو أَمْرَ اللَّهِ فِيكَ وَلَكِنْ أَذْبَرْتُ لَيَقْفِرَنَّكَ اللَّهُ.

7461- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Museylemetul-

Kezzâb Medine'ye geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kavmi içinde bulunan Museyleme'nin önünde durdu ve şöyle buyurdu:

-“Şayet benden şu elimdeki dal parçasını bile istesen sana vermezdim. Allah'ın senin hakkındaki emrinde haddi aşma. Şayet sen bana muhalefet edersen, Allah seni muhakkak helâk eder.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3620, 4273, 4278, 7033, 7461)

٧٤٦٢- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنْ عَبْدِ الْوَاحِدِ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ بَيْنَا أَنَا أَمْشِي مَعَ الثَّيْبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ حَرْثِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى عَصِيبٍ مَعَهُ فَمَرَرْنَا عَلَى نَقَرٍ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ سَلُّوهُ عَنِ الرُّوحِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا تَسْأَلُوهُ أَنْ يَجِيءَ فِيهِ بِشْيءٍ تَكْرَهُوهُ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لَتَسْأَلَنَّهُ فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَقَالَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ مَا الرُّوحُ فَسَكَتَ عَنْهُ الثَّيْبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلِمْتُ أَنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ فَقَالَ ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي﴾ وَمَا أَوْثَرُوا مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا قَالَ الْأَعْمَشُ هَكَذَا فِي قِرَاءَتِنَا.

7462- Abdullah ibnu Mesud şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine'nin harabelerinde yürüyordum. -O hurma dalından bir âsâya dayanıyordu.- Yahudilerden bir topluluk yanımıza uğradı. Bazısı bazısına dedi ki: O'na rûhtan sorun. Onlardan bazıları dediler ki: O'na bir şey sormayın, hoşlanmayacağımız bir şey söyler. Onlardan bazıları dediler ki: Muhakkak ona soracağız. İçlerinden biri kalkıp şöyle dedi: Ey Ebu Kâsım! Rûh nedir? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sükût etti. Ben: O'na vahiy geliyor dedim ve O'nu rahatsız etmemek için yanından kalktım. O'ndan o hâl gidince şöyle buyurdu:

«(Ey Muhammed!) Sana rûhtan soruyorlar. De ki: Rûh, Rabbi-min emrindendir. Onun hakkında size çok az bilgi verilmiştir.» (İsra: 85) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 125, 4721, 7297, 7456, 7462)

۳۰-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

30- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavilleri Bâbı

﴿ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴾ ﴿ وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامَ وَالْبَحْرُ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ ﴾ ﴿ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالشُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾ سَخَّرَ ذَلِكَ.

«Ey Muhammed! De ki: Rabbimin sözleri için deniz mürekkep olsaydı ve bir o kadarını da yardım için getirseydik, Rabbimin sözleri tükenmeden önce deniz mutlaka tükenirdi.» (Kehf: 109)

«Yeryüzündeki ağaçlar kalem olsa, yedi denizin yardım ettiği denizle de mürekkep olup onunla yazılsa, Allah'ın kelimeleri yine de tükenmez.» (Lokmân: 27)

«Rabbiniz, şüphesiz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra da Arş üzerinde istiva eden, geceyi, kendisini süratle takip eden gündüzle örten, güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş olarak yaratan hep Allah'tır. Bilesiniz ki, yaratma ve emir O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi Allah, ne yücedir.» (A'râf: 54)

سَخَّرَ Kelimesi, alçaltıp itaat ettirdi, manasına gelir.

٧٤٦٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَكْفُلَ اللَّهُ لِمَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِهِ لَا يُخْرِجُهُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَّا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ وَتَصَدِيقُ كَلِمَتِهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ يَرْدُّهُ إِلَى مَسْكَنِهِ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ.

7463- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah,

kendi yolunda cihada çıkan bir kuluna, elde edeceği sevap veya ganimetle salimen evine döndüreceğine veya da onu (şehit olarak) cennetine girdireceğine dair kefaleti altına almıştır. Çünkü onu evinden çıkaran ancak Allah'a olan iman ve peygamberlerini tasdikidir." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 36, 2787, 2797, 2972, 3123, 7226, 7227, 7457, 7463)

۳۱- بَاب فِي الْمَشِيَّةِ وَالْإِرَادَةِ

31- Meşîe ve İrâde Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı

﴿ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ﴾ وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ تُوْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ ﴾ ﴿ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكْ غَدًا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ﴾ ﴿ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ﴾ قَالَ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِيهِ نَزَلَتْ فِي أَبِي طَالِبٍ ﴿ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ ﴾.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.» (İnsân: 30)

«Ey Muhammed! De ki; Ey mülkün sahibi olan Allah! Mülkü dilediğine verir, dilediğinden de alırsın.» (Âl-i İmrân: 26)

«Hiçbir şey için ben bunu yarın yapacağım, deme. Ancak Allah dilerse yapacağım de.» (Kehf: 23-24)

«Ey Muhammed! Sen, sevdiğin kimseye hidayet edemezsin; fakat Allah dilediğine hidayet eder.» (Kasas: 56)

Saîd ibnu Müseyyeb, babası el-Müseyyeb ibnu Hazn el-Kureşî el-Mahzûmî'den bu âyetin Ebu Tâlib hakkında indiğini söylemiştir.

«Onu yüceltmeniz ve böylece şükretmeniz için size kolaylığı ister; güçlüğü istemez.» (Bakara:185)

٧٤٦٤- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَعَوْتُمُ اللَّهَ فَأَعِزُّوهُ فِي الدُّعَاءِ وَلَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ إِنْ شِئْتُ فَأَعْطِنِي فَإِنَّ اللَّهَ لَا مُسْتَكْرَهَ لَهُ.

7464- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biri dua ederken “Allahım dilersen bana ver” demesin. Allah’a kesin ifadelerle dua etsin. Muhakkak ki Allah’ı hiçbir zorlayıcı yoktur.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 6338, 7464)

٧٤٦٥- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ ح وَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي أَخِي عَبْدُ الْحَمِيدِ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عَتِيقٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ أَنَّ حُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَقَهُ وَفَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً فَقَالَ لَهُمْ أَلَا تُصَلُّونَ قَالَ عَلِيٌّ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا أَنْفُسُنَا بِيَدِ اللَّهِ فَإِذَا شَاءَ أَنْ يَتَّعْتَنَا بَعَثَنَا فَانصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قُلْتُ ذَلِكَ وَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيَّ شَيْئًا ثُمَّ سَمِعْتُهُ وَهُوَ مُذِيرٌ يَضْرِبُ فُجْدَةً وَيَقُولُ ﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا﴾.

7465- Ali ibnu Ebu Talip -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir gece kızı Fâtıma ve Ali’nin yanına gelerek: “Siz ikiniz gece namazı kılmaz mısınız?” dedi. Ben dedim ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Canlarımız Allah’ın elindedir. Şayet (Allah) bizi uyandırmak isterse uyandırır. Bu sözü söyleyince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana hiçbir cevap vermeyerek dönüp gitti. Sonra, O’nun uyluğuna vurarak, «*İnsan her şeyden çok mücadeleci-dir.*» (Kehf: 54) dediğini duydum. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1127, 7465)

٧٤٦٦- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ حَدَّثَنَا فَلَيْحٌ حَدَّثَنَا هِلَالُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ خَامَةِ الزَّرْعِ يَفِيءُ وَرَقُّهُ مِنْ حَيْثُ أَتَتْهَا الرِّيحُ ثُكُفَتْهَا فَإِذَا سَكَنْتَ اعْتَدَلَتْ وَكَذَلِكَ الْمُؤْمِنُ يُكْفَأُ بِالْبَلَاءِ وَمَثَلُ الْكَافِرِ كَمَثَلِ الْأَرْزَةِ صَمَاءٌ مُعْتَدِلَةٌ حَتَّى يَقْصِمَهَا اللَّهُ إِذَا شَاءَ.

7466- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mümin ki-

şinin benzeri, bir sap üzerinde biten ekin gibidir. Hangi taraftan ona rüzgâr esip gelirse, rüzgâr onu eğer. Doğrulduğu zaman rüzgâr belâsı ile yine eğilir fakat yıkılmayıp doğrulur, doğru kalır. Haktan yüz çeviren fâcir kişinin benzeri de sert ve düz çam gibidir ki, Allah onu dilediği vakit bir defada söküp kırıncaya kadar dimdik olmakta devam eder.” (Hadisin geçtiği yer: 5644, 7466)

٧٤٦٧- حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ قَائِمٌ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ إِنَّمَا بَقَاؤُكُمْ فِيمَا سَلَفَ قَبْلَكُمْ مِنَ الْأَمَمِ كَمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى غُرُوبِ الشَّمْسِ أُعْطِيَ أَهْلُ التَّوْرَةِ التَّوْرَةُ فَعَمِلُوا بِهَا حَتَّى اتَّصَفَ النَّهَارُ ثُمَّ عَجَزُوا فَأَغْطُوا قِرَاطًا قِرَاطًا ثُمَّ أُعْطِيَ أَهْلُ الْإِنجِيلِ الْإِنجِيلَ فَعَمِلُوا بِهِ حَتَّى صَلَاةِ الْعَصْرِ ثُمَّ عَجَزُوا فَأَغْطُوا قِرَاطًا قِرَاطًا ثُمَّ أُعْطِيتُمُ الْقُرْآنَ فَعَمِلْتُمْ بِهِ حَتَّى غُرُوبِ الشَّمْسِ فَأُعْطِيتُمْ قِرَاطَيْنِ قِرَاطَيْنِ قَالَ أَهْلُ التَّوْرَةِ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَقْلُ عَمَلًا وَأَكْثَرُ أَجْرًا قَالَ هَلْ ظَلَمْتُمْ مِنْ أَجْرِكُمْ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَا فَقَالَ فَذَلِكَ فَضْلِي أَوْتِيهِ مَنْ أَشَاءَ.

7467- Salim ibnu Abdullah babasından haber verdi. O, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken iştirmiştir:

“Sizden önceki ümmetlere nisbeten sizin dünyada kalmanız, ikindi namazından güneşin batımına kadar olan vakit kadardır. Tevrat ehline Tevrat verilmiş, onlar da bununla amel etmişler ve günün ortasına yani öğle vaktine gelince amel etmekten âciz oldular. Bunun üzerine onlara amellerine karşılık birer kîrât verildi. Sonra İncil ehline de İncil verildi. Onlar da bununla amel ettiler. İkinci namazı vakti gelince amel etmekten âciz oldular. Onlar da amellerinin karşılığı olarak birer kîrât verildi. Sonra bize de Kur’ân verildi. Biz de güneşin batışına kadar amel ettik. Amelimizin karşılığı olarak ikişer kîrât verildi. İki Kitab ehli yani Yahudi ve Hıristiyanlar dediler ki: Ey Rabbimiz! Bunlara ikişer kîrât ecir verdin. Bizler ise daha çok amel işledik. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: “Ecrinizden bir şey eksilterek sizlere zulmettim mi?” Onlar, hayır, dediler. Allah Azze ve Celle: “Bu benim fazlımdır. Onu dilediğime veririm” buyurdu.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 557, 2269, 3459, 5021, 7467, 7533)

٧٤٦٨- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ الْمُسْتَدِيُّ حَدَّثَنَا هِشَامٌ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ عَنْ عَبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَهْطٍ فَقَالَ أَبَايَعُكُمْ عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا تَسْرِقُوا وَلَا تَزْنُوا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ وَلَا تَأْتُوا بِبَهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ وَلَا تَعْصُوْنِي فِي مَعْرُوفٍ فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَاخِذْ بِهِ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ لَهُ كَفَّارَةٌ وَظَهْوَرٌ وَمَنْ سَتَرَهُ اللَّهُ فَذَلِكَ إِلَيَّ اللَّهُ إِنْ شَاءَ عَذْبُهُ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ.

7468- Ubade ibnu Samit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben bir grup içinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beyat ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’a (ibadette) hiçbir şeyi ortak kılmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek, şu anda ve gelecekte yalanla iftira etmemek, hiçbir marufta (dindeki emir ve yasaklar) isyan etmemek üzere bana tâbi olunuz. İçinizden her kim ahdinde durursa onun mükâfatı Allah’a aittir. Her kim bu dediklerimden birini yapar da bu yüzden dünyada cezalandırılırsa bu ceza onun için kefaret olur. Her kim de bu dediklerimden birini yapar Allah da onu gizlerse onun hesabı Allah’a kalmıştır: Dilerse onu affeder, dilerse azap eder.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 18, 3892, 3893, 3999, 4894, 6784, 6801, 6873, 7055, 7199, 7213, 7468)

٧٤٦٩- حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ لَهُ سِتْرُونَ امْرَأَةً فَقَالَ لَأَطُوفَنَّ اللَّيْلَةَ عَلَى نِسَائِي فَلْتَحْمِلْنَ كُلُّ امْرَأَةٍ وَلْتَلِدْنَ فَارِسًا يُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَطَافَ عَلَى نِسَائِهِ فَمَا وَلَدَتْ مِنْهُنَّ إِلَّا امْرَأَةً وَلَدَتْ شَيْقَ غُلَامٍ قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ سُلَيْمَانُ اسْتَشْنَى لَحَمَلَتْ كُلُّ امْرَأَةٍ مِنْهُنَّ فَوَلَدَتْ فَارِسًا يُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

7469- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah’ın peygamberi Süleyman aleyhis-salatu ves-selâmın altmış tane kadını vardı. Süleyman aleyhisselâm şöyle dedi: Bu gece bütün ka-

dınlarımı dolaşacağım da, o kadınlardan her biri Allah yolunda atlı olarak savaşan erkek çocuklar doğurur.

Bunun üzerine o gece bütün kadınları dolaştı. Ancak onlardan sadece bir tanesi hamile kaldı. O da yarım bir çocuk doğurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şayet Süleyman aleyhisselâm “inşallah” demiş olsaydı, o kadınlardan her biri Allah yolunda at üzerinde savaşan erkek çocuklar doğururdu.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2819, 3424, 5242, 6639, 6720, 7469)

٧٤٧٠- حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ حَدَّثَنَا خَالِدُ الْحَذَّاءُ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَى أَغْرَابِيٍّ يَعُودُهُ فَقَالَ لَا بَأْسَ عَلَيْكَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ قَالَ قَالَ الْأَغْرَابِيُّ طَهُورٌ بَلْ هِيَ حُمَى تَفُورُ عَلَى شَيْخٍ كَبِيرٍ تُزِيرُهُ الْقُبُورَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَعَمْ إِذَا.

7470- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir bedeviye ziyaret için yanına girdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir hastayı ziyaret ettiği zaman ona “La be’s’e tahûrun inşâ Allah” (Geçmiş olsun. Bu hastalığın günahlarına kefaret olur inşâ Allah) derdi. O hasta bedeviye de yine “La be’s’e tahûrun inşâ Allah” (Geçmiş olsun. Bu hastalığın günahlarına kefaret olur inşâ Allah) dedi. Bedevi ise Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’e şöyle dedi:

-Sen bana geçmiş olsun diyorsun ama, yakalandığım bu hastalık yaşlı birinin ateşini yükselten ve onu mezara götüren, yani ölümüne sebep olan bir hastalıktır. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Öyleyse kabrine gelenler iyi olsun!” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3616, 5656, 5662, 7470)

٧٤٧١- حَدَّثَنَا ابْنُ سَلَامٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ حِينَ تَأْمُرُوا عَنِ الصَّلَاةِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ قَبْضَ

أَرْوَاهُكُمْ حِينَ شَاءَ وَرَدَّهَا حِينَ شَاءَ فَقَضَوْا حَوَائِجَهُمْ وَتَوَضَّؤُوا إِلَى أَنْ طَلَعَتِ الشَّمْسُ وَابْيَضَّتْ فَقَامَ فَصَلَّى.

7471- Ebu Katâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir seferde sahabîler sabah namazını kılmaktan güneş çıkıncaya kadar uyuyakaldıkları zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Allah dilediği zamanda sizin ruhlarınızı (canlarınızı) aldı ve dilediği zamanda sizlere geri verdi.”

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem abdest aldı. Güneş yükselip beyazlaştığında kalktı ve sabah namazını kıldırdı. Akabinde sahabîler hacetlerini yerine getirdiler ve abdestlerini aldılar. Güneş doğup bembeyaz olduğu yani yükseldiği zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve sahabîlere cemaatle o geçen namazını kıldırdı. (Hadisin geçtiği diğer yer: 595, 7471)

٧٤٧٢- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ قَزَعَةَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ وَالْأَعْرَجِ ح وَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي أَخِي عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عَتِيقٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَسَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ اسْتَبَّ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَرَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ الْمُسْلِمُ وَالَّذِي اصْطَلَفَى مُحَمَّدًا عَلَى الْعَالَمِينَ فِي قَسَمٍ يُقْسِمُ بِهِ فَقَالَ الْيَهُودِيُّ وَالَّذِي اصْطَلَفَى مُوسَى عَلَى الْعَالَمِينَ فَرَفَعَ الْمُسْلِمُ يَدَهُ عِنْدَ ذَلِكَ فَلَطَمَ الْيَهُودِيُّ فَذَهَبَ الْيَهُودِيُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ بِالَّذِي كَانَ مِنْ أَمْرِهِ وَأَمْرِ الْمُسْلِمِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُخَيِّرُونِي عَلَى مُوسَى فَإِنَّ النَّاسَ يَصْتَفِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يُفِيْقُ فَإِذَا مُوسَى بَاطِشٌ بِجَانِبِ الْعَرْشِ فَلَا أَذْرِي أَكَانَ فِيمَنْ صَعِقَ فَأَلْفَاقَ قَبْلِي أَوْ كَانَ مِمَّنْ اسْتَشْنَى اللَّهَ.

7472- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Müslümanlardan ve Yahudilerden iki kişi birbirlerine sövdüler. Müslüman olan Yahudi'ye:

-Muhammed'i âlemlere seçen Allah'a yemin ederim ki, dedi. Yahu-

di de Müslümana:

-Musa'yı âlemlere seçen Allah'a yemin ederim ki, dedi. Bunun üzerine Müslüman elini kaldırıp Yahudinin yüzüne tokat attı. Yahudi hemen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın yanına gidip kendisiyle Müslüman arasında cereyan eden olayı haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o Müslümanı çağırdı ve ona aralarında ne geçtiğini sordu. Müslüman da olanları kendisine haber verdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beni Musa’dan üstün tutmayın. Muhakkak ki insanlar kıyamet gününde korkunç bir sesten dolayı bayılacaklar. Onlarla beraber ben de bayılacağım. Fakat ilk ayılan ben olacağım. O anda ben Musa'yı Arş'ın bir tarafına sımsıkı tutunmuş duruyor görürüm. Musa da bayılanların içinde idi de benden evvel mi ayıldı, yoksa baygınlıktan Allah Azze ve Celle'nin istisna ettiklerinden mi idi, bilmiyorum.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2410, 3408, 3414, 4813, 5063, 6517, 6518, 7428, 7477)

٧٤٧٣- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ أَبِي عَيْسَى أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةُ يَأْتِيهَا الدَّجَالُ فَيَجِدُ الْمَلَائِكَةَ يَخْرُسُونَهَا فَلَا يَقْرُبُهَا الدَّجَالُ وَلَا الطَّاغُوتُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

7473- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Deccal, Medine'ye gelecek, ancak Medine'nin kapılarını koruyan melekler bulacak. Bu sebepten dolayı Medine'ye yaklaşılamayacak. Medine'ye tâûn hastalığı da giremeyecek inşaallah.” (Hadisin geçtiği yerler: 1881, 7124, 7134, 7473)

٧٤٧٤- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ فَأَرِيدُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَنْ أَخْتَبِيَ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

7474- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her pey-

gamberin dua edip de kabul edilmiş bir duası vardır. Ben o duamı, inşaallah, ahirette ümmetime şefa'at etmek için saklamak istiyorum.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 6304, 7474)

٧٤٧٥- حَدَّثَنَا يَسْرَةُ بْنُ صَفْوَانَ بْنِ جَمِيلٍ اللَّخْمِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُنِي عَلَى قَلْبٍ فَتَزَعْتُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ أُنْزِعَ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ أَبِي قُحَّافَةَ فَتَزَعْتُ ذُكُوبًا أَوْ ذُكُوبَيْنِ وَفِي نَزْعِهِ ضَعْفٌ وَاللَّهُ يَغْفِرُ لَهُ ثُمَّ أَخَذَهَا عُمَرُ فَاسْتَحَالَتْ غَرْتًا فَلَمْ أَرَ عَبْقَرِيًّا مِنَ النَّاسِ يَفْرِي فَرِيَهُ حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ حَوْلَهُ بَعْطَنَ.

7475- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben rüyâmda kendimi üzerinde kova olan bir kuyunun başında gördüm. O kuyudan Allah’ın dilediği kadar su çektim. Sonra su çekmesi için kovayı Ebu Kuhafe’nin oğlu Ebu Bekir’e verdim. O da kuyudan bir veya iki kova su çekti. Ancak onun kovayı çekişinde bir zayıflık vardı. Allah onun zayıflığını bağışlasın. Sonra bu küçük kova büyük bir kovaya dönüştü. Onu Ömer ibnul-Hattâb aldı. Ben insanlar içinde Ömer’in çekişi gibi su çekebilen birini görmedim. Nihayet insanlar o kuyu başını develerin sulak ve konaklama yeri edindiler.” (Hadisin geçtiği yerler: 3664, 7021, 7022, 7475)

٧٤٧٦- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ بُرَيْدٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَاهُ السَّائِلُ وَرَبَّمَا قَالَ جَاءَهُ السَّائِلُ أَوْ صَاحِبُ الْحَاجَةِ قَالَ اشْفَعُوا فَلْتُزَجَّرُوا وَيَقْضِيَ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ رَسُولِهِ مَا شَاءَ.

7476- İbnu Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine bir dilenci geldiğinde veya kendisinden herhangi bir talepte bulunduğu anda şöyle derdi: “Bu kimsenin ihtiyacının giderilmesi için aracı olun ki sevap kazanasınız. Allah, Peygamberi’nin dili üzere ne dilerse onu yerine getirecektir.” (Ha-

disin geçtiği diğer yerler: 1432, 6027, 7476)

٧٤٧٧- حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ هَمَامٍ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اِرْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ ارْزُقْنِي إِنْ شِئْتَ وَلْيَعْرِمْ مَسْأَلَتُهُ إِلَهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ لَا مَكْرَهُ لَهُ.

7477- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sakin ola ki sizden bir: Allah’ım dilersen beni bağışla! Allah’ım dilersen bana merhamet et! diye dua etmesin. Allah’a kesin ifadelerle dua etsin. Muhakkak ki Allah için hiçbir zorlayıcı yoktur!” (Hadisin geçtiği diğer yer: 6339, 7477)

٧٤٧٨- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنِي ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ تَمَارَى هُوَ وَالْحُرُّ بْنُ قَيْسٍ بْنُ حِصْنِ الْفَزَارِيِّ فِي صَاحِبِ مُوسَى أَهْوُ خَضِرٍ فَمَرَّ بِهِمَا أَبِي بْنُ كَعْبٍ الْأَنْصَارِيُّ فَدَعَاهُ ابْنُ عَبَّاسٍ فَقَالَ إِنِّي تَمَارَيْتُ أَنَا وَصَاحِبِي هَذَا فِي صَاحِبِ مُوسَى الَّذِي سَأَلَ السَّبِيلَ إِلَى لُقْيِهِ هَلْ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُ شَأْنَهُ قَالَ نَعَمْ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَبْتَئَا مُوسَى فِي مَلَأٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ هَلْ تَعْلَمُ أَحَدًا أَعْلَمَ مِنْكَ فَقَالَ مُوسَى لَا فَأَوْحِيَ إِلَيَّ مُوسَى بَلَى عَبْدُنَا خَضِرٌ فَسَأَلَ مُوسَى السَّبِيلَ إِلَى لُقْيِهِ فَجَعَلَ اللَّهُ لَهُ الْخُوتَ آيَةً وَقِيلَ لَهُ إِذَا فَقَدْتَ الْخُوتَ فَارْجِعْ فَإِنَّكَ سَتَلْقَاهُ فَكَانَ مُوسَى يَتَّبِعُ أَثَرَ الْخُوتِ فِي الْبَحْرِ فَقَالَ فَتَى مُوسَى لِمُوسَى ﴿ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوْتَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْخُوتَ وَمَا أُنْسَانِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ ﴾ قَالَ مُوسَى ﴿ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِي فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴾ فَوَجَدَا خَضِرًا وَكَانَ مِنْ شَأْنِهِمَا مَا قَصَّ اللَّهُ.

7478- Ubeydullah ibnu Abdullah, İbnu Abbas’tan haber verdi ki O, Hur ibnu Kays ibnu Hisn el-Fezari ile Musa’nın arkadaşı (yani Hızır) hak-

kında münakaşa etti. İbnu Abbas dedi ki: O Hızır'dır. Bu arada onların yanına Ubey ibnu Ka'b uğradı. İbnu Abbas onu çağırıp dedi ki: Ben ve arkadaşım, Musa'nın karşılaşmak için yol aradığı Musa'nın arkadaşı hakkında münakaşa ettik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi ondan bahsederken işittin mi? O dedi ki: Evet. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Musa aleyhisselâm İsrailoğulları'nın ileri gelenlerinin arasında otururken bir adam gelip: Senden daha bilgili birini biliyor musun? dedi. Musa: Hayır, dedi. Allah Musa'ya şöyle vahyetti: Bilâkis (senden daha bilgili) kulumuz Hızır vardır. Musa ona ulaşacak yolu sordu. Allah ona balığı bir alâmet, bir işaret olarak belirledi. Ona denildi ki: Balığı kaybettiğin zaman geri dön. İşte o zaman onunla karşılaşacaksın. Musa denizde balığın izini takip ediyordu. Musa'ya (yardımcısı olan) delikanlı dedi ki: Gördün mü, kayaya sığındığımızda ben balığı (kaybettiğimizi sana söylemeyi) unuttum. Şeytan, onu sana söylememi unutturdu. Musa dedi ki: İşte bizim istediğimiz de bu idi. İzlerini takip ederek kayanın yanına geri döndüler ve orada Hızır'ı buldular. İşte bu Allah Azze ve Celle'nin Kitabı'nda anlattığı (Musa ile Hızır'ın) kıssasıdır." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 78, 122, 2267, 2728, 3278, 3400, 3401, 4725, 4726, 4727, 6672, 7478)

۷۴۷۹- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ وَقَالَ أَحْمَدُ بْنُ

صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَزَلَ غَدَاً إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِخَيْفِ بَنِي كِنَانَةَ حَيْثُ تَقَاسَمُوا عَلَى الْكُفْرِ يُرِيدُ الْمُحَصَّبَ.

7479- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mina'dan Mekke'ye dönüşünde Huneyn savaşına gitmek istediğinde şöyle buyurdu: "İnşaallah yarın, Kureyş ile Kinâne oğullarının küfür üzerinde ahitleştikleri Kinâne oğullarının yurdunda konaklayacağız.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kinâne oğulları hayfı demekle, Muhassab mevkinin kastediyordu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1590, 3882, 4284, 4285, 7479)

٧٤٨٠- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرِو عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ حَاصِرَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهْلَ الطَّائِفِ فَلَمْ يَفْتَحْهَا فَقَالَ إِنَّا قَافِلُونَ غَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَالَ الْمُسْلِمُونَ نَقْفُلُ وَلَمْ يَفْتَحْ قَالَ فَأَغْدُوا عَلَى الْقِتَالِ فَعَدُّوا فَأَصَابَتْهُمْ جِرَاحَاتٌ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّا قَافِلُونَ غَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَكَانَ ذَلِكَ أَعْجَبَهُمْ فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7480- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem on sekiz gün boyunca Taif'i kuşatma altına aldı. Ancak Taifliler'den herhangi bir şey elde edemedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Yarın kuşatmayı kaldırıp Medine'ye döneceğiz inşaallah" dedi. Bu söz sahabelere ağır geldi ve: Taif'i fethetmeden mi gideceğiz, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse yarın sabah savaşa hazırlıklı olun" buyurdu. Sabahleyin Taif'in surlarına saldırdılar. Ancak surlar yüksek olduğundan dolayı okları surlara yetişmedi. Sahabeler ise Taiflilerin attıkları oklarla yaralandılar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Yarın Medine'ye dönüyoruz inşaallah" buyurdu. Bu söz sahabelerin hoşuna gitti. Bu kararın onların hoşuna gitmesi üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tebessüm etti. (Hadisin geçtiği yerler: 4325, 6086, 7480)

٣٢- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾

32- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Allah katında, şefaati etmesine izin verdiği kimseden başkasının şefaati fayda vermez. Sonunda kalplerinden korku giderilince, birbirlerine: Rabbiniz ne buyurdu? derler. Diğerleri de hakkı diye cevap verirler. O, çok yücedir, büyüktür.» (Sebe: 23)

وَلَمْ يَقُلْ مَاذَا خَلَقَ رَبُّكُمْ وَقَالَ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ وَقَالَ مَسْرُوقٌ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ إِذَا تَكَلَّمَ اللَّهُ بِالْوَحْيِ سَمِعَ أَهْلُ السَّمَوَاتِ

شَيْئًا فَإِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ وَسَكَنَ الصَّوْتُ عَرَفُوا أَنَّهُ الْحَقُّ وَكَادُوا ﴿۝ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ ۝ وَيَذْكُرُ عَنْ جَابِرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَحْشُرُ اللَّهُ الْعِبَادَ فَيَنَادِيهِمْ بِصَوْتٍ يَسْمَعُهُ مَنْ بَعْدَ كَمَا يَسْمَعُهُ مَنْ قَرُبَ أَنَا الْمَلِكُ أَنَا الدِّيَّانُ.

Burada “Rabb’iniz ne yarattı?” demedi de “Rabb’iniz ne buyurdu?” dedi.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*O’nun izni olmadıkça nezdinde sefaat edecek kim?*» (Bakara: 255)

Mesrûk, İbnu Mesud’dan şöyle söyledi: Allah vahiy ile kelâm ettiği zaman gökler ahalisi bir şey işitirler. Meleklerin kalplerinden korku giderildiği ve ses sakin olduğunda, onlar bu sesin Rab’leri tarafından olan hak olduğunu tanırırlar. Ve birbirlerine: “Rabb’iniz ne buyurdu?” diye nida ederler. Onlar da: “Hakkı buyurdu” derler.

Câbir ibnu Abdullah’tan zikrolunuyor ki, Abdullah ibnu Uneys el-Ensârî şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle buyuruyordu: “Allah kıyamet gününde kulları toplar da onlara uzak olanın yakın olan kimsenin işitmesi gibi işiteceği bir ses ile nida eder: Melik ancak benim! Deyyân (yani karşılık verici) ancak benim! buyurur.”

٧٤٨١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَنْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا قَضَى اللَّهُ الْأَمْرَ فِي السَّمَاءِ ضَرَبَتْ الْمَلَائِكَةُ بِأَجْنِحَتِهَا خُضْعَانًا لِقَوْلِهِ كَأَنَّهُ سِلْسَلَةٌ عَلَى صَفْوَانٍ قَالَ عَلِيُّ وَقَالَ غَيْرُهُ صَفْوَانٍ يَنْفُذُهُمْ ذَلِكَ فَإِذَا ﴿۝ فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ۝ قَالَ عَلِيُّ وَحَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا عَمْرُو عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ بِهَذَا قَالَ سُفْيَانُ قَالَ عَمْرُو سَمِعْتُ عِكْرِمَةَ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ عَلِيُّ قُلْتُ لِسُفْيَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ لِسُفْيَانَ إِنَّ إِنْسَانًا رَوَى عَنْ عَمْرُو عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَرْفَعُهُ أَنَّهُ قَرَأَ فُرُغَ قَالَ سُفْيَانُ هَكَذَا قَرَأَ عَمْرُو فَلَا أَذْرِي سَمِعَهُ هَكَذَا أَمْ لَا قَالَ سُفْيَانُ وَهِيَ قِرَاءَتُنَا.

7481- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle gökyüzünde bir şeyi takdir ettiği zaman, düz ve sert bir taş üzerindeki zincir sesi gibi ses meydana gelir ve melekler korku ile kanatlarını birbirine vururlar. Kalplerinden bu korku geçince: Rabbiniz ne dedi? diye sorarlar. Melekler de: Allah hak sözü söyledi. Allah yüce ve büyük olandır, derler. Kulak hırsızlığı yapan şeytanlar, Allah Azze ve Celle'nin gökyüzünde takdir ettiği şeyleri duyarlar. O sırada kulak hırsız şeytânlar yerden göğe kadar birbirinin üstünde zincirleme dizilmiş ve kulak hırsızlığına hazırlanmış bulunurlar.”

Sufyân ibnu Uyeyne, dinleyici şeytanların birbirleri üstünde dizilişlerini eliyle şöyle vasıfladı: Sağ elinin parmakları arasını araladı da onların bir kısmını diğerleri üzerine dikti.

“Şeytanlar bu vaziyette iken bazı defa meleklerin konuşmalarını işiten en üstteki şeytana bir ateş parçası yetişir de, altındaki şeytana o haberi işittirmeden önce, onu yakar. Bazı defa da ateş ona erişemeyip alt tarafında bulunan şeytana haberi atıp yetiştirir. O da haberi kendisinden sonra bulunan daha aşağıdaki şeytana atar ve bu suretle haber ta yere kadar ulaşır.”

Sufyân ibnu Uyeyne bazen şöyle demiştir: “Nihayet o haber yere ulaşır ve sihirbazın ağzına atılır. Sihirbaz o haberle beraber yüz yalan uydurup halka söyler. İlâhi emir yeryüzünde gerçekleşince de sihirbaz kişi doğru söylemiş olur. Ve ondan bu haberi işitenler, insanlara şöyle derler:

Sihirbaz bize, falan ve falan günleri şöyle şöyle olacak diye haber vermedi mi? Sihirbazın bize verdiği haberin gerçekleştiğini gördük. Bu gerçekleşen haberler ise şeytanların gökyüzünden kulak hırsızlığı yaptıkları haberlerdir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4701, 4800, 7481)

٧٤٨٢ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَذِنَ اللَّهُ لشيءٍ مَا أَذِنَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَغْنَى بِالْقُرْآنِ وَقَالَ صَاحِبٌ لَهُ يُرِيدُ أَنْ يَجْهَرَ بِهِ.

7482- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Kur’ânı teganni etmekte olan bir peygamberi dinlediği kadar hiçbir şeyi dinlemedi.”

Ebu Hureyre’nin bir arkadaşı: “Teğanni” ile “Kur’ân”ı cehri bir şekilde okumayı kastediyor, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5024, 7482, 7544)

٧٤٨٣- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنُ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا أَبُو صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُ يَا آدَمُ قِمْ قَوْلَ لَيْتِكَ وَسَعْدَيْكَ فَيَنَادِي بِصَوْتٍ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تُخْرِجَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ بَغْثًا إِلَى النَّارِ.

7483- Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Azze ve Celle, Âdem’e:

-“*Ey Âdem!*” diye seslenir. Âdem de:

-Buyur Allah’ım buyur! Emrine amadeyim! der.

Allah sana zürriyetinden cehenneme gidecek bir topluluğu çıkarmasını emrediyor! diye nida edecek.” (Hadisin geçtiği yerler: 3348, 4741, 6530, 7483)

٧٤٨٤- حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا غُرْتُ عَلَى امْرَأَةٍ مَا غُرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ وَلَقَدْ أَمَرَهُ رَبُّهُ أَنْ يُبَشِّرَهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ.

7484- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in kadınlarından hiçbirisi hakkında Hatice’ye karşı kıskançlığım derecesinde kıskanç değildim. Yemin olsun, Rabb’i Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’e, Haticeye cennette bir ev ile müjde vermesini emretmiştir, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3816, 3817, 3818, 5229, 6004, 7484)

۳۳-بَابُ كَلَامِ الرَّبِّ مَعَ جِبْرِيلَ وَتِلْكَ أَلِلَةُ الْمَلَائِكَةِ

33- Allah Azze ve Celle'nin Cibril ile Kelâmı ve Allah'ın Meleklerle Nidası Bâbı

وَقَالَ مَعْمَرٌ ﴿وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ﴾ أَيُّ يُلْقَى عَلَيْكَ وَتَلْقَاهُ أَنْتَ أَيُّ تَأْخُذُهُ عَنْهُمْ وَمِثْلُهُ ﴿فَتَلْقَى آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ﴾

Ma'mer şöyle dedi: «Ey Muhammed! Şurası muhakkaktır ki Kur'ân sana hikmet sahibi, her şeyi hakkıyla bilen Allah tarafından verilmektedir.» (Neml: 6) Bu Kur'ân sana veriliyor sen de onu meleklerden alıyorsun demektir. «Derken Âdem Rabb'inden kelimeler belleyip aldı.» (Bakara: 37) âyeti de bunun benzeridir.

۷۴۸۵- حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ هُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا نَادَى جِبْرِيلَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَبَّ فَلَنَّا فَاجِبُهُ فَيُجِبُهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يُنَادِي جِبْرِيلُ فِي السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَبَّ فَلَنَّا فَاجِبُوهُ فَيُجِبُهُ أَهْلُ السَّمَاءِ وَيُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي أَهْلِ الْأَرْضِ.

7485- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah bir kulu sevdiği zaman Cibril’e: Allah falânı seviyor, onu sen de sev! diye nida eder. Cibril de o kulu sever. Akabinde Cibril gök ahalisine; Allah falan kulu seviyor, onu siz de seviniz! diye nida eder. Gök ahalisi de o kimseyi sever. Sonra yerdeki insanların gönlüne o kimse lehine kabul ve sevgi konulur da onu tanıyan Müslümanlar tarafından sevilir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3209, 6040, 7485)

۷۴۸۶- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْعَصْرِ وَصَلَاةِ الْفَجْرِ ثُمَّ يَفْرُجُ الَّذِينَ بَاثُوا

فِيكُمْ فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ
وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ.

7486- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gecenin melekleri ile gündüzün melekleri sizlere birbirinin peşi sıra gelirler. Sabah ve ikindi namazlarında bir araya gelirler. Sonra sizinle beraber geceleyen (gecenin melekleri) semaya yükselir. Rableri, meleklerle: -O en iyi bilen olduğu hâlde- “Kullarımı nasıl bıraktınız?” diye sorar. Melekler derler ki: “Onları namaz kılar bir hâlde terk ettik ve yanlarına da namaz kırlarken vardık.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 555, 3223, 7429, 7486)

٧٤٨٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ وَاصِلٍ عَنْ
الْمَعْرُورِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا ذَرٍّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَتَانِي جِبْرِيلُ
فَبَشَّرَنِي أَنَّهُ مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَى قَالَ
وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَى.

7487- Ebu Zer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cibril bana geldi ve bana: Allah’a hiçbir şeyi ortak kılmayarak ölen her kişi cennete girer! diye müjdeledi. Ben: Allah’a şirk koşmayan kimse hırsızlık yapsa, zina etse de cennete girer mi? diye sordum. Cibril: Evet. Hırsızlık yapmış ve zina etmiş olsa da cennete girer, diye cevap verdi.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1237, 1408, 2388, 3222, 6268, 6443, 6444, 7487)

٣٤- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ أَلْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ ﴾

34- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Bununla beraber Allah, sana indirdiği Kurân’a şahitlik eder ki, onu bizzat kendi ilmiyle indirmiştir.» (Nisâ: 166)

قَالَ مُجَاهِدٌ ﴿ يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ ﴾ بَيْنَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ وَالْأَرْضِ السَّابِعَةِ.

Mucâhid şöyle dedi: «Yedi göğlü ve yerden de bir o kadarını yara-

tan Allah'tır. Allah'ın her şeye kâdir olduğunu ve Allah'ın her şeyi ilimle kuşattığını bilmeniz için Allah'ın emri bunlar arasında iner durur.» (Talâk: 12) “Emir”, yedinci semâ ile yedinci Arz arasında iner durur.

٧٤٨٨- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَخْوَصِ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ الْهَمْدَانِيُّ عَنْ
الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا فَلَانُ إِذَا أَوَيْتَ إِلَى
فِرَاشِكَ فَقُلْ اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَقَوَّضْتُ أَمْرِي
إِلَيْكَ وَالْجَاثُ ظَهَرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ
أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ فَإِنَّكَ إِنْ مِتُّ فِي لَيْلَتِكَ مِتُّ
عَلَى الْفِطْرَةِ وَإِنْ أَصْبَحْتَ أَصَبْتَ أَجْرًا.

7488- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ey Falan! Yatağına girdiğinde şu duayı oku: Allah'ım yüzümü sana teslim ettim, işi mi sana havale ettim. Senden ümit ederek ve korkarak sırtımı sana dayadım. Sığınmak ve senden sakınmak ancak sana yönelmektedir. Allahım, indirdiğin Kitab'a ve gönderdiğin Nebi'ne iman ettim.” Eğer sen o gecende ölecek olursan, fitrat yani İslâm dini üzere ölürsün, eğer sabaha çıkarsan, sevaba isabet etmiş olursun.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 247, 6311, 6313, 6315, 7488)

٧٤٨٩- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ
عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْأَحْزَابِ
اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمِ الْأَحْزَابَ وَزَلِّزْ بِهِمْ زَادَ الْحُمَيْدِيُّ
حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي خَالِدٍ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ.

7489- Abdullah ibnu Ebî Evfâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hendek savaşında müşrikler aleyhine şöyle dua ediyordu: “Kur'an'ı indiren, hesabı çabuk gören, Allah'ım! Allah'ım! Düşmanları bozguna uğrat! Allahım! Onları hezime-

te uğrat ve ayakları altından onları salla!" (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2933, 2965, 3025, 4115, 6392, 7489)

٧٤٩٠ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ هُشَيْنٍ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ﴿ وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتُ بِهَا ﴾ قَالَ أُنْزِلَتْ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَوَارٍ بِمَكَّةَ لَمَّا كَانَ إِذَا رَفَعَ صَوْتَهُ سَمِعَ الْمُشْرِكُونَ فَنَسُوا الْقُرْآنَ وَمَنْ أُنْزِلَ بِهِ جَاءَ بِهِ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿ وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتُ بِهَا ﴾ ﴿ لَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ ﴾ حَتَّى يَسْمَعَ الْمُشْرِكُونَ ﴿ وَلَا تُخَافِتُ بِهَا ﴾ عَنْ أَصْحَابِكَ فَلَا تُسْمِعُهُمْ ﴿ وَاتَّبِعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴾ أَسْمِعُهُمْ وَلَا تَجْهَرُ حَتَّى يَأْخُذُوا عَنْكَ الْقُرْآنَ.

7490- Said ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- «*Namazda kıraatini çok yükseltme; gizli de okuma*» âyeti hakkında şöyle dedi: Bu âyet, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'de İslâm'ın başlarında davetini gizli yaparken indi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ashabına namaz kıldırıldığı esnada Kur'ân okurken sesini yükseltirdi. Kur'ân'ı duyan müşrikler ise Kur'ân'a, onu indirene ve Kurân'ın geldiği kimseye söverlerdi. Allah Azze ve Celle, Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: «*Namazda kıraatini çok yükseltme*» buyurdu. Yani namazda Kur'-ân okurken müşrikler duyacak şekilde sesini yükseltme! Sesini sahabilerinden gizli de yapma. Sonra onlara işittiremezsin. Bunun ikisi arası bir yol tut, pek bağırılmayarak onlara işittir ki, onlar Kur'ân'ı senden alabilsinler." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4722, 7490, 7525, 7547)

٣٥- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ ﴾

35- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Onlar, Allah'ın sözünü değiştirmek istiyorlar.» (Feth: 15)

﴿ إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ﴾ حَقٌّ ﴿ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴾ بِاللَّعِبِ.

«Kur'ân, hak ile bâtılı ayırt eden bir sözdür.» (Târik: 13) «O oyun

ve eğlence değildir.» (Târik: 14)

٧٤٩١- حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يُؤْذِنِي ابْنُ آدَمَ يَسُبُّ الدَّهْرَ وَأَنَا الدَّهْرُ بِيَدِي الْأَمْرُ أَقْلَبُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارَ.

7491- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Âdem oğlu zamana söverek bana eza verir. Zaman benim. Her iş benim elimdedir. Geceyi de, gündüzü de ben evirip çeviririm.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4826, 6181, 7491)

٧٤٩٢- حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الصَّوْمُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ شَهْوَتَهُ وَأَكَلَهُ وَشَرِبَهُ مِنْ أَجْلِي وَالصَّوْمُ جُنَّةٌ وَلِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ فَرْحَةٌ حِينَ يُفْطِرُ وَفَرْحَةٌ حِينَ يَلْقَى رَبَّهُ وَلَخُلُوفٌ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ.

7492- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: “Oruç benim içindir. Onun mükâfatını ancak ben veririm. Oruçlu kişi şehvetini, yemesini, içmesini benim için terk eder. Oruç bir kalkandır. Oruçlu için iki sevinç vardır: Biri iftar ederkenki sevinç, biri de kıyamet günü Rabb’ine kavuşurkenki sevinç. Yemin olsun ki, oruçlu ağzın açlık kokusu Allah katında misk kokusundan daha temizdir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1894, 1904, 5927, 7492, 7538)

٧٤٩٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَتِمُّنَا أَيُّوبُ بِقَتْسِلِ غُرَيَّانَا خَرَّ عَلَيْهِ رَجُلٌ جَرَادٍ مِنْ ذَهَبٍ فَجَعَلَ يَخْشِي فِي ثَوْبِهِ فَنَادَى رَبُّهُ يَا أَيُّوبُ أَلَمْ أَكُنْ أَغْنَيْتَكَ عَمَّا تَرَى قَالَ بَلَى يَا رَبِّ وَلَكِنْ لَا غِنَى بِي عَنْ بَرَكَتِكَ.

7493- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Eyyûb çıplak bir vaziyette yıkanırken üzerine altından çekirgeler düştü. Eyyûb bunları elbisesinin içine almaya başladı. Rabbi O’na şöyle nida etti: Ey Eyyûb! Seni bu gördüklerinden zengin kılmamış mı idim. Eyyûp de dedi ki: Senin izzetine yemin olsun ki evet. Fakat senin bereketinden yetinmek yoktur.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 279, 3391, 7493)

٧٤٩٤- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَبِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَتَقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ.

7494- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ gecenin son üçte birinde her gece dünya semasına iner ve şöyle der: Kim bana dua ederse ona icabet edeyim. Kim benden bir şey isterse onu ona vereyim. Her kim de benden bağışlanma dilerse onu bağışlayayım.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1145, 6321, 7494)

٧٤٩٥- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّنَادِ أَنَّ الْأَعْرَجَ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

7495- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bizler (ümmet olarak) sonra gelenleriz, (kıyamet günü ise) öne geçenleriz.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 238, 876, 896, 2956, 3486, 6624, 6887, 7495)

٧٤٩٦- وَبِهَذَا الْإِسْتِادِ قَالَ اللَّهُ أَلْفِيقُ أَلْفِيقُ عَلَيْكَ.

7496- Bir önceki hadisin isnâdıyla gelen hadîsin sonunda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Fakirlere sadaka ver ki ben de sana nimetimden vereyim.” (Hadisin geçtiği yerler: 4684, 5352, 7411, 7419, 7496)

٧٤٩٧- حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا ابْنُ فَضِيلٍ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فَقَالَ هَذِهِ خَدِيجَةُ أَتَتْكَ يَانَا فِيهِ طَعَامٌ أَوْ إِنَاءٌ فِيهِ شَرَابٌ فَأَقْرِنَهَا مِنْ رَبِّهَا السَّلَامَ وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ مِنْ قَصَبٍ لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ.

7497- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hira Dağı'nda iken kendisine Cibril geldi ve şöyle dedi: "Ey Allah'ın Rasûlü! Yanında bir kap içinde yemek veya suyla Hadice geliyor. O senin yanına geldiğinde O'na Rabbinden ve benden selâm söyle! O'nu içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı inciden bir evle müjdele!" (Hadisin geçtiği diğer yer: 3820, 7497)

٧٤٩٨- حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ أَسَدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَامِ بْنِ مَنبِهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ اللَّهُ أَغْدَذْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أَذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبٍ بَشَرٍ.

7498- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Ben iyi kullarım için cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir insan gönlüne gelmeyen nimetler hazırladım.» (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3244, 4779, 4780, 7498)

٧٤٩٩- حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ الْأَخْوَلُ أَنَّ طَاوُسًا أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَهَجَّدَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَلْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَلْتَ قِيَمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَلْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ أَلْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ فَاعْفُ عَنِّي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

7499- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem teheccüd namazı için gece kalktığında şöyle derdi: “Allah’ım! Hamd sanadır. Sen yerin, göklerin ve ikisi arasındakilere Kayyumsun. Hamd sanadır. Yeri, göklerin ve ikisi arasındakilerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen yerin ve göklerin nûrusun. (Yeri ve gökleri nurlandıransın ve o ikisinde bulunanlar seninle doğru yolu bulurlar.) Hamd sanadır. Yerin ve göklerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen haksın. (Varlığın gerçektir ve bunda hiçbir şüphe yoktur) Senin vaadin haktır (Vaadin muhakkak gerçekleşir) Ölümünden sonra dirilmek haktır. Senin sözün haktır. Cennet haktır. Cehennem haktır. Peygamberler haktır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem haktır. Kıyamet günü haktır. Allah’ım! Sana teslim oldum, sana iman ettim, sana tevekkül ettim, sana yöneldim, bana verdiğin delillerle mücadele ettim ve aramızda seni hakem tayin ettim. Geçmiş ve gelecek, gizlediğim ve açığa vurduğum günahlarımı bağışla. Senden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1120, 6317, 7385, 7442, 7499)

٧٥٠٠ - حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الثَّمَرِيُّ حَدَّثَنَا

يُوسُفُ بْنُ يَزِيدَ الْأَيْلِيُّ قَالَ سَمِعْتُ الزُّهْرِيَّ قَالَ سَمِعْتُ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ وَسَعِيدَ بْنَ الْمُسَيَّبِ وَعَلْقَمَةَ بْنَ وَقَّاصٍ وَعُغَيْدَةَ اللَّهَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قَالَ لَهَا أَهْلُ الْإِفْكِ مَا قَالُوا قَبْرَاهَا اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكُلُّ حَدَّثِي طَائِفَةٌ مِنَ الْحَدِيثِ الَّذِي حَدَّثَنِي عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ وَلَكِنِّي وَاللَّهِ مَا كُنْتُ أَظُنُّ أَنَّ اللَّهَ يُنْزِلُ فِي بَرَاءَتِي وَحَيَّا يُتْلَى وَلَشَأْنِي فِي نَفْسِي كَانَ أَحْقَرَ مِنْ أَنْ يَتَكَلَّمَ اللَّهُ فِيَّ بِأَمْرِ يُتْلَى وَلَكِنِّي كُنْتُ أَرْجُو أَنْ يَرَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي التَّوْمِ رُؤْيَا يُرِيئُنِي اللَّهُ بِهَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ﴾ الْعَشْرَ الْآيَاتِ.

7500- Zuhri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İftira ehlinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in hamımı Âişe hakkında dediklerini ve Allah’ın da iftiracıların dediklerinden onu temize çıkardığı zamanki hadisin son kısmında Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah’a yemin ederim ki, Allah’ın benim beraatım hak-

kında tilâvet edilecek bir vahiy indireceğini hiç zannetmezdim. Ve elbette benim şanı, benim nefsimde Allah'ın benim hakkımda tilâvet edilecek bir emirle konuşmasından çok hakîr idi. Fakat ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in uykuda bir rüyâ görmesini ve Allah'ın beni o rüyâ ile temize çıkaracağını ümit ediyordum. Nihayet Yüce Allah şu on âyeti indirdi:

“Peygamberin eşi hakkındaki o iftirayı yapanlar, içinizden bir topluluktur. Bunu kendiniz için bir şer sanmayın; aksine o, sizin için hayırlı olmuştur. Onlardan her biri için kazandığı günah nispetinde ceza vardır. İftiranın en büyüğünü yüklenene ise, büyük azap vardır. Bu iftirayı işittiğiniz zaman, mümin erkek ve kadınların güzel zanda bulunup kendi kendilerine “bu apaçık bir iftiradır” demeleri gerekmez miydi? Bu iftiraya dört şahit getirmeleri gerekmez miydi? Şahitleri getirmediklerine göre, bunlar, Allah katında yalancı olanlardır. Eğer Allah'ın dünyada üzerinizdeki lûtfu ve ahirette de rahmeti olmasaydı, içine daldığınız bu İftirada size büyük bir azap dokunurdu. O zaman, siz onu dillerinizle alıyor ve hakkında bilgi sahibi olmadığınız şeyi ağızlarınızla söylüyordunuz ve bunu, Allah katındaki büyüklüğüne rağmen kolay sanıyordunuz. Hâlbuki o iftirayı işittiğiniz zaman, “bunu bizim konuşmamız bize yakışmaz; hâşâ, bu, büyük bir iftiradır” deseniz ne olurdu? Eğer mümin kişiler iseniz, bunun gibi bir şeye bir daha dönmemeniz için, Allah size vâz-u nasihat ediyor. Ve Allah size âyetleri böylece açıklıyor. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir, hikmet sahibidir. İman edenler arasında fuhşun yayılmasını arzu edenlere, dünya ve âhirette çok acı bir azap vardır; Allah her şeyi bilir ve fakat siz bilmezsiniz. Üzerinizde ya Allah'ın lûtfu ve merhameti olmasaydı; ya Allah çok şefkatli ve merhametli olmasaydı, hâliniz nice olurdu? Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına ayak uydurmayın. Her kim ona ayak uydurursa, bilsin ki o, hayâsızlığı ve kötülüğü emreder. Eğer üzerinizde Allah'ın lûtfu ve merhameti olmasaydı, içinizden hiçbiri, ebediyyen temize çıkmazdı. Fakat Allah, dilediğini temize çıkarır, Allah, hakkıyla işiten, hakkıyla bilendir. İçinizden fazilet ve servet sahipleri, yakınlarına, düşkünlere, Allah yolunda hicret edenlere vermemek hususunda yemin etmesinler; fakat af-fetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz? Allah çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir.” (Nur: 11-21). (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2637, 2661, 2688, 2879, 4025, 4141, 4690, 4749, 4750, 4757, 5212, 6662, 6679, 7369, 7370, 7500, 7545)

٧٥٠١- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا الْمُعْبِرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي الرَّكَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ إِذَا أَرَادَ عَبْدِي أَنْ يَعْمَلَ سَيِّئَةً فَلَا تَكْتُبُوهَا عَلَيْهِ حَتَّى يَعْمَلَهَا فَإِنْ عَمِلَهَا فَاتَّكَبُوهَا بِمِثْلِهَا وَإِنْ تَرَكَهَا مِنْ أَجْلِي فَاتَّكَبُوهَا لَهُ حَسَنَةً وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَعْمَلَ حَسَنَةً فَلَمْ يَعْمَلَهَا فَاتَّكَبُوهَا لَهُ حَسَنَةً فَإِنْ عَمِلَهَا فَاتَّكَبُوهَا لَهُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِ مِائَةٍ ضِعْفٍ.

7501- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle yazıcı meleklerine şöyle buyurur: şayet benim kulum bir kötülük yapmayı içinden geçirir, o kötülüğü yapana kadar ona bir günah yazmayın. Şayet o kötülüğü, fenalığı yaparsa, ona bir misli günah yazın. Şayet o kötülüğü benim rızamı kazanmak için terk ederse, ona bir iyilik yazın. Yine kulum bir iyilik yapmayı içinden geçirir, ancak onu yapmazsa ona bir iyilik yazar. Şayet o iyiliği yaparsa ona on iyilikten yedi yüz iyiliğe kadar yazın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6491, 7501)

٧٥٠٢- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي مُرَرٍّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ فَلَمَّا فَرَّغَ مِنْهُ قَامَتِ الرَّجُمُ فَقَالَ مَهْ قَالَتْ هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ فَقَالَ أَلَا تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكَ وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكَ قَالَتْ بَلَى يَا رَبِّ قَالَ فَذَلِكَ لَكَ ثُمَّ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ ﴿ فَهَلْ عَسَيْتُمْ أَنْ تُلَاقُوا اللَّهَ فَيَسْأَلَكُمْ عَنِ الْأَعْرَافِ ﴾

7502- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle mahlûkatı yarattı. Bu yaratmayı yerine getirip tamamlayınca rahim/akrabalık ayağa kalktı. Bunun üzerine Allah ona:

-Ne istersin? diye sordu. O da şöyle cevap verdi:

-Yâ Rabbi! Benim bu şekilde kalkmam, ilişkileri kesilen birinin kal-

kışıdır. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

-Seninle bağ kuranlar ile bağ kurmana; seninle bağlarını koparanlarla bağlarımı koparmama razı olur musun? O da şöyle cevap verdi:

-Elbette ey Rabbim.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

-“Bundan sonra akrabayla ilgilenmeyi devam ettirenlerle, devam ettirmeyip bu ilgiyi kesip koparanların hâli böyle olacaktır.”

Ebu Hureyre şöyle dedi:

Dilerseniz şu âyeti okuyun: «Ey münafıklar! Halkın işlerini üstlendiğiniz takdirde, sizden yeryüzünde bozgunculuk etmeniz ve akrabalık bağlarını kesmeniz beklenmez mi?» (Muhammed: 22) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4830, 4831, 4832, 5987, 7502)

۷۵۰۳- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ صَالِحٍ عَنْ عُيَيْدٍ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ مَطَرُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ قَالَ اللَّهُ أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي كَالْبُرِّ بِي وَمُؤْمِنٍ بِي.

7503- Zeyd ibnu Hâlid -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem duası sebebiyle Allah Azze ve Celle yağmur indirdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Kul-larımdan bazıları bana mümin olarak bazıları da kâfir olarak sabahladılar.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1038, 4147, 7503)

۷۵۰۴- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ اللَّهُ إِذَا أَحَبُّ عَبْدِي لِقَائِي أَحَبُّتُ لِقَاءَهُ وَإِذَا كَرِهَ لِقَائِي كَرِهْتُ لِقَاءَهُ.

7504- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle şöyle buyurur: Kulum bana kavuşmayı arzu ettiği zaman, ben de ona kavuşmayı arzu ederim. Kulum bana kavuşmayı istemediği zaman

ben de ona kavuşmayı istemem!” (Hadisin Geçtiği diğer yerler: 6507, 6508, 7504)

٧٥٠٥- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ اللَّهُ أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي.

7505- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle: Ben kulumun beni zannı yanındayım, buyurdu.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7405, 7505, 7537)

٧٥٠٦- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزُّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَجُلٌ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ فَإِذَا مَاتَ فَحَرِّقُوهُ وَادْرُوا نِصْفَهُ فِي النَّارِ وَنِصْفَهُ فِي الْبَحْرِ فَوَاللَّهِ لَئِنْ قَدَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ لَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ فَأَمَرَ اللَّهُ الْبَحْرَ فَجَمَعَ مَا فِيهِ وَأَمَرَ النَّارَ فَجَمَعَ مَا فِيهِ ثُمَّ قَالَ لِمَ فَعَلْتَ قَالَ مِنْ خَشْيَتِكَ وَأَلْتَ أَغْلَمَ فَقَفَرَ لَهُ.

7506- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden önceki ümmetlerden kendi nefesine zulmeden yani çokça günah işleyen bir adam vardı. Ona ölüm geldiğinde oğullarına şu vasiyette bulundu:

-Ben öldüğümde benim cesedimi yakın, sonra da kemiklerimi ezip öğütün. Sonra küllerimi rüzgâra savurun. Vallahi, şayet Allah benim küllerimi toplamaya güç yetirirse bana hiç kimseye azap etmediği gibi azap eder.

Adam öldüğünde oğulları onun vasiyetini yerine getirdiler. Allah Azze ve Celle yeryüzüne:

-«*O adamın küllerinden sende ne varsa topla*» diye emretti. Yeryüzü de emredileni yerine getirdi. Akabinde o adam sağlam bir vücutla Allah Azze ve Celle’nin karşısında durdu. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

-«*Seni böyle yapmana iten sebep ne idi? Neden böyle yaptın?*» Adam dedi ki:

-Ya Rabbi! Senin korkundan dolayı böyle yaptım. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle o adamı bağışladı.” (Hadisin geçtiği yerler: 3481, 7506)

٧٥٠٧- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي عَمْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ عَبْدًا أَصَابَ ذَنْبًا وَرَبِّمَا قَالَ أَذْنِبُ ذَنْبًا فَقَالَ رَبُّ أَذْنِبْتُ وَرَبِّمَا قَالَ أَصَبْتُ فَاعْفِرْ لِي فَقَالَ رَبُّهُ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنْ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَصَابَ ذَنْبًا أَوْ أَذْنِبُ ذَنْبًا فَقَالَ رَبُّ أَذْنِبْتُ أَوْ أَصَبْتُ آخَرَ فَاعْفِرْهُ فَقَالَ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنْ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَذْنِبُ ذَنْبًا وَرَبِّمَا قَالَ أَصَابَ ذَنْبًا قَالَ قَالَ رَبُّ أَصَبْتُ أَوْ قَالَ أَذْنِبْتُ آخَرَ فَاعْفِرْهُ لِي فَقَالَ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنْ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثَلَاثًا فَلْيَعْمَلْ مَا شَاءَ.

7507- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kula bilmeyerek bir günah isabet edip veya bilerek bir günah işleyip de: Ya Rabbi! ben bilerek bir günah işledim, veya bilmeyerek ben bir günaha uğramış oldum, kusurumu af ve mağfiret eyle! Diye günahını itiraf ve niyaz ederse, o kulun Rabb’i: Demek ki kulum dilerse günahını affedecek, dilerse cezalandıracak muhakkak bir Rabbi olduğunu bildi. Şu hâlde ben de kulumu mağfiret ettim! buyurur.

Sonra bu kul Allah’ın dilediği kadar bir zaman günahsız yaşar. Sonra bir günah daha isabet edip veya bir günah işleyip de; Yâ Rabbi! Ben bilerek bir günah işledim, veya bilmeyerek bir günaha uğradım. Kusurumu af ve mağfiret eyle! diye niyaz ederse, o kulun Rabbi: Demek ki, kulum günahını affedecek veya cezalandıracak bir Rabb’i bulunduğunu gereği gibi bildi. Şu hâlde ben de bu kulumu mağfiret ettim! buyurur.

Sonra bu kul Allah’ın dilediği kadar bir zaman günahsız yaşar. Sonra bir günaha isabet edip veya günah işleyip de: Ya Rabbi! Ben bir günah işledim veya bir günaha uğradım, kusurumu af ve mağfiret eyle! diye niyaz ederse, o kulun Rabb’i: Demek ki, kulum günahını affedecek veya cezalandıracak bir Rabbi bulunduğunu gereği gibi bildi. Şu hâlde ben de bu

kulumu mağfiret ettim! buyurur.

Sonra bu kul Allah'ın dilediği kadar bir zaman günahsız yaşar. Sonra bir günaha isabet edip veya günah işleyip de: Ya Rabbi! Ben bir günah işledim veya bir günaha uğradım, kusurumu af ve mağfiret eyle! diye Allah'a yalvarırsa, o kulun Rabbi: Demek ki, kulum günahını affedecek veya cezalandıracak bir Rabbi olduğunu bildi, ben de üç defa kendisini af ve mağfiret ettim. Artık günah işlediğinde tevbe etmesini bilen bu kulum dilediği işi işlesin! buyurur.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3478, 6481, 7508)

٧٥٠٨- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي الْأَسْوَدِ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ سَمِعْتُ أَبِي حَدَّثَنَا قَتَادَةَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَبْدِ الْغَابِرِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ ذَكَرَ رَجُلًا فِيمَنْ سَلَفَ أَوْ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ قَالَ كَلِمَةً يَغْنِي أَعْطَاهُ اللَّهُ مَالًا وَوَلَدًا فَلَمَّا حَضَرَتِ الْوَفَاةُ قَالَ لِبَنِيهِ أَيُّ أَبٍ كُنْتُ لَكُمْ قَالُوا خَيْرَ أَبٍ قَالَ فَإِنَّهُ لَمْ يَتَّيَّنْ أَوْ لَمْ يَتَّيَّنْ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرًا وَإِنْ يَقْدِرُ اللَّهُ عَلَيْهِ يُعَذِّبُهُ فَأَنْظَرُوا إِذَا مِتُّ فَأَخْرِقُونِي حَتَّى إِذَا صِرْتُ فَحْمًا فَاسْحَقُونِي أَوْ قَالَ الْإِسْكَنْدَرِيَّةُ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ رِيحٍ عَاصِفٍ فَأَذْرُونِي فِيهَا فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَ مَوَائِقَهُمْ عَلَى ذَلِكَ وَرَبِّي فَفَعَلُوا ثُمَّ أَذْرُوهُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُنْ فَإِذَا هُوَ رَجُلٌ قَائِمٌ قَالَ اللَّهُ أَيُّ عَبْدِي مَا حَمَلَكَ عَلَى أَنْ فَعَلْتَ مَا فَعَلْتَ قَالَ مَخَافَتِكَ أَوْ فَرَقَ مِنْكَ قَالَ لَمَّا تَلَاوَاهُ أَنْ رَحِمَهُ عِنْدَهَا وَقَالَ مَرَّةً أُخْرَى لَمَّا تَلَاوَاهُ غَيْرُهَا فَحَدَّثْتُ بِهِ أَبَا عُثْمَانَ فَقَالَ سَمِعْتُ هَذَا مِنْ سَلْمَانَ غَيْرَ أَنَّهُ زَادَ فِيهِ أَذْرُونِي فِي الْبَحْرِ أَوْ كَمَا حَدَّثَ حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ وَقَالَ لَمْ يَتَّيَّنْ وَقَالَ خَلِيفَةُ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ وَقَالَ لَمْ يَتَّيَّنْ فَسَرَّهُ قَتَادَةُ لَمْ يَذْخِرْ.

7508- Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geçmiş insanlar içinde veya sizden evvelki milletler içinde bir adamı zikredip şöyle buyurdu: “Allah o adama mal ve evlât verdi. Nihayet ona vefat zamanı yaklaştığında, oğullarına hitaben: Ben size nasıl bir baba oldum? diye sordu. Oğulları: Sen bize hayırlı bir baba oldun, dediler. Adam: Şu muhakkak ki, bu baba

Allah yanında önden bir hayır göndermedi veya bir hayır biriktirmedi. Şüphesiz Allah tevhidden başka hiçbir hayrı olmayan bu zâtı ele geçirdiğinde, ona azap edecektir. Şimdi bakınız! Ben öldüğüm zaman sizler beni kömür oluncaya kadar yakınız. Sonra beni ezip öğütünüz veya: Beni toz yapınız, dedi. Sonra rüzgârı şiddetli esen bir gün olunca, benim tozlarımı bu şiddetli rüzgârın içinde uçurup dağıtın! O adam, Rabb'ime yemin olsun, bu dediklerimi muhakkak yapacaksınız diye, oğullarından misaklarını, yani taahhütlerini aldı. Onlar da babaları öldükten sonra onun vasiyet ettiği işleri yaptılar. Sonra onun tozlarını rüzgârı şiddetli esen bir günde uçurup dağıttılar. Allah Azze ve Celle o tozlara "Ol!" emrini verdi. Derhâl o tozlar ayakta dikilen bir adam oluverdi. Allah:

-Ey kulum! Sen'in bu yaptığın işleri yapmana seni sevk eden nedir? diye sordu. O zât: Sen'in korkun, veya Sen'den korkmaktır, dedi. Allah: Kusuru, elden kaçan fırsatı Allah'ın merhamet etmesi telâfi eder -veya diğer bir kere de: Kusuru, elden kaçan fırsatı Allah korkusundan başkası telâfi edemez, buyurdu."

Râvî Süleyman Teymî şöyle dedi: Ben bu hadîsi Ebu Osman en-Nehdfye tahdîs ettim de o: Ben bunu Selmân el-Fârisî'den işittim. Şu kadar var ki, o bunda "Beni deniz içine tozutup dağıtınız" fıkrasını ziyade etti yahut onun tahdîs ettiği gibi söyledi. (Hadisin geçtiği yerler: 3478, 6481, 7508)

۳۶- كَلَامُ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْأَنْبِيَاءِ وَغَيْرِهِمْ

36- Allah Azze ve Celle'nin Kıyamet Gününde Peygamberler ve Diğerleriyle Konuşması Bâbı

۷۵۰۹- حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ رَاشِدٍ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ حُمَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ شَفَعْتُ فَقُلْتُ يَا رَبِّ أَدْخِلِ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ خَرَدَلَةٌ فَيَدْخُلُونَ ثُمَّ أَقُولُ أَدْخِلِ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَدْنَى شَيْءٍ فَقَالَ أَنَسٌ كَأَلِي أَنْظُرُ إِلَى أَصَابِعِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7509- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kıyamet günü olduğunda Allah tarafından bana şefaathetme hakkı verilir. Ben de-

rim ki:

-Yâ Rabbi! Kalbinde hardal tanesi kadar imanı olanları cennete koy! diye niyaz ederim. Bunlar cennete girerler. Sonra ben:

-Yâ Rabbi! Kalbinde hardal tanesinden daha az imanı olanları da cennete koy! diye şefaât ederim."

Enes ibnu Mâlik şöyle dedi: Şu anda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in parmaklarını birbirine yumarak azlığa işaret ettiğini görür gibiyim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 44, 4476, 6565, 7410, 7440, 7509, 7510, 7516.)

٧٥١٠- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ حَدَّثَنَا مَعْقَدُ بْنُ هِلَالٍ الْعَنْزِيُّ قَالَ اجْتَمَعْنَا نَاسٌ مِنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ فَذَهَبْنَا إِلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَذَهَبْنَا مَعَنَا بَنَاتُ الْبَنَانِيِّ إِلَيْهِ يَسْأَلُهُ لَنَا عَنْ حَدِيثِ الشُّفَاعَةِ لِإِذَا هُوَ فِي قَصْرِهِ فَوَافَقْنَاهُ يُصَلِّي الضُّحَى فَاسْتَأْذَنَّا فَأَذِنَ لَنَا وَهُوَ قَاعِدٌ عَلَى فِرَاشِهِ فَقُلْنَا لِنَاتِ لَا تَسْأَلُهُ عَنْ شَيْءٍ أَوَّلَ مِنْ حَدِيثِ الشُّفَاعَةِ فَقَالَ يَا أَبَا حَمْزَةَ هَؤُلَاءِ إِخْوَانُكَ مِنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ جَاءُوكَ يَسْأَلُونَكَ عَنْ حَدِيثِ الشُّفَاعَةِ فَقَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ مَا جِئَ النَّاسُ بَعْضُهُمْ فِي بَعْضٍ فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ فَيَقُولُ لَسْتُ لَهَا وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ يَا إِبْرَاهِيمَ فَإِنَّهُ خَلِيلُ الرَّحْمَنِ فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُ لَسْتُ لَهَا وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُوسَى فَإِنَّهُ كَلِيمُ اللَّهِ فَيَأْتُونَ مُوسَى فَيَقُولُ لَسْتُ لَهَا وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِعِيسَى فَإِنَّهُ رُوحُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُ لَسْتُ لَهَا وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَأْتُونِي فَأَقُولُ أَنَا لَهَا فَاسْتَأْذِنَ عَلَيَّ رَبِّي فَيُؤْذَنُ لِي وَيُلْهِمُنِي مَحَامِدَ أَحْمَدُهُ بِهَا لَا تَخْضُرُنِي الْآنَ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ وَأَخِيرُ لَهُ سَاجِدًا فَيَقُولُ يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمِعْ لَكَ وَسَلْ تُعْطَ وَاشْفَعْ تُشْفَعْ فَأَقُولُ يَا رَبِّ أُمَّتِي أُمَّتِي فَيَقُولُ الطَّلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ شَعِيرَةٍ مِنْ إِيْمَانٍ فَالطَّلِقْ فَأَفْعَلُ ثُمَّ أَعُوذُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ ثُمَّ أَخِيرُ لَهُ سَاجِدًا فَيَقَالَ يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمِعْ لَكَ وَسَلْ تُعْطَ وَاشْفَعْ تُشْفَعْ فَأَقُولُ يَا رَبِّ أُمَّتِي أُمَّتِي فَيَقُولُ الطَّلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ أَوْ

خَرَدَلَهُ مِنْ إِيْمَانٍ فَأَخْرِجْهُ فَأُطْلِقُ فَأَفْعَلُ ثُمَّ أَعُوذُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ ثُمَّ أَخِيرُهُ لَهُ سَاجِدًا فَيَقُولُ يَا مُحَمَّدُ ارْأَفِعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمِعْ لَكَ وَسَلْ تُغْطِ وَاشْفَعْ تُشْفَعُ فَأَقُولُ يَا رَبِّ أُمِّي أُمِّي فَيَقُولُ اُطْلِقُ فَأَخْرِجْ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَدْنَى أَدْنَى أَدْنَى مِثْقَالَ حَبَّةٍ خَرَدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ فَأَخْرِجْهُ مِنَ النَّارِ فَأُطْلِقُ فَأَفْعَلُ فَلَمَّا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِ أَنَسٍ قُلْتُ لِبَعْضِ أَصْحَابِنَا لَوْ مَرَرْنَا بِالْحَسَنِ وَهُوَ مُتَوَارٍ فِي مَنْزِلِ أَبِي خَلِيفَةَ فَحَدَّثْنَاهُ بِمَا حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ فَأَتَيْنَاهُ فَسَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَأَذِنَ لَنَا فَقُلْنَا لَهُ يَا أَبَا سَعِيدٍ جِئْنَاكَ مِنْ عِنْدِ أَخِيكَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ فَلَمْ تَرِ مِثْلَ مَا حَدَّثَنَا فِي الشَّفَاعَةِ فَقَالَ هِيَ فَحَدَّثْنَاهُ بِالْحَدِيثِ فَأَتَيْتَنِي إِلَى هَذَا الْمَوْضِعِ فَقَالَ هِيَ فَقُلْنَا لَمْ يَزِدْ لَنَا عَلَى هَذَا فَقَالَ لَقَدْ حَدَّثَنِي وَهُوَ جَمِيعٌ مُنْذُ عِشْرِينَ سَنَةً فَلَا أَذْرِي أَنَسِي أَمْ كَرِهَ أَنْ تَتَكَلَّمُوا قُلْنَا يَا أَبَا سَعِيدٍ فَحَدَّثْنَا فَضَحِكَ وَقَالَ خَلِيقُ الْإِنْسَانُ عَجُولًا مَا ذَكَرْتُهُ إِلَّا وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أُحَدِّثَكُمْ حَدَّثَنِي كَمَا حَدَّثَكُمْ بِهِ قَالَ ثُمَّ أَعُوذُ الرَّابِعَةَ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ ثُمَّ أَخِيرُهُ لَهُ سَاجِدًا فَيَقُولُ يَا مُحَمَّدُ ارْأَفِعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمِعْ وَسَلْ تُغْطِ وَاشْفَعْ تُشْفَعُ فَأَقُولُ يَا رَبِّ ائْذَنْ لِي لِيَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَيَقُولُ وَعِزِّي وَجَلَالِي وَكِبْرِيَايَ وَعَظَمَتِي لَأَخْرِجَنَّ مِنْهَا مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

7510- Ma'bed ibnu Hilâl -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Basra ehlinde birkaç kişi bir araya toplandık da Enes ibnu Mâlik'i ziyarete gittik. Bizimle beraber Sabit el-Bunânî de gitmişti. Sâbit bize Enes ten "Büyük Şefaât Hadîsi"ni sorduracaktı."

Enes Basra'ya iki fersah mesafede bulunan Zaviye bölgesinde sarayında ikâmet ediyordu. Ziyaretimiz Enes'in Duhâ namazı kıldığı bir zamana rastlamıştı. Biz içeri girmeye izin istedik. Bize izin verdi. Verilen izin üzerine biz Enes ibnu Mâlik'in huzuruna girdik.

Enes bir minder üzerinde oturuyordu. Girenken biz Sâbit'e, Şefaât Hadîsi'nden önce hiçbir şey sormamasını tenbih etmiştik. O da:

-Ey Ebu Hamza! Bu Basra'lı kardeşlerimiz size Şefaât Hadîsi'ni sormaya geldiler, dedi.

Bunun üzerine Enes şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve

sellem şöyle buyurdu: “Kıyamet günü olduğu zaman insanlar birbiri üzerine dalgalanıp çalkalanırlar. Nihayet Âdem’e gelirler de: Rabb’in huzurunda bize şefa’at et! derler. O da: Ben buna ehil değilim. Fakat sizler İbrahim’e gidin. Çünkü o, Halilullah’tır der. Sonra İbrahim’e gelirler. O da: Ben buna ehil değilim. Fakat siz Mûsâ’ya gidin. Çünkü o Kelîmullah’tır, Allah’ın konuştuğu peygamberidir, der. Akabinde insanlar Musa’ya gelirler. O da: Ben buna ehil değilim. Lâkin sizler İsa’ya gidin. Çünkü o Allah’ın Ruhu ve Kelimesi’dir, der.

İsâ’ya gelirler. O da: Ben buna ehil değilim. Lâkin siz Muhammed’e gidin, der. İnsanlar bana gelirler. Ben de: Ben onun için yaratılmışımdır, derim. Hemen gider, Rabb’imin huzuruna izin isterim. Bana izin verilir. Bana şimdi hatırlayamadığım, kendisine yapacağım birtakım hamdler ilham eder. Ben bu hamdlerle hamd ederim ve kendisine secdeye kapanırım. Bana: Ey Muhammed! Başını kaldır, söyle, sözün dinlenir; iste, isteğin sana verilir; şefa’at et, şefaatin kabul edilir! buyrulur. Bunun üzerine ben: Yâ Rabbi! Ümmetimi, ümmetimi! diye şefa’at dilerim. Bana: Git, kalbinde bir arpa ağırlığı kadar iman bulunan kimseleri oradan çıkar! denilir. Ben de gider bunu yaparım. Sonra yine Rabb’ime döner, bu hamdlerle hamd ederim. Sonra Rabb’ime secdeye kapanırım. Bana: Ey Muhammed! Başını kaldır, söyle, sözün dinlenir; iste, sana verilir; şefa’at et, şefaatin kabul olunur! denilir. Bunun üzerine ben: Yâ Rabbi! Ümmetimi, ümmetimi! diye şefa’at dilerim. Bana: Git, kalbinde bir zerre ağırlığına veya hardal tanesi kadar iman bulunanları oradan çıkar! denilir. Ben gider, bunu yaparım. Sonra döner yine bu hamdler ile Rabb’ime hamd ederim. Sonra O’na secdeye kapanırım. Bana: Ey Muhammed! Başını kaldır, söyle, sözün dinlenir; iste, isteğin sana verilir, şefa’at et, şefaatin kabul edilir! buyrulur. Bunun üzerine ben: Yâ Rabbi! Ümmetimi, ümmetimi! diye şefa’at dilerim. Bana: Git, kalbinde bir hardal tanesi ağırlığından daha az, daha az, daha az îmân bulunan kim varsa, onları da ateşten çıkar! buyurur. Ben hemen gider bunu yaparım.”

Ma’bed şöyle dedi: Akabinde biz Enes’in yanından çıktığımızda ben arkadaşlarımızdan bazısına:

Biz Hasan el-Basri’nin yanına uğrasak. O, Ebu Hanîfe et-Tâî’nin evinde Haccâc’ın zulmünden gizlenmiş bir hâlde bulunmaktadır, dedim.

Enes ibnu Mâlik’in bize tahdîs ettiği hadîsle Hasan’ın yanına vardık. Ona selâm verdik. Bize izin verdi. Biz ona:

-Ey Ebu Saîd! Biz kardeşin Enes ibnu Mâlik’in yanından geldik.

Şefaât hakkında bize tahdîs ettiği hadîsin benzerini hiç duymamıştık, dedik. O: Devam edin, hadîsi söyleyin! dedi. Biz de ona bu hadîsi tahdîs ettik. Hadîs bu son noktaya ulaşınca Hasan bize: Devam edin, daha söyleyin! dedi. Biz de ona: Enes bize daha fazla artırmadı, dedik. O da bize şunları söyledi: Yemin olsun o bunu bana yirmi sene önce tahdîs etmişti. Kendisi o günlerde bütün hafızasını ve kuvvetini toplamış hâldeydi. Şimdi ise bir kısım şeyi terk etmiştir. O bunu unuttu mu yoksa güvenip dayanırsınız diye sizlere tahdîs etmeyi kerih mi gördü, bilmiyorum, dedi.

Biz de ona: Ey Ebu Saîd! Bize sen tahdîs et, dedik. Bunun üzerine güldü ve: «*İnsan aceleden yaratılmıştır.*» (Enbiyâ: 37) Bunu size sadece o hadîsi tahdîs etmeyi isteyerek zikrettim, dedi ve şöyle devam etti:

Enes bana bu hadîsi size tahdîs ettiği gibi tahdîs etti. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Sonra ben dördüncü defa yine Rabb’ime döner, bu hamdler ile O’na tekrar hamd ederim. Sonra O’na secde ederek kapanırım. Bunun üzerine bana: Ey Muhammed! Başını kaldır ve söyle; sözün dinlenir; iste, sana verilir; şefaât et, şefaatin kabul edilir! buyrulur. Ben de: Yâ Rabbi! Bana izin ver de “Lâ ilâhe illallah” diyen bütün Tevhid Ehli hakkında şefaât edeyim! diye niyaz ederim. Bunun üzerine Yüce Allah: İzzetim, Celâlim, Kibriyam, Azametim hakkı için ben “Lâ ilâhe illallah” diyen Tevhid Ehli’nin hepsini muhakkak surette cehennemden çıkaracağım! buyuracaktır.” (Hadisin geçtiği diğerk yerler: 44, 4476, 6565, 7410, 7440, 7509, 7510, 7516.)

٧٥١١- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ آخِرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ وَآخِرُ أَهْلِ النَّارِ خُرُوجًا مِنَ النَّارِ رَجُلٌ يَخْرُجُ حَبْوًا فَيَقُولُ لَهُ رَبُّهُ ادْخُلِ الْجَنَّةَ فَيَقُولُ رَبِّ الْجَنَّةِ مَلَأَى فَيَقُولُ لَهُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَكُلُّ ذَلِكَ يُعِيدُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ مَلَأَى فَيَقُولُ إِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا عَشْرَ مَرَّاتٍ.

7511- Abdullah ibnu Mesûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Muhakkak ki ben, cehennem ehlinin son çıkacak olan kimse ile cennete son girecek kimseyi bilmekteyim. Bir kimse cehennemden emekleyerek çıkar. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle ona: «*Git ve cennete gir!*» buyurur. O

da cennete gelir ve cennet ona doluymuş gibi görünür. Geri döner ve:

-Ya Rabbi! Ben cenneti dolu olarak buldum, der. Allah Azze ve Celle ona bu sözünü üç kere tekrar eder. O kul da aynı sözlerini söyler. Sonunda Allah Azze ve Celle şöyle buyurur: «*Muhakkak ki sana dünya kadar ve dünyanın on misli kadar yer senindir!*» (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6571, 7511)

٧٥١٢- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ خَيْثَمَةَ عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا سَيُكَلِّمُهُ رَبُّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تَرْجُمَانٌ فَيَنْظُرُ أَيَمَنَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ مِنْ عَمَلِهِ وَيَنْظُرُ أَشْأَمَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ وَيَنْظُرُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ تَلْقَاءَ وَجْهِهِ فَاتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ قَالَ الْأَعْمَشُ وَحَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ عَنْ خَيْثَمَةَ مِثْلَهُ وَزَادَ فِيهِ وَلَوْ بِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ.

7512- Adiy İbnu Hatim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kıyamet gününde Allah Azze ve Celle kendisiyle arasında bir tercüman olmaksızın sizden her birinizle konuşacaktır. O şahıs sağına bakar önden gönderdiği amelinden başka bir şey göremez. Soluna bakar, önden gönderdiğinden başka bir şey göremez. Önüne bakar, yüzünün karşısında ateşten başka bir şey göremez. Bunun içindir ki sizden biriniz hurmanın yarısı kadar da olsa (onu tasadduk ederek) kendisini ateşten korusun.”

Ameş şöyle dedi: Bana Amr ibnu Murre, Heyseme'den bunun benzerini tahdîs etti. Bunda: “Bunu da bulamazsa velev ki güzel bir kelime ile olsun ateşten korunsun!” ziyade etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1413, 1417, 3595, 6023, 6539, 6540, 6563, 7443, 7512)

٧٥١٣- حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ حَبْرٌ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ إِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ جَعَلَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْأَرْضِينَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْمَاءَ وَالْثَرَى عَلَى إِصْبَعٍ وَالْخَلَائِقَ عَلَى إِصْبَعٍ ثُمَّ يَهْزُهُنَّ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَنَا الْمَلِكُ فَلَقَدْ

رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضْحَكُ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ تَعَجُّبًا وَتَصْدِيقًا لِقَوْلِهِ ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿يُشْرِكُونَ﴾.

7513- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına Yahudi hahamlarından biri geldi ve şöyle dedi: Kıyamet gününde Allah gökleri bir parmağında, yer tabakalarını bir parmağında, bütün ağaçları bir parmağında, suları ve toprakları bir parmağında, diğer mahlûkları da bir parmağında tutar ve: Melik benim, Melik benim, der.

Bunun üzerine ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi onun sözüne şaşırmış ve sözünü doğrular manasında azı dişleri gözükmünceye kadar güldüğünü gördüm. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu: «Allah'ı gerektiği gibi takdir edememişlerdir. Kıyamet günü, yeryüzü bütünüyle O'nun kabzasında, gökler de elinde dürülmüş olacaktır. Allah, onların şirk koştukları şeylerden münezzehtir ve çok yücedir.» (Zümer: 67) (Hadisın geçtiği diğer yerler: 4811, 7414, 7415, 7451, 7513)

٧٥١٤ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مُخْرَزٍ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ ابْنَ عُمَرَ كَيْفَ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي التَّجْوَى قَالَ يَدْنُو أَحَدُكُمْ مِنْ رَبِّهِ حَتَّى يَضَعَ كَنْفَهُ عَلَيْهِ فَيَقُولُ أَعْمَلْتُ كَذَا وَكَذَا فَيَقُولُ نَعَمْ وَيَقُولُ عَمِلْتُ كَذَا وَكَذَا فَيَقُولُ نَعَمْ فَيَقْرَرُهُ ثُمَّ يَقُولُ إِنِّي سَتَرْتُ عَلَيْكَ فِي الدُّنْيَا وَأَنَا أَغْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ وَقَالَ آدَمُ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ حَدَّثَنَا صَفْوَانُ عَنْ ابْنِ عُمَرَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7514- Safvân İbnu Muhriz el-mazini -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, İbnu Ömer'in -Allah ondan ve babasından razı olsun- elinden tutup giderken birisi geldi ve şöyle dedi:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in necvâ hakkında söylediği sözden neler işittin? İbnu Ömer de şöyle dedi:

-Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

“Muhakkak Allah kıyamet günü sizden birine yaklaşıp, üzerine örtüsünü koyar ve:

-«*Şu ve şu amelleri yaptın mı?*» diye sorar. O kul da:

-Evet ey Rabbim! der. Allah Azze ve Celle:

-«*Şu ve şu amelleri yaptın mı?*» der. O kul da:

-Evet, diyerek günahlarını itiraf eder. Sonra Allah Azze ve Celle şöyle buyurur:

-«*Sen dünyada iken senden bu günahları gizledim. Bugün de burada günahlarını bağışlıyorum.*» (Hadisin geçtiği yerler: 2441, 4685, 6070, 7514)

۳۷- بَابُ قَوْلِهِ ﴿وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾

37- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Allah, Musa'ya da hitap ederek onunla konuştu.» (Nisâ: 164)

۷۵۱۵- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ حَدَّثَنَا عُقَيْلٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ احْتَجَّ آدَمُ وَمُوسَى فَقَالَ مُوسَى أَنْتَ آدَمُ الَّذِي أَخْرَجْتَ ذُرِّيَّتَكَ مِنَ الْجَنَّةِ قَالَ آدَمُ أَنْتَ مُوسَى الَّذِي اصْطَفَاكَ اللَّهُ بِرِسَالَاتِهِ وَكَلَامِهِ ثُمَّ تَلَوْنِي عَلَى أَمْرِ قَدْ قُدِّرَ عَلَيَّ قَبْلَ أَنْ أَخْلَقَ فَحَجَّ آدَمُ مُوسَى.

7515- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Âdem ile Mûsâ birbirine hüccet getirip çekiştiler. Mûsâ, Âdem’e:

-Sen, günahın seni cennetten çıkartmış olduğu Âdem’sin, dedi. Âdem de Musa’ya:

-Sen Allah’ın risâletleri ve kelâmı ile seçip üstün kıldığı Mûsâ’sın. Sonra sen, ben yaratılmadan evvel üzerime takdir edilmiş bir işten dolayı beni kınıyorsun! Dedi.

Bunun ardından Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki kere: “Böylece Âdem Musa’ya delil ve burhanla gâlip oldu.” (Hadisin geçtiği di-

ğer yerler: 3409, 4736, 4738, 6614, 7515)

٧٥١٦- حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُجْمَعُ الْمُؤْمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُونَ لَوْ اسْتَشْفَعْنَا إِلَى رَبِّنَا فَيُرِيحُنَا مِنْ مَكَانِنَا هَذَا فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ لَهُ أَلَمْ تَأْتِ أَبُو الْبَشَرِ خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِهِ وَأَسْجَدَ لَكَ الْمَلَائِكَةُ وَعَلَّمَكَ أَسْمَاءَ كُلِّ شَيْءٍ فَاسْتَفَعْنَا لَنَا إِلَى رَبِّنَا حَتَّى يُرِيحَنَا فَيَقُولُ لَهُمْ لَسْتُ هُنَاكُمْ فَيَذْكُرُ لَهُمْ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ.

7516- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kıyamet gününde müminler toplanırlar ve: İçinde bulunduğumuz şu sıkıntılı durumdan bizleri kurtarıp rahat ettirmesi için Rabb’imizden şefaet istesek! derler. Akabinde Âdem’e gelirler ve ona: Sen beşerin babası Âdem’sin. Allah seni kendi eliyle yarattı; melekleri senin için secde ettirdi ve sana her şeyin isimlerini öğretti. Bulunduğumuz şu durumdan bizleri kurtarması için Rabb’imiz yanında bizlere şefaet et! derler. Âdem de: Ben buna ehil değilim, der ve onlara vaktiyle işlemiş olduğu hatasını zikreder.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 44, 4476, 6565, 7410, 7440, 7509, 7510, 7516.)

٧٥١٧- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ عَنْ شَرِيكَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ مَسْجِدِ الْكَعْبَةِ أَنَّهُ جَاءَهُ ثَلَاثَةُ نَفَرٍ قَبْلَ أَنْ يُوحَى إِلَيْهِ وَهُوَ نَائِمٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَقَالَ أَوَلَهُمْ أَثِمُّهُ هُوَ فَقَالَ أَوْسَطُهُمْ هُوَ خَيْرُهُمْ فَقَالَ آخِرُهُمْ خَذُوا خَيْرَهُمْ فَكَانَتْ تِلْكَ اللَّيْلَةُ فَلَمْ يَرَهُمْ حَتَّى أَتَوْهُ لَيْلَةَ أُخْرَى فِيمَا يَرَى قَلْبُهُ وَتَنَامُ عَيْنُهُ وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ وَكَذَلِكَ الْأَنْبِيَاءُ تَنَامُ أَعْيُنُهُمْ وَلَا تَنَامُ قُلُوبُهُمْ فَلَمْ يَكَلُمُوهُ حَتَّى احْتَمَلُوهُ فَوَضَعُوهُ عِنْدَ بَنِي زَمْزَمَ فَنُتِلَّاهُ مِنْهُمْ جِبْرِيلُ فَشَقَّ جِبْرِيلُ مَا بَيْنَ نَحْرِهِ إِلَى لَبِيهِ حَتَّى فَرَّغَ مِنْ صَدْرِهِ وَجَوْفِهِ فَغَسَلَهُ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ بِيَدِهِ حَتَّى أَلْقَى جَوْفَهُ ثُمَّ أَتَى بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ فِيهِ ثَوْرٌ مِنْ ذَهَبٍ مَخْشُوعًا إِيمَانًا وَحِكْمَةً فَحَشَا بِهِ صَدْرَهُ

وَلَعَادِيدُهُ يَعْنِي غُرُوقَ حَلْقِهِ ثُمَّ أَطْبَقَهُ ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَضَرَبَ بَابًا مِنْ أَبْوَابِهَا فَتَنَادَاهُ أَهْلُ السَّمَاءِ مَنْ هَذَا فَقَالَ جِبْرِيلُ قَالُوا وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مَعِيَ مُحَمَّدٌ قَالَ وَقَدْ بُعِثَ قَالَ نَعَمْ قَالُوا فَمَرْحَبًا بِهِ وَأَهْلًا فَيَسْتَبْشِرُ بِهِ أَهْلُ السَّمَاءِ لَا يَعْلَمُ أَهْلُ السَّمَاءِ بِمَا يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ فِي الْأَرْضِ حَتَّى يُعَلِّمَهُمْ فَوَجَدَ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا آدَمَ فَقَالَ لَهُ جِبْرِيلُ هَذَا أَبُوكَ آدَمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَرَدَّ عَلَيْهِ آدَمُ وَقَالَ مَرْحَبًا وَأَهْلًا. بِابْنِي نَعَمْ الْإِبْنُ أَنْتَ فَإِذَا هُوَ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِنَهْرَيْنِ يَطْرِدَانِ فَقَالَ مَا هَذَانِ التَّهْرَانِ يَا جِبْرِيلُ قَالَ هَذَا النَّيْلُ وَالْفُرَاتُ غَنَصْرُهُمَا ثُمَّ مَضَى بِهِ فِي السَّمَاءِ فَإِذَا هُوَ بِنَهْرٍ آخَرَ عَلَيْهِ قَصْرٌ مِنْ لُؤْلُؤٍ وَزَبَرْجَدٍ فَضَرَبَ يَدَهُ فَإِذَا هُوَ مِسْكَ أَذْفَرُ قَالَ مَا هَذَا يَا جِبْرِيلُ قَالَ هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي خَبَأَ لَكَ رَبُّكَ ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ فَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لَهُ مِثْلَ مَا قَالَتْ لَهُ الْأُولَى مِنْ هَذَا قَالَ جِبْرِيلُ قَالُوا وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قَالُوا مَرْحَبًا بِهِ وَأَهْلًا ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ وَقَالُوا لَهُ مِثْلَ مَا قَالَتْ الْأُولَى وَالثَّانِيَةِ ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى الرَّابِعَةِ فَقَالُوا لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ الْخَامِسَةِ فَقَالُوا مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ السَّادِسَةِ فَقَالُوا لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَقَالُوا لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ كُلُّ سَمَاءٍ فِيهَا أَنْبِيَاءُ قَدْ سَمَّاهُمْ فَأَوْعَيْتُ مِنْهُمْ إِدْرِيسَ فِي الثَّانِيَةِ وَهَارُونَ فِي الرَّابِعَةِ وَآخَرَ فِي الْخَامِسَةِ لَمْ أَحْفَظْ اسْمَهُ وَإِبْرَاهِيمَ فِي السَّادِسَةِ وَمُوسَى فِي السَّابِعَةِ بِتَفْصِيلِ كَلَامِ اللَّهِ فَقَالَ مُوسَى رَبِّ لِمَ أَظُنُّ أَنْ يُرْفَعَ عَلَيَّ أَحَدٌ ثُمَّ عَلَا بِهِ فَوْقَ ذَلِكَ بِمَا لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا اللَّهُ حَتَّى جَاءَ سِدْرَةُ الْمُتَهَيَّ وَدَنَا لِلْجَبَّارِ رَبِّ الْعِزَّةِ فَتَدَلَّى حَتَّى كَانَ مِنْهُ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى فَأَوْحَى اللَّهُ فِيمَا أَوْحَى إِلَيْهِ خَمْسِينَ صَلَاةً عَلَى أُمِّكَ كُلَّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ثُمَّ هَبَطَ حَتَّى بَلَغَ مُوسَى فَاحْتَبَسَهُ مُوسَى فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَاذَا عَهْدَ إِلَيْكَ رَبُّكَ قَالَ قَالَ عَهْدَ إِلَيَّ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ قَالَ إِنْ أُمِّتَكَ لَا تَسْتَطِيعُ ذَلِكَ فَارْجِعْ فَلْيُخَفِّفْ عَنْكَ رَبُّكَ وَعَنْهُمْ فَانْتَفَتِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِيلَ كَأَنَّهُ يَسْتَشِيرُهُ فِي ذَلِكَ فَأَشَارَ إِلَيْهِ

جِبْرِيلُ أَنْ نَعَمْ إِنْ هِنَتْ فَعَلَا بِهِ إِلَى الْجَبَّارِ فَقَالَ وَهُوَ مَكَانُهُ يَا رَبُّ خَفَّفْ عَنَّا فَإِنْ أَمْتِي لَا تَسْتَطِيعُ هَذَا فَوَضَعَ عَنْهُ عَشْرَ صَلَوَاتٍ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى مُوسَى فَاحْتَبَسَهُ فَلَمْ يَزَلْ يُرَدِّدُهُ مُوسَى إِلَى رَبِّهِ حَتَّى صَارَتْ إِلَى خَمْسِ صَلَوَاتٍ ثُمَّ احْتَبَسَهُ مُوسَى عِنْدَ الْخَمْسِ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ وَاللَّهِ لَقَدْ رَاوَدْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَوْمِي عَلَى أَذْنِي مِنْ هَذَا فَضَعُفُوا فَتَرَكُوهُ فَأَمَّتْكَ أَضْعَفُ أَجْسَادًا وَقُلُوبًا وَأَبْدَانًا وَأَبْصَارًا وَأَسْمَاعًا فَارْجِعْ فَلْيَخَفَّفْ عَنْكَ رَبُّكَ كُلَّ ذَلِكَ يَلْتَفِتُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِيلَ لِشِيرِ عَلَيْهِ وَلَا يَكْرَهُ ذَلِكَ جِبْرِيلُ فَرَفَعَهُ عِنْدَ الْخَامِسَةِ فَقَالَ يَا رَبُّ إِنْ أَمْتِي ضَعْفَاءُ أَجْسَادُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ وَأَسْمَاعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَأَبْدَانُهُمْ فَخَفَّفْ عَنَّا فَقَالَ الْجَبَّارُ يَا مُحَمَّدُ قَالَ لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ قَالَ إِنَّهُ لَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ كَمَا فَرَضْتُهُ عَلَيْكَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ قَالَ فَكُلْ حَسَنَةً بَعَثَ أَمْثَالَهَا فَبَيَّ خَمْسُونَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ وَهِيَ خَمْسٌ عَلَيْكَ فَارْجِعْ إِلَى مُوسَى فَقَالَ كَيْفَ فَعَلْتَ فَقَالَ خَفَّفَ عَنَّا أَعْطَانَا بِكُلِّ حَسَنَةٍ عَشْرَ أَمْثَالِهَا قَالَ مُوسَى قَدْ وَاللَّهِ رَاوَدْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى أَذْنِي مِنْ ذَلِكَ فَتَرَكُوهُ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَلْيَخَفَّفْ عَنْكَ أَيْضًا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مُوسَى قَدْ وَاللَّهِ اسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَبِّي مِمَّا اخْتَلَفْتُ إِلَيْهِ قَالَ فَاهْبِطْ بِاسْمِ اللَّهِ قَالَ وَاسْتَيْقِظْ وَهُوَ فِي مَسْجِدِ الْحَرَامِ.

7517- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'den geceleyin yürütüldüğü geceyi şöyle söylüyordu: Kendisine o hususta vahiy edilmeden evvel Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mescidul-Harâm'da uyurken yanına üç melek geldi. Onların birincisi: Yatmakta olan üç kişinin hangisi Muhammed'dir? diye sordu. Diğeri: Onların ortasındakidir, O onların hayırlısıdır, dedi. O üç neferin sonuncusu da: Semâya çıkarılmak için üç kişinin hayırlısını alın! dedi. Meydana gelen bu kıssa bu gecede oldu, bu gecede başka şey olmadı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o üç kişiyi bundan sonra görmedi. Nihayet onlar diğer bir gecede Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in gözü uyur ve kalbi götür hâlde iken, O'nun yanına geldiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in

kalbi uyumuyordu. Bütün peygamberlerde böyledir; onların gözleri uyur da kalpleri uyumaz. Bu gelen üç kişi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle konuşmadılar, nihayet O'nu taşıdılar ve Zemzem Kuyusu'nun yanına koydular. O üç kişiden Muhammed'in işini Cibril üzerine aldı. Cibril, O'nun göğsü ile gerdanı arasını yardı. Nihayet göğsünü ve içini yarmayı bitirince, Cibril kendi eliyle Zemzem Suyu'ndan alıp orayı yıkadı ve içini tertemiz yaptı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına altından bir leğen getirildi, onun içinde de yine altından yapılmış su içecek bir kap daha vardı. Bu leğenin içi iman ve hikmetle doldurulmuştu. Cibril bununla Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in göğsünü ve boğazının içindeki etleri, yani boğazındaki damarları doldurdu. Sonra göğsünü kapattı. Sonra O'nu dünya semasına çıkardı. Onun kapılarından bir kapıya vurdu. Sema ehli ona: Kimdir o? dediler. Ben Cibril'im, dedi. Sema ehli: Beraberindeki kimdir? dediler. Cibril: Beraberimdeki Muhammed'dir, dedi. İçerideki sorucu: O'na davet gönderilmiş midir? dedi. Cibril: Evet gönderilmiştir, dedi. İçeridekiler: O'na merhaba hoş geldin! dediler, akabinde sema ehli Muhammed'i bu davetinden dolayı müjdeliyorlardı. Sema ehli Allah'ın O'nunla yer hakkında ne yapmak istediğini Cibril diliyle onlara bildirinceye kadar bilmiyorlardı. Dünya semasında Âdem'i buldu. Cibril, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e: Bu, baban Âdem'dir, ona selâm ver, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Âdem'e selâm verdi, Âdem de selâmını alıp mukabele etti ve: Merhaba hoş geldin benim oğlum, sen ne iyi oğulsun! dedi. Bir de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dünya semasında devamlı akmakta olan iki nehirle karşılaştı da: Bu iki nehir nedir ey Cibril? dedi. Cibril: Bu ikisi Nîl ile Fırat'ın asıllarıdır, dedi.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi dünya semasında yürüttü. Bu arada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem diğer bir nehirle karşılaştı ki, onun üzerinde inciden ve sarı yakuttan yapılmış bir saray vardı. Eliyle nehrin suyuna vurdu, bir de gördü ki, o, en iyi cins misktir. Cibril'e: Bu nedir ey Cibril? diye sordu. Cibril: Bu, Rabbinin senin için hazırlamış olduğu Kevser'dir, dedi. Bundan sonra Cibril O'nu ikinci semaya yükseltti. Orada da melekler ona, birinci semadaki meleklerin sorukları gibi: Bu kimdir? dediler. Cibril: Ben Cibril'im! dedi. Beraberindeki kimdir? dediler. Muhammed'dir, dedi. O'na davet gönderilmiş midir? dediler. Evet, gönderilmiştir, dedi. Merhaba hoş geldin! dediler. Bundan sonra Cibril, O'nu üçüncü semaya yükseltti. Oradakiler de ona birinci ve ikinci semadaki meleklerin söyledikleri gibi sorup, cevap aldılar.

Bundan sonra Cibril, O'nu dördüncü semaya yükseltti. Oradaki melekler de ona önceki semalardaki meleklerin sordukları gibi sorup cevap aldılar. Bundan sonra Cibril O'nu beşinci semaya yükseltti. Oradaki melekler de ona, önceki semâlardaki meleklerin sordukları gibi sorup cevap aldılar. Bundan sonra Cibril, O'nu altıncı semaya yükseltti. Oradaki melekler de ona daha öncekilerin dedikleri sözler gibi söylediler. Bundan sonra Cibril O'nu yedinci semaya yükseltti. Oradaki melekler de ona daha evvelkilerin sözleri gibi söylediler. Her bir semâda isimlerini söylediği peygamberler vardı. Ben onlardan ikinci semada İdris'i, dördüncü semada Harun'u, beşinci semada ismini ezberleyemediğim bir diğerini, altıncı semada İbrahim'i, yedinci semada da Musa'yı, Allah'ın onu konuşmasıyla üstün kıldığı sebebiyle ezberledim.

Mûsâ: Ey Rabb'im! Benim üzerime yükseltilen yani senin benim üzerime yükselttiğin herhangi kimsenin varlığını zannetmemiştim, dedi.

Sonra Cibril, Muhammed'i, ancak Allah'ın bilmekte olduğu şeylerle bu katın üstüne çıkardı. Nihayet Sidretul-Muntehâ'ya geldi. Rabbul-İzzet olan Cebbar da yaklaştı ve çok yaklaşmak istedi de nihayet bu suretle O, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e iki yay kadar veya daha yakın oldu da Allah, kuluna vahyettiğini etti. Allah O'na vahyettiği şeyler içinde, ümmetinin üzerine her gün ve gecede elli vakit namazı da vahyetti. Sonra oradan aşağıya indi, nihayet Musa'nın yanına ulaştı. Mûsâ O'nu biraz alıkoydu ve: Ey Muhammed! Rabb'in sana neyi emir ve tavsiye etti? diye sordu.

Rabb'im bana her gün ve gecede elli namaz emretti, dedi. Mûsâ: Senin ümmetin buna güç yetiremez, geri dön de Rabb'in senden ve ümmetinden bunu hafifletsin! dedi.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Cibril'e yöneldi de, sanki bu konuda Cibril'le istişare etmek istiyor gibiydi. Cibril kendisine: Evet, istersen bunu iste! diye işaret etti. Akabinde Cibril O'nu Cebbâr'ın huzuruna doğru yükseltti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: "Cebbar olan Allah, evvelki durduğu makamında idi:

Ey Rabb'im! Hafiflet, çünkü ümmetim buna bu elli vakit namaza güç yetiremez! dedi". Yüce Allah elliden on namazı indirdi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Mûsâ'nın yanına döndü. Mûsâ O'nu alıkoymakta ve O'nu Rabb'ine geri döndürmekte devam etti. Nihayet elli namaz beş namaz oldu. Sonra Mûsâ O'nu bu beş namazın yanında da durdurup: Ey Muhammed! Vallahi ben kavmim İsrâîl oğullarına bundan

daha azı ile döndüm de onlar zayıf olup bunu da terk ettiler. Senin ümmetin cesetler, kalpler, bedenler, gözler, kulaklar bakımından daha zayıftır. Geri dön de Rabb'in senden bunun hepsini hafifletsin! dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, onun kendisine işaret etmesi için Cibril'e yöneldi. Cibril bunu kerih görmüyordu. Cibril O'nu beşinci defa sırasında da yükseltti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Ey Rabb'im! Şüphesiz benim ümmetim cesetleri, kalpleri, iştihaları, bedenleri zayıf kimselerdir. Bizlerden daha da hafiflet! diye niyaz etti. Bunun üzerine Cebbar olan Allah: Ey Muhammed! diye nida etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Buyur Allahım buyur! Emrine amadeyim! diye icabet etti.

Allah: Şu bir hakikat ki, benim nezdimde söz hüküm ve kaza tebdil olunmaz! Bu, senin ve ümmetin üzerine Ana Kitap'ta farzettığım gibidir! buyurdu.

Ve yine: Her bir iyilik on misliyle karşlanır. Bu, Ümmül-Kitab'da elli vakittir ve bu senin ve ümmetin üzerine beş vakittir! buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Musa'nın yanına döndü. Mûsâ O'na: Nasıl yaptın? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona: Allah bizden hafifletti. Bize her bir iyiliğe on misli ile karşılık verdi, dedi. Mûsâ: Ben İsrâîl oğullarını bundan daha azı dönüp tecrübe ettim, onlar bunu da terk ettiler. Sen yine Rabb'ine dön de senden yine hafifletsin! dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Ey Musâ! Ben vallahi Rabb'ime çok gidip gelmemden dolayı utandım, dedi.

Cibril de O'na: Allah'ın ismiyle in! dedi.

Râvî: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Mescidul-Harâm içinde uykusunda iken uyandı, demiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3570, 4964, 5610, 6581, 7517)

۳۸- بَابُ كَلَامِ الرَّبِّ مَعَ أَهْلِ الْجَنَّةِ

38- Allah Azze ve Celle'nin Cennet Ehli ile Konuşması Bâbı

۷۵۱۸- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ

زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ كَيْفَ رَبَّنَا وَسَعْدَتِكَ وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ فَيَقُولُ هَلْ رَضِيتُمْ فَيَقُولُونَ وَمَا لَنَا لَا نَرْضَى يَا رَبُّ وَقَدْ أُعْطِينَا مَا لَمْ نُعْطِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ فَيَقُولُ أَلَا أُعْطِيكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ فَيَقُولُونَ يَا رَبُّ وَأَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ فَيَقُولُ أَحِلُّ عَلَيْكُمْ رِضْوَانِي فَلَا أَسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا.

7518- Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Tebarake ve Teâlâ cennet ehline: *«Ey cennet ehli!»* der.

Onlar da:

-Buyur ey Rabbimiz buyur! Emrine amadeyiz! derler. Allah Azze ve Celle:

-«*Cennet nimetleriyle razı oldunuz mu?*» der. Onlar da:

-Neden razı olmayalım ki! Sen bize yarattıklarından hiçbirine vermediğin nimetleri verdin! derler.

Allah Azze ve Celle:

-«*Ben size bundan daha üstün olanı vereceğim*» buyurur.

-Ya Rabbi! Hangi şey içinde bulunduğumuz bu nimetlerden daha üstündür ki? derler.

Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şöyle buyurur:

-«*Sizin üzerinize rızam indi. Bundan sonra asla size öfkelenmeyeceğim!*» (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6549, 7518)

٧٥١٩- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ حَدَّثَنَا حَدَّثَنَا هِلَالٌ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَوْمًا يُحَدِّثُ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ مِنَ أَهْلِ الْبَادِيَةِ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ فِي الزَّرْعِ فَقَالَ لَهُ أَوْلَسْتَ فِيمَا شِئْتَ قَالَ بَلَى وَلَكِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَرْزَعَ فَأَسْرَعَ وَبَدَرَ فَبَادَرَ الطَّرْفَ كَبَائِثُهُ وَاسْتَوَاوَهُ وَاسْتِخْصَاذُهُ وَتَكْوِيرُهُ أَمْثَالَ الْجِبَالِ فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى ذُوكَ يَا ابْنَ آدَمَ فَإِنَّهُ لَا

يُشْبِعُكَ شَيْءٌ فَقَالَ الْأَعْرَابِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَا تَجِدُ هَذَا إِلَّا قُرَشِيًّا أَوْ أُنْصَارِيًّا فَإِنَّهُمْ أَصْحَابُ زَرْعٍ فَأَمَّا نَحْنُ فَلَسْنَا بِأَصْحَابِ زَرْعٍ فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ.

7519- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gün yanında çöl ehlin-den bir adam yani bir bedevi bulunduğu hâlde şunu anlatıyordu:

“Cennet ehlin-den bir kimse cennette ziraat etmek hususunda Rab-bi’nden izin istedi de Allah Azze ve Celle ona:

-*Ey kulum! Sen, arzu ettiğin hâlde değil misin?* diye sordu. O kim-se:

-Evet, lâkin ben ziraat yapmayı seviyorum, dedi. Allah Rasûlü sal-lallahu aleyhi ve sellem devamla dedi ki:

Akabinde bu kimse tohum attı, tohumu hemen çabucak çıkmaya, büyüme ve biçilmek devrine erişmeye başladı. Taneler yığını dağlar misali oldu. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

-*Al ey Âdem oğlu! Muhakkak ki, seni hiçbir şey doyurmaz!*

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözü üzerine bir bedevi şöyle der:

-Vallahi, bu cennette ziraatçılık yapmak isteyen adam ya Kureyş-lidir ya da Ensardandır. Çünkü onlar ziraat ehlidirler. Bizler ise ziraat eh-li değiliz.

Bedevinin bu sözü üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gülümsedi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 2348, 7519)

۳۹-بَابُ ذِكْرِ اللَّهِ بِالْأَمْرِ وَذِكْرِ الْعِبَادِ بِالْدُعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ وَالرُّسَالَةِ وَالْإِبْلَاحِ

39- Yüce Allah’ın Kullarını Zikri Emir ile Olur, Kulların Allah’ı Zikirleri ise Dua, İtaat Etmek, Risalet ve Tebliğ ile Olur Bâbı

لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿ فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ ﴾ ﴿ وَائْتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأُ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ فَإِنْ

تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٦٠﴾ غُمَّةٌ هُمْ وَضِيقٌ قَالَ مُجَاهِدٌ أَفْضُوا إِلَيَّ مَا لِي أَنْفُسِكُمْ يُقَالُ افْرُقْ أَفْضِ وَقَالَ مُجَاهِدٌ ﴿٦١﴾ وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ﴿٦٢﴾ إِنْ سَأَلَ يَأْتِيهِ فَيَسْتَمِعُ مَا يَقُولُ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ فَهُوَ آمِنٌ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَيَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ وَحَتَّى يَبْلُغَ مَآثِمَهُ حَيْثُ جَاءَهُ الثَّبَأُ الْعَظِيمُ الْقُرْآنُ ﴿٦٣﴾ صَوَابًا ﴿٦٤﴾ حَقًّا فِي الدُّنْيَا وَعَمَلًا بِهِ.

Çünkü Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*O hâlde, beni zikredin ki, ben de sizi zikredeyim.*» (Bakara: 152)

«*Onlara Nuh'un haberini oku. Hani kavmine demişti ki: Ey kavimim! İçinizde bulunmam ve Allah'ın âyetlerini hatırlatmam eğer size ağır geliyorsa ben, Allah'a zaten tevekkül etmişimdir, ortaklarınızla birlikte işinizi kararlaştırın da sonra işiniz size dert olmasın. Sonra da hükmü bana tatbik edin, hiç mühlet de vermeyin. Eğer yüz çevirirseniz, ben, yaptığım işe karşılık sizden herhangi bir ücret istemiyorum; benim ecrim sadece Allah'a aittir. Ben Müslüman olmakla emrolundum.*» (Yûnus: 71-72)

غُمَةٌ Keder ve darlık, demektir.

Mucâhid şöyle dedi: Nefislerinizdekini bana hükmedip yerine getiriniz. İstediginiz işi bana hükmedin, demektir.

Mucâhid şöyle dedi: «*Ve eğer müşriklerden biri, sana sığınmak isterse, ona güven ver ki, Allah'ın kelâmını işitsin.*» (Tevbe: 6) Müşrik sana, senin söyleyeceğin şeyleri ve üzerine indirilen âyetleri dinlemek üzere gelirse o, gelip Allah'ın Kelâmını işittinceye ve işittikten sonra kabul etmese de geldiği yere, emin olduğu yurduna ulaşıncaya kadar emindir her türlü saldırıdan korunacaktır.

Yine Mucâhid şöyle dedi: الثَّبَأُ الْعَظِيمُ Kur'ân'dır. صَوَابًا Dünyada hak söylediği gibi âhirette de izin verilince doğruyu söyler ve onunla amel edilir.

• ٤- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَدَادًا ﴾

40- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«O hâlde bütün bunları bilip dururken Allah'a ortaklar koşmayın.» (Bakara: 22)

وَقَوْلِهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَدَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾ وَقَوْلِهِ ﴿ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ﴾ ﴿ وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴾ وَقَالَ عِكرِمَةُ ﴿ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴾ ﴿ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ ﴾ وَ ﴿ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ﴾ فَذَلِكَ إِيْمَانُهُمْ وَهُمْ يَعْبُدُونَ غَيْرَهُ وَمَا ذُكِرَ فِي خَلْقِ أَعْمَالِ الْعِبَادِ وَأَكْسَابِهِمْ لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقْدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴾ وَقَالَ مُجَاهِدٌ ﴿ مَا تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ إِلَّا بِالْحَقِّ ﴾ بِالرَّسَالَةِ وَالْعَذَابِ ﴿ لَيْسَ أَلِ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ ﴾ الْمُبْلَغِينَ الْمُؤَدِّينَ مِنَ الرُّسُلِ ﴿ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴾ عِنْدَنَا ﴿ وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ ﴾ الْقُرْآنِ ﴿ وَصَدَّقَ بِهِ ﴾ الْمُؤْمِنُ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَذَا الَّذِي أَعْطَيْتَنِي عَمِلْتُ بِمَا فِيهِ.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Ey Muhammed! De ki: Yer-yüzünü iki günde yaratan Allah'ı siz mi inkâr ediyor ve O'na ortaklar koşuyorsunuz? Hâlbuki O, âlemlerin de Rabbidir.» (Fussilet: 9) «Gerçektir ki, sana da senden öncekilere de vahyolunmuştur: Eğer Allah'a şirk koşarsan, muhakkak bütün amelin boşa gider ve hüsrana uğrayanlardan olursun. Bu itibarla yalnız Allah'a ibadet et ve şükredenlerden ol.» (Zümer: 65-66) «Allah ile beraber başka bir ilâha yalvarmayanlar.» (Furkan: 68)

İkrime şöyle dedi: «Onların çoğu da, Allah'a, ancak müşrik oldukları hâlde iman ederler.» (Yusuf: 106) «Onlara kendilerini kimin yarattığını sorsan, muhakkak ki Allah derler.» (Zuhuruf: 87) «"Onlara, gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, muhakkak ki Allah diyeceklerdir.» (Zümer: 38) İşte bu söz, onların Allah'a imanlarıdır. Hâlbuki kendileri Allah'tan başka şeylere ibadet etmektedirler.

Kulların fiillerinin yaratılması ve kazandıkları konusunda zikredilen şeyler: Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: «Allah her şeyi yaratmış ve bir düzen içinde O takdir etmiştir.» (Furkan: 2)

Mucâhid şöyle dedi: Melekler ancak hak ile yani risâlet ve azap ile inerler. «Doğrulara doğruluklarından sormak» (Ahzâb: 8) Resullerden risaletlerini tebliğ ettiklerinden. «Biz onu elbette koruruz.» (Yûsuf: 12) Bizim katımızda. «Doğruyu getirenler.» (Zümer: 33) âyetinde “Sıdk”, Kur’ân dır. Onu tasdik eden de mümindir. O, kıyamet gününde: Bu bana verdiğin, benim de içindekilerle amel ettiğim Kitap’tır, der.

٧٥٢٠ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَرْحِبِيلَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ قَالَ أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلَقَكَ قُلْتُ إِنَّ ذَلِكَ لَعَظِيمٌ قُلْتُ ثُمَّ أَيُّ قَالَ ثُمَّ أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ تَخَافُ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ قُلْتُ ثُمَّ أَيُّ قَالَ ثُمَّ أَنْ تُزَانِيَ بِحَلِيلَةٍ جَارِكَ.

7520- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-Allah katında günahın en büyüğü hangisidir? diye sordum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-"Allah seni yarattığı hâlde, Allah'a şirk koşmandır."

Ben:

-Gerçekten bu çok büyük bir cürümdür, dedim.

-Sonra günahların en büyüğü hangisidir? diye sordum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"Yemeğini onunla paylaşmak korkusuyla çocuğunu öldürmendir" buyurdu.

-Bundan sonra günahların en büyüğü hangisidir? diye sordum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"Komşunun hanımıyla zina etmendir" buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4477, 4761, 6001, 6811, 6861, 7520, 7532)

٤١-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَمَا كُنْتُمْ تُسْتَبْرُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ﴾

41- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Siz, kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin sizin aleyhinize şahitlik etmelerinden çekinmemiştiniz. Fakat zannediyordunuz ki Allah, sizin yaptıklarınızın çoğunu bilmez. İşte Rabbiniz hakkındaki bu zannınız sizi helâk etti ve bu yüzden hüsrana uğrayanlardan oldunuz.» (Fussilet: 22-23)

٧٥٢١- حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ اجْتَمَعَ عِنْدَ الْبَيْتِ ثَقَفِيَّانِ وَقُرَشِيٌّ أَوْ قُرَشِيَّانِ وَثَقَفِيٌّ كَثِيرَةٌ شَحْمٌ بَطُونِهِمْ قَلِيلَةٌ فَقَالَ أَحَدُهُم أَتَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ مَا نَقُولُ قَالَ الْآخَرُ يَسْمَعُ إِنْ جَهَرْنَا وَلَا يَسْمَعُ إِنْ أَخْفَيْنَا وَقَالَ الْآخَرُ إِنْ كَانَ يَسْمَعُ إِذَا جَهَرْنَا فَلَا يَسْمَعُ إِذَا أَخْفَيْنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿وَمَا كُنْتُمْ تُسْتَبْرُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ﴾ الْآيَةَ.

7521- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kâbe'nin yanında ikisi Kureyş'ten diğeri de Sakîf kabilesinden -veya da ikisi Sakîfli, biri Kureyşli- üç kişi bir araya geldi. Onlardan biri şöyle dedi:

-Ne dersiniz? Bizim şu anda konuştuklarımızı Allah işitir mi? Bir diğeri de şöyle dedi:

-Eğer açıktan söylersek işitir, gizli söylersek işitmez. Üçüncüsü de şöyle dedi:

-Eğer açıktan söylediğimiz zaman işitmekte ise, muhakkak ki, O, gizli söylediğimiz zamanda da işitir.

İşte onların aralarında konuştukları bu sözlere binaen Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«Siz, kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin sizin aleyhinize şahitlik etmelerinden çekinmemiştiniz.» (Fussilet: 23) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4817, 7521)

۴۲-بَاب

42- Bâb

قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ وَ ﴿مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنْ رَبِّهِمْ مُخَدَّتٍ﴾ وَقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا﴾ وَأَنْ حَدَّثَهُ لَا يُشْبِهُ حَدَّثَ الْمَخْلُوقِينَ لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ وَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يُحْدِثُ مِنْ أَمْرِهِ مَا يَشَاءُ وَإِنْ مِمَّا أَخَذَتْ أَنْ لَا تَكَلَّمُوا فِي الصَّلَاةِ.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Göklerde ve yerde kim varsa, hepsi O'ndan ister. O, her gün bir iştedir.» (Rahmân: 29) «Kendilerine Rablerinden gelen her yeni ihtar, ancak onunla alay ederek ve kalpleri (Allah'ın zikrinden) gafil olduğu hâlde dinlerler.» (Enbiyâ: 2) «Bilmezsın, olur ki Allah bunun arkasından bir iş peyda ediverir.» (Tâlâk: 1) O'nun meydana çıkarverdiği iş, mahlûkların meydana çıkardıkları işe benzemez. Çünkü bu konuda Allah Azze ve Celle'nin: «O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O hakkıyla işiten, hakkıyla görendir.» (Şûrâ: 11) âyeti vardır.

Abdullah ibnu Mesud, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu haber verdi: "Muhakkak ki Allah dileyceği herhangi bir işi meydana çıkarır ve O'nun meydana çıkardığı işlerden birisi namazda konuşmamanızdır."

۷۵۲۲- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ وَرْدَانَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَيْفَ تَسْأَلُونَ أَهْلَ الْكِتَابِ عَنْ كُتُبِهِمْ وَعِنْدَكُمْ كِتَابُ اللَّهِ أَقْرَبُ الْكُتُبِ عِنْدًا بِاللَّهِ تَقْرَؤُهُ مَخْضًا لَمْ يُشَبَّ.

7522- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah'ın Peygamberi sallallahu aleyhi ve sellem'e indirdiği ve sizin içinizde indirilen bu Kurân varken ve sizler onu okuyup dururken ve de onda hiçbir batıl yokken sizler nasıl olur da Ehli Kitap olan Yahudi ve Hıristiyanlara soru soruyorsunuz? (Hadisin geçtiği yerler: 2685, 7363, 7522, 7523)

٧٥٢٣- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ قَالَ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ كَيْفَ تَسْأَلُونَ أَهْلَ الْكِتَابِ عَنْ شَيْءٍ وَكِتَابُكُمْ الَّذِي أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذْتُ الْأَخْبَارَ بِاللَّهِ مَخْضًا لَمْ يُشَبَّ وَقَدْ حَدَّثَكُمْ اللَّهُ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ بَدَّلُوا مِنْ كُتُبِ اللَّهِ وَغَيَّرُوا فَكُتُبُوا بِأَيْدِيهِمُ الْكُتُبَ قَالُوا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِذَلِكَ ثَمَنًا قَلِيلًا أَوْ لَا يَنْهَاهُمْ مَا جَاءَكُمْ مِنَ الْعِلْمِ عَنْ مَسْأَلَتِهِمْ فَلَا وَاللَّهِ مَا رَأَيْنَا رَجُلًا مِنْهُمْ يَسْأَلُكُمْ عَنِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ.

7523- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

-Ey Müslümanlar topluluğu! Allah'ın Peygamberi sallallahu aleyhi ve selleme indirdiği ve sizin içinizde indirilen bu Kur'an varken ve sizler onu okuyup dururken ve de onda hiçbir batıl yokken sizler nasıl olur da Ehli Kitap olan Yahudi ve Hristiyanlara soru soruyorsunuz? Allah Azze ve Celle Kur'an'da ehli Kitabın Allah'ın onlara indirdiği Kitabı değiştirdiklerini sizlere haber vermiştir. Ve onlar onu yok pahasına satabilmek için, bu Allah katındandır, demişlerdir.

Size gelmiş olan ilim, onlara bir şey sormaktan sizleri yasaklamıyor mu? Vallahi onlardan hiçbir kimsenin gelip de sizin üzerinize indirilmiş olan Kur'an'dan sorduklarını görmedik. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2685, 7363, 7522, 7523)

٤٣- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ﴾

43- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«(Ey Muhammed! Cebrail sana Kur'an'ı okurken unutmamak için) acele edip dilini (Kur'an'la) hareket ettirip durma.» (Kiyâme: 16)

وَفِعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ يُنْزَلُ عَلَيْهِ الْوَحْيُ وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا مَعَ عَبْدِي حَيْثُمَا ذَكَرَنِي وَتَحَرَّكَتْ بِي شَفَافَةٌ.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üzerine vahiy indirilir-kenki ameli. Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Kulum beni zikrettiği ve iki dudağını benim ismimle hareket ettirdiği zaman, ben kulumla beraberim."

٧٥٢٤- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عَائِشَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى ﴿لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ﴾ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَالِجُ مِنَ التَّنْزِيلِ شِدَّةً وَكَانَ يُحَرِّكُ شَفْتَيْهِ فَقَالَ لِي ابْنُ عَبَّاسٍ فَأَنَا أَحَرَّكُهُمَا لَكَ كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحَرِّكُهُمَا فَقَالَ سَعِيدٌ أَنَا أَحَرَّكُهُمَا كَمَا كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يُحَرِّكُهُمَا فَحَرَّكَ شَفْتَيْهِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتُفْجِلَ بِهِ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ﴾ قَالَ جَمَعُهُ فِي صَدْرِكَ ثُمَّ تَقْرَأُهُ ﴿فَإِذَا قَرَأْتَهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ﴾ قَالَ فَاسْتَمِعَ لَهُ وَأَنْصَتَ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا أَنْ تَقْرَأَهُ قَالَ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَاهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ اسْتَمَعَ فَإِذَا انْطَلَقَ جِبْرِيلُ قَرَأَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا أَقْرَأَهُ.

7524- Said ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbas, Allah Azze ve Celle'nin: «*Onunla dilini hareket ettirme*» âyeti hakkında şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem indirilen âyetlerin zabtı yüzünden güçlük çeker, bundan dolayı çok kereleler dudaklarını kımıldatırdı.

Râvî Saîd ibnu Cubeyr dedi ki: Bunu söylerken İbnu Abbas bana: İşte bak, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dudaklarını nasıl kımıldatıyor idiyse, ben de sana öylece kımıldatıyorum, dedi.

Saîd İbnu Cubeyr de: Ben de sana İbnu Abbas'ın dudaklarını nasıl kımıldatıyor idiyse, dudaklarımı öylece kımıldatıyorum, dedi ve dudaklarını hareket ettirdi, dedi.

Bunun üzerine Allah Azze ve Celle O'na: «*Ey Muhammed! Cebraîl sana Kur'ân'ı okurken unutmamak için acele edip dilini hareket ettirip durma. Onu toplayıp kalbine yerleştirmek ve sana okutmak bize düşer. Onu sana okuduğumuz zaman, onun okunuşunu dinle. Sonra onun*

açıklanması yine bize aittir.» (Kiyâme: 16-19) âyetlerini indirdi.

İbnu Abbas şöyle dedi: Onu senin göğsünde topladı. Sonra sen onu okursun. **«Onu sana okuduğumuz zaman, onun okunuşunu dinle.»** Sus ve onu dinle. Sonra onu okuman bizim üzerimizdedir. Cibril aleyhisselâm Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geldiği zaman sadece onun okuyuşunu dinler ve Cibril aleyhisselâm gittiği zaman da tıpkı O'nun okuyuşu gibi okurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4927, 4928, 4929, 5044, 7524)

٤٤- سَابَ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ ﴿يَتَخَفَتُونَ﴾ يَتَسَارُونَ.

44- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Sözünüüzü ister gizleyin, ister onu açığa vurun, muhakkak ki Allah, göğüslerde olanı hakkıyla bilendir. Zaten yaratan yarattığını hiç bilmez mi? O, lâtîftir; her şeyden hakkıyla haberdârdır.» (Mulk: 13-14)

يَتَخَفَتُونَ Aralarında gizli gizli konuşacaklar.

٧٥٢٥- حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ زُرَّارَةَ عَنْ هُثَيْمٍ أَخْبَرَنَا أَبُو بَشِيرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي قَوْلِهِ تَعَالَى ﴿وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا﴾ قَالَ نَزَلَتْ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُخْتَفٍ بِمَكَّةَ فَكَانَ إِذَا صَلَّى بِأَصْحَابِهِ رَفَعَ صَوْتَهُ بِالْقُرْآنِ فَإِذَا سَمِعَهُ الْمُشْرِكُونَ سَبُّوا الْقُرْآنَ وَمَنْ أُنْزِلَهُ وَمَنْ جَاءَ بِهِ فَقَالَ اللَّهُ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ﴾ أَيَّ بَقْرَاءَتِكَ فَيَسْمَعُ الْمُشْرِكُونَ فَيَسُبُّوا الْقُرْآنَ ﴿وَلَا تُخَافِتْ بِهَا﴾ عَنْ أَصْحَابِكَ فَلَا تُسْمِعُهُمْ ﴿وَاتَّبِعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾.

7525- Said ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- **«Namazda kıraatini çok yükseltme; gizli de okuma»** âyeti hakkında şöyle dedi: Bu âyet, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'de İslâm'ın başlarında davetini gizli yaparken indi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ashabına namaz kıldırıldığı esnada Kur'ân okurken sesini yükseltirdi.

Kur'ân'ı duyan müşrikler ise Kur'ân'a, onu indirene ve Kur'ân'ın geldiği kimseye söverlerdi. Allah Azze ve Celle, Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: «*Namazda kıraatini çok yükseltme*» buyurdu. Yani namazda Kur'ân okurken müşrikler duyacak şekilde sesini yükseltme! Bu sayede müşrikler Kur'ân'a söverler. «*gizli de okuma*» Yani ashabına namaz kıldırırken ashabın duymayacak şekilde gizli de okuma. «*Bunun arasında orta bir yol bul.*» (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4927, 4928, 4929, 5044, 7524)

٧٥٢٦- حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَامَةَ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا﴾ فِي الدُّعَاءِ.

7526- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«*Namazda kıraatini çok yükseltme; gizli de okuma.*» (İsrâ: 110) âyeti, duâ hakkında indi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3264, 5723, 7526)

٧٥٢٧- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَتَّقَنَّ بِالْقُرْآنِ وَزَادَ غَيْرُهُ يَجْهَرُ بِهِ.

7527- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kur'ân ile teğannî etmeyen, Kur'ân okurken sesini güzelleştirmeyen bizden değildir.”

Ebu Hureyre'den başkası “Kur'ân'ı açıktan okur” fıkrasını ziyade etti.

٤٥- بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَقُومُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ وَرَجُلٌ يَقُولُ لَوْ أُرِيْتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ هَذَا فَعَلْتُ كَمَا يَفْعَلُ

45- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Şu Hadisi Bâbı

“Şu iki hasletten başkasına haset etme ruhsatı verilmemiştir: Allah Azze ve Celle'nin kendisine Kur'ân'ı öğrettiği kimse. O kimse gece-

gündüz Kur'ân'ı okur, onunla amel eder ve emirlerine itaat eder. Onun Kur'ân okuduğunu duyan komşusu: Keşke falancaya verilen bana da verilseydi de ben de onun yaptığı gibi yapsaydım."

فَبَيَّنَ أَنْ قِيَامَهُ بِالْكِتَابِ هُوَ فِعْلُهُ وَقَالَ ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَاكِنُكُمْ﴾ وَقَالَ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾.

Allah Azze ve Celle, o kimsenin Ku'rân'la kıyamının onun fiili olduğunu beyan etti ve Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Keza gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin farklılığı da O'nun âyetlerindendir.*» (Rûm: 22) «*Ey iman edenler! Hayır işleyin. Belki böylece kurtuluşa erersiniz.*» (Hac: 77)

٧٥٢٨- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَحَاسَدُ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ
اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلُوهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ فَهُوَ يَقُولُ لَوْ أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ هَذَا
لَفَعَلْتُ كَمَا يَفْعَلُ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يُنْفِقُهُ فِي حَقِّهِ يَقُولُ لَوْ أُوتِيتُ مِثْلَ مَا
أُوتِيَ عَمِلْتُ فِيهِ مِثْلَ مَا يَعْمَلُ.

7528- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şu iki hasletten başkasına haset etme ruhsatı verilmemiştir: Allah Azze ve Celle'nin kendisine Kur'ân'ı öğrettiği kimse. O kimse gece-gündüz Kur'ân'ı okur, onunla amel eder ve emirlerine itaat eder. Onun Kur'ân okuduğunu duyan komşusu şöyle der: Keşke falancaya verilen bana da verilseydi de ben de onun yaptığı gibi yapsaydım. Bir diğeri de, Allah'ın kendisine mal verdiği kimsedir. O kimse de malını Allah yolunda harcar. Bir adam der ki: Keşke falancaya verilen maldan bana da verilmiş olsaydı da ben de onun gibi malımı Allah yolunda harcasaydım.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5026, 7232, 7528)

٧٥٢٩- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ الزُّهْرِيُّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ
أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ

الْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلُوهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يُنْفِقُهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ سَمِعْتُ سُفْيَانَ مِرَارًا لَمْ أَسْمَعْهُ يَذْكُرُ الْخَبَرَ وَهُوَ مِنْ صَحِيحِ حَدِيثِهِ.

7529- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şu iki hasletten başkasına haset etme ruhsatı verilmemiştir: Allah Azze ve Celle’nin kendisine Kur’ân’ı öğrettiği kimse. O kimse gece-gündüz Kur’ân’ı okur, onunla amel eder ve emirlerine itaat eder. Bir diğeri de, Allah’ın kendisine mal verdiği kimsedir. O kimse de malını gece-gündüz Allah yolunda harcar.”

٤٦-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ لَمَّا يَبْلُغْ رِسَالَتِهِ﴾

46- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilen vahyi tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan, Rabbinin peygamberliğini yapmamış olursun.» (Mâide: 67)

وَقَالَ الزُّهْرِيُّ مِنَ اللَّهِ الرَّسَالَةُ وَعَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا التَّسْلِيمُ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿لِيَعْلَمَ أَنَّ قَدْ أَتْلَفُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ﴾ وَقَالَ تَعَالَى ﴿أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي﴾ وَقَالَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ حِينَ تَخَلَّفَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾ وَقَالَتْ عَائِشَةُ إِذَا أَعْجَبَكَ حُسْنُ عَمَلِ امْرِئٍ فَقُلْ ﴿اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ أَحَدٌ وَقَالَ مَعْمَرٌ ﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ﴾ هَذَا الْقُرْآنُ ﴿هُدًى لِلْمُتَّقِينَ﴾ بَيَانٌ وَدَلَالَةٌ كَقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ﴾ هَذَا حُكْمُ اللَّهِ ﴿لَا رَيْبَ﴾ لَا شَكَّ ﴿تِلْكَ آيَاتُ﴾ يَعْنِي هَذِهِ أَعْلَامُ الْقُرْآنِ وَمِثْلُهُ ﴿حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَيْنَ فِيهِمْ﴾ يَعْنِي بِكُمْ وَقَالَ أَنَسٌ بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَالَهُ حَرَامًا إِلَى قَوْمِهِ وَقَالَ أَتُؤْمِنُونِي أَبْلُغُ رِسَالَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ يُحَدِّثُهُمْ.

Zuhrî şöyle dedi: Allah Azze ve Celle'den risalet, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üzerine düşen onu tebliğ etmek, bizim de ona teslim olmamız vardır. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «**Rablerinin peygamberlik görevlerini tebliğ ettiklerinin bilinmesi için.**» (Cin: 28) «**Size Rabbimin haberlerini duyuruyorum.**» (Arâf: 62 ve 68)

Ka'b ibnu Mâlik, Tebuk Seferinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber savaşa gitmediğinde şu âyeti söyledi: «**Ey Muhammed! Onlara de ki: Dilediğinizi yapın. Allah, Rasûlü ve müminler amelinizi görecektir.**» (Tevbe: 105)

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir kimsenin amelinin güzelliği senin hoşuna gittiği zaman ona şöyle de: «**Dilediğinizi yapın. Allah, Rasûlü ve müminler amelinizi görecektir.**» (Tevbe: 105) Sakın seni hiçbir kimse hafifliği götürmesin.

Ebu Ubeyde Ma'mer ibnu Musennâ şöyle dedi: ذَٰلِكَ الْكِتَابُ Bu Kur'-ân'dır. هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ Bir açıklama ve yol göstermedir. Allah Azze ve Celle'nin buyurduğu gibi: ذَٰلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ Bu, Allah'ın hükmüdür. لَا رَيْبَ Hiçbir şüphe yoktur. بَلَدًا بَنَاتُ اللَّهِ Bunlar Kur'-ân'ın alemleri, nişanlarıdır. Şu âyet de bunun benzeridir:

«**Hatta gemide olduğunuz zamanda da.**» (Yûnus: 22) Buradaki "Bihim", "Bikum" yerine kullanılmıştır.

Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Enes'in dayısı Haram ibnu Milhân'ı, kendi kavmi Amir oğullarına elçi gönderdi. Haram onlara hitaben:

Sizler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in elçiliğini tebliğ etmemde beni emîn bir kişi sayıyor, kabul ediyor musunuz? dedi. Onlar kendisini emîn kabul edince, o da onlara Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den hadisler bildirmeye başladı.

٧٥٣٠- حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ يَعْقُوبَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرِ الرَّقِّي حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُيَيْنَةَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيُّ وَزِيَادُ بْنُ جُبَيْرٍ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ حَيَّةَ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ حَيَّةَ قَالَ الْمَغِيرَةُ أَخْبَرَنَا بَيْنَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ رَسُولِ رَبَّنَا أَنَّهُ مَنْ قُتِلَ مِنَّا صَارَ إِلَى الْجَنَّةِ.

7530- Mugîre ibnu Şu'be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizim peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem Rabbimizin risaletinden şunu bildirdi: “Bizden öldürülen cennete gider.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 3159, 7530)

٧٥٣١- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَنْ حَدَّثَكَ أَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَمَ شَيْئًا وَقَالَ مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَنْ حَدَّثَكَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَمَ شَيْئًا مِنَ الْوَحْيِ فَلَا تُصَدِّقُهُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ﴾.

7531- Âişe -Allah ondan razı olsun- Mesrûk'a şöyle dedi:

Her kim sana Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisine indirilenlerden herhangi bir şeyi sakladı, tebliğ etmedi derse, muhakkak ki, o yalan söylemiştir. Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor: «*Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilen vahyi tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan, Rabbinin peygamberliğini tebliğ etmemiş olursun.*» (Nisa: 67) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3235, 4612, 4855, 7380, 7531)

٧٥٣٢- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَرْحَبِيلٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الذَّنْبِ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ قَالَ أَنْ تَدْعُوَ لِلَّهِ بَدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ قَالَ ثُمَّ أَيٌّ قَالَ ثُمَّ أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ مَخَافَةَ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ قَالَ ثُمَّ أَيٌّ قَالَ أَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تُصَدِّقُهَا ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ﴾ الْآيَةُ.

7532- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e:

-Allah katında günahın en büyüğü hangisidir? diye sordu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-“Allah seni yarattığı hâlde, Allah’a şirk koşmandır.”

-Sonra günahların en büyüğü hangisidir? diye sordu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Yemeğini onunla paylaşmak korkusuyla çocuğunu öldürmendir” buyurdu.

-Bundan sonra günahların en büyüğü hangisidir? diye sordu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Komşunun hanımıyla zina etmendir” buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözlerini tasdik edici olarak Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«Allah ile beraber başka bir ilâha yalvarmayanlar, hak yolla olmadıkça Allah’ın haram kıldığı nefsi öldürmeyenler ve zina etmeyenlerdir. Kim bunları yaparsa, günahının cezasını bulur.» (Furkan: 68)
(Hadisin geçtiği diğer yerler: 4477, 4761, 6001, 6811, 6861, 7520, 7532)

٤٧- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ قُلْ قَاتِلُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا ﴾

47- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Ey Muhammed! O Yahudilere de ki: Eğer sözünüzde doğru iseniz, haydi Tevrat’ı getirin ve onu okuyun.» (Âli İmrân: 93)

وَقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُعْطِيَ أَهْلُ التَّوْرَةِ التَّوْرَةُ فَعَمِلُوا بِهَا
وَأُعْطِيَ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ الْإِنْجِيلَ فَعَمِلُوا بِهِ وَأُعْطِيَتْ الْقُرْآنَ فَعَمِلْتُمْ بِهِ وَقَالَ أَبُو رَزِينٍ
﴿ يَتْلُونَهُ حَقٌّ تِلَاوَتِهِ ﴾ يَتَّبِعُونَهُ وَيَعْمَلُونَ بِهِ حَقَّ عَمَلِهِ يُقَالُ ﴿ يُتْلَى ﴾ يُقْرَأُ حَسَنُ
التَّلَاوَةِ حَسَنُ الْقِرَاءَةِ لِلْقُرْآنِ ﴿ لَا يَمَسُّهُ ﴾ لَا يَجِدُ طَعْمَهُ وَتَفْعُهُ إِلَّا مَنْ آمَنَ
بِالْقُرْآنِ وَلَا يَحْمِلُهُ بِحَقِّهِ إِلَّا الْمُؤْمِنُ لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ
يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَثْقَارًا بِنَسِ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بَيِّنَاتِ اللَّهِ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴾ وَسَمَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْإِسْلَامَ
وَالْإِيمَانَ وَالصَّلَاةَ عَمَلًا قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِبِلَالٍ أَخْبَرَنِي

بَارِجِي عَمَلٍ عَمِلْتَهُ فِي الْإِسْلَامِ قَالَ مَا عَمِلْتُ عَمَلًا أَرْجَى عِنْدِي أَنِّي لَمْ أَتَطَهَّرْ إِلَّا صَلَّيْتُ وَسَبَّلْتُ أَيْ الْعَمَلِ أَفْضَلَ قَالَ إِيْمَانٌ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ الْجِهَادُ ثُمَّ حَجٌّ مَبْرُورٌ.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Tevrat ehline Tevrat verildi de onunla amel ettiler. İncil ehline de İncil verildi, onlar da İncil’le amel ettiler. Size de Kur’ân verildi, sizler de onunla amel ettiniz.”

Tâbiînin büyüklerinden olan Ebu Razîn Mesud ibnu Malik el-Esedi el-Kûfî şöyle dedi: «*Onu hakkıyla tilâvet ederler.*» (Bakara: 121) Gerek-tiği şekilde onunla amel ederler. تِلَاوَةً kelimesi okunur, manasına gelir. Hüsnüt-Tilave ise, Kur’ân’ı güzelce okumak manasına gelir. لَا يَمَسُّهُ Onun tadını ve yararını ancak Kur’ân’a îmân eden kimse bulur, onu hakkıyla kesin îmân edenden başkası taşımaz. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: «*Kendilerine Tevrat yükletilip de, sonra onu taşımayanların hâli, kitaplar yüklenmiş eşeğin hali gibidir. Allah’ın âyetlerini yalanlayanların hâli ne kötüdür. Allah, zalimler güruhuna hidayet etmez.*» (Cuma: 5)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, İslâm, İman ve namaza “amel” ismini verdi.

Ebu Hureyre şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bilâl’e: “İslâm içinde işlediğin en umutlu amelini bana haber ver” dedi. Bilâl: “Benim indimde, her abdest alışımında muhakkak namaz kılmamdan daha umutlu bir amel işlemiş değilim”, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Hangi amel en üstündür? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de: “Allah’a ve Rasûlü’ne îmân etmek, sonra cihad etmek, sonra da kabul edilmiş bir hacdır” buyurdu.

٧٥٣٣- حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي سَالِمٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا بَقَاؤُكُمْ فِيمَنْ سَلَفَ مِنَ الْأَمَمِ كَمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى غُرُوبِ الشَّمْسِ أَوْتِي أَهْلُ الثَّوَرَةِ الثَّوَرَةَ فَعَمِلُوا بِهَا حَتَّى اتَّصَفَ النَّهَارُ ثُمَّ عَجَزُوا فَأَعْطُوا قِيرَاطًا ثُمَّ أَوْتِي أَهْلُ الْإِنجِيلِ الْإِنجِيلَ فَعَمِلُوا بِهِ حَتَّى صَلَّتِ الْعَصْرُ ثُمَّ عَجَزُوا فَأَعْطُوا قِيرَاطًا ثُمَّ أَوْتِيَتْهُمُ الْقُرْآنَ فَعَمِلْتُمْ بِهِ حَتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَأَعْطِيْتُمْ قِيرَاطَيْنِ قِيرَاطَيْنِ

فَقَالَ أَهْلُ الْكِتَابِ هَؤُلَاءِ أَقْلٌ مِنَّا عَمَلًا وَأَكْثَرُ أَجْرًا قَالَ اللَّهُ هَلْ ظَلَمْتُمْ مِنْ حَقِّكُمْ شَيْئًا قَالُوا لَا قَالَ فَهُوَ فَضْلِي أَوْيِهِ مَنْ أَشَاءُ.

7533- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizin misaliniz ile Yahudi ve Hristiyanların misali ücretle bir adam tutup da: Bir kîrât karşılığında sabahtan gündüzün ortasına kadar kim çalışır? diyen kimse gibidir. Yahudiler günün yarısına kadar çalıştılar. Sonra o adam şöyle der:

-Bir kîrât karşılığında gündüzün ortasından ikindi namazına kadar kim benim için çalışır? Hristiyanlar bu vakitlerde çalışırlar. Sonra o adam şöyle der:

-İki kîrât karşılığında ikindi namazından güneş batana kadar kim benim için çalışır? İşte sizler onlarsınız. Yahudi ve Hristiyanlar bu işe sinirlenip dediler ki:

-Bizler daha çok çalıştığımız hâlde, neden bize daha az karşılık veriliyor? Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Ecrinizden bir şey eksilterek sizlere zulmettim mi?*» Onlar, hayır, dediler. Allah Azze ve Celle: “*Bu benim fazlımdır. Onu dilediğime veririm.*” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2268, 3175, 5765, 5766, 6063, 6391, 7533)

٤٨-بَابُ وَاسْمِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ عَمَلًا وَقَالَ لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ

48- Bâb: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Namaza “Amel” İsmi Verdi ve: “Namazda Fâtiha Suresi’ni Okumayanın Namazı Yoktur” Buyurdu.

٧٥٣٤- حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْوَلِيدِ ح وَحَدَّثَنِي عَبَادُ بْنُ يَعْقُوبَ الْأَسَدِيُّ أَخْبَرَنَا عَبَادُ بْنُ الْعَوَّامِ عَنْ الشَّيْبَانِيِّ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ الْعِزَّارِ عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانِيِّ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ الصَّلَاةُ لَوْفِيهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

7534- İbnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Amellerin en üstünü hangisidir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Vaktinde kılınan namaz ve ana-babaya itaattir. Sonra da Allah yolunda cihat etmektir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 527, 2782, 7534)

٤٩- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا﴾ ﴿هَلُوعًا﴾ ضَجُورًا.

49- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Şüphe yoktur ki insan, sabırsız ve çok hırslı yaratılmıştır. Kendisine kötülük dokunduğu zaman sızlanır; hayır dokunduğu zaman da herkesi ondan meneder.» (Meâric: 19-21)

﴿هَلُوعًا﴾ Memnun olmayan manasındadır.

٧٥٣٥- حَدَّثَنَا أَبُو الثَّعْمَانِ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ بْنُ حَازِمٍ عَنْ الْحَسَنِ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ تَغْلِبٍ قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَالٌ فَأَعْطَى قَوْمًا وَمَنْعَ آخَرِينَ فَلَبَّغَهُ أَهْلُهُمْ عَتَبُوا فَقَالَ إِنِّي أُعْطِي الرَّجُلَ وَأَذْغُ الرَّجُلَ وَالَّذِي أَدَغُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الَّذِي أُعْطِي أُعْطِي أَقْوَامًا لِمَا فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْجَزَعِ وَالْهَلَعِ وَأَكِيلُ أَقْوَامًا إِلَى مَا جَعَلَ اللَّهُ فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْغِنَى وَالْخَيْرِ مِنْهُمْ عَمْرُو بْنُ تَغْلِبٍ فَقَالَ عَمْرُو مَا أَحَبُّ أَنْ لِي بِكَلِمَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُمْرَ النَّعَمِ.

7535- Amr ibnu Teğlib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mal veya esir getirildi. Onu taksim ettim. O maldan bazılarına verdi, bazılarına ise vermedi. Vermedikleri şahısların bundan hoşlanmadıkları kendisine ulaşınca şöyle buyurdu: “Vallahi vermediğim insan bana verdiğim insandan daha sevimli olduğu hâlde ben bir kimseye o maldan veririm. Ancak ben kalplerinde merak ve endişe olan kimselere veririm. Bazı kimseleri de Allah'ın o insanların kalplerine verdiği zenginlik ve hayra havale ederim. Amr ibnu Teğlib (Allah'ın kalbine zenginlik ve hayır verdiği) kimselerdendir.”

Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim hakkımda bu sözü söylemiş olması bana kırmızı develerden daha sevimlidir.” (Hadi-

sin geçtiği diğer yerler: 923, 3145, 7535)

۵۰- بَابُ ذِكْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرِوَايَتِهِ عَنْ رَبِّهِ

50- Bâb: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Onun Cibril'in Aracılığı Olmaksızın Rabb'inden Rivayet Etmesi

۷۵۳۶- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا أَبُو زَيْدٍ سَعِيدُ بْنُ الرَّبِيعِ الْهَرَوِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّهِ قَالَ إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَيَّ شَبِيرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِذَا تَقَرَّبَ مِنِّي ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ بَاعًا وَإِذَا أَتَانِي مَشْيًا أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً.

7536- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Rabbinden şöyle rivayet ediyordu: Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: “Kulum bana bir karış yaklaştığı zaman, ben de ona bir arşın yaklaşıyorum. Kulum bana bir arşın yaklaştığı zaman, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yürüyerek geldiği zaman, ben ona koşarak varırım.”

۷۵۳۷- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ يَحْيَى عَنِ الثَّيْمِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ رُبَّمَا ذَكَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ مِنِّي شَبِيرًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ ذِرَاعًا وَإِذَا تَقَرَّبَ مِنِّي ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ بَاعًا أَوْ بُوعًا وَقَالَ مُعْتَمِرٌ سَمِعْتُ أَبِي سَمِعْتُ أَنَسًا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

7537- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Kulum bana bir karış yaklaştığı zaman, ben ona bir arşın yaklaşıyorum. Kulum bana bir arşın yaklaştığı zaman ben ona bir kulaç yaklaşıyorum.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7405, 7536)

۷۵۳۸- حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَيَْادٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّكُمْ قَالَ لِكُلِّ عَمَلٍ كَفَّارَةٌ وَالصَّوْمُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ وَلِخُلُوفٍ فَمِ الصَّائِمِ أَطِيبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ.

7538- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlû sallallahu aleyhi ve sellem Rabbinden rivayet ederek şöyle buyurdu: “Muhakkak ki her bir kötü amelin günahını temizleyen bir keffareti vardır. Oruç benim içindir ve onun ecrini ben veririm. Muhakkak ki oruçlunun oruç sebebi ile değişen ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha temizdir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1894, 1904, 5927, 7492, 7538)

٧٥٣٩- حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ ح وَ قَالَ لِي خَلِيفَةُ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّهِ قَالَ لَا يَتَّبِعِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ إِنَّهُ خَيْرٌ مِنْ يُوسُفَ بْنِ مَتَّى وَكَسَبَهُ إِلَى أَبِيهِ.

7539- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Rabbinden rivayet etmek-
te olduğu hadîsinde şöyle buyurdu: “Hiçbir kulun: “Ben Yûnus ibnu Met-
tâ’dan daha hayırlıyım” demesinin yakışı olmaz.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bununla Yûnus aleyhisse-lâmî babası Mettâ'ya nispet etmiştir. (Hadisin geçtiği yerler: 3395, 3413, 7539)

٧٥٤- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي سُرَيْجٍ أَخْبَرَنَا شَبَابَةُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغْفَلٍ الْمُزَنِيِّ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْفَتْحِ عَلَى نَاقَةٍ لَهُ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفَتْحِ أَوْ مِنْ سُورَةِ الْفَتْحِ قَالَ فَرَجَعَ فِيهَا قَالَ ثُمَّ قَرَأَ مُعَاوِيَةُ يَخْكِي قِرَاءَةَ ابْنِ مُغْفَلٍ وَقَالَ لَوْلَا أَنْ يَجْتَمِعَ النَّاسُ عَلَيْكُمْ لَرَجَعْتُ كَمَا رَجَعَ ابْنُ مُغْفَلٍ يَخْكِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لِمُعَاوِيَةَ كَيْفَ كَانَ ثَرْجِيئُهُ قَالَ تَتَت تَّلَاتَ مَرَّاتٍ.

**7540- Abdullah ibnu Muğaffel el-Muzeni -Allah ondan razı olsun-
şöyle dedi:**

Mekke'nin fethi günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi devesinin üzerine binmiş ve boğazdan gelen bir sesle, sesini titreterek Fetih

sûresini veya bir bölümünü okuduğunu gördüm.

Şube şöyle dedi: Sonra Muaviye ibnu Kurre, İbnu Muğaffel'in kıratini anlatarak şöyle dedi: Şayet insanların etrafıma toplanması olmasaydı, ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin okuduğu gibi sesimi titreterek okurdum.

Şu'be: Ben Muâviye ibnu Kurre'ye: Onun tercî yapması yani sesi- ni titreterek nasıl okurdu? diye sordum. O: Üç kere: ÂÂÂ, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4281, 4835, 5034, 5047, 7540)

۵۱- بَاب مَا يَجُوزُ مِنْ تَفْسِيرِ التَّوْرَةِ وَغَيْرِهَا مِنْ كُتُبِ اللَّهِ بِالْعَرَبِيَّةِ وَغَيْرِهَا
لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿فَاتْلُوا بِالتَّوْرَةِ فَاَتْلُوهَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ﴾

51- Tevrat'ın ve Diğer Allah Kitâbları'nın Arapçaya ve Diğer Dillere Tefsir Edilmesinin Caiz Olması Bâbı

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: «*Ey Muhammed! O Yahudilere de ki: Eğer sözünüzde doğru iseniz, haydi Tevrat'ı getirin ve onu okuyun.*» (Ali İmrân: 93)

۷۵۴۱- وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ أَخْبَرَنِي أَبُو سُفْيَانَ بْنُ حَرْبٍ أَنَّ هِرْقَلًا دَعَا تَرْجُمَانَهُ ثُمَّ دَعَا بِكِتَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مِنْ مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى هِرْقَلٍ وَ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ﴾ آيَةً.

7541- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Sufyân ibnu Harb şöyle haber verdi: Bizans Kayseri Hırakliyyus kendi tercümanını çağırması, sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin mektubunu istemiş ve onu okutmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin mektubunda şunlar yazılıydı:

“Bismillâhırrahmanırrahim. Bu mektup, Allah'ın kulu ve Rasûlu Muhammed'den Hırakliyyus'a: «*Ey Muhammed! De ki: Ey kitap ehli! Allah'tan başkasına ibadet etmeyeceğimiz, hiçbir şeyi O'na ortak koşmayacağımız, Allah dışında birbirimizi rablar edinmeyeceğimiz hususunda bizimle sizin aranızda bir olan kelimeye, tevhîd kelimesine geli-*

niz.» (Âli İmrân: 64) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 51, 2681, 2804, 2941, 2978, 3174, 4553, 5980, 6260, 7169, 7541.)

٧٥٤٢- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عَمَرَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَقْرَءُونَ التَّوْرَةَ بِالْعِبْرَانِيَّةِ وَيُفَسِّرُونَهَا بِالْعَرَبِيَّةِ لِأَهْلِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُصَدِّقُوا أَهْلَ الْكِتَابِ وَلَا تُكَذِّبُوهُمْ وَقُولُوا هُوَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ فِيهِ آيَةً.

7542- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kitap Ehli, Tevrat'ı İbrânice olarak okuyor ve Arapça olarak Müslümanlara açıklıyorlardı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kitap Ehli'nin haberlerini ne doğrulayın, ne de yalanlayın. «Biz, Allah'a ve bize indirilene iman ettik» deyin." (Âli İmrân: 84) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4485, 7262, 7542)

٧٥٤٣- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أَمَّا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ وَامْرَأَةٍ مِنَ الْيَهُودِ قَدْ زَنَّا فَقَالَ لِلْيَهُودِ مَا تَصْنَعُونَ بِهِمَا قَالُوا نُسَخِّمُ وَجُوهَهُمَا وَنُخْرِجُهُمَا قَالَ ﴿فَاتُّوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ﴾ فَبَجَّأُوا فَقَالُوا لِرَجُلٍ مِمَّنْ يَرْضَوْنَ يَا أَعْرُورُ اقْرَأْ فَقَرَأَ حَتَّى اتَّهَى إِلَى مَوْضِعٍ مِنْهَا فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ قَالَ ارْفَعْ يَدَكَ فَرَفَعَ يَدَهُ فَإِذَا فِيهِ آيَةُ الرَّجْمِ ثَلُوحٌ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ عَلَيْهِمَا الرَّجْمَ وَلَكِنَّا لَكَايِمُهُ بَيْنَنَا فَأَمَرَ بِهِمَا فَرَجِمَا فَرَأَيْتَهُ يُجَانِي عَلَيْهَا الْحِجَارَةَ.

7543- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Yahudilerden zina etmiş bir erkekle bir kadın getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Yahudilere: "Sizler zina edenlere ne yapıyorsunuz?" diye sordu. Onlar:

-Bizler onların yüzlerini yanmış odun sürüp karartıyor ve onları bir merkep üzerine ters olarak bindirip sokaklarda dolaştırmak suretiyle ha-

karet ediyoruz, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: «*Eğer doğru söyleyiciler iseniz, Tevrat'ı getirin de onu okuyun.*» (Âli İmrân: 93) âyetini söyledi.

Yahudiler Tevrat'ı getirdiler ve kendisinden razı bulundukları bir adam ki o, Abdullah ibnu Sûriyâ el-A'ver el-Yahûdî'dir:

-Ey A'ver, oku! dediler. O da Tevrat'tan recm âyetine kadar okudu da oranın üstüne elini koydu. Abdullah ibnu Selâm ona: Elini onun üstünden kaldır! dedi. O da elini kaldırdı. Bir de baktık ki, orada recm âyeti parlayıp durmaktadır. Bunun üzerine Abdullah ibnu Selâm: Ey Muhammed, şüphesiz bunlar üzerine taşlamak cezası vardır. Lâkin bizler recm âyetini aramızda gizliyorduk, dedi.

Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zina edenlerin taşlanmalarını emretti. İbnu Ömer: Ben onların taşlanmalarını gördüm, erkek, kadını taşlardan korumak için üzerine meylediyordu, demiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1329, 3635, 4556, 6819, 6841, 7332, 7543)

٥٢-بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ مَعَ سَفَرَةِ الْكِرَامِ
الْبَرَّةِ وَزَيَّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِهِمْ.

52- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Şu Hadisi Bâbı

“Ezberiyle beraber Kur’ân’ı güzel okuyan kimse, şerefli ve temiz elçilerle beraberdir. Kur’ân’ı seslerinle güzelleştirin.”

٧٥٤٤- حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمْزَةَ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا أَذِنَ اللَّهُ لَشَيْءٍ مَا أَذِنَ لِنَبِيِّ حَسَنِ الصَّوْتِ بِالْقُرْآنِ يَجْهَرُ بِهِ

7544- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle, hiçbir şeyi, bir peygamberin Kur’ân’ı açıktan, güzel sesiyle okumasını dinlediği kadar dinlemedi.” (Hadisin geçtiği yerler: 5024, 7482, 7544)

٧٥٤٥- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يُوسُفَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ وَسَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ وَعَلْقَمَةُ بْنُ وَقَّاصٍ وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ حِينَ قَالَتْ لَهَا أَهْلُ الْإِلَافِ مَا قَالُوا وَكُلُّ حَدَّثِي طَائِفَةٌ مِنَ الْحَدِيثِ قَالَتْ فَاضْطَجَعْتُ عَلَى فِرَاشِي وَأَنَا حِينَئِذٍ أَعْلَمُ أَلِّي بَرِيئَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ يَبْرِئُنِي وَلَكِنِّي وَاللَّهِ مَا كُنْتُ أَظُنُّ أَنَّ اللَّهَ يُنْزِلُ فِي شَأْنِي وَحَيَّا يُنْزِلُ وَلِشَأْنِي فِي نَفْسِي كَانَ أَحْقَرُ مِنْ أَنْ يَتَكَلَّمَ اللَّهُ فِيَّ بِأَمْرِ يُنْزِلُ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿ إِنَّ الدِّينَ جَاءُوا بِالْإِلَافِ عُصْبَةً مِنْكُمْ ﴾ الْعَشْرَ الْآيَاتِ كُلَّهَا.

7545- Zuhri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İftira ehlinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Âişe hakkında dediklerini dedikleri ve Allah'ın da iftiracıların dediklerinden onu temize çıkardığı zamanki hadîsin son kısmında Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah'a yemin ederim ki, Allah'ın benim beraatim hakkında tilâvet edilecek bir vahiy indireceğini hiç zannetmezdim. Ve elbette benim şanıma, benim nefsimde Allah'ın benim hakkımda tilâvet edilecek bir emirle konuşmasından çok hakîr idi. Fakat ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in uykuda bir rüya görmesini ve Allah'ın beni o rüya ile temize çıkaracağını ümit ediyordum. Nihayet Yüce Allah şu on âyeti indirdi:

“Peygamberin eşi hakkındaki o iftirayı yapanlar, içinizden bir topluluktur. Bunu kendiniz için bir şer sanmayın; aksine o, sizin için hayırlı olmuştur. Onlardan her biri için kazandığı günah nisbetinde ceza vardır. İftiranın en büyüğünü yüklenene ise, büyük azap vardır. Bu iftirayı işittiğiniz zaman, mümin erkek ve kadınların güzel zanda bulunup kendi kendilerine “bu apaçık bir iftiradır” demeleri gerekmez miydi? Bu iftiraya dört şahit getirmeleri gerekmez miydi? Şahitleri getirmediklerine göre, bunlar, Allah katında yalancı olanlardır. Eğer Allah'ın dünyada üzerinizdeki lûtfu ve ahirette de rahmeti olmasaydı, içine daldığınız bu İftirada size büyük bir azap dokunurdu. O zaman, siz onu dillerinizle alıyor ve hakkında bilgi sahibi olmadığınız şeyi ağızlarınızla söylüyordunuz ve bunu, Allah katındaki büyüklüğüne rağmen kolay sanıyordunuz. Hâlbuki o iftirayı işittiğiniz zaman, “bunu bizim konuşmamız bize yakışmaz; hâşâ, bu, büyük bir iftiradır” deseniz ne olurdu? Eğer mümin kişiler iseniz, bunun gibi bir şeye bir daha dönmemeniz

için, Allah size vâz-u nasihat ediyor. Ve Allah size âyetleri böylece açıklıyor. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir, hikmet sahibidir. İman edenler arasında fuhşun yayılmasını arzu edenlere, dünya ve ahirette çok acı bir azap vardır; Allah her şeyi bilir ve fakat siz bilmezsiniz. Üzerinizde ya Allah'ın lûtfu ve merhameti olmasaydı; ya Allah çok şefkatli ve merhametli olmasaydı, hâliniz nice olurdu?. Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına ayak uydurmayın. Her kim ona ayak uydurursa, bilsin ki o, hayâsızlığı ve kötülüğü emreder. Eğer üzerinizde Allah'ın lûtfu ve merhameti olmasaydı, içinizden hiçbiri, ebediyyen temize çıkmazdı. Fakat Allah, dilediğini temize çıkarır, Allah, hakkıyla işiten, hakkıyla bilendir. İçinizden fazilet ve servet sahipleri, yakınlarına, düşkünlere, Allah yolunda hicret edenlere vermemek hususunda yemin etmesinler; fakat afsetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz? Allah çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir.” (Nur: 11-21) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2637, 2661, 2688, 2879, 4025, 4141, 4690, 4749, 4750, 4757, 5212, 6662, 6679, 7369, 7370, 7500, 7545)

٧٥٤٦- حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ حَدَّثَنَا مِسْقَرٌ عَنْ عَبْدِ بْنِ ثَابِتٍ أَرَاهُ قَالَ سَمِعْتُ الْبَرَاءَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْعِشَاءِ ﴿وَالَّذِينَ وَالزَّيْتُونَ﴾ فَمَا سَمِعْتُ أَحَدًا أَحْسَنَ صَوْتًا أَوْ قِرَاءَةً مِنْهُ.

7546- Bera -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yatsı namazında “vettîni vez-zeyyutin” (Tîn sûresini) okurken işittim. Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellemden daha güzel sesli veya daha güzel kıratı olan birini duymadım. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 769, 4952, 7546)

٧٥٤٧- حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَوَارِيًا بِمَكَّةَ وَكَانَ يَرْفَعُ صَوْتَهُ فَإِذَا سَمِعَ الْمُشْرِكُونَ سُبُّوا الْقُرْآنَ وَمَنْ جَاءَ بِهِ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا﴾.

7547- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke’de iken İslâm’ın

evvelinde davetini gizli yapardı. Namaz kıldırırken sesini yükseltirdi. Müşrikler Kur'ân işittikleri zaman hem Kur'ân'a, hem onu getirene sö-verlerdi. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle buyurdu: «*Namazda kuraatini çok yükseltme; gizli de okuma. Bunun arasında orta bir yol bul.*» (İsrâ: 110) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4722, 7490, 7525, 7547)

٧٥٤٨- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي صَفْصَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَهُ إِنِّي أَرَاكَ تُحِبُّ الْقَنَمَ وَالْبَادِيَةَ فَإِذَا كُنْتَ فِي غَنَمِكَ أَوْ بَادِيَتِكَ فَأَذَلْتَ لِلصَّلَاةِ فَارْفَعْ صَوْتَكَ بِالنِّدَاءِ فَإِنَّهُ لَا يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ جَنَّ وَلَا إِنْسٍ وَلَا شَيْءٍ إِلَّا شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

7548- Abdullah Ebu Sa'saa el-Ensari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebu Said el-Hudri kendisine şöyle dedi: Görüyorum ki sen koyunu ve köy yaşantısını seviyorsun. Koyununu güderken veya köyünde iken ve namaz için ezan okunduğunda sesini yükselt. (Yani yüksek sesle ezan oku) Çünkü ezan okuyan kimsenin sesini duyan insan, cin ve her şey (hayvanlar ve cansız varlıklar) onun için kıyamet gününde (derecesinin yükselmesi için) şahitlik ederler.

Ebu Said dedi ki: Ben bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3296, 7548)

٧٥٤٩- حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَرَأْسُهُ فِي حَجْرِي وَأَنَا حَائِضٌ.

7549- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben hayızlı olduğum hâlde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim kucağıma yaslanır ve Kur'ân okurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 297, 7549)

۵۳-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿فَاَقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾

53- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Artık Kur'ân'dan kolay geleni okuyun.» (Muzzemmil: 20)

۷۵۵۰- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ أَنَّ الْمِسْوَرَ بْنَ مَخْرَمَةَ وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَبْدِ الْقَارِيِّ حَدَّثَاهُ أَنَّهُمَا سَمِعَا عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ حَكِيمٍ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفُرْقَانِ فِي حَيَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَمَعْتُ لِقِرَاءَتِهِ فَإِذَا هُوَ يَقْرَأُ عَلَى حُرُوفٍ كَثِيرَةٍ لَمْ يُقَرِّنِيهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكِدْتُ أَسَاوِرُهُ فِي الصَّلَاةِ فَتَصَبَّرْتُ حَتَّى سَلَّمَ فَلَبِثْتُ بَرْدَانَهُ فَقُلْتُ مَنْ أَقْرَأَكَ هَذِهِ السُّورَةَ الَّتِي سَمِعْتُكَ تَقْرَأُ قَالَ أَقْرَأْنِيهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ كَذَبْتَ أَقْرَأْنِيهَا عَلَى غَيْرِ مَا قَرَأْتَ فَأَنْطَلَقْتُ بِهِ أَقْوَدُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ إِنِّي سَمِعْتُ هَذَا يَقْرَأُ سُورَةَ الْفُرْقَانِ عَلَى حُرُوفٍ لَمْ تُقَرِّنِيهَا فَقَالَ أَرْسِلْهُ أَقْرَأْ يَا هِشَامُ فَقَرَأَ الْقِرَاءَةَ الَّتِي سَمِعْتُهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَذَلِكَ أُنْزِلَتْ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْرَأْ يَا عُمَرُ فَقَرَأْتُ الَّتِي أَقْرَأَنِي فَقَالَ كَذَلِكَ أُنْزِلَتْ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ أُنْزِلَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنْهُ.

7550- Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Hişâm ibnu Hakîm ibnu Hizâm'ı Furkan Sûresi'ni benim okumakta olduğumdan başka lehçe üzerine okurken işittim. Bana o sûreyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem okutmuş idi. Hemen önüne geçmeyi düşündüm. Sonra ona namazdan ayrıluncaya kadar dokunmadım. Sonra ridâsına sarılıp onu çektim ve dedim ki:

-Senin okumuş olduğunu duyduğum bu sûreyi sana kim okuttu?

-Bana bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem okuttu, dedi.

Ben de dedim ki:

-Yalan söyledin, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sûreyi

bana okuduğundan başka bir şekilde okuttu.

Onun ridasından çekerek Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem getirdim ve dedim ki:

-Ben bundan Furkan Sûresi'ni senin bana okuttuğun lehçeden başka bir lehçe üzerine okurken işittim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

-"Onu serbest bırak! Oku ey Hişâm" buyurdu. O da benim kendisinden duyduğum şekilde okudu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"İşte bu şekilde indirildi" buyurdu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"Sen oku ey Ömer" buyurdu. Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana okuttuğu şekilde okudum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

-"Sûre işte böyle indirildi. Şüphesiz ki, Kur'ân yedi harf üzere indirilmiştir. Bundan kolay geleni okuyun." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2419, 4992, 5041, 6936, 7550)

۵۴ -بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ﴾

54- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Kur'ân'ı, öğüt olması için kolaylaştırdık; şimdi öğüt alacak yok mu?» (Kamer: 17)

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ مَيْسَرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ يُقَالُ مَيْسَرٌ مُهَيَّأٌ
وَقَالَ مُجَاهِدٌ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ بِلِسَانِكَ هَوْنًا قِرَاءَتُهُ عَلَيْكَ وَقَالَ مَطَرُ الْوَرَّاقُ
﴿وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ﴾ قَالَ هَلْ مِنْ طَالِبٍ عِلْمٍ فَيَعَانَ
عَلَيْهِ.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Herkes ne için yaratılmışsa, o şey ona kolaylaştırılır."

Mucâhid şöyle dedi: Biz Kur'ân'ı şenin dilinde kolaylaştırdık, yani onun okunmasını sana hazırladık.

Matar el-Verrâk şöyle dedi: «*Kur'an'ı, öğüt olması için kolaylaştırdık; şimdi öğüt alacak yok mu?*» (Kamer: 17) İlim elde etmek isteyen var mı ki, o bunun üzerine yardım olunsun.

٧٥٥١- حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ يَزِيدُ حَدَّثَنِي مُطَرَفُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عِمْرَانَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فِيمَا يَعْمَلُ الْعَامِلُونَ قَالَ كُلُّ مُيسَّرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ.

7551- İmrân İbnu Husayn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Madem ki cennet ehli cehennem ehlinden ayrılır, öyleyse amel edenler neden amel ederler?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Herkes ne için yaratılmış ise o kendisine kolaylaştırılır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6596, 7551)

٧٥٥٢- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مَنْصُورٍ وَالْأَعْمَشِ سَمِعَا سَعْدَ بْنَ عُبَيْدَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ فِي جَنَازَةٍ فَأَخَذَ عُودًا فَجَعَلَ يَنْكُتُ فِي الْأَرْضِ فَقَالَ مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا كُتِبَ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ أَوْ مِنَ الْجَنَّةِ قَالُوا أَلَا تُكَلِّمُ قَالَ اعْمَلُوا فَكُلُّ مُيسَّرٍ ﴿فَأَمَّا مَنْ أُعْطِيَ وَالْقَى﴾ الْآيَةَ.

7552- Ali -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir cenazede iken eline bir değnek aldı. Başını eğdi ve elindeki değnekle yere bir şeyler çizmeye başladı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden her birinizin ve her bir canlının cennet ve cehennemdeki mekanları yazılmıştır. Onun cennetlik mi cehennemlik mi olduğu yazılmıştır.” Bunun üzerine sahabelerden biri dedi ki:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Yazımıza (kaderimize) güvenip amel işlemeyi terk edemez miyiz.? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennet ehline, cennet ehlinin amelleri, cehennem ehline ise cehennem ehlinin ameli kolaylaştırılır.” Sonra da şu ayeti okudu: «*Kim malından verir ve sakınır, en güzeli de tasdik ederse, biz de ona en kolayı hazırlarız. Kim de cimrilik eder, kendini müstağni görür ve en güzeli yalanlarsa, biz de ona en güç olanı kolaylaştırırız.*» (Leyl: 5-10) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1362, 3674, 4945, 6216, 6605, 7552)

••-بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ فِي لَوْحٍ مَحْضُوظٍ﴾

55- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı

«Onların yalanladıkları Kur'ân da, levhi mahfuz'da bulunan yüce bir kitaptır.» (Burûc: 21-22)

﴿وَالطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ﴾ قَالَ قَتَادَةُ مَكْتُوبٌ ﴿يَسْطُرُونَ﴾ يَخْطُونَ ﴿فِي أُمِّ الْكِتَابِ﴾ جُمْلَةُ الْكِتَابِ وَأَصْلِهِ ﴿مَا يَلْفِظُ﴾ مَا يَتَكَلَّمُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا كُتِبَ عَلَيْهِ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ يُكْتَبُ الْخَيْرُ وَالشَّرُّ ﴿يُخَرِّفُونَ﴾ يُزِيلُونَ وَلَيْسَ أَحَدٌ يُزِيلُ لَفْظَ كِتَابٍ مِنْ كُتِبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَلَكِنَّهُمْ يُخَرِّفُونَهُ يَتَأَوَّلُونَهُ عَلَى غَيْرِ تَأْوِيلِهِ دِرَاسَتُهُمْ تِلَاوَتُهُمْ ﴿وَاعِيَةً﴾ حَافِظَةً ﴿وَتَعِيَهَا﴾ تَحْفَظُهَا ﴿وَأَوْحَى إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِلذِّكْرِ بِهِ﴾ يَغْنِي أَهْلَ مَكَّةَ ﴿وَمَنْ بَلَغَ﴾ هَذَا الْقُرْآنُ فَهُوَ لَهُ نَذِيرٌ.

«Tûr'a, yayılmış ince deri üzerine satır satır yazılmış kitaba.» (Tür: 2-3) Katâde şöyle dedi: “Mestûrin, Satır satır yazılmış, yani “Melekler onu satır satır dizerler, yazarlar” demektir.

فِي أُمِّ الْكِتَابِ Şüphesiz o nezdimizdeki Ana Kitâb'dadır (sabittir). (Zuhruf: 4): Kitab'ın cümlesi içinde, yani aslı içinde sabittir, demektir.

مَا يَلْفِظُ Konuştuğu her şey onun üzerine yazılır.

İbnü Abbas şöyle dedi: Hayır ve şer onun için yazılır. يُخَرِّفُونَ İzale ederler. Allah Azze ve Celle'nin kitaplarından bir kitabın lâfzını giderebilecek hiçbir kimse yoktur. Fakat onlar “Kitab'ı tahrîf ederler”, yani onu te'vilinden başka olan te'vil ile te'vil ederler, demektir.

دِرَاسَتُهُمْ Onların tilâvetleri. وَاعِيَةً Ezberleyici, onu belleyip muhafaza edici kulaklar. «Bu Kur'ân, sizi ve ulaştığı kimseleri, kendisiyle uyamam için bana vahyolunmuştur.» (En'âm: 19) Yani Mekke ehline. Bu

Kur'ân kime ulaşmış ise o uyarılmıştır.

٧٥٥٣- وَ قَالَ لِي خَلِيفَةُ بْنُ خِيَّاطٍ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ سَمِعْتُ أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا قَضَى اللَّهُ الْخَلْقَ كَتَبَ كِتَابًا عِنْدَهُ غَلَبَتْ أَوْ قَالَ سَبَقَتْ رَحْمَتِي غَضَبِي فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ.

7553- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah mahlûkları yarattığı zaman kendi yanında Arş’ın üstünde olan kitabında ‘Rahmetim öfkeme galip olmuştur’ diye yazdı.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3194, 7404, 7416, 7553, 7554)

٧٥٥٤- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي غَالِبٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ أَنَّ أَبَا رَافِعٍ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي فَهُوَ مَكْتُوبٌ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ.

7554- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah mahlûkları yarattığı zaman kendi yanında Arş’ın üstünde olan kitabında ‘Rahmetim öfkeme galip olmuştur’ diye yazdı.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3194, 7404, 7416, 7553, 7554)

٥٦-بَاب

56- Bâb

قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ وَيُقَالُ لِلْمُصَوِّرِينَ أَحْيَاوَا مَا خَلَقْتُمْ ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ قَالَ ابْنُ عُيَيْنَةَ بَيْنَ اللَّهِ الْخَلْقَ مِنَ الْأَمْرِ لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿أَلَا لَهُ الْخَلْقُ

وَالْأَمْرُ ﴿ وَسَمَّى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْإِيمَانَ عَمَلًا قَالَ أَبُو ذَرٍّ وَأَبُو هُرَيْرَةَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ إِيْمَانٌ بِاللَّهِ وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ وَقَالَ ﴿ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾ وَقَالَ وَقَدْ عَبْدَ الْقَيْسَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْتًا بِجَمَلٍ مِنَ الْأَمْرِ إِنَّ عَمَلَنَا بِهَا دَخَلْنَا الْجَنَّةَ فَأَمَرَهُمْ بِالْإِيمَانِ وَالشَّهَادَةِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ فَجَعَلَ ذَلِكَ كُلَّهُ عَمَلًا.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Sizi ve yaptığınız şeyleri Allah yaratmıştır.*» (Sâffât: 96) «*Şüphesiz biz, her şeyi bir kadere göre yarattık.*» (Kamer: 49) Kıyamet günü (insan ve hayvan) resmi yapanlara: Yarattıklarınıza (ellerinizle yaptığınız resimlere) can verin, denilecek. «*Rabbiniz, şüphesiz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra da Arş üzerinde istiva eden, geceyi, kendisini süratle takip eden gündüzle örten, güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş olarak yaratan hep Allah'tır. Bilesiniz ki, yaratma ve emir O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi Allah, ne yücedir.*» (A'râf: 54)

Sufyân ibnu Uyeyne şöyle dedi: Allah Azze ve Celle: «*Yaratmak da, emir de O'na mahsûstur*» âyeti ile yaratmanın emirden ayrı olduğunu açıkladı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemde îmâna "Amel" ismini verdi.

Ebu Zer ve Ebu Hureyre şöyle dediler: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Amellerin hangisi en üstündür? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'a îmân ve Allah yolunda cihad etmektir" buyurdu.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Artık onlar için yapmakta olduklarına bir mükâfat olarak.*» (Secde: 17)

Abdul-Kays heyeti, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip dediler ki: Bize emirden bir şeyler emret ki, onunla amel ettiğimizde cennete girelim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onlara: İman etmeyi, Allah'ın varlığı ve birliğine şehadet etmeyi, namaz kılmayı ve zekât vermeyi emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunların hepsini amel olarak saydı.

٧٥٥٥- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ وَالْقَاسِمِ التَّمِيمِيِّ عَنْ زَهْدَمٍ قَالَ كَانَ بَيْنَ هَذَا الْحَيِّ مِنْ جُرْمٍ وَبَيْنَ الْأَشْعَرِيِّينَ وَدُّ وَإِخَاءَ فَكُنَّا عِنْدَ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ فَقُرَّبَ إِلَيْهِ الطَّعَامُ لِيهِ لَحْمٌ دَجَاجٍ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي تَيْمٍ اللَّهُ كَأَنَّهُ مِنَ الْمَوَالِي فَدَعَاهُ إِلَيْهِ فَقَالَ إِنِّي رَأَيْتُهُ يَأْكُلُ شَيْئًا فَقَدَرْتُهُ فَحَلَفْتُ لَا أَكُلُهُ فَقَالَ هَلُمَّ فَلَا حَدَثَكَ عَنْ ذَلِكَ إِنِّي أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي نَفَرٍ مِنَ الْأَشْعَرِيِّينَ نَسْتَحْمِلُهُ قَالَ وَاللَّهِ لَا أُحْمِلُكُمْ وَمَا عِنْدِي مَا أُحْمِلُكُمْ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِنَهْبٍ إِبِلٍ فَسَأَلَ عَنَّا فَقَالَ أَيْنَ النَّفَرُ الْأَشْعَرِيُّونَ فَأَمَرْنَا لَنَا بِخُمْسِ ذَوْدٍ غُرِّ الدُّرَى ثُمَّ الطَّلَفْنَا فَلَمَّا مَا صَنَعْنَا حَلَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا يَحْمِلَنَا وَمَا عِنْدَهُ مَا يَحْمِلُنَا ثُمَّ حَمَلْنَا نَفَقَلْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمِينُهُ وَاللَّهِ لَا نَفْلُحُ أَبَدًا فَرَجَعْنَا إِلَيْهِ فَقُلْنَا لَهُ فَقَالَ لَسْتُ أَنَا أُحْمِلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَمَلَكُمْ وَإِنِّي وَاللَّهِ لَا أُحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا إِلَّا أَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ مِنْهُ وَتَحَلَّلْتُهَا.

7555- Zehdem ibnu Mudrıb el-Ezdi -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Ebu Musa'nın yanında idik. Ebu Musa'ya içinde tavuk eti olan yemek ikram edildi. Ebu Mûsâ'nın yanında Teymullah oğullarından kızıl suratlı bir adam da vardı, sanki o Rum esirlerindendi. Ebu Mûsâ o kızıl suratlı adamı yemeğe çağırdı. O adam:

-Ben bu hayvanı bir kere iğrendiğim bir şeyi yerken gördüm de bir daha tavuk eti yememeye yemin etmiştim, dedi.

Ebu Mûsâ ona şöyle dedi:

-Buraya gel de sana yeminin kefaretiyle alâkalı bir hadis söyleyeyim. Ben Eşarî kabilesinden bir grup ile beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın yanına geldim. Kendisinden binmek ve yüklerimizi yüklemek için deve istedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“Vallahi benim yanımda sizleri bindirecek deve yoktur” buyurdu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e ganimet develeri getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri sorup:

-“Eşari kabilesinden gelen grup nerededir? dedi. Bizler geldik. Bizlere yaşları iki ile dokuz arasında beyaz hörgüçlü beş deve verilmesini emretti. Biz yanından ayrılp gittiğimiz zaman kendi aramızda:

-Biz ne yaptık? Onun bize verdikleri bize bereketli olmaz! dedik ve hemen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’e döndük ve:

-Biz senden niçin deve istemiştik. Sen ise bizlere deve vermeyeceğine dair yemin etmiştin. Sen bu yeminini unuttun mu? dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“O develeri size ben vermedim. Ancak o develeri size Allah verdi. Vallahi ben şayet Allah isterse bir yemin üzerine yemin etmem ki yemin edilen şeyin başkasını yemin edilenden hayırlı görürsem muhakkak o hayırlı olanı yaparım. Ben o yemini kefaretle çözmüştüm.” (Hadisin geçtiği yerler: 3133, 4385, 4415, 5517, 5518, 6623, 6649, 6678, 6680, 6718, 6719, 6721, 7555)

٧٥٥٦- حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ حَدَّثَنَا قُرَّةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا أَبُو جَمْرَةَ الضَّبْعِيُّ قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ فَقَالَ قَدِيمٌ وَفَدَّ عَبْدُ الْقَيْسِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا إِنَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ الْمُشْرِكِينَ مِنْ مُضَرَ وَإِنَّا لَا نَصِلُ إِلَيْكَ إِلَّا فِي أَشْهُرٍ حُرْمٍ فَمَرَّتَا بِجُمَلٍ مِنَ الْأَمْرِ إِنَّ عَمَلَنَا بِهِ دَخَلْنَا الْجَنَّةَ وَنَدْعُو إِلَيْهَا مَنْ وَرَاءَنَا قَالَ أَمْرُكُمْ بِأَرْبَعٍ وَأَلْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ أَمْرُكُمْ بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَهَلْ تَذَرُونَ مَا الْإِيمَانُ بِاللَّهِ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَتَعْطُوا مِنَ الْمَغْنَمِ الْخُمْسَ وَأَلْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ لَا تَشْرَبُوا فِي الدُّبَاءِ وَالتَّقِيرِ وَالظُّرُوفِ الْمُزَفَّةِ وَالْحَتَمَةِ.

7556- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdul-Kays heyeti Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip dediler ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler sana haram olan ayın dışında gelemiyoruz. Seninle bizim aramızda Mudar kâfirlerinden oluşan bir topluluk vardır. Bize hakla batılı birbirinden ayıran emirler emret ki geri de kalanlara onlara haber verelim ve o emirler sebebiyle cennete girelim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizlere

dört şeyi yapmanızı emreder, dört şeyi de yapmanızdan da yasaklarım. Sizlere Allah'a iman etmenizi emrederim. Yalnızca Allah'a iman etmek nedir bilir misiniz? Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâhın olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şahadet, namaz kılmak, zekât vermek, Ramazan orucunu tutmak ve ganimetten beşte birini vermektir. Sizleri dört şeyden de yasaklarım: Dubba, Nakir, Zurrûf, Muzeffete ve Hanteme denilen kaplarda yapılan içkilerden içmeyin.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 53, 87, 523, 1398, 3095, 4269, 4368, 6176, 7266, 7556)

٧٥٥٧- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ نَافِعٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ أَصْحَابَ هَذِهِ الصُّورِ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ.

7557- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bu resimleri yapanlara kıyamet gününde azap edilecektir. Onlara: Bu yarattığınız yani resimlerini çizdiğiniz bu (hayvan ve insan) resimlerine can verin, denilecek.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2105, 3224, 5181, 5961, 7557)

٧٥٥٨- حَدَّثَنَا أَبُو الثُّغَمَانِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَصْحَابَ هَذِهِ الصُّورِ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ.

7558- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(İnsan ve hayvan) resimlerini yapanlar Kıyamet günü azab olunacaklardır. Onlara: Bu yarattıklarınıza (ellerinizle çizdiğiniz insan ve hayvan resimlerine) can verin, denilir.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 5951, 7558)

٧٥٥٩- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا ابْنُ فَضِيلٍ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ كَخَلْقِي فَلْيَخْلُقُوا ذَرَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا حَبَّةً أَوْ شَعِيرَةً.

7559- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle buyuruyordu: “Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Benim yarattığım gibi yaratmaya çalışandan daha zalim kim vardır? Hadi onlar bir çekirdeği, bir tohumu, bir zerreyi yaratsınlar.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 5953, 7559)

۵۷- بَابُ قِرَاءَةِ الْفَاجِرِ وَالْمُنَافِقِ وَأَصْوَاتِهِمْ وَتِلَاوَتِهِمْ لَا تُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ

57- Bâb: Fâcir ve Münafık Kişilerin Kur’ân Okurken ki Sesleri ve Tilâvetleri, Kendi Boğazlarından Öteye Geçmez

۷۵۶۰- حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ حَدَّثَنَا أَنَسٌ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَأَنَّهُ لُتْرُجَةٌ طَعْمُهَا طَيِّبٌ وَرِيحُهَا طَيِّبٌ وَمَثَلُ الَّذِي لَا يَقْرَأُ كَأَنَّهُ تَمْرَةٌ طَعْمُهَا طَيِّبٌ وَلَا رِيحَ لَهَا وَمَثَلُ الْفَاجِرِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الرِّيحَانَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ وَمَثَلُ الْفَاجِرِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ طَعْمُهَا مُرٌّ وَلَا رِيحَ لَهَا.

7560- Ebu Musa el-Eşari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kur’ân okuyan kimsenin misali, tadı güzel, kokusu güzel turunçgiller gibidir. Kur’ân okumayanın misali ise lezzeti güzel olan ancak kokusu olmayan hurma gibidir. Kur’ân okuyan facir kimsenin misali de reyhan gibidir. Onun kokusu güzel, tadı ise acıdır. Kur’ân okumayan fâcirin misali ise Ebu Cehil karpuzu gibidir. Onun tadı acıdır ve kokusu da yoktur.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5020, 5059, 5427, 7560)

۷۵۶۱- حَدَّثَنَا عَلِيُّ حَدَّثَنَا هِشَامٌ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ ح وَ حَدَّثَنِي

أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا عَبَّاسٌ حَدَّثَنَا يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ غُرُوةَ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ غُرُوةَ بْنَ الزُّبَيْرِ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا سَأَلَ أَنَسُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْكُفَّانِ فَقَالَ إِنَّهُمْ لَيَسُوءُ بِشْيَاءٍ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنَّهُمْ يُحَدِّثُونَ بِالشَّيْءِ يَكُونُ حَقًّا قَالَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ تِلْكَ الْكَلِمَةَ مِنَ الْحَقِّ يَخْطُفُهَا الْجَنِيُّ فَيَقْرُؤُهَا فِي أُذُنِ وَلِيِّهِ كَقَرْقَرَةِ الدَّجَاجَةِ فَيَخْلِطُونَ فِيهِ أَكْثَرَ مِنْ مِائَةِ كَذْبَةٍ.

7561- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İnsanlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kâhinlerden sorular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Sözlerine itimat edilecek kimseler değildir” buyurdu. Ey Allah’ın Rasûlü! O kâhinler bazen konuştukları şey gerçekleşiyor, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Haktan olan bu kelimeyi cinler dostunun yani kâhinin kulağına fısıldarlar. Kâhinler de bununla beraber yüz yalan katarlar.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3210, 3288, 6213, 7561)

٧٥٦٢- حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ حَدَّثَنَا مَهْدِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ سِيرِينَ يُحَدِّثُ عَنْ مَعْبُدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَخْرُجُ نَاسٌ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ وَيَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ تَرَاثِيمَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَةِ ثُمَّ لَا يَعُودُونَ فِيهِ حَتَّى يَعُودَ السَّهْمُ إِلَى فُوقِهِ قِيلَ مَا سِيمَاهُمْ قَالَ سِيمَاهُمُ التَّخْلِيقُ أَوْ قَالَ التَّسْنِيدُ.

7562- Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Güneş’in doğduğu doğu taraftan birtakım insanlar çıkacak, onlar Kur’ân okuyacaklar, ancak onların Kur’ân okuyuşları boğazlarını geçmeyecek. Onlar tıpkı okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkarlar. Onlar, okun bir daha atıldığı kişişine dönmez olduğu gibi artık bir daha dine dönmeyeceklerdir.”

Onların alâmetleri nedir? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Onların alâmetleri saçlarını kazıtmaktır” buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3344, 3610, 4351, 4667, 5058, 6163, 6931, 6933, 7432, 7562)

٥٨- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ﴾

58- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı

«Kıyamet günü adalet terazileri kuracağız.» (Enbiyâ: 47)

وَأَنْ أَعْمَالَ بَنِي آدَمَ وَقَوْلُهُمْ يُوزَنُ وَقَالَ مُجَاهِدٌ الْقُسْطَاسُ الْعَدْلُ بِالرُّومِيَّةِ
وَيُقَالُ الْقِسْطُ مَصْدَرُ الْمُقْسِطِ وَهُوَ الْعَادِلُ وَأَمَّا الْقَاسِطُ فَهُوَ الْجَائِرُ.

Âdem oğullarının amelleri ve sözleri tartılır. Mucâhid şöyle dedi:
القُسْطَاسُ Rûm dilinde “Adil”dir. الْقِسْطُ kelimesi “Âdil” demek olan
الْمُقْسِطِ kelimesinin mastarıdır. الْقَاسِطُ kelimesi ise zalim manasına gelir.

٧٥٦٣ - حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ إِشْكَابٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فَضِيلٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ
الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ كَلِمَتَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ
سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

7563- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İki kelime vardır ki bunların söylemesi kolaydır, mizanda ağırdır, Rahman’a sevgili gelir: Subhânallahi ve bihamdihi, Subhânallâhil-Azîm.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6682, 7563)

Son söz olarak, Allah Teâlâ’dan Müslümanların hâllerini düzeltmesini, onları dinlerinde bilgili kılmasını, bizi ve onları fitnelerin şaşırtmasından korumasını dileriz. Şüphesiz ki O, duaları hakkıyla işiten ve kabul buyurandır.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي، وَدُنْيَايَ، وَأَهْلِي، وَمَالِي

“Allahım! Senden dînim, dünyam, ailem ve malımda sağlık ve afiyet içerisinde yaşamayı dilerim.”

اللَّهُمَّ اسْتَرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي

“Allahım! Ayıplarımı örterek beni korktuklarımdan emîn eyle. Allahım! Beni önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden koru. Altımdan gelebilecek tüm kötülüklerden sana sığınırım.”

اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

“Allahım! Bedenime, kulağıma ve gözüme sıhhat ver. Senden başka ibadete lâayık hiçbir ilâh yoktur.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

“Allahım! Küfür ve fakirlikten, kabir azabından sana sığınırım. Senden başka ibadete lâayık hiçbir ilâh yoktur.”

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ، وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي، فَاعْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

“Allahım! Sen Rabbimsin. Senden başka ibadete lâayık hiçbir ilâh yoktur. Beni, sen yarattın. Ben, senin kulunum. Gücüm yettiğince sana verdiğim kulluk sözü üzereyim. Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım. Bana olan nimetlerini, bu nimetlere karşı olan günah ve kusurlarımı itiraf edip senden beni bağışlamamı dilerim. Çünkü senden başka günahları bağışlayacak hiç kimse yoktur.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّسِيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ، وَالْحُزَنِ، وَاعُوْذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ، وَالْكَسَلِ، وَمِنْ الْبَخْلِ، وَالْحُبْنِ، وَاعُوْذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ، وَقَهْرِ الرِّجَالِ

“Allahım! Keder ve üzüntüden, acizlik ve tembellikten, cimrilik ve korkaklıktan, borç altında ezilmekten ve düşmanların bana galip gelmesinden sana sığınırım.”

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ اَوَّلَ هَذَا الْيَوْمِ صَلاَحًا، وَاَوْسَطَهُ فَلَاحًا، وَآخِرَهُ نَجَاحًا، وَاَسْأَلُكَ خَيْرِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَا اَرْحَمَ الرَّحِيْمِيْنَ

“Allahım! Bu günün başlangıcını salâh, ortasını felâh, sonunu da başarı kıl. Ey merhametlilerin en merhametlisi! Senden dünya ve ahirette bana iyilikler vermeni dilerim.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ الرِّضَى بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَبَرَدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَلَذَّةَ النَّظَرِ اِلَى وَجْهِكَ الْكَرِيْمِ، وَالشُّوْقَ اِلَى لِقَائِكَ فِيْ غَيْرِ ضَرَاءٍ مُّضِرَّةٍ، وَلَا فِتْنَةٍ مُّضِلَّةٍ، وَاعُوْذُ بِكَ اَنْ اُظْلِمَ اَوْ اُظْلَمَ اَوْ اُعْتَدِيَ اَوْ يُعْتَدَى عَلَيَّ، اَوْ اُكْتَسِبَ خَطِيئَةً اَوْ ذَنْبًا لَا تَغْفِرُهُ وَاعُوْذُ بِكَ اَنْ اُرَدَّ اِلَى اَرْضِ الدُّمْرِ

“Allahım! Senden kazâya rızâ göstermeyi, ölümden sonra rahat hayatla kerîm vechine bakma lezzetini dilerim. Kötülerin ve insanı yoldan çıkaran azgınların, beni senin nimetlerinden yoksun bırakmalarından önce sana kavuşmayı dilerim. Zulmetmekten veya zulme uğramaktan, haksızlık yapmaktan veya haksızlığa uğramaktan, herhangi bir günah işlemekten veya affetmeyeceğin bir günahı işlemekten sana sığınırım. Allahım! Ömrün en kötüsüne maruz bırakılmaktan sana sığınırım.”

اَللّٰهُمَّ اهْدِنِيْ لِاَحْسَنِ الْأَعْمَالِ وَالْأَخْلَاقِ، لَا يَهْدِيْ لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ

“Allahım! Beni en güzel amel ve ahlâka ilet. Çünkü senden başka güzel amel ve ahlâka iletecek hiç kimse yoktur. Beni kötü amel ve ahlâktan uzak tut. Çünkü senden başka kötü ahlâktan uzaklaştıracak hiç kimse yoktur.”

اَللّٰهُمَّ اَصْلِحْ لِيْ دِيْنِيْ، وَوَسَّعْ لِيْ فِيْ دَارِيْ، وَبَارِكْ لِيْ فِيْ رِزْقِيْ

“Allahım! Dînimi islâh eyle. Evimi genişletip rızkımlı bereketlendir.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْقَسْوَةِ وَالْغَفْلَةِ وَالذَّلَّةِ وَالْمَسْكَنَةِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ
وَالْفُسُوقِ وَالشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ وَالسُّمْعَةِ وَالرِّيَاءِ

“Allahım! Katı kalplilikten, gafletten, zillet ve yoksulluktan sana sığınırım. Küfürden, her türlü günahattan, ayrılığa düşmekten ve gösterişten sana sığınırım.”

أَعُوذُ بِكَ مِنَ الصَّمَمِ وَالْبُكْمِ وَالْجُدَامِ وَسَيِّئِ الْأَسْقَامِ

“Sağır ve dilsiz kalmaktan, clüzzam ve her türlü kötü hastalıklardan sana sığınırım.”

اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا، وَزَكَّاهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا، أَنْتَ وَلِيِّهَا وَمَوْلَاهَا

“Allahım! Nefsime senin korkunu ver. Onu (her türlü maddî ve manevî pisliklerden) temizle. Nefsi en iyi temizleyen sensin. Nefsimin sahibi ve efendisi sensin.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَقَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَنَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَدَعْوَةٍ لَا
يُسْتَجَابُ لَهَا

“Allahım! Faydasız ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا
عَلِمْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْلَمْ

“Allahım! İşlediğim ve işlemediğim, bildiğim ve bilmediğim şeylerin kötülüklerinden sana sığınırım.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ، وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ، وَفُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ، وَجَمِيعِ
سَخَطِكَ

“Allahım! Üzerimdeki nimetinin gitmesinden, sıhhatimin bozulmasından, ansızın gelebilecek belândan ve her türlü gazabından sana sığınırım.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْهَدْمِ وَالتَّرَدِّيْ، وَمِنْ الْفَرْقِ وَالْحَرَقِ وَالْهَرَمِ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ يَّتَحَبَّطَنِى الشَّيْطَانُ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اَمُوْتَ لَدِيْغًا، وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ طَمَعٍ يَهْدِيْ اِلَى طَبْعٍ

“Allahım! Yıkıntı altında kalmaktan, düşmekten, boğulmaktan, yangında yanmaktan ve yaşlılıktan sana sığınırım. Ölüm anında şeytanın beni şaşırtmasından sana sığınırım. Yılan ve akrep gibi hayvanlar tarafından sokularak ölmekten, kalbin mühürlenmesine sebep olabilecek aç gözlülükten sana sığınırım.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْاَخْلَاقِ وَالْاَعْمَالِ وَالْاَهْوَاءِ وَالْاَذْوَاءِ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ غَلْبَةِ الدِّينِ، وَقَهْرِ الْعَدُوِّ، وَشِمَاطَةِ الْاَعْدَاءِ

“Allahım! Kötü ahlâk ve amellerden, heves ve hastalıklardan sana sığınırım. Borç altında ezilmekten, başıma gelen belâ yüzünden düşmanların bana gülmelerinden sana sığınırım.”

اَللّٰهُمَّ اَصْلِحْ لِيْ دِيْنِي الَّذِيْ هُوَ عِصْمَةٌ اَمْرِيْ وَاَصْلِحْ لِيْ دُنْيَايَ الَّتِيْ فِيْهَا مَعَاشِيْ وَاَصْلِحْ لِيْ اٰخِرَتِي الَّتِيْ فِيْهَا مَعَادِيْ وَاَجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِيْ فِي كُلِّ خَيْرٍ وَالْمَوْتَ رَاحَةً لِيْ مِنْ كُلِّ شَرٍّ رَبُّ اَعْنِيْ وَلَا تُعِنْ عَلَيَّ وَاَنْصُرْنِيْ وَلَا تَنْصُرْ عَلَيَّ وَاَهْدِنِيْ وَيَسِّرْ اِلَيْهِ

“Allahım! Her işimin koruyucusu olan dînimi ıslâh eyle. Geçim yerim olan dünyam ile ölümden sonra varacağım yer olan âhiretimi ıslâh eyle. Hayatı, her hayırlı işte bana vesîle kıl. Ölümü de benim için her türlü kötülükten rahata kavuşturacak vesîle kıl. Rabbim! Bana yardım et. Beni ezme, ezdirme. Bana yardım et. Beni yenilgiye uğratma. Bana doğru yolu göster ve doğru yolda yürümemi kolaylaştır.”

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ ذَكَرًا لَكَ، شَكَارًا لَكَ، مِطْوَاعًا لَكَ، مُخَبِّرًا اِلَيْكَ، اَوْاهًا مُنِيْبًا، رَبُّ ثَقِيْلٌ ثَوِيْبِيْ، وَاغْسِلْ حَوْتِيْ، وَاَجِبْ دَعْوَتِيْ، وَكَبِّتْ حُجَّتِيْ، وَاَهْدِ قَلْبِيْ، وَسَدِّدْ لِسَانِيْ، وَاَسَلِّلْ سَخِيْمَةَ صَدْرِيْ

“Allahım! Beni, seni sürekli anan, sana çokça şükreden, sana itaat

edip boyun eğen, sana yalvaran bir kul eyle. Rabbim! Tevbemi kabul eyle. Beni günahlarımdan arındır. Duamı kabul et. Hüccetimi sağlam kıl. Kalbimi sana yönelt. Dilimi düzelt. Gönlümü aydınlat.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ، وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ، وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ، وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا، وَلِسَانًا صَادِقًا، وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا تَعْلَمُ، إِنَّكَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

“Allahım! Senden işimde sebat, doğru yolda kararlılık, nimetine şükretmeyi, sana güzel ibadet etmeyi, selim kalp, doğru konuşan dil dilerim. Senden, bildiğin iyilikleri dilerim. Bildiğin günahların şerrinden sana sığınırım. Beni bağışlamamı dilerim. Çünkü sen, gizlileri çok iyi bilensin.”

اللَّهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي وَأَعِزَّنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ وَأَنْ تُغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي وَإِذَا أَرَدْتَ بِعِبَادِكَ فِتْنَةً، فَتَوَفَّنِي إِلَيْكَ غَيْرَ مَفْتُونٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ كُلِّ عَمَلٍ يُقَرِّبُنِي إِلَى حُبِّكَ

“Allahım! Bana düşünce olgunluğu ver. Beni nefsimin şerrinden koru. Allahım! Senden hayırlı işler yapmayı, kötülükleri bırakmayı, yoksulları sevmeyi dilerim. Beni bağışlayıp bana acımanı dilerim. Kullarını imtihan etmek istediğinde, canımı senin yolundan şaşırmamış olarak al. Allahım! Senden, seni ve seni sevenleri sevmeyi ve beni sana yaklaştıracak işleri sevmeyi dilerim.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَسْأَلَةِ وَخَيْرَ الدُّعَاءِ وَخَيْرَ التَّحَاجِّ وَخَيْرَ الثَّوَابِ وَتَبَتِّي وَنَقْلَ مَوَازِينِي وَحَقْقَ إِيمَانِي وَارْفَعَ دَرَجَتِي وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي وَعِبَادَاتِي وَاغْفِرْ خَطِيئَاتِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ

“Allahım! Senden hayırlı istek ve duada bulunmayı, başarılı olmayı ve güzel bir mükâfat dilerim. Allahım! Ayaklarımı doğru yolda sabit kıl. Sevaplarımı mizanda ağırlaştır. İmanımı gerçekleştir. Cennetteki makamımı yükselt. Namaz ve ibadetlerimi kabul eyle. Günahlarımı bağışla. Senden cennetin yüce derecelerine ermeyi dilerim.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَوَاتِحَ الْخَيْرِ وَخَوَاتِمَهُ وَجَوَامِعَهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَظَاهِرَهُ وَبَاطِنَهُ
وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ

“Allahım! Senden hayırların başlangıcıyla sonunu açık ve gizlisini vermeyi, cennetin yüce derecelerine ermeyi dilerim.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَ ذِكْرِي، وَتَضَعَ وَزْرِي، وَتُطَهِّرَ قَلْبِي، وَ تُحَصِّنَ فَرْجِي،
وَتَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي، أَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ

“Allahım! Senden adımı yüceltmeni, günahlarımı bağışlamamı, kalbimi (kötülüklerden) temizlemeni, ırzımı korumanı ve günahlarımı bağışlamamı dilerim. Senden cennetin yüce derecelerine ermeyi dilerim.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُبَارِكَ فِي سَمْعِي وَفِي بَصَرِي وَفِي خُلُقِي وَفِي خُلُقِي وَفِي أَهْلِي
وَفِي مَحْيَايَ وَفِي عَمَلِي وَتَقَبَّلْ حَسَنَاتِي وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ

“Allahım! Senden gözüme, yaradılışıma, ahlâkıma, aileme, hayatıma ve işime bereketler vermeni, sevaplarımı kabul etmeni dilerim.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرَكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ

“Allahım! Belânın sıkıştırmasından, bedbahtlık ve kötü kazadan, düşmanların benimle alay etmelerinden sana sığınırım.”

اللَّهُمَّ مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ اللَّهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا
عَلَى طَاعَتِكَ

“Ey kalpleri çekip çeviren Allahım! Kalbimi senin dînin üzerine sabit kıl. Ey kalpleri çekip çeviren Allahım! Kalplerimizi sana itaate dönder.”

اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا وَأَكْرِمْنَا وَلَا تُهِنَّا وَأَعْظِمْنَا وَلَا تَحْزِنْنَا وَآثِرْنَا وَلَا تُؤْزِرْ عَلَيْنَا

“Allahım! Sevabımızı arttır, eksiltme. Bize ikram eyle. Bizi alçaltma. Bize ihsan eyle, bizi yoksun bırakma. Bizi üstün kıl. Bizi ezdirme ve yenik düşürme.”

اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ

“Allahım! Her bakımdan sonumuzu güzel eyle. Bizi dünya ve ahirette perişan olmaktan koru.”

اَللّٰهُمَّ اَقِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا تَحُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَمَعَصِيَتِكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ وَمِنْ الْيَقِيْنِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مَصَائِبَ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَا بِاَسْمَاعِنَا وَاَبْصَارِنَا وَقُوَاتِنَا مَا اَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهَا الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ ثَأْرَنَا عَلٰى مَنْ ظَلَمْنَا وَانْصُرْنَا عَلٰى مَنْ عَادَانَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا اَكْبَرَ هَمًّا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِيْ دِيْنِنَا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يَرْحَمُنَا

“Allahım! Bize senden korkmayı ihsan eyle ki günah işlememize engel olsun. Bizi cennetine iletecek hayırlı işler yapmamızı ihsan eyle. Bize dünya kederlerini unutturacak yakîn derecesine ermeyi ihsan eyle. Bizi yaşattığın sürece kulaklarımızdan, gözlerimizden, güçlerimizden yararlanmayı ihsan eyle. Bizi daima sağlık içinde bulundur. Bize zulmedenlerden öcümüzü al, bize düşmanlık edene karşı bizi muzaffer kıl. Dünyayı en çok düşündüğümüz bir varlık ve ilmimizin tek gayesi hâline getirme. Dînimiz hususunda eksiklerimiz sebebiyle bizi belâlarla karşı karşıya bırakma. İşlediğimiz günahlar sebebiyle senden korkmayan ve bize acımayan kimseleri başımıza hükümrân kılma.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَغَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيْمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالتَّحَاةَ مِنَ النَّارِ

“Allahım! Senden rahmetini gerektiren şeylerle bağışlanmayı gerektiren kararlarını, her türlü iyiliklerden istifâde etmeyi ve günahlardan da uzaklaşmayı, cenneti kazanmayı ve cehennemden kurtulmayı dilerim.”

اَللّٰهُمَّ لَا تَدْعُ لَنَا ذَنْبًا اِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا عَيْبًا اِلَّا سَوَّيْتَهُ وَلَا هَمًّا اِلَّا فَرَّجْتَهُ وَلَا دَيْنًا اِلَّا قَضَيْتَهُ وَلَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ هِيَ لَكَ رِضٰی وَكُنَّا صَلَاحٌ اِلَّا قَضَيْتَهَا يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

“Allahım! Bizim için bağışlamadığın bir günah, örtmediğin bir ayıp, sevince çevirmediğin bir keder, ödemediğin bir borç, senin hoşnut olduğun, bizim de yararımıza olan, dünya ve ahiret ihtiyaçlarımızdan vermediğin bir şey bırakma ey merhametlilerin en merhametlisi!”

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تُهْدِيْ بِهَا قَلْبِيْ وَتَجْمَعُ بِهَا اَمْرِيْ وَتَلْمُ بِهَا
شَعْنِيْ وَتَحْفَظُ بِهَا غَايِبِيْ وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِيْ وَتُبَيِّضَ بِهَا وَجْهِيْ وَتَزَكِّيْ بِهَا عَمَلِيْ
وَتُلْهِمْنِيْ بِهَا رُشْدِيْ وَتَرُدُّ بِهَا الْفِتْنَ عَنِّيْ وَتَعْصِمْنِيْ بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ

“Allahım! Senden kalbimi doğru yola iletecek, işlerimi derleyip toparlayacak, perişanlığımı düzelterek, ahiretimi koruyacak, dünyamı yükseltecek, kıyamet günü yüzümü ağartacak, bana olgunluğumu bağışlayacak, benden belâları uzaklaştıracak ve beni her türlü kötülükten koruyacak olan rahmetini dilerim.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ الْفَوْزَ يَوْمَ الْقَضَاءِ وَعَيْشَ السُّعْدَاءِ وَمَنْزِلَ الشُّهَدَاءِ وَمُرَافَقَةَ
الْاَنْبِيَاءِ وَالتَّصَرُّعَ عَلَى الْأَعْدَاءِ

“Allahım! Senden kıyamet günü cennetini kazanmayı, mutluların yaşamına, şehitlerin makamına ermeyi, peygamberlere arkadaş olmayı ve düşmanlara galip gelmeyi dilerim.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ صِحَّةً فِيْ اِيْمَانٍ وَاِيْمَانًا فِيْ حُسْنِ خُلُقٍ وَنَجَاحًا يَتَّبَعُهُ فَلَاحٌ
وَرَحْمَةٌ مِنْكَ وَعَافِيَةٌ مِنْكَ وَمَغْفِرَةٌ مِنْكَ وَرِضْوَانًا

“Allahım! Senden doğru iman, güzel ahlâk, sonu kurtuluşla bitecek olan başarı ve katından rahmet, afiyet, mağfiret ve rıza dilerim.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ الصَّحَّةَ وَالْعِفَّةَ وَحُسْنَ الْخُلُقِ وَالرِّضَاءَ بِالْقَدَرِ

“Allahım! Senden sıhhat, iffet, güzel ahlâk ve kadere rıza dilerim.”

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِيْ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ اَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا اِنْ
رَبِّيْ عَلٰی صِرَاطٍ مُسْتَقِيْمٍ

“Allahım! Nefsimin kötülüklerinden, perçeminden tuttuğun her canlının şerrinden sana sığınırım. Şüphesiz ki Rabbim dosdoğru bir yol üzeredir.”

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ تَسْمَعُ كَلَامِي وَتَرَى مَكَانِي وَتَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَانِيَتِي وَلَا يَخْفَى عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ اَمْرِي وَاَنَا الْبَائِسُ الْفَقِيرُ الْمُسْتَغِيثُ الْمُسْتَجِيرُ وَالْوَجِلُ الْمُسْتَفِيقُ الْمُقِرُّ الْمُعْتَرِفُ اِلَيْكَ بِذَنْبِي اَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمِسْكِيْنِ وَابْتَهِلُ اِلَيْكَ اِبْتِهَالَ الْمُذْنِبِ الدَّلِيلِ وَاَدْعُوكَ دُعَاءَ الْخَائِفِ الضَّرِيْرِ دُعَاءَ مَنْ غَضَعَتْ لَكَ رَقَبَتَهُ وَذَلَّ لَكَ جِسْمُهُ وَرَغِمَ لَكَ أَنْفُهُ

“Allahım! Sen sözümü duyan, yerimi gören, gizlimi ve açığımı bilensin. Hiçbir işim sana saklı kalmaz. Ben ise affına muhtaç, senden yardım ve imdat dileyen, huzurunda titreyerek günahlarını itiraf eden zavalı bir kulum. Sana, zavallı ve günahlarını itiraf eden, boynu bükük kulun olarak yalvarıp huzurunda boynunu eğen, vücudunu senin rızan için zelîl kılan bir kul gibi çaresiz olarak dua ediyorum.”

صَلَّى اللّٰهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّم

Allah’ın Peygamberimiz Muhammed’e, onun aile halkına, ashabına kıyamet gününe kadar onlara güzel bir şekilde tâbi olacaklara salat ve selâm buyursun, bereketler ihsan etsin. Alemlerin Rabbi Allah’a hamd olsun.

HARUN YILDIRIM

28 - Şaban 1430 / 19 - Ağustos - 2009

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

İÇİNDEKİLER (11. CİLT)

Kitabul-ahkâm (hükümler kitabı) devamı	5
47- Beyat Ettikten Sonra Beyatinden Geri Dönmek İsteyen Kimse	5
48- Devlet Başkanına Yalnız Dünya Menfaati İçin Beyat Eden Kimse	6
49- Kadınların Beyati Bâbı.....	6
50- Yaptığı Bir Beyati Bozan Kimse Bâbı	9
51- Halifenin, Ölümünden Önce, Kendisinden Sonra Yerine Gececek Halifeyi Tayin Etmek Bâbı	10
Bâb	13
52- Birbirleriyle Çekişen Hasımların, Töhmetsiz ve Masiyetsiz Ehli Olanların, Bu Sıfatla Tanınmalarından Sonra Evlerden Çıkarılmaları Bâbı	14
53- İmâm İçin Mücrimleri ve Günah İşleyenleri Konuşmaktan, Kendilerini Ziyaret Etmekten ve Benzeri Şeylerden Yasaklaması Caiz Olur mu?	15

94- KİTABUT-TEMENNÎ

(Temenni Etmek Kitabı)

1- Temenni Etmek Hakkında Gelen Hadisler ve Şehid Olmayı Temenni Eden Kimse Bâbı.....	17
2- Hayır Temenni Etmek ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Benim Uhud Dağı Kadar Altınım Olsa...” Hadisi Bâbı	18
3- Allah Rasûlü’nün “Hac Aylarında Umrenin Cevazını Şimdi Hattırladığım Gibi İhrama Girerken de Önden Bilmiş Olaydım, Kurbanlık Sevk Etmezdim.” Hadisi Bâbı	19
4- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Keşke Şöyle Şöyle Olsaydı” Demesi Bâbı	20
5- Kur’ân Okumayı ve İlim Öğrenmeyi Temenni Etmek Bâbı	21
6- Mekruh Olacak Temenniler Bâbı	22
7- Bir Kimsenin: “Şayet sen olmasaydın, biz doğru yolu bulamazdık” Sözü Bâbı	23
8- Düşmanla Karşılaşma Temennisinin Kötü Görülmesi Bâbı	24
9- “Şayet..., Olsaydı, Yapsaydı” Diye Temenni Etmenin Caiz Olması.....	25

95- KİTABU AHBÂRİL-ÂHÂD

(Tek kişilerin verdikleri haberler kitabı)

1- Sözüne Güvenilir, Doğru Sözlü Tek Bir Kimsenin Ezan, Namaz, Oruç,	

Diğer Farzlar ve Hükümler Hakkındaki Haberleri ile Amel Etmenin Cevazına Dair Gelen Hadisler Bâbı	31
2- Allah Rasûlü'nün Zubeyr İbnu Avvâm'ı Düşmanın İçine Sızarak Onların Durumunu Öğrenmesi İçin Tek Başına Göndermesi Bâbı	39
3- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb: 53) Kavli Bâbı	40
4- Allah Rasûlü'nün Birbiri Ardından Beldelere Yöneticiler ve Elçiler Göndermesi Bâbı	41
5- Allah Rasûlü'nün Arap Heyetlerine Arkalarında Bulunan Kavimlerine, Kendisinden İşittikleri İlmi Tebliğ Etmelerini Vasiyet Etmesi Bâbı	42
6- Tek Kadının Haberi Bâbı	44

96- KİTÂBUL-İ'TİSÂM BİL-KİTÂBİ VES-SÜNNETİ

(Kitap ve Sünnete Sımsıkı Yapışmak Kitabı)

1- Allah Rasûlü'nün: " <i>Ben cevâmiul-kelim (çok mana ifade eden az söz) ile gönderildim</i> " Hadisi Bâbı	47
2- Allah Rasûlü'nün Sünnetlerine Uymak Bâbı	48
3- Çok Soru Sormanın ve Kendini İlgilendirmeyen Hususlarda Külfet Ve Zorluk Aramanın Mekruh Olması Bâbı	57
4- Allah Rasûlü'nün Amellerine Uymak Bâbı	62
5- Bir İşte Şiddetten ve Derinleşmeye Gitmekten; İlimde İhtilâf Hâlinde Nizalaşmadan; Dinde Aşırılıktan Ve Bidatlerden Mekruh Olacak Şeyler Bâbı	63
6- Bir Bidatçıyı Barındıran Kimsenin Günahı Bâbı	73
7- Kitap ve Sünnette Hilafına Delil Olduğu Hâlde Kendi Görüşü Üzere Fetva Vermenin ve Kıyasın Kötülenmesinin Zikrolunması Bâbı	74
8- Bâb	75
9- Allah Rasûlü'nün Ümmetinin Erkek ve Kadınlarını Allah'ın Kendisine Öğrettiği Şeylerden Kendi Görüş ve Kıyas Olmaksızın Öğretmesi	77
10- Allah Rasûlü'nün: " <i>Ümmetimden hak üzere olacak bir tafe hiç eksik olmayacaktır</i> " Hadisi Bâbı	78
11- Allah Azze ve Celle'nin (En'âm: 65) Kavli Bâbı	79
12- Soranın Maksadı Anlaması İçin Bilinen Bir Asılı, Beyân Edilen Bir Asıla Benzeten Kimseye Allah Bu İkisinin Hükümünü Beyân Etmiştir Bâbı	80
13- Hakimlerin, Yüce Allah'ın İndirdikleri İle Hüküm Vermeleri İçin İctihâd Edip Çalışmaları Yolunda Gelen Şeyler Bâbı	82
14- Allah Rasûlü'nün: " <i>Muhakkak sizler kendinizden önce gelen milletlerin yoluna uyacaksınız</i> " Hadisi Bâbı	84
15- İnsanları Dalâlete Davet Eden veya Kötü Bir Çığır Açan Kimsenin günahı Bâbı	85
16- Bâb	85
17- Allah Azze ve Celle'nin (Âli İmrân: 128) Kavli Bâbı	97

18- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf: 54, Ankebût: 46) Kavilleri Bâbı	98
19- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 143 Kavli Bâbı.....	99
20- Bâb	101
21- Hâkim, Bir Meselede İctihad Eder ve Hükümünde İsabet veya Hata Ettiği Takdirde Kazanacağı Sevap Bâbı	102
22- "Allah Rasûlü'nün Hükümleri İnsanlar İçin Gizli Değil, Meydanda Olurdu. Sahâbîlerin Bâzısı İse Allah Rasûlü'nün Hazır Bulunduğu Yerlerde Hazır Bulunamaz ve İslâm İşlerinin Kararlaştığı Yerlerden Başka Yerlerde Bulunurlardı" Diyen Kimse Üzerine Hüccet Bâbı.....	103
23- Allah Rasûlü'nün Gördüğü veya Duyduğu Bir Şeye Tepki Göstermemesini Delil Olarak Alan Kimse Bâbı	105
24- Delillerle Bilinecek Hükümler ile İşaret Ettiği Manasının Nasıl Olduğu ve Bunun Allah Rasûlü Tarafından Tefsiri Bâbı	106
25- Allah Rasûlü'nün "Kitâp Ehline Şeriatle İlgili Herhangi Bir şey Sormayınız" Kavli Bâbı	110
26- Şer'i Hükümlere Muhalefet Etmenin Çirkinliği Bâbı	112
27- Allah Rasûlü'nün Mübahlığı Delil Getirmekle Bilinen Şeyleri Haram Kılmaya Karşı Yasaklaması Bâbı.....	114
28- Allah Azze ve Celle'nin (Âli İmrân: 159) Kavli Bâbı.....	116

97- KİTÂBUT-TEVHÎD

(Tevhid Kitabı)

1- Allah Rasûlü'nün Ümmetini Allah Tebarake ve Teala'yı Tevhide, O'nu Birlemeye Çağırması Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	121
2- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ: 110) Kavli Bâbı.....	127
3- Allah Azze ve Celle'nin (Zâriyat: 58) Kavli Bâbı	129
4- Allah Azze ve Celle'nin (Cin: 26) Kavilleri Bâbı	130
5- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 23) Kavli Bâbı	133
6- Allah Azze ve Celle'nin: «İnsanların hükümdarı» (Nâs: 2) Kavli	136
7- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 24, Sâffât: 180) Kavilleri Bâbı	138
Allah'ın izzeti ve sıfatları üzerine yemin eden kimsenin durumu.	138
8- Allah Azze ve Celle'nin «Gökleri ve yeri hak ile yaratan O'dur.» Kavli Bâbı	141
9- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 56, 134, 147) Kavli Bâbı	143
10- Allah Azze ve Celle'nin (En'âm: 65) Kavli Bâbı	146
11- Bâb: Kalpleri Evirip Çeviren Allah. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Biz onların gönüllerini ve gözlerini çeviririz.» (En'âm: 110).....	148
12- "Alfah'ın Yüzden Bir Eksik Olarak Doksan dokuz İsmi Vardır"	148
13- Yüce Allah'ın İsimleriyle İstemek ve Bunlarla Allah'a Sığınmak	149
14- Zât, Sıfatlar Ve Allah'ın İsimleri Hakkında Zikredilen Şeyler	154
15- Allah Azze ve Celle'nin: «Allah, sizi kendisinden sakındırıyor» (Âli İmrân: 28) Kavli Bâbı	155

16- Allah Azze ve Celle'nin (Kasas: 88) Kavli Bâbı	158
17- Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ: 39) Kavli Bâbı	159
18- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 24) Kavli Bâbı	161
19- Allah Azze ve Celle'nin (Sâd: 75) Kavli Bâbı	162
20- Allah Rasûlü'nün: " <i>Allah'tan Daha Kıskanç Kimse Yoktur</i> " Hadisi	168
21- Allah Azze ve Celle'nin (En'âm: 19) Kavli Bâbı	169
22- Allah Azze ve Celle'nin (Hûd: 7, Tevbe: 129) Kavilleri Bâbı	170
23- Allah Azze ve Celle'nin (Meâric: 4, Fâtir: 10) Kavli Bâbı	177
24- Allah Azze ve Celle'nin (Kıyame: 22-23) Kavli Bâbı	181
25- Allah Azze ve Celle'nin: " <i>Şüphesiz Allah'ın rahmeti iyilik edenlere çok yakındır.</i> " (A'râf: 56) Âyeti Hakkında Gelen Hadisler	200
26- Allah Azze ve Celle'nin (Fâtir: 41) Kavli Bâbı	202
27- Göklerin, Yerin ve Bunlardan Başka Mahlûkların Yaratulmaları Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı	203
28- Allah Azze ve Celle'nin (Sâffât: 171) Kavli Bâbı	204
29- Allah Azze ve Celle'nin (Nahl: 40) Kavli Bâbı	207
30- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf: 109, Lokmân: 27, A'râf: 54) Kavilleri Bâbı	210
31- Meşîe ve İrâde Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı	211
32- Allah Azze ve Celle'nin (Sebe: 23) Kavli Bâbı	221
33- Allah Azze ve Celle'nin Cibril ile Kelâmı ve Allah'ın Meleklerle Nidası Bâbı	225
34- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 166) Kavli Bâbı	226
35- Allah Azze ve Celle'nin (Feth: 15, Târik: 13-14) Kavli Bâbı	228
36- Allah Azze ve Celle'nin Kıyamet Gününde Peygamberler ve Diğerleriyle Konuşması Bâbı	239
37- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 164) Kavli Bâbı	246
38- Allah Azze ve Celle'nin Cennet Ehli ile Konuşması Bâbı	252
39- Yüce Allah'ın Kullarını Zikri Emir ile Olur, Kulların Allah'ı Zikirleri ise Dua, İtaat Etmek, Risalet ve Tebliğ ile Olur Babı	254
40- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 22) Kavli Bâbı	256
41- Allah Azze ve Celle'nin (Fussilet: 22-23) Kavli Bâbı	258
42- Bâb	259
43- Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâme: 16) Kavli Bâbı	260
44- Allah Azze ve Celle'nin (Mülk: 13-14) Kavli Bâbı	262
45- Allah Rasûlü'nün " <i>Şu iki hasletten başkasına hased etme ruhsatı verilmemiştir.</i> " Hadisi Bâbı	263
46- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 67) Kavli Bâbı	265
47- Allah Azze ve Celle'nin (Âli İmrân: 93) Kavli Bâbı	268
48- Bâb: Allah Rasûlü Namaza "Amel" İsmi Verdi ve: "Namazda Fâtiha Suresi'ni Okumayanın Namazı Yoktur" Buyurdu.	270
49- Allah Azze ve Celle'nin (Meâric: 19-21) Kavli Bâbı	271

50- Bâb: Allah Rasûlü ve Onun Cibril'in Aracılığı Olmaksızın Rabb'inden Rivayet Etmesi	272
51- Tevrat'ın ve Diğer Allah Kitâbları'nın Arapçaya ve Diğer Dillere Tefsir Edilmesinin Caiz Olması Bâbı	274
52- Allah Rasûlü'nün " <i>Kur'ân'ı seslerinizle güzelleştirin</i> " Hadisi	276
53- Allah Azze ve Celle'nin (Muzzemmil: 20) Kavli Bâbı	280
54- Allah Azze ve Celle'nin (Kamer: 17) Kavli Bâbı	281
55- Allah Azze ve Celle'nin (Burûc: 21-22) Kavli Bâbı	283
56- Bâb	284
57- Fâcir ve Münafık Kişilerin Kur'ân Okurken ki Sesleri ve Tilâvetleri, Kendi Boğazlarından Öteye Geçmez.....	289
58- Allah Azze ve Celle'nin « <i>Kıyamet günü adalet terazileri kuracağız.</i> » (Enbiyâ: 47) Kavli Bâbı.....	290
İÇİNDEKİLER (11. Cilt)	301
KİTAP FİHRİSTİ	307
GENEL FİHRİST (10 Cilt)	315
ALFABETİK KARMA FİHRİST	447

KİTAP FİHRİSTİ

[Kitap (konu) başlıkları, Hadis Numaraları, Cilt ve Sayfa Numaraları.]

Giriş	1/ 5
Mukaddime	1/ 11
1- VAHYİN BAŞLANGICI KİTABI	
Hadis no: 1-7	1/ 33-48
2- İMAN KİTABI	
Hadis no: 8-58	1/ 49-94
3- İLİM KİTABI	
Hadis no: 59-134	1/ 95-157
4- ABDEST ALMA KİTABI	
Hadis no: 135-247	1/ 159-227
5- GUSÛL KİTABI	
Hadis no: 248-293	1/ 229-253
6- HAYIZ KİTABI	
Hadis no: 294-333	1/ 255-279
7- TEYEMMÛM KİTABI	
Hadis no: 334-348	1/ 281-294
8- NAMAZ KİTABI	
Hadis no: 349-520	1/ 295-401
Kibleye Yönelme Bâbları	1/ 324
Namaz Kılan Birinin Sütresi Bâbları	1/ 384
9- NAMAZ VAKİTLERİ KİTABI	
Hadis no: 521-602	1/ 403-449
10- EZAN KİTABI	
Hadis no: 603-731	1/ 451-526
Namazın Kılınış Şekilleri Bâbları	
Hadis no: 732-875	1/ 527-2/ 57

11- CUMA NAMAZI KİTABI

Hadis no: 876-941 2/ 59-96

12- KORKU KİTABI

Hadis no: 942-947 2/ 97-103

13- İKİ BAYRAM NAMAZI KİTABI

Hadis no: 948-989 2/ 105-130

14- VİTİR NAMAZI KİTABI

Hadis no: 990-1004 2/ 131-138

15- YAĞMUR DUASI KİTABI

Hadis no: 1005-1039 2/ 139-162

16- KÜSÜF ve HUSUF (GÜNEŞ ve AY TUTULMASI) KİTABI

Hadis no: 1040-1066 2/ 163-182

17- KUR'ÂN'DA TİLAVET SECDELERİ KİTABI

Hadis no: 1067-1079 2/ 183-190

18- NAMAZI KISALTARAK KILMAK KİTABI

Hadis no: 1080-1119 2/ 191-210

19- TEHECCÜD (GECE NAMAZI) KİTABI

Hadis no: 1120-1187 2/ 211-249

20- MEKKE'DEKİ (MESCİD-İ HARAM) VE MEDİNE'DEKİ (MESCİD-İ NEBEVİ'DE) KILINAN NAMAZIN FAZİLETİ KİTABI

Hadis no: 1188-1197 2/ 251-255

21- NAMAZDA YAPILAN AMELLER KİTABI

Hadis no: 1198-1223 2/ 257-274

22- SEHV (NAMAZDA UNUTUP YANILMA) KİTABI

Hadis no: 1224-1236 2/ 275-285

23- CENAZELER KİTABI

Hadis no: 1237-1394 2/ 287-394

24- ZEKÂT KİTABI

Hadis no: 1395-1502 2/ 395-478

Fıtır Sadakası Bâbları

Hadis no: 1503-1512 2/ 479-484

25- HACC KİTABI

Hadis no: 1513-1772 2/ 485-3/ 107

26- UMRE KİTABI

Hadis no: 1773-1805.....3/ 109-132

**27- İHRAMA GİRDİKTEN SONRA MEN EDİLEN KİŞİ ve
AVLANMA CEZASI KİTABI**

Hadis no: 1806-1820.....3/ 133-143

28- İHRAMLININ AVLANMASININ CEZASI KİTABI

Hadis no: 1821-1866.....3/ 145-176

29- MEDİNE'NİN FAZİLETLERİ KİTABI

Hadis no: 1867-1890.....3/ 177-190

30- ORUÇ TUTMAK KİTABI

Hadis no: 1891-2007.....3/ 191-269

31- TERAVİH NAMAZI KİTABI

Hadis no: 2008-2013.....3/ 271-275

32- KADİR GECE'SİNİN FAZİLETİ KİTABI

Hadis no: 2014-2024.....3/ 277-284

33- İTİKÂF KİTABI

Hadis no: 2025-2046.....3/ 285-299

34- BÜYÜ' (ALİŞ-VERİŞ) KİTABI

Hadis no: 2047-2238.....3/ 301-432

35- KİTABUS-SELEM (Selem Akdi Kitabı)

Hadis no: 2239-2256.....3/ 433-441

36- KİTABUŞ-ŞUF'A (Şuf'a Kitabı)

Hadis no: 2257-2259.....3/ 443-446

37- KİTABUL-İCÂRE (Kiralama Kitabı)

Hadis no: 2260-2286.....3/ 447-470

38- KİTABUL-HAVÂLÂT (Havaleler Kitabı)

Hadis no: 2287-2289.....3/ 471-474

39- KİTABUL-KEFÂLE (Kefâlet Kitabı)

Hadis no: 2290-2298.....3/ 475-488

40- KİTABUL-VEKÂLET (Vekâlet Kitabı)

Hadis no: 2299-2319.....3/ 489-508

41- KİTABUL-MUZÂRA'A (Ekincilik yapmanın hükümleri kitabı)

Hadis no: 2320-2350.....3/ 509-535

42- KİTABU'L-MUSAKAAT

(Meyve ağaçlarının bakımı üzere yapılan ortaklık akdi kitabı)

Hadis no: 2351-2384 3/ 537- 4/ 10

43- BORÇ ALMA, BERCUN ÖDENMESİ, HACR VE İFLAS KİTABI

Hadis no: 2385-2409 4/ 11-32

44- KİTABUL-HUSÛMÂT (Hukukî Çekişmeler Kitabı)

Hadis no: 2410-2425 4/ 33-43

45- BULUNTU EŞYALARIN HÜKÜMLER KİTABI

Hadis no: 2426-2439 4/ 47-60

46- ZULÜMLER VE GASP KİTABI

Hadis no: 2440-2482 4/ 61-101

47- ORTAKLIK KİTABI

Hadis no: 2483-2507 4/ 103-122

48- REHİN KİTABI

Hadis no: 2508-2516 4/ 123-129

49- KÖLEYİ HÜRRİYETE KAVUŞTURMA, AZAT ETME KİTABI

Hadis no: 2517-2559 4/ 131-160

50- YAZIŞMA KİTABI

Hadis no: 2560-2565 4/ 161-170

51- HİBE, FAZİLETİ VE HİBEYE TEŞVİK KİTABI

Hadis no: 2566-2636 4/ 171-227

52- ŞEHADETLER KİTABI

Hadis no: 2637-2689 4/ 229-292

53- SULH KİTABI

Hadis no: 2690-2710 4/ 293-316

54- ŞARTLAR KİTABI

Hadis no: 2711-2737 4/ 317-361

55- VASIYETLER KİTABI

Hadis no: 2738-2781 4/ 363-406

56- KİTABU'L-CİHAD VE'S-SİYER (Cihâd ve Siretler Kitabı)

Hadis no: 2782-3090 4/ 407- 5/ 98

57- KİTABÛL-HUMUS (Ganimetin Beşte Biri Kitabı)

Hadis no: 3091-3155 5/ 99-162

58- CİZYE KİTABI

Hadis no: 3156-3189.....5/ 163-200

59- ALLAH'IN MAHLUKLARI İLK YARATIŞI KİTABI

Hadis no: 3190-3325.....5/ 201-304

60- KİTABU'L-ENBİYÂ (Peygamberlerin Haberleri Kitabı)

Hadis no: 3326-3488.....5/ 305-470

61- KİTABUL-MENÂKİB

Hadis no: 3489-3648 5/ 471- 6/ 12

62- ALLAH RASÛLÜ'NÜN SAHABELERİNİN FAZİLETLERİ KİTABI

Hadis no: 3649-3775 6/ 13-115

63- ENSAR'IN MENKİBELERİ KİTABI

Hadis no: 3776-3948 6/ 117-272

64- ALLAH RASÛLÜ'NÜN SAVAŞLARI KİTABI

Hadis no: 3949-4473 6/ 273- 7/ 90

65- KİTAB'UT-TEFSİR (Kur'ân'ın Tefsiri Kitabı)

Hadis no: 4474-4977 7/ 91- 8/ 123

66- KURÂN'IN FAZİLETLERİ KİTABI

Hadis no: 4978-5062.....8/ 125-184

67- NİKÂH KİTABI

Hadis no: 5063-5250.....8/ 185-331

68- KİTABUT-TALÂK (Boşanma Kitabı)

Hadis no: 5251-5350.....8/ 333-412

69- KİTABU'N-NAFAKAT (Nafakalar Kitabı)

Hadis no: 5351-5372.....8/ 413-432

70- KİTABUL-ET'İME (Yiyecekler Kitabı)

Hadis no: 5373-5466.....8/ 433-490

71- KİTABUL-AKÎKA (Akîka Kurbanı Kitabı)

Hadis no: 5467-5474.....8/ 491-495

72- KİTABUZ-ZEBÂİH VES-SAYD

(Kesilen ve Avlanan Hayvanlar Kitabı)

Hadis no: 5475-5544.....8/ 497-544

73- KİTABU'L-EDÂHÎ (Kurbanlıklar Kitabı)

Hadis no: 5545-5574.....8/ 545-562

74- KİTABUL-EŞRİBE (İçecekler Kitabı)

Hadis no: 5575-5639 8/ 563- 9/ 8

75- KİTABUL-MERDA (Hastalar ve Tıp Kitabı)

Hadis no: 5640-5677 9/ 9-34

76- KİTABUT-TİP (Tıp Kitabı)

Hadis no: 5678-5782 9/ 35-99

77- KİTABU'L-LİBÂS (Giyilen Şeyler Kitabı)

Hadis no: 5783-5969 9/ 101-202

78- KİTABU'L-EDEB (Edeb Kitabı)

Hadis no: 5970-6226 9/ 203-396

79- KİTABU'L-İSTİ'ZÂN (İzin İsteme Kitabı)

Hadis no: 6227-6303 9/ 397-474

80- KİTABUD-DAAVAT (Dualar Kitabı)

Hadis no: 6304-6411 9/ 475-561

81- KİTABUR-RİKAK (Kalbi İnceltecek Şeyler Kitabı)

Hadis no: 6412-6593 9/ 563- 10/ 119

82- KADER KİTABI

Hadis no: 6594-6620 10/ 121-143

83- YEMİNLER VE ADAKLAR KİTABI

Hadis no: 6621-6707 10/ 145-200

84- KİTABU KEFFARATİL-EYMAN

(Yeminlerin Kefaretleri Kitabı)

Hadis no: 6708-6722 10/ 201-215

85- KİTABUL-FERÂİZ (Miras Hukuku Kitabı)

Hadis no: 6723-6771 10/ 217-250

86- KİTABUL-HUDUD

(Zina, Alkollü İçecekler ve Hırsızlık Hususunda Şeri Cezalar Kitabı)

Hadis no: 6772-6860 10/ 251-314

87- KİTABUD-DİYÂT (Diyetler kitabı)

Hadis no: 6861-6917 10/ 315-356

**88- MÜRTEDLERİN VE HAKKA KARŞI İNAT EDEN KÂFİRLERİN
TÖVBE ETMELERİNİ İSTEMEK, ONLARLA SAVAŞMAK KİTABI**

Hadis no: 6918-6939 10/ 357-382

89- KİTABUL-İKRÂH (Kişinin İstemediği Şeye Zorlanması Kitabı)

Hadis no: 6940-6952 10/ 383-397

90- KİTABUL-HİYE (Hileler Kitabı)

Hadis no: 6953-6981 10/ 399-422

91- KİTABUT-TA'BİR (Rüya Tabiri Kitabı)

Hadis no: 6982-7047 10/ 423-476

92- KİTABUL-FİTEN (Fitneler Kitabı)

Hadis no: 7048-7136 10/ 477-530

93- KİTABUL-AHKÂM (Hükümler kitabı)

Hadis no: 7137-7225 10/ 531- 11/ 15

94- KİTABUT-TEMENNÎ (Temenni Etmek Kitabı)

Hadis no: 7226-7245 11/ 17-29

95- KİTABU AHBÂRİL-ÂHÂD

(Tek kişilerin verdikleri haberler kitabı)

Hadis no: 7246-7267 11/ 31-44

96- KİTABUL-İ'TİSÂM BİL-KİTABİ VES-SÜNNETİ

(Kitap ve Sünnete Sımsıkı Yapışmak Kitabı)

Hadis no: 7268-7370 11/ 45-119

97- KİTABUT-TEVHÎD (Tevhid Kitabı)

Hadis no: 7371-7563 11/ 121-291

GENEL FİHRİST

[1 - 11 CİLT]

1. CİLT FİHRİSTİ

GİRİŞ	5
<i>Muhammed bin İsmail Ebu Abdullah - İmam-ı Buhari</i>	6
<i>Eserleri</i>	8
MUKADDİME	11
Allah, Peygamberine Vahye Uymayı Emretmiştir	13
Allah, Peygamberine Vahyettiğini İnsanlara Tebliğini Emretmiştir	14
Allah ve Rasulüne İtaat Etmenin Emri ve Muhalefetten Sakınmak	16
Allah Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in Sünnetine Tabi Olmanın Farziyeti	19
İhûlafları Allah ve Rasulüne Götürmenin Farz Olduğu Hakkındaki Emir	23
Taklit En Tehlikeli Tartışmaların Başında Gelir	25
İmamların Sözleri	27
Tercemede Takip Ettiğim Metod	31

1- VAHYİN BAŞLANGICI KİTABI

1- Vahyin Başlangıcının Nasıl Olduğu Bâbı	33
2- Bâb	34
3- Bâb	35
4- Bâb	39
5- Bâb	40
6- Bâb	41

2- İMAN KİTABI

1- Rasûlullahın 'İslâm Beş Şey Üzerine Bina Edilmiştir' Sözü Bâbı	49
2- Bab	51
3- İmanla Alâkalı İşler ve Allah Teâlâ'nın Şu Kavli Babı	52
4- Müslüman, Elinden ve Dilinden Emin Olunandır Bâbı	53
5- Müslümanların Hangisi Üstündür Bâbı	54
6- Yemek Yedirmek İslâm'dandır Bâbı	54
7- Kendisi İçin İstedliğini Kardeşi İçinde İstemek İmandandır Bâbı	55

8- Rasûlullahı Sevmek İmandandır Bâbı	55
9- İmanın Tatlılığı Babı	56
10- Ensar'ı Sevmek İman Alâmetidir Bâbı	57
11- Bâb	58
12- Fitnelerden Kaçmak Dindendir Bâbı	59
13- Marifetin Kalbin Fiili Olduğunun Açıklanması Bâbı	60
14- Küfre Girmektense, Ateşe Girme İmandandır Babı.....	61
15- İmân Artar ve Eksilir Babı	61
16- Hayâ İmandandır Babı	63
17- Tevbe 11. Âyetinin Tefsiri Babı	63
18- Amel İmandır, Bâbı	64
19- Kalbin tasdiki olmadan dilin ikrarı geçersizdir babı	65
20- Selâmı Yaymak İslâm'dandır Bâbı	67
21- Nankörlük Dinden Çıkarmaz Babı.....	68
22- Her işlenen günah Tekfiri Getirmez babı	69
23- Zulmün Bazısı Bazısından Daha Hafiftir Babı	71
24- Münâfığın Alâmeti Bâbı.....	72
25- Kadir Gecesi İbadetle Geçirmek İmandandır Babı.....	73
26- Cihad İmandandır Babı	73
27- Ramazan Gecelerini İhya Etmek İmandandır Babı	74
28- Orucunu Ecrini Yalnız Allah'tan Bekleyerek Tutmak İmandandır	75
29- İslâm Dini Kolaylık Dinidir Bâbı	75
30- Namaz İmandandır Bâbı	76
31- Kişinin İslâm'ının Güzelliği Bâbı	78
32- Allah'a En Sevimli Gelen Din (Amel) Sürekli Olanıdır Bâbı.....	79
33- İmanın Artacağı ve Eksileceği Bâbı.....	80
34- Zekât İmandandır Bâbı.....	81
35- Cenazeye İştirak Etmek İmandandır Bâbı	83
36- Müminin Farkına Varmadan, Amelinin Sevabından Mahrum Kalması	84
37- Cibril hadisi Bâbı	86
38- Bâb	88
39- Dinini Noksanlıktan Kurtaran Kimsenin Fazileti Bâbı	88
40- Ganimetin Beşte Birini Vermek İmandandır Bâbı	89
41- Ameller Ancak İhlas ve Sünnete Uygunluğu ile Geçerli olur Babı.....	91
42- Rasûlullahın "Din, nasihattır" sözü Bâbı.....	93

3- İLİM KİTABI

1- İlmin Fazileti ve Allah Teâlâ'nın Şu Kavilleri Bâbı	95
2- Konuşurken Kendisine Soru Sorulan Kimsenin Konuşmasını Tamamladıktan Sonra Cevap Vermesi Bâbı.....	95
3- Hatibin Sesini Yükseltmesi Bâbı	96
4- Muhaddisin "haddesena" veya "ehberana" veya "enbeena"	

Sözleri Bâbı	97
5- İmamın, Çevresindekilere Onlarda Bulunan İlmi	
İmtihan İçin Soru Yöneltilmesi Bâbı	99
6- İlim Hakkında gelen Rivayetler ve Allah Teâlâ'nın	
«Rabbim ilmimi artır, de» Kavli Bâbı.....	99
7- Munâvele Hakkında Zikredilenler ve İlim Ehlinin	
İlmi Diğer Beldelere Yazıp Göndermeleri Bâbı	102
8- İlim Meclisinin, İlim Halkasının En Sonuna Oturan Kimse İle İlim	
Halkasında Bir Boşluk Bulupta Oraya Oturan Kimse Bâbı	104
9- Rasûlullahın “sözümün ulaştığı kimse, bizzat işitenden daha anlayışlı	
olabilir” Kavli Bâbı	105
10- İlim, Söz ve Amelden Öncedir Bâbı	106
11- Rasûlullahın Sahabilerine Nasihat ve İlim Öğretmede, Onlara	
Bıkkınlık Vermemek için Uygun Vakitlerini Kollaması Bâbı	107
12- İlim Ehli İçin Belli günler Ayıran Kimse Bâbı	108
13- Allah kimin hayrını dilerse onu dinde Fakih Bâbı.....	109
14- İlimlerde Anlayışlı Olmanın Fazileti Bâbı.....	110
15- İlim ve Hikmette Gıpta Bâbı	110
16- Musa aleyhisselamın Denizde Hızır'la Gitmesinin Anlatılması Bâbı	111
17- Rasûlün İbnu Abbas'a “Allah'ım ona Kitab'ı öğret” Hadisi Bâbı	113
18- Çocuğun Rivayet ettiği Hadisin Hükümü Bâbı	113
19- İlim Talebi İçin Sefere Çıkmak Bâbı	114
20- Alimin Fazileti Bâbı	116
21- İlimin Kaldırılıp Cehaletin Yayılması Bâbı.....	117
22- İlimin Ziyadesi Bâbı	118
23- Âlimin Binek Üzerinde Sorulan Soruya cevap Vermesi Bâbı	118
24- Kendisine Soru Sorulan Alimin Eli ve Başıyla Cevap Vermesi Bâbı	119
25- Rasûlullahın Abdul-Kays Heyetini Teşvik Edip Yönlendirmesi Bâbı.....	121
26- Başına Gelen Bir Meseleyi Sormak İçin	
Yolculuğa Çıkmak ve Ehline de Öğretmek Bâbı.....	123
27- İlim Elde Etmek İçin Nöbetleşme Bâbı	124
28- Âlimin Öğüt Verme Ve Öğretme Esnasında	
Hoş Olmayan Bir şey Gördüğünde Öfkelenmesi Bâbı	125
29- İmamın Veya Muhaddisin Yanında İki Dizi Üzerine Çöken Kimse	127
30- Anlaşılması İçin Sözünü Üç Kere Tekrar Eden Kimse Bâbı	127
31- Kişinin Köle Hizmetçisine ve Ailesine İlim Öğretmesi Bâbı	128
32- İmamın Kadınlara Vaaz Edip Onlara Öğretmesi Bâbı.....	129
33- Hadisi Öğrenmede Hırslı Olmak Bâbı.....	130
34- İlimin Nasıl Yok Olacağı Bâbı	131
35- İlim Öğretmede Kadınlara Özel Bir Gün Tahsis Edilir mi? Babı	132
36- İlimin Tekrarı Bâbı	133
37- Hazır Bulunan Bulunmayana İlmi Tebliğ Etsin Bâbı	134

38- Rasûlullah'a Yalan İsnad Eden Kimsenin Günâhı Bâbı	136
39- İlmin Yazılması Bâbı	138
40- Geceleyin İlim Öğretme Ve Vaaz Etme Bâbı.....	141
41- Geceleyin Uyumadan Önce İlimle Meşgul Olup Konuşma Bâbı	142
42- İlmi Ezberleme Bâbı	143
43- Âlimlerin Söyleyeceklerini Susup Dinleme Bâbı	145
44- Allah Bilir Demek Bâbı	145
45- Oturmakta Olan Âlime, Kendisi Ayakta Soru Soran Kimse Bâbı.....	149
46- Hacda, Cemreleri Taşlama Esnasında Soru Sorma Ve Fetva Bâbı	149
47- Rûh, Rabbin emrindendir.” Âyeti Bâbı	150
48- Bir Kavme Anlayamayacağı Şeyleri Söylemeyin Bâbı.....	151
49- Bir topluluğu Bırakıp Diğer Bir Topluluğa İlmi Anlatma Bâbı.....	152
50- İlim Öğrenmede Hayâ Etmenin Hükümü Bâbı	153
51- Soru Sormaktan Utanan Kimsenin Kendisi Adına Başka Birinin Soru Sormasını Emretmesi Bâbı	155
52- Mescidde Fetva Verme Ve İlmin Zikri Bâbı	156
53- Soru Sorana, Sorduğundan Daha Fazlasıyla Cevap Veren Kimse.....	156

4- ABDEST ALMA KİTÂBİ

1- Abdest Hakkındaki Rivayetler Bâbı.....	159
2- Taharetsiz Namazın Kabul Olunmayacağı Bâbı	160
3- Abdest Almanın Fazileti Bâbı	160
4- Abdestte Şüphenin Hükümü Babı.....	161
5- Abdesti Hafifletmenin Cevazı Bâbı	161
6- Abdesti Tam Olarak Alma Bâbı	163
7- Bir Avuç Dolusu Suyla Yüzünü Yıkama Bâbı.....	163
8- Her Halükarda Ve Eşyle Cinsi Münasebetten Önce Allah'ın Adını Anmak, Yani “Bismillah” Demek Bâbı	164
9- Tuvalet Girmeden Önce Kişinin Ne Söyleyeceği Bâbı	165
10- Helânın Yanına Su Bulundurmak Bâbı	165
11- Defi Hâcette Kible'ye Dönülmez bâbı.....	166
12- İki Kerpiç Üzerinde Büyük Hacetini Gideren Kimse Bâbı	166
13- Kadınların Kazayı Hacet İçin Sahraya Çıkmaları Bâbı.....	167
14- Evlerde Helâ Edinmek Bâbı.....	168
15- Su İle İstinca Etmek Bâbı (Helâda su ile Taharetlenmek).....	169
16- Temizlenmesi için Beraberinde Su Taşınan Kimse Bâbı.....	169
17- İstincada Su İle Beraber Mızrak Uçlu Değnek (âsâ) Taşınması Bâbı	170
18- Sağ Eliyle İstinca Etmenin Yasak Oluşu Bâbı	171
19- Bevederken Zekerini Sağ Eliyle Tutmaz Bâbı	171
20- Taşlarla İstinca Bâbı.....	172
21- Hayvan Dışkılarıyla (Gübreyle) İstinca Yapılmaz Bâbı	172
22- Abdest Alırken Uzuvarı Birer Kere Yıkamak Bâbı	173

23- Abdest Alırken Uzuvarları İkişer Kere Yıkamak Bâbı	173
24- Abdest Alırken Uzuvarları Üçer Kere Yıkamak Bâbı.....	174
25- Abdest Alırken Suyu Buruna Verip Sonra Sümürmesi Bâbı	175
26- Taşlarla İstinca Eden Birinin Sayısı Tek Yapması Bâbı	176
27- Elini, Ayaklarının Üzerinden Hafif Değdirerek Geçirmeden Ayağını Yıkamak Bâbı.....	176
28- Abdest Alırken Ağza Su Alıp Çalkalamak Bâbı	177
29- Abdest Alırken Topukları Yıkama Bâbı.....	178
30- Ayakkabı Üzerine Meshetmeyip, Ayakkabının İçinde Ayakları Yıkamak Bâbı.....	178
31- Yikanırken Ve abdest Alırken Sağla Başlamak Bâbı.....	180
32- Namazın Vakti Yaklaştığında Abdest Almak İçin Su İsteme Bâbı	181
33- İnsan Saçının Yıkanmış Olduğu Suyun Hükmi Bâbı	182
34- Abdestin Ancak Ön Ve Arkadan Çıkan Şeylerden Dolayı Alınacağı Görüşünde Olan Kimse Bâbı	185
35- Kişinin Abdest Alırken Arkadaşına (Su Dökmek Suretiyle) Yardım Etmesinin Hükmi Bâbı	188
36- Hadesten Sonra Ve Hadesin Muhtemelen Bulunduğu Yerlerde Kur'ân Okuma Bâbı.....	189
37- Bayılmadan Dolayı Abdest Alan Kimse Bâbı	191
38- Başın Tamamının Meshetmek Bâbı	192
39- Ayakları Topuklara Kadar Yıkamak Bâbı	194
40- İnsanların Abdestinden Arta Kalan Suyun Kullanılması Bâbı	194
41- Bir Avuç Su İle Hem Ağzına Su Verip Çalkalayan Hem de Burnuna Su Veren Kimse Bâbı	196
42- Başı Bir Kere Meshetmek Bâbı	197
43- Erkeğin Hanımıyla Beraber Abdest Alması Ve Kadının Abdest Suyunun Artığı Bâbı	198
44- Rasûlullahın Abdest Aldığı Sudan, Bayılan Kişinin Üzerine Dökmesi	198
45- Taştan ve Ağaçtan Yapılmış Büyük Veya Küçük Kaplardan Abdest Almak ve Yikanmak Bâbı	199
46- Tastan Su Almak Bâbı	201
47- Bir Mûd Miktarı Su İle Abdest Almak Bâbı	202
48- Mestler Üzerine Meshetmek Bâbı	203
49- Abdest Aldıktan Sonra Mestlerini Giyen Kimse Bâbı.....	204
50- Koyun Eti Ve Sevik Yemekten Dolayı Abdest Almayan Kimse Bâbı.....	205
51- Sevik Yemeğinden sonra Abdest Almayıp Ağzını Çalkalayan Kimse.....	206
52- Süt İçmekten Dolayı Ağız Çalkalanır mı?	207
53- Uykudan Dolayı Abdest Gerekir mi? Bâbı	207
54- Abdest Tazelemenin (Abdestliyen Tekrar Abdest Alma) Hükmi	208
55- Bevlinden Korunmamak Büyük Günâhlardandır Bâbı	209

56- Bevlin Yıkınması Hakkında Gelen Hadis Bâbı.....	210
57- Bedevinin Mescidde Bevletmesi Bâbı	211
58- Mescidde Bevledilmesi ve Üzerine Su Dökülmesi Bâbı	211
Bevlin Üzerine Su döken kimse babı	212
59- Çocukların Bevlinin Hükümü Bâbı	213
60- Oturarak Ve Ayakta Bevletmek Bâbı	213
61- Kişinin Bevlemeden Sütrenlenmesi Bâbı	214
62- Kavmin Süprüntülüğü Yanında Bevletmek Bâbı	214
63- Elbiseden Hayız Kanının Temizlenmesi Bâbı	215
64- Meninin Yıkınıp Ovalanması Ve Kadından İsalet Eden Şeylerin Yıkınması Bâbı	216
65- Meninin Ve Gayrisinin Yıkandığı Halde, Yıkama İzinin Kalması	217
66- Deve Ve Koyunun Ağrıları Bâbı	217
67- Yağın Ve Suyun İçine Düşen Necaset Bâbı	219
68- Akmayan Durgun Suyu Bevletmek Bâbı	221
69- Namaz Kılan Birisinin Sırtına Necis Bir Şey Veya Leş Atıldığı Zaman, O kimsenin Namazı Bozulmaz Bâbı	221
70- Elbiseye Bulaşan Tükürük Sümük Ve Benzeri Şeyleri Bâbı	223
71- Nebiz Ve Sarhoşluk Verici İçeceklerle Abdest Almak Caiz Değildir	224
72- Kadının, Babasının Yüzündeki Kanı Yıkaması Bâbı.....	224
73- Misvak Kullanarak Dişleri Temizlemek Bâbı	225
74- Misvakı Yaşca Büyük Olana Vermek Bâbı	226
75- Gece, Yatağına Abdestli Olarak Yatan Kimsenin Fazileti	226

5- GUSÛL KİTABI

1- Gusûlden Önce Abdest Almak Bâbı	230
2- Bir Erkeğin Hanımıyla Beraber Gusletmesi Bâbı	231
3- Bir Sa' Dolusu Ve Buna Yakın Bir Miktarla Gusletmek Bâbı.....	231
4- Guslederken Başına Üç Kere Su Döken Kimse Bâbı	233
5- Guslederken (bedeni) Bir Kere Yıkamak Babı	234
6- Gusletmeye, Hitap Veya Koku Sürünmeyle Başlayan Kimse Bâbı	235
7- Cünüplükten Dolayı Guslederken Ağza Ve Burna Su Vermek Bâbı	235
8- Tertemiz Olması İçin Eli Toprağa Sürtmek Bâbı.....	236
9- Cünüp Olan Birinin Cünüplükten Başka, Elinde Necaset Varsa, Elini Yıkamadan Gusledeceği Suyu Elini Daldırmasının Hükümü Nedir?..	236
10- Abdest Alma Ve Gusletmenin Arasını Ayırmanın (Cevâzı) Bâbı	238
11- Guslederken Sağ Eliyle Sol Eline Su Dökmek Bâbı	238
12- Hanımıyla Cinsi Münasebet Yaptıktan Sonra Bunu Tekrarlayan Ve Bir Tek Gusûl İle Hanımlarıyla Cima Eden Kimsenin Hükümü Nedir?....	239
13- Mezi'nin hükümü Bâbı	240
14- Önce Koku Sürünüp Sonra Gusleden ve Kokunun İzi Üzerinde Kalan Kimse Bâbı	241

15- (Cünüplükten Dolayı Guslederken) Saç Altındaki Derinin İslandığına Kanaat Getirinceye Kadar Saçları Hilallemek Bâbı	242
16- Cünüplükten Dolayı Gusleden Birinin, Abdest Alıp Vücudunun Yıkadıktan Sonra Tekrar Abdest Uzuvarını Yıkamaması Bâbı	242
17- Mescidde İken Cünüp Olduğunu Hatırlayan Bir Kimse Teyemmüm Almadan Bulunduğu Hal Üzere Mescidden Çıkar Babı	243
18- Cünüplükten Dolayı Gusletmede Ellerin Silkelenmesi Bâbı.....	244
19- Guslederken Başının Sağ Tarafını Yıkamakla Başlayan Kimse Bâbı	244
20- İnsanlardan Uzak Bir Yerde Tek Başına Çıplak Olarak Yıkayan Kimse Bâbı Her Kim de Örtünürse Örtünmek Daha Üstündür.....	245
21- İnsanların Yanında Guslederken Gizlenmek Bâbı	247
22- Kadın İhtilam Olduğunda Bâbı	248
23- Cünüp Olan Bir Kimsenin Teri ve Müslüman Necis Olmaz Bâbı	248
24- Cünüp Olan Bir Kimse Çarşıda ve Başka Yerlerde Gezer Bâbı	249
25- Cünüp Olan Bir Kimsenin Gusletmeden Önce Abdest Alarak Evinde Durması Bâbı	250
26- Cünüplü Bir Kimsenin Uykusu Bâbı	250
27- Cünüp Olan Bir Kimse Önce Abdest Alır Sonra Uyur Bâbı	251
28- Erkeğin Ve Kadının Avret Yerleri Birleştiğinde Bâbı	252
29- Kadının Avret Yerinin Islaklığından İsabet Eden Şeylerin Yıkınması Bâbı	252

6- HAYIZ KİTABI

1- Hayızın Başlangıcının Nasıl Olduğu Bâbı	255
2- Hayızlı Bir Kadının, Kocasının Başını Yıkaması Ve Saçını Taraması Bâbı	256
3- Bir Erkeğin Hanımı Hayızlı Olduğu Halde, Hanımın Kucağında Kur'an Okunması Bâbı	257
4- Nifası, Hayız Olarak İsimlendiren Kimse Bâbı	258
5- Hayızlı Bir Kadın Cima Etmeksizin Mübaşeret Etmesi Bâbı	258
6- Hayızlı Bir Kadının Orucu Terketmesi Bâbı	260
7- Hayızlı Bir Kadın Kâbe'yi Tavaf Etmek Dışında Hacda Yapılan Bütün Amelleri Yerine Getirir Bâbı	261
8- İstihaze Bâbı.....	263
9- Hayız Kanının Yıkınması Bâbı	263
10- İstihazeli Bir Kadının Mescidde İtikâf Etmesi Bâbı	264
11- Bir kadın Hayız Olduğu Elbisesinin İçinde Namaz Kılar mı? Bâbı	265
12- Hayızdan Dolayı Gusleden Kadının Güzel Koku Sürünmesi Bâbı.....	266
13- Kadın Hayızdan Nasıl Temizlenir Babı	267
14- Kadının Hayızdan Dolayı Gusletmesi Bâbı.....	267
15- Hayızdan Dolayı Gusleden Bir Kadının Saçlarını Taraması Bâbı.....	268
16- Hayızdan Dolayı Gusleden Kadının Saçının Örgüsünü Çözmesi Bâbı....	268

17- Allah Azze Ve Celle'nin: «Sizleri Yaradılışı Belli Belirsiz Bir Parça Etten Yarattık» Kavlinin Tefsiri Bâbı	269
18- Hayızlı Bir Kadın Hac Ve Umre İçin Nasıl İhrama Girer	270
19- Hayızın Başlangıcı ve Bitişi Bâbı	271
20- Hayızlı Bir Kadın, Hayız Müddetince Kılmadığı Namazlarını Kaza Etmez Bâbı	272
21- Hayız Elbisesini Giyinmiş Olduğu Halde, Hayızlı Hanımıyla Beraber Uyumak Bâbı	273
22- Temiz Elbisesi Dışında, Kendisine Hayız Elbisesi Edinen Kadın	273
23- Kadın Hayızlı Bile Olsa Bayram Namazlarına Katılır Bâbı	274
24- Bir Ay İçinde Üç Kere Hayız Bâbı	275
25- Hayız Günleri Dışında Sarı ve Boz Renginde Sıvı Gelmesi Bâbı	276
26- İstihaze Damarı Bâbı	277
27- İfada Tavafından Sonra Hayız Olan Kadın Bâbı	277
28- İstihazeli Bir Kadın, Temizliği Görmesi (Yani Hayız Kanı ve İstihaze Kanını Birbirinden Ayırt Etmesi) Bâbı	278
29- Nifazlı İken Ölen Bir Kadına Kılınan Cenaze Namazı ve Bu Namazın Sünneti Bâbı	279

7- TEYEMMÜM KİTABI

1- Teyemmümle ilgili Ayet-i Kerime Bâbı	281
2- Bir Kimse, Su ve Toprak Bulamadığı Zaman Bâbı	283
3- Namazın Vaktinin Çıkması Korkusu ve Su Bulamamasından Dolayı Hazarda (seferde olmadığı halde) Teyemmüm Etmek Bâbı	284
4- Teyemmüm Eden Bir Kimse, (Ellerini Temiz Toprağa Vurduktan Sonra) Elleri Üfürür mü? Bâbı	285
5- Teyemmümde (Vacip Ve Yeterli Olan) Yüz Ve Elleri (Meshetmektir)	285
6- Su Bulunmadığında Temiz Toprak, Bir Müslümanın Abdest Suyu Yerine Geçer Bâbı	287
7- Cünüp Olan Bir Kimse Hastalanmaktan, Ölmekten Veya Susuzluktan Korkarsa Teyemmüm Eder Bâbı	291
8- Teyemmüm Alırken Eli Toprağa Bir Kere Vurmak Bâbı	292
9- Bâb	294

8- NAMAZ KİTABI

1- İsrâ Gecesinde Namaz Nasıl Farz Kılındı? Bâbı	295
2- Namaz Kılarken Avret Yerlerinin Örtülmesinin Vücubiyeti ve Bir Bez Parçasına Bürünerek Namaz Kılan Kimse Bâbı	299
3- Namazda İzarnı Ensesine Bağlama Bâbı	300
4- Bir Kumaş İçinde Ona Bürünerek Namaz Kılmak Bâbı	301
5- Namazda Omuzların Örtüleceği Bâbı	304
6- Namaz Kılacağı Zaman Kumaş Dar Olursa (Ne Yapar?) Bâbı	304

7- Şamlı Kâfirler Tarafından Yapılmış ve Şam'a Özel Bir Cübbe İçinde Namaz Kılmak Bâbı.....	305
8- Namazda ve Namaz Dışında Çıplak Olmanın Kerâhiyyeti Bâbı	306
9- Çömlek, Sirval (Don), Kısa Don ve Kaftan İçinde Namaz Kılmak	307
10- (Namaz Dışında) Avret Mahallinden Örtünmesi Gereken Yerler	308
11- Ridasız Namaz Kılmak Bâbı	309
12- Baldırın Hükmü Hakkında Zikrolunanlar Bâbı	310
13- Kadın Kaç Parça Kumaş İçerisinde Namaz Kılar? Bâbı	312
14- Üzerinde Motifleri Bulunan Bir Elbise İçinde Namaz Kılmak Ve Namaz Kılarken O Motiflere Bakmak Bâbı	313
15- Üzerinde Haç İşareti Veya Resim Bulunan Elbise İçinde Namaz Kılan Birinin Namazı Bozulur mu? Ve Bu Türden Yasaklanan Şeyler.....	314
16- İpekten Bir Kaftan İçinde Namaz Kılan Sonra Onu Çıkaran Kimse	314
17- Kırmızı Elbiseyle Namaz Kılmanın Cevazı Bâbı	315
18- Evlerinin Damlarında, Minberde Ve Tahta Üzerinde Namaz Kılmanın Cevazı Bâbı	315
19- Namaz Kılanın, Secde Ettiğinde, Elbisesinin Hanımına Değmesi	318
20- Hasır Üzerinde Namaz Kılmak Bâbı	318
21- Seccade Üzerinde Namaz Kılmak Bâbı.....	319
22- Döşek Üzerinde Namaz Kılmak Bâbı	319
23- Sıcaklığın Şiddetinden Dolayı Elbise Üzerine Secde Etmek Bâbı	321
24- Ayakkabılarla Namaz Kılmak Bâbı	321
25- Mestlerle Namaz Kılmak Bâbı.....	322
26- Namazında Secdesini Tamamlamayan Kimse Bâbı.....	323
27- Bâb: Secdede Elleri Açıp Yanlardan Uzaklaştırmak	323

Kibleye Yönelme Bâbları

28- Kibleye Yönelmenin Fazileti Bâbı.....	324
29- Medine, Şam Ve Meşrik Ehlinin Kiblesi Bâbı.....	325
30- Bakara:185 Kavli Bâbı:	326
31- Seferde veya Hazarda Nerede Olursa Olsun Namazında Kâbe'ye Yönelmesi Bâbı	328
32- Kibleden Başka Tarafa Yönelince Namazı hükmü Bâbı	330
33- Mescidden Tükürüğü El İle Kazımak Bâbı	332
34- Mescidden Sümüğü Çakıl Taşı İle Kazımak Bâbı	333
35- Namazda İken Kimse Sağ Tarafına Tükürmesin Bâbı.....	334
36- Namaz Kılan Birisi Soluna Veya Sol Ayağının Altına Tükürsün	335
37- Mescide Tükürmenin Kefareti Bâbı.....	335
38- Mescidde Tükürüğün Gömülmesi Bâbı	336
39- Tükürük Kendisine Galebe ettiği Zaman Onu Elbisesinin Bir Tarafına Alsın.....	336
40- İmamın, İnsanların Namazı Tam Yapmalarını Terk Etmeleri Sebebiyle	

Onlara Nasihat Etmesi ve Kıblenin Zikri Bâbı	337
41- Falan Oğullarının Mescidi, Denilir mi? Bâbı	338
42- Mescidde Bir Şeyi Bölmek ve Hurma Salkımını Asmak Bâbı	338
43- Mescidde İken Yemeğe Davet Eden Ve Orada İken Ona İcabet Eden Kimse Bâbı.....	340
44- Erkek Ve Kadınların Mescidde Lanetleştirmeleri Ve Aralarında Hükmetmek Bâbı	340
45- Misafir Namazı Nasıl ve Nerde Kılar?	341
46- Evlerde Mescitler Edinmek Bâbı	341
47- Mescide Ve Diğerlerine Sağ Ayak İle Girmek Bâbı	343
48- Cahiliye Müşriklerinin Kabirlerinin Kazılıp Yerlerine Mescidler Edinilir mi?	344
49- Koyun Ağullarında Namaz Kılmak Bâbı	346
50- Develerin Bulunduğu Yerlerde Namaz Kılmak Bâbı.....	346
51- Önünde Ocak, Ateş Veya Müşriklerin Taptıkları Başka Şeyler Olduğu Halde Allah'ın Rızasını İsteyerek Namaz Kılan Kimse Bâbı	347
52- Kabir Bulunan Yerlerde (Kabirlikte) Namaz Kılmanın Kerahiyeti Bâbı	347
53- Allah'ın Yerin Dibine Geçirdiği ve Üzerlerine Azâb İndirdiği Kavimlerin Mekânlarında Namaz Kılmanın Hükümü Bâbı	348
54- Hristiyanların Kiliselerinde Kılınan Namaz Bâbı.....	348
55- Bâb	349
56- Rasûlullahın "Bana yeryüzü, mescid ve temizleyici kılındı" Kavli	350
57- Kadının Mescidde Uyuması Bâbı	351
58- Erkeklerin Mescidde Uyumalarının Cevâzı Bâbı	352
59- Yolculuktan Döndüğünde Mescidde Namaz Kılmak Bâbı	354
60- Mescide Girdiğinde (Oturmadan Önce) İki Rekât Namaz Kılınması	354
61- Mescidde Meydana Gelen Hades Bâbı	355
62- Mescid-i Nebevi'nin İnşa Edilmesi Bâbı.....	355
63- Mescidin İnşasında Yardımlaşma Bâbı	357
64- Mescidin Yapımında İnşaat Ustasından ve Minberin Yapılacağı Tahta Parçası Hususunda Marangozdan Yardım istemek Bâbı	358
65- Mescid İnşa Eden Kimsenin Fazileti Bâbı.....	359
66- Okuyla Mescidden Geçen Birinin, Onun Ucundaki Sivri Demiri Tutarak Geçmesi Bâbı	359
67- Mescidden Geçmenin Cevazı Bâbı	360
68- Mescidde Şiir Okumanın Hükümü Nedir? Bâbı	360
69- Yanlarında Mızrak Taşıyanların Mescide Girmelerinin Cevazı Bâbı	361
70- Mescidde Minber Üzerinde Yapılan Alışverişin Zikri Bâbı	362
71- Mescidde Borçlu Kimsenin Borcunu Ödemesini İstemek ve Borçluyu (Borcunu Ödeyene Kadar) Bırakmamak Bâbı.....	363
72- Mescidi Süpürmek ve Orada Bulunan Çabut, Paçavra, Çöp Ve Ağaç	

Kırıntılarını Toplamak Bâbı	363
73- Mescidde İçki Ticaretinin Haram Kılındığının Zikri Ve Hükümlerinin Açıklanmasının Cevazı Bâbı	364
74- Mescid İçin Hizmet Verenler Bâbı.....	365
75- Borçlunun Ve Esirin Mescidde Bağlanması Bâbı	365
76- Kâfir, Müslüman Olduğunda Gusletmesi Ve Yine Esirin Mescidde Bağlanması Bâbı	366
77- Mescidde Hasta Ve Başkaları İçin Çadır Kurmanın Cevazı Bâbı	367
78- Bir Hâcete Binâen Mescide Deve Girdirmek Bâbı	367
79- Bâb	368
80- Mescidde Açılan Küçük Kapı Ve Mescidden Gelip Geçme Bâbı	369
81- Kâbe ve Diğer Mescidler İçin Kapılar Yapılıp Kilitlenmesi Bâbı.....	370
82- Müşrik Birinin Mescide Girmesi Bâbı.....	371
83- Mescidde Sesi Yükseltme Bâbı	372
84- Mescidde İlim Halkaları Kurmak ve Oturmak Bâbı	373
85- Mescidde Sırt Üstü Yatıp Ayakları Uzatmak Bâbı.....	375
86- İnsanlara Zarar Vermeden Yolda Mescid Bina Etmek Bâbı	375
87- Çarşıda Bulunan Mescidde Namaz Kılmak Bâbı	376
88- Mescidde ve Başka Yerlerde Parmakları Birbirine Geçirmek Bâbı	377
89- Mekke ile Medine Arasındaki Mescidler ve Rasûlullahın Namaz Kıldığı Ancak Mescid Yapılmayan Yerler Bâbı.....	379

Namaz Kılan Birinin Sütresi Bâbları

90- İmamın Sütresi, Arkasındaki Cemaatin Sütresidir Bâbı	384
91- Namaz Kılan Bir Kimse İle Sütresi Arasındaki Mesafe Ne Kadar Olmalı Bâbı	386
92- Yere Dikilen Mızrağa Doğru Namaz Kılmak Bâbı	387
93- Kısa Bir Mızrağa Doğru Namaz Kılmak Bâbı	387
94- Mekke ve Mekke Dışında Sütre Edinmek Bâbı	388
95- (Mescidde Bulunan) Sütuna Doğru Namaz Kılmak Bâbı	388
96- Cemaat Olmadığı Zaman Tek Başına İken İki Direk Arasında Namaz Kılmak Bâbı	389
97- Bâb	391
98- Binite, Deveye, Ağaca ve Semere Doğru Namaz Kılmak Bâbı	391
99- Yatağa Doğru Namaz Kılmak Bâbı	392
100- Namaz Kılanın Önünden Geçmesini Engellemesi Bâbı	392
101- Namaz Kılanın Önünden Geçen Kimsenin Kazanacağı Günah Bâbı	394
102- Kişinin, Namaz Kılan Arkadaşıyla Yüz yüze Gelmesi Bâbı	394
103- Uyuyan Bir Kimsenin Arkasında Namaz Kılmak Bâbı.....	395
104- Kadının Arkasında Nafile Namaz Kılmak Bâbı	396
105- Namazı Hiçbir Şey Kesmez, Diyen Kimse Bâbı.....	396
106- Kişinin, Namaz Esnasında küçük Bir Kızı Omzunda Taşması	397

107- Hayızlı Bir Kadının Bulunduğu Yatağa Doğru Namaz Kılmak	398
108- Bir Kimse Secde Esnasında, Secde Edebilmek İçin Eliyle Hanımına Dokunabilir mi?	399
109- Bir Kadının, Namaz Kılan Birine Eza Veren Bir Şeyi Atması Bâbı	399

9- NAMAZ VAKİTLERİ KİTÂBİ

1- Namazın Vakitleri ve Fazileti Bâbı	403
2- Allah Teâlâ'nın: «Namazı dosdoğru kılın...» (Rûm: 31) Kavli Bâbı.....	404
3- Namazı Kılmak Üzere Beyat Etmek Bâbı.....	405
4- Namaz Günâhlara Keffârettir Bâbı	406
5- Namazı Vaktinde Kılmanın Fazileti Bâbı	407
6- Beş Vakit Namaz Günâhlara Keffârettir Bâbı	408
7- Namazı Kendi Vaktinde İhmal Etmek Bâbı.....	409
8- Namaz Kılmakta Olan Kimse Rabbine Münacât Eder	410
9- Sıcaklığın Çok Olduğu Zaman Öğle Namazını Serinliğe Ertelemek	411
10- Seferde İken de Öğle Namazını Serinliğe Bırakmak Bâbı	413
11- Öğle Namazı Vakti Bâbı.....	413
12- Öğle Namazını, İkinci Namazının İlk Vaktine Kadar Geciktirmek	416
13- İkinci Namazının Vakti Bâbı	416
14- Özü Olmaksızın İkinci Namazını Câiz Olan Vaktinden Geciktiren Kimse Bâbı	419
15- İkinci Namazını Terk Eden Birinin Hükmü Nedir? Bâbı	420
16- İkinci Namazının Fazileti Bâbı	420
17- Güneşin Batmasından Önce İkinci Namazından Bir Rekât İdrak Eden Kimse Bâbı.....	421
18- Akşam Namazının Vakti.....	423
19- Akşam (el-Mağrib) Namazına el-İşâ Denmesinden Hoşlanmayan Kimse Bâbı.....	425
20- el-İşâ ve el-Ateme'nin (Yatsı Namazının) Zikri ve el-Ateme İsmi Daha Geniş Manada Gören Kimse Bâbı	426
21- İnsanlar Toplandıklarında ve Geç Kaldıklarında Yatsı Namazının Vakti Bâbı.....	427
22- Yatsı Namazının Fazileti Bâbı	428
23- Yatsı Namazından Önce Uyumanın Kerih Görülmesi Bâbı	429
24- Kendisine Uyku Galebe Çalan Birinin Yatsı Namazından Önce Uyuması Bâbı	429
25- Yatsı Namazının Vakti Gece Yarısına Kadardır Bâbı	432
26- Sabah Namazının Fazileti Bâbı	432
27- Sabah Namazının Vakti Bâbı	433
28- Güneş Doğmadan Önce Sabah Namazından Bir Rekâta Ulaşan Kimse Bâbı.....	435
29- Namazdan Bir Rekâta Ulaşan Kimse Bâbı	435

30- Sabah Namazından Sonra Güneş Yükselineceye Kadar Namaz Kılmanın Hükümü Nedir?	436
31- Namaz Kılan Kimse, Kılacağı Namaz İçin Güneşin batışından Önceki Vakti Seçmez	438
32- İkinci ve Sabah Namazından Sonraki Vakit Dışında Diğer Vakitlerde Namaz Kılmayı Kerih Görmeyenler Bâbı	439
33- Kılınmayan Namazların İkinci Namazından Sonra Kılınması Bâbı	440
34- Bulutlu Bir Günde Namazı İlk Vaktinde Kılmak Bâbı	441
35- Namazın Vaktinin Çıkmasından Sonra Ezan Okumak Bâbı	442
36- Vakti Geçtikten Sonra İnsanlara Cemaatle Namaz Kıldırın Kimse	443
37- Kim Bir Namazı kılmayı Unutursa, Onu Hatırladığında Kılsın. O Namazdan Başkasını İade Etmez Bâbı	444
38- Vakti Geçen Namazların Sıra ile Edâ Edilmeleri Bâbı	444
39- Yatsı Namazından Sonra Konuşmanın Kerih Görülmesi Bâbı	445
40- Yatsı Namazından Sonra Hayırda Sohbet Etmek Bâbı	446
41- Misafir ve Aileyle Beraber Konuşmak Bâbı	447

10- EZAN KİTABI

1- Ezanın Başlangıcı Bâbı	451
2- Ezanın Lafızları İkişer İkişerdir Bâbı	452
3- Kad Kâmetis-Salâtu Lafzı Dışında Kâmetin Lafızları Birer Kere Söylenir Bâbı	453
4- Ezan Okumanın Fazileti Bâbı	454
5- Ezan Okunurken Sesin Yükseltilmesi Bâbı	454
6- Ezan Sesinin, Kan Dökülmesini Alıkoyması Bâbı	455
7- Müezzini Ezan Okurken İşittiğinde Ne Söyleneceği Bâbı	456
8- Ezandan Sonra Dua Etmek Bâbı	457
9- Ezan Okumak İçin Kura Çekmek Bâbı	457
10- Ezan Okuma Esnasında Konuşmak Bâbı.....	458
11- Kendisine Vaktin Girdiği Haber Verildiği Takdirde Âmâ Birinin Ezan Okumasının Cevazı Bâbı	459
12- Fecrin Doğuşundan Sonra Ezan Okumak Bâbı	459
13- Fecirden Önce Ezan Okumak Bâbı	460
14- Ezanla Kamet Arası Ne Kadardır ve Kameti Kimin Bekleyeceği.....	462
15- Namaz İçin Kamet Getirilmesini Bekleyen Kimse Bâbı.....	462
16- Her Ezanla Kamet Arasında Dileyen Kimse İçin Namaz Vardır.....	463
17- Seferde İken Bir Tek Müezzin Ezan Okusun Diyen Kimse Bâbı	463
18- Soğuk ya da Yağmurlu Bir Gecede Namazların evlerde kılınması	464
19- Müezzin Ezan Okurken, Ağzını Sağa Sola Döndürür mü? Ezan Okurken Sağa Sola Döner mi?	467
20- Namazın Vakti Geçti Diyen Kimse Bâbı	467
21- Kişi Namaza Koşarak Gitmez. Ancak Sükûnet ve Vakâr İçinde	

Namaza Gelir	468
22- Namaz İçin Kamet Getirildiği Esnada İmamı Gördüklerinde İnsanlar Ne Zaman Ayağa Kalkarlar?	469
23- Kişi Namaza Aceleyle Koşmaz. Ancak Sükûnet ve Vakâr İçinde Namaza Kalkar	469
24- Ezan Okunduktan Sonra Bir Kimse Zarurettten Dolayı Mescid'den Çıkar mı?	470
25- İmam, Cemaata: Ben Dönene Kadar Yerinizde Bekleyin, Dediğinde Cemaat İmamın Geri Gelmesini Bekler	471
26- Kişinin Biz Namaz Kılmadık Sözü Bâbı	471
27- Namaz İçin Kâmet Getirildikten Sonra Kendisine Bir İhtiyaç Hâsıl Olan İmam Bâbı	472
28- Namaz İçin Kâmet Getirildiğinde Konuşmak Bâbı	472
29- Namazı Cemaatle Kılmanın Vücûbiyeti Bâbı	473
30- Cemaatle Namaz Kılmanın Fazileti Bâbı	474
31- Sabah Namazını Cemaatle Kılmanın Fazileti Bâbı	475
32- Öğle Namazını İlk Vaktinde Kılmanın Fazileti Bâbı	476
33- Namaz İçin Mescide Giderken Atılan Her Adımdan Dolayı Ecre Ulaşmayı Taleb Etmek Bâbı	478
34- Yatsı Namazını Cemaatle Kılmanın Fazileti Bâbı	479
35- İki Kişi ve Daha Fazlasının Cemaat Olacağı Bâbı	479
36- Mescidde Oturup Cemaatle Namaz Kılmayı Bekleyen Kimse ve Mescidlerin Fazileti Bâbı	480
37- Mescide Gidip Gelen Kimsenin Fazileti Bâbı	481
38- Namaz İçin Kamet Getirildiğinde Farz Olan Namazdan Başka Namaz Kılınmaz	482
39- Hastayı, Cemaatle Namaz Kılmaya Teşvik Etmek Bâbı	483
40- Yağmur ve Bir Mazerete Binâen Namazın Evde Kılınmasına Ruhsat Verilmesi Bâbı	485
41- Mazeret dahi Olsa Cuma kılınır ve Hutbe Verilir babı	486
42- Sofra ortaya konur, Namaz İçin de Kamet Getirilirse Hangisi Yapılır	487
43- İmam, Elinde Yiyecek Bir Şey Varken Namaza Çağrıldığında Ne Yapmalı?	489
44- Ailesinin İhtiyaçlarıyla Meşgul Olan Birinin, Namaz İçin Kamet Getirildiğinde Evinden Çıkması Bâbı	490
45- İnsanlara, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Namazını ve Sünnetlerini Öğretmek Maksadıyla Namaz Kıldırın Kimse Bâbı	490
46- İlim ve Fazilet Ehli, Diğerlerine Nazaran İmam Olmaya Daha Çok Hak Sahibidirler	491
47- Bir Sebebe Binâen İmamın Yanında Duran Kimse Bâbı	495
48- Kişi İmamlık Yapmak İçin Mihraba Dursa, Ardından da Asıl İmam Gelse, Birinci İmam Geri Çekilse de Çekilmese de Namazı Geçerlidir ..	495

49- Kur'ân okumada Eşit Olduklarında, Yaşça Büyük Olanı İmam Olur	497
50- İmam, Bir Topluluğu Ziyaret Ettiğinde Onlara İmam Olup Namaz Kıldırır	498
51- İmam, Ancak Kendisine Uyulması İçin İmam Yapılmıştır	498
52- İmamın Arkasında Namaz Kılanlar Ne Zaman Secde Ederler Babı	502
53- İmamdan Önce Başını Secde'den Kaldıran Kimse'nin Kazanacağı Günah Bâbı.	503
54- Köle ve Azâd Edilmiş, Artık Köle Olmayan Birinin İmamlığı Bâbı.....	503
55- İmam Namazı Tam Olarak Kıldırmadığı ve Arkasındaki Cemaatte Tam Olarak Kılarsa (Ne Olur?)	504
56- Bidat Ehli ve Fitneye Düşen Birinin İmam Olması Bâbı	505
57- İki Kişi Olup Birisi İmam Olduğunda Diğeri İmamın Sağ Tarafında Durur.	506
58- Bir Kimse İmamın Sol Tarafına Durursa, İmam Onu Alıp Sağ Tarafına Geçirir ve Bu Hareket Onun Namazını Bozmaz.	506
59- İmam, İmam Olmaya Niyet Etmişken, Bir Topluluk Gelip O'nu İmam Yapmaları	507
60- İmam Namazda Kıraâtı Uzatıldığında, Cemaatten Hacet Olan Birinin Namazdan Çıkıp Tek Başına Namaz Kılması Bâbı.....	508
61- İmamın Kıyamını Hafif Tutup, Rûku ve Secdeyi Tam Yapması Bâbı	509
62- Kişi Tek Başına Namaz Kıldığında, Namazını Dilediği Kadar Uzatır	509
63- Namazda Kıraatı Uzatın İmamı Şikâyet Eden Kimse Bâbı	510
64- Namazı Hafifletme ve Tam olarak Kılmak Bâbı	511
65- Çocuğun Ağlamasından Dolayı Namazı Hafif Tutan Kimse Bâbı	512
66- Bir Kimse Namazı Cemaatle Kılıp Sonra'da Bir Topluluğa İmam Olması Bâbı	513
67- İmamın Tekbirlerini Yani Allahu Ekber Sözlerini Cemaata Duyuran Kimse Bâbı	514
68- İmamın Tekbirlerini Cemaate Duyuran Kimse İmama Uyar. İnsanlarda İmama Uymuş Olan O Kimseye Uyarlar.....	515
69- İmam, Namazında Şüpheye Düşerse, İnsanların Sözüünü Alır mı?	517
70- İmam Namazda Ağladığında Namazı Bozulur mu, Bozulmaz mı?.....	518
71- Namaz İçin Kamet Getirildiği Esnasında ve Sonrasında Safların Düzeltilmesi Bâbı.....	519
72- Safların Düzeltilmesi Esnasında İmamın Yüzünü İnsanlara Dönmesi	519
73- Birinci Saf Bâbı	520
74- Safların Düzgünlüğü Namazın Tamamındandır.....	521
75- Safları Tamamlamayan Kimsenin Kazanacağı Günah Bâbı	521
76- Safta İken Tutarak Ayağı Ayağa, Omuzu Omuzla Birleştirmek Bâbı.....	522
77- İmamın Sol Tarafına Duran Kişiyi İmamın Sağ Tarafına Getirmesinin Hükümü Babı.....	523
78- Kadın Tek Başına Saf Olur	523

79- İmamın ve Mescidin Sağ Tarafında Durmak Bâbı	524
80- İmam ile Cemaat Arasında Duvar veya Perde Varsa	524
81- Gece Namazı Bâbı	525
Namazın Kılınış Şekilleri Bâbları	
82- Namaza Başlarken Tekbir Getirmenin Yani Allahu Ekber Demenin Vücûbiyeti Bâbı	527
83- Namaza Başlarken İlk Tekbirde Elleri Kaldırmak Bâbı	529
84- Tekbir Getirdiğinde, Rükûya Varırken ve Rükûden Kalkarken Ellerin Kaldırılması Bâbı	529
85- Namaz Esnasında Eller Nereye Kadar Kaldırılır Bâbı	530
86- İkinci Rekâtın Yani Teşehhüden Kalkarken Elleri Kaldırmak	531
87- Namazda Kıyamda İken Sağ Eli Sol Elin Üzerine Koymak Bâbı	531
88- Namazda Huşû Bâbı	532
89- İftitah Tekbirinden Sonra Ne Denir? Bâbı	533
90- Bâb	534
91- Namazda İmama Doğru Bakmak Bâbı	535
92- Namazda Gökyüzüne Bakmak Bâbı	537
93- Namazda Sağa Sola Bakmak Bâbı	537
94- Namazda İken Sağa ve Sola Bakılır mı?	538
95- Yolculukta ve Hazarda, Açıkta ve Gizli Okunan Namazların Hepsinde İmam ve Cemaatin Kıraatının Vücûbiyeti Bâbı	539
96- Öğle Namazında Kıraat Bâbı	542
97- İkinci Namazında Kıraat Bâbı	543
98- Akşam Namazında Kıraat Bâbı	544
99- Akşam Namazında Kıraatı Açıkta Okumak Bâbı	545
100- Yatsı Namazında Kıraatı Açıkta Okumak Bâbı	545
101- Yatsı Namazında, İçinde Tilavet Secdesi Bulunan Süreyi Okumak	546
102- Yatsı Namazında Kıraat Bâbı	546
103- Yatsı Namazının İlk İki Rekâtını Uzatıp Son İki Rekâtını Kısaltma	547
104- Sabah Namazında Kıraat Bâbı	547
105- Sabah Namazının Kıraatının Açıkta Okunması	549
106- Kıraatta Süre Terkibi Yoktur Babı	551
107- Son İki Rekâtta Sadece Fatıha Süresi Okunur Bâbı	553
108- Öğle ve İkinci Namazında İmamın Okuduğu Âyeti İştirtmesi	553
109- Sırrı Kılınan Namazda İmamın Okuduğu Âyeti İştirtmesi Bâbı	554
110- Bütün Namazların Birinci Rekâtı Uzatılır Bâbı	554
111- İmamın Âmin Sözüünü Açıkta Söylemesi Bâbı	555
112- Amin Demenin Fazileti Bâbı	556
113- Cemaatin Âmin Sözüünü Açıkta Söylemeleri Bâbı	556
114- Safa Girmeden, Safın Gerisinde Rükû Eden Kimse Bâbı	557
115- Rükûda İken Tekbirlerinin Tamamlanması Bâbı	557
İÇİNDEKİLER	559

2. CİLT FİHRİSTİ

116- Secdede Tekbirin Tamamlanması Bâbı	5
117- Secdeden Kalkarken Tekbir Getirme Bâbı.....	6
118- Rükûda Avuçları Diz Kapakları Üzerine Koymak Bâbı	7
119- Rükû Tam Olarak Yapılmadığı Zaman? Bâbı	7
120- Rükûda İken Belin Dümdüz Olması Bâbı	8
121- Rükûyu Tamamlamanın Sınırı Bâbı.....	8
122- Rasûlullahın Rükûsünü Tam Yapmayana Namazını İade Etmesini Emretmesi Bâbı	9
123- Rükûda Yapılan Duâ Bâbı	10
124- Rükûdan Doğrulunca İmam ve Cemaat Ne Söyler Bâbı.....	10
125- Rükûda “Allahumme Rabbenâ lekel- hamd” Demenin Fazileti	11
126- Bâb	11
127- Rükûdan Doğrulunca Mutmain Olma Bâbı	12
128- Secdeye Tekbirle Birlikte Eğilmek Bâbı	14
129- Secde Etmenin Fazileti Bâbı	16
130- Secde de Pazuları Açmak ve Karnını Uyluklarında Uzaklaştırmak	19
131- Namazında Ayak Parmaklarının Uçlarını Kibleye Yönelmesi	20
132- Secdesini Tam Yapmadığı Zaman Bâbı	20
133- Yedi Kemik Üzere Secde Etme Bâbı	21
134- Burun Üstüne Secde Etmek Bâbı.....	22
135- Çamur İçinde İken Burnu Üzerine Secde Etmek Bâbı	22
136- Namazda İken Elbisenin Dügümlenmesi Ve Bağlanması Bâbı.....	23
137- Namaz Kılan Kimse Saçlarını Avuçlamaz Bâbı	24
138- Namaz Kılan Kişi Namaz Kılarken Elbisesini Toplamaz Bâbı.....	24
139- Secdede Dûa ve Tesbih Bâbı	25
140- İki Secde Arasında Bir Müddet Beklemek Bâbı	25
141- Secdede Kollar Yere Yapışacak Şekilde Yayılmaz Bâbı	27
142- Namazının Tek Rekâtında Olduğunda Dümdüz Oturup Sonra Ayağa Kalkan Kimse Bâbı	28
143- Rekâttan Doğrulurken Yer Nasıl Dayanılır	28
144- Namaz Kılan Kimse İki Secdeden Kalkarken Tekbir Alır.....	29
145- Teşehhüd Oturuşunda Uygulanan Sünnet Bâbı	30
146- Rasûlullahın İkinci Rekâttan Kalkıp Geriye Dönmediği İçin, Birinci Teşehhüdü Vacip Görmeyen Kimse Bâbı.....	32
147- Üç ve Dört Rekâtlı Namazlarda Birinci Oturuşta Teşehhüd Bâbı.....	32
148- Son Oturuşta Teşehhüd Bâbı	33

149- Namazda Selamdan Önce Dua Etmek Bâbı	34
150- Selamdan Önce Okunan Duânın Vâcib Olmadığı Bâbı	35
151- Namazını Bitirene Kadar Alnında ve Burnundaki (Çamur ve Su İzini) Eliyle Silmeyen Kimse Bâbı	36
152- Namazın Sonunda Selam Verme Bâbı	37
153- Cemaat, İmam Selam Verdiğinde Selam Verir	37
154- İmamın Selâmına Karşılık Selâmı Tekrar Etmeyen ve Namazın İki Selâmı ile İktifa Eden Kimse Bâbı	38
155- Namazdan Sonra Yapılan Zikirler Bâbı	39
156- İmam Selam Verince Yüzünü Cemaata Yönelir	41
157- Selamdan Sonra İmamın Mihrapta Bir Müddet Beklemesi Bâbı	43
158- İnsanlara Namaz Kıldırıktan Sonra Bir İhtiyacını Hatırlayan ve Boydan Boya Geçip Giden Kimse Bâbı	44
159- Namazdan Sonra Oturduğu Yerden Sağından ve Solundan Ayrılıp Uzaklaşan Kimse Bâbı.....	45
160- Çiğ Sarımsak, Soğan ve Pırasa Yiyen Kimse Hakkında Gelen Hadisler Bâbı.....	46
161- Çocuğun Abdest, Gusül ve Temizliğin Ne Zaman Vacib Olacağı, Cemaate ve saflarda Hazır Bulunmaları Bâbı	48
162- Kadınların Geceleyin ve Alaca Karanlıkta Mescide Çıkmaları.....	52
163- Âlim İmamın Kıyamını İnsanların Beklemesi Bâbı	53
164- Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları Bâbı.....	54
165- Sabah Namazından Sonra Kadınların Mescidden Hızlıca Ayrılmaları ve Mescide Az Bir Müddet Kalmaları Bâbı	55
166- Kadının, Mescide Gitmek İçin Kocasından İzin İstemesi Bâbı.....	56
167- Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları	56

11- CUMA NAMAZI KİTÂBİ

1- Cuma Namazı'nın Farz Oluşu Bâbı.....	59
2- Cuma Günü Gusletme'nin Fazileti Bâbı Çocukların Veya Kadınların Cuma Namazına Gelmeleri Gerekir mi?	60
3- Cuma Namazı İçin Güzel Koku Sürünmek Bâbı.....	61
4- Cuma Namazının Fazileti Bâbı	62
5- Bâb	62
6- Cuma Namazı İçin Yağ Kullanmak Bâbı.....	63
7- Cuma Namazına Giden Kimse Bulabildiği En Güzel Elbiseyi Giyinir	64
8- Cuma Günü Dişleri Misvaklamak Bâbı.....	65
9- Bir Başkasının Misvağıyla Misvaklanan Kimse Bâbı	66
10- Cuma Günü Sabah Namazında Ne Okunur Bâbı	67
11- Köy ve Şehirlerde Cuma Namazı Bâbı	67
12- Cuma Namazına Gelmeyen Kadın, Çocuk ve Diğer. Gusletmeleri	69
13- Bâb	71

14- Yağmurdan Dolayı Cuma Namazına Gelmemeye Ruhsat Verilmesi.....	72
15- Cuma Âyeti Gereğince Cuma Namazına Gelme Ve Kimlere Vâcip Olur? Bâbı	72
16- Cuma Namazının Vakti Bâbı	73
17- Cuma Günü Sıcaklık Şiddetlendiğinde	74
18- Allah Azze ve Cellenin “Allah’ın zikrine koşun” Kavli Bâbı	75
19- Cuma Günü Oturan İki Kişinin Arası Ayrılmaz Bâbı	77
20- Bir Kimse Cuma Günü Müslüman Kardeşini Oturduğu Yerden Kaldırıp O’nun Yerine Oturmaz.	77
21- Cuma Günü Cuma Namazı İçin Ezan Ne Zaman Okunur?.....	78
22- Cuma Günü Ezan Okuyan Müezzinin Kâmet Getirmesi Bâbı	79
23- İmam Minber Üzerinde Ezanı İşittiğinde, Ezan Lafızlarını Tekrarlar Bâbı.....	79
24- Ezan Okunması Esnasında İmamın Minber Üzerinde Oturması	80
25- Hutbe Vaktinde Ezan Okunması Bâbı	80
26- Minber Üzerinde Hutbe Vermek Bâbı	81
27- Hutbeyi Ayakta Vermek Bâbı.....	83
28- Hutbe Verirken İmamın Cemaate, Cemaatin de İmama Yönelmesi	83
29- Hutbede, Allah’ı Sena Ettikten Sonra “Emmâ Ba’du” (Bundan Sonra) Diyen Kimse Bâbı	84
30- Cuma Günü İki Hutbe Arasında Oturmak Bâbı.....	89
31- Cuma Günü Hutbeyi Dinlemek Bâbı.....	89
32- İmam, Hutbe Verirken Mescide Yeni Gelen Birine İki Rekât Namaz Kılmasını Emretmesi Bâbı.....	90
33- İmam Hutbe Verirken İki Rekât Namaz Kılan Kimse Bâbı	90
34- Hutbede Elleri Kaldırmak Bâbı	91
35- Cuma Günü Hutbede Yağmur Duası Bâbı.....	91
36- Cuma Günü İmam hutbe Verirken Susmak Bâbı.....	92
37- Cuma Gününde Duanın Kabul Edildiği Vakit Bâbı.....	93
38- Cuma Namazı Esnasında Cemaatin Bir Kısmı Ayrılıp Giderse, İmam ve Onunla Birlikte Kalanların Namazı Geçerli Olur.....	93
39- Cumadan Önce ve Sonra Namaz Kılmak Bâbı	94
40- Allah Teâlâ’nın Cuma: 10 Âyet-i Kerimesi Bâbı.....	95
41- Kaylûle (öğle uykusu) Cuma Namazından Sonradır Bâbı	96

12- KORKU KİTABI

1- Korku Namazı Bâbı	97
2- Korku Namazını Ayakta ve Binit Üzerinde Kılmak Bâbı	99
3- Korku Namazı Esnasında Müslümanların Birbirlerini Korumaları.....	99
4- Kalelerin Direnmesi (Mukavemeti) ve Düşmanla Karşılaşma Esnasında Namaz Bâbı.....	100
5- Düşman Peşinde Olanların ve Düşman Tarafından Kovalananların	

Binek Üzerinde ve İmâ ile Namaz Kılmaları Bâbı.....	101
6- Düşmanla Karşılaşıldığında Tekbir Getirmek ve Namaz Kılmak	102

13- İKİ BAYRAM NAMAZI KİTÂBİ

1- Ramazan ve Kurban Bayramları ve Bayramda Süslenmek Bâbı	105
2- Bayram Günü Mızrak ve Kalkanların Taşınması Bâbı	106
3- Müslümanların Bayramlarında Yapacakları Sünnetler Bâbı	107
4- Ramazan Bayramında Bayram Namazına Çıkmadan Önce Bir Şeyler Yemek Bâbı.....	108
5- Kurban Bayramında Yemek Yenilmesi Bâbı	108
6- Bayram Namazlarında Musallâya Çıkıldığında Minberin Olmaması	110
7- Bayram Namazına Yürüyerek ve Binek Üzerinde Gitmek ve Namazını Hutbeden Önce Ezan Okumadan ve Kâmet Getirmeden Kılmak	111
8- Bayram Namazından Sonra Hutbe Verilmesi Bâbı	113
9- Bayram Gününde ve Harem Bölgesinde Silah Taşımanın Mekruh oluşu ..	115
10- Bayram Namazına Erken Gelmek Bâbı	116
11- Teşrik (Yani Bayram) Günlerinde Salih Amel İşlemenin Fazileti	117
12- Mina Günlerinde ve Arafat'ta Giderken Tekbir Getirmek Bâbı	118
13- Bayram Gününde Kible Tarafına Dikilen Mızrağa Doğru Namaz Kılmak Bâbı.....	119
14- Bayram Gününde İmamın Önünde Mızrak Taşınması Bâbı	119
15- Kadınların ve Hayızlı Kadınların Musallaya Çıkmaları Bâbı	120
16- Çocukların Musallaya (Bayram Namazı Kılınan Yere) Çıkmaları	120
17- Bayram Hutbesi Esnasında İmamın Cemaate Yüzünü Dönmesi Bâbı	121
18- Bayram Namazı Kılınan Musallayı Belirlemek İçin İşâret Kullanmak ..	122
19- Bayram Gününde İmamın Kadınlara Nasihat Etmesi Bâbı	123
20- Bir Kadının Bayram Namazına Çıkacak Elbisesi Yoksa Ne Yapacağı	124
21- Hayızlı Kadınların Namaz Kılınan Yerden Uzak Durmaları Bâbı	126
22- Kurban Bayramında Kurbanın Musallada Kesilmesi Bâbı	126
23- Bayram Hutbesi Esnasında İmamın ve Cemaatin Konuşması ve İmama Hutbe Verirken Soru Sorulması Bâbı	126
24- Bayram Namazına Gittiği Yolu Değiştirip Başka Bir Yoldan Evine Geri Dönen Kimse Bâbı	128
25- Bayram Namazına Yetişemeyen Kimse İki Rekât Namaz Kılar	129
26- Bayram Namazından Önce ve Sonra Namaz Bâbı	130

14- VİTİR NAMAZI KİTÂBİ

1- Vitir Namazı Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı	131
2- Vitir Namazının Vakitleri Bâbı.....	133
3- Resûlullahın Vitir Namazı İçin Ailesini Uyandırması Bâbı.....	134
4- Kişinin Geceleyin Kılacağı En Son Namaz Vitir Namazıdır Bâbı	135
5- Binek Üzerinde Vitir Namazı Kılmak Bâbı	135

6- Yolculukta Vitir Namazını Kılmak Bâbı	136
7- Rükûdan Önce ve Sonra Kunut Yapmak Bâbı.....	136

15- YAĞMUR DUASI KİTÂBİ

1- Yağmur Duası ve Resûlullahın Yağmur Duasına Çıkması Bâbı	139
2- Resûlullahın “Kıtlık yıllarına çevir” Diye Beddua Etmesi Bâbı	139
3- İnsanların Kuraklık Zamanında İmamdan Yağmur Duası Etmelerini İstemeleri Bâbı	141
4- Yağmur Duasında Ridayı Ters Çevirmek Bâbı	142
5- Allah’ın Haramlarını İhlal Ettiklerinde, Rabbin Kullarından Kuraklıkla İntikam Alması Bâbı	143
6- Yağmur Duası’nın Büyük Mescidde Yapılması Bâbı	143
7- Kibleye Yönelmeksiz Cumada Cuma Hutbesinde Yağmur Duası Yapmak	145
8- Minber Üzerinde Yağmur Duası Bâbı	146
9- Yağmur Duasında Cuma Namazı ile Yetinen Kimse Bâbı	147
10- Çok Yağan Yağmur Sebebiyle Yollar Kesildiğinde Dua Etmek	148
11- Resûlullahın Cuma Günü Yağmur Duasında Ridasını Ters Çevirmediğinin Söylenmesi Bâbı	149
12- Halkın, İmama Yağmur Duası Etmesi İçin Yardım İstediklerinde, İmamın Yardım Teklifini Geri Çevirmemesi Bâbı	149
13- Kuraklık Zamanında Müşriklerin Müslümanlardan Yardım İstemeleri ..	150
14- Yağmur Çok Yağdığında “Üzerimize değil, çevremize yağdır” Diye Dua Etmek Bâbı.....	151
15- Ayakta İken Yağmur İsteme Duası Bâbı	152
16- Yağmur İsteme Namazında Kıraatın Açıkta Okunması Bâbı	153
17- Resûlullah Yağmur İsteme Duasında Sırtını İnsanlara Nasıl Döndü?	153
18- İstiska Namazı İki Rekâttır Bâbı	154
19- Yağmur Duası İçin Musallaya Çıkmak Bâbı	154
20- Yağmur Duasında Kibleye Yönelmek Bâbı	155
21- Yağmur Duasında İnsanların İmamla Beraber Ellerini Kaldırmaları	155
22- Yağmur Duasında İmamın Ellerini Kaldırması Bâbı.....	156
23- Bâb: Yağmur Yağdığında Ne Söylenir?	156
24- Yağmur Altında Bekleyip Sakallarından Yağmur Damlaları Akana Kadar İslanan Kimse Bâbı	157
25- Şiddetli Rüzgâr Estiğinde (Sözlü ve Fiilî Olarak Ne Yapılır?)	158
26- Resûlullahın “Ben rüzgârla yardım olundum” Sözü Bâbı.....	159
27- Deprem ve Kıyamet Alâmetleri Hakkında Söylenilenler Bâbı	159
28- Allah Teâlâ’nın Vâkıa: 82 Ayeti Kerimesi Bâbı	160
29- Yağmurun Ne Zaman Yağacağını Ancak Allah Bilir Bâbı	161

16- KÜSÛF ve HUSUF (GÜNEŞ ve AY TUTULMASI) KİTÂBİ

1- Güneş Tutulması (Küsûf) Namazı Bâbı.....	163

2- Güneş ve Ay Tutulmasında Sadaka Verilmesi Bâbı.....	165
3- Kûsûf Namazı İçin Namazda Hazır Bulunun Diye Nida Edilmesi	166
4- Güneş Tutulmasında İmamın Hutbe Vermesi Bâbı	166
5- Güneş Tutuldu Derken (Kesefet) (Hasefet) Kelimelerinden Hangisi Kullanılır ve Kıyame: 8 Ayeti Bâbı	168
6- Allah, Kullarını Güneş ve Ay Tutulmasıyla Korkutur Hadisi Bâbı	169
7- Güneş ve Ay Tutulmasında Kabir Azabından Allah'a Sığınma Bâbı	170
8- Kûsûf Namazında Secdenin Uzun Tutulması Bâbı	171
9- Kûsûf Namazının Cemaatle Kılınması Bâbı	172
10- Kûsûf Namazında Kadınların Erkeklerle Beraber Namaz Kılmaları	174
11- Güneş Tutulmasında Köle Azad Etmeyi Seven Kimse Bâbı	175
12- Kûsûf Namazının Mescidde Kılınması	175
13- Hiç Kimsenin Ne Ölümü Ne de Hayatı Sebebiyle Güneş Tutulması Meydana Gelmez Bâbı.....	177
14- Güneş Tutulmasında Allah'ı Zikretmek	178
15- Kûsûf (Güneş ve Ay Tutulması) Esnasında Dua Etmek Bâbı	179
16- İmamın Kûsûf Hutbesinde "Emma Ba'du" (Bundan Sonra) Demesi	179
17- Ay Tutulmasında Namaz Kılmak Bâbı.....	180
18- Kûsûf Namazında Birinci Rekât Daha Uzundur	181
19- Kûsûf (Güneş ve Ay Tutulması) Namazında Kıraatı Açıkta Okumak	181

17- KUR'ÂN'DA TİLAVET SECDELERİ KİTÂBİ

1- Kur'ân'da Tilâvet Secdeleri ve Sünneti Hakkındaki Rivayetler Bâbı.....	183
2- Secde Sûresinde Yapılan Tilâvet Secdesi Bâbı	183
3- Sâd Sûresinde Yapılan Tilâvet Secdesi Bâbı	184
4- Necm Sûresindeki Tilâvet Secdesi Bâbı	184
5- Müşrik Necis (Pis) ve Abdesti Olmadığı Hâlde Müslümanların Müşriklerle Beraber Secde Etmeleri Bâbı	185
6- Kur'ân'da Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Etmeyen Kimse Bâbı.....	186
7- İnşikâk Suresindeki Tilâvet Secdesi Bâbı	186
8- Tilâvet Secdesi Okuyan Kişinin Secdesine Uyarak Secde Eden Kimse	187
9- İmam Tilâvet Secdesi Ayeti Okuduğunda Mekânın Darlığı ve Secde Edenlerin Çokluğu Sebebiyle İnsanların İzdihamı Bâbı	187
10- Tilâvet Secdesini Allah Azze ve Celle'nin Vâcib Kılmadığı Görüşünde Olan Kimse Bâbı	188
11- Namazında Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Eden Kimse Bâbı	189
12- İzdihamdan Dolayı Tilâvet Secdesi Edecek Yer Bulamayan Kimse	190

18- NAMAZI KISALTARAK KILMAK KİTÂBİ

1- Namazı Kısaltmak Hakkında Gelen Rivayetler Ve Bir Yerde Kaç Gün Kalındığında Namazlar Kısaltılır?	191
2- Cemreleri Taşlama Günlerinde Minada Kılınan Namaz Bâbı	192

3- Resûlullahın Veda Haccında Mekke'de Kaç Gün İkâmet Etti?	193
4- Ne Kadarlık Mesafede Namaz Kısaltılır?	194
5- Bir Kimse Bulunduğu Yerleşim Yerinden Ayrılınca Namazlarını Kısaltarak Kılar	195
6- Yolculukta İken Akşam Namazının Üç Rekât Olarak Kılınması Bâbı	196
7- Binek Hangi Yöne Yönelirse Yönelisin Binek Üzerinde Nafile Namaz Kılınması Bâbı	197
8- Binek Üzerinde İma İle Namaz Kılmak Bâbı	198
9- Yolculukta İken Farz Namaz Kılınacağı Zaman Binitinden İnileceği	199
10- Merkeb Üzerinde Nafile Namaz Kılmak Bâbı	200
11- Yolculukta İken Farz Namazının Önünden ve Arkasından Nafile Namaz Kılmayan Kimse Bâbı	201
12- Yolculukta İken Farz Namazların Önünde Ve Arkasında Olmaksızın Nafile Namaz Kılan Kimse Bâbı	202
13- Yolculukta Akşam ve Yatsı Namazlarının Cem Edilerek (Birleştirilerek) Kılınması Bâbı	203
14- Yolculukta İken Akşam İle Yatsı Namazları Cem Edildiği Zaman Ezan mı Okunur, Yoksa Sadece Kâmet Getirmek Yeterli midir?	204
15- Bir Kimse Öğle Namazının Vaktinin Girmesinden Önce Yolculuğa Başlamışsa Öğle Namazını İkinci Namazının Vaktine Geciktirir	205
16- Bir Kimse, Öğle Namazının Vakti Girmişse, Öğle Namazını Kılar Sonra (Yolculuk İçin) Devesine Biner	206
17- Oturarak Namaz Kılan Kimse Bâbı	206
18- Bir Kimsenin Oturarak "İmâ İle Namaz Kılması Bâbı"	208
19- Oturarak Namaz Kılmayan Bir Kimse Yan Üzerine Uzanarak Namazını Kılar	208
20- Rahatsızlığı Sebebiyle Oturarak Namaz Kılan Bir Kimse, Namazı Esnasında İyileşirse Geri Kalan Namazını (Ayakta) Tamamlar	209

19- TEHECCÜD (GECE NAMAZI) KİTÂBİ

1- Geceleyin Teheccud Namazı Bâbı ve Allah Azze ve Celle'nin "Geceleyin de sana mahsus nâfile olmak üzere namaza kalk" Kavli	211
2- Gece Namazının Fazileti Bâbı	212
3- Gece Namazında Secdenin Uzun Olması Bâbı	213
4- Hasta Kimsenin Gece Namazını Terk Etmesi Bâbı	214
5- Resûlullahın (Ümmetini veya Müminleri) Vâcib Kılmaksızın Nafile ve Gece Namazına Teşvik Etmesi Bâbı	215
6- Resûlullahın Geceleyin Ayakları Şişinceye Kadar Namaz Kılması	217
7- Seher Vaktinde Uyuyan Kimse Bâbı	217
8- Sahur Yemeği Yiyip Sabah Namazını Kılana Kadar Uyumayan Kimse	219
9- Gece Namazında Kıyâmın Uzun Olması Bâbı	219
10- Resûlullahın Namazı Nasıldı? Geceleyin Kaç Rekât Namaz Kılardı?	220

11- Resûlullahın Gece Namazı, Uykusu ve Gece Namazından Neshedilen Kısım Bâbı	222
12- Geceleyin Kalkıp Gece Namazı Kılmayan Kimsenin Ensesine Şeytan Düğüm Atar Bâbı	223
13- Uyuyup da Namaz Kılmayan Kimsenin Kulağına Şeytan Bevletmiştir	224
14- Gecenin Sonunda Namaz Kılmak Ve Dua Etmek Bâbı	225
15- Gecenin Başında Uyuyan Ve Sonunu İbadetle Geçiren Kimse Bâbı	226
16- Resûlullahın Ramazan Ayında Ve Diğer Zamanlarda Gece Namazı Kılması Bâbı	226
17- Gece ve Gündüz Abdest Almanın Fazileti Ve Gece ve Gündüz Abdestten Sonra Namaz Kılmanın Fazileti Bâbı	227
18- İbadette Aşırıya Gitmenin Kerih Görülmesi Bâbı	228
19- Gece Namazını Sürekli Kılan Birinin Gece Namazını Kılmayı Terk Etmesinin Kerih Görülmesi Bâbı	229
20- Bâb	230
21- Geceleyin Uyanıp Namaz Kılan Kimsenin Fazileti Bâbı	230
22- Yolculukta Ve Mukim İken Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Kılmaya Devam Etmek Bâbı	233
23- Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Kıldıktan Sonra Sağ Taraf Üzerine Uzanmak Bâbı	233
24- Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşan ve Uzanmayan Kimse	234
26- Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşmak Bâbı	234
27- Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Muhafaza Etmek Ve Sabah Namazının Sünnetini Nafile Olarak İsimlendiren Kimse	235
28- Sabah Namazının Sünnetinde Ne Okunur?	235
25- Gece Ve Gündüz Kılınan Nafile Namazların İkişer Rekât Kılınacağı Şeklinde Gelen Rivâyetler Bâbı	236
29- Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz Bâbı	240
30- Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz Kılmayan Kimse Bâbı	241
31- Yolculukta Duhâ Namazı Bâbı	241
32- Duha Namazını Kılmayıp Terk Eden Ve Mübah Gören Kimse Bâbı	242
33- Mukim İken Duhâ Namazı Bâbı	243
34- Öğle Namazından Önce İki Rekât Namaz Kılmak Bâbı	244
35- Akşam Namazından Önce Namaz Bâbı	245
36- Nafile Namazları Cemaatle Kılmak Bâbı	246
37- Evde Nafile Namaz Kılmak Bâbı	249

20- MEKKE'DEKİ (MESCİD-İ HARAM) VE MEDİNE'DEKİ (MESCİD-İ NEBEVİ'DE) KILINAN NAMAZIN FAZİLETİ KİTÂBİ

1- Mekke'deki (Mescid-i Haram) Ve Medine'deki (Mescid-i Nebavi'de) Kılınan Namazın Fazileti Bâbı	251
2- Kuba Mescidi Bâbı	252

3- Her Cumartesi Kuba Mescidi'ne Gelen Kimse Bâbı.....	253
4- Kuba Mescidi'ne Yürüyerek Ve Bineklerle Gelmek Bâbı.....	253
5- Resûlullahın Kabri İle Minberi Arasındaki Yerin Fazileti Babı	254
6- Beytul-Makdis Mescidi (Mescid-i Aksa) Bâbı	255

21- NAMAZDA YAPILAN AMELLER KİTÂBI

1- Namazla Alakalı Olan Bir Meselede, Namazda İken Yardım İstemek	257
2- Namazda Yasaklanan Kelâm Bâbı	258
3- Erkeklerin Namazda İken Subhânallah ve Elhamdulillâh Demelerinin Câiz Olması Bâbı	259
4- Bilmeyerek Namazda İken Kimselerin Adını Söyleyen Veya Başkasına Selam Veren Kimse Bâbı	260
5- İmam Hata Yaptığı Zaman El Çırpma Kadınlara Mahsustur.....	261
6- Namazda İken Bir Sebebe Binaen Geriye Çekilen Veya İleriye Doğru Giden Kimse Bâbı.....	262
7- Bir Anne Namaz Kılmakta Olan Oğlunu Çağırdığında Annesine İcâbet Eder mi yoksa Etmez mi?	263
8- Namazda İken Çakıl Taşlarına Dokunmak Bâbı	264
9- Namazda İken Secde Etmek İçin Elbiseyi Yere Yaymak Bâbı	264
10- Namazda İken Yapılması Câiz Olan Ameller Bâbı	265
11- Namazda İken Binek Hayvanı Kaçarsa Ne Yapar?	266
12- Namaz İçindeyken Tükürmenin Ve Üfürmenin Olması Bâbı	267
13- Namazda Erkeklerden (İmamın Bir Hatasına Binâen) Bilmeyerek El Çırpan Kimsenin Namazının Bozulmayacağı Bâbı	269
14- Namaz Kılan Bir Kimseye “İleri Git” Veya “Bekle” Denilmesinde Bir Sakınca Yoktur.	269
15- Namazda İken Selam Alınmaz	269
16- Namazda İken Bir Sebebe Binaen Elleri Kaldırmak Bâbı	271
17- Namazda İken Elleri Belin Üzerine Koymak Bâbı	272
18- Bir Kimsenin Namazda İken Düşünmesi Bâbı	273

22- SEHV (NAMAZDA UNUTUP YANILMA) KİTÂBI

1- Farz Namazının İkinci Rekâtında Oturmayarak Kalktığında, Bu Yanılma Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	275
2- Kişi (Dört Rekâtlık Bir Namazı) Beş Rekât Kılarsa Ne Yapar?	276
3- Namaz Kılan Kimse İki Rekâtta Veya Üç Rekâtta Selam Verdiğinde Namaz Secdesi Gibi Veya Daha Uzun Olarak İki Kere Secde Eder	277
4- Namazda Selamdan Sonra İki Sehv Secdesi Yapıp Teşehhüd Okuyan Kimse Bâbı.....	277
5- İki Sehv Secdesinde Tekbir Alan Kimse Bâbı	278
6- Namaz Kılan Kimse Üç Rekât mı Yoksa Dört Rekât mı Kıldığını Bilmezse Oturduğu Hâlde İki Kere Secde Eder.....	280

7- Farz Ve Nafile Namazlarda Yanılmak Bâbı.....	280
8- Namaz Kılarken, Kendisiyle Konuşulduğunda, Namaz Kılan Kişi Bunu İşitip Eliyle İşâret Ederse Namazı Bozulmaz	281
9- Namazda El ile İşâret Etmek Bâbı.....	283

23- CENAZELER KİTABI

1- Cenazeler Hakkında Ve Son Sözü “Lâ ilahe illallâh” Olan Kimse Bâbı....	287
2- Cenazelere İştirak Etme Emri Bâbı	288
3- Ölümünden Sonra, Kefene Sarıldığında Ölünün Yanına Girmek Bâbı	289
4- Bir Kimse, Ölü Sahiplerine Ölüm Haberini Verir Bâbı.....	292
5- Cenazeyi Bildirmek Bâbı	293
6- Çocuğu Ölüp de Allah’ın Rızasını Umarak Sabredenin Fazileti	294
7- Bir Erkeğin, Kabrin Başındaki Bir Kadına “Sabret” Demesi Bâbı	296
8- Su ve Sıdr ile Ölüyü Yıkamak Ve Abdest Aldırmak Bâbı.....	296
9- Ölünün Tek Sayıda Yıkanmasının Müstehab Olması Bâbı	297
10- Ölüyü Yıkamaya Sağ Tarafından Başlanır.....	298
11- Ölüyü Yıkamaya Abdest Yerlerinden Başlamak Müstehaptır Bâbı.....	298
12- Kadın, Erkek İzarıyla Kefenlenir mi?	299
13- Ölüyü Son Yıkamada Kâfûr Kullanılır Bâbı	299
14- Ölü Kadını Yıkamadan Önce Saç Örgüsünü Çözmek Bâbı	300
15- Bâb: Ölü Nasıl Kefenlenir?	301
16- Ölü Kadının Saçı Üç Bukle Yapılır Bâbı.....	302
17- Ölü Kadının Saçları Arkasına Atılır	302
18- Kefen İçin Beyaz Kumaşlar Kullanılması Bâbı.....	303
19- Ölüyü İki Parça Kumaş İle Kefenlemek Bâbı	303
20- İhramlı İken Ölen Kimse Dışında Ölü için Güzel Koku Kullanmak	304
21- İhramlı İken Ölen Bir Kimse Nasıl Kefenlenir?	304
22- Azâba Engel Olsun ya da Olmasın Gömlek İçinde ve Gömlek Olmaksızın Başka Bir Kumaşla Kefenlenmek Bâbı	305
23- Gömleksiz Kefenlemek Bâbı	306
24- Başlık Olmadan Kefenlemek Bâbı.....	307
25- Kefen, Ölünün Anaparasından Temin Edilir	307
26- Kefenlemek İçin Bir Parça Kumaştan Başkası Yoksa Ne Yapılır?	308
27- Kefenlemek İçin Sadece Başını Veya Ayağını Örtecek Bir Kumaştan Başka Bir Şey Bulunamazsa Onunla Başı Örtülür.....	309
28- Resûlullah Zamanında Kefen Hazırlayan Ve Bu İş Kendisinden İnkâr Olunmayan Kimse Bâbı	310
29- Kadınların Cenazeye İştirak Etmeleri Bâbı	311
30- Bir Kadının, Kocasını Dışında Ölen Bir Kimse Üzerine Süslenmeyi Terk Etmesi Bâbı	311
31- Kabirleri Ziyaret Etmek Bâbı.....	313
32- Resûlullahın “Ölü, Ailesinin O’nun Üzerine Ağlaması Sonucu Azab	

Olunur" Sözü Bâbı	314
33- Ölü Üzerine Bağıra-Çağıra Ağlamanın Mekruh Olması Bâbı.....	319
34- Bâb	320
35- Yakaları Yırtan Bizim Sünnetimiz ve Yolumuz Üzere Değildir	321
36- Resûlullahın, Sa'd İbnu Havle'nin Ölümünden Dolayı Acı Duyup Üzülmesi Bâbı	321
37- Başına Gelen Bir Musibetten Dolayı Saçı Ustura İle Kazıtmanın Yasaklanması Bâbı	322
38- Ölüler İçin Feryat, Dövmeme Esnasında Yüzüne Vuran Bizim Sünnetimiz ve Yolumuz Üzre Değildir	323
39- Musibet (Yani Ölüm) Esnasında Cahiliye Ağlayışı ile Bağırıp-Çağırarak Ağlamanın Yasaklanması Bâbı	324
40- Musibet Esnasında Oturan ve Kendisinde Hüzün Hissedilen Kimse	324
41- Musibet Anında Üzüntüsünü Belli Etmeyen Kimse Bâbı	326
42- Sabır, musibetin ilk anında gösterilendir. Bâbı	327
43- Resûlullahın "Ey İbrahim! Bizler senin ayrılığın sebebiyle çok hüzünlüüz" Kavli Bâbı.....	328
44- Hastanın Yanında Ağlamak Bâbı	329
45- Yüksek Sesle Bağıra-Çağıra Ağlamanın Yasaklanması ve Bu Türden Fiillerin Engellenip Mâni Olunması Bâbı	331
46- Cenaze İçin Ayağa Kalkmak Bâbı	332
47- Cenaze İçin Ayağa Kalktığında İnsan Ne Zaman Oturur?.....	333
48- Cenazenin Ardından Giden Kimse, Oturmaz, Şayet Bundan Önce Oturursa Kalkmakla Emrolunur Bâbı	334
49- Bir Yahudi Cenazesi İçin Ayağa Kalkan Kimse Bâbı	334
50- Cenazeyi Kadınlar Değil Sadece Erkekler Taşır Bâbı	336
51- Cenazeyi Taşırken Acele Edilmesi Bâbı	336
52- Ölünün Tabut Üzerinde İken "Beni Yerime Ulaştırınız!" Kavli Bâbı	337
53- İmamın Arkasında Cenaze Namazı İçin Saf Olan Kimse Bâbı	338
54- Cenaze Namazında Cenazeye Karşı Sıra İle Dizilmiş Saflar Bâbı	338
55- Cenaze Namazlarında Çocukların da Saf Tutmaları Bâbı	339
56- Resûlullahın Cenaze Namazında Meşru Kıldığı Hükümler Bâbı	340
57- Cenazeye İştirak Etmenin Fazileti Bâbı.....	342
58- Cenaze Defnedilinceye Kadar Bekleyen Kimse Bâbı	343
59- Çocukların, İnsanlarla Beraber Cenaze Namazı Kılmaları Bâbı	343
60- Cenaze Namazlarının Bunun İçin Musallada ve Mescidde Kılınması	344
61- Kabirler Üzerinde Mescidler Edinmenin Mekruh Kılınması Bâbı	345
62- Loğusa İken Vefat Eden Loğusalı Kadının Cenaze Namazının Kılınması Bâbı	346
63- İmam, Kadın ve Erkek Cenazesinin Neresine Doğru Durur?	346
64- Cenaze Namazında Dört Tekbir Alınması Bâbı.....	347
65- Cenaze Namazında Fâtiha Sûresini Okumak Bâbı	348

66- Ölünün Defninden Sonra Kabrin Başında Cenaze Namazı Kılınması	349
67- Ölü, Dirilerin Ayakkabılarının Sesini İşitir	350
68- Ardul-Mukaddese'de (Kudüs) ve Benzeri Yerlerde (Mekke ve Medine'de) Defnedilmeyi Arzu Eden Kimse Bâbı	351
69- Cenazeyi Geceleyin Defnetmek Bâbı	352
70- Kabir Üzerine Mescid İnşa Edilmesi Bâbı	352
71- Kadının Kabrine Kim Girer?	353
72- Şehide Cenaze Namazı Kılmanın Hükümü Bâbı.....	354
73- Bir Kabir İçine İki ve Üç Kişinin Defnedilmesi Bâbı	355
74- Şehidlerin Yıkanması Görüşünde Olmayan Kimse Bâbı	355
75- Ölü Birden Fazla İse Kabrin İçine Kim Önce Konulur?	356
76- Kabir İçine İzhır ve Kuru Ot Konulması Bâbı	357
77- Ölü, Bir Sebebe Binaen Kabrinden Çıkarılır mı?	358
78- Kabir İçinde Bulunacak Lahit ve Yarık Bâbı.....	360
79- Bir Çocuk Müslüman Olduktan Sonra Ölürsa Onun Cenaze Namazı Kılınır mı? Çocuğa İslâm'a girmesi teklif edilir mi?.....	361
80- Müşrik Bir Kimsenin Ölüm Anında "Lâ ilâhe illâllah" Demesi	366
81- Kabir Üzerine Hurma Dalı Koymak veya Dikmek Bâbı.....	367
82- Muhaddisin Kabir Yanında Nasihat Etmesi ve Bu Esnada Arkadaşlarının Onun Etrafında Oturmaları Bâbı.....	368
83- Kendi Canına Kıyan (İntihar Eden) Kimse Hakkında Gelen Hadisler	370
84- Münafıkların Cenaze Namazını Kılmanın ve Müşrikler İçin Allah'tan Bağışlama Dilemenin Mekruh Kılınması Bâbı	371
85- İnsanların Ölüyü Övmeleri Bâbı	372
86- Kabir Azabı Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	374
87- Kabir Azabından Allah'a Sığınmak Bâbı.....	378
88- Gıybet ve İdrar Sıçraması Sebebiyle Kabir Azabı Bâbı	379
89- Ölüye, Sabah Akşam Kendi Oturacağı Yerinin Gösterilmesi Bâbı	380
90- Ölünün, Tabut Üzerinde Taşınırken Söylediği Kelam Bâbı	381
91- Müslümanların Ergenlik Çağına Girmeden Önce Ölen Çocukları Hakkında Söylenmiş Hadisler Bâbı.....	381
92- Müşriklerin Ölen Çocukları Hakkında Gelen Hadisler Bâbı.....	382
93- Bâb	384
94- Pazartesi Günü Ölmek Bâbı	387
95- Aniden Ölmek Bâbı	388
96- Resûlullahın, Ebû Bekir ve Ömer'in Kabirleri Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	389
97- Ölülere Sövmenin Yasaklanması Bâbı.....	393
98- Ölülerin Şerlerini Anmak Bâbı	393

24- ZEKÂT KİTÂBİ

1- Zekâtın Farz Oluşu Bâbı	395

2- Zekat Vermek Üzere Beyat Etmek Bâbı	399
3- Zekat Vermeyen Kimsenin Günahı Bâbı	400
4- Zekatı Verilen Mal, Sahibini Cehenneme Sokan Hazine Değildir	402
5- Malı Hakkı Olan, Gerekli Yerde İnfak Etmek Bâbı	405
6- Sadakada Riya (Gösteriş İçin Sadaka Verenler) Bâbı	406
7- Haksız Yolla Kazanılan Maldan Verilen Sadakayı Allah Kabul Etmez	406
8- Sadakanın Helal Kazançtan Yapılması Bâbı	407
9- Kabul Edilmediği Bir Zaman Gelmeden Önce Sadaka Vermek	408
10- Kendinizi Cehennem Ateşinden Koruyun	410
11- Sıhhatli Cimri Olduğu Hâlde Sadaka Veren Kimsenin Sadakasının Fazileti Bâbı	413
12- Açıktan Verilen Sadaka Bâbı	414
13- Gizli Olarak Verilen Sadaka Bâbı	415
14- Bir Kimse Bilmeyerek Bir Zengine Sadaka Verirse Sadakası Kabul Edilmiştir	415
15- Bir Kimse Bilmeyerek Kendi Oğluna Sadaka Verdiği Zaman Bu Caiz Olur	417
16- Sağ Eliyle Verilen Sadaka Bâbı	418
17- Sadakasını Kendisi Dağıtmayıp, Hizmetçisine Dağıtmasını Emreden Kimse Bâbı	419
18- Sadaka Ancak İhtiyaçtan Fazla Maldan Verilir	419
19- Verdiği Sadakayı Başa Kakan Kimse Bâbı	422
20- Gününü Geciktirmeden Sadaka Vermeyi Seven Kimse Bâbı	422
21- Sadaka Vermeye Teşvik Etmek ve Sadaka Verilmesi Hususunda Aracılık Etmek Bâbı	423
22- Gücü Yettiği Miktarda Sadaka Vermek Bâbı	424
23- Sadaka Günahı Öter	425
24- Müşrik İken Sadaka Veren, Sonra da Müslüman Olan Kimse	426
25- Hizmetçinin, İsrafa Kaçmadan Efendisinin Emri İle Sadaka Vermesi Halinde Alacağı Sevab Bâbı	426
26- Kadının Kocasının Evinde İsrafa Kaçmadan Sadaka Vermesi Veya Yemek Yedirmesi Durumunda Kazanacağı Sevap Bâbı	427
27- Leyl: 5-10 Ayeti ve bir Hadis Babı	428
28- Sadaka Veren İle Cimrinin Misali Bâbı	429
29- Elde Edilen Ticaretten ve Ticaretten Sadaka Vermek Bâbı	430
30- Her Müslümanın Sadaka Vermesi Gerekir, Sadaka Verecek Mal Bulamayan Kimse İse İyilik Yapsın	431
31- Zekattan ve Sadakadan Ne Kadar Verilir? Sadaka Olarak Veren Kimse Bâbı	431
32- Gümüşün Zekatı Bâbı	432
33- Zekâtı, Altın ve Gümüş Dışında Başka Bir Mal Olarak Vermek	432
34- Zekât Verme Korkusuyla Ayrı Yerlerde Bulunan Zekât Malları	

Bir Araya Getirilmez ve Bir Arada Olanların da Arası Ayrılmaz	434
35- Zekât, Ortaklık Malından Verilmesi Babı	435
36- Devenin Zekâtı Bâbı	436
37- Yanındaki Develerin Zekâtı Bintu Mehad'a Ulaşan; Fakat Yanında Bintu Mehad Bulunmayan Kimse Bâbı	437
38- Ganimetlerin Zekâtı Bâbı.....	438
39- Zekât Memuru Talep Etmedikçe Yaşlı, Ayıplı Hayvan Ve Teke Zekât Olarak Alınmaz	440
40- Oğlağın Zekât Olarak Alınması Bâbı.....	440
41- İnsanların Mallarının En İyileri Zekât Olarak Alınmaz.....	441
42- Beş Deveden Aşağısında Zekât Yoktur	442
43- Sığır Zekâtı Bâbı	442
44- Akrabalara Verilen Zekât Bâbı.....	443
45- Bir Müslüman, Atı İçin Zekât Vermez.....	446
46- Bir Müslüman Kölesi İçin Zekât Vermez	447
47- Yetimlere Sadaka Vermek Bâbı	447
48- Kadının Kocasına ve Himayesi Altında Bulunan Yetimlere Zekât Vermesi Bâbı	448
49- Yüce Allah'ın Tevbe: 60 Kavli Bâbı	450
50- Dilenmekten Uzak Durmak Bâbı.....	452
51- Allah'ın, Bir Kimseye İstemeden ve Hurs Göstermeden Dünya Malından Vermesi Bâbı	455
52- Mal Çoğaltmak İçin İnsanlardan Dilenen Kimse Bâbı	456
53- Yüce Allah'ın Bakara: 273 Kavli Bâbı	457
54- Hurma Miktarını Yaşken, Ağaç Üzerinde Tahminde Bulunmak	461
55- Yağmur Suyu ve Akarsu İle Sulanan Mahsullerin Öşrü Bâbı	463
56- Beş Vesk'den Az Mahsulün Zekâtı Verilmez	465
57- Hurmanın Zekâtının Toplanma Mevsiminde Alınması ve Küçük Çocuk Bırakılır da Zekât Hurmasına Dokunur mu?	465
58- Kim Tahakkuk Etmiş Olan Zekât Borcunu Başka Malından Öderse Veya Mahsulünü Satarsa Bu Satışı Caiz Olur Bâbı.....	466
59- Bir Kimse Sadaka Olarak Verdiği Malı Satın Alabilir mi? Başkasının Sadaka Olarak Malı Satın Almasında Bir Sakınca Yoktur	468
60- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ailesi Hakkında, Sadaka Konusunda Zikrolunan Bâbı	469
61- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in Hanımlarının Âzadlı Kölelerine Verilen Sadakanın Hükümü Bâbı	470
62- Sadaka Tahavvül Ettiği (Yani Sadaka Olmaktan Çıktığı) Zaman?	471
63- Farz Kılınmış Olan Sadakanın Zenginlerden Alınıp Her Nerede Bulunurlarsa Fakirlere Verilmesi Bâbı.....	472
64- İmam'ın Sadaka Veren Kimseye Dua Etmesi Bâbı	473
65- Denizden Çıkarılanların Zekâtı Var mıdır Yok mudur?.....	474

66- Definede Beşte Bir Zekât Vardır	475
67- Yüce Allah'ın Tevbe: 60 Kavli İle Zekat Memurlarının, İmam Huzurunda Hesaba Çekilmeleri Bâbı	476
68- Sadaka Develerinin ve Sütlerinin Yolcular İçin Kullanılması Bâbı	477
69- İmanın Sadaka Develerine Kendi Eliyle Damga Vurması Bâbı.....	477

Fıtır Sadakası Bâbları

70- Fıtır Sadakasının Farz Oluşu Bâbı	479
71- Fıtır Zekâtının Müslümanlardan Köle ve Diğerlerine Farz Olduğu Bâbı.....	480
72- Fıtır Sadakasının Arpadan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı.....	480
73- Fıtır Sadakasının Buğdaydan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı	480
74- Fıtır Sadakası, Hurmadan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı	481
75- Fıtır Sadakası Kuru Üzümden Bir Sa' Olarak Verilir Bâbı	481
76- Fıtır Sadakasının Bayram Namazından Önce Verilmesi Bâbı	482
77- Fıtır Sadakası Hem Hür Bir Kimsenin Hem de Köle Olan Birinin Vermesi Gerekir Bâbı.....	483
78- Fıtır Sadakası Küçük Çocuk Üzerine de, Büyük Kimse Üzerine de Vacibdir Bâbı	484

25- HACC KİTÂBİ

1- Haccın Farz Olduğu ve Fazileti Bâbı.....	485
2- Yüce Allah'ın Şu Kavli Bâbı:	486
3- Deve Semeri Üzerinde Haccetmek Bâbı	487
4- Kabul Edilmiş Haccın Fazileti Bâbı	489
5- Hac ve Umre Mikatlarının Farz Edilişi Bâbı.....	490
6- Yüce Allah'ın: Bakara: 197 Kavli Bâbı	491
7- Mekke Ehlinin Hac ve Umre İçin İhrama Girip Niyet Edecekleri Ve Yüksek Sesle Telbiye Getirecekleri Yer Bâbı.....	491
8- Medine Ehlinin Mikatı Zul-Huleyfe'dir. Zul-Huleyfe'ye Gelmeden Niyet Edilmez. İhrama Girilmez ve Telbiye Getirilmeye Başlanılmaz	492
9- Şam Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı.....	492
10- Necd Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı.....	493
11- Mekke'nin Dışında Olan Kimsenin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı	494
12- Yemen Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı.....	495
13- Zâtu İrk, Irak Ehlinin Mikat Yeridir Bâbı	495
14- Bâb	496
15- Rasûlullahın Mekke'ye Gidişte, Medine Şecere Yolundan Çıkması.....	497

16- Rasûlullahın “el-Akik, mübarek bir vadidir” Sözü Bâbı	497
17- Elbiseden Halûk Kokusunun Üç Kere Yıkanması Bâbı	499
18- İhrama Girerken Güzel Koku Sürünmek, Bir Kimse İhrama Girmek İstediğinde Giyeceği Elbise, Taranması ve Yağ Sürünmesi Bâbı	500
19- İhramlı İken Saçını Toplayarak Telbiye Getiren Kimse Bâbı	501
20- Zul-Huleyfe Mescidi Yanında Yüksek Sesle Telbiye Getirmek Bâbı	502
21- Hac veya Umre İçin İhrama Giren Kimsenin Giymeyeceği Elbiseler Bâbı	502
22- Hacda ve Hac Yolunda Bir Bineğe Binmek ve Arkasına da Bir Başkasını Bindirmek Bâbı	503
23- İhramlı Bir Kimsenin Giyeceği Rida ve İzâr Cinsinden Elbiseler	504
24- Zul-Huleyfe’de Geceleyen Kimse Bâbı.....	506
25- Telbiye Getirirken Sesi Yükseltmek Bâbı	507
26- Telbiye Getirmek Bâbı	507
27- Binek Hayvanı Üzerine Binerken Telbiyeden Önce Elhamdulillah, Subhânallâh ve Allâhu Ekber Demek Bâbı	508
28- Bineği Doğrulduğunda Telbiye Getiren Kimse Bâbı.....	509
29- Kibleye Yönelerek Telbiye Getirmek Bâbı	509
30- Vadiye İndiğinde Telbiye Getirmek Bâbı.....	511
31- Hayızlı ve Nifaslı Kadınlar İhrama Nasıl Girerler?.....	511
32- Rasûlullahın Zamanında Rasûlullahın İhrama Girmesi Gibi İhrama Girip Telbiye Eden Kimse Bâbı	513
33- Allah Teâlâ’nın Şu Sözleri Bâbı.....	516
34- Temettü, Kıran ve İfrad Hacları, Beraberinde Kurban Getirmeyen Kimsenin Hac Niyetini Umreye Çevirmesi Bâbı	519
35- Hac Niyetiyle İhrama Giren ve Hangi Çeşit Hacca Niyet Ettiğini Söyleyen Kimse Bâbı.....	525
36- Rasûlullah Zamanında Temettü Haccı	525
37- Yüce Allah’ın: Bakara: 196 Kavli’nin Tefsiri Bâbı	526
38- Mekke’ye Girerken Gusûl Abdesti Almak Bâbı	528
39- Mekke’ye Gündüzleyin Veya Geceleyin Girilmesi Bâbı.....	528
40- İhramlının Mekke’ye Nereden Gireceği Bâbı	529
41- Haccını Bitirmiş Bir Kimse Mekke’den Çıkışta Nereden Çıkar?	529
42- Mekke ve Kâbe’nin Fazileti ve Yüce Allah’ın Şu Kavlinin Tefsiri.....	531
43- Mekke Hareminin Fazileti Bâbı.....	536
44- Bâb	537
45- Rasûlullahın Mekke’de Konaklayacağı Yer Bâbı	538
46- Allah Teâlâ’nın Şu Kavli Bâbı	539
47- Allah Teâlâ’nın Şu Kavli Bâbı	540
48- Kâbe’nin Örtüsü Bâbı	542
49- Kâbe’nin Yıkılması Bâbı	542
50- Hacerul-Esved Hakkında Zikrolunanlar Bâbı	543

51- Kâbe Kapısının Kapatılıp, İçerde İstenen Yerde Namaz Kılınması	544
52- Kâbe'nin İçinde Namaz Kılmak Bâbı	544
53. Kâbe'ye Girmeyen Kimse Bâbı	545
54- Kâbe'nin İçinde Tekbir Getiren Kimse Bâbı	546
55- Remel Yapmanın Meşruluğunun Başlangıcı Bâbı	547
56- Kişinin Mekke'ye Girişte Her Tavafa Başlarken Hacerul-Esved'i İstilam Etmesi ve İlk Üç Şavtta Remel Yapması Bâbı	547
57- Hac Ve Umre'de Yapılan Tavafın İlk Üç Şavtında Remel Yapmak	548
58- Başı Bükülmüş Âsâ ile Hacerul-Esved'e Dokunarak İstilam Edilmesi	550
59- Sadece Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved'i İstilam Eden Kimse	550
60- Hacerul-Esved'i Öpmek Bâbı	551
61- Tavaf Ederken Hacerul-Esved'in Hizasına Gelen Kimsenin Eliyle İşaret Etmesi Bâbı	552
62- Hacerul-Esved'in Yanında Tekbir Getirmek Bâbı	553
63- Mekke'ye Gelince, Evine Dönmeden Kâbe'yi Tavâf Eden, Sonra da İki Rekât Namaz Kılıp Safâ İle Merve Arasında Say Yapan Kimse	553
64- Kadınların Erkeklerle Beraber Tavâf Etmeleri Bâbı	555
65- Tavaf Esnasında Konuşmak Bâbı.....	557
66- Tavaf Esnasında Bir Bağcık veya Benzeri İslâm'ın Hoş Görmediği Bir Şey Görüldüğünde Bunun Kesilmesi Bâbı	558
67- Kâbe Çıplak Olarak Tavaf Yapılamaz Ve Mülşrik Hac Yapamaz.....	558
İÇİNDEKİLER	559

3. CİLT FİHRİSTİ

68- Tavâf Esnasında Duran Kimsenin Tavâfı Sona Erer mi?	5
69- Rasûlullah Tavâfın Yedinci Şavtını Tamamladıktan Sonra İki Rekât Namaz Kıldı	5
70- Kudüm tavâfından Sonra Arafat'tan Dönünceye Kadar Bir Daha Kâbe'ye Yaklaşmayan ve Nafile tavâf Etmeyen Kimse Bâbı	7
71- İki Rekâtlık Tavâf Namazını Mescidin Dışında Kılan Kimse	7
72- İki Rekâtlık tavâf Namazını Makamı İbrahim'in Arkasında Kılan Kimse Bâbı.....	8
73- Sabah Ve İkinci Namazından Sonra tavâf Yapmak Bâbı.....	9
74- Hastanın Binek Üzerinde Kâbe'yi Tavâf Etmesi Bâbı	10
75- Hacılar Su Vermek Bâbı.....	11
76- Zemzem Suyu İle İlgili Gelen Rivâyetler Bâbı	13
77- Kıran Haccı Yapan Kimsenin tavâfı Bâbı	14
78- Tavâfın Abdestli Olarak Yapılması Bâbı	17
79- Safâ İle Merve Arasında Say Yapmanın Farz Oluşu ve Bunun Allah'ın Alâmetlerinden Kılındığı Bâbı.....	18
80- Safâ ile Merve Arasında Say Yapmak Hakkında Gelen Rivâyetler	21
81- Âdelli Kadının, Tavâf Dışında Hacda Yapılması Gereken Bütün İbadetlerini Yerine Getirmesi ve Abdestsiz Olarak Safâ İle Merve Arasında Say Yapmanın Hükümü Bâbı	24
82- Mekkeli'nin ve Dışarıdan Gelen Hacının Mina'ya Gideceği Zaman Bathâ'dan İhrama Girmesi Bâbı	27
83- Terviye Yani Zil-Hicce Ayının Sekizinci Günü Öğle Namazı Nerede Kılınır?.....	28
84- Mina'da Namaz Kılmak Bâbı	29
85- Arefe Günü Oruç Tutmak Bâbı	30
86- Minâ'dan Arafat'a Doğru Giderken Telbiye Ve Tekbir Getirmek	31
87- Arefe Günü Nemira'dan Vakfe Yapılacak Yere Öğle Namazının İlk Vaktinde Gitmek Bâbı	31
88- Arafat'ta Binek Üzerinde Vakfe Yapmak Bâbı	32
89- Arafat'ta Öğle ile İkinci Namazlarını Cem Ederek Kılmak Bâbı	33
90- Arafat'ta Hutbenin Kısa Olması Bâbı	34
Vakfe Yerine Gitmek İçin Acele Etmek Bâbı.....	35
91- Arafat'ta Vakfe Bâbı.....	35
92- Arafat'tan Ayrılıp Müzdelife'ye Doğru Yürümek Bâbı.....	36
93- Arafat İle Müzdelife Arasında İhtiyaca Binaen Mola Vermek Bâbı	37

94- Rasûlullahın, Arafat'tan Dönüşünde Sahabelere Vakârlı Olmalarını Emretmesi Ve Kamçısı ile İşarete Bulunması Bâbı	39
95- Müzdelife'de Akşam İle Yatsı Namazlarını Birleştirerek Kılmak	39
96- İki Namazı Birleştirerek Kılıp, Arada Nafile Namaz Kılmayan Kimse	40
97- Müzdelife'de Akşam ve Yatsı Namazlarını Cem Edip, Her Namaz için Birer Ezan Ve Kâmet Getiren Kimse Bâbı	41
98- Aileden Zayıf Kimselerin Gece Önden Gönderen Ve Bu Kişilerin Müzdelife'de Vakfe Yapmaları, Dua Etmeleri Akabinde Ay Kaybolunca Onları Yine Önden Mina'ya Gönderen Kimse Bâbı	42
99- Müzdelife'de Sabah Namazı Ne Zaman Kılınır?	45
100- Müzdelife'de, Meş'aril-Haram'da Vakfeden Sonra Minâ'ya Ne Zaman Hareket Edilir?	47
101- Kurban Kesme Günü Sabahı Akabe Cemresini Taşlayıncaya Kadar Telbiye Etmek, Tekbir Getirmek, Müzdelife'den Mina'ya Gidişte Bineğin Terkisine Birini Almak Bâbı	47
102- Bâb	48
103- Kurbanlık için Ayrılan Develere Binmek Bâbı	50
104- Kurbanlık Hayvanı Beraberinde Getiren Kimse Bâbı	52
105- Kurbanlığını Yoldan Satın Alan Kimse Bâbı	54
106- Zul-Huleyfe'de Kurbanlığına İşaret Koyup Gerdanlık Taktıktan Sonra İhrama Giren Kimse Bâbı	55
107- Kurbanlık Develer Ve Sığırlar için Gerdanlıklar Bükmek Bâbı	56
108- Kurbanlık Hayvanı İşaretlemek Bâbı	57
109- Kurbanlık Hayvanların Boynuna Kendi Eliyle Gerdanlık Takan Kimse Bâbı	58
110- Kurbanlık Koyunlara Gerdanlık Takmak Bâbı	59
111- Kurbanlık Hayvana, Yünden Gerdanlık Takmak Bâbı	60
112- Kurbanlık Hayvanın Boynuna Ayakkabı Bağlamak Bâbı	60
113- Kurbanlık Develer İçin Hazırlanmış Çullar Bâbı	61
114- Kurbanını Yolda Satın Alıp Gerdanlık Takan Kimse Bâbı	62
115- Erkeğin, Hanımlarının Bir Talebi Olmaksızın Onlar Adına Sığır Kesmesi Bâbı	63
116- Minâ'da, Rasûlullahın Kurbanını Kestiği Yerde Kurbanı Kesmek	64
117- Kurbanını Kendi Eliyle Kesen Kimse Bâbı	65
118- Develerin Bağlanmış Olarak Kesilmesi Bâbı	65
119- Develerin Ayakta Olduğu Hâlde Kesilmesi Bâbı	65
120- Kesilen Kurbanlıktan Kasaba Bir Şey Verilmez Bâbı	67
121- Kurbanlıkların Derisi Sadaka Edilir Bâbı	68
122- Kurbanlıkların Çulları Sadaka Edilir Bâbı	68
123- Bâb	69
124- Kurbanlık Hayvanların Etlerinden Yenilmesi Ve Sadaka Olarak Verilmesindeki Miktar Bâbı	69

125- Kurbanın, Başın Tıraş Edilmesinden Önce Kesilmesi Babı	71
126- İhrama Girme Esnasında, Saçına Yapışkan Bir Şey Süren ve İhramdan Çıkarken Saçını Tıraş Eden Kimse Bâbı.....	74
127- İhramdan Çıkarken Saçları Tamamen Kazıtmak Veya Kısaltmak.....	74
128- Temettü Hacı Yapanın, Umreyi Yaptıktan Sonra Saçlarını Kısaltması	77
129- Bayram Günü İfâda tavâfı Yapmak Bâbı	77
130- Unutarak veya Cehaletten Akşam Olduktan Sonra Akabe Cemresini Taşlayan veya Kurbandan Önce Saçlarını Kestirenin Hükümü	79
131- Cemrelerin Yanında, Binek Üzerinde Fetva Vermek Bâbı	80
132- Mina Günlerinde Hutbe Vermek Bâbı	82
133- Su Dağıtmada Görevli Olanlar veya Başkaları Mina'da Kalınması Gereken Gecelerde Mekke'de Geceleyebilirler mi?	89
134- Cemreleri Taşlama Vakti veya Hükümü Bâbı	90
135- Cemrelerin Vadinin İç Kısmından Atılması Bâbı	91
136- Cemrelere Yedişer Taş Atmak Bâbı	92
137- Büyük Cemreyi Taşlarken Kabe'yi Soluna Alan Kimse Bâbı.....	92
138- Cemreleri Taşlayan Kişinin, Her Taş Atışıyla Beraber Tekbir Getirmesi Bâbı	93
139- Akabe Cemresini Attıktan Sonra Vakfe Yapmayan Kimse Bâbı	94
140- Akabe Cemresi Dışındaki Diğer İki Cemreleri Taşlayınca, Kibleye Karşı Dönüp Uzunca Vakfe Yapmak	94
141- Küçük Ve Orta Cemreyi Taşlama Sırasında Elleri Dua İçin Kaldırmak Bâbı	95
142- Orta ve Küçük Cemreyi Taşlarken Dua Etmek Bâbı.....	96
143- Cemreleri Taşladıktan Sonra Güzel Koku Sürünmek, İfâda Tavâfından Önce Tıraş Olmak Bâbı	97
144- Veda tavâfı Bâbı	97
145- Kadının, İfada tavâfı Yapmasının Ardından Âdet Görmesi Bâbı	98
146- Mina'dan Dönüş Günü el-Ebtah'ta İkinci Namazı Kılan Kimse	101
147- El-Muhassab Bölgesinde Konaklamak Bâbı	102
148- Mekke'ye Girmeden Önce Zû-Tuvâ'da, Mekke'den Dönüşte de Medine'ye Girmeden Önce Zul-Huleyfe'deki Bathâ'da Konaklamak ..	103
149- Mekke'den Dönerken Zû-Tuvâ'da Konaklayan Kimse Bâbı	105
150- Hac Günlerinde Ticaret Yapmak ve Câhiliye Panayırlarında Alış-veriş Yapmak Bâbı	105
151- Muhassab'dan Gecenin Sonunda Kalkıp Hareket Etmek Bâbı	106

26- UMRE KİTABI

1- Umrenin Farz Oluşu ve Fazileti Bâbı	109
2- Hacdân Önce Umre Yapan Kimse Bâbı.....	110
3- Rasûlullah Hayatında Kaç Kere Umre Yaptı?	110
4- Ramazan Ayında Umre Yapmak Bâbı	114

5- Muhassab Gecesinde Ve Diğer Yerlerde Konaklandığı Gecelerde Umre Yapmak Bâbı	114
6- Tenim Bölgesinden Umre Yapmak Bâbı	115
7- Haccı Tamamladıktan Sonra Kurbanı Olmaksızın Umre Yapmak	117
8- Umrenin Sevabı, Çekilen Yorgunluğa Göredir Bâbı	118
9- Umre Yapan Kimse Umre tavâfını Yapsa Sonra Mekke'den Ayrılrsa, Bu Umre tavâfı, Veda tavâfı Yerine Geçer mi? Bâbı	119
10- Kişi Hacda Yapılan İbadetleri Umrede de Yapar	121
11- Umre Yapan Kişi İhramdan Ne Zaman Çıkar?	123
12- Hac, Umre veya Fetihten Dönen Kimse Ne Söyler?	127
13- Gelen Hacıyı Karşılama ve Üç Kişinin Bir Bineğe Binmesi Bâbı	128
14- Yolcunun İkamet Ettiği Yere Gündüz Vakti Gelmesi Bâbı	128
15- Seferden Dönen Kimsenin Ailesinin Yanına Akşam Namazından Gecenin İlk Üçte Birine Kadar Olan Vakitte Gelmesi Bâbı	129
16- Yolcu Sefer Dönüşü Şehrine Yaklaştığında Ailesinin Yanına Gece Vakti Gelmez	129
17- Oturduğu Beldesine Yaklaştığında Devesini Hızlı Süren Kimse Bâbı	129
18- Allah Teâlâ'nın «Evlere kapılarından girin» (Bakara;189) Âyeti Bâbı ..	130
19- Yolculuk, Azaptan Bir Parçadır	131
20- Yola Çıkan Yolcunun Ailesine Dönmek İçin Acele Etmesi Bâbı	131

27- İHRAMA GİRDİKTEN SONRA MEN EDİLEN KİŞİ ve AVLANMA CEZASI KİTABI

1- Umreye Niyetlenen Kişi Engellenirse Ne Yapar?	133
2- Hac Yapmaya Engel Olunması Bâbı	136
3- Engellenme Durumunda, Saçı Tıraş Etmeden Önce Kurban Kesmek	136
4- Hac veya Umre Yapması Engellenen Kişinin Kaza Etmesi Gerekli Değildir Diyen Kimse Bâbı	137
5- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara; 196) Âyeti Bâbı	139
6- Allah Teâlâ'nın "veya sadaka olarak" Sözü Bâbı.....	140
7- Fidye Olarak Her Fakire Yarım Sa' Vermek Bâbı	141
8- Âyette Gelen En-Nusuk Koyun'dur Babı	141
9- Allah Teâlâ'nın «Hac esnasında kadına yaklaşmak yoktur» (Bakara: 197) Kavli Bâbı	143
10- Allah Azze ve Celle'nin «Hac esnasında itaatsizlik etmek ve kavga etmek yoktur» Kavli Bâbı	143

28- İHRAMLININ AVLANMASININ CEZASI KİTABI

1- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide 95-96) Âyetinin Tefsiri Bâbı	145
2- İhramsız Olan Kişi Avlanır ve Bunu İhramlı Olana Hediye Ederse İhramlı Kişi Onu Yiyebilir Bâbı.....	146
3- İhramlı Olmanın Av Avlaması ve İhramlıların O Av Hayvanının	

Etinden Yemeleri Helal Olur Bâbı	147
4- İhramlı Olan Kişi Av Hayvanını Öldürme Konusunda Sözle veya Fiille İhramsız Olana Yardım Edemez Bâbı	149
5- İhramlı Olan Kişi, Av Hayvanını Öldürme Konusunda Sözle Veya Fiille İhramsız Olana İşaretle Bulunamaz Bâbı	150
6- İhramlı Olmayan Bir Kimse, İhramlı Kişiye, Canlı Yaban Eşegî Hediye Ettiğinde Kabul Etmemesi Bâbı	151
7- İhramlının Öldürebileceği Hayvanlar Bâbı	152
8- Harem Bölgesinin Ağacı Kesilmez Bâbı	154
9- Harem Bölgesinin Av Hayvanı Ürkütülmez Bâbı	156
10- Mekke'de Savaş Yapmak Helâl Değildir Bâbı	156
11- İhramlı Kimsenin Hacamat Yaptırması Bâbı	158
12- İhramlının Evlendirilmesi Bâbı	159
13- İhramlı Erkek Ve Kadının Güzel Koku Sürünmesinin Yasaklanması	159
14- İhramlının Yıkanması Bâbı	161
15- Sandalet Bulamayan İhramlının Mest Giymesi Bâbı	162
16- İhrama Girmek İsteyen Kişi İzâr Bulamadığında Şalvar Giysin	163
17- İhtiyaca Binaen İhramlının Silah Kuşanması Bâbı	164
18- Harem Bölgesine Ve Mekke'ye Hac ve Umre Yapmayacak Olanlar İçin İhramsız Girmek Bâbı	164
19- Üzerinde Gömlek Varken Bilmeksizin İhrama Girmek Bâbı	166
20- İhramlı İken Arafat'ta Ölen Kimse Bâbı	167
21- İhramlı İken Ölen Kişiye Yapılacak Muamele Bâbı	168
22- Ölen Kimse Yerine Hac Yapmak, Adağını Yerine Getirmek ve Erkeğin Kadının Yerine Hac Yapması Bâbı	169
23- Binek Üzerinde Durmaya Güç Yetiremeyen Kimsenin Yerine Hac Yapmak Bâbı	169
24- Kadının Erkeğin Yerine Hac Yapması Bâbı	170
25- Çocukların Hac Yapması Bâbı	171
26- Kadınların Hac Yapmaları Bâbı	172
27- Kâbe'ye Yürüyerek Gitmeyi Adayan Kimse Bâbı	175

29- MEDİNE'NİN FAZİLETLERİ KİTABI

1- Medine'nin Harem Bölgesi Kılınması Bâbı	177
2- Medine'nin Fazileti ve İnsanların Şerhlerini Dışarıya Atması Bâbı	179
3- Tâbe, Medine'nin İsimlerinden Biridir	180
4- Medine'nin İki Kara Taşlık Tepesi Bâbı	180
5- Medine'den Yüz Çeviren Kimse Bâbı	181
6- İman Medine'ye Toplanacak	182
7- Medine Ehline Kötülük Yapmak İsteyen Kimsenin Hükmü Bâbı	182
8- Medine'nin Taşlı Büyük Binaları (Kaleleri) Bâbı	183
9- Deccâl Medine'ye Giremez	183

10- Medine, Pis Olanı Dışarı Çıkarır	185
Bâb	187
11- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in, Medine Çevresinin Boş Ve Issız Bırakılmasını Hoş Görmemesi Bâbı	187
12- Bâb	188

30- ORUÇ TUTMAK KİTABI

1- Ramazan Orucunun Farz Oluşu Bâbı	191
2- Oruç Tutmanın Fazileti Bâbı	193
3- Oruç Tutmak Günahlara Keffârettir	194
4- Cennet Kapılarından Bir Kapı Olan Reyân Kapısı, Sadece Oruç Tutanların Cennete Girmesi İçindir	195
5- Sadece Ramazan mı Yoksa Ramazan Ayı mı Demek Gerekir?	196
6- Ramazan Orucunu, Farziyyetine İnanarak, Sevabını Allah'tan İsteyerek ve İhlasla Niyet Ederek Tutan Kimse Bâbı	197
7- Rasûlullah'ın En Cömert Olduğu Ay Ramazan Ayıdır	198
8- Oruçlu İken Yalan Söylemeyi ve Bu Yalanla Amel Etmeyi Terk Etmeyen Kimse Bâbı	199
9- Oruçlu Bir Kimse, Kendisine Söyldüğü Zaman "Ben Oruçluyum" Der mi?	199
10- Bekârlıktan Dolayı Sıkıntıya Düşmekten Korkan Birinin Oruç Tutması Bâbı	200
11- Hilâli Gördüğünüzde Oruç Tutun ve Şevval Hilâlini Gördüğünüzde Oruç Tutmayı Bırakın, Hadisi Bâbı	201
12- İki Bayram Ayı Eksik Olmaz Bâbı	204
13- Rasûlullah'ın: "Biz, yazma ve hesap bilmeyen, ümmi bir ümmetiz" Hadisi Bâbı	204
14- Bir Kimse, Ramazan Ayından Bir veya İki Gün Önce, Orucunu Ramazan Ayından Sayarak İhtiyaten Oruç Tutamaz Bâbı	205
15- Allâhu Teâlâ'nın Bakara; 187 Âyeti Bâbı	205
16- Allâhu Teala'nın Bakara; 187 Âyeti Bâbı	207
17- Rasûlullah'ın "Bilal'in Ezanı Sizin Sahur Yapmanıza Engel Olmasın" Hadisi Bâbı	208
18- Sahur Yemeğinde Acele Etmek Bâbı	209
19- Sahur Yemeğinin Bitimi ile Sabah Namazının Başlangıcı Arasındaki Zaman Ne Kadardır Bâbı	209
20- Sahur Yemeğinin Bereketi Bâbı	210
21- Gündüzün Vaktinde Oruca Niyet Edilir mi Bâbı	211
22- Oruçlunun Cünüp Olarak Sabahlaması Bâbı	212
23- Oruçlunun Eşiyle Mübaşeretinin Hükmü Bâbı	213
24- Oruçlunun Hanımını Öpmesi Bâbı	214
25- Oruçlunun Yıkınması Bâbı	215

26- Oruçlunun Unutarak Yemesi Veya İçmesi Bâbı.....	217
27- Oruçlunun Yaş ve Kuru Misvak Kullanması Bâbı.....	218
28- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in: " <i>Bir Kimse Abdest Aldığında Burnuna Su Çeksin</i> " Hadisi Bâbı	220
29- Ramazan Ayında Oruçlu İken Bilerek ve Kasten Cima Edene Kefaret Gerekir Bâbı	220
30- Ramazanda Oruçlu İken Bilerek ve Kasten Cima Eden Birinin, Kendisine Verilen Sadakayı Kefareti Olarak Kullanması Bâbı.....	222
31- Oruçlu İken Bilerek ve Kasten Cima Eden Kimse Keffâret Olarak Vereceği Yiyeceği Muhtaç Olan Ailesine Yedirebilir mi Bâbı	223
32- Oruçlunun Hacamat Olması ve Kusması Bâbı	224
33- Ramazan Orucu veya Nafile Oruç Tutan Birinin Yolculukta Oruç Tutma veya Tutmama Konusunda Seçme Hakkına Sahip Olduğu	227
34- Ramazanda Bir Kaç Gün Oruç Tuttuktan Sonra Yolculuğa Çıkan Birinin Yolculukta İken Oruç Tutmaması Mübah Olur mu Bâbı	228
35- Bâb	229
36- Rasûlullah'ın Aşırı Sıcaklar Dolayısıyla Bir Şeyin Gölgesine Girenlere: "Seferde Oruç Tutmak İyilikten Değildir" Demesi Bâbı	230
37- Rasûlullah'ın Sahabeleri Yolculukta İken Oruç Tutup Tutmama Konusunda Birbirlerini Kınamazlardı Bâbı.....	230
38- Yolculukta İken İnsanların Görebileceği Şekilde Orucu Bozan Kimse ve Bu Şekilde Kendisine Uyulup Orucu Bozmak Bâbı.....	231
39- <i>Oruç Tutmaya Gücü Yetmeyenlere Fidyeye Vardır, Âyeti Bâbı</i>	232
40- Ramazan Ayında Tutulamayan Oruç Ne Zaman Kaza Edilir Bâbı	233
41- Kadın Hayızlı İken Orucu Ve Namazı Bırakır Bâbı	234
42- Üzerinde Oruç Borcu ile Ölen Kimse Bâbı	235
43- Oruçlunun İftar Etmesi Ne Zaman Helal Olur Bâbı	237
44- Oruçlu Su veya Başka Ne Var ise Onunla İftar Eder Bâbı	238
45- İftar Açmakta Acele Etmek Bâbı	239
46- Kişi Güneş Battı Zannederek İftar Eder, Sonra da Güneşin Batmadığı Anlaşırsa O Günün Orucu Kaza Eder mi Etmez mi?	240
47- Çocukların Oruç Tutması Bâbı	240
48- Visal Orucu ve Geceleyin Oruç Yoktur Diyen ve Bir Şeyi Kendine Gerekli Kılan ve Bunda Aşırılığa Giden Kimse Bâbı.....	241
49- Visal Orucu Tutmayı Çoğaltan Kişiye, İbret İçin Verilen Ceza Bâbı	243
50- Seher Vaktine Kadar Visal Orucu Tutmanın Cevazı Bâbı	245
51- Nafile Orucunu Bozması İçin Yemin Verdiren Ve Bu Kendisi İçin Daha Uygun Olduğunda Üzerine Kazayı Gerekli Görmeyen Kişi	245
52- Şaban Ayında Tutulan Orucun Mübah Oluşu Bâbı	247
53- Rasûlullah'ın Nafile Orucu Tutması ve Tutmaması Hakkında Zikredilenler Bâbı	248
54- Misafirin Oruç Konusundaki Ev Sahibi Üzerinde Hakkı Bâbı	249

55- Nafile Oruç Konusunda Bedenin Hakkı Bâbı	250
56- Bütün Seneyi Oruçlu Geçirmek Bâbı	251
57- Kişinin Ailesinin Nafile Oruç Konusundaki Hakkı Bâbı	253
58- Bir Gün Oruç Tutup Bir Gün tutmama Bâbı	254
59- Davud Aleyhisselam'ın Orucu Bâbı	255
60- Her Ayın On Üç, On Dört ve On Beşinci Günlerinde Oruç Tutmak	256
61- Bir Topluluğu Nafile Oruca Niyetli İken Ziyaret Edip Kendisine İkram Edildiğinde Onların Yanında Orucunu Bozmayan Kimse	257
62- Her Ayın Sonunda Oruç Tutmanın Fazileti Bâbı	258
63- Cuma Günü Oruç Tutmak Bâbı	259
64- Bir Kimse Herhangi Bir Nafile İbadeti İçin Belirli Günleri Tahsis Edebilir mi?.....	261
65- Arefe Günü Oruç Tutmanın Hükümü Nedir?	261
66- Ramazan Bayramı Günü Oruç Tutmanın Hükümü Bâbı.....	262
67- Kurban Bayramı Günü Oruç Tutmanın Hükümü Bâbı	263
68- Teşrik Günlerinde Oruç Tutmak Bâbı	265
69- Aşure Günü Orucunun Hükümü Bâbı	266

31- TERAVİH NAMAZI KİTABI

1- Ramazan Gecelerini Namazla Geçiren Kimsenin Fazileti Bâbı	271

32- KADİR GECEsİNİN FAZİLETİ KİTABI

1- Kadir Gecesinde Fazileti ve Allah Teâlâ'nın Şu Ayetinin Kavli Bâbı	277
2- Kadir Gecesinde, Ramazan Ayının Son Yedi Gecesinde Aranması	278
3- Kadir Gecesinde, Ramazan Ayının Son On Gününün Tekli Gecelerinde Aranması Bâbı.....	280
4- Kadir Gecesinde Hangi Gece Olduğunun Bilgisinin, İnsanların Tartışması Sebebiyle Kaldırılması Bâbı.....	283
5- Ramazan Ayının Son On Gününde Çok Amel Yapmak Bâbı	283

33- İTİKÂF KİTABI

1- Ramazan Son On Gününde ve Bütün Mescidlerde İtikâf Yapmak	285
2- Hayızlı Bir Kadın İtikâftaki Eşinin Saçını Tarayıp Yağlaması Bâbı	287
3- İtikâfta Olan Kişi, Bir Haceti Dışında Evine Giremez Bâbı	287
4- İtikâfta Olan Bir Kimsenin Yıkanması Bâbı	288
5- Gündüz Olmaksızın Sadece Geceleyin İtikâfa Girmek Bâbı	288
6- Kadınların İtikaf Yapmasının Hükümü Bâbı	289
7- Mescitte İtikaf İçin Çadırlar Kurmak Bâbı	290
8- İtikâfta Olan Bir Kimse İhtiyaçları İçin Mescidin Kapısına Kadar Çıkabilir mi?	290
9- Rasûlullah'ın İtikâfı ve Ramazan Ayının Yirminci Gününün Sabahında İtikâftan Çıkması Bâbı	291

10- İstihazalı Kadının İtikâf Yapması Bâbı	292
11- Kadının İtikâfta Olan Kocasını Ziyaret Etmesi Bâbı.....	293
12- Bâb: İtikâfta Olan Kimse Kendisini Söz ve Fiille Savunur Mu?	294
13- İtikâftan Sabahleyin Çıkan Kimse Bâbı.....	295
14- Şevval Ayında İtikaf Yapmak Bâbı	296
15- İtikafa Girdiğinde Kendisine Oruç Tutmayı Şart Görmeyen Kimse	297
16- Cahiliye Döneminde İtikaf Yapmayı Adak Olarak Adayan, Sonra da Müslüman Olan Kimse Adağını Yerine Getirir mi?	297
17- Ramazanın Ortasındaki On Gün İtikâf Yapmak	298
18- İtikâf Yapmak İsteyen, Ancak Sonradan Bundan Vazgeçip İtikâftan Çıkan Kimsenin Durumunun Beyanı Bâbı	298
19- İtikâfta Olan Kişinin, Başını Yıkamak İçin Evine Uzatması Bâbı	299

34- BÜYÜ' (ALİŞ-VERİŞ) KİTABI

1- Allah Teâlâ'nın (Cuma; 10-11) Âyetinin Beyânı Bâbı	302
2- Helâl de Bellidir, Haram da Bellidir. Bu İkisi Arasında Şüpheli Şeyler Vardır Bâbı	306
3- Şüpheli Şeylerin Tefsiri Bâbı	307
4- Şüpheli Şeylerden Uzak Durmak Bâbı	310
5- Vesveseleri Şüpheli Şeylerden Gönneyen Kimse Bâbı	311
6- Allâh Teâlâ'nın (Cuma: 11) Âyeti Bâbı	312
7- Malı Nereden Kazandığına Aldırmayan Kimse Bâbı	312
8- Ticaret Yapmanın Mubâh Oluşu Bâbı	313
9- Ticaret İçin Yolculuğa Çıkmak Bâbı	314
10- Ticaret İçin Denize Açılmanın Mubâh Oluşu Bâbı	315
11- Yüce Allah'ın (Cuma: 11) Âyeti Bâbı	316
12- Yüce Allah'ın (Bakara: 267) Âyeti Bâbı	317
13- Rızkının Artmasını İsteyen Kimse Bâbı	318
14- Rasûlullah'ın Veresiye Olarak Satın Alması Bâbı	319
15- Kişinin Çalışarak Kendi Eliyle Kazanmasının Fazileti Bâbı.....	320
16- Alış-verişte Kolaylık Sağlamak ve Müsamahalı Olmak Bâbı	322
17- Borcu Olan Zengine Mühlet Veren Kimsenin Fazileti Bâbı	323
18- Fakir Olan Borçluya Mühlet Tanıyan Kimse Bâbı	324
19- Satıcı İle Alıcı, Malın Ayıbı Gizlemedikleri ve Birbirlerine Doğru Öğüt Verdikleri Zaman Alış-verişleri Kendilerine Bereketli Kılınır	324
20- Farklı Çeşitlerdeki Hurmanın Alış-verişi Bâbı	326
21- Kasap ve Et Satıcıları Hakkında Söylenenler Bâbı	326
22- Alışverişte Bir Malın Ayıbını Gizleme ve Yalan Söylemek Bereketi Yok Eder Bâbı	327
23- Allah Teâlâ'nın: (Âli İmrân: 130) Âyeti Bâbı	328
24- Faiz Yiyen, Ona Şahitlik Eden ve Onu Yazan Kimselerin Hükümleri	328
25- Faiz Yediren Kimsenin Hükümünün Beyânı Bâbı.....	330

26- Allah Teâlâ'nın: (Bakara: 276) Âyeti Bâbı	331
27- Alış-verişte Yemin Etmenin Kerih Görülmesi Bâbı.....	332
28- Kuyumculuk Hakkında Söylenenler Bâbı	332
29- Kuyumculuk ve Demircilik Hakkında Zikredilenler Bâbı	334
30- Terzilik Hakkında Zikredilenler Bâbı	335
31- Dokumacılık Hakkında Zikredilenler Bâbı	336
32- Marangozluk Hakkında Zikredilenler Bâbı	337
33- İmamın İhtiyacı Olan Şeyleri Kendisinin Satın Alması Bâbı	338
34- Binek Hayvanları ve Merkepler Satın Alma Bâbı	339
35- Câhiliye Dönemindeki Çarşıların, İslâm Geldikten Sonra da İnsanların Bu Çarşılarda Alış-veriş Yapmalarının Cevâzı Bâbı	342
36- Hastalıklı-Uyuz Develerin Alınması Bâbı	342
37- Fitne Dönemlerinde Silah Satımı Yasaklanır mı Yasaklanmaz mı	343
38- Güzel Koku Satmak Bâbı.....	344
39- Hacamat Yapan Kimse Hakkında Zikredilenler Bâbı	345
40- Erkekler ve Kadınların Giymesi Mekruh Olan Şeylerin Ticaretini Yapmak Bâbı	345
41- Mal Sahibi Malına Fiyat Belirleme Konusunda Başkalarından Daha Çok Hak Sahibidir Bâbı	347
42- Muhayyerlik Ne Kadar Sürer?	348
43- Muhayyerlik İçin Bir Süre Belirlenmediğinde Satım Akdi Geçerli Olur mu?	348
44- Alıcı Ve Satıcı Birbirinden Ayrılmadığı Sürece, Alış-Verişi Tamamlama veya Feshi Konusunda Seçme Hakkına Sahiptirler	349
45- Satıcı ve Müşteriden Biri, Satıştan Sonra Arkadaşını Muhayyer Kıldığı Zaman, Ayrılmalarından Önce de Olsa Satışın Gerçekleştiği	350
46- Satıcı Muhayyer Olduğunda Satış Câiz Olur mu?.....	351
47- Bâb	352
48- Alış-verişte Hilenin Mekruh Olması Bâbı	354
49- Ticaret Yapılan Çarşılar Hakkında Zikredilenler Bâbı.....	354
50- Çarşı ve Pazarlarda Mala Satmak İçin Bağırıp Çağırmanın Keraheti	358
51- Ölçmek Vazifesi Satıcı ve Vericiye Âittir Bâbı	360
52- Anlaşmalarda Ölçmenin Müstehâb Oluşu Bâbı.....	362
53- Rasûlullah'ın Sâ' ve Müd Ölçeklerinin Bereketi Babı	363
54- Yiyeceğin Satılması ve Bir Malın Tekelini Ele Geçirmek (İhtikâr) Hakkında Zikredilen Hadisler Bâbı	364
55- Yiyecek Maddesinin Tamamen Teslim Alınmadan Önce Satılması ve Yanında Olmayan Bir Şeyin Satılması Bâbı	366
56- Bir Kimse, Bir Yiyecek Maddesini Ölçüp Tartmadan Satın Aldığında, O Malı Kendi Yerine Götürmedikçe Satamayacağı Bâbı	367
57- Bir Kimse, Satın Aldığında Bir Malı Satıcının Yanında Bıraksa veya Teslim Alınmadan Önce Hayvan Ölse Bunun Hükmü Ne Olur?	368

58- Bir Kimse Müslüman Kardeşinin Alış-verişi Üzerine Alış-veriş Etmez; Onun Pazarlığı Üzerine de Pazarlığa Girişmez Bâbı	369
59- Açık Artırma ile Yapılan Satış Bâbı	370
60- Neceş ve Neceşli Satış Caiz Olmaz Diyen Kimse Bâbı	371
61- Ğarar Alış-verişi ve Gebe Devenin Dişi Doğacak Yavrusunun Gebeliğini Satmak Bâbı	372
62- Mulânese Yolu İle Alış-veriş Bâbı	373
63- Munâbeze Yolu ile Yapılan Alış-veriş Bâbı	374
64- Satıcının Deve, Sığır, Davar ve Sütü Memesinde Toplanabilecek Her Hayvanın Sütünü Memesinde Biriktirmekten Yasaklanması	375
65- Sütü Memesinde Toplanmış Hayvanı Satın Alan Dilerse O Hayvanı Geri Verir ve Onu Sağmaktan Dolayı Bir Sâ' Hurma Verir Bâbı	377
66- Zina Eden Kölenin Satışı Bâbı	377
67- Kadınlarla Yapılan Alışveriş Bâbı	379
68- Şehirli Ücretsiz Olarak Köylünün Malını Onun Adına Satabilir mi? Ona Yardımcı Olur veya İrşad Edip Nasihat Eder mi?	380
69- Şehirlinin Köylünün Malını Köylü Adına Ücretle Satmasını Hoş Görmeyen Kimse Bâbı	381
70- Hiçbir Şehirli, Bir Köylüye Ait Malı Simsarlıkla Satamaz Bâbı	382
71- Mal Getiren Kafileyi Şehir Dışında Karşılayıp Fiyatının Bilinmeden Satın Alınmasının Yasaklanması ve Bu Satışınatıl Olduğu Bâbı	383
72- Mal Getirenleri Karşılamamanın Caiz Olacağı Yerin Başlangıç ve Bitiş Noktası Bâbı	384
73- Bir Kimse, Alış-veriş Akdinde Bir Takım Şartlar Koyarsa, Bu, Alış-verişi Bozar mı Bozmaz mı?	385
74- Hurmayı Hurma İle Satmak Bâbı	387
75- Kuru Üzümlü Kuru Üzümlü, Yiyecek Maddesini Aynı Cins Yiyecek Maddesiyle Satmanın Hükümü Bâbı	388
76- Arpayı Arpa ile Satmanın Hükümü Bâbı	389
77- Altını Altınla Satmanın Hükümü Bâbı	390
78- Gümüşü Gümüş ile Satmanın Hükümü Bâbı	391
79- Dînârın Dînâr ile Vadeli Olarak Satışı Bâbı	392
80- Gümüşü Gümüş ile Vadeli Olarak Satmak Bâbı	393
81- Altını Gümüşle Peşin Olarak Satmak Bâbı	393
82- Kuru Hurmayı Yaş Hurma İle; Kuru Üzümlü Yaş Üzümlü Satmak Olan Muzâbene Satışı ve Arâyâ Satışı Bâbı	394
83- Yaş Hurmaların Altın Ve Gümüş Karşılığında Satılması Bâbı	396
84- Ariyyelerin Tefsiri Bâbı	398
85- Yaş Meyvelerin, Olgunlaşmadan Önce Satılmalarının Hükümü Bâbı	400
86- Hurma Ağacının Meyvesinin Tamamen Olgunlaşmasından Önce Satılmasının Hükümü Bâbı	402
87- Bir Kimse, Tamamen Olgunlaşmadan Önce Meyveleri Sattığında,	

Sonradan O Meyvelere Bir Âfet İsabet Ederse, Zarar Satıcıya Âittir.....	402
88- Bedeli Bir Müddet Sonra Ödenmek Üzere Yiyecek Maddesi Satın Almak Bâbı	403
89- Bir Kimse Kendi Hurmasını, Ondan Daha İyi Bir Hurma Çeşidine Satmak İsterse Faize Bulaşmamak İçin Ne Yapar?	404
90- Erkek Hurma Aşısı Yapılmış Hurma Ağacı Satan Veya Ekilmiş Bir Tarla Satan veya İcâr ile Alan Kimse Bâbı.....	405
91- Tarladaki Biçilmemiş Ekinin Safî Hububatla Ölçekli Surette Satılmasının Hükümü Bâbı	406
92- Hurma Ağacının Mahsulünü, Ağacın Kökü ile Satmanın Hükümü	406
93- Muhâdara Satışı, Yâni Meyve ve Tahılları Tamamen Olgunlaşmadan Önce Satmak Bâbı	407
94- Hurma Ağacının Özünün Satılması ve Yenilmesi Bâbı.....	408
95- Şehir Halkının Alış-veriş, İcâr, Ölçü, Tartı Gibi Hukukî İşlerini Meşhur Olan Örfleri, Âdetleri Üzere Gerçekleştiren Kimse Bâbı	409
96- Ortağın Kendi Ortağından Alış-veriş Yapması Bâbı	411
97- Arâzî, Evler ve Malların Taksim Edilmemiş Şuf'ali Mallar Olarak Satışı Bâbı	411
98- Bir Kimse Başka Biri İçin, Onun İzni Olmadan Bir Şey Satın Alır, O Şahıs da Buna Razı Olursa Bu Caiz Olur mu?	412
99- Müşriklerle Ve Harb Ehli Olanlarla Alış-veriş Yapmak Bâbı	414
100- Müslümanın Harbî Olan Kimseden Köle Satın Alması, Harbînin Hediyesi Ve Âzâd Etmesi Bâbı	415
101- Tabaklanmalarından Önce Ölü Hayvan Derilerinin Satmanın Doğru Olup Olmadığı Bâbı	419
102- Domuzu Yemenin Haram Kılındığı Gibi, Onun Öldürülmesi de Meşru Kılınmış mıdır Bâbı	420
103- Murdar Olarak Ölmüş Hayvanın İç Yağı Eritilmez; Ondan Çıkarılan Yağ Satılmaz	421
104- Canlı Olmayan Şeylere Ait Resimlerin Satılması ve Bu Konudaki Mekruhlar Bâbı	422
105- Alkollü İçecek Ticâretinin Haram Kılınması Bâbı	423
106- Hür Bir İnsanı Bilerek ve kasten Köle Diye Satan Kimsenin Günahı Bâbı	423
107- Rasûlullah'ın Yahudileri Medine'den Kovduğu Zaman Onlara Arazilerini Satmalarını Emretmesi Bâbı	425
108- Köleyi Köle ile, Hayvanı Hayvan ile Veresiye Olarak Satmanın Hükümü Bâbı.....	425
109- Köle Satışı Bâbı	426
110- Mudebber (Hürriyete Kavuşması Efendisinin Ölümüne Bağlanmış Olan) Kölenin Satılması Bâbı	427
111- Bir Kimse, Satın Aldığı Cariyeyi, Rahmini Temizlemesini	

Talep Etmeden Önce Cariye ile Yolculuğa çıkar mı?	429
112- Ölü Hayvanın ve Putların Satılmasının Harâm Oluşu Bâbı	430
113- Köpek Bedelinin Hükümü Bâbı	431

35- KİTÂBUS-SELEM (Selem Akdi Kitabı)

1- Bilinen Ölçekte Selem Bâbı.....	433
2- Tartılacak Şeylerde Bilinen Bir Tartıda Yapılan Selem Bâbı.....	434
3- Satılan Malın Aslı Yanında Bulunmayan Kimseye Yapılan Selem Akdiinin Hükümü Bâbı	435
4- Hurma Ağacının Meyvesi Hususundaki Selem Bâbı.....	437
5- Selem Akdinde Kefilin Hükümü Bâbı	439
6- Selem Akdinde Rehin Vermek Bâbı	439
7- Bilinen Bir Müddete Kadar Yapılan Selem Bâbı.....	439
8- Dişi Devenin Doğurmasına Kadar Yapılan Selem Bâbı	441

36- KİTABUŞ-ŞUF'A (Şuf'a Kitabı)

1- Şuf'a Hakkı Taksim Olunmamış Maldadır. Sınırlar Konuğunda Şuf'a Yoktur Bâbı	443
2- Şuf'a Hakkı Sahibi Olan Ortağına Şuf'ayı Arzetmesi Halinde Bu Şuf'ayı İptal Eder mi Etmez mi Bâbı	444
3- Hangi Komşuluk Daha Yakındır?	445

37- KİTÂBUL-İCÂRE (Kiralama Kitabı)

1- Ücretle Tutulan İşçinin Salih Bir Kimse Olması Bâbı	447
2- Karârî, Karşılığında Koyun Gütmek Bâbı	448
3- Zaruret Halinde veya Müslüman Bir Kimse Bulunmadığı Zaman Müşriklerin Ücret Karşılığında Tutulması Bâbı	449
4- Bir Kimse Daha Sonra Bir İş Yapması İçin Bir Kimseyi Ücretle Tutsa, Bu Caiz Olur ve O Zaman Geldiğinde Ücretle Tutan ve Tutulan, Yapmış Oldukları Şartları Üzerinde Olurlar Bâbı	450
5- Savaşta İken Ücretli Kişi Tutmanın Hükümü Bâbı	451
6- Ücret Karşılığında Birini Tutan, Hizmet Müddetini Açıklayıp da Yapacağı İş Açıklamayan Kimse Bâbı	452
7- Yıkılmak Üzere Olan Bir Duvarı Doğrultmak Üzere İşçi Tutmak Câizdir Bâbı	452
8- Gündüzün Yarısına Kadar Ücret Akdi Bâbı.....	453
9- İkinci Namazına Kadar Ücret Akdi Yapmak Bâbı.....	454
10- Ücretle Tutulan Kimsenin Ücretini Vermeyen Kimsenin Günâhı	455
11- İkindiden Geceye Kadar Ücret Akdi Yapmak Bâbı	456
12- Ücret Karşılığında Birini Tutup, İş Bitiminde İşçinin Hak Ettiği Ücretini Almadan Gitmesi Bâbı.....	457
13- Sırtı Üzerinde Odun Taşımak Sonra Da Ondan Kazandığını	

Sadaka Yapan Kimse Ve Hammâl Ücreti Bâbı	460
14- Simsarlık Ücreti Bâbı.....	460
15- Müslüman Bir Kimse Harb Arazisinde Ücretle Bir Müşrike İş Yapabilir mi?	461
16- Arap Kabilelerinden Bir Gruba Fatiha Suresi ile Rukye Yapma Karşılığında Ücret Almak Bâbı	462
17- Kölenin Ödeyeceği Vergi ile Kadın Kölelerin Vergilerini İyi Gözetleme Bâbı	465
18- Hacamat Tedâvîsi Yapanın Ücreti Bâbı	465
19- Kölenin Sahibine Onun Ödeyeceği Vergisini Hafifletmesini Söyleyen Kimse Bâbı.....	466
20- Zina Eden Kadının ve Cariyelerin Kazancı Bâbı	467
21- Hayvanı Dölletme Ücreti Bâbı.....	468
22- İcâr Yoluyla Kiralayan veya Kiraya Verenden Biri Öldüğünde Bu Akdîn Feshedilip Edilmeyeceği Bâbı.....	468

38- KİTÂBUL-HAVÂLÂT (Havaleler Kitabı)

1- Havale ve Havale Yapan Bu Havalesinden Döner mi Dönmez mi	471
2- Bir Zengine Havale Edildiği Zaman Alacaklının Reddetme Hakkı Yoktur Bâbı	472
3- Ölünün Borcunu Başkasına Havale Etmesinin Caiz Olması Bâbı	473

39- KİTÂBUL-KEFÂLE (Kefâlet Kitabı)

1- Ödünç Vermekte, Borçlarda, Bedenlerle Ve Mallarla Kefalet Bâbı	475
2- Allah Teâlâ'nın: (Nisa: 33) Kavli Bâbı	480
3- Ölünün Borcuna Kefil Olan Kimseye O Kefaletten Dönmesi Caiz Olmaz Bâbı.....	482
4- Rasûlullah Zamanında Ebu Bekir'e Emân Verilmesi ve Ebu Bekir'in Akdi Bâbı	484
5- Borç Alıp Vermenin Hükümü Bâbı	488

40- KİTÂBUL-VEKÂLET (Vekâlet Kitabı)

1- Ortağın Ortağa Taksiminde ve Diğer İşlerde Vekâleti Bâbı	489
2- Müslümanın Dârul-Harb'de Bulunan veya Dârul-İslâm'da Kendisine Emân Verilmekle Olan Bir Harbî'ye Vekâlet Vermesi	490
3- Sarraflıkta Ve Tartılacak Şeylerde Vekâlet Bâbı	492
4- Çoban veya Vekil, Ölmek Üzere Olan Bir Koyun Gördüğü Zaman Onu Keser, Vekilin Fesadından Korktuğu Mal İçin Önlem Alması	493
5- Şahidin ve Orada Olmayanın Vekâletinin Câiz Olması Bâbı	494
6- Borçların Ödenmesi Hususunda Vekâlet Bâbı.....	495
7- Bir Kimse Bir Kavmin Vekiline veya Şefaâtçisine Bir şey Hibe Ettiğinde Bu Hibe Caizdir Bâbı	496

- 8- Bir Adam Miktar Belirtmeden Bir şey Vermesi İçin Vekil Tayin Etse,
Vekil Bu Şahsa İnsanların Örf Edindiği Şey Üzere Verirse Caizdir 498
- 9- Kadının Nikâh Akdi Hususunda İmâma Vekâlet Vermesi Bâbı 500
- 10- Vekil Maldan Bir Miktar Şeyi Terk Ettiği Zaman Müvekkil Vekilin
Bu Hareketine İcazet Verdiği Takdirde Bu İş Caiz Olur Bâbı.....501
- 11- Vekil, Bir Şeyi Fesâtlı Bir Alış-verişle Sattığı Zaman Vekilin Bu
Alış-verişi Geçerli Değildir Bâbı 504
- 12- Vakıf Hususunda Vekâlet, Vekilin Nakafası, Vekilin Vakıf Malından
Yedirmesi, Kendisinin de Bilinen Ölçüler Dahilinde Yemesi Bâbı 504
- 13- Dînî Cezaları Yerine Getirmekte Vekâlet Bâbı 505
- 14- Kâbe'ye Hediye Gönderilen Kurbanlık Hayvanların Kesilmesi ve
Bunların İşlerinin Araştırılıp Gözetilmesi Hususlarında Vekâlet 506
- 15- Bir Adam Vekiline: Bunu Allah'ın Sana Gösterdiği Yere Koy
Dediğinde, Vekilin: Dediğini İşittim, Demesi Câiz Olur.....507
- 16- Emniyetli Kimseye Hazinecilik ve Benzeri İşlerde Vekâlet Verme 508

41- KİTÂBUL-MUZÂRA'A

(Ekincilik yapmanın hükümleri kitabı)

- 1- Yendiği Zaman Ekin Ekmenin ve Ağaç Dikmenin Fazileti Bâbı 509
- 2- Ziraat Âletiyle Meşgul Olmanın Akıbetlerinden Sakınmak Veya
Ziraatta Emrolunan Sınırın Aşılması Hususunda Sakınılacak Şeyler 510
- 3- Zirâat İçin Köpek Edinilmesi Bâbı 511
- 4- Çiftçilik İçin Öküz Kullanmak Bâbı 512
- 5- Mal Sahibi Başka Bir Kimseye: "Şu bağın ziraatını yap ve mahsûlünde
benimle ortak ol," Dediği Zaman Bu Ortaklık Akdi Caiz Olur Bâbı 513
- 6- Bir İhtiyaca ve Maslahata Binaen Ağaç ve Hurma Ağacını
Kesmenin Hükümü Bâbı 514
- 7- Bâb 515
- 8- Mahsûlün Yarıısı Gibi Belli Bir Miktarı Üzerine Ekincilik
Yapmanın Hükümü Bâbı 515
- 9- Arazî Sahibi Ekincilik Akdinde Belli Seneler Şart Kılmadığı
Zaman Ne Olur? 518
- 10- Bâb 518
- 11- Yahudilerle Ekincilik Akdi Yapmak Bâbı 519
- 12- Ekincilik Akdinde Mekruh Olan Şartlar Bâbı 519
- 13- Bir Kimse, İzni Olmaksızın Bir Topluluğun Malıyla Ziraat Yaptığı
Zaman Bu Ziraat Kime Ait Olur? 520
- 14- Rasûlullah'ın Ashabının Vakıfları, Harâc Arazisi, Ashabın Zimmet
Ehli İle Ekincilik Akdi ve Çalışma Akdi Yapma Hükümlerini Bâbı 522
- 15- Ölü Bir Arazîyi Dirilten Kimse Bâbı 523
- 16- Bâb 524
- 17- Arazî Sahibi Ekinciye Belli Bir Müddet Zikretmediği Zaman,

Mal Sahibi Ve Ekinci, Rızalaştıkları Şart Üzerinde Olurlar Bâbı	525
18- Sahabelerinden Bazılarının Bazılarına Ziraat ve Meyve Hususunda Ücretsiz ve Karşılıksız Ortak Olmaları ve Yardımlaşmaları	527
19- Araziyi Altın ve Gümüş Para Karşılığında Kiraya Vermek Bâbı	531
20- Bâb	532
21- Bitki ve Ağaç Dikip Yetiştirmek Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	533

42- KITABU'L-MUSAKAAT

(Meyve ağaçlarının bakımı üzere yapılan ortaklık akdi kitabı)

Suyun Paylaşımı Hakkındaki Hüküm Bâbı	537
1- İçmeyi ve Taksim Edilmiş Olsun veya Taksim Edilmemiş Olsun Suyun Sadakasını, Hibesini, Vasiyet Edilmesini Caiz Gören Kimse	538
2- İhtiyaçtan Fazla Su, İhtiyacı Olana Yasaklanmaz" Kavlinden Dolayı "Su Sahibi Suyu Kullanmaya Herkesten Fazla Hak Sahibidir"	540
3- Bir Kimse Kendi Mülkünde Bir Kuyu Kazarsa O Kuyuda Meydana Gelen Zararı Ödemez Bâbı	541
4- Kuyu Hakkında Husûmet ve Bu Konudaki Hüküm ve Kazanın Beyanı Bâbı	541
5- İhtiyacından Fazla Suya Sahip Olup da Bu Sudan Yolcuların Kullanmasını Yasaklayan Kimsenin Günahı Bâbı	542
6- Su Yollarını Kapatmak Bâbı	543
7- Nehrın Akışına Göre Yüksek Tarafı Bulunanın Aşağı Tarafıtarından Önce Suyu Alıp Kullanmasının Hükümü Bâbı	545
8- Nehrın Akışına Göre Yüksek Tarafı Bulunanın Tarlasını Aşık Kemiği Yüksekliğine Kadar Sulaması Bâbı	546
9- Suya Muhtaç Olan Her Şeyi Sulamanın Fazileti Bâbı	547
10- Havuz veya Kırba Sahibinin Kendi Suyuna Herkesten Daha Hak Sahibi Olduğu Görüşünde Olan Kimse Bâbı	550
11- Korumak Yalnız Allah'a ve Rasûlullah'a Hastır Bâbı	553
12- İnsanların Nehirlerden, Akarsulardan Su Alıp İçmeleri ve Hayvanlarını Sulamaları Bâbı	554
13- Odun, Yaş ve Kuru Ot Toplayıp Satmak Bâbı	556
İÇİNDEKİLER	559

4. CİLT FİHRİSTİ

14- Devlet Başkanının Bazı Kimselere Verdiği Arazî Parçaları Bâbı	6
15- Devlet Başkanınca Verilen Arazîlerin Tapu Mahiyetinde, Tartışmaya Mecal Vermemek İçin Yazılması Bâbı	7
16- Develerin Su Başlarında Sağılmaları Bâbı	7
17- Başkasına Ait Bahçe veya Hurmalıktan Geçme ve Sulama Hakkı	8

43- BORÇ ALMA, BORCUN ÖDENMESİ, HACR VE İFLAS KİTÂBİ

1- Kendisinin Parası Olmaksızın veya Parası Olup da Yanında Bulunmayarak Borçla Bir Mal Satın Alan Kimse Bâbı.....	11
2- İnsanların Mallarını Ödemek veya Telef Etmek İsteyerek Alan Kimse Bâbı.....	12
3- Borcu Ödemenin Vucûbu Bâbı	13
4- Alacaklının Devesini İstemesinin Cevazı Bâbı	15
5- Alacaklının Borcunu Güzellikle İstemesi Bâbı	16
6- Borçlu Bir Kimse, Alacaklıya, Aldığı Deveden Yaşça Daha Büyük Bir Deve Verir mi?	17
7- Borç Ödeyişin Güzel Olması Bâbı.....	18
8- Alacaklının Rızâsı ile Borcun Eksik Ödenmesi veya Alacaklının Alacağını Helâl Etmesi Caizdir Bâbı	19
9- Borçlu, Hurmayı Hurma ile veya Hububat ile Takas Ederek veya Mahsûlü Ölçüp Tartmaksızın Tahmin Ederek Alacaklıya Borç Ödediği Zaman Bu Caizdir Bâbı	20
10- Borçlanmaktan Allah'a Sığınan Kimse Bâbı	21
11- Borçlu Ölen Kimsenin Cenaze Namazı Bâbı.....	22
12- Ödeme Gücü Olduğu Hâlde, Zengin Kişinin, Borcunu Ödemeyi Uzatması Bir Zulümdür	23
13- Hak Sahibinin Söz Söyleme Hakkı Vardır, Hak Sahibi Hakkını İstemeyi Tekrar Ettiği Zaman Kınanmaz Bâbı	24
14- Bir Kimse Satma, Borç Verme, Emânet Bırakma Suretiyle Elinden Çıkardığı Malını İflâs Etmiş Bir Şahsın Yanında Bulduğunda, Bu Malı Geri Almaya Başka Alacaklılardan Daha Hak Sahibidir Bâbı	25
15- Borcunu İsteyen Alacaklının Borcunu Birkaç Gün Ertelemeyi Borç Uzatma Görmeyen Kimse Bâbı	26
16- İflas Etmiş Kimsenin veya Fakirin Malını Satıp da Bedelini Alacaklılar Arasında Paylaştıran veya O Bedeli Kendisine ve	

Yakınlarına Harcaması İçin İflas Etmiş ve Fakire Veren Kimse	26
17- Bir Adam, Bir Kimseye Belli Bir Müddete Kadar Borç Verdiği veya Satış Akdinde Ödeme Yapmak İçin İleri Bir Tarihe Ertelemediği Zaman Bu Caizdir Bâbı	27
18- Borçtan Bir Kısımının Alınmaması Hususunda Aracı Edinilmesi	28
19- Mal Zayi Etmekten Yasaklanması Bâbı	30
20- Hizmetçi Efendisinin Malı Üzerine Çobandır ve Onun İzni Olmadan Çalışamaz Bâbı	32

44- KİTÂBUL-HUSÛMÂT (Hukukî Çekişmeler Kitabı)

1- Müslüman'ın Davalıyı Mahkemeye Getirmesi, Müslüman ve Yahudi Arasındaki Davalaşma Bâbı	33
2- Şayet İmam Onun Üzerine Hacr Koymuş Değilse Aptalın ve Aklı Zayıf Olanın İşini Geri Çeviren Kimse Bâbı	37
3- Aklı Zayıf ve Benzeri Kimseler Adına Satış Yapıp da, Satış Bedelini O Zayıf Şahsa Veren ve Ona İyileştirmekle ve Kendi İşini Görmekle Emreden Kimse, O Aklı Zayıf Kişi Bundan Sonra Malında Fesat Yaparsa, Onu Malında Tasarruftan Men Eder Bâbı	37
4- Muhalifleri Birbirleri Hakkındaki Sözleri Bâbı	39
5- Günah İşleyenleri ve Muhalifleri Hâlleri Bilindikten Sonra, Edeplendirmek İçin Onları Evlerden Çıkarmak Bâbı	41
6- Vasiyet Sahibinin Ölmüş Kimse Adına Nesebe Katma ve Diğer Haklar Hususundaki Davası Bâbı	42
7- Bozgunculuğundan ve Kötü Bir Şey Yapmasından Endişe Edilen Kimseyle Alâkalı Tedbir Almak Bâbı	43
8- Suçlunun Harem İçinde Bağlanması ve Hapsedilmesi Bâbı	44
9- Borç Verenin Alacaklısından Alacağını İstemesi Bâbı	45
10- Alacağın Ödenmesini İstemek Bâbı	46

45- BULUNTU EŞYALARIN HÜKÜMLER KİTABI

1- Buluntu Eşyanın Sahibi Gelip de Onun Özelliklerini Söylediği Zaman, Eşyayı Bulan Kimse, O Buluntuyu Sahibine Verir Bâbı	47
2- Yitik Devenin Alınıp Alınmayacağı Bâbı	48
3- Koyun Yitiğinin Hükmü Bâbı	49
4- Bulunan Eşyanın Sahibi, Bir Sene Boyunca Bunu İlân Ettikten Sonra Bulunmazsa, Artık O Şey Onu Bulup Alanındır Bâbı	50
5- Bir Kimse Denizde Bir Ağaç Parçası veya Bir Kamçı veya da Bunun Benzeri Bir şey Bulduğu Zaman Ne Yapar; Bunları Alır mı Yoksa Terk mi Eder Bâbı	51
6- Bir Şahıs Yolda Bir Hurma Tanesi Bulduğu Zaman Bunu Alıp Yemesi Caiz Olur Bâbı	52
7- Mekke Ehlinin Buluntu Eşyası Nasıl Duyurulur?	53

8- Hiçbir Kimsenin Hayvanı İzinsiz Olarak Sağılmaz.....	55
9- Buluntu Eşyanın Sahibi Bir Sene Sonra Geldiği Zaman, Bulan Onu Sahibine Verir, Çünkü O, Bulanın Yanında Bir Emanettir.	56
10- Yitik Eşyayı Bulan Kişi, Zayi Olmasın ve Hakkı Olmayan Birinin Eline Geçmesin Diye Onu Yerde Bırakmayıp Alır mı?	57
11- Buluntu Eşyayı İlân Eden, Fakat Onu Sultana Teslim Etmeyen Kimse Bâbı.....	58
12- Bâb	59

46- ZULÜMLER VE GASP KİTÂBİ

1- Zulümlerin Kısas Yapılması Bâbı	61
2- Allah Teâlâ'nın: «Allah'ın lâneti zâlimleredir.» Kavli Bâbı.....	63
3- Müslüman Müslümân'a Zulmetmez ve Onu Tehlikede Bırakmaz	65
4- Zalim de Olsa, Mazlum da Olsa Müslüman Kardeşine yardım Et!	65
5- Mazluma Yardım Etmek Bâbı	66
6- Zâlimden İntikam Almak Bâbı.....	67
7- Mazlumun Zâlimi Affetmesi Bâbı	68
8- Zulüm, Kıyamet Gününde Zulmetlerdir	69
9- Mazlumun Bedduasından Korkulması ve Sakınılması Bâbı	70
10- Birine Haksızlık Eden Kişi, Haksızlık Yaptığı Kişiden Helallik Dilediği Zaman, Yaptığı Haksızlığı-Zulmü Açıklar mı?	70
11- Zulme Uğrayan Mazlum, Zulmünden Doğan Hakkını Zâlime Helâl Ettiğinde, Artık O Hakka Dönme Yoktur Bâbı	71
12- Bir Kimse Diğer Bir Kimseye Hakkını Tam Almak Hususunda İzin Verdiği veya Helâl Kıldığı, Fakat İzin Verilenin veya Helâl Kılınanın Miktarını Beyan Etmediği Zaman?	72
13- Zulümle-Haksız Yere Bir Arazi Bir Arazi Parçasını Gasbeden Kimsenin Günâhı Bâbı.....	73
14- Bir İnsan Diğer İnsana Bir Şey Hakkında İzin Verdiğinde, O Şey Caiz Olur Bâbı	74
15- Allah Teâlâ'nın, (Bakara: 204) Ayeti Bâbı.....	76
16- Bildiği Hâlde, Batıl Bir İş Hakkında Çekişen Kimsenin Günahı	76
17- Münakaşa Ettiği Zaman Ahlâksızlık Yapan, Haktan Ayrılan Kimsenin Günahı Bâbı.....	77
18- Hakkına Tecâvüz Edilen Mazlum, Malını Bulduğu Zaman Hâkimin Hükmi Olmaksızın Zâlimin Malından Bizzat Hakkını Alması Bâbı	78
19- Evlerin Yanındaki Gölgelek Hakkında Gelen Şeyler Bâbı.....	79
20- Bir Komşu, Komşusunu, Kendi Evinin Duvarına Bir Ağaç Başı Koymasına Engel Olmaz Bâbı.....	80
21- Yola Şarap Dökülmesi Bâbı	81
22- Evler Önünde Geniş Avlular Edinmek ve Buralarda ve Yollar Üzerinde Oturmanın Hükmi Bâbı	82

23- Herhangi Bir Eziyete Sebebiyet Vermediği Takdirde, Yollar Üzerinde Kuyular Kazmanın Hükümü Bâbı.....	83
24- İnsanlara Eziyet Verecek Şeyleri Gidermek Bâbı	84
25- Evlerin Damlarında ve Diğer Yerlerdeki Oda ve Teraslar Bâbı	84
26- Devesini Mescit Önündeki Döşenmiş Taş Üzerine veya Mescidin Kapısına Bağlayan Kimse Bâbı	92
27- Bir Kavmin Çöplüğü Yanında Durma ve Bevletmenin Cevazı Bâbı	93
28- Yolda Bir Dalı ve İnsanlara Eziyet Veren Herhangi Bir şeyi Alıp Yol Dışına Atan Kimsenin Kazanacağı Sevap Bâbı	93
29- İnsanların Çokça Geçtikleri Yerde İhtilâf Edildiği ve Oranın Sahiplerinin de Ev Yapmak İstediklerinde O Araziden Yedi Zira Yol İçin Bırakılır	94
30- Sahibinin İzni Olmaksızın Bir Şeyi Açıktan ve Zorla Almaktan Yasaklanması Bâbı	95
31- Haçın Kırılması ve Domuzun Öldürülmesi Bâbı.....	96
32- İçinde Şarap Bulunan Küpler Kırılır veya Şarap Kırbaları Yırtılır mı?	97
33- Malı Uğrunda Savaşan Kimse Bâbı.....	99
34- Bir Kimse, Başkasına Ait Bir Çanağı veya Buna Benzer Bir Şeyi Kırdığı Zaman Onun Benzerini mi, Yoksa Onun Bedelini mi Öder?	99
35- Bir Kimse, Bir Başkasına Ait Duvarı Yıktağı Zaman Onun Benzerini Bina Etsin	100

47- ORTAKLIK KİTABI

1- Yemek Maddelerinde, Yol Azığında ve Ticaret Mallarında Ortaklık	103
2- İki Sürüden Meydana Gelmiş Ortak Bir Sürünün Zekâtı Mallarından Eşit Olarak Verirler	107
3- Koyunların Sayı ile Paylaşımı Bâbı.....	107
4- Arkadaşlarından İzin İstemedikçe Ortaklar Arasında Hurma Yerken İki Hurmayı Birleştirerek Yemenin Hükümü Bâbı	109
5- Ortak Malın Değerinin Adil Bir Kimse Tarafından Belirlenmesi	109
6- Ortaklar Arasındaki Paylaşmada ve Maldan Pay Almada Kura Çekilir mi?.....	111
7- Yetim ve Miras Sahipleri ile Ortaklık Bâbı	111
8- Arazi, Ev ve Bostan Gibi Yerlerde Ortaklık Bâbı	114
9- Ortaklar, Evleri veya Diğer Arsaları Paylaştıkları Zaman Artık Onlar İçin Ne Bundan Geri Dönme, Ne de Şuf'a Hakları Vardır	114
10- Altın, Gümüş ve Bozulabilen Diğer Mallarda Ortaklık Bâbı	115
11- Zimmi ve Müşriklerle Ekincilikte Ortaklık Yapmanın Hükümü	115
12- Koyunları Paylaştırmak ve Bunda Adaletli Davranmak Bâbı	116
13- Yiyecek Maddeleri ve Benzeri Şeylerde Ortaklık Bâbı	116
14- Kölede Ortaklık Bâbı	118
15- Hacda Kesilen Kurbanlık ve Büyük Baş Hayvanda Ortaklık Bâbı.....	119

Bir Kimse Hacda Keseceği Kurbanlığı Belirledikten Sonra, Diğer Bir Kimseyi Kendi Kurbanlığına Ortak Ettiğinde Kurbanlığını Mekke'ye Gönderir mi? Babı.....	119
16- Ganimet Mallarının Paylaşımında On Koyunu Bir Deveye Denk Sayan Kimse Bâbı	121

48- REHİN KİTABI

1- Hazaarda Rehin Bâbı	123
2- Zırhını Rehin olarak Veren Kimse Bâbı	124
3- Silâhın Rehin Olarak Bırakılması Bâbı	125
4- Rehin Olarak Bırakılan Hayvana, Binilir ve Sütü de Sağılır Bâbı	126
5- Yahudilerin ve Diğerlerinin Yanında Bir Malı Rehin Olarak Bırakmak	127
6- Rehin Veren, Rehin Alan ve Bunun Benzeri Kimseler İhtilâf Ettikleri Zaman Delil Davacıya, Yemin ise Davalıya Ait Olur Bâbı	127

49- KÖLEYİ HÜRRİYETE KAVUŞTURMA, AZAT ETME KİTÂBI

1- Köleyi Hürriyete Kavuşturma ve Bunun Fazileti Bâbı	131
2- Hangi Kölenin Azat Edilip Hürriyete Kavuşturulması Daha Üstündür?....	132
3- Güneş ve Ay Turulması Esnasında Köle Azat Etmenin Müstehab Olması Bâbı.....	133
4- Bir Şahıs İki Kişi Arasında Ortak Bir Köleyi veya Cariyeyi Azat Etmesinin Zikri Bâbı	134
5- Bir Kimse, Bir Köledeki Hisselerini Azat Eder, Diğer Hisseleri Satın Alacak da Malı Olmazsa, Bu Köle, Hürriyeti Satın Alma Akdinde Olduğu Gibi, Kendisine Meşakkat Verilmeksizin Çalıştırılır	137
6- Köle Azat Etmek ve Boşanmada Hata ve Unutmanın Hükümü ve Bir Köleyi Azat Etmek Ancak Allah Azze ve Celle'nin Rızası İçin Olur Bâbı.....	138
7- Bir Kimse Kendi Kölesi İçin, Onu Azat Etmeye Niyet Ederek <i>O Allah İçin Hürdür</i> Dedğinde Bu Sahihtir ve Köle Azat Etmede Şâhit Tutmanın Hükümü Bâbı	139
8- Cariye'nin, Efendisinden Olan Çocuğa Hür Olduğu Hükümü ile mi Hükmedilir Bâbı.....	141
9- Mudebber Kölenin Satılıp Alınması Bâbı	143
10- Köle Azat Edenin, Azat Ettiği Kölesi Üzerine Mirasçı Olma Hakkının Satılması ve Hibe Edilmesinin Hükümü Bâbı.....	143
11- Bir Adamın Müşrik Olan Kardeşi veya Amcası Esir Alındığı Zaman, Fidye Verilip Esirlikten Kurtarılır mı?.....	144
12- Müşrik Bir Kimsenin Köle Azat Etmesinin Hükümü Bâbı	145
13- Arap'tan Esir Alarak Bir Köleye Sahip Olup da Bunu Hibe Eden, Satan, Onunla Cinsî Münâsebet Yapan, Fidyelerini Veren ve Kadın ve	

Çocukları Esir Olarak Alan Kimse Bâbı	147
14- Cariyesini Eğitip Terbiye Eden ve Ona İlim Öğreten Kimsenin Fazileti Bâbı	151
15- Allah Rasûlü'nün: "Köleler sizin kardeşlerinizdir. Onun için onlara yediğiniz şeylerden yedinin" Hadisi Bâbı	152
16- Rabbine İbadetini Güzel Bir Şekilde Yerine Getiren, Efendisini de Zarara Uğratmayan ve Sahtekârlık Yapmayan Kölenin Kazanacağı Sevap Bâbı	153
17- Köleye Karşı Büyüklemenin, Kendisini Ondan Yüce Görmenin Hoş Görülmemesi ve Kişinin Kölesine: "Kulum veya Cariyerim" Demesinin Hükümü Bâbı.....	155
18- Sizden Birinize Hizmetçisi Yemeğini Getirdiği Zaman, Kendisiyle Beraber O Yemekten Yemesi İçin Beraberinde Oturtsun Bâbı	158
19- Köle, Efendisinin Malında Bir Çobandır Bâbı	159
20- Bir Kimse Kölesini Dövdüğünde, Yüzüne Vurmaktan Sakınsın Bâbı	160

50- YAZIŞMA KİTABI

1- Hürriyetini Satın Alma Yazışması Yapılmış Kölenin, Her Sene Bir Kere Taksit Ödemesi Bâbı	161
2- Köle ile Yapılan Yazışmada Caiz Olan Şartlar ve Allah'ın Kitabında Olmayan Bir Şartı Şart Koşan Kimse Bâbı	164
3- Hürriyetini Satın Alma İçin Yazışma Yapan Kölenin Borcunu Ödeyebilmek İçin İnsanlardan Yardım İstemesi Bâbı	166
4- Mukâteb Kölenin Kendisi Razı Olduğu Zaman Satılıp Alınması Bâbı.....	167
5- Hürriyetine Kavuşmak İçin Sahipleriyle Yazışma Yapan Bir Köle, Bir Kimseye: "Beni Satın Al ve Azat Et" Der ve O Kimse de Bu Köleyi Azat Etmek İçin Satın Alırsa Bu Caiz Olur Bâbı.....	169

51- HİBE, FAZİLETİ VE HİBEYE TEŞVİK KİTABI

1- Bâb	171
2- Hibe Edilen Şeyin Az Miktarda Olması Bâbı	173
3- Arkadaşlarından Hibe İsteyen Kimse Bâbı	173
4- İçmek İçin Su veya Süt İsteyen Kimse Bâbı	175
5- Avcının Av Hediyesini Kabul Etmek Bâbı.....	176
6- Hediye kabul Etmek Bâbı	177
7- Hediye kabul Etmek Bâbı	178
8- Arkadaşına Hediye Vermek İçin Hanımlarından Özellikle Birinin Evinde Kalacağı Günü Gözetleyen Kimse Bâbı	181
9- Verilen Hediye Geri Çevrilmeyecek Olanlar Bâbı.....	185
10- Hazırda Olmadan Yapılan Hibeyi Caiz Gören Kimse Bâbı.....	186
11- Hediye Karşılık Vermek (Hediyeleşmek) Bâbı	187
12- Babanın Çocuğuna Hibe Etmesinin Hükümü Bâbı	187

13- Hibe Verirken Şahit Tutmak Bâbı	189
14- Erkeğin Hanımına, Kadının da Kocasına Hibesi Bâbı	190
15- Kadının Kocasını Varken, Kocasından Başkasına Hibe Vermesi ve Cariyesini Azat Etmesi, Şayet Kadının Aklı Kıt Değil ise Bu Caizdir, Şayet Kadının Aklı Kıt ise Bu Caiz Olmaz Bâbı	192
16- Hediye Vermeye Kimden Başlanır?	194
17- Bir Sebebe Binaen Verilen Hediye Kabul Etmeyen Kimse Bâbı	195
18- Bir Kimsenin Bir Şey Hibe Etmesi veya Bir şey Vaad Edip de Bu Hibe ve Vaad Kendisine Ulaşmadan Ölmesi Hâlinde Hüküm Ne Olur Bâbı	197
19- Hibe Edilmiş Bir Köle ve Mal Nasıl Teslim Alınır?	198
20- Bir Kimse Bir Şeyi Hibe Etse ve Hibe Ettiği Kimse “Ben Bunu Kabul Ettim” Demeden Alsa Bu Câiz Olur Bâbı	199
21- Bir Kimse Alacağını Hibe Etmesi Bâbı	201
22- Bir Kişinin, Bir Topluluğa Hibe Etmesi Bâbı	203
23- Ele Geçirilen ve Geçirilmeyen, Paylaştırılmış ve Paylaştırılmamış Olan Hibe Bâbı	204
24- Bir Cemâat Bir Kavme Hibe Ettiği Zaman Bu Caiz Olur Bâbı	206
25- Yanında Arkadaşları Otururken, Kendisine Hediye Verilen Kimse, O Hediye En Lâyık Olan Kimse Odur Bâbı	208
26- Bir Kimse, Diğerine Onun Üzerine Binmekte Olduğu Deveyi Hibe Ederse, Bu Caizdir Bâbı	210
27- Giyilmesi Mekruh Olan Bir Elbiseyi Hediye Etmek Bâbı	210
28- Müşriklerin Verdiği Hediyein Kabul Edilmesi Bâbı	212
29- Bir Müslüman'ın Müşriklere Hediye Vermesi Bâbı	216
30- Hiçbir Kimseye Daha Önce Verdiği Hibesine ve Yaptığı Sadakasına Dönmesi Helâl Olmaz	218
31- Bâb	219
32- Umrâ ve Rukbâ Hakkında Söylenen Hükümler Bâbı	220
33- İnsanlardan Ödünç At Alan Kimse Bâbı	221
34- Zıfâf Esnasında Gelin veya Damadın Ödünç Elbise Almasının Cevazı Bâbı	221
35- Bağış Yapmanın Fazileti Bâbı	222
36- Bir Kimse: “Bu Cariyeyi İnsanların Örfüne Göre Sana Hizmetçi olarak Verdim” Dedğinde, Bu Caiz Olur Bâbı	226
37- Bir Kimse Başka Bir Kimseyi Bir At Üzerine Bindirse Bu Umre ve Sadaka Gibidir Bâbı	227

52- ŞEHADETLER KİTÂBİ

1- Delil Getirmenin Davâcıya Âit Olduğuna Dair Gelen Deliller Bâbı	229
2- Bir Kimse Diğer Bir Kimseyi Adaletle Vasıflandırdığı ve: “Bunun hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyoruz” Dedğinde	

Hüküm Ne Olur?	231
3- Şahitlik Yapacağı Esnada Saklanan Kimsenin Şahitlik Yapması Bâbı	232
4- Bir veya Daha Çok Kişi Bir Olaya Şahitlik Etse; Diğer Bir Grup da: Biz Bunu Bilmiyoruz Dedikleri Zaman Şahitlik Yapanların Sözü Alınır ve Buna Göre Hüküm Verilir	234
5- Adaletli Şahitler Bâbı	236
6- Bir Kimsenin Adaletli Olduğuna Hükmetmek İçin Belli Bir Sayı Şart Koşulur mu?	237
7- Neseplere, Herkesçe Bilinen Süt Emmeye ve Üzerinden Zaman Geçmiş Ölüme Şahitlik Etmek ve Bunları Araştırmak Bâbı	239
8- İftira Edenin, Hırsızlık Yapanın ve Zina Suçu İşleyeninin Şahitliği Babı	241
9- Bir Kimse Zulüm ve Haksızlık Üzerine Şahit Yapılmak İstenildiği Zaman, Şahitlik Etmez Bâbı	245
10- Yalan Yere Şahitlik Etmek Hakkında Gelen Âyet ve Hadisler Bâbı	247
11- Kör Bir İnsanın Şahit Olması, Tasarruflarındaki Hâli, Evlenmesi, Başkasını Evlendirmesi, Alış-veriş Yapması, Müezzinlik ve Diğer İşlerde Çalışmasının Kabulü ve Seslerle Tanınan Şeyler Bâbı	250
12- Kadınların Şahitliği Bâbı	253
13- Köle ve Cariye'nin Şahitliği Bâbı	254
14- Süt Emziren Kadının (Sütannenin) Şahitliği Bâbı	255
15- Hüküm Verme İşinde Kadınların Birbirlerinin Adaletli Olduklarını Söyleyip Tezkiye Etmeleri Bâbı	255
16- Bir Kimse, Diğer Bir Kimseyi Tezkiye Ettiği, Onun Adil Olduğunu Söylemesi Ona Yeter Bâbı	269
17- Övgüde Aşırıya Gitmenin Mekruh Olması, Bu Konuda O kişi Hakkında Ne Biliniyorsa Onun Söylenmesi Bâbı	270
18- Çocukların Ergenlik Çağına Girmelerinin Sınırı ve Ergenliğe Girmeden Önceki Şahitliklerinin Hükmü Bâbı	271
19- Hakimin Davâciya Yemin ettirmesinden Önce: "Bir Delilin Var mı?" Diye Sorması Bâbı	273
20- Mal ve Had Cezalarında Yemin, Davâliya Aittir Bâbı	274
21- Bir Kimse, Bir şey İddia Ettiğinde veya Birine Karşı Zina Suçlamasında Bulunduğunda Olayı Gören Görgü Şahitlerini Bulmak İçin Hâkimin Huzurundan Ayrılması Bâbı	276
22- İkindiden Sonra Yapılan Yemin Bâbı	277
23- Davâlı, Yemin Etmesi Vacip Olan Yerde Yemin Eder ve Bir Yerden Diğer Bir Yere Döndürülmez Bâbı	278
24- Bir Topluluğun Yemin Etmeleri Üzerlerine Vacip Olursa, Onlardan Hangisi Yemine Başlar?	279
25- Allah Azze Ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı	280
26- Nasıl Yemin Ettirilir Bâbı	281
27- Davâlının Yemininden Sonra Delil Getiren Kimse Bâbı	283

28- Verilen Sözün Yerine Getirilmesini Emreden Kimse Bâbı	284
29- Bir Müşrikten Şahitlik ve Diğer Şeyler İstenilmez Bâbı.....	287
30- Meselenin Çözümünde Kura Çekmek Bâbı.....	288

53- SULH KİTÂBİ

1- İnsanların Arasını Düzeltmek Konusunda Gelen Âyet ve Hadisler	293
2- İnsanlar Arasını Düzelten Kimse Yalancı Değildir Bâbı	296
3- İmamın Arkadaşlarına: “Bizi Götürün de Aralarını Düzeltelim” Sözü Bâbı	297
4- Allah Teâlâ’nın (Nisa: 128) Şu Kavli Bâbı.....	297
5- Bir Topluluk, Zulüm Üzere Anlaşma Yaptıkları Zaman Bu Geçerli Değildir Bâbı	298
6- Anlaşma, Kâğıda Nasıl Geçirilir?	300
7- Müşriklerle Yapılan Antlaşma Bâbı	304
8- Diyet Konusunda Antlaşma Yapmak Bâbı.....	306
9- Allah Rasûlü’nün Torunu Hasan İçin: “Bu Benim Oğlum ve O Bir Seyyiddir, Efendidir. Umarım ki Allah O’nunla İki Büyük Grubun Arasını Düzeltir” Sözü Bâbı	307
10- İmam, Hasımlara Aralarında Anlaşmaları İçin İşaret Eder mi?.....	310
11- İnsanlar Arasını Düzeltmenin ve Aralarında Adaletle Davranmanın Fazileti Bâbı	311
12- İmam, Davalı ve Davacıya Barışmalarını Söyler, Onlardan Biri de Buna Yanaşmaz ise Açık Olan Bir Hükümle İmam Hükmeder	312
13- Alacaklılar ve Mirâsçılar Arasında Antlaşma Sağlanması ve Bu Konuda Ölçüp Tartmadan Tahmin Yapmanın Hükümü Bâbı	313
14- Zimmet ve Aynı Borçta Antlaşma Yapmak Bâbı	315

54- ŞARTLAR KİTÂBİ

1- İslâm Dini’ne Girmekte, Hükümlerde, Alış-veriş Muamelelerinde Caiz Olan Şartlar Bâbı	317
2- Bir Şahıs, Erkek Çiçek Aşılannmış Olduğu Hâlde Hurma Ağacı Satdığı Zaman Bâbı.....	322
3- Ticarete Öngörülen Şartlar Bâbı	322
4- Satıcı Belli Bir Yere Kadar Hayvanına Binmeyi Şart Koşarsa Bu Satış Caiz Olur Bâbı	323
5- Ekim-Dikim ve Diğer İşlerde Şart Koşma Bâbı	326
6- Nikâh Kıyma Esnasında Mehir’de Öngörülen Şartlar Bâbı	327
7- Ekim-Dikim İşindeki Şartlar Bâbı	328
8- Nikâh Kıyarken Caiz Olmayan Şartlar Bâbı	328
9- Dîni Cezalarda Helâl Olmayacak Şartlar Bâbı	329
10- Bir Kölenin Azat Edilmesi İçin Satın Alınmaya Razi Olduğu Zaman, Bunun İçin İmzalanan Antlaşma da Caiz Olan Şartlar Bâbı	332

11- Boşama Hususunda Öngörülen Şartlar Bâbı	333
12- İnsanlarla Sadece Sözlü Olarak Yapılan Şartlar Bâbı	334
13- Velâyet Konusunda Öngörülen Şartlar Bâbı	335
14- Ekicilik Anlaşmasında “İstedğim Zaman Seni Çıkarırım” Şartının Konması Bâbı.....	336
15- Cihâd’da ve Savaş Ehli ile Yapılacak Barış Antlaşmalarında İleri Sürülecek Şartlar ve Bu Şartların Yazılması Bâbı	338
16- Ödünç Vermede Öngörülen Şartlar Bâbı	357
17- Bir Kölenin Hürriyetini Satın Alması İçin Yapılan Antlaşma ve Allah’ın Kitabı’na Uymayan Her Şartın Helâl ve Geçerli Olmadığı	358
18- Şart Koşmak ve Borç İkrarında İstisna Yapmanın Caiz Oluşu, İnsanların Alışa Geldikleri Şartlar ve Yüzden Bir veya İki Eksik Şeklinde Söylemesi Bâbı	359
19- Vakfedilen Şeylerde Koşulan Şartlar Bâbı.....	360

55- VASIYETLER KİTÂBİ

1- Vasiyetler Bâbı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in: “Kişinin vasiyeti yanında yazılmış bulunmalıdır” Sözü	363
2- Kişinin Mirasçılarını Zengin Bırakması, Onları İnsanlara Avuç Açarak Bir Hâlde Bırakmasından Daha Hayırlıdır Bâbı	365
3- Malın Üçte Birini Vasiyet Etmenin Cevazı Bâbı.....	367
4- Vasiyet Edenin Mirasçısına: “Çocuğumun İşlerini Yürütmeyi Üzerine Al” Demesi ve Vasiyet Edenin Dava Açmasının Cevazı	368
5- Şayet Hasta Olan Şahıs, Apaçık ve Anlaşılmaz Bir Şekilde Başıyla İşaret Ederek Vasiyette Bulunursa, Bu Vasiyet Caiz Olur Bâbı	370
6- Mirasçıya Vasiyet Yoktur Bâbı.....	370
7- Ölüm Sırasında Sadaka Vermek Bâbı	371
8- Allah Teâlâ’nın: “Bu mîrâs payları ölenin vasiyet ettiği miktarın çıkmasından ve borcun ödenmesinden sonradır” (Nisâ: 11) Kavli Bâbı....	372
9- Yüce Allah’ın (Nisa: 11) Âyetinin Tefsiri Bâbı	373
10- Bir Şahıs Vakıf Yaptığı veya Akrabalarına Vasiyet Ettiği Zaman, Bu Akrabalar Kimlerdir Bâbı.....	376
11- Yakın Akraba İçine Kadın ve Çocuklar Girer mi?	378
12- Vakıf Yapan Kişi Vakfettiği Maldan Faydalanabilir mi?	379
13- Bir Şahıs Bir Şeyi Başkasına Vermeden Önce Vakfederse Bu Sahih Olur Bâbı	380
14- Bir Şahıs Fakirlere veya Başkalarına Olduğunu Beyân Etmeksizin “Evim Allah İçin Sadakadır” Dediği Zaman, Bu Vakıf Caizdir. Bunu yakın Akrabalarına ve Dilediği Kimseler Vermesi Bâbı	381
15- Bir Şahıs “Arazim ve Bostanım Annem Adına Allah İçin Sadakadır” Derse Bu Caizdir. Şayet Bunun Kime Ait Olduğunu Açıklamasa Bile Hüküm Değişmez Bâbı	382

16- Bir Kimse Malının Bir Kısımını veya Kölesinin Bir Kısımını veya Hayvanlarının Bir Kısımını Sadaka Olarak Verdiği veya Vakfettiği Zaman, Bu Caiz Olur Bâbı	382
17- Vekiline Sadaka Veren, Sonra da Vekili O Sadakayı Sadaka Verene Geri Veren Kimse Bâbı	383
18- Yüce Allah'ın Şu Kavli Bâbı	385
19- Ansızın Ölen Kimse Adına Sadaka Vermenin ve Ölünün Adağını Yerine Getirmenin Müstehab Olduğu Bâbı	386
20- Vakıf ve Sadaka Vermede Şahit Göstermek Bâbı	387
21- Yüce Allah'ın (Nisa: 2-3) Kavli Bâbı	388
22- Yüce Allah'ın (Nisa: 6-7) Kavli Bâbı	390
Mirasçının Koruması Altında Olan Yetimin Malı Üzerinde Hangi Yetkileri Vardır ve Yetimin Malından Çalışması Karşılığında Bir Miktar Yiyebilir mi?	390
23- Yüce Allah'ın (Nisa: 10) Kavli Bâbı	392
24- Yüce Allah'ın (Bakara: 220) Kavli Bâbı	393
25- Yolculukta ve Yolculuk Dışında Yetim İçin İyilik Olduğu Zaman, Yetimi Hizmette Kullanma ve Mirasçı Olmasalar da Annenin ve Kocasının Yetimin Yararını Gözetmesi Bâbı	394
26- Bir Şahıs, Sınırları Beyân Etmeyerek Bir Arazîyi Vakıf Yaptığı Zaman, şayet O Arazi Meşhur ve Diğerlerinden Ayırt Edilebiliyorsa Bu Vakıf Caizdir, Sadaka da Böyledir Bâbı	394
27- Bir Topluluğun, Müşterek Bir Mülkiyeti Vakfetmeleri Caizdir Bâbı	396
28- Vakıf Nasıl Yazılır Bâbı	397
29- Zengin, Fakîr ve Zayıf İçin Vakıf Yapmak Bâbı	398
30- Mescit İnşâsı İçin Arazî Vakfetmek Bâbı	398
31- Hayvanları, Atları, Ticaret Mallarını, Altın ve Gümüşü Vakfetmek	399
32- Vakfın İşleriyle İlgilenen Kimsenin Ücreti Bâbı	400
33- Bir Kimse Bir Arazî Veya Kuyu Vakfeder ve Müslümanların O Kuyudan Faydalandıkları Gibi Kendisinin de Faydalanmasını Şart Koşarsa Bu Caiz Olur Bâbı	401
34- Vakıfta Bulunan Kimsenin: "Biz Onun Bedelini Ancak Allah'tan İsteriz" Dediği Zaman, Bu Caizdir Bâbı	402
35- Yüce Allah'ın (Mâide: 106-108) Kavli Bâbı	403
36- Mirasçılar Hazır Bulunmaksızın Vasînin Ölünün Borcunu Ödemesinin Cevazı Bâbı	405

56- KİTABU'L-CİHAD VE'S-SİYER (Cihâd ve Sîretler Kitabı)

1 - Cihâdın Ve Sîretlerin Fazîleti Bâbı	407
2- İnsanların En Üstünü, Allah Yolunda Canı ve Malı ile Cihâd Eden Mümindir Bâbı	411
3- Erkeklerin ve Kadınların Allah Yolunda Cihad Etmek ve	

Şehit Olmak İçin Duâ Etmeleri Bâbı	413
4- Allah Yolunda Cihad Edenlerin Dereceleri Bâbı	415
5- Allah Yolunda Cihad Ederken Sabah ve Akşam Yürüyüşünün Fazileti ve Sizden Her Birinizin Yayının Kapladığı Bir Zira Alan Kadar Mesafenin Cennetteki Fazileti Babı	417
6- İri Gözlü Huriler ve Onların Sıfatları Bâbı	418
7- Şehit Olmayı Temenni Etmek Bâbı	419
8- Allah Yolunda Cihâdda İken Binek Tarafından Yere Çarpılıp Ölen Kimsenin Mücahidlerden Olduğu ve Bunun Fazileti Bâbı	421
9- Allah Yolunda Cihâd Ederken Bir Uzvu Yaralanıp Kanayan Kimsenin Fazileti Bâbı.....	422
10- Allah Azze ve Celle Yolunda Cihada Çıkan Kimsenin Fazileti Bâbı	424
11- Yüce Allah'ın Tevbe: 52 Kavli Babı	425
12- Yüce Allah'ın Ahzâb: 23 Kavli Babı	426
13- Harbe Girişmeden Evvel İyi Amel Bâbı	429
14- Kimin ve Nereden Atıldığı Belli Olmayan bir Okla Ölen Kimse Bâbı	430
15- Allah'ın Kelimesi En Yüksek Olsun Diye Savaşan Kimse'nin Fazileti ..	431
16- Allah Yolunda Cihad Ederken Kâfirler Üzerine Atılan Kimsenin Fazileti Bâbı	431
17- Allah Yolunda Bulaşmış Olan Tozları Kafasından Silmek Bâbı	432
18- Savaşta ve Tozlardan Sonra Yıkanmak Bâbı	433
19- Allah Teâlâ'nın Şu Kavlinin Fazileti Bâbı	434
20- Meleklerin Şehidi Gölgelemeleri Bâbı	436
21- Allah Yolunda Şehit Edilen Mücâhidin Dünyaya Dönmeyi Temenni Etmesi Bâbı.....	436
22- Cennet Kılıçların Kıvılcımları Altındadır Bâbı	437
23- Cihâd İçin Çocuk İsteyen Kimse Bâbı.....	438
24- Savaş Meydanında Gösterilen Yiğitlik ve Kahramanlığın Övülmesi, Korkaklığın ise Yerilmesi Bâbı	439
25- Korkaklıktan Allah'a Sığınılması Bâbı	440
26- Savaşta İken, Kendisinin İslâm'ı Yaymada ve Tevhid Uğruna Karşılaştığı Zorlukları Anlatan Kimse Bâbı	441
27- Kâfirlere Karşı Savaşa Çıkmanın Vücûbiyeti, Cihâd ve Niyetten Meşru Olan Miktar Bâbı	442
28- Bir Kâfir Bir Müslüman'ı Öldürür, Sonra da Müslüman Olur ve Dininde de İstikâmet Ehli Olur, Sonra da O da Öldürülürse Bâbı	443
29- Düşmana Karşı Savaşmayı, Oruç Tutmaya Tercih Eden Kimse	446
30- Allah Yolunda Savaş Meydanında Öldürülen Şehitten Başka Yedi Sınıf Şehit Vardır Bâbı.....	447
31- Yüce Allah'ın Şu Kavli Bâbı	448
32- Savaş Anında Sabretmek Bâbı	450

33- Müminleri Savaşa Teşvik Etmek ve Allah Teâlâ'nın Enfal: 65 Kavli.....	450
34- Hendek Savaşında Hendeğin Kazılması Bâbı	451
35- Geçerli Bir Mazereti Kendisini Savaştan Alıkoyan Kimse Bâbı.....	453
36- Allah Yolunda Cihâdda İken Oruç Tutmanın Fazileti Bâbı	453
37- Allah Yolunda Cihâdda İnfak Etmenin Fazileti Bâbı.....	454
38- Allah Yolunda Cihada Çıkan Bir Mücahidi Techiz Eden ve Onun Geride Bıraktıklarını Hayırla Bakan Kimsenin Fazileti Bâbı	456
39- Savaş Esnasında Hanût Kokusu Sürünmek Bâbı.....	457
40- Düşmanın İçine Sızarak Onların Durumunu Öğrenen Kimsenin Fazileti Bâbı	458
41- Düşmanın İçine Sızarak Onların Durumunu Öğrenecek Olan Kimse Tek Başına Gönderilir mi?	458
42- İki Kişinin Yolculuğa Çıkması Bâbı	459
43- Atın Alnına Dökülen Saçlarında Kıyamet Gününe Kadar Hayır Düğümlüdür Bâbı.....	459
44- Allah Rasûlü'nün: <i>Atların alınlarına sarkan saçlarında kıyamet gününe kadar hayır düğümlenmiştir</i> Sözünden Dolayı Cihâd, Âdilın ve Fâcirin Beraberinde Kıyamete Kadar Devam Edecektir	461
45- Yüce Allah'ın: « <i>Allah yolunda bağlanıp beslenen atlardan</i> » (Enfâl: 60) Kavlinden Dolayı, Allah Yolunda Cihâd Etmek İçin At Bağlayıp Besleyen Kimse Bâbı	461
46- At Ve Merkebi İsimlendirmenin Meşru Olduğu Bâbı	462
47- Atın Uğursuzluğu Hakkında Zikredilen Hadîsler Bâbı	464
48- Atlar Üç Çeşit İnsan İçindir Bâbı.....	465
49- Savaştan İken, Başkasına Ait Binek Hayvanına Ona Yardım İçin Dürtüp Vuran Kimse Bâbı	467
50- Binilmesi Zor ve Maharet İsteyen Bir Hayvan Üzerine ve Erkek At Üzerine Binmek Bâbı.....	468
51- Bir Süvarinin Atı Sebebiyle Ganimetten Hak Ettiği Payları Bâbı.....	469
52- Savaştan İken Başkasının Binek Hayvanını Önünden Çeken Kimse	470
53- At İçin Demir ve Tahtadan, Deve İçin İse deriden Yapılan Üzengi Kayışı Bâbı	470
54- Eğersiz Ata Binmek Bâbı.....	471
55- Yavaş Yürüyüştü At Bâbı.....	471
56- Atlar Arasında Yarış Yapmak Bâbı.....	472
57- Yarış İçin Atların Zayıflatılması Bâbı	473
58- İdmana Çekilip Zayıflatılmış Atlar İçin Yarışta Bitiş Yeri Bâbı	473
59- Peygamberin Dişi Binek Devesi Bâbı	474
60- Merkepler Üstünde Savaşmak Bâbı.....	475
61- Allah Rasûlü'nün Beyaz Katırı Bâbı	475
62- Kadınların Cihâdı Bâbı	477
63- Kadının Denizde Savaşı Bâbı	477

64- Bir Erkeğin Savaşa Giderken Hanımları Arasında Kura Çekip Onlardan Birini Beraberinde Götürmesi Bâbı	479
65- Kadınların Savaşa İştirak Edip Erkeklerle Beraber Savaşmaları	480
66- Savaşa Kadınların Askerlere Su Kurbaları Taşımalarının Cevazı Bâbı	480
67- Kadınların Savaşa Yaralıları Tedâvî Etmeleri Bâbı	481
68- Kadınların, Yaralı ve Şehitleri Medine'ye Geri Götürmeleri Bâbı	482
69- Vücuda Saplanan Okun Çekilip Çıkarılması Bâbı	482
70- Allah Yolunda Cihadda İken Nöbet Tutmanın Fazileti Bâbı	483
71- Savaş Sırasında Hizmette Bulunmanın Fazileti Bâbı	485
72- Yolculukta Arkadaşının Eşyasını Taşıyan Kimsenin Fazileti Bâbı	487
73- Allah Yolunda Cihadda Bir Gün Nöbet Tutmanın Fazileti Bâbı	487
74- Hizmet Ettirmek İçin Çocukla Savaşa Giden Kimse Bâbı	488
75- Allah Yolunda Cihad İçin Gemiye Binip Deniz Yolculuğuna Çıkmak Bâbı	490
76- Savaşa Zayıf ve Salih Kimselerin Bereketi Ve Duâlarıyla Yardım İsteyen Kimse Bâbı	491
77- Bir Kimse Kesinlikle "Falanca Şehittir" Demez Bâbı.....	493
78- Atıcılığı Teşvik Etmek Bâbı	495
79- Kısa Mızrak ve Diğer Savaş Aletleriyle Oyun Oynamak Bâbı	496
80- Kalkan ve Arkadaşının Kalkanıyla Korunan Kimse Bâbı	497
81- Kalkan Kullanmanın Cevazı Bâbı	499
82- Kılıç Bağları ve Kılıcı Boyuna Asmak Bâbı	500
83- Kılıçların Süsleri Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı.....	501
84- Yolculukta Kaylûle Uykusu Esnasında Kılıcını Bir Ağaca Asan Kimse Bâbı.....	502
85- Başa Miğfer Giymenin Meşrûluğu Bâbı	503
86- Ölüm Esnasında Silâhın Kırılmasını Uygun Görmeyen Kimse	503
87- Öğle Sıcağında Konaklama Yerinde İnsanların İmâmın Yanından Dağılmaları ve Ağaçların Altında Gölgelemeleri	504
88- Mızraklar Edinip Kullanmanın Fazileti Hakkında Söylenen Şeyler	505
89- Allah Rasûlü'nün Zırhının Neden Olduğu Hakkında Söylenenlerle Savaşa Zırh Giymek Bâbı.....	506
90- Yolculukta ve Savaşa Cübbe Giymek Bâbı	509
91- Savaşa İpek Giymenin Cevazı Bâbı	509
92- Bıçak Kullanmanın Cevazı Hakkında Zikrolunan Şeyler Bâbı	511
93- Rumlarla Savaşmanın Fazileti Hakkında Söylenenler Bâbı	512
94- Gelecekte Yahudîlerle Yapılacak Savaş Bâbı.....	513
95- Türklerle Savaş Bâbı	514
96- Kıl Keçeden Ayakkabılar Giyinen Kavimle Savaş Bâbı	516
97- Hezimet Anında Bineğinden İnip Allah'tan Yardım İsteyerek Askerlerini Savaş Meydanında Saf Saf Tutan Kimse Bâbı	516

98- Savaş Esnasında İmamın, Müşriklerin Hezimetine Uğrayıp Sarsılmaları İçin Dua Etmesi Bâbı	518
99- Bir Müslüman, Kitap Ehlini İslâm'a Davet Eder mi veya Onlara Kur'ân Öğretir Mi?	521
100- Müşrikleri İslâm'a Alıştırmak İçin Onlara Dua Etmek Bâbı.....	521
101- Yahudi ve Hristiyanları İslâm'a Davet Etmek; Bunların Hangi Şey Üzerine Savaşılacakları; Allah Rasûlü'nün Fars Kralı Kısra İle Rûm Kralı Kayser'e Yazdığı Mektuplar ve Savaştan Önce İslâm'a Davet Etmek Bâbı.....	522
102- Allah Rasûlü'nün İnsanları İslâm'a, Peygamberliğini İtiraf Etmeye, Allah'tan Başka Kısımının Diğer Bir Kısımını Rabler Edinmemelerine Davet Etmesi Bâbı.....	524
103- Savaşa Çıkmak İsteyen ve Güvenlik Gereği Bunu Gizleyen Kimse, Yolculuğa Perşembe Günü Çıkmayı Seven Kimse Bâbı	534
104- Yolculuğa Öğleden Sonra Çıkmak Bâbı	536
105- Yolculuğa Ayın Sonunda Çıkmak Bâbı	537
106- Ramazan Ayında Yolculuğa Çıkmak Bâbı	539
107- Yolculuğa Çıkarken Vedalaşmak Bâbı.....	539
108- İmamın Sözü'nü Dinleyip Emrine İtaat Etmek Bâbı	540
109- İmamı Korumak İçin Arkasında Savaşılır Bâbı.....	541
110- Savaşta İken, Savaş Meydanından Kaçmayacaklarına ve Bazılarının da Ölüm Üzerine Beyat Etmeleri Bâbı	542
111- Devlet Başkanının İnsanlara Kesin Olarak Yerine Getirecekleri Emir Vereceğinde Bunun Onların Güç Yetirebileceği İşler Olması	545
112- Allah Rasûlü, Sabahleyin Savaşa Girmedeği Zaman, Güneş Tam Tepeden Batıya Doğru Meylettirdiği Zaman Bırakırdı	547
113- Kişinin Savaştan Dönmek veya Geri Kalmak Hususunda Devlet Başkanından İzin İstemesi Bâbı	548
114- Yeni Evli Olduğu Hâlde Savaşa giden Kimse Bâbı.....	550
115- Zifaktan Sonra Savaşa Girmeyi Tercih Eden Kimse Bâbı	550
116- Düşman Baskını Korkusu Esnasında, İmâmın Olay Yerine Gitmede Çabuk Davranması Bâbı	551
117- Düşman Baskını Korkusu Esnasında Hızlı Hareket Etmek Bâbı	551
118- Düşman Baskısı Korkusu Esnasında Tek Başına Keşfe Çıkmak	552
119- Oturan Adına Cihâd Edenlere Verilen Ücretler ve Allah Yolunda Cihâda Yükleyip Taşıma Bâbı	552
120- Savaşta Kendisine Hizmet Etmesi veya Savaşması İçin Ücretle Tutulan Kişinin Hükümü Bâbı.....	554
121- Allah Rasûlü'nün Sancağı Hakkında Söylenen Hadisler Bâbı	555
İÇİNDEKİLER	559

5. CİLT FİHRİSTİ

122- Rasûlullah'ın: "Ben, bir aylık mesafedeki düşman gönüllerine korku salmak suretiyle yardım olundum" Sözü Bâbı	5
123- Savaşa Giderken Yanında Yol Azığı Taşımak Bâbı	7
124- Yol Azığının Boyun Üzerinde Taşınması Bâbı	10
125- Kadının, Erkek Kardeşinin Bineğinin Arka Tarafına Bindirilmesi	10
126- Savaşta ve Hacda Bineğin Arkasına Birini Bindirmek Bâbı	11
127- Merkebin Arkasına Birini Bindirmek Bâbı	12
128- Bineğe Binen Kişinin Üzengisini ve Benzeri Şeylerini Tutup Yardım Eden Kimse Bâbı	13
129- Düşman Arazisine Kur'ân-ı Kerîm ile Yolculuk Yapmanın Keraheti	14
130- Savaş Esnasında Tekbîr Getirerek "Allâhu Ekber" Demek Bâbı	130
131- Allâhu Ekber Derken Sesi Yükseltmenin Mekruh Oluşu Bâbı	16
132- Yolculuk Esnasında Bir Vâdi İçine İnildiğinde "Subhânallâh" Denilmesi Bâbı	17
133- Yolculuk Esnasında Yüksek Bir Yere Çıkıldığında "Allâhu Ekber" Denilmesi Bâbı	17
134- Kişinin Yolculuğu Masiyet Üzere Değil ise, Yolculukta Yaptığı İbadetler, Tıpkı Mukim İken Yaptığı İbadetler Gibi Sevabı Eksiksiz ve Tam Olarak Yazılır Bâbı.....	18
135- Kişinin Tek başına Yola Çıkması Bâbı	19
136- Memlekete Dönüş Esnasında Acele Etmek Bâbı.....	20
137- Bir Kimse Atını Allah Yolunda Cihadda Binilmesi İçin Hibe Eder Daha Sonra o Atın Satıldığını Görürse Onu Satın Alabilir mi?	22
138- Anne ve Babanın İzni İle Cihâda Gitmek Bâbı	23
139- Develerin Boyunlarına Asılan Çan ve Benzeri Şeyler Hakkında Söylenen Şeyler Bâbı.....	24
140- Hanımı Hacca Gitmek İçin Yola Çıkışken veya Kendinin Bir Mazereti Varken Cihada Gidecek Orduya Yazılan Kimseye İzin Verilir mi?	24
141- Kafirler Tarafından Müslümanların İçine Gönderilen Câsûsun Hükümü Bâbı	25
142- Esirlere Elbise Verilmesi Bâbı	28
143- Bir Kimsenin Hidayetine Vesile Olan Kimsenin Fazileti Bâbı	29
144- Zincirlerle Bağlanan Esirler Bâbı	30
145- Tevrat ve İncil Ehlinden Müslüman Olan Kimsenin Fazileti	32
146- Gece Baskını Yapılıp da Çocuklar ve Zürriyetleri Musîbete	

Uğratılan Harp Yurdu Ahalisinin Hükümü Bâbı	33
147- Savaşta Çocukları Öldürmek Bâbı	34
148- Savaşta Kadınların Öldürmek Bâbı	35
149- Allah'ın Azabıyla Azaplandırılmaz	35
150- Savaştan Sonra da, Ya Karşılıksız Onları Salıverin, Veyahut ta Savaş, Ağırıklarını Bırakıp Hiç Kalmayınca Kadar Fidyeye Aarak Bırakın Ayeti Babı	36
151- Kâfirler Elinde Esir Olan Bir Kimsenin, Kâfirlerden Kurtulması İçin Kendisini Esîr Almış Olan Kimseleri Öldürmeye veya Onları Aldatmaya Hakkı Var mıdır?	37
152- Bir Müşrik, Müslüman Kimseyi Yaktığı Zaman, Yapmış Olduğu Bu Fiilinin Cezası Olarak O da Yakılır mı?	37
153- Bâb	38
154- Müşriklere Ait Olan Evlerin Ve Hurmalıkların Yakılması Bâbı	39
155- Uyumakta Olan Müşriğin Öldürülmesi Bâbı	40
156- Düşmanla Karşılaşmayı Temenni Etmeyin	43
157- Savaş Hiledir	44
158- Savaşta yalan Söylemek Bâbı	45
159- Düşmanı Gizlice Öldürmenin Cevazı Bâbı	46
160- Şerrinden ve Fesadından Korktuğu Bir Kimse ile Beraberken Yapması Caiz Olan Hile Bâbı	47
161- Savaşta Kısa Vezinli Şiirler Okumak ve Hendek Savaşında Hendek Kazarken Sesi Yükseltmek Bâbı	48
162- At Üzerinde Sabit Duramayan Kimse Bâbı	49
163- Hasır Yakılarak Küllüyle Yaraya İlâç Yapılması: Kadının, Babasının Yüzünden Kanı Yıkaması ve Kalkan İçinde Su Taşınması Bâbı	50
164- Savaşta Birbiriyle Çekişmenin ve İhtilaf Etmenin Kerih Görülmesi ve İmamına Karşı Gelenin Cezası Bâbı	51
165- Geceleyin Düşman Baskınından Korkulduğu Zaman Komutanın Bu Haberi Bizzat Kendisi veya Görevlendirdiği Kimsenin Keşfe Girmesi Gerekir	54
166- Düşmanı Görüp İnsanlara Sesini Duyurmak İçin Yüksek Sesle "İmdat! Yardım Edin!" Diye Bağırın Kimse	55
167- Al Oku, Ben Falânın Oğluyum Diyen Kimse Bâbı	57
168- Müşrikler, Müslümanlardan Birinin Hükümüne Razı Olup İndiği Zaman İmâm Buna İcazet Verirse Hükümü Geçerli Olur Bâbı	57
169- Esirin ve Bağlı hâlde Bulunanın Öldürme Bâbı	58
170- Kişi Kendini Esir Olarak Teslim Eder mi?	59
171- Esirin Düşman Elinden Kurtarılması Bâbı	63
172- Müşrik Esirlerden Fidyeye Alınması Bâbı	64
173- Düşman Topraklarından Gelen Bir Düşman, İslâm Topraklarına Kendisine Eman Verilmeden Girerse, Öldürülür mü?	65

- 174- Müslümanlar İçin Savaşıldığı Gibi, İslâm Devletine Cizye Veren Ehli Kitab İçin de Savaşılır ve Bunlar Köle Yapılmazlar Bâbı.....66
- 175- Gelen Heyetlere Hediyeler Verilmesi Bâbı 66
- 176- İslâm Devleti Tarafından Koruma Altına Alınmış ve Kendilerinden Cizye Alınan Ehli Kitab Hakkında ve Onlara İyi Muamele Edilmesi İçin Devlet Başkanlığı Makamında Aracılık Yapılır mı? 66
- 177- Gelen Heyetler İçin Güzel Elbise Giyinmek Bâbı.....68
- 178- İslâm Dîni Çocuğa Nasıl Arz Olunur? 69
- 179- Allah Rasûlü'nün Yahûdîlere: "Müslüman Olun ki Dünyada Öldürülmekten ve Cizye Vermekten, Ahirette ise Cehennemde Ebedi Olarak Kalmaktan Kurtulun" Sözü Bâbı 72
- 180- Malları ve Toprakları Olan Bir Topluluk Müslüman Olur ve Bir Müddet Sonra Müslümanlar O Toprakları Fethederlerse, O Topluluk O Malları ve Arazileri Almaya Daha Çok Hak Sahibidirler Bâbı.....72
- 181- Devlet Başkanının İnsanları veya İnsanlar İçin Savaşçıları Ve Diğerlerini Sayıp Yazması Bâbı.....74
- 182- Muhakkak ki, Allah Şu İslâm Dinini Günahkâr Bir Kişi İle Kuvvetlendirir Babı 76
- 183- Savaş Esnasında Komutan Öldüğü ve Düşman Saldırısından da Korkulduğu Zaman Devlet Başkanının Tayinini Beklemeksizin, Kendini Ordu Üzerine Kumandan Yapan Kimse Bâbı 77
- 184- Emir in Orduya Takviye Göndermesi Bâbı.....78
- 185- Düşmana Gâlip Gelen ve Akabinde Onların Binasız Geniş Arsaları Üzerinde Üç Gün İkamet Eden Kimse Bâbı 79
- 186- Savaşta ve Yolculukta İken Ganimet Mallarını Taksim Eden Kimse 79
- 187- Müşrikler Bir Müslüman'ın Malını Ganimet Olarak Alırlar, Sonra da Müslümanlar O Müşriklerin Diyarını Fethederlerse, O Müslüman Kendi Malını Balsa Bu Malını Alabilir mi, Yoksa Bu Mal Ganimet Malından mı Sayılır? 80
- 188- Farsça ve Arapça'dan Başka Bir Dil ile Konuşan Kimse Bâbı 81
- 189- Ganimet Malında Hıyanetlik Etmek Bâbı.....84
- 190- Ganimet Malından Çalınan Millet Malından Çalınan Az Şeyin Hükümü Bâbı 85
- 191- Ganimet Malları İçindeki Deve ve Koyunları Taksimden Önce Kesmenin Mekruh Olması Bâbı 86
- 192- Yapılan Fethi Müjde Vermek Bâbı.....88
- 193- Müjdeyi Getiren Kimseye Verilecek Şey Bâbı 89
- 194- Mekke'nin Fethinden Sonra Hicret Yoktur Bâbı 89
- 195- Erkek Kişi Zimmet Ehli Olanların Erkek ve Kadın İç Elbiselerine Bakmaya Muhtaç Ve Çaresiz Olduğu Zaman; Böyle Zaruret Hâllerinde Bu Bakmalar Caiz Olur Bâbı.....90
- 196- Savaştan Dönenleri Karşılama Bâbı 92

197- Savaştan Dönen Kimsenin Söyleyeceği Duâ Bâbı	93
198- Yolculuk Dönüşü Namaz Kılmak Bâbı	96
199- Yolculuktan Dönüşte Yemek Yapmak Bâbı	97

57- KİTÂBÜL-HUMUS

(Ganimetin Beşte Biri Kitabı)

1- Ganimetten Beşte Bir Ayırmanın Farz Oluşu Babı	99
2- Ganimetin Beşte Birini Devlete Vermek Dindendir Bâbı	108
3- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Vefatından Sonra Hanımlarının Nafakası Babı.....	109
4- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hanımlarının Evleri ve Onlara Nispet Edilen Evler Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı.....	111
5- Peygamber'in Zırhı, Asası, Kılıcı, Bardağı, Mührü Gibi Taksimi Zikredilmeyen ve Kendisinden Sonra Halifelerin Kullandıkları Şeylerden Zikredilenlerle Vefatından Sonra Sahabelerin ve Diğerlerinin Kutlu Sayıp Kullandıkları Saçları, Ayakkabıları, Kap-Kaçakları Bâbı	116
6- Ganimetin Beşte Birinin Allah Rasûlü'ne İnen Önemli İşler ve Olaylar İçin, Fakirler İçin ve Allah Rasûlü'nün Suffe Ehlini ve Dulları Tercih Etmesi İçin Olduğuna Delil Bâbı.....	120
7- Yüce Allah'ın, " <i>Ganimet olarak aldığınız bir şeyin beşte biri, mutlaka Allah'a ve Rasûlü'ne aittir</i> " (Enfal: 41) Kavli Babı	121
8- Allah Rasûlü'nün " <i>Ganimetler size helâl kılındı</i> " Sözü Bâbı	125
9- Ganimet, Savaşta İştirak Edenlerindir Bâbı	128
10- Ganimet Elde Etmek İçin Savaşan Kimsenin Sevabı Eksilir mi?	129
11- İmama, Müşrikler Tarafından Getirilen Hediyeleri o Anda Hazır Bulunanlar Arasında Taksim Etmesi ve Hazır Bulunmayan veya Kendisinden Uzak Bulunanlar İçin de Pay Ayırıp Saklaması Bâbı.....	130
12- Allah Rasûlü Kurayza ve Nadir Arazilerini Nasıl Taksim Etti? Bunlardan Kendi Ailesi İçin Verdiği Şeyler Bâbı	131
13- Allah Rasûlü ve Müslümanların Emirleri ile Beraber Savaşan Kimsenin Hayattayken ve Ölü İken Malının Bereketi Bâbı	131
14- İmam, Bir Kimseyi Bir Yere Elçi Olarak Gönderse veya Orada İkamet Etmesini Emretse, O Kimseye Ganimetten Pay Ayrılır mı?	137
15- Hevâzin Kabilesinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden İstekte Bulunmaları Babı	138
16- Allah Rasûlü'nün Ganimet Mallarını Beşe Bölme İşlemi Yapmaksızın Esirlere İhsanı Bâbı	145
17- Beşte Birin Tasarrufunun Devlet Başkanına Ait Olduğuna ve Onun Yakınlarının Bazısına Vermeyip de Bâzılarına Verebileceği, Hayber Ganimetlerinin Beşte Birinden Muttalib Oğullarına ve Hâşim Oğullarına Pay Ayırması babı.....	146
18- Savaşta Öldürülen Düşman Askerinin Eşyasını Beşte Bir İşlemine	

Tâbi Tutmayan Kimse Ve Devlet Başkanının Bu Konudaki Hükmü	147
19- Allah Rasûlü'nün Kalpleri İslâm'a Isındırılmak İstenenlere ve Onlardan Başkalarına Beşte Bir Hissesinden ve Harâç, Cizye Gibi Diğer Devlet Gelirlerinden Vermekte Olduğu Şeyler Bâbı	151
20- Mücâhidin Savaş Esnasında Elde Ettiği Yiyecek Maddeleri Bâbı	160

58- CİZYE KİTÂBI

1- Zimmîlerle Cizye, Düşmanla Ateşkes Antlaşması Yapmak Bâbı	163
2- Devlet Başkanı Bir Memleketin Kralı ile Barış Antlaşması Yaptığı Zaman, Bu Anlaşma O Memleket Halkı İçin Geçerli Olur mu?	168
3- Allah Rasûlü ile Anlaşma Yapan Zimmet Ehliyle İlgili Vasiyeti	169
4- Allah Rasûlü'nün Bahreyn Toprağından Ayırıp Verdiği ve Kâfir Mallarından Savaşmaksızın Elde Edilen Ganimet ve Cizyenin Kimlere Taksim Edileceği Bâbı	169
5- Kendisiyle Anlaşma Yapılmış Bir Zimmîyi Herhangi Bir Günahı Olmaksızın Öldüren Kimsenin Günâhı Bâbı	172
6- Yahudilerin Arap Yarımadasından Çıkarılması Bâbı	173
7- Müşrikler, Müslümanlara Hıyanet Yaptıkları Zaman Affedilirler mi?	175
8- Devlet Başkanının Anlaşmayı Bozanlara Beddua Etmesi Bâbı	177
9- Kadınların Emân Vermeleri Ve Bir Kimseyi Korumaya Alıp Onu Tehlikeden Kurtarmaları Yânî Siyâsî Sığınma Hakkı Tanınmaları	178
10- Müslümanların Zimmeti ve Emân Vermeleri Birdir; Onların Azı da Bu Emânı Yürütür Bâbı	179
11- Müşrikler, Savaş Esnasında Kendi Dilleri Üzere "Saba'nâ" Dedikleri ve "Eslemna" Demedikleri Zaman Bu Söz Onlarla Savaşı Bırakmakta Yeterli Olur mu, Olmaz mı?	180
12- Müşriklerle Mal ve Esirler Gibi Başka Şeyler Mukabilinde Barış Anlaşması Yapmak ve Ahde Vefa Göstermeyenin Günahı Bâbı	181
13- Ahde Vefa Göstermenin Fazileti Bâbı	182
14- Zimmî Olan Kimse Sihir Yaptığı Zaman Affedilir mi?	183
15- Düşmanın Ahde Vefa Etmeyip Bozmasından Sakınılması Bâbı	187
16- Anlaşmalı Milletlerin Ahitleri Nasıl Geri Çevrilir?	188
17- Anlaşma Yaptıktan Sonra, Yapılan Bu Anlaşmaya Hıyanetlik Eden, Anlaşmaya Uymayan Kimsenin Günahı Bâbı	189
18- Bâb	192
19- Müşriklerle Üç Günlüğüne veya Belli Bir Vakit Tayin Ederek Barış Antlaşması Yapılması Bâbı	194
20- Belli Bir Vakit Tayin Etmeksizin Barış Anlaşması Yapmak ve Allah Rasûlü'nün Hayberlilere: "Allah'ın sizleri oturttuğu müddetçe ben sizleri burada oturtuyorum" Kavli Bâbı	196
21- Müşriklerin Cesetlerinin Kuyu İçine Atılmasının Cevâzı ve Onların Kokmuş Leşleri İçin Bir Bedel Alınmaması Bâbı	196

22- İyi Olsun Kötü Olsun Sözü'nü Yerine Getirmeyen Kimsenin Günâhı	197

59- ALLAH'IN MAHLUKLARI

İLK YARATIŞI KİTABI

1- Yüce Allah'ın (Rûm; 27) Kavilleri Hakkında Gelen Tefsirler Bâbı	201
2- Yedi Kat Yer Hakkında Gelen Şeyler Bâbı	206
3- Yıldızlar Hakkında Gelen Şeyler Bâbı.....	208
4- Güneşin ve Ay'ın Sıfatı Bâbı	209
5- Yüce Allah'ın (Âraf; 57) Kavli Hakkında Gelen Şeyler Bâbı.....	214
6- Meleklerin Zikri Bâbı.....	215
7- Sizden Biriniz, İmam Fatîha Suresini Okuduktan Sonra Amin Der, Bu Sözü de Meleklerin Amin Sözüne Denk Düşerse Geçmiş Günahları Bağışlanır	233
8- Cennetin Sıfatı Ve Cennetin Şu Anda Mevcut Olduğu Hakkında Gelen Şeyler Bâbı	254
9- Cennet Kapılarının Sıfatı Bâbı.....	264
10- Cehennemnin Sıfatı ve Cehennemnin Yaratılmış Olduğu Bâbı.....	265
11- İblîs'in Sıfatı ve Askerlerinin Beyânı Bâbı	272
12- Cinlerin Var Olduğu, Onların da Mükellef Olduğu, Sevap ve Cezalandırılmalarının Olduğunun Zikri Bâbı	289
13- Allah Azze ve Celle'nin (Ahkâf; 29-32) Kavli Bâbı	291
14- Yüce Allah'ın (Lokman; 10) Kavli Bâbı	291
15- Müslümanın En Hayırlı Malı Koyundur; Onları Dağ Başlarına Götürür	293
16- Beş Çeşit Hayvan Fasıktır, Bunların Harem İçinde Öldürüleceği	298
17- İçeceği'nin İçine Sinek Düştüğü Zaman, Sineği İçeceği'nin İçine Batırsın. Çünkü Sineğin Kanadının Birinde Hastalık, Diğerinde Şifâ Vardır	301

60- KİTÂBU'L-ENBİYÂ

(Peygamberlerin Haberleri Kitabı)

1- Âdem ve Züriyyetinin Yaratılmaları Bâbı	305
2- Ruhlar Sınıf Sınıf Toplanmış Cemaatlerdir Bâbı.....	314
3- Allah Azze ve Celle'nin (Hud: 25) Kavli Bâbı	315
4- Allah Azze ve Celle'nin (Sâffat; 123-132) Âyeti Bâbı	320
5- İdrîs Aleyhisselâm'ın Zikri Bâbı	320
6- Yüce Allah'ın (Hûd; 50) Kavli Bâbı	325
7- Ye'cûc ve Me'cûc Kıssası Bâbı	328
8- Allah Teâlâ'nın (Nahl; 120, Tevbe; 114) Kavilleri Bâbı	332
9- Bâb	342
10- Bâb	357
11- Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 51-52) Kavli Bâbı	362
12- Yüce Allah'ın (Meryem; 54) Kavli Bâbı	364

13- İbrahim'in Oğlu İshâk'ın Kıssası Bâbı	365
14- Allah Teâlâ'nın (Bakara: 133) Kavli Bâbı	365
15- Bâb	367
16- Bâb	368
17- Yüce Allah'ın (Hicr 80) Kavli Bâbı.....	369
18- Allah Teâlâ'nın (Bakara: 133) kavli Bâbı	373
19- Allah Teâlâ'nın (Yusuf: 7) Kavli Babı	374
20- Allah Teâlâ'nın (Enbiya: 83) Kavli Babı	380
21- Allah Teâlâ'nın (Meryem: 51-53) Kavli Bâbı	381
22- Allah Teâlâ'nın (Tâhâ: 9-12) Kavli Bâbı	382
23- Allah Teâlâ'nın (Mü'min: 28) Kavli Bâbı	385
24- Allah Teâlâ'nın (Nisa: 164) Kavli Bâbı	385
25- Yüce Allah'ın (Âraf: 142- 143) Kavli Bâbı.....	387
26- Selden Olan Tûfân Bâbı.....	389
27- Hızır'la Musa Aleyhîmu's-Selâm Hadîsi Bâbı	389
28- Bâb	395
29- Allah Teâlâ'nın (Âraf: 138) Kavli Babı.....	398
30- Allah Teâlâ'nın (Bakara: 67) Kavli Babı	398
31- Musa'nın Vefatı ve Vefatından Sonrasının Zikri Bâbı.....	399
32- Allah Teâlâ'nın (Tahrim: 11-12) Kavli Babı	402
33- Allah Teâlâ'nın « <i>Karun, Musa'nın kavminden idi</i> » Kavli Bâbı	403
34- Allah Teâlâ'nın (Araf: 85, Hud; 84, Ankebut; 36) Kavli Babı	404
35- Allah Teâlâ'nın (Saffat: 139-142) Kavli Bâbı	405
36- Allah Teâlâ'nın (Âraf: 163-166) Kavli Bâbı	408
37- Allah Teâlâ'nın (Sebe: 10-11) Kavli Bâbı	408
38- Bâb	411
39- Allah Teâlâ'nın (Sâd: 17-20) Kavli Bâbı.....	412
40- Allah Teâlâ'nın (Sâd: 30-40) Kavilleri Bâbı	414
41- Allah Teâlâ'nın (Lokman: 12-19) Kavli Babı	419
42- Allah Teâlâ'nın (Yasin: 13) Kavli Babı	421
43- Allah Teâlâ'nın (Meryem: 1-15) Kavli Bâbı	421
44- Allah Teâlâ'nın (Âli İmran: 33-37) Kavli Bâbı	423
45- Allah Teâlâ'nın (Âli İmran: 42-44) Kavli Babı	424
46- Allah Teâlâ'nın (Âli İmran: 45-48) Kavli Bâbı	425
47- Allah Teâlâ'nın (Nisa: 171) Kavli Bâbı	427
48- Allah Teâlâ'nın (Meryem: 16) Kavli Bâbı.....	428
49- Meryem Oğlu İsâ aleyhîmesselamın İnmesi Bâbı	437
50- İsrailoğulları Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı	438
51- İsrailoğullarında Abraş, Kör ve Kelin Hadîsi Bâbı	447
52- Bâb	452
53- Mağara Hadîsi Bâbı	454
54- Bâb	457

61- KİTABUL-MENÂKİB

1- Allah Teâlâ'nın (Hucurât: 13), (Nisa: 1) Kavli Bâbı	471
2- Kureyş Kabilesinin Menkıbeleri Bâbı	476
3- Kur'ân, Kureyş Lisânıyla İnmiştir Babı	480
4- Yemen Ehlinin İsmâîl aleyhisselama Nispet Edilmesi Bâbı	480
5- Bâb	481
6- Eslem Ğifâr, Muzeyne, Cuheyne Ve Eşca' Kabilelerinin Zikri Bâbı	483
7- Kahtân İsminin Zikri Bâbı	486
8- Yasaklanan Câhiliyet Davâsı Bâbı	487
9- Huzâa Kıssası Bâbı	489
10- Bâb	490
11- Zemzem Suyu Kıssası Bâbı	490
12- Arap Kavminin Cahilliği Bâbı	493
13- Kendisini İslâm'daki Ve Câhiliyet Devrindeki Babalarına Nispet Eden Kimse Bâbı.....	494
14- Bir Kavmin Kız kardeşlerinin Oğlu ve Bir Kavmin Himayesinde Bulunan Âzâdlı Kölesi Kendilerindendir. Bâbı	496
15- Habeş Kıssası ve Allah Rasûlü'nün: "Ey Erfide Oğulları!" Kavli	497
16- Nesebine Mensup Kişilere Sövmemesini Arzu Eden Kimse Bâbı.....	498
17- Allah Rasûlü'nün İsimleri Hakkında Gelen Haberler Bâbı	499
18- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in "Hâtemun-Nebiyîn" (Peygamberlerin Sonuncusu) İsmi Bâbı	500
19- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Vefatı Babı.....	501
20- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Künyesi Bâbı	501
21-Bâb.....	502
22- Peygamberlik Mührünün Sıfatı Babı	503
23- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Yaradılışı ve Mizacıyla Alâkalı Sıfatları Bâbı	504
24- Allah Rasûlü'nün Gözü Uyur, Kalbi ise Uyumazdı	516
25- İslâm'da Peygamberlik Alâmetleri Bâbı	517
İÇİNDEKİLER	567

6. CİLT FİHRİSTİ

26- Yüce Allah'ın (Bakara; 146) Kavli Babı	5
27- Mekke'deki Müşriklerin Allah Rasûlü'nden Bir Mucize İstemeleri ve Allah Rasûlü'nün de Onlara Ayın İkiye Bölünmesini Göstermesi Bâbı	6
28- Bâb	7

62- ALLAH RASÛLÜ'NÜN SAHABELERİNİN FAZİLETLERİ KİTABI

1- Allah Rasûlü'nün Sahabelerinin Faziletleri Bâbı.....	13
2- Muhacirlerin Menkıbeleri ve Üstünlükleri Bâbı	17
3- Allah Rasûlü'nün " <i>Ebu Bekir' in kapısından başka Mescid'e açılan diğer kapıları kapatın</i> " Sözü Bâbı	21
4- Allah Rasûlünden Sonra Ebu Bekir'in Fazileti Bâbı.....	23
5- Allah Rasûlü'nün " <i>Şayet bir dost edinecek olsaydım...</i> " Sözü Bâbı	23
6- Ömer ibnul-Hattâb Ebu Hafs el-Kureşî el-Adevî'nin Menkıbeleri Bâbı	42
7- Osman ibnu Affan, Ebi Amr el-Kureşî'nin Menkıbeleri Bâbı.....	53
8- Osman ibnu Affan'a Halifeliğine İttifak Edilmesi ve Ömer ibnul-Hattâb'ın Öldürülmesi Bâbı	60
9- Ali ibnu Ebi Talib el-Kuraşî el-Haşîmi Ebul-Hasen'in Menkıbeleri	68
10- Cafer ibnu Ebî Tâlib el-Hâşimî'nin Menkıbeleri Bâbı	74
11- Abbas ibnu Abdulmuttalib'in Zikri Bâbı	75
12- Allah Rasûlü'nün Akrabalarının Menkıbeleri ve Allah Rasûlü'nün Kızı Fâtîma'nın Menkıbesi Bâbı	76
13- Zübeyr İbnu Avvâm'ın Menkıbeleri Bâbı	79
14- Talha İbnu Ubeydullah'ın Zikri Bâbı.....	83
15- Sa'd İbnu Ebî Vakkas ez-Zuhri'nin Menkıbeleri Bâbı	83
16- Allah Rasûlü'nün Kadın Tarafından Akrabalarının Zikri Bâbı	85
17 - Allah Rasûlü'nün Âzâldı Kölesi Zeyd İbnu Hârîse'nin Menkıbeleri	87
18- Usâme İbnu Zeyd'in Zikri Bâbı.....	88
19- Ömer İbnul-Hattâb'ın Oğlu Abdullah'ın Menkıbeleri Bâbı	91
20- Ammâr ve Huzeyfe'nin Menkıbeleri Bâbı.....	93
21- Ebu Ubeyde İbnul-Cerrâh'ın Menkıbeleri Bâbı	96
22- Hasan ve Hüseyin'in Menkıbeleri Bâbı.....	96
23- Ebu Bekir'in Azâldı Kölesi Bilâl ibnu Rebâh'ın Menkıbeleri Bâbı	100
24- Abdullah İbnu Abbas'ın Zikri Bâbı	101
25- Hâlid İbnul-Velîd'in Menkıbeleri Bâbı	102
26- Ebu Huzeyfe'nin Âzâldı Kölesi Sâlim'in Menkıbeleri Bâbı	102

27- Abdullah İbnu Mesud'un Menkıbeleri Bâbı	104
28-Muâviye İbnu Ebî Sufyân'ın Zikri Bâbı	108
29- Fâtıma'nın Menkıbeleri Bâbı	109
30- Âişe'nin Fazileti Bâbı.....	110

63- ENSAR'IN MENKİBELERİ KİTÂBİ

1- Ensar'ın Menkıbeleri Bâbı	117
2- Allah Rasûlü'nün: " <i>Şayet Hicret Olmasaydı, Muhakkak Ben Ensar'dan Biri Olurdum</i> " Sözü Bâbı	120
3- Allah Rasûlü'nün Muhâcirlere Ensâr Arasında Kardeşlik Kurması	121
4- Ensâr'ı Sevmek İmândandır. Bâbı	124
5- Allah Rasûlü'nün Ensâr'a: " <i>İnsanlar içinde en çok sevdiğim sizlersiniz</i> " Sözü Bâbı	125
6- Ensâr'a Tâbi Olanlar Bâbı	126
7- Ensâr'ın Evlerinin Fazileti Bâbı	127
8- Allah Rasûlü'nün Ensâr'a: " <i>Havuz Başında Bana Kavuşuncaya Kadar Sabredin</i> " Sözü Bâbı	129
9- Allah Rasûlü'nün: " <i>Ensâr ve Muhâcirler'i Islah Et</i> " Duası Bâbı	131
10- Allah Teâlâ'nın « <i>Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile, onları kendilerinden önce tutarlar</i> » Kavli Bâbı	132
11- Allah Rasûlü'nün: " <i>Ensâr'ın İyiliklerini Kabul Edin, Kötülüklerinden ise Vazgeçin</i> " Sözü Bâbı.....	134
12- Sa'd İbnu Muâz'ın Menkıbeleri Bâbı	136
13- Useyd İbnu Hudayr ve Abbâd İbnu Bısr'ın Menkıbeleri Bâbı	138
14- Muâz İbnu Cebel'in Menkıbeleri Bâbı	140
15- Sa'd İbnu Ubâde'nin Menkıbesi Bâbı	141
16- Ubey İbnu Ka'b'ın Menkıbeleri Bâbı	142
17- Zeyd İbnu Sâbit'in Menkıbeleri Bâbı	143
18- Ebu Talha'nın Menkıbeleri Bâbı	144
19- Abdullah İbnu Selâm'ın Menkıbeleri Bâbı	146
20- Allah Rasûlü'nün Hatice İle Evlenmesi Ve Hatice'nin Fazileti Bâbı	149
21- Cerîr İbnu Abdullah El-Becelî'nin Zikri Bâbı	154
22- Huzeyfe İbnul-Yemân El-Absî'nin Zikri Bâbı.....	155
23- Utbe İbnu Rabîa'nın Kızı Hind'in Zikri Bâbı	156
24- Zeyd İbnu Amr İbnu Nufeyl'in Hadîsi Bâbı	157
25- Kâbe'nin İnşa Edilmesi Bâbı	161
26- Cahiliyet Günleri Bâbı	162
27- Câhiliye Devrinde, Cinayetin Yapıldığı ya da Yapılmadığına Dair Yapılan Yemin Bâbı	170
28- Allah Rasûlü'nün Peygamber Olarak Gönderilmesi Bâbı	175
29- Allah Rasûlü'nün Ve Sahabelerinin Mekke'de İken Müşriklerden Gördükleri İşkence ve Eziyetler Bâbı	176

30- Ebu Bekir Es-Sıddık'ın Müslüman Oluşu Bâbı.....	180
31- Sa'd İbnu Ebî Vakkas'ın Müslüman Oluşu Bâbı.....	181
32- Cin Taifesinin Zikri Bâbı	181
33- Ebu Zer El-Gifârî'nin Müslüman Oluşu Bâbı	183
34- Saîd İbnu Zeyd'in Müslüman Oluşu Bâbı	187
35- Ömer İbnul-Hattâb'ın Müslüman Oluşu Bâbı	188
36- Ay'ın İkiye Bölünmesi Bâbı.....	192
37- Habeşistan'a Hicret Bâbı	194
38- Necâşî'nin Ölümü Bâbı	201
39- Müşriklerinin Allah Rasûlü Aleyhine Küfür Üzere Antlaşma Yapmaları Bâbı.....	202
40- Ebu Tâlib'in Kıssası Bâbı	203
41- İsrâ Hadîsi Ve Allah Azze ve Celle'nin (İsra: 1) Kavli Bâbı.....	205
42- Mirâc Bâbı	206
43- Allah Rasûlü Mekke'de İken Ensar'ın O'nun Yanına Gelmeleri ve Akabe Beyatı Bâbı	213
44- Allah Rasûlü'nün Âişe ile Evlenmesi, Âişe'nin Hicret'ten Sonra Medine'ye Gelmesi ve Allah Rasûlü Medine'de İken Âişe ile Güvey Odasına Girmesi Bâbı	216
45- Allah Rasûlü ve Ashabının Medine'ye Hicret Etmeleri Bâbı.....	218
46- Allah Rasûlü ve Ashabının Medine'ye Gelişleri Bâbı	251
47- Mekke'den Medine'ye Hicret Eden Bir Muhacirin, Mekke'nin Fethinden Önce Hac veya Umre yaparken Mekke'de Kalmasının Hükmü Bâbı	258
48- Tarih Bâbı, Sahabeler İslâm Târihinin Başlangıcını Hangi Olayla Başlattılar	259
49- Allah Rasûlü'nün: "Allahım! Ashabımın Hicretini Tamamla!" Sözü ve Mekke'de Ölenler İçin Acı Duyup Üzülmesi Bâbı	260
50- Allah Rasûlü Ensar ve Muhacirler Arasındaki Kardeşliği Nasıl Kurdu?	261
51- Bâb	263
52- Allah Rasûlü Medine'ye Geldiği Zaman Yahudilerin O'nun Yanına Gelmeleri Bâbı	266
53- Selmân El-Fârisî'nin Müslüman Oluşu Bâbı.....	269

64- ALLAH RASÛLÜ'NÜN SAVAŞLARI KİTABI

1- Uşeyra veya Useyra Savaşı Bâbı	273
2- Allah Rasûlü'nün Bedir Savaşından Önce Bedir Savaşında Öldürülecek Olan Kimseleri Söylemesi Bâbı.....	274
3- Bedir Savaşı Kıssası Bâbı	276
4- Allah Teâlâ'nın (Enfal 9-13) Kavli Bâbı	279
5- Bâb	281

6- Allah Rasûlü ile Beraber Bedir Savaşına Katılan Sahabelerin Sayısı	281
7- Allah Rasûlü'nün Kureyş Kâfirlerinden Şeybe İbnu Rabîa, Utbe ve Ebu Cehil İbnu Hişâm'a Beddua Etmesi ve Bunların Helak Olmaları Bâbı	283
8- Ebu Cehil'in Öldürülmesi Bâbı	284
9- Bedir Savaşına Katılanların Fazileti Bâbı	294
10- Bâb	296
11- Meleklerin, Müslümanlarla Birlikte Bedir Savaşına Katılmaları	304
12- Bâb	306
13- Ebu Abdullah Buhârî'nin El-Câmi'u's-Sahîh Kitabında Bedir Savaşına Katılanların İsimlerinin Verilmesi Bâbı	323
14- Nadîr Oğulları Hadîsi ve Allah Rasûlü'nün Onlardan Yardım İstemesi Onların da Allah Rasûlü'ne Suikast Düzenlemek İstemeleri Bâbı	325
15- Ka'b İbnu Eşref'in Öldürülmesi Bâbı	335
16- Ebu Râfi' Abdullah İbnu Ebil-Hukayk'ın Öldürülmesi Bâbı	338
17- Uhud Savaşı Bâbı	344
18- Allah Azze ve Celle'nin (Âli-İmran; 122) Kavli Bâbı	355
19- Yüce Allah'ın (Âli-İmran; 155) Kavli Bâbı	363
20- Allah Azze ve Celle'nin (Âli-İmran: 153) Kavli Bâbı	365
21- Allah Azze ve Celle'nin (Âli-İmran: 154) Kavli Bâbı	366
Bâb (Âli-İmran: 128) Kavli	367
22- Ümmü Selî'tin Zikri Bâbı	368
23- Hamza İbnu Abdulmuttalib'in Öldürülmesi Bâbı	369
24- Uhud Savaşında Allah Rasûlü'nün Aldığı Yaralar Bâbı	373
25- Allah Azze ve Celle'nin " <i>Allah'ın ve Peygamberin davetine icabet edenler</i> " (Âli imran: 172) Âyeti Bâbı	375
26- Uhud Savaşında Müslümanlardan Öldürülenler Bâbı	375
27- Allah Rasûlü'nün " <i>Uhud bizi sever, biz de onu severiz</i> " Sözü Bâbı	378
28- Recî', Ri'l ve Zekvân Savaşları, Maûne Kuyusu Savaşı, Adal ve Kâre Kabileleri Hadîsi, Âsim İbnu Sabit Hadîsi, Hubeyb Ve Arkadaşları Hadîsi Bâbı	380
29- Hendek Savaşı Bâbı	392
30- Allah Rasûlü'nün Hendek Savaşından Sonra Dönmesi ve Kurayza Oğulları'na Gidip Onları Kuşatma Altına Alması Bâbı	406
31- Zâtur-Rıka' Savaşı Bâbı	414
32- Huzâa Kabilesinden Bir Soy Olan Mustalik Oğulları Savaşı, Bu ise Mureysi' Savaşdır Bâbı	422
33- Enmâr Savaşı Bâbı	425
34- İfk Hadîsesi Bâbı	425
35- Hudeybiye Savaşı ve Allah Azze ve Celle'nin (Fetih: 18) Kavli Bâbı	442
36- Ukl Ve Urayne Kabileleri Kıssası Bâbı	465
37- Zâtul-Kared Savaşı Bâbı	468

38- Hayber Gazvesi Bâbı	469
39- Hayberin Fethinden Sonra Allah Rasûlü'nün Meyvelerin Artması İçin Bir Kişiyi Görevlendirmesi Bâbı	503
40- Allah Rasûlü'nün Hayber Ehline Muamelesi Bâbı	504
41- Hayber'de İken Allah Rasûlü İçin İçine Zehir Katılmış Koyun Bâbı	505
42- Zeyd İbnu Harise Savaşı Bâbı	505
43- Kaza Umresi Bâbı	508
44- Şâm'da Meydana Gelen Mûte Savaşı Bâbı	515
45- Allah Rasûlü'nün Usame ibnu Zeyd'i Cuheyne Kabilesinden Hurakalar'a Göndermesi Bâbı	520
46- Mekke'nin Fethi ve Hâtib İbnu Ebî Beltaa'nın Allah Rasûlü'nün Geleceğini Mekkelî Müşriklere Bildirmek İçin Gönderdiği Mektup	523
47- Mekke'nin Fethi Ramazan Ayında Olmuştur Bâbı	526
48- Allah Rasûlü Fetih Günü Sancağı Nereye Dikti?	529
49- Allah Rasûlü Mekke'nin Fethi Günü Mekke'ye En Yüksek Yerinden Girmesi Bâbı	535
50- Mekke Fethi Günü Allah Rasûlü'nün Konakladığı Yer Bâbı	536
51- Bâb	537
52- Allah Rasûlü'nün Fetih Zamanı Mekke'de İkameti Bâbı	540
53- Bâb	545
54- Allah Teâlâ'nın (Tevbe: 25-27) Kavli Bâbı	553
55- Evtâs Savaşı Bâbı	562
56- Tâif Savaşı Bâbı	564
57- Necd Tarafına Gönderilen Seriyeye Bâbı	577
58- Allah Rasûlü'nün Hâlid İbnul-Velîdi Cezîme Oğullarına Göndermesi	577
59- Ensâr Seriyyesi de Denilen Abdullah İbnu Huzâfe Sehmî ve Alkame İbnu Mucezziz Mudlicî Seriyyesi Bâbı	578
60- Allah Rasûlü'nün Ebu Musa El-Eş'arî ve Muâz İbnu Cebel'i Vedâ Haccı'ndan Önce Yemen'e Göndermesi Bâbı	579
61- Allah Rasûlü'nün, Alî İbnu Ebî Tâlib ve Hâlid İbnul-Velîd'in Veda Haccından Önce Yemen'e Göndermesi Bâbı	584
62- Zu'l-Halasa Gazvesi	588
63- Lahm ve Cuzâm Kabilelerine Karşı Yapılan Zâtus-Selâsil Savaşı	591
64- Cerîr İbnu Abdullah'ın Yemen'e Gitmesi Bâbı	592
65- Siful-Bahr Savaşı Bâbı	593
66- Hicretin 9. Yılında Ebu Bekir'in İnsanlara Hac Yaptırması Bâbı	597
67- Temîm Oğulları Heyeti Bâbı	597
68- Bâb	598
69- Abdul-Kays Heyeti Bâbı	600
İÇİNDEKİLER	603

7. CİLT FİHRİSTİ

70- Hanîfe Oğulları Heyeti ve Sumâme İbnu Usâlin Hadîsi Bâbı.....	7
71- Esvedul-Ansî Kıssası Bâbı.....	12
72- Necdân Ehlinin Kıssası Bâbı	13
73- Umman ve Bahreyn Kıssası Bâbı	15
74- Eşari Kabilesi ve Yemen Ehli Heyetinin Gelişleri Bâbı	16
75- Devs ve Tufeyl ibnu Amr Devsî Kıssaları Bâbı5	22
76- Tayyi Kabilesi Heyeti Kıssası ve Adiy İbnu Hatim Hadîsi Bâbı.....	24
77- Vedâ Haccı Bâbı.....	25
78- Tebûk Savaşı Bâbı	39
79- Ka'b İbnu Mâlik Hadîsi ve Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 118) Kavli Bâbı	44
80- Allah Rasûlü'nün Semûd Kavminin Yurdu Olan Hicr Vadisine İnmesi Bâbı	60
81- Bâb	61
82- Allah Rasûlü'nün Kısra ve Kayser'e Gönderdiği Mektûb Bâbı	63
83- Allah Rasûlü'nün hastalığı, vefatı ve Allah teâlâ'nın (Zümer; 30-31) Kavli Bâbı	65
84- Allah Rasûlü'nün Vefatından Önceki Söylediği Son Sözü Bâbı	86
85- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Vefâtı Bâbı.....	87
86- Bâb	87
87- Allah Rasûlü'nün Vefat Ettiği Hastalığı Esnasında Usâme İbnu Zeyd'i Komutan Olarak bir Ordunun Başında Göndermesi Bâbı.....	88
88- Bâb	89
89- Bâb: Allah Rasûlü kaç Savaşa İştirak Etti?	90

65- KİTAB'UT-TEFSİR

(Kur'ân'ın Tefsiri Kitabı)

1- Fâtiha Sûresi Hakkında Gelen Hadîsler Bâbı	92
2- Allah Azze ve Celle'nin (Fatiha; 7) Kavli Bâbı	94
2- Bakara Suresi	95
1- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 31) Kavli Bâbı	96
2- Bâb	99
3- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 22) Kavli Bâbı	100
4- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 57) Kavli Bâbı	102
5- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 58) Kavli Bâbı	103
6- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 97) Kavli Bâbı	104

7- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 106) Kavli Bâbı	107
8- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 116) Kavli Bâbı	108
9- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 125) kavli Bâbı	109
10- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 127) Kavli Bâbı	111
11- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 136) Kavli Bâbı	113
12- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 142) Kavli Bâbı	114
13- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 143) Kavli Bâbı	118
14- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 143) Kavli Bâbı	121
15- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 144) Kavli Bâbı	122
16- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 145) Kavli Bâbı	123
17- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 146-147) Kavli Bâbı	123
18- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 148) Kavli Bâbı	124
19- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 149) Kavli Bâbı	125
20- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 150) Kavli Bâbı	126
21- Yüce Allah'ın (Bakara: 158) Kavli Bâbı:	127
22- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 165) Kavli Bâbı	130
23- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 178) Kavli Bâbı	131
24- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 183) Kavli Bâbı	134
25- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 184) Kavli Bâbı	135
26- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 185) Kavli Bâbı	137
27- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 187) Kavli Bâbı	138
28- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 187) Kavli Bâbı	139
29- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 189) Kavli Bâbı	141
30- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 193) Kavli Bâbı	142
31- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 195) Kavli Bâbı	145
32- Allah'ın (Bakara: 196) Kavli Bâbı:	146
33- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 196) Kavli Bâbı	149
34- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 198) Kavli Bâbı	150
35- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 199) Kavli Bâbı.....	150
36- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 201) Kavli Bâbı	152
37- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 204) Kavli Bâbı	153
38- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 214) Kavli Bâbı	153
39- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 223) Kavli Bâbı	155
40- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 232) Kavli Bâbı	156
41- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 234) Kavli Bâbı	158
42- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 238) Kavli Bâbı	162
43- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 238) Kavli Bâbı	162
44- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 239) Kavli Bâbı	163
45- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 240) Kavli Bâbı	165
46- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 260) Kavli Bâbı	166
47- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 266) Kavli Bâbı	167
48- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 273) Kavli Bâbı	169

49- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 275) Kavli Bâbı	170
50- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 276) Kavli Bâbı	172
51- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 279) Kavli Bâbı	172
52- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 280) Kavli Bâbı	173
53- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 281) Kavli Bâbı	174
54- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 284) Kavli Bâbı	175
55- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 285) Kavli Bâbı	175
3- Âl-i İmrân Sûresi	177
1- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 7) Kavli Bâbı	177
2- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 36) Kavli Bâbı	180
3- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 77) Kavli Bâbı	181
4- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 64) Kavli Bâbı	185
5- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 92) Kavli Bâbı	192
6- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 93) Kavli Bâbı	194
7- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 110) Kavli Bâbı	195
8- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 122) Kavli Bâbı	196
9- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 128) Kavli Bâbı	197
10- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 153) Kavli Bâbı	198
11- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 154) Kavli Bâbı	199
12- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 172) Kavli Bâbı	200
13- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 153) Kavli Bâbı	201
14- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 180) Kavli Bâbı	202
15- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 186) Kavli Bâbı	203
16- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 188) Kavli Bâbı	207
17- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 190) Kavli Bâbı	209
18- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 191) Kavli Bâbı	210
19- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 192) Kavli Bâbı	211
20- Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 193) Kavli Bâbı	212
4-Nisâ Sûresi	214
1- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 3) Kavli Bâbı	214
2- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 6) Kavli Bâbı	217
3- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 8) Kavli Bâbı	218
4- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 11) Kavli Bâbı	219
5- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 12) Kavli Bâbı	220
6- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 19) Kavli Bâbı	220
7- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 33) Kavli Bâbı	222
8- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 40) Kavli Bâbı	223
9- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 41) Kavli Bâbı	226
10- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 43) Kavli Bâbı	227
11- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 59) Kavli Bâbı	229
12- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 65) Kavli Bâbı	231
13- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 69) Kavli Bâbı	232

14- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 75) Kavli Bâbı	233
15- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 88) Kavli Bâbı	235
16- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 93) Kavli Bâbı	236
17- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 94) Kavli Bâbı	237
18- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 95) Kavli Bâbı	238
19- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 97) Kavli Bâbı	241
20- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 98) Kavli Bâbı	243
21- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 99) Kavli Bâbı	243
22- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 102) Kavli Bâbı	244
23- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 127) Kavli Bâbı	245
24- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 128) Kavli Bâbı	246
25- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 145) Kavli Bâbı	247
26- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 163) Kavli Bâbı	249
27- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 76) Kavli Bâbı	250
5- Mâide Sûresi	251
1- Bâb	251
2- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 3) Kavli Bâbı	252
3- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 6) Kavli Bâbı	254
4- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 24) Kavli Bâbı	258
5- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 33) Kavli Bâbı	259
6- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 45) Kavli Bâbı	261
7- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 67) Kavli Bâbı	262
8- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 89) Kavli Bâbı	263
9- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 87) Kavli Bâbı	264
10- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 90) Kavli Bâbı	265
11- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 93) Kavli Bâbı	269
12- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 101) Kavli Bâbı	270
13- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 103) Kavli Bâbı	272
14- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 117) Kavli Bâbı	275
15- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 118) Kavli Bâbı	276
6- Enâm Sûresi	277
1- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 59) Kavli Bâbı	279
2- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 65) Kavli Bâbı	280
3- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 82) Kavli Bâbı	281
4- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 86) Kavli Bâbı	282
5- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 90) Kavli Bâbı	283
6- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 146) Kavli Bâbı	284
7- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 151) Kavli Bâbı	285
8- Bâb	287
9- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 150) Kavli Bâbı	288
10- Allah Azze ve Celle'nin (Enâm; 158) Kavli Bâbı	288
7- A'râf Sûresi	289

1- Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 33) Kavli Bâbı	291
2- Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 143) Kavli Bâbı	292
3- Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 160) Kavli Bâbı	294
4- Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 158) Kavli Bâbı	294
5- Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 161) Kavli Bâbı	296
6- Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 199) Kavli Bâbı	297
8- Enfâl Sûresi	299
1- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 1) Kavli Bâbı	299
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 22) Kavli Bâbı	300
2- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 24) Kavli Bâbı	301
3- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 32) Kavli Bâbı	302
4- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 33) Kavli Bâbı	304
5- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 39) Kavli Bâbı	305
6- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 65) Kavli Bâbı	307
7- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl; 66) Kavli Bâbı	308
9- Tevbe Sûresi	309
1- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 1) Kavli Bâbı	310
2- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 2) Kavli Bâbı	311
3- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 3) Kavli Bâbı	313
4- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 4) Kavli Bâbı	314
5- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 12) Kavli Bâbı	315
6- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 34) Kavli Bâbı	316
7- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 35) Kavli Bâbı	317
8- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 36) Kavli Bâbı	318
9- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 40) Kavli Bâbı	319
10- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 60) Kavli Bâbı	322
11- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 79) Kavli Bâbı	323
12- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 80) Kavli Bâbı	325
13- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 84) Kavli Bâbı	328
14- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 95) Kavli Bâbı	329
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 96) Kavli Bâbı	330
15- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 102) Kavli Bâbı	330
16- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 113) Kavli Bâbı	332
17- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 117) Kavli Bâbı	333
18- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 118) Kavli Bâbı	335
19- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 119) Kavli Bâbı	338
20- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 128-129) Kavli Bâbı	339
10- Yûnus Sûresi	342
1- Bâb.	342
2- Allah Azze ve Celle'nin (Yûnus; 90) Kavli Bâbı	343
11- Hud Sûresi	344
1- Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 5) Kavli Bâbı	345

2- Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 7) Kavli Bâbı	347
3- Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 84) Kavli Bâbı	348
4- Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 18) Kavli Bâbı	349
5- Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 102) Kavli Bâbı	351
6- Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 114) Kavli Bâbı	352
12- Yûsuf Sûresi	353
1- Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 6) Kavli Bâbı	354
2- Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 7) Kavli Bâbı	355
3- Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 18) Kavli Bâbı	356
4- Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 23) Kavli Bâbı	359
5- Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 50-51) Kavli Bâbı	360
6- Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 110) Kavli Bâbı	362
13- Rad Sûresi	363
1- Allah Azze ve Celle'nin (Rad; 8) Kavli Bâbı	365
14- İbrâhîm Sûresi	366
1- Allah Azze ve Celle'nin (İbrâhîm; 24-25) Kavli Bâbı	367
2- Allah Azze ve Celle'nin (İbrâhîm; 27) Kavli Bâbı	368
3- Allah Azze ve Celle'nin (İbrâhîm; 28) Kavli Bâbı	369
15- Hicr Sûresi	370
1- Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 17-18) Kavli Bâbı	371
2- Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 80) Kavli Bâbı	373
3- Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 87) Kavli Bâbı	373
4- Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 91) Kavli Bâbı	375
5- Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 99) Kavli Bâbı	376
16- Nahl Sûresi	376
1- Allah Azze ve Celle'nin (Nahl; 70) Kavli Bâbı	378
17- İsrâ Sûresi	378
1- Bâb	378
2- Bâb	379
3- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 1) Kavli Bâbı	380
4- Bâb	381
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 16) Kavli Bâbı	382
5- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 3) Kavli Bâbı	383
6- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 55) Kavli Bâbı	387
7- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 56) Kavli Bâbı	388
8- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 57) Kavli Bâbı	389
9- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 60) Kavli Bâbı	390
10- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 78) Kavli Bâbı	390
11- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 79) Kavli Bâbı	391
12- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 81) Kavli Bâbı	392
13- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 85) Kavli Bâbı	393
14- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 110) Kavli Bâbı	394

18- Kehf Sûresi	395
1- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 54) Kavli Bâbı	396
2- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 60) Kavli Bâbı	397
3- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 61) Kavli Bâbı	402
4- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 62-63) Kavli Bâbı	408
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 63) Kavli Bâbı	408
5- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 103) Kavli Bâbı	412
6- Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 105) Kavli Bâbı	413
19- Meryem Sûresi	414
1- Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 39) Kavli Bâbı	415
2- Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 64) Kavli Bâbı	416
3- Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 77) Kavli Bâbı	417
4- Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 78) Kavli Bâbı	418
5- Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 79) Kavli Bâbı	419
6- Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 80) Kavli Bâbı	420
20- Tâhâ Sûresi	421
1- Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ; 41) Kavli Bâbı	423
2- Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ; 77-78) Kavli Bâbı	424
3- Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ; 117) Kavli Bâbı	425
21- Enbiyâ Sûresi	426
1- Allah Azze ve Celle'nin (Enbiyâ; 104) Kavli Bâbı	427
22- Hac Sûresi	428
1- Allah Azze ve Celle'nin (Hac; 2) Kavli Bâbı	429
2- Allah Azze ve Celle'nin (Hac; 11-12) Kavli Bâbı	431
3- Allah Azze ve Celle'nin (Hac; 19) Kavli Bâbı	432
23- Mu'minûn Sûresi	433
24- Nûr Sûresi	434
1- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 6) Kavli Bâbı	436
2- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 7) Kavli Bâbı	438
3- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 8) Kavli Bâbı	439
4- Yüce Allah'ın (Nûr; 9) Kavli Bâbı:	442
5- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 11) Kavli Bâbı	442
6- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 12-13) Kavli Bâbı	443
7- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 14) Kavli Bâbı	454
8- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 15) Kavli Bâbı	455
9- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 16) Kavli Bâbı	455
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 17) Kavli Bâbı	457
10- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 18) Kavli Bâbı	458
11- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 19-20) Kavli Bâbı	459
12- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 31) Kavli Bâbı	465
25- Furkan Sûresi	466
1- Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 34) Kavli Bâbı	468

2- Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 68) Kavli Bâbı	469
3- Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 69) Kavli Bâbı	471
4- Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 70) Kavli Bâbı	472
5- Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 77) Kavli Bâbı	473
26- Şuarâ Sûresi	474
1- Allah Azze ve Celle'nin (Şuarâ; 87) Kavli Bâbı	475
2- Allah Azze ve Celle'nin (Şuarâ; 214) Kavli Bâbı	476
27- Neml Sûresi	479
28- Kasas Sûresi	479
1- Allah Azze ve Celle'nin (Kasas; 56) Kavli Bâbı	480
2- Allah Azze ve Celle'nin (Kasas; 85) Kavli Bâbı	483
29- Ankebût Sûresi	483
30- Rûm Sûresi	484
Allah Azze ve Celle'nin (Rûm; 30) Kavli Bâbı	487
31- Lokmân Sûresi	488
1- Allah Azze ve Celle'nin (Lokmân; 13) Kavli Bâbı	488
2- Allah Azze ve Celle'nin (Lokmân; 34) Kavli Bâbı	489
32- Secde Sûresi	491
1- Allah Azze ve Celle'nin (Secde; 17) Kavli Bâbı	492
33- Ahzâb Sûresi	493
1- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 6) Kavli Bâbı	493
2- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 5) Kavli Bâbı	494
3- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 23) Kavli Bâbı	495
4- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 28) Kavli Bâbı	496
5- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 29) Kavli Bâbı	497
6- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 37) Kavli Bâbı	499
7- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 51) Kavli Bâbı	500
8- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 53) Kavli Bâbı	501
9- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 54-55) Kavli Bâbı	507
10- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 56) Kavli Bâbı	509
11- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 69) Kavli Bâbı	511
34- Sebe' Sûresi	512
1- Allah Azze ve Celle'nin (Sebe'; 23) Kavli Bâbı	514
2- Allah Azze ve Celle'nin (Sebe'; 46) Kavli Bâbı	515
35- Melekler (Fâtir) Sûresi	516
36- Yâsîn Sûresi	517
1- Allah Azze ve Celle'nin (Yâsîn; 38) Kavli Bâbı	518
37- Sâffât Sûresi	519
1- Allah Azze ve Celle'nin (Sâffât; 139) Kavli Bâbı	520
38- Sâd Sûresi	521
1- Allah Azze ve Celle'nin (Sâd; 35) Kavli Bâbı	523
2- Allah Azze ve Celle'nin (Sâd; 86) Kavli Bâbı	524

39- Zumer Sûresi	525
1- Allah Azze ve Celle'nin (Zumer; 53) Kavli Bâbı	527
2- Yüce Allah'ın (Zumer; 67) Kavli Bâbı	528
3- Allah Azze ve Celle'nin (Zumer; 67) Kavli Bâbı	529
4- Allah Azze ve Celle'nin (Zumer; 68) Kavli Bâbı	530
40- Mu'min Sûresi	531
41- Fussilet Sûresi	533
1- Allah Azze ve Celle'nin (Fussilet; 22) Kavli Bâbı	537
2- Allah Azze ve Celle'nin (Fussilet; 23) Kavli Bâbı	539
42- Şûrâ Sûresi	540
1- Allah Azze ve Celle'nin (Şûrâ; 23) Kavli Bâbı	540
43- Ha Mîm Zuhruf Sûresi	541
1- Allah Azze ve Celle'nin (Zuhruf; 77) Kavli Bâbı	543
2- Allah Azze ve Celle'nin (Zuhruf; 5) Kavli Bâbı	544
44- Hâ Mîm Duhân Sûresi	544
1- Allah Azze ve Celle'nin (Duhân; 10) Kavli Bâbı	545
2- Allah Azze ve Celle'nin (Duhân; 10-11) Kavli Bâbı	546
3- Allah Azze ve Celle'nin (Duhân; 12) Kavli Bâbı	547
4- Allah Azze ve Celle'nin (Duhân; 13) Kavli Bâbı	549
5- Allah Azze ve Celle'nin (Duhân; 14) Kavli Bâbı	550
6- Allah Azze ve Celle'nin (Duhân; 16) Kavli Bâbı	551
45- Hâ Mîm Câsiye Sûresi	552
1- Allah Azze ve Celle'nin (Câsiye; 24) Kavli Bâbı	552
46- Hâ Mîm Ahkâf Sûresi	553
1- Allah Azze ve Celle'nin (Ahkâf; 17) Kavli Bâbı	554
2- Allah Azze ve Celle'nin (Ahkâf; 24-25) Kavli Bâbı	555
47- Muhammed Sûresi	557
1- Allah Azze ve Celle'nin (Muhammed; 22) Kavli Bâbı	557
48- Fetih Sûresi	559
1- Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 1) Kavli Bâbı	560
2- Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 2) Kavli Bâbı	562
3- Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 8) Kavli Bâbı	563
4- Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 4) Kavli Bâbı	564
5- Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 18) Kavli Bâbı	565
49- Hucurât Sûresi	567
1- Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât; 2) Kavli Bâbı	568
2- Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât; 4) Kavli Bâbı	570
Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât; 5) Kavli Bâbı	571
50- Kâf Sûresi	571
1- Allah Azze ve Celle'nin (Kâf; 30) Kavli Bâbı	572
2- Allah Azze ve Celle'nin (Kâf; 39) Kavli Bâbı	574
51- Zâriyât Sûresi	575

52- Tûr Sûresi	577
1- Bâb	577
53- Necm Sûresi	579
1- Bâb	580
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 9-10) Kavli Bâbı	581
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 10) Kavli Bâbı	581
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 18) Kavli Bâbı	582
2- Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 19-20) Kavli Bâbı	582
3- Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 20) Kavli Bâbı	583
4- Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 62) Kavli Bâbı	584
54- Kamer Sûresi	585
1- Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 1-2) Kavli Bâbı	586
2- Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 14-15) Kavli Bâbı	588
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 17) Kavli Bâbı	589
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 20-21) Kavli Bâbı	589
3- Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 31-32) Kavli Bâbı	590
4- Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 38-39) Kavli Bâbı	590
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 51) Kavli Bâbı	591
5- Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 45) Kavli Bâbı	591
6- Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 46) Kavli Bâbı	592
55- Rahman Sûresi	594
1- Allah Azze ve Celle'nin (Rahman; 62) Kavli Bâbı	597
İÇİNDEKİLER	598

8. CİLT FİHRİSTİ

2- Allah Azze ve Celle'nin (Rahman: 72) Kavli Bâbı	5
56- Vâkia Sûresi	6
1- Allah Azze ve Celle'nin (Vâkia: 30) Kavli Bâbı	7
57- Hadîd Sûresi	8
58- Mücâdele Sûresi	9
59- Haşr Sûresi	9
1-Bâb.....	9
2- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 5) Kavli Bâbı	10
3- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 6) Kavli Bâbı	11
4- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 7) Kavli Bâbı	12
5- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 9) Kavli Bâbı	13
6- Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 9) Kavli Bâbı	14
60- Mumteherine Sûresi	16
1- Allah Azze ve Celle'nin (Mumteherine: 1) Kavli Bâbı	16
2- Allah Azze ve Celle'nin (Mumteherine: 10) Kavli Bâbı	19
3- Allah Azze ve Celle'nin (Mumteherine: 12) Kavli Bâbı	20
61- Saf Sûresi	23
1- Allah Azze ve Celle'nin (Saf: 6) Kavli Bâbı	23
62- Cuma Sûresi	24
1- Allah Azze ve Celle'nin (Cuma: 3) Kavli Bâbı	24
2- Allah Azze ve Celle'nin (Cuma: 11) Kavli Bâbı	25
63- Munâfikûn Sûresi	26
1- Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 1) Kavli Bâbı	26
2- Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 2) Kavli Bâbı	29
3- Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 3) Kavli Bâbı	31
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 4) Kavli Bâbı	32
4- Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 5) Kavli Bâbı	33
5- Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 6) Kavli Bâbı	35
6- Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 7) Kavli Bâbı	36
7- Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 8) Kavli Bâbı	37
64- Teğâbun Sûresi	39
65- Talâk Sûresi	39
1- Bâb	40
2- Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 4) Kavli Bâbı	40
66- Tahrîm Sûresi	43
1- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 1) Kavli Bâbı	43

2- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 1-2) Kavli Bâbı	44
3- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 3) Kavli Bâbı	48
4- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 4) Kavli Bâbı	49
5- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 5) Kavli Bâbı	50
67- Mülk Sûresi	51
68- Kalem Sûresi	51
1- Allah Azze ve Celle'nin (Kalem: 13) Kavli Bâbı	52
2- Allah Azze ve Celle'nin (Kalem: 42) Kavli Bâbı	53
69- Hâkka Sûresi	54
70- Meâric Suresi	54
71- Nûh Sûresi	55
1- Allah Azze ve Celle'nin (Nuh: 23) Kavli Bâbı	55
72- Cin Sûresi	56
1- Bâb	57
73- Müzzemmil Sûresi	58
74- Müddessir Sûresi	58
1- Bâb	59
2- Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 2) Kavli Bâbı	60
3- Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 3) Kavli Bâbı	60
4- Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 4) Kavli Bâbı	62
5- Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 5) Kavli Bâbı	63
75- Kıyâmet Sûresi	64
1-Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâmet: 16) Kavli Bâbı	64
Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâmet: 16) Kavli Bâbı	65
2- Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâmet: 18) Kavli Bâbı	66
76- İnsân Sûresi	67
77- Mürselât Sûresi	68
1- Bâb	69
2- Allah Azze ve Celle'nin (Mürselât: 32) Kavli Bâbı	70
3- Allah Azze ve Celle'nin (Mürselât: 33) Kavli Bâbı	71
4- Allah Azze ve Celle'nin (Mürselât: 35) Kavli Bâbı	71
78- Nebe Sûresi	72
1- Allah Azze ve Celle'nin (Nebe: 18) Kavli Bâbı	73
79- Nâziât Sûresi	74
1-Bâb	74
80- Abese Sûresi	75
81- Tekvîr Sûresi	76
82- İnfitâr Sûresi	77
83- Mutaffîfîn Sûresi	77
1- Allah Azze ve Celle'nin (Mutaffîfîn: 4-6) Kavli Bâbı	78
84- İnşikâk Sûresi	79
1- Allah Azze ve Celle'nin (İnşikâk: 8) Kavli Bâbı	79

2- Allah Azze ve Celle'nin (İnşikâk: 19) Kavli Bâbı	80
85- Burûc Sûresi	80
86- Târik Sûresi	81
87- A'lâ Sûresi	81
88- Ğâşiye Sûresi	82
89- Fecr Sûresi	82
90- Beled Sûresi	83
91- Şems Sûresi	84
92- Leyl Sûresi	85
1- Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 2) Kavli Bâbı	86
2- Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 3) Kavli Bâbı	87
3- Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 5) Kavli Bâbı	88
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 6) Kavli Bâbı	89
4- Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 7) Kavli Bâbı	89
5- Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 8) Kavli Bâbı	90
6- Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 9) Kavli Bâbı	91
7- Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 10) Kavli Bâbı	92
93- Duhâ Sûresi	93
1- Allah Azze ve Celle'nin (Duhâ: 3) Kavli Bâbı	94
2- Allah Azze ve Celle'nin (Duhâ: 3) Kavli Bâbı	94
94- İnşirah Sûresi	95
95- Tin Sûresi	96
1- Bâb	96
96- Alâk Sûresi	97
1- Bâb:	97
2- Allah Azze ve Celle'nin (Alâk: 2) Kavli Bâbı	101
3- Allah Azze ve Celle'nin (Alâk: 3) Kavli Bâbı	101
Allah Azze ve Celle'nin (Alâk: 4) Kavli Bâbı	102
4- Allah Azze ve Celle'nin (Alâk: 15-16) Kavli Bâbı	102
97- Kadir Sûresi	103
98- Beyyine Sûresi	103
1- Bâb	104
2- Bâb	104
3- Bâb	105
99- Zelzele Sûresi	106
1- Allah Azze ve Celle'nin (Zelzele: 7) Kavli Bâbı	106
2- Allah Azze ve Celle'nin (Zelzele: 8) Kavli Bâbı	107
100- Adiyât Sûresi	108
101- Kâria Sûresi	108
102- Tekâsur Sûresi	109
103- Asr Sûresi	109
104- Humeze Sûresi	109

105- Fil Sûresi	109
106- Kureyş Sûresi	110
107- Mâûn Sûresi	110
108- Kevser Sûresi.....	111
1-Bâb.....	111
109- Kâfirûn Sûresi.....	112
110- Nasr Sûresi	113
1-Bâb.....	113
2-Bâb.....	113
3- Allah Azze ve Celle'nin (Nasr: 2) Kavli Bâbı	114
4- Allah Azze ve Celle'nin (Nasr: 3) Kavli Bâbı	115
111- Tebbet Sûresi	116
1-Bâb.....	116
2- Allah Azze ve Celle'nin (Tebbet: 2) Kavli Bâbı	117
3- Allah Azze ve Celle'nin (Tebbet: 3) Kavli Bâbı	119
4- Allah Azze ve Celle'nin (Tebbet: 4) Kavli Bâbı	119
112- İhlâs Sûresi.....	119
1-Bâb.....	120
2- Allah Azze ve Celle'nin (İhlas: 2) Kavli Bâbı.....	120
113- Felâk Sûresi.....	121
114- Nâs Sûresi	122

66- KUR'ÂN'IN FAZİLETLERİ KİTABI

1- Bâb: Vahiy Nasıl İndi ve Vahiyden Rasûlullah'a İlk İnlen Hangisidir?	125
2- Bâb: Kur'ân, Kureyş ve Arap Lisanı ile İnmiştir	128
3- Kur'ân'ın Bir Mushaf'ta Toplanması Bâbı	130
4- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Kâtibi Bâbı	134
5- Bâb: Kur'ân Yedi Harf Üzere İndirildi	136
6- Kur'ân'ın Sûrelerinin Tertipli Bir Şekilde Toplanması Bâbı.....	138
7- Bâb: Cibril aleyhisselâm, Kur'ân'ı Allah Rasûlü'ne Arz Ederdi	140
8- Allah Rasûlü'nün Sahabelerinden Kur'ân'ın Hıfzıyla ve Onun Öğretilmesiyle Meşgul Olup da Bununla Meşhur Olanlar Bâbı	142
9- Fâtihatul-Kitâb (Fatiha Sûresi'nin) Fazileti Bâbı	145
10- Bakara Sûresi'nin Fazileti Bâbı	148
11- Kehf Sûresi'nin Fazileti Bâbı.....	149
12- Fetih Sûresi'nin Fazileti Bâbı	150
13- İhlâs Sûresi'nin Fazileti Bâbı.....	151
14- Muavvizât (Felâk ve Nâs) Sûrelerinin Fazileti Bâbı	153
15- Kur'ân'ın Okunması Sırasında Sükûnetin ve Meleklerin İnmesi Bâbı....	154
16- Allah Rasûlü, Mushaf'ta Bulunandan Başka Bir şey Bırakmadı	155
17- Kur'ân'ın Diğer Sözlere Üstünlüğü Bâbı	156
18- Allah Azze ve Celle'nin Kitabı ile Vasiyet Bâbı	157

19- Kur'ân ile Yetinmeyen Kimse Bâbı	158
20- Kişinin Kur'ân Sahibine Gıpta Etmesi Bâbı	159
21- Bâb: "Sizin En Hayırlınız Kur'ân'ı Öğrenen ve Öğretendir"	160
22- Ezberden Kur'ân Okumak Bâbı.....	162
23- Kur'ân Ezberinin Korunması İçin Sürekli Tekrar Edilmesi Bâbı	164
24- Binek Üzerinde Kur'ân Okumak Bâbı	165
25- Çocuklara Kur'ân Öğretmek Bâbı	166
26- Kur'ân'ı Unutmak; Kişi "Ben Şu ve Şu Âyetleri Unuttum" Der mi?.....	167
27- Bakara Sûresi, Şu ve Şu Sûresi Demekte Sakınca Görmeyen Kimse	168
28- Kur'ân'ı Tertil ile Okumak Bâbı	170
29- Kur'ân Okurken Uzatılması Gereken Yerlerin Uzatılması Bâbı	172
30- Kur'ân Okurken Sesin Titretilmesi Bâbı	173
31- Kur'ân Okurken Sesin Güzelliği Bâbı.....	173
32- Başkasından Kur'ân Dinlemeyi Seven Kimse Bâbı	174
33- Kur'ân okumasını İsteyen Kişinin Okuyana "Yeter" Demesi Bâbı	174
34- Bâb: Kur'ân Kaç Günde Hatmedilir?	176
35- Kur'ân Okurken Ağlamak Bâbı	179
36- Gösteriş, Yemek Yiyebilmek, Övünmek için Kur'ân Okuyan Kimse	180
37- Bâb: Kur'ân Üzerinde Kalpleriniz Birleştikçe Kur'ân Okuyunuz	183

67- NİKÂH KİTABI

1- Evlenmeye Teşvik Etmek Bâbı	185
2- Allah Rasûlü'nün Şu Kavli Bâbı	190
Nikâha İhtiyacı Olmayan Kimse Evlenir mi?	191
3- Bâb "Evlenme Külfetine Gücü Yetmeyen Oruç Tutsun".....	192
4- Aralarında Adaletle Davranabilen Kimse İçin Çok Evlilik Bâbı.....	192
5- Bâb: Bir Kadınla Evlenmek İçin Hicret Eden veya Hayır Amel İşleyen Kimseye Niyet Ettiği Şey Vardır	194
6- Müslüman Olan ve Ezberinde Kur'ân Olan Fakir Kimseyi Evlendirmek Bâbı.....	194
7- Bir Kimsenin Müslüman Kardeşine: "İki Hanımına Bak, O İkisinden Hangisini İstersen Onu Senin İçin Boşayayım" Demesi Bâbı	195
8- Evlenmeyi Terk Etmenin ve Hadım Olma İsteğinin Mekruh Kılınması	196
9- Bakire Kızlarla Evlenmek Bâbı	198
10- Dul Kadınları Evlendirmek Bâbı	199
11- Yaşça Büyük Birinin Küçük Biriyle Evlendirilmesi Bâbı	201
12- Bâb: Evlenmek İsteyen Kimsenin Evleneceği Kadını Seçmesi Kadınların Hangisi Daha Hayırlıdır?	201
13- Cariyeler Edinmek ve Cariyesini Azat Edip Sonra Onunla Evlenmek	202
Cariyenin Hürriyete Kavuşturulmasını Onun Mehri Yapan Kimse	204
14- Allah Azze ve Celle'nin (Nur: 32) Âyeti Bâbı	205
15- Evlenecek Kadın ve Erkeğin Birbirine Denk Olması Dindendir.	

Yani Bir Kâfir, Müslüman ile Evlenemez Bâbı	207
16- Evlenecek Erkekle Kadının Mal Hususunda Denk Olmasının Hükmü ve Fakîr Erkeğin Zengin Kadınla Evlendirilmesi Bâbı	210
17- Kadının Uğursuzluğundan Sakınılması Bâbı	211
18- Razı Olduğu Takdirde Hür Kadının Köle ile Evlenmesinin Cevazı	213
19- Bâb: Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 3) Âyeti Kerimesinden Dolayı Erkek Dört Kadından Fazlasıyla Evlenemez	214
20- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 23) Kavli Bâbı	214
21- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 233) Âyeti Gereğince Emmenin Azının da, Çoğunun da Nikâhı Haram Kılacağıının Beyânı Bâbı	217
22- Süt Emmeden Dolayı Meydana Gelen Akrabalık Bâbı	218
23- Emziren Kadının Tek Başına Şahitlik Etmesi Bâbı	218
24- Kadınlardan Evlenilmesi Helâl Olan ve Haram Olanlar Bâbı	219
25- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 23) Kavli Bâbı	224
26- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 23) Kavli Bâbı	225
27- Bâb: Kadın, Halasının Üzerine Nikâh Edilmez	227
28- Şiğâr Bâbı	228
29- Bâb: Bir Kadının Nefsini Bir Kimseye Hibe Etmesi Helâl Olur Mu?	228
30- İhrâmlı Kimsenin Evlenmesi Bâbı	229
31- Allah Rasûlü'nün Mut'a Nikâhını Nihai Olarak Yasaklaması Bâbı	229
32- Kadının, Kendi Nefsini Salih Bir Erkeğe Arz etmesi Bâbı	231
33- Bir Kimsenin Kızını veya Kız Kardeşini Hayırlı Kimselere Onunla Evlenmesi İçin Teklif Götürmesi Bâbı	234
34- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 235) Kavli Bâbı	236
35- Evlenmeden Önce Kadına Bakmak Bâbı	237
36- "Velînin İzni Olmaksızın Yapılan Nikâh Geçerli Değildir" Bâbı	240
37- Bâb: Velî, Kendisi Evlenmek İsteddiği Zaman Başka Bir Velî'ye İhtiyacı Var mıdır?	244
38- Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 4) Kavli, Kişinin Küçük Çocuklarını Buluğ Çağından Önce Evlendirmenin Caiz Olduğu Bâbı	246
39- Babanın Kendi Kızını, Sultan ile Evlendirmesi Bâbı	247
40- Bâb: Allah Rasûlü'nün "Ezberinde olan Kur'ân karşılığında seni evlendirdim" Kavli Gereğince Sultan'ın Veli Olduğu Bâbı	247
41- Bâb: Baba Ve Ondan Başka Olan Velî, Bakire ve Dul Olan Kadını Onun Rızası Olmadan Evlendiremez	248
42- Bâb: Bir Kimse Kızını Onun İzni Olmadan, Zorla Evlendirirse Bu Nikâh Geçersizdir	249
43- Yetim Kızın Evlendirilmesi Bâbı	250
44- Bâb: Bir kadınla Evlenmek İsteyen Kimse, Velîye Hitaben nikâh akti ve Bu Nikâh Caiz Olmuştur	252
45- Bâb: Bir Kimse, Bir Kıza Evlenmek İçin Talip Olmuşsa, Bir Başkası O Kıza Talip Olamaz	253

46- Kadınla Evliliği Talep Etmeyi Bırakmanın Tefsiri Bâbı	254
47- Nikâh Akdi Sırasında Hutbetul-Hâce Okumak Bâbı	255
48- Nikâhta ve Düğün Yemeğinde Def Çalmak Bâbı	256
49- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 4) Kavli Bâbı	256
50- Bir Kimseyi Mehîr Olarak Maddî Bir Şey Vermeksizin Kur'ân Öğretmek Karşılığında Evlendirmek Bâbı	257
51- Eşyalarla Ve Demirden Yüzükle Mehîr Yapılması Bâbı	259
52- Nikâhta Helâl Olan ve İtibar Edilen Şartlar Bâbı	259
53- Nikâhta Helâl Olmayan Şartlar Bâbı	260
54- Evlenen Kimsenin Zaferân Kokusu Sürünmesi Bâbı	260
55- Bâb:	261
56- Bâb: Evlenen Kimseye Nasıl Duâ Edilir?	262
57- Gelini Süsleyip Ona Yol Gösteren Kadınlara ve Geline Dua Etmek	262
58- Savaşa Çıkmadan Önce Zifafa Girmek İsteyen Kimse Bâbı.....	263
59- Dokuz Yaşındaki Hanımıyla Zifafa Giren Kimse Bâbı	263
60- Yolculuk Esnasında Kadınla Zifafa Girmek Bâbı	264
61- Evlenen Bir Kimsenin Gündüz Vakti Düğün Alayı ve Ateş Yakmak Olmaksızın Zifafa Girmesi Bâbı	265
62- Kadınlar İçin Süslü Döşemeler ve Benzeri Şeyler Edinmek Bâbı	265
63- Gelini Damada Getiren Kadınlar ve Onların Geline Bereket İçin Dua Etmeleri Bâbı.....	266
64- Gelinle Güvey'e Gerdek Sabahı Hediye Verme Bâbı	266
65- Gelin ve Damat İçin Elbise ve Başka Şeyleri Emanet Olarak Almak.....	268
66- Bir Erkek Eşiyle Cinsi Münasebet Yapacağı Zaman Ne Söyleyeceği Bâbı	269
67- Bâb: Velime (Düğün Yemeği) Haktır.....	269
68- Bir Koyun Keserek de Olsa Velime Vermek Bâbı.....	271
69- Kadınlarının Bâzısı Üzerine Diğerinden Daha Çok Velime Veren Kimse Bâbı.....	273
70- Bir Koyundan Daha Azıyla Velime Yapan Kimse Bâbı	273
71- Velimeye ve Davete İcabet Hakkı ve Yedi Gün ve Buna Yakın Süre Velime Veren Kimse Bâbı	274
72- Velimeye Davet Edildiği hâlde Davete İcabet Etmeyen Allah'a ve Rasûlü'ne İsyân Etmiştir Bâbı	275
73- Sığır ve Davar Ayağı Yemeğine İcabet Eden Kimse Bâbı.....	276
74- Düğün Yemeğine ve Başka Yemeklere Davet Edene İcabet Etmek	276
75- Kadınların ve Çocukların Velimeye Gitmeleri Bâbı	277
76- Bâb: Davet Edilen Kimse, Davet Edildiği Yerde İslâm'a Aykırı Bir Şey Gördüğünde Geri Döner mi?	277
77- Kadının Düğün Yemeğinde Erkeklerle Hizmet Etmesi Bâbı	280
78- Düğün Yemeğinde Sarhoş Etmeyen İçecek ve Hurma Şırası İkrâm Etmek Bâbı	280

79- Kadınlara Karşı Kibar Davranmak ve Onlara Şefkatli Olmak ve Allah Rasûlü'nün: " <i>Kadın Kaburga Kemiği Gibidir</i> " Sözü Bâbı.....	281
80- Kadınlara Hayır Tavsiye Etmek Bâbı	281
81- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrim: 6) Kavli Bâbı	282
82- Aile ile Güzel Geçinmek Bâbı	283
83- Erkeğin Kendi Kızına Kocasının Durumu İle Alakalı Öğüt Vermesi	287
84- Kadının, Kocasının İzniyle Nafile Olarak Oruç Tutması Bâbı	294
85- Bâb: Kadın, Kocasının Yatağını Terk ederek Başka Yatakta Gecelediği Zaman	294
86- Bâb: Kadın, Kocasının Evine, Onun İzni Olmaksızın Hiçbir Kimsenin Girmesine İzin Vermez.....	295
87- Bâb	295
88- Beraber Geçindiği Kimsenin İyiliklerine Nankörlük Bâbı	296
89- Bâb: " <i>Zevcen için üzerinde bir hak vardır</i> "	298
90- Bâb: 'Kadın, kocasının evinde bir güdücüdür	299
91- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 34) Kavli Bâbı	300
92- Allah Rasûlü'nün Kendi Hanımlarından Yüz Çevirip Kadınlara Ait Evlerin Dışında Bir Yere Çekilmesi Bâbı	301
93- Bâb: Kadınları Dövmenin Mekruh Oluş Sınırı ve Allah Azze ve Celle'nin " <i>Kadınları dövün</i> " (Nisa: 34) Kavli Bâbı	302
94- Bâb: İslâma Aykırı Olan Bir Şeyde Kadın Kocasına İtaat Etmez	303
95- Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 128) Kavli Bâbı	303
96- Azil Yapmanın Hükümü Bâbı	304
97- Yolculuğa Çıkmak İstedğinde Hanımları Arasında Kur'a Çekmek	306
98- Kadının, Kendisine Ayrılmış Olan Nöbet Gününü Bağışlaması ve Bir Erkek, Hanımları Yanında Geceleme Taksimini Nasıl Yapar.....	307
99- Kadınlar Arasında Adâletli Davranmak Bâbı	307
100- Bâb: Dul Bir Kadınla Evlenmiş Biri, Üzerine Bakire Bir Kız ile Evlenirse Geceleme Sırasını Nasıl Tanzim Eder?	308
101- Bâb: Bakire Bir Kızla Evlenmiş Biri, Üzerine Dul Bir Kadın ile Evlenirse Geceleme Sırasını Nasıl Tanzim Eder?	308
102- Bütün Hanımlarını Dolaşarak Bir Defa Gusleden Kimse Bâbı.....	309
103- Erkeğin Bir Günde Bütün Hanımlarının Yanına Girmesi Bâbı	309
104- Bâb: Erkeğin hastalığı Zamanında, Kendisine Hanımlarının Bazısını Yanında Bakılması Hususunda Hanımlarından İzin İstedğinde, Hanımlarının Kendisine İzin Vermeleri.....	309
105- Erkeğin, Hanımlarından Bâzısını Diğer Bâzısından Daha Fazla Sevmesi Bâbı	310
106- Elde Etmemiş Olduğu Şeyler ile Tokluk Gösterişi Yapan Kimsenin Kötülenmesi ve Kadının, Eşinin Diğer Hanımlarına Karşı Övünmesinin Yasaklanması Bâbı	311
107- Kıskançlık Bâbı	311

108- Kadınların Kıskançlığı ve Bu Sebepten Dolayı Öfkelenmeleri.....	316
109- Kişinin Kızını Kıskançlık ve Adalet Hususlarında Savunması Bâbı.....	317
110- Kıyamete Yakın Zamanda Erkeklerin Azalıp Kadınların Çoğalacağı	318
111- Bâb: Bir Erkek, mahremi Olmayan Bir Kadınla Yalnız Kalmasın ve Kocasını Evde Olmayan Kadının Evine Girilmesin	319
112- Erkeğin, İnsanların Yanında Bir Kadınla Yalnız Kalmasının Caiz Olduğu Bâbı.....	320
113- Kendilerini Kadınlara Benzetmeye Çalışan, Kadınsı Hareketleri Olan Erkeklerin, Kadınların Yanına Girmelerinin Yasaklanması	320
114- Kadının, Kötü Bir Düşünceye Kapılmaksızın Habeşliler'e ve Başkalarına Bakması Bâbı	321
115- Kadınların Kendi İhtiyaçlarını Gidermek İçin Dışarıya Çıkmaları	322
116- Kadının, Kocasından Mescide ve Başka Bir Yere Gitmek İçin İzin İstemesi Bâbı	322
117- Süt Emmeyle Meydana Gelen Akrabalıktan Dolayı Kadınların Yanına Girmek ve Kadınlara Bakmanın Helâl Oluşu Bâbı	323
118- Bâb: Bir Kadın Başka Kadının Vücuduna Çıplak Olarak Bakması Sonra Gidip O Kadının Vücudunu Kendi Kocasına Vasteder	324
119- Erkeğin "Bu Gece Bütün Hanımlarımı Dolaşacağım" Demesi	324
120- Bâb: Bir Erkek, Ailesinden Uzun Süre Ayrı Kaldığı Zaman Ailesinin Yanına Gece Vakti Ansızın Girmesi.....	325
121- Erkeğin (Evlenmekle) Çocuk İstemesi Bâbı	326
122- Bâb: "Kocasından ayrı kalmış olan kadın avret yerini temizlesin ve dağınık saçlarını tarasın."	327
123- Allah Azze ve Celle'nin (Nur: 31) Kavli Bâbı	329
124- Allah Azze ve Celle'nin (Nur: 58) Kavli Bâbı	330
125- Kişinin Arkadaşına: Bu Gece Zifafa Girdiniz mi Demesi ve Erkeğin Bir Kimsenin Azarlama Sırasında Kendi Kızının Böğürünü Eliyle Dürtmesi Bâbı	331

68- KİTABUT-TALÂK (Boşanma Kitabı)

1- Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 1) Kavli Bâbı	333
2- Bâb: Bir Kadın Hayızlı İken Boşanırsa, Kadının İddetini Doldurması Gerekir	335
3- Bâb: Karısını Boşayan Kimse ve Bir Kimse Karısını Boşadığını Yüzüne Karşı Söyler mi?	336
4- Üç talâk Vermeyi Caiz Gören Kimse Bâbı	338
5- Hanımlarını Muhayyer Bırakan Kimse Bâbı	342
6- Bâb: Kendisiyle Talâk Kastedilen Bir Söz Söylediği Zamân, Bu Sözler Erkeğin Niyetine Göredir	343
7- Hanımına "Sen Bana Haramsın" Diyen Kimse Bâbı	344
8- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 1) Kavli Bâbı	346

9- Bâb: Nikâhtan Önce Talâk Yoktur	349
10- Bâb: Erkek Zorlanmış Olduğu Hâlde, Karısı İçin: “Şu Kadın Benim Kız kardeşimdir” Dediği Zaman, Ona Bir şey Gerekmez	350
11- Öfke ve Zorlama Hâlinde Boşama; Sarhoşun ve Delinin Söz ve Amellerinin Hükümü; Talâk, Şirk ve Yanlışlığın Hükümü	351
12- Hul' ve Hulu'da Talâk Nasıl Olur Bâbı	355
13- Bâb: Karı-Kocanın Arasının Açılması, Zaruret Hâlinde Hâkim Hulu' Yapmaya İşaret Eder mi?	359
14- Bâb: Evli Cariyenin Satılması Talâk Olmaz	360
15- Bir Köle ile Evli Olan Cariyenin Azat Edildiği Zaman, Boşanma Hususunda Serbest Bırakılması Bâbı	361
16- Allah Rasûlü'nün Berîre'nin Kocasını Hakkında Şefaât Etmesi Bâbı	362
17- Bâb	362
18- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 221) Kavli Bâbı	363
19- Müşrik Kadınlardan İslâm'a Girenlerin Nikâhı Ve İddetleri Bâbı	364
20- Bâb: Zimmî veya harbi Bir Erkeğin Nikâhı altındaki Müşrik ya da Hristiyan Bir Kadın Müslüman Olursa hüküm Ne Olur?	365
21- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 226) Kavli Bâbı	368
22- Ailesi Arasında İken Kaybolanın ve malından bir Şey Kaybolanın Hükümü Bâbı	369
23- Zihâr Bâbı	370
24- Talâkta ve Diğer Şer'î İşlerde İşarete Bulunmanın Hükümü Bâbı	371
25- Li'ân (Lanetleşme) Bâbı	377
26- Bâb: Bir Kimse, Hanımın Doğurduğu Çocuğun Kendisinden Olmadığını İma Ederse Hüküm Nedir?	381
27- Lanetleşecek Kimseye Yemîn Ettirmek Bâbı	382
28- Bâb: Erkek, Lanetleşmeye Kadından Önce Başlar	382
29- Lanetleşme ve Lanetleşmenin Ardından Karısını Boşayan Kimse Bâbı	383
30- Mescidde Lanetleşmek Bâbı	384
31- Allah Rasûlü'nün: “....., o zânîyi recm ederdim” Kavli Bâbı	386
32- Lanetleşme Yapan Kadının Mehri Bâbı	387
33- İmâmın Lanetleşecek Karı-Kocaya: “İkinizden biri tövbe etmez mi?” Demesi Bâbı	388
34- Lanetleşen Karı-Kocanın Evliliklerine Son Vermek Bâbı	389
35- Bâb: Çocuk, Lanetleşme Yapan Kadının Soyuna Katılır	390
36- İmamın Lanetleşme Esnasında: “Allah'ım! hükmü açıkla!” Kavli	391
37- Bâb: Bir Erkek Karısını Üç Talâkla Boşadığında, Kadın Tekrar Birinci Kocaya Helâl Olur mu?	392
38- Allah Azze ve Celle'nin (Tâlâk: 4) Kavli Bâbı	392
39- Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 4) Kavli Bâbı	393
40- Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 4) Kavli Bâbı	394

41- Fâtma bintu Kays Kıssası.....	395
42- Boşanmış Kadın, Kocasının Evinde İddetini Beklemesi Sırasında, Boşandığı Evden Başka Bir Eve Geçebilir Bâbı	397
43- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 228) Kavli Bâbı	398
44- Bâb: Bir Erkek Karısını Bir veya İki Defa Boşamışsa Tekrar Karısına Nasıl Döner? «Eşleriyle evlenmelerine engel olmayın» Kavli	398
45- Kesin Olmayarak Boşanmış Hayızlı Kadına Dönüş Yapma Bâbı	400
46- Bâb: Kocası Vefat Etmiş Olan Kadın Dört Ay On Gün Süslenmeyi ve Koku Sürünmeyi Terk Eder	401
47- Kocası Ölmüş Olan ve İddetini Bekleyen Bir Kadının Sürme Kullanmasının Hükümü Bâbı	404
48- Kocası Ölmüş Olan ve İddetini Bekleyen Bir Kadının Hayızdan Temizlendiği Sırada Kust Denilen Hoş Kokulu Bitkiyi Kullanması.....	405
49- Bâb: Kocasının Ölümünden Dolayı İddet Bekleyen Kadın, Yemen'in Asb Kumaşından Yapılmış Elbise Giyebilir	406
50- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 234) Kavli Bâbı	406
51- Kendisi ile Zinâ Karşılığında Zinakâr Kadına Verilen Ücret ve Fâsid Olan Nikâh Bâbı	409
52- Kendisi ile Zifafa Girilmiş Kadının Mehri, Zifafa girmenin Nasıl Olacağı, Zifafdan Önce Kadını Boşadığında Hükümün Nasıl Olacağı.....	410
53- Kendisine Mehir Tayin Edilmemiş Kadına Mal ile Faydalandırılması	411

69- KİTABU'N-NAFAKAT (Nafakalar Kitabı)

1- Aile Halkına Nafakanın Fazileti.....	413
2- Kişinin Kendi Ailesine Harcama Yapmasının, Onların Masraflarını Karşılama Vücûbiyeti Bâbı	415
3- İnsanın, Ailesinin Bir Senelik Yiyeceği Olan Nafakayı Ayırması ve Ailenin Nafakalarının Nasıl Olacağı Bâbı	416
4- Kocası Başka Yerde Olduğu Zaman Kadının ve Çocuğunun Nafakası.....	421
5- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 233) Kavli Bâbı	422
6- Kadının, Kocasının Evinde İş Yapması Bâbı.....	424
7- Kadının Hizmetçisi Bâbı	425
8- Erkeğin Ailesi İçinde Hizmet Etmesi Bâbı	426
9- Bâb: Bir Erkek Ailesinin İhtiyaçlarını Karşılamadığı Zaman, Kadının Kocasının Malından Alma Hakkı Vardır	426
10- Kadının, Kocasının Elindeki Malları Ve Nafakası Hususlarında Kocasını Koruması Bâbı	427
11- Kocanın Kadını Marûf Tarzda Giydirmesi Bâbı	427
12- Kadının Çocuğu Hususunda Kocasına Yardımcı Olması Bâbı	428
13- Bâb: Fakîr Kimsenin Ailesinin Geçimini Sağlaması Bâbı	429
14- Bâb:	430
15- Allah Rasûlü'nün: "Her kim borçlu ölürse Veya bakıma muhtaç	

<i>çocuklar bırakırsa..."</i> Hadisi Bâbı	431
16- Cariyelerden ve Diğer Kadınlardan Süt Emzirenler Bâbı	432

70- KİTÂBUL-ET'İME (Yiyecekler Kitabı)

1- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 172) Kavli Bâbı	433
2- Yemeğe "Bismillâh" Diyerek Başlamak ve Yemeği Sağ Elle Yemek	435
3- Yemek Yerken Önünden Yemek Bâbı	436
4- Arkadaşı ile Birlikte Yemek Yerken, Tabanın Etrafında El Gezdirip Yemek Araştıran Kimse Bâbı	437
5- Yemekte ve Diğer İşlerde Sağdan Başlamak Bâbı	437
6- Doyuncaya Kadar Yemek Yiyen Kimse Bâbı	438
7- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr: 61) Kavli Bâbı	441
8- İnceltilmiş Yufka Ekmeği Yemek, Masa Üzerinde ve Sofra Üzerinde Yemek Yenilmesi Bâbı	442
9- Sevik Yemeği Bâbı	445
10- Bâb: Allah Rasûlü Kendisine İkram Edilen Yemeğin Adı Söylenip Ne Olduğunu Bilmedikçe Yemezdi	445
11- Bâb: "Bir Kişinin Yiyeceği, İki Kişiye Yeter"	447
12- Bâb: Mümin Bir Tek Bağırsakta Yer	447
13- Bâb: Bir Yere Dayanarak, Yaslanarak Yemenin Hükümü Nedir?	449
14- Kızartılmış Et Bâbı	450
15- Hazıra Yemeği Bâbı	450
16- Süzme Peynir Bâbı	452
17- Silk ve Arpa Bâbı	453
18- Eti Ağızla Isırıp Koparmak ve Eti Çömlekten Çıkarmak Bâbı	454
19- Kol Kemiği Üzerindeki Eti Sıyırmak Bâbı	455
20- Etin Bıçakla Kesilmesi Bâbı	456
21- Bâb: Allah Rasûlü Hiçbir Yemeği Ayıplamamıştır	457
22- Kabukları Uçsun Diye Değirmende Öğütüldükten Sonra Arpaya Üflemek Bâbı	457
23- Allah Rasûlü'nün ve Sahabelerinin Yediği Şeyler Bâbı	458
24- Telbîne Bulamacı Bâbı	460
25- Serîd (Tirid) Yemeği Bâbı	461
26- Tüyleri Sıcak Su İle Giderilerek Kızartılmış Kuzu, Etlî Kürek Kemiği ve Yan Taraf Eti Bâbı	462
27- Selefin, Evlerinde ve Yolculuklarında Et ve Diğer Yiyecek Maddelerini Toplamaları Bâbı	463
28- Hays Yemeği Bâbı	464
29- Gümüş Kaplamalı Tabaklarda Yemek Yemenin Hükümü Bâbı	466
30- Yemek Sözü'nün Zikri Bâbı	467
31- Ekmekle Beraber Yenilen Katık Bâbı	468
32- Helva Ve Bal Bâbı	469

33- Kabak Yemeği Bâbı	470
34- Bir Kimsenin Dîn Kardeşleri İçin Yemek Hazırlama İşini Üstlenmesi Bâbı	470
35- Bir Kimseye Yemek Ziyafeti Veren ve Kendi İşiyile Meşgul Olan Kimse Bâbı	471
36- Et Suyu Bâbı	472
37- Kurutulmuş Et Bâbı	472
38- Sofra Üzerinde Yemekten Arkadaşına Bir Şeyi Uzatıp Veren veya Takdîm Eden Kimse Bâbı	473
39- Taze Hurmayı ile Beraber Salatalık Yemek Bâbı	474
40- Bâb	474
41- Taze ve Kuru Hurma Bâbı	475
42- Cummâr (Hurma Ağacı Tepesinde Yetişen Hurma Göbeği) Yemek	477
43- Acve Hurması Bâbı	478
44- Bir Topluluk İçinde İken Hurmaları İkişer İkişer Yemek Bâbı	478
45- Salatalık Yenilmesi Bâbı	479
46- Hurma Ağacının Bereketi Bâbı	479
47- İki Çeşit Meyveyi veya İki Çeşit Yemeği Bir Defada Yemek Bâbı	480
48- Misafirleri Eve Onar Onar Girdiren Kimse ve Yemeğe de Onar Kişi Olarak Oturmak Bâbı	480
49- Sarımsak Gibi Kötü Kokan Sebzelerin Yenmesinin Mekruh Oluşu	481
50- Misvak Ağacının (Erâk) Yemişi Olan Kebâs Bâbı	482
51- Yemekten Sonra Ağzı Su ile Çalkalamak Bâbı	483
52- Yemekten Sonra Parmakların Mendille Silinmesinden Önce Yalanması ve Emilmesi Bâbı	484
53- Mendil (Elin Mendil ile Silinmesi) Bâbı	484
54- Yemekten Sonra Okunacak Dua Bâbı	485
55- Tevazu, Alçak Gönüllülük Kastı ile Hizmetçiyle Yemek Yeme Bâbı	486
56- Bâb: Yemek Yiyip Şükreden Sevap Bakımından Oruç Tutup Sabreden Kimse Gibidir	486
57- Bir Yemeğe Davet Edilen Kimsenin, Yemeğe Davet Edilmediği hâlde Kendileriyle Beraber Gelen Kimse Bâbı	487
58- Bâb: Bir Kimse Akşam Yemeği Hazır Olduğu Zaman Yemeğinden Acele ile Kalkması	488
59- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı	489

71- KİTABUL-AKÎKA (Akîka Kurbanı Kitabı)

1- Yeni Doğmuş Çocuğu İçin Akika Kurbanı, Çocuğa İsim Verilmesi ve Damağının Hurma ile Ovulması Bâbı	491
2- Akîka Kurbanı Keserek Çocuktan Ezayı Gidermek Bâbı	494
3- Devenin İlk Doğurduğu Yavru (Fera') Bâbı	495
4- Atîre Kurbanı Bâbı	495

72- KİTABUZ-ZEBÂİH VES-SAYD
(Kesilen ve Avlanan Hayvanlar Kitabı)

1- Avlanacak Hayvan Üzerine “Bismillâh” Demek Bâbı	497
2- Ucunda Demir Olan Bir Asa ile Yapılan Av Bâbı	499
3- Ava Atılan Okun Enli Tarafıyla Vurulan Hayvanın Hükümü Bâbı	501
4- Ok ile Avlanmak Bâbı	501
5- Elle veya Sapanla Taşlaşmış Çamur Atmak Bâbı	502
6- Av veya Koyun Köpeği Dışında Bir Köpek Edinen Kimse Bâbı	503
7- Bâb: Av Köpeği Avdan Yerse Ne olur?	504
8- Bâb: Bir Avcı Avladığı Avını Bir veya İki Gün Sonra Bulursa Avladığı Hayvanı Yiyebilir mi?	506
9- Bâb: Avcı, Avladığı Avın Yanında Başka Bir Köpek Bulursa Ne Olur?	507
10- Beslenmek İçin Avlanmak Hakkında Gelen Hadîsler Bâbı	507
11- Dağlar Üzerinde Avlanmaya Çalışmak Bâbı	510
12- Allah Azze ve Celle’nin (Mâide: 96) Kavli Bâbı	511
13- Çekirge Yenilmesi Bâbı	514
14- Mecûsiler’in Kapları ve Ölünün Hükümü Bâbı	514
15- Kesilecek Hayvan Üzerine “Bismillâh” Demek ve Kasten Besmeleyi Terk Eden Kimse Bâbı	516
16- Putlar ve Dikili Taşlara Kesilen Hayvanlar Bâbı	517
17- Allah Rasûlü: “Allah’ın adını anarak kurban kessin” Kavli Bâbı	518
18- Kurbanı Bol Kan Akıtan Şeylerle Kesmek Bâbı	519
19- Kadının ve Cariyenin Kestiği Hayvan Bâbı	520
20- Bâb: Diş, Kemik ve Tımakla Hayvan Kesilmez	521
21- Çölde Yaşayan Bedevi ve Benzerlerinin Kestikleri Hayvanlar Bâbı	522
22- Harb Ehli Olan veya Diğerlerinden Yahudi ve Hristiyanların Kestikleri Hayvanlar ve Yağları Bâbı	522
23- Kaçan Evcil Bir Hayvanın, Yabani Hayvan Konumunda Olduğu Bâbı	524
24- Deveyi ve Diğer Hayvanları Kesmek Bâbı	525
25- Canlı Bir Hayvanın Bâzı Organlarını Kesmenin, Bağlı Bir Hayvana İşkence Etmenin ve Canlı Atış Hedefi Yapmanın Mekruh Olması	527
26- Tavuk Eti Bâbı	529
27- Atların Etleri Bâbı	530
28- Evcil Eşeklerin Etlerini Yemenin Haram Kılınması Bâbı	531
29- Azı Dışlı Yırtıcı Hayvanların Hepsinin Yenmesinin Haram Oluşu	534
30- Ölmüş Hayvanların Derileri Bâbı	534
31- Misk Kokusu Bâbı	535
32- Tavşan Etinin Helâl Olduğu Bâbı	536
33- Keler Yemenin Helâl Olduğu Bâbı	537
34- Bâb: Donmuş veya Erimiş Yağ İçine Fare Düştüğünde Ne Yapılır?	538
35- Yüzüne Damga ve Alâmet Vurulması Bâbı	539

- 36- Bâb: Bir Topluluk Savaş Esnasında Ganimet Olarak Koyun veya Deve Elde Ederler ve İzinsiz Keserlerse Bu Kesilenin Eti Yenmez 540
- 37- Bâb: Topluluğa Ait Bir Deve Kaçar ve Onlardan Bazısı da Okunu Atar ve Onu Öldürürse, Rafî'nin Rivayetine Göre Bu Caizdir 541
- 38- Mecbur Kalındığında Haddi Aşmadan Haram Olan Ölü Etinin Yenmesi Bâbı 542

73- KİTABU'L-EDÂHÎ (Kurbanlıklar Kitabı)

- 1- Kurban Kesmenin Sünnet Olduğu Bâbı.....545
- 2- İmâmın, İnsanlar Arasında Kurbanlık Hayvanlar Taksim Etmesi 546
- 3- Yolcu ve Kadın İçin Kurban Bâbı 547
- 4- Kurban Bayramının Birinci Günü Et Arzu Edilmesi Bâbı 547
- 5- Kurban Bayramı Gününe Yevmun-Nahr Diyen Kimse Bâbı.....548
- 6- Bayram Namazı Kılma, Deve Nahr Etme Yerinin Musallada Olduğu 550
- 7- Bâb: Allah Rasûlü'nün Kestiği Kurbanlığı, Boynuzlu ve Semiz İki Koç Olduğu Hakkında 551
- 8- Allah Rasûlü'nün Ebu Burde'ye: "Kurbanlık keçiyle ilgili" Buyurması ..552
- 9- Kurbanlık Hayvanlarını Kendi Eliyle Kesen Kimse Bâbı.....553
- 10- Başkasının Kurbanını Kesen Kimse Bâbı 554
- 11- Bâb: Kurban, Bayram Namazından Sonra Kesilir.....554
- 12- Bâb: "Kurbanını Bayram Namazını Kılmadan Önce Kesen Kimse, Tekrar Kurban Keser" 555
- 13- Kesilecek Hayvanın Yanı Üzerine Ayağını Koymak Bâbı 557
- 14- Kurban Kesme Sırasında "Allâhu Ekber" Demek Bâbı 557
- 15- Bâb: Bir Kimse, Hacda Kesmek İçin Kurbanlarını Önceden Gönderdiği Zaman İhrâmıya Haram Olan Şeyler Kendisine Haram Olmaz.....558
- 16- Kurban Etlerinden Yenilmesi ve Azık Edinilmesi Bâbı.....558

74- KİTÂBUL-EŞRİB (İçecekler Kitabı)

- 1- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 90) Kavli Bâbı 563
- 2- Bâb: Üzümden Yapılan Şarap 565
- 3- Bâb: İçkini Haram Kılındığına Dair Emir İndi, İçki Hurma Koruğundan ve Hurmadan Yapılıyordu 566
- 4- Bâb: Baldan Yapılan ve el-Bit'u Denilen İçki 567
- 5- "İçeceklerden Akı Gideren Her şey İçki Hükmündedir" Sözü Hakkında Gelen Şeyler Bâbı.....569
- 6- Alkollü İçecekleri Helâl Saymak İsteyen ve Ona Kendi İsminden Başka İsim Veren Kimseler Hakkında Gelen Haberler Bâbı.....570
- 7- Çeşitli Kaplarda ve Tevr Denilen Taş veya Madeni Kaplarda Şıra Yapmak Bâbı.....571
- 8- Allah Rasûlü'nün Çeşitli Kaplar İçinde Şıra Yapmayı Yasakladıktan Bir Müddet Sonra Buna İzin Vermesi Bâbı 571

9- Sarhoşluk Vermeyen Hurma Şırasını İçmek Bâbı	573
10- Üzüm Suyundan Yapılan ve Pişirildiğinde İçki Olan Bâzak İçeceği ve Sarhoşluk Veren Her Türlü İçecekten Yasaklayan Kimse Bâbı	574
11- Hurma Koruğu ve Hurma Şıraları Birbirine Karıştırıldığında Sarhoşluk Veriyorsa Bunu Karıştırmayı ve İki Katığı Bir Katık Hâline Getirmeyi Uygun Görmeyen Kimse Bâbı.....	575
12- Süt İçilmesi Bâbı	576
13- Suyun Tatlısını Aramak Bâbı	579
14- Süte Su Katarak İçmek Bâbı	581
15- Tatlı ve Bal Şerbeti Bâbı	582
16- Ayakta Su İçmenin Hükümü Bâbı	583
17- Devesi Üzerinde İken Su İçen Kimse Bâbı	584
18- Bâb: Bir Şey İçerken Sağa; Sıra ile Sağa Ver	584
19- Bâb: Bir Kimse Bir Şey İçerken Yaşça Daha Büyük Olan Kimseye Vermek İçin Sağında Bulunan Kimseden İzin İster mi?	585
20- Havuzdan Ağızla Su İçmek Bâbı	585
21- Küçüklerin Büyüklere Hizmet Etmeleri Bâbı	586
22- Yiyecek ve İçecek Kaplarının Ağızlarının Kapatılması Bâbı	587
23- Su Tulumunun Ağzının Kıvrılması Bâbı	588
24- Tulumun Ağzından İçmenin Yasaklanması Bâbı	589
25- Bir şey İçerken Kabın İçinde Nefes Alıp Vermenin Yasaklanması	590
26- Bir Şey İçerken İki veya Üç Yudumda Dinlenerek İçmek Bâbı	590
27- Altın Kapta İçmenin Hükümü Bâbı	591
28- Gümüş Kaplar Bâbı	591
İÇİNDEKİLER.....	593

9. CİLT FİHRİSTİ

29- Bardak, İçmek İçin kullanılan Kaplarda İçmenin Cevazı Bâbı	5
30- Allah Rasûlü'nün Bardağından Ve Kabından İçmek Bâbı	5
31- Bereketin Ve Mübarek Suyun İçilmesi Bâbı	7

75- KİTABUL-MERDA

(Hastalar ve Tıp Kitabı)

1- Bâb: Hastalığın Kefâret Olduğu Hakkında Gelen Rivayetler	9
2- Hastalığın Şiddeti ve Ondaki Fazileti Beyanı Bâbı	11
3- Bâb: İnsanlar İçinde En Şiddetli Belâ-Musibete Uğrayanlar Peygamberlerdir, Sonra Fazilet Açısından Onlardan Sonra Gelenler, Sonra da Onlardan Sonra Gelenlerdir	12
4- Hasta Ziyaretinin Vucubiyeti Yani Farz Oluşu Bâbı	13
5- Bayılmış Kimseyi Ziyaret Etmek Bâbı	14
6- Rüzgâr Sebebiyle Sara Hastalığına Yakalanan Kimsenin Fazileti.....	14
7- Kör Olan Kimsenin Fazileti Bâbı	15
8- Kadınların Erkeklerle Hasta Ziyaretine Gitmeleri Bâbı	16
9- Çocuklara Hasta Ziyareti Yapmak Bâbı.....	17
10- Bedeviye Hasta Ziyareti Yapmak Bâbı	18
11- Müşrik Olan Bir Kimseye Hasta Ziyareti Yapmak Bâbı	19
12- Bâb: Bir Topluluk Bir Hastayı Ziyarete Gittikleri Zaman Namaz Vakti Gelirse, O Hasta Gelenlere Cemaatle Namaz Kıldırır.....	19
13- Hasta Ziyaretinde Bulunan Kişinin Elini Hastanın Üzerine Koyması	20
14- Hasta Ziyareti Esnasında Hastaya Söylenilecek Söz ve Hastanın da Vereceği Cevap Bâbı	22
15- Binek Üzerinde, Yürüyerek, Merkep Üzerinde ve Arkasına da Başka Birini Bindirerek Hasta Ziyaretine Gitmek Bâbı	23
16- Hastanın “Ben Hastayım” veya “Vay Başım” veya “Hastalığım Şiddetlendi” Demesi ve Eyyûb (a.s.)'ın (Enbiyâ: 83) Kavli Bâbı.....	25
17- Hastanın, Kendisini Ziyarete Gelen Kimselere: “Yanımdan Kalkınız!” Demesi Bâbı.....	28
18- Hasta Çocuğunu Dua Etmesi İçin Getiren Kimse Bâbı.....	29
19- Hastanın Ölümü Temenni Etmesi Bâbı	30
20- Ziyaret Eden Kişinin Hastaya Dua Etmesi Bâbı	32
21- Hasta Ziyaretinde Bulunan Kimsenin Hasta İçin Abdest Alması	33
22- Veba Ve Humma Hastalıklarının Kaldırılması İçin Duâ Eden Kimse.....	33

76- KİTÂBUT-TİP (Tıp Kitabı)

1- Bâb: "Allah, İndirdiği Her Derdin Şifasını da İndirmiştir"	35
2- Bâb: Erkek Kadını, Kadın da Erkeği Tedâvî Eder Mi?	35
3- Bâb: "Şifâ Üç Şeydedir"	36
4- Bal İle Tedâvî Olmak ve Allah Azze ve Celle'nin «Onda insanlar için şifâ vardır» (Nahl: 69) Kavli Bâbı	37
5- Develerin Sütleriyle Tedâvî Olmak Bâbı	38
6- Develerin Sidikleriyle Tedâvî Olmak Bâbı	39
7- Çörek Otu Bâbı	40
8- Hasta İçin Telbine Bulamacı Yapılması Bâbı	41
9- Seût Denilen Burun İlacı Bâbı	42
10- Bahri ve Hindi Kust İlâcını Burun Damlası Olarak Kullanmak	42
11- Bâb: Kişi Hangi Saatte Hacamat Olur?	43
12- Yolculukta ve İhramlı İken Hacamat Olmak Bâbı	43
13- (Bedende Meydana Gelen) Hastalıktan Dolayı Kan Aldırmak Bâbı	44
14- Başın Üzerinden Hacamat Olmak Bâbı	45
15- Başın Bir Kısmı ve Baş Ağrısından Dolayı Hacamat Olmak Bâbı	45
16- Kendisine Zarar Vermesinden Dolayı Saçın ve Diğer Kılıların Tıraş Edilmesi Bâbı	46
17- Tedavi Amaçlı Kendisine Ateşle Dağlama Tedavisi Yapan veya Başkasına Ateşle Dağlama Tedavisi Yapan ve Ateşle Dağlama Tedavisi Yapmayan Kimsenin Fazileti Bâbı	47
18- Göz Hastalığından Dolayı Göze, Sürme Taşı ve Diğer Sürme Çeşitlerini Sürmek Bâbı	49
19- Cüzam Hastalığı Bâbı	50
20- Bâb: "Kudret Helvâsı Göz İçin Şifâdır"	50
21- Hastanın Ağzının Bir Tarafından İlaç Dökülmesi Bâbı	51
22- Bâb	52
23- Boğaz Hastalığı Bâbı	53
24- İshâl Olan Kişinin Tedavisi Bâbı	54
25- Bâb: Safer Yoktur. Safer Karnı Yakalayan (Ve Yüzü Sarartan) Bir Hastalıktır	55
26- Zâtul-Cenb Hastalığının Devası Bâbı	55
27- Akan Kanın Durdurulması İçin Hasırın Yakılarak Külünün Üzerine Basılması Bâbı	57
28- Bâb: "Humma cehennemın kaynamasındandır"	58
29- Sağlığına Uygun Olmayan Yerden Çıkan Kimse Bâbı	60
30- Tâûn Hastalığı Hakkında Zikredilenler Bâbı	61
31- Tâûn Hastalığına Sabreden Kimsenin Kazanacağı Sevap Bâbı	65
32- Kur'ân; İhlas, Felak ve Nâs Sûreleri ile Rukye Yapmak Bâbı	66
33- Fâtîha Sûresi ile Rukye Yapmak Bâbı	66
34- Rukye Yapmak İçin Kendisine Bir Miktar Koyun Verilmesini	

Şart Koşmak Bâbı	68
35- Göz Değmesinden Dolayı Rukye Yapmak Bâbı	69
36- Bâb: “Göz değmesi haktır”	72
37- Yılan ve Akrep Sokmasından Dolayı Rukye Yapmak Bâbı	72
38- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in Yaptığı Rukye Bâbı	72
39- Rukye Tedavisinde Hafifçe Tükürmek Bâbı	74
40- Rukye Yapan Kişinin Sağ Elini Ağrıya Dokundurup Sürmesi Bâbı	77
41- Bâb: Kadının Erkeğe Rukye Yapması	78
42- Rukye Yapmayan Kimse Bâbı	78
43- Bir Şeyde Uğursuzluk Var Saymak Bâbı.....	80
44- İyiye Yorulan İşaret (Fal) Bâbı.....	80
45- Bâb: Baykuşun Ötüşünü Uğursuzluk Saymak İslâm’da Olmayan Batıl Bir İnaniştir	81
46- Gaybdan Haber Verildiği İddia Edilen Kâhinlik Bâbı.....	82
47- Sihir ve Yüce Allah’ın Şu Kavilleri Bâbı	84
48- Bâb: Allah’a Şirk Koşmak ve Sihir, Helâk Edici Günâhlardandır.	87
49- Bâb: Yapılan Sihir Bozulabilir mi?	87
50- Sihir Bâbı	89
51- Bâb: ‘Şüphesiz beyândan bir kısmı sihirdir’	90
52- Acve Hurması Yiyerek Sihirden Korunma Bâbı	91
53- Bâb: Bulaşıcı Hastalık Yoktur	92
54- Bâb: Hastalığın Kendi Kendine Sebepsiz Sirayeti Yoktur.....	93
55- Allah Rasûlü’nün Zehirlenmesi Hakkında Zikrolunan Hadîsler	95
56- Zehir İçmek, Zehir ve Tehlikesinden Korkulacak Şeylerle ve Pis, Haram olan Şeylerle Tedâvî Olmak Bâbı	97
57- Dişi Eşeklerin Sütleri	98
58- Bâb: Kabin İçine Sinek Düştüğü Zaman Ne Yapmak Gerekir?	99

77- KİTÂBU’L-LİBÂS (Giyilen Şeyler Kitabı)

1- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı	101
2- Kibirlenmeksizin Elbisesini Yerde Sürüyen Kimse Bâbı	102
3- Elbisenin Alt Tarafını Kaldırmak Bâbı	103
4- Bâb: “Elbisenin Aşık Kemiğinden Aşağısı Ateştedir”	104
5- Elbisesini Kibirden Dolayı Yerde Sürükleyen Kimse Bâbı	104
6- Saçaklı Elbise Giymenin Hükümü Bâbı	106
7- Ridâ Bâbı	108
8- Gömlek Giyilmesi Bâbı	108
9- Kafanın veya Elin Girmesi İçin Elbisenin Kesilmesi Bâbı	111
10- Yolculukta Yenleri Dar Bir Cübbe Giyen Kimse Bâbı	112
11- Savaşta Yün Cübbe Giyilmesi Bâbı.....	112
12- Kaftan ve İpek Kaftan Bâbı	113
13- Bornuslar Bâbı	114

14- Serâvîl Bâbı	115
15- Sarıklar Bâbı.....	116
16- Başı Ve Yüzü Örtmek Bâbı	116
17- Miğfer Bâbı	119
18- Bürde, Hibera ve Şemle Denilen Giyecekler Bâbı	119
19- Kısa ve Hamîsa Denilen Motifli Elbise Bâbı	122
20- Elleri Dışarı Çıkaramayacak Şekilde Kumaşla Tamamen Bürünmek	124
21- Bir Tek Kumaş İçinde Sarınıp Bürünmek Bâbı	125
22- Motifli Siyah Elbise Bâbı.....	126
23- Yeşil Elbiseler Bâbı	127
24- Beyaz Elbiseler Bâbı	129
25- Erkeklerin İpek Elbise Giymesi ve İpek Yayı Edinmelerinin Hükmü; Erkekler İçin Kullanılması Caiz Olacak İpek Miktarını Beyân Bâbı	130
26- İpek Elbiseyi Giymeksizin Eliyle Dokunan Kimse Bâbı	133
27- İpek Yayı Edinmenin Hükmü Bâbı	134
28- Kassî Denilen İpek Kumaş Giymek Bâbı	135
29- Kaşıntılı Hastalık Sebebiyle Erkeklerle İpekli Kumaştan Kullanmalarına Ruhsat Verilmesi Bâbı	136
30- Kadınlar İçin İpek Elbise Kullanmanın Cevazı Bâbı	136
31- Allah Rasûlü'nün Elbiselerden ve Yayılardan Herhangi Bir Sınıf Üzerine Kısaltma ve Darlık Yapmayıp Dâima Genişlik Gösterir Olduğu Bâbı.....	137
32- Yeni Bir Elbise Giyen Kimseye Yapılacak Duâ Bâbı	140
33- Erkeklerle Zağferân Sürünmenin Yasaklanması Bâbı.....	141
34- Zaferân Bitkisiyle Boyanmış Elbisenin Hükmü Bâbı	141
35- Kırmızı Elbise Bâbı	142
36- Kırmızı İpek Minder Bâbı	142
37-Tabaklanmış ve Tabaklanmamış Derilerden Yapılan Ayakkabılar	143
38- Bâb: Ayakkabı Giyilirken Önce Sağ Ayaktan Başlanır	145
39- Bâb: Ayakkabı Çıkarılırken Önce Sol Ayakkabı Çıkarılır.....	145
40- Bâb: İnsan Bir Tek Ayakkabı ile Yürümez	146
41- Bir Ayakkabıda Parmak Arasından Geçen İki Tasma Olması ve Geniş Bir Tasmayı da Câiz Gören Kimse Bâbı	146
42- Deriden Kırmızı Çadır Bâbı.....	147
43- Hasır ve Benzeri Yayılar Üzerine Oturmak Bâbı.....	148
44- Yaka ve Yenleri Altın Düğmelerle Bağlanmış Elbise Bâbı	149
45- Altın Yüzükler Bâbı	149
46- Gümüş Yüzük Takmak Bâbı	151
47- Bâb:	152
48- Mühür Yüzüğün Kaşı Bâbı	153
49- Demir Yüzük Bâbı	153
50- Mühür Yüzüğün Nakşı Bâbı	155

51- Yüzüğün Serçe Parmağına Takılması Bâbı	156
52- Kendisiyle Bir şeyler Mühürlenmesi veya Kitap Ehline ve Başkalarına Mektup Yazılıp Gönderilmesi İçin Mühür Yüzük Edinmek Bâbı	157
53- Mühür Yüzüğü Taktığı Zaman Onun Kaşını, Elinin İç Tarafına Getiren Kimse Bâbı	157
54- Allah Rasûlü'nün: <i>"Hiç kimse kendi yüzüğüne "Muhammedun Rasûlullâh" nakşını naksettirmesin"</i> Buyruğu Bâbı	158
55- Bâb: Mühür Yüzüğün Nakşı Üç Satır Hâlinde Yazılabilir mi?	159
56- Kadınların Yüzük Takmaları Bâbı	160
57- Kadınlar İçin Gerdanlıklar ve Güzel Kokulu Boncuklardan Yapılmış Gerdanlıklar Bâbı	160
58- Gerdanlıkların Ödünç Olarak Alınması Bâbı	161
59- Kadınların Küpeleri Bâbı	161
60- Çocuklar İçin Kokulu Boncuk Gerdanlık Bâbı	162
61- Bâb: Kadınlara Benzemeğe Çalışan Erkekler ve Erkeklerle Benzemeğe Çalışan Kadınlar	163
62- Kadınlara Benzemeğe Çalışan Erkeklerin Evlerden Dışarı Çıkarılmaları Bâbı	164
63- Bıyığı Kısaltmak Bâbı	165
64- Tımaqları Keskme Bâbı	166
65- Sakalları Bol Bırakmak Bâbı	167
66- Saç-Sakal Ağardığı Zaman Boyanır mı veya Boyama Terk mi Edilir? Bu Konuda Zikrolunanlar Bâbı	167
67- Saç ve Sakalı Boyamak Bâbı	169
68- Kıvırcık Saç Bâbı	169
69- Saçın Dağılmaması veya Bitlenmesinden Korumak İçin Yapışkan Bir Şeyle Bir Yere Toplamak Bâbı	174
70- Saçı Ortadan İkiye Ayırmak Bâbı	175
71- Saçın Perçemi Bâbı	176
72- Saçın Bir Kismını Kesip Bir Kismını Bırakmak Bâbı	177
73- Bir Kadının Kocasına Elleriyle Güzel Koku Sürmesi Bâbı	178
74- Kafaya ve Sakala Sürülen Koku Bâbı	178
75- Saçın Tarakla Taranması Bâbı	179
76- Hayızlı Kadının Kocasının Saçını Taraması Bâbı	179
77- Saçın Taranıp Yağlanmasında ve Her İşinde Sağla Başlamak Bâbı	180
78- Misk Hakkında Zikredilen Şeyler Bâbı	180
79- Güzel Kokudan Kullanmanın Müstehâplığı Bâbı	181
80- Güzel Kokuyu Geri Çevirmeyen Kimse Bâbı	181
81- Zerfire Kokusu Bâbı	182
82- Güzel Görünmek İçin Dişlerinin Arasını Yontan Kadınlar Bâbı	182
83- Saçta Başkasının Saçıyla Ekleme Yapmak Bâbı	183
84- Yüzlerinin Tüylerini Yoldurtan Kadınlar Bâbı	185

85- Saçına Ekleme Yapılmış Kadın Bâbı	186
86- Dövme Yapan Kadın Bâbı	188
87- Kendisine Dövme Yapılmasını İsteyen Kadın Bâbı.....	188
88- Resimlerin Hükmü Bâbı.....	190
89- İnsan ve Hayvan Resmi Yapanların Suret Kıyamet Günündeki Azapları Bâbı	190
90- Suretleri Bozmak Bâbı	191
91- Ayak Altında Çiğnenen Resimler Bâbı	192
92- Üzerinde Resim Olan Şeyler Üzerine Oturmayı Sevmeyen Kimse	193
93- Resim Bulunan Yerde Namaz Kılmanın Kerahiyeti Bâbı	195
94- Bâb: “İçinde Resim Olan Eve Melekler Girmez”	195
95- İçinde Resim Bulunan Eve Girmeyen Kimse Bâbı	196
96- Resim Yapana Lânet Eden Kimse Bâbı	197
97- Bâb: “Her kim bir resim yaparsa, şüphesiz Allah o kimseye Kıyamet Günü yaptığı resme ruh üfleyinceye kadar azap edecektir. Hâlbuki yaptığı resme asla can veremeyecektir.”	197
98- Binek Hayvanının Terkisine Başka Birini Bindirmek Bâbı.....	198
99- Bir Binek Hayvanı Üzerine Üç Kişinin Binmesi Bâbı	198
100- Binek Sahibinin Başka Birini Ön Tarafına Bindirmesi bâbı	199
101- Bir Erkeğin Bineğinin Terkisine Başka Bir Erkeği Bindirmesi.....	199
102- Bir Erkeğin Bineğinin Terkisine Bir Kadını Bindirmesi Bâbı	201
103- Sırtüstü Yatmak ve Ayağın Birini Diğeri Üzerine Koymak Bâbı	202

78- KİTABU'L-EDEB (Edeb Kitabı)

1- Ana Babaya ve Akralara İyilikte Bulunmak Bâbı	203
2- Bâb: İnsanlar İçinde Dostluk Kurmaya, Sosyal İlişkide Bulunmaya En Layık Olan Kimdir?	204
3- Bâb: İnsân Anne-Babasının İzni Olmadıkça Cihâda Gidemez	205
4- Bâb: İnsan Anne-Babasına Sövmemelidir	205
5- Ana-Babasına İyilikle Güzel Hizmet Edip İtaatlerinde Bulunan Kimsenin Duasının Kabul Edilmesi Bâbı.....	206
6- Bâb: Ana-Babanın Söztünü Dinlememek, Onlara Karşı Çıkmak ve Onlara İtaatsizlik Etmek Büyük Günâhlardandır.....	209
7- Müşrik Olan Babaya İyilik Etmeyi Devam Ettirmek Bâbı	211
8- Bir Kadının, Kendi Kocasını Varken Annesine İyilik ve İkranda Bulunması Bâbı	212
9- Müşrik Olan Kardeşe İyilik ve İkranda Bulunulması Bâbı	213
10- Akralara İyilik ve İkranda Bulunmanın Fazileti Bâbı.....	213
11- Akralarına İyilik ve İkram Etmeyi Kesen Kimseni Günâhı Bâbı	214
12- Hısımlarla İlgilenme Sebebiyle Rızıkta Kendisi Lehine Bollatma Yapılan Kimse Bâbı	215
13- Bâb: Hısımlık Bağını Ekleyip Duran Kimseye Allah Da Fadlından	

İhsanını Ekler Durur	215
14- Bâb: (Mükellef Olan Şahıs) Hısımlığı, Hısımlık Islaklığı İle Islatır Durur (Yânî Hısımlığı Kurutup Kesmez)	217
15- Bâb: Akrobaya İyilik ve İkranda Bulunmak, Akrobası Tarafından Kendisine Yapılan İyilik ve İkrama Karşılık Vermekle Değildir	218
16- Kendisi Müşrik İken Sıla-i Rahim Yapan Sonra da Müslüman Olan Kimse Bâbı.....	218
17- Başkasının Kız Çocuğunu Vücudunun Bazı Yerleriyle Oynamasına İzin Veren veya Onu Öpen veya Onunla Şakalaşan Kimse Bâbı	219
18- (Babanın) Çocuğa Merhameti, Onu Öpmesi Ve Sarmaşması Bâbı	220
19- Bâb: Allah, Rahmeti Yüz Parçaya Böldü	223
20- İnsanın, Beraberinde Yemek Yemesinden Korktuğu İçin Kendi Çocuğunu Öldürmesi Bâbı	223
21- Çocuğun Kucağa Alınması Bâbı	224
22- Küçük Bir Çocuğu Uyluk Üzerine Konması Bâbı	225
23- Bâb: Ahdi Ve Taahhüdü Güzel Koruyup Riâyet Etmek İmândandır (Yâni İmânın Kemâлиндendir)	225
24- Bir Yetimi Terbiye Eden ve Ona İnfakta Bulunan Kimsenin Fazileti Bâbı	226
25- Dul Kadınların Nafakalarını Kazanmaya Çalışan ve Onların Yardımına Koşan Kimse Bâbı	226
26- Miskinin Nafakasını Kazanmaya Çalışan ve Onun Yardımına Koşan Kimse Bâbı	227
27- İnsanların Hayvanlara Merhamet Etmeleri Bâbı	227
28- Komşu Hakkında Tavsiye Bâbı	230
29- Komşusu Şerrinden Emin Olmayan Kimsenin Günâhı Bâbı	231
30- Bâb: “Hiçbir Kadın, Komşusunun Kendisine Verdiği Hediye yi Hor Görmesin.”	232
31- Bâb: “Allah’a ve Âhiret Günü’ne İman Eden Kimse Komşusuna Eziyet Etmesin”	232
32- Komşuluk Hakkı, Ev Olarak Yakınlık Mesafesine Göredir Bâbı	233
33- Bâb: “Her İyilik Sadakadır”	234
34- Güzel Söz Söylemek Bâbı	235
35- Her İşte Yumuşaklık Bâbı	235
36- Müminlerin Birbirleriyle Yardımlaşmaları Bâbı	236
37- Allah Azze ve Celle’nin Şu Kavli Bâbı	237
38- Bâb: Allah Rasûlü Söz ve Fiillerinde Haddi Aşan, Taşkınlık Yapan Biri Değildi, Taşkınlık Yapıcı da Olmamıştır	238
39- Güzel Ahlâk ve Cömertliğin Sevilmesi, Cimriliğin Sevilmemesi	241
40- Bâb: Erkeğin Kendi Ailesi İçindeki Hâli Nasıl Olur?	245
41- Sevginin Başlangıcı Allah Azze ve Celle Tarafındandır Bâbı	246
42- Allah İçin Sevmek Bâbı	246

43- Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât: 11) Kavli Bâbı	249
44- Müslüman'a Sövmenin ve Ona Lânet Etmenin Yasaklanması Bâbı	250
45- İnsanların, Birileri Hakkında Herhangi Bir Ayıp Kastetmeksizin "Uzun veya Boyludur" Gibi Takutları Lakaplardan Caiz Olanlar	255
46- Gıybet Bâbı	256
47- Allah Rasûlü'nün "Ensâr evlerinin en hayırlısı" Kavli Bâbı	259
48- Fesat Ve Töhmeter Ehlinin Kötülüğünü Belirtmenin Caiz Olacağı	259
49- Bâb: Nemime (İnsanların Arasını Bozmak İçin Lâf Taşımak) Büyük Günâhlardandır	261
50- Laf Getirip Götürmede Mekruh Olan Kısım Bâbı	261
51- Allah Azze ve Celle'nin: «Yalan Sözden Çekinin!» (Hac: 30) Kavli Bâbı	262
52- İkiyüzlü, Yani Münafık Kimse Hakkında Söylenilen Söz Bâbı	262
53- Sahibine Yâni Arkadaşına Onun Hakkında Söylenen Sözü Haber Veren Kimse Bâbı	263
54- Bir Kişiyi Övmeye Aşırıya Gitmenin Mekruh Olması Bâbı	264
55- Müslüman Kardeşini, Onda Varlığını Bilmekte Olduğu Meziyetlerle Öven Kimse Bâbı	265
56- Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli Bâbı	266
57- Hased Etmenin ve Birbirine Buğzedip Sırt Dönmenin Yasaklanması	268
58- Bâb:	271
59- Zan'nın Caiz Olan Kısım Bâbı	271
60- Kendisinde Ayıplanacak Bir Olay Meydana Geldiği Zaman ve Bundan da Pişman Olan Bir Müminin Bu Günahını İnsanlardan Gizlemesi Bâbı	272
61- Kibir Bâbı	275
62- Bir Kimsenin Diğer Bir Kimse ile Karşılaştıklarında Onunla Konuşmayı terk Etmesi Bâbı	276
63- Allah'ın Emirlerine Karşı Gelen Âsi Kimseyi, Bu İsyanından Vazgeçirmek İçin Terk Etmenin Caiz Olacağı Bâbı	279
64- Bâb: bir Kimse Arkadaşını Her Gün veya Sabah-Akşam Ziyaret Edebilir mi?	280
65- Ziyaret Etmenin Meşrûluğu ve Bir Topluluğu Ziyaret Edip Onların Yanlarında Yemek Yiyen Kimse Bâbı	281
66- Gelen Cemâatler İçin (En Güzel Elbiseler Giyip) Süslenen Kimse	281
67- Kardeşlik Anlaşması ve topluluk Arasında Ahitleşmek Bâbı	283
68- Tebessüm Etmek ve Gülmek Bâbı	284
69- Bâb	292
70- Bâb: Salih Olan Yol	296
71- Sözlü ve Fiili Eziyetlere Karşı Sabır Bâbı	297
72- Hayasından Dolayı İnsanları Azarlayarak Karşılamayan Kimse	300
73- Hiçbir Yorum Yapmaksızın Din Kardeşine "Sen Kafirsın"	

Diyen Kimsenin Kendisinin Dediği Gibi Olacağı Bâbı	301
74- Yorum Yaparak veya Cahilce, İşin Hakikatini Bilmeden Din Kardeşine “Ey Kâfir” Diyen Kimseyi Küfre Nispet Etmeyen Kimse Bâbı	304
75- Allah’ın Emri İçin Öfkelenip Şiddet Göstermenin Caiz Olacağı	306
76- Öfkelenmekten Sakınmak Bâbı	311
77- Hayâ Bâbı.....	313
78- Bâb: “Utanmazsan İsteddiğini Yap”	315
79- Dinde Anlayış Sahibi Olmak İçin Hakkı Sormaktan Hayâ Edilmemesi Bâbı	316
80- Allah Rasûlü’nün: “Kolaylaştırın, Zorlaştırmayın” Kavli Bâbı.....	318
81- İnsanların Arasına Karışıp Onlara Karşı Güler Yüzlü Olmak Bâbı	321
82- İnsanlara Yumuşak ve Dostça Davranmak Bâbı	322
83- Bâb: “Mümin, Zehirli Bir Hayvanın Bulunduğu Delikten İki Kere Sokulmaz”	323
84- Misafirin Hakkı Bâbı	324
85- Misafire İkrâm Etmek ve Bizzat Kendisinin Hizmet Etmesi Bâbı	325
86- Misafir İçin Yemek Yapmak ve Bunun İçin Kendisini Zorlamak	328
87- Misafirin Yanında Öfkelenmenin ve Sabırsızlık Göstermenin Mekruh Olması Bâbı	329
88- Misafirin Ev Sahibine: “Vallahi Sen Yemedikçe Ben Yemem” Demesi Bâbı.....	331
89- Büyük Olana İkrâm Etmek, Söze Ve Soru Sormaya Yaşça Daha Büyük Olan Başlar Bâbı	332
90- Şiir, Recez ve Teğanniden Caiz Olan Çeşitlerle Bunlardan Mekruh Kılınan Çeşitler Bâbı	334
91- Müşrikleri Hicvetmek Bâbı	339
92- Kişinin, Allah’ı Anmasına, İlimle Uğraşmasına ve Kur’ân Okumasına Engel Olacak Şekilde Şiirle Meşgul Olmasının Mekruh Oluşu	341
93- Allah Rasûlü’nün “Sağ Elin Topraklansın” ve “Akra ve Halkâ” Sözleri Bâbı	343
94- “Zeamû” (İddia Ettiler, İleri Sürdüler) Tabîri Hakkında Gelen Şey	345
95- Kişinin “Veyleke” (Vay sana!) Sözü Hakkında Gelen Şey Bâbı.....	346
96- Allah Sevgisinin Alâmeti Bâbı.....	354
97- Bir Adamın Diğer Bir Adama: “Sus! Defol!” Demesi Bâbı	357
98- Bir Kimsenin “Merhaba” Demesi Bâbı	361
99- İnsanların Kendi Babalarına Nispet Edilerek Çağırılmaları Bâbı	362
100- Bâb: Bir Kimse “Nefsim pis oldu” Demesin.....	364
101- Bâb: Dehre sövmeyiniz!.....	365
102- Allah Rasûlü’nün: “Kerm ancak müminin kalbidir” Sözü Bâbı	365
103- Bir Kimsenin “Anam Babam Sana Feda Olsun!” Demesi	366
104- Bir Kimsenin: “Allah Beni Senin Yolunda Feda Etsin” Demesi.....	367
105- Allah Azze ve Celle’ye İsimlerin En Sevgili Olanı Bâbı	368

106- Allah Rasûlü'nün "Çocuklarınızı benim isimle isimlendirin, ancak benim künyem ile künyelenmeyin." Kavli Bâbı	369
107- "Zor" Manasına Gelen Hazn İsmi Bâbı.....	370
108- İsmi, Daha Güzel Bir İsimle Değiştirmek Bâbı.....	371
109- Peygamberlerin İsimleriyle İsimlendiren Kimse Bâbı.....	372
110- "Velid" İsmi ile İsimlendirmek Bâbı	375
111- Arkadaşını, Onun İsminden Bir Harf Eksilterek Çağırın Kimse.....	375
112- Küçük Çocuğa ve Henüz Çocuğu Doğmayan Kimseye Künye Verilmesi Bâbı.....	376
113- Künyesi Olduğu hâlde "Ebu Turâb" Künyesiyle Künyelenmek	377
114- Allah'a En Sevimsiz Gelen İsimler Bâbı	378
115- Bâb: Müşrik Birinin Künyesi ile Hitab Etmek Caiz mi?.....	378
116- Bâb: "Bir Şeyi İma Etmek, Üstü Kapalı Konuşmak Yalandan Kurtuluş İçin Bir Yoldur"	382
117- Bir Kimse Bir Şey İçin "Onun Hak Olmadığını" Kastederek "O Bir Şey Değildir" Demesi Bâbı	384
118- Gözü Gökyüzüne Doğru Yükseltmek Bâbı	386
119- Bâb: Düşünürken Elindeki Sopayla Suya ve Çamura Çizgiler Çizen Kimse Bâbı	387
120- Düşünürken Elindeki Bir Şeyle Yere Çizgiler Çizen Kimse Bâbı.....	388
121- Şaşkınlık Esnasında "Allâhu Ekber" ve "Subhânallah" Demek	389
122- Parmaklarla Küçük Çakıl Taşı Atmanın Yasaklanması Bâbı.....	391
123- Hapşırın Kimsenin "Elhamdulillâh" Demesi Bâbı	392
124- Hapşırdığı Zaman "Elhamdulillah" Diyen Kimseye "Yerhamekellâh" Demek Bâbı	393
125- Hapşırmaktan Müstehâb Olan, Esnemekten de Mekruh Olan Şey	393
126- Bâb: Bir Kimse Hapşırdığı Zaman Ona Nasıl Hayır Dua Edilir?	394
127- Bâb: Hapşırdığı Zaman "Elhamdulillah" Demeyen Kimseye "Yerhamukellâh" Denmez	395
128- Bâb: "Bir Kimse Esnediği Zaman, Elini Ağzının Üzerine Koysun".....	395

79- KİTÂBU'L-İSTİ'ZÂN (İzin İsteme Kitabı)

1- İslâm'a Göre Selâmlaşmanın Başlangıcı Bâbı.....	397
2- Allah Azze ve Celle'nin (Nûr 27- 29) Kavli Bâbı	399
3- Bâb: Selâm, Yüce Allah'ın İsimlerinden Bir İsimdir:	407
4- Sayıca Az Olan Bir Topluluğun Çok Olana Selâm Vermesi Bâbı.....	408
5- Binek Üzerinde Olanın Yürüyene Selâm Vermesi Bâbı	408
6- Yaya Yürüyene Kimsenin Oturana Selâm Vermesi Bâbı.....	409
7- Küçüğün Büyüğe Selâm Vermesi Bâbı	410
8- Selâmın Yayılması Bâbı	410
9- Tanıdığına ve Tanımadığına Selâm Vermek Bâbı	411
10- Hicâb Âyeti Bâbı	413

11- Bâb: İzin İstemek, Gözlerin Harama Bakmaması İçin Meşru Kılınmıştır	416
12- Cinsiyet Organından Başka Göz ve Dil Gibi Diğer Organların da Zinası Olduğu Bâbı	417
13- Selâm Vermenin ve İzin İstemenin Üç Kere Oluşu Bâbı	418
14- Bâb: Bir Kimse, Bir Yere Davet Edildiği Zaman İçeri Girmek İçin İzin İster mi?	420
15- Çocuklara Selâm Vermek Bâbı	421
16- Erkeklerin Kadınlara, Kadınların Da Erkeklerle Selâm Vermeleri.....	422
17- Bâb: Ev Sahibi, Kapısını Çalan Kimseye: “Kim O?” Diye Sorduğu Zaman, Gelen Kimsenin “Benim” Demesi Bâbı	423
18- Kendisine Verilen selâma Karşılık Olarak “Aleykes-Selâm” (Selâm Senin Üzerine Olsun) Diye Karşılık Veren Kimse Bâbı	424
19- Bâb: Bir Kimse: “Falanca Sana selâm Gönderiyor” Dediği Zaman Ne Denir?	426
20- Müslüman ve Müşriklerin Karışık Bulunduğu Bir Ortama selâm Vermek Bâbı	427
21- Bâb: Günâh İşleyen Kimseye Selâm Vermeyen Onun Selâmına da Karşılık Vermeyen Kimse; Günahkar Kimsenin Tövbesi Ne Zamana Kadar Meydana Çıkar?	429
22- Bâb: Zimmet Ehli Kimselerin Verdiği selâma Nasıl Karşılık Verilir?	430
23- Müslümanlara Zarar Vereceğinden Çekinilen Kimsenin Yazdığı Mektuba Yazanın Durumu Ortaya Çıksın Diye Bakan Kimse Bâbı	431
24- Bâb: Kitap Ehline Mektup Nasıl Yazılır?	433
25- Bâb: Mektuba Kimin İsmi ile Başlanır?	434
26- Allah Rasûlü’nün: ‘Seyyidinize Ayağa Kalkınız!’ Kavli Bâbı	435
27- Musâfaha (Tokalaşmak) Bâbı	436
28- İki Eli Tutup Tokalaşmak Bâbı	438
29- Birbirine Sarılmak ve Bir Kimsenin “Bu Sabah Nasılsın?” Demesi.....	439
30- Çağırana “Lebbeyke Ve Sa’deyk” (Buyur, Emrine Amadeyim) Diye Cevap Veren Kimse Bâbı	441
31- Bâb: Bir Kimse, Diğer Kimseyi Oturduğu Yerden Kaldırmaz	444
32- Allah Azze ve Celle’nin (Mucâdele: 11) Kavli Bâbı	445
33- Oturduğu Meclisten veya Evinden, Oradaki Arkadaşlarından İzin İstemeksizin Kalkan veya Oradaki İnsanların Kalkıp Gitmeleri İçin Kendisi Kalkmaya Hazırlanan Kimse Bâbı	446
34- Ayaklarını Karnına Çekip, Elleri ile Onları Sararak Oturmak Bâbı	447
35- Arkadaşlarının Önünde Bir Yere Yaslanan Kimse Bâbı	448
36- Bir İhtiyaç veyâ Bir Maksadı Yerine Getirmek İçin Hızlı Yürüyen Kimse Bâbı.....	450
37- Yatak Bâbı	450
38- Kendisine Yaslanması İçin Yastık Verilen Kimse Bâbı	451

39- Kaylule'nin (Öğle Uykusu) Cuma Namazından Sonra Olması.....	454
40- Mescid'de Öğle Uykusu Uyumak Bâbı.....	454
41- Bir Kavmi Ziyaret Edip Onların Yanında Öğle Uykusuna Yatan Kimse Bâbı.....	455
42- Kolayına Gelen Şekilde Oturmak Bâbı	457
43- İnsanların Gözleri Önünde Birisine Gizlice Bir şey Söyleyen, Arkadaşının Sırrını Onun Sağlığında Hiç kimseye Haber Vermeyen Ve Ancak O Sırrı Söyleyen Vefat Ettiği Zaman Söyleyen Kimse Bâbı	458
44- Sırtüstü Yatmak Bâbı	460
45- Bâb: "Üç kişi bir arada bulunurken, bunlardan ikisi, üçüncüyü bırakıp gizli konuşmaz"	460
46- Sırrı Koruyup Onu İfşa Etmemek Bâbı	462
47- Bâb: Şayet Üç Kişiden Fazla İseler, O Zaman İki Kişinin Birbirleriyle Fısıldaşmalarında ve Gizlice Konuşmalarında Bir Sakınca Yoktur	462
48- Gizli Konuşmayı Uzatmak Bâbı	463
49- Bâb: Uyunacağı Zaman Evin İçindeki Yanan Ateş Söndürülmelidir	464
50- Geceleyin Kapıların Kilitlenmesi Bâbı	466
51- Büyüdükten Sonra da Sünnet Olmak ve Koltuk Altılarının Kollarını Yolmak Bâbı.....	466
52- Bâb: Allah'ın Taatinden Alıkoyan Her Oyun ve Eğlence Bâtıldır	468
53- Bina Yapmak Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı.....	473

80- KİTABUD-DAAVAT (Dualar Kitabı)

1- Bâb: Her Peygamberin Kabul Edilmiş Bir Duası Vardır	476
2- Allah'tan Bağışlanma Dilemenin En Faziletli Olanı Bâbı.....	477
3- Allah Rasûlü'nün Gece ve Gündüz Allah Azze ve Celle'den Bağışlanma Dilemesi Bâbı.....	480
4- Tövbe Bâbı	481
5- Sağ Yanı Üzerine Yatmak Bâbı	484
6- Geceleyin Yatağına Abdestli Olarak Yatan Kimse Bâbı	485
7- Bâb: Bir Kimse Uyuyacağı Zaman Ne Der?	486
8- Yatarken Sağ Eli Sağ Yanağın Altına Koymak Bâbı	487
9- Sağ Tarafı Üzerine Yatarak Uyumak Bâbı.....	488
10- Geceleyin Uykudan Uyanan Kimsenin Okuyacağı Dua Bâbı.....	489
11- Uyunacağı Zaman Allâhu Ekber Ve Subhânallâh Demek Bâbı.....	492
12- Uyunacağı Zaman Allah'a Sığınmak ve (Felak, Nas ve İhlas Surelerini) Okumak Bâbı	493
13- Bâb	493
14- Gece Yarısında Duâ Etmenin Fazileti Bâbı	494
15- Tuvalete Girerken Söylenecek Duâ Bâbı.....	495
16- Kişinin Sabahleyin Okuyacağı Duâ Bâbı	495
17- Namazda Duâ Bâbı	497

18- Farz Namazdan Sonra Okunacak Dua Bâbı	498
19- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 103) Kavli Bâbı.....	500
Kendinden Başka Din Kardeşi İçin Dua Eden Kimse	500
20- Kafiyele Sözlerle Dua Etmenin Hoş Karşılanmadığı Bâbı	504
21- Bâb: "Sizden biri dua ederken Allah'a kesin ifadelerle dua etsin. Muhakkak ki Allah'ı hiçbir zorlayıcı yoktur."	505
22- Bâb: Acele Etmediği Takdirde Kulun Duasına İcabet Edilir.....	506
23- Dua Ederken Elleri Kaldırmak Bâbı	506
24- Kibleden Başka Tarafa Yönelerek Dua Etmek Bâbı	507
25- Kibleye Yönelerek Duâ Etmek Bâbı	508
26- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Hizmetçisine Uzun Ömürlü ve Malının Çok Olması İçin Duâ Etmesi Bâbı	508
27- Üzüntü Halinde Okunacak Dua Bâbı.....	509
28- Belânın Meşakkatinden Allah'a Sığınmak Bâbı	510
29- Allah Rasûlü'nün: 'Allâhumme! Er-Refîkah-Alâ Yâ Allah! En Yüksek Refîk'i Tercih Ederim" Duası Bâbı.....	511
30- Ölüm ve Hayâtla Duâ Etmek Bâbı	512
31- Çocuklara Duâ Etmek ve Başlarını Okşamak Bâbı.....	514
32- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e Salât ve Selâm Etmek.....	517
33- Bâb: Allah Rasûlü'nden Başkasına Salât Edilir mi?	518
34- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Şu Kavli Bâbı:.....	520
35- Fitnelerden Allah'a Sığınmak Bâbı	520
36- İnsanların Kargaşalarından Allah'a Sığınmak Bâbı.....	523
37- Kabir Azabından Allah'a Sığınmak Bâbı.....	524
38- Hayatın ve Ölümün Fitnesinden Allah'a Sığınmak Bâbı	526
39- Günah İşlemekten ve Borçlanmaktan Allah'a Sığınmak Bâbı	527
40- Korkaklıktan ve Tembellikten Allah'a Sığınmak Bâbı	528
41- Cimrilikten Allah'a Sığınmak Bâbı	528
42- Aşırı Yaşlılıktan Dolayı Bunamaktan Allah'a Sığınmak Bâbı.....	529
43- Vebanın ve Hastalığın Kaldırılması İçin Duâ Etmek Bâbı	529
44- Aşırı Yaşlanıp Bunamaktan, Dünya Fitnesinden ve Cehennem Fitnesinden Allah'a Sığınmak Bâbı	531
45- Zenginlik Fitnesinden Allah'a Sığınmak Bâbı.....	532
46- Fakirlik Fitnesinden Allah'a Sığınmak Bâbı	533
47- Bereketle Birlikte Malın Çoğalması İçin Dua Etmek Bâbı	533
Bereketle Birlikte Çocuğun Çoğalması İçin Dua Etmek Bâbı.....	534
48- İstihare Duası Bâbı (Bir İşin Hayırlısını İsteme Duası)	534
49- Abdest Alırken Okunacak Duâ Bâbı	537
50- Yüksek Bir Yere Çıkıldığında Okunacak Duâ Bâbı	537
51- Bir Vâdiye İndiği Zaman Duâ Etmek Bâbı	539
52- Bir Kimse Yolculuğa Çıkacağı Zaman veya Evine Döneceğinde Okuyacağı Dua Bâbı	539

53- Evlenen Kimseye Yapılacak Duâ Bâbı	540
54- Bâb: Cinsi Münasebetten Önce Ne Denir?	541
55- Allah Rasûlü'nün " <i>Allahım! Bize dünyada iyilik ver!</i> " Duası Bâbı	542
56- Dünya Fitnesinden Allah'a Sığınmak Bâbı	543
57- Tekrar Tekrar Dua Etmek Bâbı	543
58- Müşriklere Beddua Etmek Bâbı.....	545
59- Müşriklere Duâ Etmek Bâbı	548
60- Allah Rasûlü'nün: " <i>Allahım! Daha önce yapmış olduğum ve ileride yapacağım günahlarımı bağışla</i> " Duası Bâbı	549
61- Cuma Günü, Kabul Edileceği Ümit Edilen Saatte Dua Etmek Bâbı.....	550
62- Allah Rasûlü'nün: "Bizim Yahudiler Hakkındaki Duamız Kabul Olunur, Onların Bizim Hakkımızdaki Dilekleri Kabul Olunmaz" Kavli	550
63- Duânun Akabinde "Âmîn" Demek Bâbı.....	551
64- "La ilahe illallah" Demenin Fazileti Bâbı	552
65- "Subhânallah" Demenin Fazileti Bâbı	554
66- Allah Azze ve Celle'yi Zikretmenin Fazileti Bâbı.....	555
67- "Lâ Havle Velâ Kuvvete İllâ Billahî" (Allah'tan Başkasında Güç ve Kuvvet Yoktur) Sözü'nün Fazileti Bâbı	559
68- Bâb: "Allah'ın Yüzden Bir Eksik Olarak Doksan Dokuz İsmi Vardır" ..	560
69- (Usandırmamak İçin) Zaman Zaman Vaaz Ve Ders Yapmak Bâbı	560

81- KİTABUR-RİKAK (Kalbi İnceltecek Şeyler Kitabı)

1- Bâb: "Âhiret Yaşantısından Başka Yaşantı Yoktur"	563
2- Ahirete Nispetle Dünyanın Misali Bâbı.....	565
3- Allah Rasûlü'nün: "Sen Dünyada Bir Yabancı veya Bir Yolcu Gibi Ol!" Sözü Bâbı	567
4- Kişinin Dünyada Ömrünün Uzun ve Zengin Olmayı Temenni Etmesi	568
5- Bâb: Allah, Altmış Sene Yaşayan Kimseye Ömür Hususunda Mazeretini Ortadan Kaldırmıştır	571
6- Allah Azze ve Celle'nin Vechi İstenerek Yapılan Amel Bâbı	573
7- Dünyanın Güzelliğinden ve Bunda Birbiriyle Yarışmaktan Sakınmak	575
8- Allah Azze ve Celle'nin (Fâtır: 5-6) Kavli Bâbı	582
9- Sâlih Kimselerin Birbirleri Ardınca Ölmeleri Bâbı	583
10- Mal Fitnesinden Sakınılması Bâbı	584
11- Allah Rasûlü'nün " <i>Bu Dûnyâ Malı Yeşil ve Tatlıdır</i> " Hadisi Bâbı	586
12- Bâb: Kişi, Malından İnfak Ettiği Maldan Ahirette Faydalanır	587
13- Bâb: "Malca zengin çok kimseler vardır ki, onlar sevapça çok azdırlar"	588
14- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Uhud Dağı Kadar Altınım Olmasını İstemem" Hadisi Bâbı.....	590

İÇİNDEKİLER.....	593

10. CİLT FİHRİSTİ

15- Bâb: "Asıl zenginlik kalp zenginliğidir"	5
16- Fakirliğin Fazileti Bâbı	6
17- Bâb: Allah Rasûlü'nün ve Ashabının Yaşantıları Nasıldı? Onların Kendilerini Dünya Lezzetlerinden ve Dünyaya Dalmaktan Uzaklaştırmaları	8
18- Doğru Yol Üzere Olmak ve Salih Amel Etmeye Devam Etmek	15
19- Korku ile Beraber Ümitli Olmak Bâbı	19
20- Allah'ın Haramlarına Sabretmek Bâbı	21
21- Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 3) Kavli Bâbı	23
22- Şu Şunu dedi, Bu Bunu Dedi, Demek Suretiyle İnsanların Dedikodusunu Yapmanın Çirkin Görülmesi Bâbı	25
23- Dili, Dinimizin İzin Vermediği ve Konuşmayı Gerektirmeyen Sözlerden Korumak Bâbı	28
24- Allah Korkusundan Ağlamak Bâbı	33
25- Allah Azze ve Celle'den Korkmak Bâbı	34
26- Günahlardan Uzak Durmak Bâbı	38
27- Allah Rasûlü'nün "Şayet Sizler Benim Bildiğimi Bilseydiniz Az Güler Çok Ağladınız" Hadisi Bâbı	41
28- Bâb: "Cehennem, Şehvet Perdeleriyle Örtülmüştür"	42
29- Bâb: "Cennet Sizden Her Birinize Ayakkabısının Bağından Daha Yakındır. Cehennem de Öyle."	43
30- Bâb: "İnsan dünya nimeti hususunda kendinden aşağıda olan kimseye baksın da, kendinin üstünde olana bakmasın."	44
31- İyilik veya Kötülük Yapmayı İçinden Geçiren Kimse Bâbı	45
32- Küçük Görülen Günahlardan Sakınılması Bâbı	46
33- Bâb: Ameller Ölüm Sırasındaki Sonlarına Göre Değerlendirilir ve Onlardan Korkulacak Olanlar	47
34- Bâb: Yalnız Yaşamak Kötü Topluluklara Karışmaktan Rahatlıktır	49
35- (Hıyanet'in Zıddı Olan) Emanetin Yok Olması Bâbı	50
36- İnsanların Kendisini Görüp Övmeleri İçin İbadet Eden ve Bunun İnsanlar Arasında Duyulmasını İsteyen Kimse Bâbı	53
37- Allah'a İtaatle Nefsiyle Mücadele Eden Kimse Bâbı	54
38- Tevazu, Yani Alçak Gönüllü Olmanın Fazileti Bâbı	55
39- Bâb: Allah Rasûlü işaret ve orta parmağını uzatarak: "Kıyamet günü ile ben şu ikisi gibi gönderildim" buyurdu.	57
40- Bâb	58

41- Allah'a kavuşmayı arzu eden kimseye Allah da kavuşmasını sever."	60
42- Ölümün Sekerâtı, Ölürken Gelen Kendinden Geçme Hali Bâbı	62
43- Sûra Üfürülmesi Bâbı	66
44- Bâb: "Allah kıyamet günü bütün yer tabakalarını dürer"	68
45- Bâb: Kıyamet Günü Haşr (Toplanma) Nasıl Olacaktır?	70
46- Allah Azze ve Celle'nin (Hac: 1) Kavli Bâbı	76
47- Allah Azze ve Celle'nin (Mutaffifin: 4-6) Kavli Bâbı	78
48- Kıyamet Gününde Kısâs Bâbı	80
49- Bâb: Her Kimin Hesabı Tamamlanırsa (Mizanda Günahları Ağır Basarsa) Azap Olunur	82
50- Bâb: "Yetmişbin Kişi Cennete Hesapsız Olarak Girecektir"	85
51- Cennet ve Cehennem Sıfatları Bâbı	88
52- Bâb: Sırat, Cehennem Köprüsüdür	105
53- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Havzı Bâbı	110

82- KADER KİTÂBİ

1- Bâb: Kader	121
2- Bâb: Allah'ın Hükmü Üzere Kalemin Mürekkebi Kurudu	124
3- Bâb: "Allah Onları Yarattığında, (Yaşadıkları Takdirde) Onların Ne Yapacaklarını En İyi Bilendir."	126
4- Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb: 38) Kavli Bâbı	128
5- Ameller Ancak Ölüm Sırasındaki Sonlarına Göre Değerlendirilir	131
6- Yapılan Nezrin Kulu Ancak Kadere Götürüp Atması Bâbı	134
7- "La havle velâ kuvvete illâ billâh" Kavli Bâbı	135
8- Bâb: Masum Olan, Ancak Allah'ın Masum Kıldığı Kimsedir	135
9- Allah Azze ve Celle'nin (Enbiyâ: 95), (Hûd: 36), (Nuh: 27) Kavilleri	136
10- Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ: 60) Kavli Bâbı	137
11- Bâb: Âdem İle Mûsâ Peygamberlerin Aziz Ve Celil Olan Allah Huzurunda Birbirlerine Karşı Hüccet Getirip Çekişmeleri	138
12- Bâb: "Allah'ın verdiği mani olabilecek hiç yok vermediğini verebilecek de hiç yok."	139
13- Helâka İleten Sebepten ve Kazanın Kötüsünden Allah'a Sığınan Kimse Bâbı	140
14- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 24) Kavli Bâbı	140
15- Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe: 51) Kavli Bâbı	141
16- Allah Azze ve Celle'nin (Arâf: 43), (Zümer: 57) Kavilleri Bâbı	142

83- YEMİNLER VE ADAKLAR KİTÂBİ

1- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 89) Kavli Bâbı	145
2- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Yemin Ederken "Veymullâh" (Allah'a Yemin Olsun ki) Tabîrini Kullanması Bâbı	149
3- Bâb: Allah Rasûlü Hangi Lafızlarla Yemin Ederdi?	149

4- Bâb: “Babalarınızın İsmiyle Yemîn Etmeyin”	159
5- Bâb: Lât, Uzzâ ve Tâğûtlar Adına Yemîn Edilmez	162
6- Yemin Ettirilmeyecek de Olsa, Bir Şey Üzerine Yemin Eden Kimse	163
7- İslâm Dininden Başka Bir Din Adına Yemîn Eden Kimse Bâbı	163
8- Bâb: Bir Kimse: “Allah ve Sen Dilersen” Diyemez. Bir Kimse: “Ben Allah İleyim, Sonra Seninleyim” Der mi?	164
9- Allah Azze ve Celle’nin (Enâm: 109) Kavli Bâbı	165
10- Bâb: Bir Kimse “Eşhedu Billahi” veya “Şhidtu Billahi” Derse, Bu Lafız Yemin Sayılır mı?	167
11- Bir Kimsenin “Ahdullahi Azze ve Celle (Allah Adına Yemin Ederim ki) Muhakkak Şöyle Yapacağım” Demesi Bâbı	168
12- Allah’ın İzzeti, Sıfatı ve Kelimeleri Adına Yemîn Etmek Bâbı	169
13- Bâb: Bir Kimsenin “Le-Amrullâhi” Demesi Yemin Olur mu?	170
14- Allah Azze ve Celle’nin (Bakara: 225) Kavli Bâbı	171
15-Bâb: İnsan Yeminlerde Unutarak Yeminini Bozsa, Üzerine kefarete Vâcib Olur mu Olmaz Mı?	171
16- Ğamûs Yemini Bâbı	178
17- Allah Azze ve Celle’nin (Âli İmrân: 77, Bakara: 224, Nahl: 95, Nahl: 91) Kavilleri Bâbı	179
18- Kendisine Ait Olmayan Bir Şey Hususuna, Günah Üzere ve Öfke Hâlinde Yapılan Yeminin Hükümü Bâbı	181
19- Bâb: Bir Kimse: “Vallahi Bugün Konuşmayacağım” Der ve O Gün Namaz Kılar veya Kur’ân Okur veya “Subhânallah” veya “Allâhu Ekber” veya “Elhamdulillah” veya “La İlahe İllallah” Derse, O Kimse Niyeti Üzeredir.	183
20- Bâb: Bir Kimse, Bir Ay Boyunca Ailesinin Yanına Girmeyeceğine Dair Yemin Eder, O Ayda Yirmidokuz Olursa, Yeminini Bozmuş Olmaz	184
21- Bâb: Nebiz İçmemeye Yemîn Eden Kimse, Tilâ Yâhud Şeker veya Asır Denilen İçkileri İçse Yeminini Bozmuş Olur mu?	185
22- Bâb: Bir Şahıs Katık Yememeye Yemîn Eder de Ekmekle Hurma Yerse Katık Yemiş Olur mu Ve Hangi Şeyler Katıktan Sayılır?	186
23- Yeminlerde Niyetin Esâs Olduğu Bâbı	189
24- Bâb: Bir Kimse Adak veya Tevbesinin Bir Göstergesi Olarak Malını Sadaka Olarak Verir veya Müslümanlara Hediye Ederse	189
25- Bâb: Bir Kimse Bir Yemeği Kendine Haram Kıldığı Zaman?	190
26- Adak Adandığı Zaman Onu Yerine Getirmek ve Allah Azze ve Celle’nin: «Onlar adağını yerine getirirler» (İnsan 7) Kavli Bâbı	192
27- Adağını Yerine Getirmeyen Kimsenin Günahı Bâbı	193
28- Tâatta Adak Adamak Bâbı;	194
29- Bâb: Bir Kimse, İslâm’a Girmeden Önce Bir İnsanla Konuşmamayı Adar veya Yemîn Eder, Sonra da Müslüman Olursa Adağını veya Yeminini Yerine Getirmesi Gerekir mi?	194

30- Üzerinde Bir Adağı Olduğu Hâlde Ölen Kimse Bâbı	195
31- Sahibi Olmadığı Şey Hakkında ve Günah İşlemede Adak Adamak	196
32- Belli Bir Gün Tayin Etmeksizin Oruç Tutmayı Adayan ve Adadığı Orucu Kurbân veya Ramazan Bayramı Günlerine Gelen Kimse?	198
33- Bâb: Yeminlere ve Adak Adamaya Arazi, Koyun, Ekinler ve Eşyalar Girer mi?	199

84- KİTABU KEFFARATİL-EYMAN

(Yeminlerin Kefaretleri Kitabı)

1- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 89) Kavli Bâbı	201
2- Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 2) Kavli Bâbı	202
Fakir ve Zengin Üzerine Kefaret Ne Zaman Gerekir?.....	202
3- Zor Durumda Olana Kefareti Hususunda Yardım Eden Kimse.....	204
4- Bâb: Bir Kimse Yeminin Kefareti Olarak On Fakiri Doyurur, Bu Fakirlerin Kendisine Yakın veya Uzak Olmaları Eşittir	205
5- Bâb: Medine Sâ'ının ve Allah Rasûlü'nün Müddünün Miktarlarının ve Bunun Bereketini ve Medine Ehlinin Allah Rasûlü'nden Sonra Asırdan Asıra Birbirlerinden Nakledip Geldikleri Ağırlık ve Hacim Birimleri	207
6- Allah Azze ve Celle'nin: «Veya bir köle azad etmektir» (Mâide: 89) Kavli ve Kölelerin Hangisi Daha Faziletlidir Bâbı	208
7- Kefarete, Mudebber, Yani Kendisi Öldükten Sonra Hür Olduğu Şartıyla Azad Edilen Kölenin, Çocuk Annesi Kölenin, Efendisi İle Hürriyetini Satın Alma Yazışması Yapılmış Kölenin ve Zina Çocuğunun Azat Edilmesi Bâbı.....	209
8- Bâb: Kefaretle Azat Edilen Kölenin Velâyet Hakkı Kime Aittir?	210
9- Yeminlerde İstisna Bâbı	210
10- Kefaretin Yeminin Bozulmasından Önce ve Sonra Olması Bâbı	212

85- KİTABUL-FERÂİZ

(Miras Hukuku Kitabı)

1- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 11-12) Kavli Bâbı	217
2- Feraiz (Miras Hukuku İlminin) Öğretilmesi Bâbı	219
3- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Biz Peygamberler Miras Bırakmayız. Bizim Bıraktığımız Şeyler Sadakadır" Hadisi Bâbı	219
4- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Her kim bir mal bırakırsa, o kendi ailesine aittir" Hadisi Bâbı	225
5- Erkek Ve Kız Çocuğunun Babası ve Anasından Alacağı Miras Payları	226
6- Kız Çocuklarının Mirası Bâbı	227
7- Ölünün Oğlu Olmadığı Zaman, Oğlunun Oğluna Ait Mirası Bâbı	228
8- Ölünün Bir Kızının Beraberinde Oğlun Bir Kızının Mirası Bâbı	229
9- Babanın ve Erkek Kardeşlerin Beraberinde Dedenin Mirası Bâbı	230
10- Oğul ve Diğer Mirasçılardan Beraberinde Hanımın Mirası Bâbı	232

11- Çocuk ve Diğer Mirasçılarının Beraberinde Kadın ve Kocanın Mirasları ..	232
12- Kızların Beraberinde Kız Kardeşlerin Mirası Bâbı	233
13- Erkek ve Kız Kardeşlerin Mirâsı Bâbı.....	234
14- Bâb	234
15- Biri Ana Bir Erkek Kardeş Diğeri Koca Olan Mirasçı İki Amcaoğlu.....	235
16- Bâb: Miras Hukukunda Akrabaların Hükmü?	236
17- Aralarında Lânetleşme Olanların Mirası Bâbı	237
18- Bâb: Bir Kadın Hür Olsun veya Cârîye Olsun, Ondan Doğan Çocuk, Döşğinde Doğduğu Kimseye Aittir	237
19- Bâb: Velâyet Hakkı, Köleyi Azat Eden Kimseye Aittir. Bulunmuş Çocuğun Mirası?	239
20- Velayet Hakkı Tanınmadan Azat Edilen Kölenin Mirâsı Bâbı	240
21- Efendilerine Ait Olmadığını İddia Eden Kimsenin Günâhı Bâbı	241
22- Bâb: Bir Kimse, Birinin Sebebiyle Müslüman Olursa	242
23- Kadınların Velayetten Dolayı Miras Almaları Bâbı.....	244
24- Bir Ailenin Azatlı Kölesi, O Ailedendir ve Kız Kardeş Oğlu da Onlardandır Bâbı	244
25- Esirin Mirası Bâbı	245
26- Bâb: Bir Müslüman Kâfire, Kâfir de Müslümana Mirâsçı Olamaz. Bir Kâfir, Miras Taksim Olunmadan Önce Müslüman Olursa, Onun İçin Miras Yoktur	246
27- Hristiyan Kölenin; Kendisine Hürriyetini Satın Alma Yazışması Yapılmış Hristiyanın Mirâsı ve Çocuğunu İnkâr Edip Uzaklaşan Kimsenin Günâhı Bâbı.....	246
28- Bir Erkek Kardeş veya Erkek Kardeş Oğlu İddia Eden Kimse Bâbı	247
29- Kendi Babasından Başka Birinin Çocuğu Olduğunu İddia Eden Kimse Bâbı.....	248
30- Bâb: Bir Kadın Bir Oğul İddia Ettiği Zaman?.....	249
31- İnsanlar Arasındaki Benzerliği Bilen ve İz Takipçisinin Hükmü Bâbı	250

86- KİTABUL-HUDUD

(Zina, Alkollü İçecekler ve Hırsızlık Hususunda Şeri Cezalar Kitabı)

Sakınılması Gereken Şerî Cezalar Bâbı	251
1- Bâb: Zina ve Alkollü İçeceklerle Meşgul Olmaya Karşı Uyarı Bâbı	251
2- Alkollü İçecek İçenin Dövülmesi Hakkında Gelen Şey Bâbı	252
3- Haddin Evde Vurulmasını Emreden Kimse Bâbı	252
4- Alkollü İçecek İçen Kimseyi Şeri Bir Ceza Olarak Yaprakları Soyulmuş Hurma Değnekleri ve Ayakkabılarla Dövmek Bâbı	253
5- Alkollü İçecek İçen Kimseye Lânet Etmenin Mekruh Olması. Çünkü Alkollü İçecek İçen Kimse İslâm Dairesinden Dışarı Çıkmamıştır.	255
6- Çalarken Hırsızın Hâli Nasıl Olur Bâbı.....	256
7- İsmi Açıkça Söylenmediği Zaman Hırsıza Lanet Etmek Bâbı	257

8- Bâb: Şerî Cezalar Kefarettir.....	257
9- Bâb: Müminin Sırtı Ezâ Etmekten Korunmuştur Ancak Üzerine Vâcib Olmuş Bir Hadd'de Yâhud Kul Hakkında Korunmaz	258
10- Allah'ın Şeri Cezalarını Yerine Getirmek ve Allah'ın Haramlarına Saygısızlık Edenlerden İntikam Almak Bâbı.....	259
11- Bâb: Şeri Cezalar Makamca Yüksek Olan Kimse İçin de En Aşağıda Olan Kimse İçin de Uygulanır	260
12- Devlet Başkanına Yükseltildiği Zaman, Şerî Bir Ceza Hakkında Aracılık Etmenin Çirkinliği Bâbı.....	260
13- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 38) Kavli Bâbı	261
14- Hırsızın Tevbe Etmesi Bâbı	265
15- Bâb: Küfür Ehlinden ve İslâm Dininden Çıkan Mürtetlerden İslâm'a Savaş Açırlar	266
16- Bâb: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Müslüman olduktan Sonra Dinden Çıkan Mürtetlerin Kesilen Organlarının Kanının Durması İçin Ateşle Dağlama Tedavisi Yaptırmamış ve Onlar O Şekilde Ölüme Terk Etmiştir	267
17- Bâb: Müslüman Olup Sonra da Dinden Çıkan Mürtetlere Su Verilememiş ve Ölüme Terk Edilmişlerdir	268
18- Allah Rasûlü'nün İslâm'a Savaş Açırların Gözlerini Kızgın Demirlerle Dağlaması Bâbı	269
19- Sözlü ve Ameli Bütün Günahları Terk Eden Kimsenin Fazileti Bâbı	270
20- Zina Edicilerin Günâhı Bâbı	271
21- Evli Olduğu hâlde Zinâ Eden Kişinin Taşlanarak Öldürülmesi	274
22- Bâb: Deli Erkek ve Deli Kadın Zina Ettiklerinde Recm Edilmezler	275
23- Bâb: "Zina Eden İçin Mahrumiyet Vardır"	276
24- Mescidi Nebevi'nin Kapısının Yanındaki Düzgün Taşlarla Döşenmiş Balât Denilen Yerde Recm Etmek Bâbı.....	277
25- Cenaze ve Bayram Namazlarının Kılındığı Musalla'da Recm Etmek	279
26- Bir Kimse Şeri Bir Ceza Gerektirmeyen Bir Şey Yapar, Tövbe Ettikten Sonra da Bunun Hükümünü Sormak İçin İmama Fetva Sormaya Geldiği Zaman, Onun Üzerine Hiçbir Cezai İşlem Olmadığı	280
27- Bâb: Bir Kimse, Üzerine Şeri Ceza Gerektiren Bir Günah İşler ve Onu İkrar Eder, Ancak Ne Tür Bir Günah İşlediğini Açıklayamazsa, İmamın Onun Suçunu Örtme Hakkı Var mıdır?	282
28- Bâb: İmâm, Zina Suçunu İtiraf Eden Kimseye: "Belki de Sen O Kadına Elle Dokundun veya Çimdikledin" Der mi?	283
29- İmâmın, Zina Suçunu İtiraf Eden Kimseye "Sen Evli misin?" Diye Sorması Bâbı	283
30- Zina Yaptığının İtiraf Edilmesi Bâbı	285
31- Evli Bir Kadın Zina Edip, Bu Zina Sonucu Hamile Kalan Kadının, Çocuğu Doğurduğunda Recm Edilmesi Bâbı	287

32- Bâb: Evli Olmadıkları hâlde Zina Eden Erkek ve Kadına Sopa Cezası Uygulanır ve Sürgün Edilirler	294
33- Günah İşleyen Kimselerin ve Kadınlara Benzemeye Çalışan Erkeklerin Sürgün Edilmeleri Bâbı	296
34- İmâmın Yokluğunda, Had Cezası Uygulamasını Yerine Getirmeyi İmâmdan Başka Birine Emreden Kimse Bâbı.....	296
35- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 25) Kavli Bâbı	297
Bâb: Cârîye Zina Ettiği Zaman Hükümü Nedir?	298
36- Bâb: Cârîye Zina Ettiği Zaman Dövülür, Fakat Azarlanmaz, Sürgüne de Gönderilmez	299
37- Yahudi, Hıristiyan ve Diğerleri Gibi Cizye Alınan Zimmet Ehli Kimseler Zina Ettikleri ve Davâları İmâma Yükseltildiği Zaman, Bunların Hükümleri ve Evli Olmalarının Beyânı Bâbı	299
38- Bâb: Bir Erkek, Kendi Karısına veya Başkasının Karısına Hâkimin ve İnsanların Huzurunda Zina Suçu Attığı Zaman, Hâkim Üzerine Zina Atılan Kadına Tahkikatçı Gönderip de Kadından Kendisine Atılan Suçu Sormak Vazifesi Vâcib Olur Mu?	301
39- Kendi Ailesini veya Başkalarını, Sultanın İzni Olmaksızın Edeblendirme Yapan Kimse Bâbı	302
40- Karısının Beraberinde Yabancı Bir Adam Görüp Onu Öldüren Kimse Bâbı.....	304
41- Tarîz Hakkında Gelen Şey Bâbı.....	304
42- Bâb: "Yasaklama ve Edeblendirme Cezalarının Sayısı Ne Kadardır?	305
43- Âdeten Çirkin Olan Bir İş Ortaya Koyan, Açık Bir Delili Olmaksızın Başkasına Bir Şer İsnâd Eden, Zanla Töhmetsiz Atan Kimsenin Hükümü Bâbı	308
44- Evli ve Bekar İffetli Kadınlara Zina İftirası Atılması Bâbı	310
45- Kölelere Zina İftirası Atmanın Hükümü Bâbı	312
46- Bâb: İmâm, Bir Kimseye Emreder ve O Kimse de İmâmdan Uzakta Olarak Had Cezasını Uygular mı?	313

87- KİTABUD-DİYÂT (Diyetler kitâbı)

1- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 93) Kavli Bâbı	315
2- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 32) Kavli Bâbı	318
3- Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 178) Kavli Bâbı	323
4- Hâkimin, Katili Suçunu İtiraf Edinceye Kadar Sorguya Çekmesi, Suçunu İtiraf Ettiğinde Had Cezası Uygulanması Bâbı	324
5- Bâb: Birini, Taş veya Değnekle Öldüren Kimse, Öldürdüğü Şey ile Kısas Uygulanır	324
6- Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 45) Kavli Bâbı	325
7- Taşla Kısas Yapan Kimse Bâbı	326
8- Bâb: "Her Kimin Bir Kimsesi Öldürülürse, Öldürülenin Velileri	

Katil Hakkında İki Hükümü Seçme Hakkına Sahiptirler: Dilerlerse Kısas Uygulatırlar, Dilerlerse de Diyet İsterler (Katilin Bu Konuda Rızasının Olması Şartı Koşulmaz).....	327
9- Haksız Olarak Bir Adamın Kanını İsteyen Kimsenin Hükümünü Beyân	329
10- Hata İle Öldürmede Maktulün Velisinin Katilden Affı, Maktulün Ölmesinden Sonradır Bâbı.....	329
11- Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 92) Kavli Bâbı	330
12- Bâb: Bir Kimse, Cinayet İşlediğini Bir Kere İtiraf Ederse Bu İtirafı Sonucu Öldürülür.....	330
13- Erkeğin, Kadını Öldürmesi Bâbı	331
14- Yaralamalarda Erkekler ile Kadınlar Arasında Kısas Uygulanması Bâbı	331
15- Canı veya Bir Organı Hususunda Hâkimin Hükümü Olmaksızın Hakkını Alan veya Kısas Yapan Kimse Bâbı	332
16- Bâb: Bir Şahıs Kalabalık İçinde Sıkışıp Öldüğü veya Öldürüldüğü Zaman Hüküm Nasıldır?	333
17- Bâb: Bir Şahıs Yanlışlıkla Kendini Öldürdüğü Zaman, Onun İçin Diyet Yoktur.....	335
18- Bâb: Bir Şahıs Diğer Bir Kimseyi Isırdığı ve Isırının Ön Dişleri Düştüğü Zaman Ona Bir Şey Lâzım Gelir mi, Gelmez mi?	336
19- Bâb: Diş, Dişe Mukabil Sökülür	337
20- Parmakların Diyeti Bâbı.....	337
21- Bâb: Bir Topluluk, Bir Kimseye Musibet Yaptıkları Zaman Onlardan Herbiri Cezaya Uğratılır veya Öldürmüşlerse Hepsi Kısas Yapılır Mı? ..	338
22- Kasâme Yemini Bâbı	340
23- Bir Kavmin Evlerine İzinleri Olmaksızın Tırmanıp Bakan, Onların da Gözünü Çıkardıkları Kimseye Diyet Yoktur Bâbı.....	346
24- Diyet Ödeyenler Bâbı.....	347
25- Kadının Cenîninin Hükümünü Beyân Bâbı	348
26- Kadının Cenîninin Hükümü, Öldürülen Kadının Diyetinin Öldürenin Babası ve Babasının Akrabaları Üzerine Olduğu; Çocuk Üzerine Olmadığı Bâbı	350
27- Köle veya Çocuktan Yardım İsteyen Kimse Bâbı	351
28- Bâb: “Maden Ocaklarından ve Kuyulardan Olan Zararlar, Ölüm Hederdir, Üzerine Bir Şey Lâzım Gelmez”	352
29- Bâb: “Hayvanların Kendiliklerinden Meydana Getirdikleri Zararlar Hederdir”.....	352
30- Bir Zimmiyi Cürümsüz Olarak Öldüren Kimsenin Günâhını Beyân	353
31- Bâb: “Kâfir Kişiyeye Bedel Müslüman Öldürülmez”	354
32- Bâb: Bir Müslüman, Öfke Sırasında Bir Yahudiye Tokat Attığı Zaman Üzerine Kısas Gerekmez	355

88- MÜRTEDLERİN VE HAKKA KARŞI İNAT EDEN KÂFİRLERİN TÖVBE ETMELERİNİ İSTEMEK, ONLARLA SAVAŞMAK KİTÂBİ

- 1- Allah'a Şirk Koşanın Günâhı, Dünyada ve Âhiretteki Cezası Bâbı.....357
- 2- Müslüman Olduktan Sonra Tekrar küfre Dönen Erkek ve Mürtedin
Hükmü ve Onlardan Tövbe Etmelerini İstemek Bâbı 361
- 3- Farzları Kabul Etmekten Çekinenlerin ve Dînden Dönmeğe
Nisbet Edilenlerin Öldürülmeleri Bâbı 366
- 4- Bâb: Zimmî Olan Yahudi ve Hristiyan veya Bir Başkası
Allah Rasûlü'ne: "Es-Sâmu Aleyke" (Ölüm Senin Üzerine Olsun)
Sözü Gibi Sövmeyi Açıkça Söylemediği Zaman? 368
- 5- Bâb 370
- 6- Dînden Çıkan Hâricilerle Haktan Sapıp Bâtıla Meyleden Mülhidlerin,
Hüccet İkamelerinden Sonra Öldürülmeleri Bâbı 370
- 7- Ülfet İçin ve İnsanların Kendisinden Dağılmamaları İçin Hâricilerle
Savaşmayı Kimse Bâbı 374
- 8- Allah Rasûlü'nün: "*Davetleri Bir Olduğu Hâlde İki Büyük Topluluk
Birbirleriyle Savaşmadıkça Kıyamet Kopmayacaktır*" Hadisi Bâbı 376
- 9- Tevil Ediciler Hakkında Gelen Haberler Bâbı 376

89- KİTÂBUL-İKRÂH

(Kişinin İstemediği Şeye Zorlanması Kitabı)

- 1- Kâfir Olmak Üzere Zorlanmakta Horlanmayı, Dövülmeyi ve
Öldürülmeyi Tercih Eden Kimse Bâbı.....386
- 2- Bâb: Zorlanan Kimsenin Satış Yapması ve Mâli Hakkı 389
- 3- Bâb: Zorlanan Kimsenin Nikâhı Caiz Olmaz 390
- 4- Bâb: Bir Kimse, Kölesini Hibe Etmesi veya Satması Konusunda
Zorlanırsa, Bu Hibe ve Satış Geçersizdir.....392
- 5- Kadınlara Zorla Varis Olmanın Kerih Görülmesi Bâbı 393
- 6- Bâb: Bir Kadın Zina Etmeye Zorlandığı Zaman, Kadının Üzerine
Had Cezası Uygulanmaz 393
- 7- Bir Kimsenin, Öldürülmekten veya Bunun Benzeri Bir Zarar
Geleceğinden Korktuğu Zaman Arkadaşı İçin, Onun Kendisinin
Kardeşi Olduğuna Yemîn Etmesi Bâbı 395

90- KİTÂBUL-HİYEL (Hileler Kitabı)

- 1- Bâb: Hileleri Terk Etmek, Yeminlerde ve Başka Şeylerde Herkesin
Niyet Ettiği Ne İse, Eline Geçecek Olan Ancak Odur.....399
- 2- Namaza Hilenin Girmesi Bâbı 400
- 3- Bâb: Zekât Vermemek İçin Hile Yapmayı Terk Etmek ve
Üzerlerine Zekât Gerekir Korkusuyla, Ayrı Yerlerde Bulunan
Zekât Malları Bir Araya Toplanmaz, Toplu hâlde Olanların da
Arası Ayrılmaz 401

4- Bâb: Nikâhta Olan Hileyi Terk Etmek.....	404
5- Alış-Verişlerde Hile Yapmanın Mekruh Olması Ve “Otun Fazla Olması Yasaklanacağı İçin İhtiyaçtan Artan Su Fazlası Yasaklanamaz” Bâbı.....	406
6- Munâceşe Yânı Hacet Yokken Başkalarına Yüksek Fiyata Satmak İçin Fiyatta Artırma Yapmanın Mekruh Olması Bâbı.....	406
7- Alış-Verişlerde Birbirini Aldatmaya Çalışmanın Yasaklanması Bâbı	407
8- Velinin Bizzat Kendisinin Rağbet Etmekte Olduğu Yetim Kız Hakkında Hile Yapmaktan ve O Kızın Mehrini Tam Vermemekten Yasaklanması....	407
9- Bâb: Cariye Gasp Etmenin Hükümü	409
10- Bâb	410
11- Bâb: Nikâhta Yalancı Şâhidliğin Hükümü.....	410
12- Kadının Kocasına Hile Yapmasının Mekruh Olması ve Bu Konuda Allah Rasûlü'ne: «Ey Peygamber! Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi kendine niçin haram kıtıyorsun?» Âyetinin İnmesi Bâbı	413
13- Tâûn Hastalığından Kaçmak Hususunda Hile Yapmanın Mekruh Olduğu Bâbı.....	415
14- Hibeden Dönme ve Şuf'ayı Düşürme Hususunda Hile Yapmak.....	416
15- Devlet Memurunun, Kendisine Hediye Verilmesi İçin Hile Yapması	420

91- KİTABUT-TA'BİR (Rüya Tabiri Kitabı)

1- Bâb: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem İlk Vahiy Başlangıcı Uykuda Sâlih Rüya Görmekle Olmuştur	423
2- Salih Kimselerin Rüyası Bâbı	427
3- Bâb: “Rüya Allah Tarafındandır”	428
4- Bâb: “Güzel Rüya, Nübüvvetin Kırk Altı Cüzünden Bir Cüzüdür”	429
5- Salih Rüyalar Bâbı	431
6- Yûsuf Aleyhisselâmın Rüyası Bâbı	431
7- İbrâhîm Aleyhisselâmın Rüyası Bâbı.....	432
8- İbareler Farklı da Olsa, Bir Topluluğun Aynı Rüyaı Görmeleri	433
9- Hapiste Yatanların, Fesat ve Şirk Ehlinin Rüyaları Babı.....	434
10- Rüya Allah Rasûlü'nü Gören Kimse Bâbı	437
11- Geceleyin Görülen Rüya Bâbı	439
12- Gündüzleyin Görülen Rüya Bâbı.....	441
13- Kadınların Rüyası Bâbı	442
14- Bâb: “Kötü veya Yalancı Rüya Şeytandandır”	444
15- Bâb: Rüya Süt Görüldüğü Zaman, Bu Ne Yorumlanır?	445
16- Bâb: Bir Kimse, Rüyasında Gördüğü Sütün, Parmaklarından veya Tırnaklarından Aktığını Gördüğü Zaman?.....	445
17- Rüya Gömlek Görülmesi Bâbı	446
18- Rüya Gömleği Yerde Sürüklenme Bâbı	446
19- Rüya Yeşillikler ve Yeşil Bahçe Görmek Bâbı	447
20- Erkeğin Rüya Bir Kadını Açması Bâbı	448

21- Rüyada İpek Elbise Görmek Bâbı	448
22- Rüyada Elde Anahtarlar Görülmesi Bâbı.....	449
23- Rüyada Sağlam Kulpa ve Halkaya Yapışmak Bâbı	450
24- Rüyada Büyük Çadırın Direğini Yastığının Altında Görmek Bâbı	451
25- Rüyada Kalın İpek Kumaş ve Cennete Girmeyi Görmek Bâbı.....	451
26- Rüyada Kedisinin Bağlı Olduğunu Gören Kimse Bâbı.....	451
27- Rüyada Akan Pınar Görülmesi Bâbı	452
28- Rüyada İnsanlar Suya Kanuncaya Kadar Kuyudan Su Çekip Çıkarma....	454
29- Rüyada, Kuyudan Zayıflıkla Beraber Bir veya İki Dolu Kova Su Çekmek Bâbı	455
30- Rüyada İstirahat Etmek Bâbı	456
31- Rüyada Saray Görmek Bâbı.....	456
32- Rüyada Abdest Almayı Görmek Bâbı	458
33- Rüyada Kâbe'yi Tavâf Etmek Bâbı	458
34- Bâb: Bir Şahıs Rüyada Sütten Artanını Başkasına Verdiğini Gördüğü Zaman?	459
35- Rüyada Eminlik Olması ve Korkunun Gitmesini Görmek Bâbı	460
36- Ruyasında Sağ Taraf Üzerine Alınıp Yürütülen Kimse Bâbı	462
37- Rüyada Kendisine Kadeh Verilmesi Bâbı	463
38- Rüyada Uçamayan Bir Şeyi Uçtuğunu Görmek Bâbı	463
39- Rüyada Kesilen İnekler Görmek Bâbı	464
40- Rüyada Bir Şeyi Üflediğini Görmek Bâbı.....	465
41- Rüyada Bir Şeyi Bir Taraftan Çıkarıp Onu Başka Bir Yerde İskân Ettiğini Görmek Bâbı	466
42- Rüyada Siyah Kadın Görmek Bâbı	466
43- Rüyada Başının Saçı Dağınık Kadın Görmek Bâbı.....	467
44- Rüyada Kılıç Salladığını Görmek Bâbı	467
45- Ruyası Hakkında Yalan Söyleyen Kimse Bâbı	468
46- Bâb: "Bir Kimse Hoşlanmadığı Bir Rüya Görürse, Ruyasına Kimseye Haber Vermesin, Onu Anlatmasın"	469
47- Rüya Tabirinde İsbet Etmediği Zaman, Rüya Tabirinin İlk Tabir Ediciye Ait Olacağı Görüşüne İnanmayan Kimse Bâbı	470
48- Rüya Tabirini Sabah Namazının Ardından Yapmak Bâbı	472

92- KİTABUL-FİTEN (Fitneler Kitabı)

1- Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 25) Kavli Bâbı	477
2- Allah Rasûlü'nün "Sizler benden sonra dini konularda hoşunuza gitmeyecek olayların meydana geldiğini göreceksiniz." Hadisi Bâbı	480
3- Allah Rasûlü'nün: "Ümmetimin helâki beyinsiz birtakım gençlerin elleriyledir" Kavli Bâbı	483
4- Allah Rasûlü'nün: "Yaklaşan şerden dolayı Arab'ın vay hâline!" Hadisi Bâbı.....	484

5- Fitnelerin Meydana Gelmeleri Bâbı.....	485
6- Bâb: “Bundan sonra gelecek zaman, muhakkak evvelkinden daha şerli olacaktır”	488
7- Allah Rasûlü’nün: “Kim bize silâh çekerse, o bizden değildir” Hadisi	489
8- Allah Rasûlü’nün “Benden sonra, kâfirlerin birbirlerinin boyunlarını vurdukları gibi, böyle yaparak onlara benzemeyin.” Hadisi Bâbı:	491
9- Bâb: “Yakın bir gelecekte birtakım fitneler olacaktır. Fitne zamanında ona karışmayıp oturan kişi, karışmak üzere ayakta durandan daha hayırlıdır.”	494
10- Bâb: “İki Müslüman kılıçları ile karşılaştıkları zaman”	495
11- Bâb: Müslümanların Bir Cemaati Olmazsa Ne Yapılır?	496
12- Bâb: Fitne ve Zulüm Ehlinin Sayılarını Çoğaltmayı Kerih Gören Kimse Bâbı.....	498
13- Bâb: Müslüman, Değersiz ve Hayırsız İnsanlar İçinde Kaldığı Zaman Ne Yapacaktır?	499
14- Fitne Zamanında Hicret Ettiği Yeri Terk Edip Bedevilerin Yanına Giderek Onlarla Birlikte Kalmak Bâbı	500
15- Fitnelerden Allah’a Sığınmak Bâbı	501
16- Allah Rasûlü’nün: “Fitne doğu tarafındandır” Hadisi Bâbı.....	503
17- Denizin Dalgalanması Gibi Dalgalanacak Olan Fitne Bâbı	505
18- Bâb	510
19- Bâb: “Allah bir kavme azap indirince”	513
20- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in Torunu Ali’nin oğlu Hasan İçin Söylediği Şu Hadisi Bâbı:	513
21- Bâb: Bir İnsan Bir Kavmin Yanında Birşey Söyler De Sonra Onların Yanından Çıkar Ve Söylediğinin Zıddını Söylerse?	515
22- Bâb: “Ölüm Temenni Edilmedikçe Kıyamet Kopmaz”	517
23- Tekrar Putlara Tapılacak Şekilde Zamanın Değişmesi Bâbı	518
24- Hicaz Topraklarından Ateşin Çıkması Bâbı.....	519
25- Bâb	520
26- Deccâlin Zikri Bâbı	522
27- Bâb: Medine’ye Deccâl Giremez.....	527
28- Ye’cüc ve Me’cüc Bâbı	529

93- KİTABUL-AHKÂM (Hükümler kitabı)

1- Allah Azze ve Celle’nin (Nisâ: 59) Kavli Bâbı	531
2- Bâb: Emirler Kureyş Kabilesindendir	533
3- Hikmetle Hüküm Veren Kimsenin Ecri Bâbı	535
4- Bâb: Allah’a İsyan Etmeyi Emretmediği Müddetçe İmâmın Emirlerini Dinlemek ve İtaat Etmek Vardır.....	536
5- Bâb: “Bir Şehri Yönetme Yetkisi, Talep Etmeksizin Kendisine Verilen Kimseye, Allah Bu İşinde Ona Yardım Eder”	539

6- Bâb: Her Kim Bir Şehre Yönetici Olmayı İsterse, Bu Meseledeki Hırsından Dolayı O Konuda Yardım Edilmesi Kendi Nefsine Bırakılır	540
7- Emirlik İsteği Üzerine Hırslı Olmanın Mekrûhluluğu Bâbı	541
8- Bir Topluluğu Koruyup Gözetlemek Vazifesi Verilip de O Topluluğa Nasihat Etmeyen Kimse Bâbı	542
9- İnsanlar Üzerine Meşakkat Girdiren Kimseye Allah da Meşakkat Verir ..	543
10- Yolda İken Bir konuda Hüküm ve Fetva Vermek Bâbı	544
11- Allah Rasûlü'nün Evine Girmelerini Engelleyecek Kapıcılar Olmadığının Zikredilmesi Bâbı	545
12- Hâkim, Öldürülmesi Vâcib Olan Kimse Kendisini Yönetici Olarak Atayan İmamdan, Bunun İçin Ayrıca İzin Almaksızın Öldürmekle Hüküm Verir Bâbı	546
13- Bâb: Hâkim veya Müfti Öfkeli Olduğu hâlde Hüküm ve Fetva Verir mi?	547
14- Zanlardan ve Töhmeterden Korkmadığı Takdirde İnsanların İşlerinde, Hâkimin İlmi ile Hükmedebileceği Görüşünde Olan Kimse	549
15- "Bu Falanın Yazısıdır" Diye Mühürlenmiş Yazı Üzerine Şâhidlik Etmek; Bu Çeşitten Yazı Üzerine Şâhidliğin Caiz Olacak ve Kendilerine Şâhidliği Caiz Olmayacak Olanlar, Hâkimin Kendi Memurlarına Mektup Yazması İle Kadının Diğer Kadıya Mektup Yazmasının Hükümü Bâbı	550
16- Bâb: İnsan Ne Zaman Kadı Olmaya Hak Kazanır?	552
17- Hâkimler ve Devlet İşinde Çalışan Memurların Rızıkları Bâbı	554
18- Mescid'de Hüküm Veren ve Yine Mescid İçinde Lânetleşme Yaptıran Kimse Bâbı	556
19- Mescid İçinde Hüküm Veren ve Nihayet Dînî Cezalardan Bir Ceza Vermeğe Geldiğinde, Cezayı Hak Eden Kimsenin Mescidden Çıkarılmasını Emreden Kimse Bâbı	557
20- İmâmın Davâ Sırasında Davalı ve Davacıya Öğüt Vermesi Bâbı	558
21- Bâb: Kadılığı Üzerine Alması Zamanında veya Üzerine Almadan Önce İki Hasımdan Birisi İçin Bu Hâkimin Huzurunda Olacak Olan Şâhidliğin Hükümü Nedir?	559
22- Vali, Bir Yere İki Kumandan Gönderdiği Zaman Onlara Birbirlerine İtaat Etmelerini ve Birbirlerine Öfkelenip İsyan Etmemelerini Emretmesi Bâbı	563
23- Hâkimin Düşün İçin Olan Davete İcabet Etmesi Bâbı	564
24- Devlet İşinde Çalışanlara Verilen Hediyeler Bâbı	565
25- Kölelerin Hâkimlik Görevine Tayin Olunmaları ve Memleketler Üzerine Vali ve Kumandan Yapılmaları Bâbı	566
26- İnsanlardan Bir Kısımının İşlerini Üstlenen Kimseler Bâbı	567
27- Bir Kimsenin Hükümdarın Huzurunda Onu Öven, Yanından Ayrıldığında ise Bunun Zıddına Şeyler Söylemesinin Çirkin Olması	567

28- Allah Haklarında Değil de İnsan Hakları Hususunda Hazır Olmayan Kimse Üzerine Hüküm Verme Bâbı.....	569
29- Bâb: “Her kimin lehine mümin kardeşinin hakkı hükmolunmuşsa sakın o kimse bu hakkı almasın. Çünkü hâkimin hükmü haramı helâl kılmaz, helâli da haram kılmaz.”	569
30- Kuyu ve Benzeri Şeyler Hakkında Hüküm Vermek Bâbı	571
31- Malın Çoğu ve Azı Hakkında Hüküm Vermek Bâbı	572
32- İmâmın İnsanların Mallarını ve Borçlarını Tam Ödetmek Ve Faydalandırmak İçin Satın Alması Bâbı	573
33- Kumandanlar Hakkında Hiçbir Söz Bilmeyerek Kötüleme Yapanın Kötülemesine Aldırmayan Kimse Bâbı	574
34- Husumeti Devamlı Olan Kimse Bâbı	574
35- Bâb: Hakim, Adaletsizlik veya İlim Ehline Zıt Bir Hüküm Verdiği Zaman, Onun Bu Hükmü Geçersizdir	575
36- İmâm Bir Kavme Gelir ve Onların Aralarını Düzeltir Bâbı	576
37- Bâb: Hüküm Yazıcısı ve Diğerlerinin Emin ve Akıllı Bir Kimse Olması Müstehâb Olur	577
38- İmâmın, Kendi Emrindeki Âmir ve Memurlarına; Hâkimin de İnsanların Mallarını ve Haklarını Yazıp Korumakla Vazifeli “Eminler” Denilen Memûrlarına Yazı Yazması Bâbı	579
39- Bâb: Bir Hâkimin, Müslümanların İşlerini Koruyup Gözetmesi İçin Tek Başına Bir Kişiyi Göndermesi Caiz Olur mu?	581
40- Bâb: Hâkimlerin Tercüman Kullanmaları ve Böyle Durumda Bir Tek Tercüman Yeterli Olur mu?	582
41- Devlet Başkanının, Devlet İşinde Çalışanları Hesaba Çekmesi	584
42- İmâmın Sırdaşları ve Devlet İşlerini Danışıp İstişare Ettiği Kimseler Bâbı	585
43- Bâb: İmâm, İnsanlardan Nasıl Beyat Alır?	586
44- Bir Defada İki Kere Beyat Eden Kimse Bâbı	591
45- Bedevî Arablar’ın İslâm ve Cihâd Üzerine Beyat Etmeleri Bâbı	591
46- Küçük Çocuğun Beyatı Bâbı	592
İÇİNDEKİLER	593

11. CİLT FİHRİST

301-305. Sayfadadır.

ALFABETİK KARMA FİHRİST

[Alfabetik konu fihristi, Cilt ve Sayfa Numaraları.]

-A-

A'lâ Sûresi	8/ 81
A'râf Sûresi	7/ 289
Abbas ibnu Abdulmuttalib'in Zikri	6/ 75
Abdest Aldıktan Sonra Mestlerini Giyen Kimse	1/ 204
Abdest Alırken Ağza Su Alıp Çalkalamak	1/ 177
Abdest Alırken Arkadaşına (Su Dökmek Suretiyle) Yardım Etme	1/ 188
Abdest Alırken Okunacak Duâ	9/ 537
Abdest Alırken Suyu Buruna Verip Sonra Sümkürmesi	1/ 175
Abdest Alırken Topukları Yıkama	1/ 178
Abdest Alırken Uzuvarları Birer Kere Yıkamak	1/ 173
Abdest Alırken Uzuvarları İkişer Kere Yıkamak	1/ 173
Abdest Alırken Uzuvarları Üçer Kere Yıkamak	1/ 174
ABDEST ALMA KİTÂBİ	1/ 159
Abdest Alma Ve Gusletmenin Arasını Ayırmanın (Cevâzı)	1/ 238
Abdest Almanın Fazileti	1/ 160
Abdest Hakkındaki Rivayetler	1/ 159
Abdest Tazelemenin (Abdestliyen Tekrar Abdest Alma) Hükümü	1/ 208
Abdesti Hafifletmenin Cevazı	1/ 161
Abdesti Tam Olarak Alma	1/ 163
Abdestin Ancak Ön Ve Arkadan Çıkan Şeylerden Dolayı Alınacağı	1/ 185
Abdestte Şüphenin Hükümü	1/ 161
Abdul-Kays Heyeti	6/ 600
Abdullah İbnu Abbas'ın Zikri	6/ 101
Abdullah İbnu Huzâfe ve Alkame İbnu Mucezziz Mudlicî Serriyyesi	6/ 578
Abdullah İbnu Mesud'un Menkıbeleri	6/ 104
Abdullah İbnu Selâm'ın Menkıbeleri	6/ 146
Abese Sûresi	8/ 75
Aceb (hayret etmek) Sıfatı (Dipnot)	5/ 30

Acele Etmediği Takdirde Kulun Duasına İcabet Edilir	9/ 506
Acve Hurması	8/ 478
Acve Hurması Yiyerek Sihirden Korunma	9/ 91
Açık Artırma ile Yapılan Satış	3/ 370
Açıktan ve Gizli Okunan Namazlarda İmam ve Cemaatin Kıraatı	1/ 539
Açıktan Verilen Sadaka	2/ 414
Adağını Yerine Getirmeyen Kimsenin Günahı	10/ 193
Adak Adandığı Zaman Onu Yerine Getirmek	10/ 192
Adak veya Tevbesinin Göstergesi Olarak Malını Sadaka Verme	10/ 189
Adaletli Şahitler	4/ 236
Âdem İle Mûsâ'nın Birbirlerine Karşı Hüccet Getirip Çekişmeleri	10/ 138
Âdem ve Zürriyetinin Yaratılmaları	5/ 305
Âdeten Çirkin Bir İş Ortaya Koyan, Delilsiz Şer İsnad Eden	10/ 308
Âdetli Kadının, Tavâf Dışında Hacdaki İbadetlerin Hükmü	3/ 24
Adiyât Sûresi	8/ 108
Ahad Haberin Hüccet oluşu	11/ 31
AHBÂRİL-ÂHÂD (Tek kişilerin verdikleri haberler kitabı)	11/ 31
Ahde Vefa Göstermenin Fazileti	5/ 182
Ahdi Ve Taahhüdü Güzel Koruyup Riâyet Etmek İmândandır	9/ 225
Ahid ve Akit (Dipnot)	5/ 198
Ahiret gününe iman (Dipnot)	10/ 59
Ahiret Yaşantısından Başka Yaşantı Yoktur	9/ 563
Ahirete Nispetle Dünyanın Misali	9/ 565
AHKÂM (Hükümler kitabı)	10/ 531
Ahzâb Sûresi	7/ 493
Aile Halkına Nafakanın Fazileti	8/ 413
Aile ile Güzel Geçinmek	8/ 283
Aileden Zayıf Kimselerin Önden Müzdelife ve Mina'ya Gönderilmesi	3/ 42
Ailenin Azatlı Kölesi, Ailedendir ve Kız kardeş oğlu da onlardandır	10/ 244
Ailesi Arasında Kaybolanın ve malından bir Şey Kaybolanın Hükmü	8/ 369
Ailesini veya Başkalarını, Sultanın İzni Olmaksızın Edeblendirme	10/ 302
Âişe'nin Fazileti	6/ 110
Akabe Beyatı (Dipnot)	5/ 244
Akabe Cemresi Dışındaki Cemreleri Taşlayınca, Vakfe Yapmak	3/ 94
Akabe Cemresini Attıktan Sonra Vakfe Yapmayan Kimse	3/ 94
Akan Kanın Durdurulması, Hasırın Yakılarak Külün Basılması	9/ 57
AKÎKA (Akîka Kurbanı Kitabı)	8/ 491
Akîka Kurbanı Keserek Çocuktan Ezayı Gidermek	8/ 494

Aklı Zayıf ve Benzeri Kimseler Adına Satış Yapan ve Tasarruftan Men	4/ 37
Akmayan Durgun Suyu Bevletmek	1/ 221
Akrabalara İyilik ve İkramda Bulunmanın Fazileti	9/ 213
Akrabalara Verilen Zekât	2/ 443
Akrabalarına İyilik ve İkram Etmeyi Kesen Kimseni Günahı	9/ 214
Akrabalık bağı olmayan bir kavimden olduğunu iddia ederse	5/ 481
Akrabaya İyilik ve İkramda Bulunmak, Karşılık Vermek	9/ 218
Akşam Namazına (el-İşâ) Denmesinden Hoşlanmayan Kimse	1/ 425
Akşam Namazında Kıraat	1/ 544
Akşam Namazında Kıraatı Açıkta Okumak	1/ 545
Akşam Namazından Önce Namaz	2/ 245
Akşam Namazının Vakti	1/ 423
Al Oku, Ben Falânın Oğluyum Diyen Kimse	5/ 57
Alacağın Ödenmesini İstemek	4/ 46
Alacaklılar ve Mirâsçılar Arasında Antlaşma Sağlanması	4/ 313
Alacaklının Borcunu Güzellikle İstemesi	4/ 16
Alacaklının Devesini İstemesinin Cevabı	4/ 15
Alacaklının Rızâsı ile Borcun Eksik Ödenmesi; Helâl Etme Caizdir	4/ 19
Âlâk Sûresi	8/ 97
Alıcı ve Satıcı Tamamlama ve Feshi Konusunda Seçme Hakkı	3/ 349
Alış-veriş Akdinde Bir Takım Şartlar, Alış-verişi Bozar mı	3/ 385
Alış-Verişlerde Birbirini Aldatmaya Çalışmanın Yasaklanması	10/ 407
Alış-Verişlerde Hile Yapmanın Mekruh Olması ve İhtiyaç malları	10/ 406
Alış-verişte Hilenin Mekruh Olması	3/ 354
Alış-verişte Kolaylık Sağlamak ve Müsamahalı Olmak	3/ 322
Alış-verişte Malın Ayıbını Gizleme, Yalan, Bereketi Yok Eder	3/ 327
Alış-verişte Yemin Etmenin Kerih Görülmesi	3/ 332
Ali ibnu Ebi Talib el-Kuraşi el-Haşimi Ebul-Hasen'in Menkıbeleri	6/ 68
Âlî İbnu Ebi Tâlib ve Hâlid İbnul-Velîd'in Yemen'e Göndermesi	6/ 584
Âl-i İmrân Sûresi	7/ 177
Âli İmrân: 77, Bakara: 224, Nahl: 95, Nahl: 91, Kavilleri	10/ 179
Âlim İmamın Kıyamını İnsanların Beklemesi	2/ 53
Âlimin Binek Üzerinde Sorulan Soruya cevap Vermesi	1/ 118
Alimin Fazileti	1/ 116
Âlimin Öğüt Verme Ve Öğretme Esnasında Öfkelenmesi	1/ 125
Âlimlerin Söyleyeceklerini Susup Dinleme	1/ 145
Alkollü İçecek İçen Kimseye Lânet Etmenin Mekruh Oluşu	10/ 255
Alkollü İçecek İçenin Dövülmesi Hakkında Gelen Şey	10/ 252

Alkollü İçecek Ticâretinin Haram Kılınması	3/ 423
Alkollü İçecekleri Helâl Saymak İsteyen ve Başka İsim Veren	8/ 570
Allah adaletli olmayı, iyilik etmeyi ve yakınlarla vermeyi emreder	9/ 266
Allah Azze ve Celle Yolunda Cihada Çıkan Kimsenin Fazileti	4/ 424
Allah Azze ve Celle'den Korkmak	10/ 34
Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 143) Kavli	7/ 292
Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 158) Kavli	7/ 294
Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 160) Kavli	7/ 294
Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 161) Kavli	7/ 296
Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 199) Kavli	7/ 297
Allah Azze ve Celle'nin (A'râf; 33) Kavli	7/ 291
Allah Azze ve Celle'nin (Ahkâf; 17) Kavli	7/ 554
Allah Azze ve Celle'nin (Ahkâf; 24-25) Kavli	7/ 555
Allah Azze ve Celle'nin (Ahkâf; 29-32) Kavli	5/ 291
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 38) Kavli	10/ 128
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 53) Kavli	11/ 40
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 23) Kavli	7/ 495
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 28) Kavli	7/ 496
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 29) Kavli	7/ 497
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 37) Kavli	7/ 499
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 5) Kavli	7/ 494
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 51) Kavli	7/ 500
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 53) Kavli	7/ 501
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 54-55) Kavli	7/ 507
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 56) Kavli	7/ 509
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 6) Kavli	7/ 493
Allah Azze ve Celle'nin (Ahzâb; 69) Kavli	7/ 511
Allah Azze ve Celle'nin (Alâk; 15-16) Kavli	8/ 102
Allah Azze ve Celle'nin (Alâk; 2) Kavli	8/ 101
Allah Azze ve Celle'nin (Alâk; 3) Kavli	8/ 101
Allah Azze ve Celle'nin (Alâk; 4) Kavli	8/ 102
Allah Azze ve Celle'nin (Âli İmrân; 128) Kavli	11/ 97
Allah Azze ve Celle'nin (Âli İmrân; 159) Kavli	11/ 116
Allah Azze ve Celle'nin (Âli İmrân; 93) Kavli	11/ 268
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 110) Kavli	7/ 195
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 122) Kavli	7/ 196
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 128) Kavli	7/ 197
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 153) Kavli	7/ 198

Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 153) Kavli	7/ 201
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 154) Kavli	7/ 199
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 172) Kavli	7/ 200
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 180) Kavli	7/ 202
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 186) Kavli	7/ 203
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 188) Kavli	7/ 207
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 190) Kavli	7/ 209
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 191) Kavli	7/ 210
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 192) Kavli	7/ 211
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 193) Kavli	7/ 212
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 36) Kavli	7/ 180
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 64) Kavli	7/ 185
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 7) Kavli	7/ 177
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 77) Kavli	7/ 181
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 92) Kavli	7/ 192
Allah Azze ve Celle'nin (Âl-i İmrân; 93) Kavli	7/ 194
Allah Azze ve Celle'nin (Âli-İmran: 153) Kavli	6/ 365
Allah Azze ve Celle'nin (Âli-İmran: 154) Kavli	6/ 366
Allah Azze ve Celle'nin (Âli-İmran; 122) Kavli	6/ 355
Allah Azze ve Celle'nin (Arâf: 43), (Zümer: 57) Kavilleri	10/ 142
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 106) Kavli	7/ 107
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 116) Kavli	7/ 108
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 125) kavli	7/ 109
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 127) Kavli	7/ 111
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 136) Kavli	7/ 113
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 142) Kavli	7/ 114
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 143) Kavli	11/ 99
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 143) Kavli	7/ 118
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 143) Kavli	7/ 121
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 144) Kavli	7/ 122
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 145) Kavli	7/ 123
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 146-147) Kavli	7/ 123
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 148) Kavli	7/ 124
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 149) Kavli	7/ 125
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 150) Kavli	7/ 126
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 165) Kavli	7/ 130
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 172) Kavli	8/ 433
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 178) Kavli	10/ 323

Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 178) Kavli	7/ 131
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 183) Kavli	7/ 134
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 184) Kavli	7/ 135
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 185) Kavli	7/ 137
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 187) Kavli	7/ 138
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 187) Kavli	7/ 139
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 189) Kavli	7/ 141
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 193) Kavli	7/ 142
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 195) Kavli	7/ 145
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 196) Kavli	7/ 146
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 196) Kavli	7/ 149
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 198) Kavli	7/ 150
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 199) Kavli	7/ 150
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 201) Kavli	7/ 152
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 204) Kavli	7/ 153
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 214) Kavli	7/ 153
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 22) Kavli	11/ 256
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 22) Kavli	7/ 100
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 221) Kavli	8/ 363
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 223) Kavli	7/ 155
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 225) Kavli	10/ 171
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 226) Kavli	8/ 368
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 228) Kavli	8/ 398
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 232) Kavli	7/ 156
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 233) Kavli	8/ 422
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 234) Kavli	7/ 158
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 234) Kavli	8/ 406
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 235) Kavli	8/ 236
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 238) Kavli	7/ 162
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 238) Kavli	7/ 162
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 239) Kavli	7/ 163
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 240) Kavli	7/ 165
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 260) Kavli	7/ 166
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 266) Kavli	7/ 167
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 273) Kavli	7/ 169
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 275) Kavli	7/ 170
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 276) Kavli	7/ 172
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 279) Kavli	7/ 172

Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 280) Kavli	7/ 173
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 281) Kavli	7/ 174
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 284) Kavli	7/ 175
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 285) Kavli	7/ 175
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 31) Kavli	7/ 96
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 57) Kavli	7/ 102
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 58) Kavli	7/ 103
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 97) Kavli	7/ 104
Allah Azze ve Celle'nin (Bakara: 196) Ayeti	3/ 139
Allah Azze ve Celle'nin (Beyyine: 1) Kavli (1-3 Bâb)	8/ 104
Allah Azze ve Celle'nin (Burûc: 21-22) Kavli	11/ 283
Allah Azze ve Celle'nin (Câsiye: 24) Kavli	7/ 552
Allah Azze ve Celle'nin (Cin: 26) Kavilleri	11/ 130
Allah Azze ve Celle'nin (Cuma: 11) Kavli	8/ 25
Allah Azze ve Celle'nin (Cuma: 3) Kavli	8/ 24
Allah Azze ve Celle'nin (Duhâ: 3) Kavli	8/ 94
Allah Azze ve Celle'nin (Duhâ: 3) Kavli	8/ 94
Allah Azze ve Celle'nin (Duhân: 10) Kavli	7/ 545
Allah Azze ve Celle'nin (Duhân: 10-11) Kavli	7/ 546
Allah Azze ve Celle'nin (Duhân: 12) Kavli	7/ 547
Allah Azze ve Celle'nin (Duhân: 13) Kavli	7/ 549
Allah Azze ve Celle'nin (Duhân: 14) Kavli	7/ 550
Allah Azze ve Celle'nin (Duhân: 16) Kavli	7/ 551
Allah Azze ve Celle'nin (En'âm: 19) Kavli	11/ 169
Allah Azze ve Celle'nin (En'âm: 65) Kavli	11/ 79
Allah Azze ve Celle'nin (En'âm: 65) Kavli	11/ 146
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 109) Kavli	10/ 165
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 146) Kavli	7/ 284
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 150) Kavli	7/ 288
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 151) Kavli	7/ 285
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 158) Kavli	7/ 288
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 59) Kavli	7/ 279
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 65) Kavli	7/ 280
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 82) Kavli	7/ 281
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 86) Kavli	7/ 282
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: 90) Kavli	7/ 283
Allah Azze ve Celle'nin (Enâm: sûresi) Kavli (8- Bâb)	7/ 287
Allah Azze ve Celle'nin (Enbiyâ: 47) Kavli	11/ 290

Allah Azze ve Celle'nin (Enbiyâ: 95), (Hûd: 36), (Nuh: 27) Kavilleri	10/ 136
Allah Azze ve Celle'nin (Enbiyâ; 104) Kavli	7/ 427
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 24) Kavli	10/ 140
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 25) Kavli	10/ 477
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 1) Kavli	7/ 299
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 22) Kavli	7/ 300
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 24) Kavli	7/ 301
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 32) Kavli	7/ 302
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 33) Kavli	7/ 304
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 39) Kavli	7/ 305
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 65) Kavli	7/ 307
Allah Azze ve Celle'nin (Enfâl: 66) Kavli	7/ 308
Allah Azze ve Celle'nin (Fâtır: 41) Kavli	11/ 202
Allah Azze ve Celle'nin (Fâtır:5-6) Kavli	9/ 582
Allah Azze ve Celle'nin (Fatiha; 7) Kavli	7/ 94
Allah Azze ve Celle'nin (Feth: 15, Târik: 13-14) Kavli	11/ 228
Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 1) Kavli	7/ 560
Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 18) Kavli	7/ 565
Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 2) Kavli	7/ 562
Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 4) Kavli	7/ 564
Allah Azze ve Celle'nin (Fetih; 8) Kavli	7/ 563
Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 34) Kavli	7/ 468
Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 68) Kavli	7/ 469
Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 69) Kavli	7/ 471
Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 70) Kavli	7/ 472
Allah Azze ve Celle'nin (Furkan; 77) Kavli	7/ 473
Allah Azze ve Celle'nin (Fussilet: 22-23) Kavli	11/ 258
Allah Azze ve Celle'nin (Fussilet; 22) Kavli	7/ 537
Allah Azze ve Celle'nin (Fussilet; 23) Kavli	7/ 539
Allah Azze ve Celle'nin (Hac: 1) Kavli	10/ 76
Allah Azze ve Celle'nin (Hac; 11-12) Kavli	7/ 431
Allah Azze ve Celle'nin (Hac; 19) Kavli	7/ 432
Allah Azze ve Celle'nin (Hac; 2) Kavli	7/ 429
Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 23) Kavli	11/ 133
Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 24) Kavli	11/ 161
Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 24, Sâffât: 180) Kavilleri	11/ 138
Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 5) Kavli	8/ 10
Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 6) Kavli	8/ 11

Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 7) Kavli	8/ 12
Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 9) Kavli	8/ 13
Allah Azze ve Celle'nin (Haşr: 9) Kavli	8/ 14
Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 17-18) Kavli	7/ 371
Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 51-52) Kavli	5/ 362
Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 80) Kavli	7/ 373
Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 87) Kavli	7/ 373
Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 91) Kavli	7/ 375
Allah Azze ve Celle'nin (Hicr; 99) Kavli	7/ 376
Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât: 11) Kavli	9/ 249
Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât; 2) Kavli	7/ 568
Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât; 4) Kavli	7/ 570
Allah Azze ve Celle'nin (Hucurât; 5) Kavli	7/ 571
Allah Azze ve Celle'nin (Hud: 25) Kavli	5/ 315
Allah Azze ve Celle'nin (Hûd: 7, Tevbe: 129) Kavilleri	11/ 170
Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 102) Kavli	7/ 351
Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 114) Kavli	7/ 352
Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 18) Kavli	7/ 349
Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 5) Kavli	7/ 345
Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 7) Kavli	7/ 347
Allah Azze ve Celle'nin (Hud; 84) Kavli	7/ 348
Allah Azze ve Celle'nin (İbrâhîm; 24-25) Kavli	7/ 367
Allah Azze ve Celle'nin (İbrâhîm; 27) Kavli	7/ 368
Allah Azze ve Celle'nin (İbrâhîm; 28) Kavli	7/ 369
Allah Azze ve Celle'nin (İhlas: 1-4) Kavli (1-Bâb)	8/ 120
Allah Azze ve Celle'nin (İhlas: 2) Kavli	8/ 120
Allah Azze ve Celle'nin (İnşikâk: 19) Kavli	8/ 80
Allah Azze ve Celle'nin (İnşikâk: 8) Kavli	8/ 79
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ suresi) Kavli (2- Bâb)	7/ 379
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ suresi) Kavli (4- Bâb)	7/ 381
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ: 110) Kavli	11/ 127
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ: 60) Kavli	10/ 137
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 1) Kavli	7/ 380
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 110) Kavli	7/ 394
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 16) Kavli	7/ 382
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 3) Kavli	7/ 383
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 51) Kavli (1- Bâb)	7/ 378
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 55) Kavli	7/ 387

Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 56) Kavli	7/ 388
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 57) Kavli	7/ 389
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 60) Kavli	7/ 390
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 78) Kavli	7/ 390
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 79) Kavli	7/ 391
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 81) Kavli	7/ 392
Allah Azze ve Celle'nin (İsrâ; 85) Kavli	7/ 393
Allah Azze ve Celle'nin (Kâf; 30) Kavli	7/ 572
Allah Azze ve Celle'nin (Kâf; 39) Kavli	7/ 574
Allah Azze ve Celle'nin (Kalem: 13) Kavli	8/ 52
Allah Azze ve Celle'nin (Kalem: 42) Kavli	8/ 53
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer: 17) Kavli	11/ 281
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 1-2) Kavli	7/ 586
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 14-15) Kavli	7/ 588
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 17) Kavli	7/ 589
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 20-21) Kavli	7/ 589
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 31-32) Kavli	7/ 590
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 38-39) Kavli	7/ 590
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 45) Kavli	7/ 591
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 46) Kavli	7/ 592
Allah Azze ve Celle'nin (Kamer; 51) Kavli	7/ 591
Allah Azze ve Celle'nin (Kasas: 88) Kavli	11/ 158
Allah Azze ve Celle'nin (Kasas; 56) Kavli	7/ 480
Allah Azze ve Celle'nin (Kasas; 85) Kavli	7/ 483
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf: 109, Lokmân: 27, A'râf: 54) Kavli	11/ 210
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf: 54, Ankebût: 46) Kavilleri	11/ 98
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 103) Kavli	7/ 412
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 105) Kavli	7/ 413
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 54) Kavli	7/ 396
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 60) Kavli	7/ 397
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 61) Kavli	7/ 402
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 62-63) Kavli	7/ 408
Allah Azze ve Celle'nin (Kehf; 63) Kavli	7/ 408
Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâme: 16) Kavli	11/ 260
Allah Azze ve Celle'nin (Kıyame: 22-23) Kavli	11/ 181
Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâmet: 16) Kavli	8/ 64
Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâmet: 16) Kavli	8/ 65
Allah Azze ve Celle'nin (Kıyâmet: 18) Kavli	8/ 66

Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 10) Kavli	8/ 92
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 2) Kavli	8/ 86
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 3) Kavli	8/ 87
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 5) Kavli	8/ 88
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 6) Kavli	8/ 89
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 7) Kavli	8/ 89
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 8) Kavli	8/ 90
Allah Azze ve Celle'nin (Leyl: 9) Kavli	8/ 91
Allah Azze ve Celle'nin (Lokmân; 13) Kavli	7/ 488
Allah Azze ve Celle'nin (Lokmân; 34) Kavli	7/ 489
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide 95-96) Âyetinin Tefsiri	3/ 145
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 32) Kavli	10/ 318
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 38) Kavli	10/ 261
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 45) Kavli	10/ 325
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 67) Kavli	11/ 265
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 89) Kavli	10/ 145
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 89) Kavli	10/ 201
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 90) Kavli	8/ 563
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide: 96) Kavli	8/ 511
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 1, '68) Kavli (1- Bâb)	7/ 251
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 101) Kavli	7/ 270
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 103) Kavli	7/ 272
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 117) Kavli	7/ 275
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 118) Kavli	7/ 276
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 24) Kavli	7/ 258
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 3) Kavli	7/ 252
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 33) Kavli	7/ 259
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 45) Kavli	7/ 261
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 6) Kavli	7/ 254
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 67) Kavli	7/ 262
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 87) Kavli	7/ 264
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 89) Kavli	7/ 263
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 90) Kavli	7/ 265
Allah Azze ve Celle'nin (Mâide; 93) Kavli	7/ 269
Allah Azze ve Celle'nin (Meâric: 19-21) Kavli	11/ 271
Allah Azze ve Celle'nin (Meâric: 4, Fâtir: 10) Kavli	11/ 177
Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 39) Kavli	7/ 415
Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 64) Kavli	7/ 416

Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 77) Kavli	7/ 417
Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 78) Kavli	7/ 418
Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 79) Kavli	7/ 419
Allah Azze ve Celle'nin (Meryem; 80) Kavli	7/ 420
Allah Azze ve Celle'nin (Mucâdele: 11) Kavli	9/ 445
Allah Azze ve Celle'nin (Muhammed; 22) Kavli	7/ 557
Allah Azze ve Celle'nin (Mumteherine: 1) Kavli	8/ 16
Allah Azze ve Celle'nin (Mumteherine: 10) Kavli	8/ 19
Allah Azze ve Celle'nin (Mumteherine: 12) Kavli	8/ 20
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 1) Kavli	8/ 26
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 2) Kavli	8/ 29
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 3) Kavli	8/ 31
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 4) Kavli	8/ 32
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 5) Kavli	8/ 33
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 6) Kavli	8/ 35
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 7) Kavli	8/ 36
Allah Azze ve Celle'nin (Munâfikûn: 8) Kavli	8/ 37
Allah Azze ve Celle'nin (Mutaffifin: 4-6) Kavli	8/ 78
Allah Azze ve Celle'nin (Mutaffifin: 4-6) Kavli	10/ 78
Allah Azze ve Celle'nin (Muzzemmil: 20) Kavli	11/ 280
Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 2) Kavli	8/ 60
Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 3) Kavli	8/ 60
Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 4) Kavli	8/ 62
Allah Azze ve Celle'nin (Müddessir: 5) Kavli	8/ 63
Allah Azze ve Celle'nin (Mülk: 13-14) Kavli	11/ 262
Allah Azze ve Celle'nin (Mürselât: 32) Kavli	8/ 70
Allah Azze ve Celle'nin (Mürselât: 33) Kavli	8/ 71
Allah Azze ve Celle'nin (Mürselât: 35) Kavli	8/ 71
Allah Azze ve Celle'nin (Nahl: 40) Kavli	11/ 207
Allah Azze ve Celle'nin (Nahl; 70) Kavli	7/ 378
Allah Azze ve Celle'nin (Nasr: 1) Kavli 1-Bâb	8/ 113
Allah Azze ve Celle'nin (Nasr: 2) Kavli	8/ 114
Allah Azze ve Celle'nin (Nasr: 3) Kavli	8/ 115
Allah Azze ve Celle'nin (Naziât: 34) Kavli (1-Bâb)	8/ 74
Allah Azze ve Celle'nin (Nebe: 18) Kavli	8/ 73
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 10) Kavli	7/ 581
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 18) Kavli	7/ 582
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 19-20) Kavli	7/ 582

Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 20) Kavli	7/ 583
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 62) Kavli	7/ 584
Allah Azze ve Celle'nin (Necm; 9-10) Kavli	7/ 581
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 11-12) Kavli	10/ 217
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 128) Kavli	8/ 303
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 164) Kavli	11/ 246
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 166) Kavli	11/ 226
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 23) Kavli	8/ 214
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 23) Kavli	8/ 224
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 23) Kavli	8/ 225
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 25) Kavli	10/ 297
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa: 34) Kavli	8/ 300
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 4) Kavli	8/ 256
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 56, 134, 147) Kavli	11/ 143
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 59) Kavli	10/ 531
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 92) Kavli	10/ 330
Allah Azze ve Celle'nin (Nisâ: 93) Kavli	10/ 315
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 102) Kavli	7/ 244
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 11) Kavli	7/ 219
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 12) Kavli	7/ 220
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 127) Kavli	7/ 245
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 128) Kavli	7/ 246
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 145) Kavli	7/ 247
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 163) Kavli	7/ 249
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 19) Kavli	7/ 220
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 3) Kavli	7/ 214
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 33) Kavli	7/ 222
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 40) Kavli	7/ 223
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 41) Kavli	7/ 226
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 43) Kavli	7/ 227
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 59) Kavli	7/ 229
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 6) Kavli	7/ 217
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 65) Kavli	7/ 231
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 69) Kavli	7/ 232
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 75) Kavli	7/ 233
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 76) Kavli	7/ 250
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 8) Kavli	7/ 218
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 88) Kavli	7/ 235

Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 93) Kavli	7/ 236
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 94) Kavli	7/ 237
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 95) Kavli	7/ 238
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 97) Kavli	7/ 241
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 98) Kavli	7/ 243
Allah Azze ve Celle'nin (Nisa; 99) Kavli	7/ 243
Allah Azze ve Celle'nin (Nuh: 23) Kavli	8/ 55
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr 27- 29) Kavli	9/ 399
Allah Azze ve Celle'nin (Nur: 31) Kavli	8/ 329
Allah Azze ve Celle'nin (Nur: 32) Âyeti	8/ 205
Allah Azze ve Celle'nin (Nur: 58) Kavli	8/ 330
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr: 61) Kavli	8/ 441
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 11) Kavli	7/ 442
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 12-13) Kavli	7/ 443
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 14) Kavli	7/ 454
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 15) Kavli	7/ 455
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 16) Kavli	7/ 455
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 17) Kavli	7/ 457
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 18) Kavli	7/ 458
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 19-20) Kavli	7/ 459
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 31) Kavli	7/ 465
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 6) Kavli	7/ 436
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 7) Kavli	7/ 438
Allah Azze ve Celle'nin (Nûr; 8) Kavli	7/ 439
Allah Azze ve Celle'nin (Rad; 8) Kavli	7/ 365
Allah Azze ve Celle'nin (Rahman: 72) Kavli	8/ 5
Allah Azze ve Celle'nin (Rahman; 62) Kavli	7/ 597
Allah Azze ve Celle'nin (Rûm; 30) Kavli	7/ 487
Allah Azze ve Celle'nin (Sâd: 75) Kavli	11/ 162
Allah Azze ve Celle'nin (Sâd; 35) Kavli	7/ 523
Allah Azze ve Celle'nin (Sâd; 86) Kavli	7/ 524
Allah Azze ve Celle'nin (Saf: 6) Kavli	8/ 23
Allah Azze ve Celle'nin (Sâffât: 171) Kavli	11/ 204
Allah Azze ve Celle'nin (Sâffât; 123-132) Âyeti	5/ 320
Allah Azze ve Celle'nin (Sâffât; 139) Kavli	7/ 520
Allah Azze ve Celle'nin (Saffat; 96, Kamer; 49, Araf; 54) Kavli	11/ 284
Allah Azze ve Celle'nin (Sebe: 23) Kavli	11/ 221
Allah Azze ve Celle'nin (Sebe'; 23) Kavli	7/ 514

Allah Azze ve Celle'nin (Sebe'; 46) Kavli	7/ 515
Allah Azze ve Celle'nin (Secde; 17) Kavli	7/ 492
Allah Azze ve Celle'nin (Şuarâ; 214) Kavli	7/ 476
Allah Azze ve Celle'nin (Şuarâ; 87) Kavli	7/ 475
Allah Azze ve Celle'nin (Şûrâ; 23) Kavli	7/ 540
Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ: 39) Kavli	11/ 159
Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ; 117) Kavli	7/ 425
Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ; 41) Kavli	7/ 423
Allah Azze ve Celle'nin (Tâhâ; 77-78) Kavli	7/ 424
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 1) Kavli	8/ 43
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 1) Kavli	8/ 346
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 1-2) Kavli	8/ 44
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 2) Kavli	10/ 202
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 3) Kavli	8/ 48
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 4) Kavli	8/ 49
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 5) Kavli	8/ 50
Allah Azze ve Celle'nin (Tahrîm: 6) Kavli	8/ 282
Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 1) Kavli	8/ 333
Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 3) Kavli	10/ 23
Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 4) Kavli	8/ 393
Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 4) Kavli	8/ 40
Allah Azze ve Celle'nin (Tâlâk: 4) Kavli	8/ 392
Allah Azze ve Celle'nin (Talâk: 4) Kavli	8/ 394
Allah Azze ve Celle'nin (Tebbet: 1-2) Kavli (1-Bâb)	8/ 116
Allah Azze ve Celle'nin (Tebbet: 2) Kavli	8/ 117
Allah Azze ve Celle'nin (Tebbet: 3) Kavli	8/ 119
Allah Azze ve Celle'nin (Tebbet: 4) Kavli	8/ 119
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe: 51) Kavli	10/ 141
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 1) Kavli	7/ 310
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 102) Kavli	7/ 330
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 103) Kavli	9/ 500
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 113) Kavli	7/ 332
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 117) Kavli	7/ 333
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 118) Kavli	7/ 335
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 119) Kavli	7/ 338
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 119) Kavli (69- Bâb)	9/ 292
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 12) Kavli	7/ 315
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 128-129) Kavli	7/ 339

Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 2) Kavli	7/ 311
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 3) Kavli	7/ 313
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 34) Kavli	7/ 316
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 35) Kavli	7/ 317
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 36) Kavli	7/ 318
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 4) Kavli	7/ 314
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 40) Kavli	7/ 319
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 60) Kavli	7/ 322
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 79) Kavli	7/ 323
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 80) Kavli	7/ 325
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 84) Kavli	7/ 328
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 95) Kavli	7/ 329
Allah Azze ve Celle'nin (Tevbe; 96) Kavli	7/ 330
Allah Azze ve Celle'nin (Vâkia; 30) Kavli	8/ 7
Allah Azze ve Celle'nin (Yâsîn; 38) Kavli	7/ 518
Allah Azze ve Celle'nin (Yûnus sûresi) Kavli (1- Bâb)	7/ 342
Allah Azze ve Celle'nin (Yûnus; 90) Kavli	7/ 343
Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 110) Kavli	7/ 362
Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 18) Kavli	7/ 356
Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 23) Kavli	7/ 359
Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 50-51) Kavli	7/ 360
Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 6) Kavli	7/ 354
Allah Azze ve Celle'nin (Yûsuf; 7) Kavli	7/ 355
Allah Azze ve Celle'nin (Zâriyat; 58) Kavli	11/ 129
Allah Azze ve Celle'nin (Zelzele; 7) Kavli	8/ 106
Allah Azze ve Celle'nin (Zelzele; 8) Kavli	8/ 107
Allah Azze ve Celle'nin (Zuhruf; 5) Kavli	7/ 544
Allah Azze ve Celle'nin (Zuhruf; 77) Kavli	7/ 543
Allah Azze ve Celle'nin (Zumer; 53) Kavli	7/ 527
Allah Azze ve Celle'nin (Zumer; 67) Kavli	7/ 529
Allah Azze ve Celle'nin (Zumer; 68) Kavli	7/ 530
Allah Azze ve Celle'nin "Affi tut iyiliği emret..." âyeti (Dipnot)	7/ 297
Allah Azze ve Celle'nin «Gökleri ve yeri hak ile yaratan O'dur.»	11/ 141
Allah Azze ve Celle'nin Cennet Ehli ile Konuşması	11/ 252
Allah Azze ve Celle'nin Cibril ile Kelâmı ve Meleklerle Nidası	11/ 225
Allah Azze ve Celle'nin Emrettiği İddet Hakkında (1- Bâb)	8/ 40
Allah Azze ve Celle'nin Kitabı ile Vasiyet	8/ 157
Allah Azze ve Celle'nin Kullarından dilemesi (42- Bâb)	11/ 259

Allah Azze Ve Celle'nin Şu Kavli	4/ 280
Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli	8/ 489
Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli	9/ 101
Allah Azze ve Celle'nin Şu Kavli	9/ 237
Allah Azze ve Celle'nin Vechi İstenerek Yapılan Amel	9/ 573
Allah Azze ve Celle'nin: (A'râf: 56) Âyeti Hakkında Gelen Hadîsler	11/ 200
Allah Azze ve Celle'nin: «Allah, sizi kendisinden sakındırıyor»	11/ 155
Allah Azze ve Celle'nin: «İnsanların hükümdarı» (Nâs: 2) Kavli	11/ 136
Allah Azze ve Celle'nin: «Yalan Sözden Çekin!» (Hac: 30) Kavli	9/ 262
Allah Azze ve Celle'ye İsimlerin En Sevgili Olanı	9/ 368
Allah Azze ve Celle'yi Zikretmenin Fazileti	9/ 555
Allah Azze ve Cellenin "Allah'ın zikrine koşun" Kavli	2/ 75
Allah Bilir Demek	1/ 145
Allah bir kavme azap indirince	10/ 513
Allah Haklarında Değil de İnsan Hakları Hususunda Hazır Olmayan	10/ 569
Allah İçin Cihad Ederken Kâfirler Üzerine Atılan Kimsenin Fazileti	4/ 431
Allah İçin Sevmek	9/ 246
Allah kıyamet günü bütün yer tabakalarını dürer	10/ 68
Allah kimin hayrını dilerse onu dinde Fakih	1/ 109
Allah Korkusundan Ağlamak	10/ 33
Allah Onları Yarattığında, Onların Ne Yapacaklarını En İyi Bilendir	10/ 126
Allah Rasûlü ve Ashabının Medine'ye Gelişleri	6/ 251
Allah Rasûlü ve Ashabının Medine'ye Hicret Etmeleri	6/ 218
Allah Rasûlü Ensar ve Muhacirler Arasındaki Kardeşliği Nasıl Kurdu	6/ 261
Allah Rasûlü Fetih Günü Mekke'ye En Yüksek Yerden Girmesi	6/ 535
Allah Rasûlü Fetih Günü Sancağı Nereye Dikti?	6/ 529
Allah Rasûlü Hangi Lafızlarla Yemin Ederdi?	10/ 149
Allah Rasûlü Hiçbir Yemeği Ayıplamamıştır	8/ 457
Allah Rasûlü ile Anlaşma Yapan Zimmet Ehliyle İlgili Vasiyeti	5/ 169
Allah Rasûlü ile Beraber Bedir Savaşına Katılan Sahabelerin Sayısı	6/ 281
Allah Rasûlü kaç Savaşa İştirak Etti?	7/ 90
Allah Rasûlü Kurayza ve Nadîr Arazîlerini Nasıl Taksim Etti	5/ 131
Allah Rasûlü Medine'ye Geldiğinde Yahudilerin O'na Gelmeleri	6/ 266
Allah Rasûlü Mekke'de İken Ensar'ın O'na Gelmeleri, Akabe Beyatı	6/ 213
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Dua Etmesi	5/ 502
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Kâtibi	8/ 134
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Künyesi	5/ 501
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Havzı	10/ 110

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Vefâtı	7/ 87
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Vefatı	5/ 501
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Yaptığı Rukye	9/ 72
Allah Rasûlü Söz ve Fiillerinde Haddi Aşan, Taşkınlık Yapan Değildi	9/ 238
Allah Rasûlü ve Ailesi Hakkında, Sadaka Konusunda Zikrolunan	2/ 469
Allah Rasûlü ve Müslümanlar ile Beraber Savaşanların Bereketi	5/ 131
Allah Rasûlü Yemeğin Adı ve Ne Olduğunu Bilmedikçe Yemezdi	8/ 445
Allah Rasûlü, Mushaf'ta Bulunandan Başka Bir şey Bırakmadı	8/ 155
Allah Rasûlü, Mürtetlerin Kesilen Organlarına Tedavi Yaptırmamış	10/ 267
Allah Rasûlü, Sabahleyin Savaşa Girmediginde, Bırakırdı	4/ 547
Allah Rasûlü: "Allah'ın adını anarak kurban kessin" Kavli	8/ 518
Allah Rasûlü'nden Başkasına Salât Edilir mi?	9/ 518
Allah Rasûlü'ne Salât ve Selâm Etmek	9/ 517
Allah Rasûlü'ne yapılan Sihir (Dipnot)	5/ 184
Allah Rasûlü'ntn Zehirlenmesi Hakkında Zikrolunan Hadisler	9/ 95
Allah Rasûlü'nün Hanımlarının Azatlı Kölelerine Verilen Sadaka	2/ 470
Allah Rasûlü'nün "...İki Topluluk Birbirleriyle Savaşmadıkça.." Hadisi	10/ 376
Allah Rasûlü'nün " <i>Benden sonra, kâfirlere..., benzemeyin.</i> " Hadisi	10/ 491
Allah Rasûlü'nün "Ensâr evlerinin en hayırlısı" Kavli	9/ 259
Allah Rasûlü'nün " <i>Evine Girmelerini Engelleyecek Kapıcılar ...</i> "	10/ 545
Allah Rasûlü'nün "Ganimetler size helâl kılındı" Sözü	5/ 125
Allah Rasûlü'nün " <i>Kitâp Ehline Şeriatle İlgili Sormayınız</i> " Kavli	11/ 110
Allah Rasûlü'nün " <i>Kur'ân'ı seslerinizle güzelleştirin</i> " Hadisi	11/ 276
Allah Rasûlü'nün "Sağ Elin Topraklansın" ve "Akra ve Halkâ" Sözü	9/ 343
Allah Rasûlü'nün " <i>Sizler benden sonra dini konularda...</i> " Hadisi	10/ 480
Allah Rasûlü'nün " <i>Şayet bir dost edinecek olsaydım...</i> " Sözü	6/ 23
Allah Rasûlü'nün " <i>Uhud bizi sever, biz de onu severiz</i> " Sözü	6/ 378
Allah Rasûlü'nün " <i>Veymullâh</i> " Yemin olsun ki, Tabirini Kullanması	10/ 149
Allah Rasûlü'nün Âişe ile Evlenmesi, Âişe'nin Medine'ye Gelişi	6/ 216
Allah Rasûlü'nün Akralarının ve Kızı Fâtıma'nın Menkıbesi	6/ 76
Allah Rasûlü'nün Amellerine Uymak	11/ 62
Allah Rasûlü'nün Âzâldı Kölesi Zeyd İbnu Hârîse'nin Menkıbeleri	6/ 87
Allah Rasûlü'nün Bahreyn Toprağından Verdiği Ganimet ve Cizye	5/ 169
Allah Rasûlü'nün Bardağından Ve Kabından İçmek	9/ 5
Allah Rasûlü'nün Bedir Savaşından Önce Öldürülecekleri Söylemesi	6/ 274
Allah Rasûlü'nün Beldelere Yöneticiler ve Elçiler Göndermesi	11/ 41
Allah Rasûlü'nün Berîre'nin Kocasını Hakkında Şefaât Etmesi	8/ 362
Allah Rasûlü'nün Beyaz Katırı	4/ 475

Allah Rasûlü'nün Cibril'in Aracılığı Olmaksızın Rabb'inden Rivayeti	11/ 272
Allah Rasûlü'nün Ebu Burde'ye: "Kurbanlık keçiyle ilgili" Sözü	8/ 552
Allah Rasûlü'nün Fars Kralı Kısra, Rûm Kralı Kayser'e Mektupları	4/ 522
Allah Rasûlü'nün Fetih yılı Mekke'de bulunması (53- Bâb)	6/ 545
Allah Rasûlü'nün Fetih Zamanı Mekke'de İkameti	6/ 540
Allah Rasûlü'nün Ganimet Mallarını Esirlere İhsanı	5/ 145
Allah Rasûlü'nün Gece ve Gündüz Allah'dan Bağışlanma Dilemesi	9/ 480
Allah Rasûlü'nün Hanımlarından Yüz Çevirip Bir Yere Çekilmesi	8/ 301
Allah Rasûlü'nün Hanımlarının Evleri Hakkında Gelen Rivayetler	5/ 111
Allah Rasûlü'nün hastalığı, vefatı ve (Zümer; 30-31) Kavli	7/ 65
Allah Rasûlü'nün Hâtemun-Nebiyîn İsmi	5/ 500
Allah Rasûlü'nün Hatice İle Evlenmesi Ve Hatice'nin Fazileti	6/ 149
Allah Rasûlü'nün Hayber Ehline Muamelesi	6/ 504
Allah Rasûlü'nün Hizmetçisine Duâ Etmesi	9/ 508
Allah Rasûlü'nün Hükümleri İnsanlar İçin Gizli Değildi	11/ 103
Allah Rasûlü'nün İnsanları İslâm'a, Peygamberliğini İtirafa, Daveti	4/ 524
Allah Rasûlü'nün İsimleri Hakkında Gelen Haberler	5/ 499
Allah Rasûlü'nün Kadın Tarafından Akrabalarının Zikri	6/ 85
Allah Rasûlü'nün Kestiği Kurbanlığı, Hakkında	8/ 551
Allah Rasûlü'nün Kısra ve Kayser'e Gönderdiği Mektûb	7/ 63
Allah Rasûlü'nün Kureyş Kâfirlerine Bedduası ve Onların Helâkı	6/ 283
Allah Rasûlü'nün Muhâcirlerle Ensâr Arasında Kardeşlik Kurması	6/ 121
Allah Rasûlü'nün Mut'a Nikâhını Nihai Olarak Yasaklaması	8/ 229
Allah Rasûlü'nün Namazda Tûr sûresini okuması (1- Bâb)	7/ 577
Allah Rasûlü'nün Peygamber Olarak Gönderilmesi	6/ 175
Allah Rasûlü'nün rûkû ve secdesi (51- Bâb)	6/ 537
ALLAH RASÛLÜ'NÜN SAHABELERİNİN FAZİLETLERİ KİTABI	6/ 13
Allah Rasûlü'nün Sahabelerinin Faziletleri	6/ 13
ALLAH RASÛLÜ'NÜN SAVAŞLARI KİTABI	6/ 273
Allah Rasûlü'nün Semûd Kavminin Yurdu, Hicr Vadisine İnmesi	7/ 60
Allah Rasûlü'nün Siması ve Ahlâkı (Dipnot)	9/ 238
Allah Rasûlü'nün Sünnetine Tâbi Olmanın Farziyeti	1/ 19
Allah Rasûlü'nün Sünnetlerine Uymak	11/ 48
Allah Rasûlü'nün Şıra Yapmaya Bir Müddet Sonra İzin Vermesi	8/ 571
Allah Rasûlü'nün Şu Kavli	8/ 190
Allah Rasûlü'nün Torunu Hasan İçin Söylediği Hadis	10/ 513
Allah Rasûlü'nün Torunu Hasan İçin Sözü	4/ 307
Allah Rasûlü'nün Ümmetini Allah Teala'yı Tevhide, Çağırması	11/ 121

Allah Rasûlü'nün üzerinde hakkı olanlara rahmet dilemesi	9/ 520
Allah Rasûlü'nün Vahyi Gizlemeyip Açıklaması (1- Bâb)	7/ 580
Allah Rasûlü'nün ve Ashabının Yaşantıları Nasıldı?	10/ 8
Allah Rasûlü'nün ve Sahabelerinin Yediği Şeyler	8/ 458
Allah Rasûlü'nün Vefatından Önceki Söylediği Son Sözü	7/ 86
Allah Rasûlü'nün Vefatından Sonra Hanımlarının Nafakası	5/ 109
Allah Rasûlü'nün Yahudilere Sözü	5/ 72
Allah Rasûlü'nün Yaradılışı ve Mizacıyla Alâkalı Sıfatları	5/ 504
Allah Rasûlü'nün Zırhı Hakkında Söylenenlerle Savaşta Zırh Giymek	4/ 506
Allah Rasûlü'nün, ' <i>Sen Dünyada Yabancı veya Yolcu Gibi Ol!</i> ' Hadisi	9/ 567
Allah Rasûlü'nün, " <i>Allah'tan Daha Kıskanç Kimse Yoktur</i> " Hadisi	11/ 168
Allah Rasûlü'nün, Medine Çevresini İssız Kalmasını Hoş Görmemesi	3/ 187
Allah Rasûlü'nün, Yahudiler Hakkında Söylediği Sözü	9/ 550
Allah Rasûlü'nün: 'Allahümme! Er-Reffîkal-Alâ' Duası	9/ 511
Allah Rasûlü'nün: ' <i>Muhammedun Rasûlullâh</i> ' Nakşî Hakkında	9/ 158
Allah Rasûlü'nün: 'Seyyidinize Ayağa Kalkınız!' Kavli	9/ 435
Allah Rasûlü'nün: "..., <i>o zânîyi recm ederdim</i> " Kavli	8/ 386
Allah Rasûlü'nün: " <i>Ben cevâmiul-kelim ile gönderildim</i> " Hadisi	11/ 47
Allah Rasûlü'nün: "Bu Dünya Malı Yeşil ve Tatlıdır" Hadisi	9/ 586
Allah Rasûlü'nün: " <i>Ensâr ve Muhâcirler'i İslah Et</i> " Duası	6/ 131
Allah Rasûlü'nün: " <i>Fitne doğu tarafındandır</i> " Hadisi	10/ 503
Allah Rasûlü'nün: " <i>Kadın Kaburga Kemiği Gibidir</i> " Sözü	8/ 281
Allah Rasûlü'nün: "Kerm ancak müminin kalbidir" Sözü	9/ 365
Allah Rasûlü'nün: " <i>Keşke Şöyle Şöyle Olsaydı</i> " Demesi	11/ 20
Allah Rasûlü'nün: " <i>Kim bize silâh çekerse, o bizden değildir</i> "	10/ 489
Allah Rasûlü'nün: "Kolaylaştırın, Zorlaştırmayın" Kavli	9/ 318
Allah Rasûlü'nün: " <i>Ümmetimin helâki beyinsiz gençlerin ..</i> " Kavli	10/ 483
Allah Rasûlü'nün: " <i>Yaklaşan şerden dolayı Arab'ın vay hâline!</i> "	10/ 484
Allah Rasûlü'nün "Allahım! Bize dünyada iyilik ver!" Duası	9/ 542
Allah Rasûlü'nün Gözü Uyur, Kalbi ise Uyumazdı	5/ 516
Allah Rasûlü'nün Harâç, Cizye Gibi, Devlet Gelirlerinden Vermesi	5/ 151
Allah Rasûlü'nün Sancağı Hakkında Söylenen Hadîsler	4/ 555
Allah Rasûlünden Sonra Ebu Bekir'in Fazileti	6/ 23
Allah Rasûlüne İlk Vahyin gelişi ve Alak 1-5 ayetler (1- Bâb)	8/ 97
Allah Rasûlünün Hastalığı (22- Bâb)	9/ 52
Allah Rasûlünün, ' <i>Uhud dağı kadar altınım olmasını istemem</i> ' Hadisi	9/ 590
Allah Rasûlü'nün dağıttığı Hurmalar (40- Bâb)	8/ 474
Allah Rasûlü'nün Kusuf Namazı (90. Bâb)	1/ 534

Allah Resûlü'nün Sünnetinden Yüz Çevirmek (Dipnot)	8/ 187
Allah Sevgisinin Alâmeti	9/ 354
Allah Teâlâ'nın (Âli İmran: 33-37) Kavli	5/ 423
Allah Teâlâ'nın (Âli İmran: 42-44) Kavli	5/ 424
Allah Teâlâ'nın (Âli İmran: 45-48) Kavli	5/ 425
Allah Teâlâ'nın (Âraf: 138) Kavli	5/ 398
Allah Teâlâ'nın (Âraf: 163-166) Kavli	5/ 408
Allah Teâlâ'nın (Araf: 85, Hud: 84, Ankebut: 36) Kavli	5/ 404
Allah Teâlâ'nın (Bakara: 133) kavli	5/ 373
Allah Teâlâ'nın (Bakara: 67) Kavli	5/ 398
Allah Teâlâ'nın (Bakara: 133) Kavli	5/ 365
Allah Teâlâ'nın (Bakara: 197) Sözleri	2/ 516
Allah Teâlâ'nın (Cuma: 10) Âyet-i Kerimesi	2/ 95
Allâh Teâlâ'nın (Cuma: 11) Âyeti	3/ 312
Allah Teâlâ'nın (Cuma: 10-11) Âyetinin Beyânı	3/ 302
Allah Teâlâ'nın (Enbiya: 83) Kavli	5/ 380
Allah Teâlâ'nın (Enfal 9-13) Kavli	6/ 279
Allah Teâlâ'nın (Hucurât: 13), (Nisa: 1) Kavli	5/ 471
Allah Teâlâ'nın (İbrahim: 35-37) Kavli	2/ 539
Allah Teâlâ'nın (Lokman: 12-19) Kavli	5/ 419
Allah Teâlâ'nın (Mâide: 97) Kavli	2/ 540
Allah Teâlâ'nın (Meryem: 1-15) Kavli	5/ 421
Allah Teâlâ'nın (Meryem: 16) Kavli	5/ 428
Allah Teâlâ'nın (Meryem: 51-53) Kavli	5/ 381
Allah Teâlâ'nın (Mü'min: 28) Kavli	5/ 385
Allah Teâlâ'nın (Nahl: 120, Tevbe: 114) Kavilleri	5/ 332
Allah Teâlâ'nın (Nisa: 128) Şu Kavli	4/ 297
Allah Teâlâ'nın (Nisa: 164) Kavli	5/ 385
Allah Teâlâ'nın (Nisa: 171) Kavli	5/ 427
Allah Teâlâ'nın (Sâd: 17-20) Kavli	5/ 412
Allah Teâlâ'nın (Sâd: 30-40) Kavilleri	5/ 414
Allah Teâlâ'nın (Saffat: 139-142) Kavli	5/ 405
Allah Teâlâ'nın (Sebe: 10-11) Kavli	5/ 408
Allah Teâlâ'nın (Tâhâ: 9-12) Kavli	5/ 382
Allah Teâlâ'nın (Tahrim: 11-12) Kavli	5/ 402
Allah Teâlâ'nın (Tevbe: 25-27) Kavli	6/ 553
Allah Teâlâ'nın (Yasin: 13) Kavli	5/ 421
Allah Teâlâ'nın (Yusuf: 7) Kavli	5/ 374

Allah Teala'nın "Bunda senin yapacağın hiçbir şey yoktur" Kavli	6/ 367
Allah Teâlâ'nın "veya sadaka olarak" Sözü	3/ 140
Allah Teâlâ'nın «Evlere kapılarından girin» (Bakara;189) Âyeti	3/ 130
Allah Teâlâ'nın «Karun, Musa'nın kavminden idi» Kavli	5/ 403
Allah Teâlâ'nın «Rabbim ilmimi artır, de» Kavli	1/ 99
Allah Teâlâ'nın Esmaları (Dipnot)	11/ 145
Allah Teâlâ'nın Kıyamet Günü Peygamberler ve Diğer., Konuşması	11/ 239
Allah Teâlâ'nın Vâkıa: 82 Ayeti Kerimesi	2/ 160
Allah Teâlâ'nın yaratması (Dipnot)	11/ 141
Allah Teâlâ'nın: (Âli İmrân: 130) Âyeti	3/ 328
Allah Teâlâ'nın: (Âli İmrân: 169-171) Kavlinin Fazileti	4/ 434
Allah Teâlâ'nın: (Bakara: 204) Ayeti	4/ 76
Allah Teâlâ'nın: (Bakara: 276) Âyeti	3/ 331
Allah Teâlâ'nın: (Nisâ sûresi: 11) Kavli	4/ 372
Allah Teâlâ'nın: (Nisa: 33) Kavli	3/ 480
Allah Teâlâ'nın: «Allah'ın lâneti zâlimleredir.» Kavli	4/ 63
Allah Teâlâ'nın: «Namazı dosdoğru kılın...» (Rûm: 31) Kavli	1/ 404
Allah Teâlâ'nın; «Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile...» Kavli	6/ 132
Allah ve Rasulüne İtaat Etmenin Emri ve Muhalefetten Sakınmak	1/ 16
Allah Yolunda Bulaşmış Olan Tozları Kafasından Silmek	4/ 432
Allah Yolunda Cihad Edenlerin Cennetteki Fazileti	4/ 417
Allah Yolunda Cihad Edenlerin Dereceleri	4/ 415
Allah Yolunda Cihad Ederken Yaralanan Kimsenin Fazileti	4/ 422
Allah Yolunda Cihâd Etmek İçin At Bağlayıp Besleyen Kimse	4/ 461
Allah Yolunda Cihad İçin Gemiye Binip Deniz Yolculuğuna Çıkmak	4/ 490
Allah Yolunda Cihada Çıkan Bir Mücahidi Techiz Edennin Fazileti	4/ 456
Allah Yolunda Cihadda Bir Gün Nöbet Tutmanın Fazileti	4/ 487
Allah Yolunda Cihadda İken Nöbet Tutmanın Fazileti	4/ 483
Allah Yolunda Cihâdda İken Oruç Tutmanın Fazileti	4/ 453
Allah Yolunda Cihâdda İnfak Etmenin Fazileti	4/ 454
Allah Yolunda Cihadda, Binekten düşüp Ölenin Fazileti	4/ 421
Allah yolunda nefsinı feda eden cennete girecektir. (Dipnot)	4/ 444
Allah Yolunda Şehit Edilen Mücahidin Dünyayı Temenni Etmesi	4/ 436
Allah, İndirdiği Her Derdin Şifasını da İndirmiştir	9/ 35
Allah, Kullarını Güneş ve Ay Tutulmasıyla Korkutur Hadisi	2/ 169
Allah, Peygamberine Vahye Uymayı Emretmiştir	1/ 13
Allah, Peygamberine Vahyettiğini İnsanlara Tebliğini Emretmiştir	1/ 14
Allah, Rahmeti Yüz Parçaya Böldü	9/ 223

Allah'a En Sevimli Gelen Din (Amel) Sürekli Olanıdır	1/ 79
Allah'a En Sevimsiz Gelen İsimler	9/ 378
Allah'a İsyanı Emretmediği Müddetçe İmama İtaat Etmek	10/ 536
Allah'a İtaatte Nefsiyle Mücadele Eden Kimse	10/ 54
Allah'a kavuşmayı arzu eden kimseye Allah da kavuşmasını sever.	10/ 60
Allah'a Şirk Koşanın Günahı, Dünyâda ve Âhiretteki Cezası	10/ 357
Allah'a Şirk Koşmak ve Sihir, Helâk Edici Günahlardandır.	9/ 87
Allah'a ve Âhret Gününe İman Eden, Komşusuna Eziyet Etmesin	9/ 232
Allah'ı tesbih etmekte olan bir	5/ 38
Allah'ın Azabıyla Azaplandırılmaz	5/ 35
Allah'ın Emirlerine Karşı Gelen Âsiyi, Terk Etme	9/ 279
Allah'ın Emri İçin Öfkelenip Şiddet Göstermenin Caiz Olacağı	9/ 306
Allah'ın Haramlarına Sabretmek	10/ 21
Allah'ın Haramlarını İhlal Ettiklerinde, Kuraklıkla İntikam Alınması	2/ 143
Allah'ın Hükmü Üzere Kalemin Mürekkebi Kurudu	10/ 124
Allah'ın izzeti ve sıfatları üzerine yemin eden kimsenin durumu.	11/ 138
Allah'ın İzzeti, Sıfatı ve Kelimeleri Adına Yemin Etmek	10/ 169
Allah'ın Kelimesi En Yüksek Olsun Diye Savaşan Kimsenin Fazileti	4/ 431
Allah'ın kulları üzerindeki hakkı (Dipnot)	11/ 125
ALLAH'IN MAHLUKLARI İLK YARATIŞI KİTABI	5/ 201
Allah'ın Şeri Cezaları Yerine Getirmek	10/ 259
Allah'ın Taatinden Alıkoyan Her Oyun ve Eğlence Bâtıldır	9/ 468
Allah'ın ve Peygamberin davetine icabet edenler, Âyeti	6/ 375
Allah'ın verdiği mani olacak, vermediğini verecek hiç yok	10/ 139
Allah'ın Yüzden Bir Eksik Olarak Doksan dokuz İsmi Vardır	11/ 148
Allah'ın Yüzden Bir Eksik Olarak Doksan Dokuz İsmi Vardır	9/ 560
Allah'ın yüzü dışında her şey helâk olacaktır (Dipnot)	11/ 169
Allah'ın, Bir Kimseye İstmeden ve Hırs Göstermeden Mal vermesi	2/ 455
Allah'tan Bağışlanma Dilemenin En Faziletli Olanı	9/ 477
Allahım Mekke'ye verdiği bereket ve hayrın iki katını Medineye ver	3/ 187
Allahım! Ashabımın Hicretini Tamamla! Sözü	6/ 260
Allahım! Kavmimi bağışla! Çünkü onlar bilmiyorlar	10/ 370
Allahım! Oğlumu bu adam gibi olmadan öldürme	5/ 457
Allahtan Yardım İsteyip Askerlerini Savaş Meydanında Tutan Kimse	4/ 516
Allâhu Ekber Derken Sesi Yükseltmenin Mekruh Oluşu	5/ 16
Allâhu Teâlâ'nın Bakara; 187 Âyeti	3/ 205
Allâhu Teala'nın Bakara; 187 Âyeti	3/ 207
Altın Kapta İçmenin Hükmü	8/ 591

Altın Yüzük Hakkında (47- Bâb)	9/ 152
Altın Yüzükler	9/ 149
Altın, Gümüş ve Bozulabilen Diğer Mallarda Ortaklık	4/ 115
Altını Altınla Satmanın Hükümü	3/ 390
Altını Gümüşle Peşin Olarak Satmak	3/ 393
Altmış Sene Yaşayan Kişinin Mazeretini Ortadan Kaldırmıştır	9/ 571
Âmâ Birinin Ezan Okumasının Cevazı	1/ 459
Amel İmandır	1/ 64
Ameller Ancak İhlas ve Sünnete Uygunluğu ile Geçerli olur	1/ 91
Ameller Ancak Ölüm Sırasındaki Sonlarına Göre Değerlendirilir	10/ 131
Ameller Ölüm Sırasındaki Sonlarına Göre Değerlendirilir	10/ 47
Amin Demenin Fazileti	1/ 556
Ammâr ve Huzeyfe'nin Menkıbeleri	6/ 93
Ana Babaya ve Akrabalara İyilikte Bulunmak	9/ 203
Ana-Baba Sözüünü Dinlememek ve İtaatsizlik Büyük Günahlardandır	9/ 209
Ana-Babaya İyilikle Hizmet Edip İtaatlerinde Bulunan Kimse	9/ 206
Aniden Ölmek	2/ 388
Aniden Ölmek	2/ 384
Ankebût Sûresi	7/ 483
Anlaşılması İçin Sözüünü Üç Kere Tekrar Eden Kimse	1/ 127
Anlaşma Yaptuktan Sonra, Yapılan Bu Anlaşmaya Hıyanetlik Eden	5/ 189
Anlaşma, Kâğıda Nasıl Geçirilir?	4/ 300
Anlaşmalarda Ölçmenin Müstehâb Oluşu	3/ 362
Anlaşmalı Milletlerin Ahitleri Nasıl Geri Çevrilir?	5/ 188
Anne Namaz Kılmakta Olan Oğlunu Çağırdığında İcâbet Eder mi	2/ 263
Anne ve Babanın İzni İle Cihâda Gitmek	5/ 23
Ansızın Ölen Kimse Adına Sadaka Vermenin ve Müstehab Olduğu	4/ 386
Antlaşma ve akitleşme (Dipnot)	9/ 362
Arafat İle Müzdelife Arasında İhtiyaca Binaen Mola Vermek	3/ 37
Arafat'ta Binek Üzerinde Vakfe Yapmak	3/ 32
Arafat'ta Hutbenin Kısa Olması	3/ 34
Arafat'ta Öğle ile İkinci Namazlarını Cem Ederek Kılmak	3/ 33
Arafat'ta Vakfe	3/ 35
Arafat'tan Ayrılıp Müzdelife'ye Doğru Yürümek	3/ 36
Aralarında Adaletle Davranabilen Kimse İçin Çok Evlilik	8/ 192
Aralarında Lânetleşme Olanların Mirası	10/ 237
Arap Kabilelerinden Bir Gruba Fatiha ile Rukye Yapma, Ücret Almak	3/ 462
Arap Kavminin Cahilliği	5/ 493

Arasat meydanı (Dipnot)	10/ 109
Arazî Sahibi Ekincilik Akdinde Belli Sene Şart Kılmadığında ne olur	3/ 518
Arazî Sahibi Ekinciye Zikretmediğinde, Rızalaştıkları Üzere Olurlar	3/ 525
Arazi, Ev ve Bostan Gibi Yerlerde Ortaklık	4/ 114
Arâzî, Evler ve Malların Taksim Edilmemiş Şuf'ali Mallar Satışı	3/ 411
Araziyi Altın ve Gümüş Para Karşılığında Kiraya Vermek	3/ 531
Arefe Günü Nemira'dan Öğle Namazının İlk Vaktinde Gitmek	3/ 31
Arefe Günü Oruç Tutmak	3/ 30
Arefe Günü Oruç Tutmanın Hükümü Nedir?	3/ 261
Ariyye nedir (Dipnot)	3/ 389
Ariyyelerin Tefsiri	3/ 398
Arkadaşını, Onun İsminden Bir Harf Eksilterek Çağırın Kimse	9/ 375
Arkadaşının Sırrını O Vefat Ettiğinde Söyleyen Kimse	9/ 458
Arkadaşları Yanında, Kendisine Hediye Verilen, En Lâyük Olandır	4/ 208
Arkadaşlarından Hibe İsteyen Kimse	4/ 173
Arkadaşlarının Önünde Bir Yere Yaslanan Kimse	9/ 448
Arpayı Arpa ile Satmanın Hükümü	3/ 389
Arz etmek nedir. (Dipnot)	1/ 100
Ashab (Sahabe) (Dipnot)	6/ 13
Asıl zenginlik kalp zenginliğidir	10/ 5
Asr Sûresi	8/ 109
Aşırn Yaşlılıktan Dolayı Bunamaktan Allah'a Sığınmak	9/ 529
Aşure Günü Orucunun Hükümü	3/ 266
At İçin Demir ve Tahtadan, Deve İçin deriden Yapılan Üzengi Kayışı	4/ 470
At Üzerinde Sabit Duramayan Kimse	5/ 49
At Ve Merkebi İsimlendirmenin Meşru Olduğu	4/ 462
Atıcılığı Teşvîk Etmek	4/ 495
Atın Alnındaki Saçlarında Kıyamet Gününe Kadar Hayır Dügümlüdür	4/ 459
Atın Uğursuzluğu Hakkında Zikredilen Hadîsler	4/ 464
Atîre Kurbanı	8/ 495
Atiyye nedir (Dipnot)	4/ 215
Atlar Arasında Yarış Yapmak	4/ 472
Atlar Üç Çeşit İnsan İçindir	4/ 465
Atların Etleri	8/ 530
Av Köpeği Avdan Yerse Ne olur?	8/ 504
Av veya Koyun Köpeği Dışında Bir Köpek Edinen Kimse	8/ 503
Ava Atılan Okun Enli Tarafıyla Vurulan Hayvanın Hükümü	8/ 501
Avcı Avladığı Avını Bir-İki Gün Sonra Bulursa Avını Yiyebilir mi?	8/ 506

Avcı, Avladığı Avın Yanında Başka Bir Köpek Bulursa Ne Olur?	8/ 507
Avcının Av Hediyesini Kabul Etmek	4/ 176
Avlanacak Hayvan Üzerine “Bismillâh” Demek	8/ 497
Ay Tutulmasında Namaz Kılmak	2/ 180
Ay’ın İkiye Bölünmesi	6/ 192
Ayak Altında Çiğnemen Resimler	9/ 192
Ayakkabı Çıkartılırken Önce Sol Ayakkabı Çıkartılır	9/ 145
Ayakkabı Giyilirken Önce Sağ Ayaktan Başlanır	9/ 145
Ayakkabı Üzerine Meshetmeyip, Ayakkabının İçinde Ayakları Yıkama	1/ 178
Ayakkabılarla Namaz Kılmak	1/ 321
Ayakları Topuklara Kadar Yıkamak	1/ 194
Ayaklarını Karnına Çekip, Elleri ile Onları Sararak Oturmak	9/ 447
Ayakta İken Yağmur İsteme Duası	2/ 152
Ayakta Su İçmenin Hükmü	8/ 583
Ayetel-Kürsi’nin Fazileti (Dipnot)	5/ 278
Âyette Gelen En-Nusuk Koyun’dur	3/ 141
Ayın İkiye Bölünmesi	6/ 6
Azı Dişli Yırtıcı Hayvanların Hepsinin Yenmesinin Haram Oluşu	8/ 534
Azil Yapmanın Hükmü	8/ 304

-B-

Babalarınızın İsmiyle Yemin Etmeyin	10/ 159
Babanın Çocuğa Merhameti, Onu Öpmesi Ve Sarmaşması	9/ 220
Babanın Çocuğuna Hibe Etmesinin Hükümü	4/ 187
Babanın Kendi Kızını, Sultan ile Evlendirmesi	8/ 247
Babanın ve Erkek Kardeşlerin Beraberinde Dedenin Mîrâsı	10/ 230
Bağış Yapmanın Fazileti	4/ 222
Bahri ve Hindi Kust İlâcını Burun Damlası Olarak Kullanmak	9/ 42
Bakara Sûresi bazı ayetleri (2- Bâb)	7/ 99
Bakara Suresi	7/ 95
Bakara Sûresi, Şu ve Şu Sûresi Demekte Sakınca Görmeyen Kimse	8/ 168
Bakara Sûresi'nin Fazileti	8/ 148
Bakara; 185 Kavli	1/ 326
Bakire Kızlarla Evlenmek	8/ 198
Bakire Üzerine Dul Kadın ile Evlenenin Geceleme Sırasını Tanzim	8/ 308
Bakire ve Dul Kadın Rızası Olmadan Evlendirilemez	8/ 248
Bal İle Tedâvî Olmak ve Allah Azze ve Celle'nin (Nahl: 69) Kavli	9/ 37
Balât Denilen Yerde Recm Etmek	10/ 277
Baldan Yapılan ve el-Bit'u Denilen İçki	8/ 567
Baldırın Hükümü Hakkında Zikrolunanlar	1/ 310
Bardak, İçmek İçin kullanılan Kaplarda İçmenin Cevazı	9/ 5
Basar (Dipnot)	11/ 143
Başa Miğfer Giymenin Meşrûluğu	4/ 503
Başı Bir Kere Meshetmek	1/ 197
Başı Bükülmüş Âsâ ile Hacerul-Esved'e Dokunarak İstilam Edilmesi	2/ 550
Başı Ve Yüzü Örtmek	9/ 116
Başın Bir Kısmı ve Baş Ağrısından Dolayı Hacamat Olmak	9/ 45
Başın Tamamının Meshetmek	1/ 192
Başın Üzerinden Hacamat Olmak	9/ 45
Başına Gelen Musibet için Saçı Ustura İle Kazıtmanın Yasaklanması	2/ 322
Başka Biri İçin, İzni Olmadan Bir Şey Satın Alınır, O da Razı Olursa	3/ 412
Başkasına Ait Bahçe veya Hurmalıktan Geçme ve Sulama Hakkı	4/ 8
Başkasına Ait Bir Şey Kırıldığında Aynını mı, Yoksa Bedelini mi Öder	4/ 99
Başkasından Kur'ân Dinlemeyi Seven Kimse	8/ 174

Başkasının Kız Çocuğunu Öpen veya Onunla Şakalaşan Kimse	9/ 219
Başkasının Kurbanını Kesen Kimse	8/ 554
Başlık Olmadan Kefenlemek	2/ 307
Bayılmadan Dolayı Abdest Alan Kimse	1/ 191
Bayılmış Kimseyi Ziyaret Etmek	9/ 14
Baykuşun Ötüşünü Uğursuzluk Saymak, Batıl Bir İnanıştır	9/ 81
Bayram Günü İfâda tavâfı Yapmak	3/ 77
Bayram Günü Kible Tarafına Dikilen Mızrağa Doğru Namaz Kılma	2/ 119
Bayram Günü Mızrak ve Kalkanların Taşınması	2/ 106
Bayram Gününde İmamın Kadınlara Nasihat Etmesi	2/ 123
Bayram Gününde İmamın Önünde Mızrak Taşınması	2/ 119
Bayram Gününde ve Harem Bölgesinde Silâh Taşımının Mekruh oluşu	2/ 115
Bayram Hutbesi Esnasında İmama Hutbe Verirken Soru Sorulması	2/ 126
Bayram Hutbesi Esnasında İmamın Cemaate Yüzünü Dönmesi	2/ 121
Bayram Namazı Kılınan Musallayı Belirlemek İçin İşâret Kullanmak	2/ 122
Bayram Namazı Kılma, Deve Nahr Etme Yerinin Musallada Olduğu	8/ 550
Bayram Namazına Erken Gelmek	2/ 116
Bayram Namazına Gittiği Yolu Değiştirip Evine Geri Dönen Kimse	2/ 128
Bayram Namazına Yetişemeyen Kimse İki Rekât Namaz Kılar	2/ 129
Bayram Namazından Önce ve Sonra Namaz	2/ 130
Bayram Namazından Sonra Hutbe Verilmesi	2/ 113
Bayram Namazını Hutbeden Önce Kâmet Getirmeden Kılmak	2/ 111
Bayram Namazlarında Musallâya Çıkıldığında Minberin Olmaması	2/ 110
Bedeli Sonra Ödenmek Üzere Yiyecek Maddesi Satın Almak	3/ 403
Bedende Meydana Gelen Hastalıktan Dolayı Kan Aldırmak	9/ 44
Bedevî Arablar'ın İslâm ve Cihâd Üzerine Beyat Etmeleri	10/ 591
Bedevinin Mescidde Bevletmesi	1/ 211
Bedeviye Hasta Ziyareti Yapmak	9/ 18
Bedir Savaşı Kıssası	6/ 276
Bedir Savaşına Katılanların Fazileti	6/ 294
Bedir Savaşına Katılanların İsimlerinin Kitapta Verilmesi	6/ 323
Bedir Savaşına Katılmayıp oturanlarla, Savaşa katılanlar eşit olamaz	6/ 281
Bekar Zina Eden Erkek ve Kadına Sopa Cezası ve Sürgün	10/ 294
Bekârlıktan Dolayı Sıkıntıya Düşmekten Korkan Birinin Oruç Tutması	3/ 200
Belânın Meşakkatinden Allah'a Sığınmak	9/ 510
Beled Süresi	8/ 83
Belli Bir Gün Tayin Etmeksizin Oruç Tutmayı Adayan Kimse	10/ 198
Belli Bir Vakit Tayin Etmeksizin Barış Anlaşması Yapmak	5/ 196

Ben kıyamet günü üç sınıf insanın hasmıyım (Dipnot)	3/ 424
Beni Temîm kabilesi (Dipnot)	4/ 151
Benim evim ile minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir	3/ 188
Beraber Geçindiği Kimsenin İyiliklerine Nankörlük	8/ 296
Bereketin Ve Mübarek Suyun İçilmesi	9/ 7
Bereketle Birlikte Çocuğun Çoğalması İçin Dua Etmek	9/ 534
Bereketle Birlikte Malın Çoğalması İçin Dua Etmek	9/ 533
Berîre'nin Azat Edilmesi (17- Bâb)	8/ 362
Beslenmek İçin Avlanmak Hakkında Gelen Hadisler	8/ 507
Beş Çeşit Hayvan Fasıktır, Bunların Harem İçinde Öldürüleceği	5/ 298
Beş Deveden Aşağısında Zekât Yoktur	2/ 442
Beş Vakit Namaz Günahlara Keffârettir	1/ 408
Beş Vesk'den Az Mahsulün Zekâtı Verilmez	2/ 465
Beşte Birin Tasarrufunun Devlet Başkanına Ait Olduğuna ve Taksimi	5/ 146
Bevlederken Zekerini Sağ Eliyle Tutmaz	1/ 171
Bevlin Üzerine Su döken kimse	1/ 212
Bevlin Yıkanması Hakkında Gelen Hadis	1/ 210
Bevlinde Korunmamak Büyük Günahlardandır	1/ 209
Beyat Ettikten Sonra Beyatinden Geri Dönmek İsteyen Kimse	11/ 5
Beyaz Elbiseler	9/ 129
Beytul-Makdis Mescidi (Mescid-i Aksa)	2/ 255
Beytü'l-ma'mûr (Dipnot)	5/ 220
Beyyine Sûresi	8/ 103
Bıçak Kullanmanın Cevazı Hakkında Zikrolunan Şeyler	4/ 511
Bıyığı Kısaltmak	9/ 165
Biat (Dipnot)	4/ 320
Bidat Ehli ve Fitneye Düşen Birinin İmam Olması	1/ 505
Bilal'in Ezanı Sizin Sahur Yapmanıza Engel Olmasın, Hadisi	3/ 208
Bildiği Hâlde, Batıl Bir İş Hakkında Çekişen Kimsenin Günahı	4/ 76
Bilinen Bir Asılı, Beyan Edilen Bir Asıla Benzeten Kimse	11/ 80
Bilinen Bîr Müddete Kadar Yapılan Selem	3/ 439
Bilinen Ölçekte Selem	3/ 433
Bilmeyerek Namazda İken Kimselerin Adını Söyleyen	2/ 260
Bilmiyorum Demek de ilimdir	11/ 75
Bina Yapmak Hakkında Gelen Rivayetler	9/ 473
Bineğe Binen Kişiye Üzengi ve Benzeri Şeyleri Tutup Yardım Eden	5/ 13
Bineği Doğrulduğunda Telbiye Getiren Kimse	2/ 509
Binek Hangi Yöne Yönelirse Yönelsin Binek Üzerinde Namaz	2/ 197

Binek Hayvanına Binerken Telbiyeden Önce Söylenecek tekbirler	2/ 508
Binek Hayvanının Terkisine Başka Birini Bindirmek	9/ 198
Binek Hayvanları ve Merkepler Satın Alma	3/ 339
Binek Sahibinin Başka Birini Ön Tarafına Bindirmesi	9/ 199
Binek Üzerinde Durmaya Güç Yetiremeyen Kişi Yerine Hac Yapmak	3/ 169
Binek Üzerinde İma İle Namaz Kılmak	2/ 198
Binek Üzerinde Kur'ân Okumak	8/ 165
Binek Üzerinde Olanın Yürüyene Selâm Vermesi	9/ 408
Binek Üzerinde Vitir Namazı Kılmak	2/ 135
Binek Üzerinde, Yürüyerek, Merkep Üzerinde Hasta Ziyaretine Gitme	9/ 23
Binilmesi Zor Bir Hayvan Üzerine ve Erkek At Üzerine Binmek	4/ 468
Binite, Deveye, Ağaca ve Semere Doğru Namaz Kılmak	1/ 391
Bir Adam Vekiline: Bunu Allah'ın Sana Gösterdiği Yere Koy Demesi	3/ 507
Bir Adamın Diğer Bir Adama: "Sus! Defol!" Demesi	9/ 357
Bir Avuç Dolusu Suyu Yüzünü Yıkama	1/ 163
Bir Ay İçinde Üç Kere Hayız	1/ 275
Bir Ayakkabıda Parmak Arasından Geçen İki Tasma Olması	9/ 146
Bir Ayıp Kastetmeksizin Takılan Lakaplardan Caiz Olanlar	9/ 255
Bir aylık mesafedeki düşman gönüllerine korku salmak	5/ 5
Bir Başkasının Misvağıyla Misvaklanan Kimse	2/ 66
Bir Bidatçıyı Barındıran Kimsenin Günahı	11/ 73
Bir Binek Hayvanı Üzerine Üç Kişinin Binmesi	9/ 198
Bir Cemaat Bir Kavme Hibe Ettiği Zaman Bu Caiz Olur	4/ 206
Bir Çocuk Müslüman Olduktan Sonra Ölürsa Namazı Kılınır mı?	2/ 361
Bir Defada İki Kere Beyat Eden Kimse	10/ 591
Bir Erkeğin Bineğinin Terkisine Başka Bir Erkeği Bindirmesi	9/ 199
Bir Erkeğin Bineğinin Terkisine Bir Kadını Bindirmesi	9/ 201
Bir Erkeğin Hanımıyla Beraber Gusletmesi	1/ 231
Bir Erkeğin, Kabrin Başındaki Bir Kadına "Sabret" Demesi	2/ 296
Bir Erkek Eşiyle Cinsi Münasebet Yapacağı Zaman Ne Söyleyeceği	8/ 269
Bir Erkek Kardeş veya Erkek Kardeş Oğlu İddia Eden Kimse	10/ 247
Bir Erkek, Hanımları Yanında Geceleme Taksimini Nasıl Yapar	8/ 307
Bir Erkek, mahremi Olmayan Bir Kadınlı Yalnız Kalmamasın	8/ 319
Bir Gün Oruç Tutup Bir Gün tutmama	3/ 254
Bir Hâcete Binâen Mescide Deve Girdirmek	1/ 367
Bir İhtiyacı Binaen Ağaç ve Hurma Ağacını Kesmenin Hükümü	3/ 514
Bir İhtiyaçı Yerine Getirmek İçin Hızlı Yürüyen Kimse	9/ 450
Bir İnsan Başkasına Bir Şey Hakkında İzin Verdiğinde, o şey caiz olur	4/ 74

Bir İnsan Bir Kavme Birşey Söyler, Çıkınca da Zıddını Söylerse	10/ 515
Bir Kabir İçine İki ve Üç Kişinin Defnedilmesi	2/ 355
Bir Kadın Başka Kadının Vücuduna Çıplak Olarak Bakmasın	8/ 324
Bir Kadın Bir Oğul İddia Ettiği Zaman?	10/ 249
Bir kadın Hayız Olduğu Elbisesinin İçinde Namaz Kılar mı?	1/ 265
Bir Kadın Hayızlı İken Boşanırsa, İddetini Doldurması Gerekir	8/ 335
Bir Kadın Zinaya Zorlanırsa, Üzerine Had Cezası Uygulanmaz	10/ 393
Bir Kadının Bayram Namazına Çıkacak Elbisesi Yoksa Ne Yapacağı	2/ 124
Bir Kadının Kocasına Elleriyle Güzel Koku Sürmesi	9/ 178
Bir Kadının Nefsini Bir Kimseye Hibe Etmesi Helâl Olur Mu?	8/ 228
Bir Kadının, Namaz Kılan Birine Eza Veren Bir Şeyi Atması	1/ 399
Bir Kadınla Evlenmek İçin Hicret Edene Niyet Ettiği Şey Vardır	8/ 194
Bir Kâfir, Müslüman'ı Öldürür, Sonra Müslüman Olur, Öldürülürse	4/ 443
Bir Kavme Anlayamayacağı Şeyleri Söylemeyin	1/ 151
Bir Kavmi Ziyaret Edip Onların Yanında Öğle Uykusuna Yatma	9/ 455
Bir Kavmin Çöplüğü Yanında Durma ve Bevletmenin Cevazı	4/ 93
Bir Kavmin Evlerine İzinsiz Tırmanıp Bakana Diyet Yoktur	10/ 346
Bir Kavmin Kız kardeşlerinin Oğlu ve Azatlı Kölesi Kendilerindendir	5/ 496
Bir Kavmin Vekil veya Şefahtçisine Bir şey Hibe Edildiğinde Hüküm	3/ 496
Bir Kimse "Nefsim pis oldu" Demesin	9/ 364
Bir Kimse Abdest Aldığında Burnuna Su Çeksin, Hadisi	3/ 220
Bir Kimse Akşam Yemeği Hazır İken Yemeğinden Acele kalkmasın	8/ 488
Bir Kimse Alacağını Hibe Etmesi	4/ 201
Bir Kimse Arkadaşını Her Gün, Sabah-Akşam Ziyaret Edebilir mi?	9/ 280
Bir Kimse Başkasını At Üzerine Bindirse Bu Umre ve Sadaka Gibidir	4/ 227
Bir Kimse Bir Nafile İbadeti İçin Belirli Günleri Tahsis Edebilir mi?	3/ 261
Bir Kimse Bir Yemeği Kendine Haram Kıldığı Zaman?	10/ 190
Bir Kimse Cemaatle Kılıp Sonrada Bir Topluluğa İmam Olması	1/ 513
Bir Kimse Denizde Bir şey Bulduğu Zaman Ne Yapar	4/ 51
Bir Kimse Esnediği Zaman, Elini Ağzının Üzerine Koysun	9/ 395
Bir Kimse Hapşırıldığı Zaman Ona Nasıl Hayır Dua Edilir?	9/ 394
Bir Kimse İmâmdan Uzakta Had Cezasını Uygular mı	10/ 313
Bir Kimse Kesinlikle "Falanca Şehittir" Demez	4/ 493
Bir Kimse Kölesini Dövdüğünde, Yüzüne Vurmaktan Sakınsın	4/ 160
Bir Kimse Mülkünde Bir Kuyu Kazarsa Orada Oluşan Zararı Ödemez	3/ 541
Bir Kimse Müslüman Kardeşinin Alış-verişi Üzerine Alış-veriş Etmez	3/ 369
Bir Kimse Uyuyacağı Zaman Ne Der?	9/ 486
Bir Kimse Yeminin Kefareti Olarak On Fakiri Doyurur	10/ 205

Bir Kimse, Başkasının Duvarını Yıktağında Benzerini Bina Etsin	4/ 100
Bir Kimse, Bir Ay Ailesinin Yanına Girmeyeceğine Yemin Ederse	10/ 184
Bir Kimse, Bir şey İddia Ettiğinde veya Görgü Şahitlerini Bulması	4/ 276
Bir Kimse, Birinin Sebebiyle Müslüman Olursa	10/ 242
Bir Kimse, Cinayet İşlediğini Bir Kere İtiraf Ederse Öldürülür	10/ 330
Bir Kimse, Davet Edildiği Zaman İçeri Girmek İçin İzin İster mi?	9/ 420
Bir Kimse, Diğer Bir Kimseyi Tezkiye Etmesi, Ona Yeter	4/ 269
Bir Kimse, Diğer Kimseyi Oturduğu Yerden Kaldırmaz	9/ 444
Bir Kimse, İznisiz Birinin Malıyla Ziraat Yaptığında Kime Ait Olur	3/ 520
Bir Kimse, Kölesini Hibe veya Satması İçin Zorlanırsa	10/ 392
Bir Kimse, Ölü Sahiplerine Ölüm Haberini Verir	2/ 292
Bir Kimse, Su ve Toprak Bulamadığı Zaman Bâbı	1/ 283
Bir Kimse: "Allah ve Sen Dilersen" Diyemez	10/ 164
Bir Kimse: "Bu Cariyeyi Örf'e Göre Sana Hizmetçi Verdim" Demesi	4/ 226
Bir Kimse: "Falanca Sana selâm Gönderiyor" Dediğinde Ne Denir?	9/ 426
Bir Kimse: "Vallahi Bugün Konuşmayacağım" Derse Hüküm.	10/ 183
Bir Kimsenin "Allah Beni Senin Yolunda Feda Etsin" Demesi	9/ 367
Bir Kimsenin "Anam Babam Sana Feda Olsun!" Demesi	9/ 366
Bir Kimsenin "Le-Amrullâhi" Demesi Yemin Olur mu?	10/ 170
Bir Kimsenin "Merhaba" Demesi	9/ 361
Bir Kimsenin Başkasıyla Karşılaştıklarında Konuşmayı terk Etmesi	9/ 276
Bir Kimsenin Dîn Kardeşleri İçin Yemek Hazırlama İşini Üstlenmesi	8/ 470
Bir Kimsenin Hidayetine Vesile Olan Kimsenin Fazileti	5/ 29
Bir Kimsenin Müslüman Kardeşi İçin: Hanımını Boşaması	8/ 195
Bir Kimsenin Namazda İken Düşünmesi	2/ 273
Bir Kimsenin Oturarak "İmâ ile Namaz Kılması "	2/ 208
Bir Kimseye Yemek Ziyafeti Veren ve Kendi İşiyile Meşgul Olan	8/ 471
Bir Kişi Arazî-Kuyu Vakfeder ve Kendisinin de Faydalanması Şart	4/ 401
Bir Kişi Bir Şeyi Başkasına Vermeden, Vakfederse Bu Sahih Olur	4/ 380
Bir Kişi Diğer Kişiyi Adaletle Vasıflandırdığında Hüküm Ne Olur	4/ 231
Bir Kişi İmamın Sol Tarafına Durursa, İmam Onu Sağ Tarafa Geçirir	1/ 506
Bir Kişi Katık Yememeye Yemin Edip Ekmek ve Hurma Yemesi	10/ 186
Bir Kişi Malının Bir Kısımını Sadaka veya Vakfettiğinde, Bu Caizdir	4/ 382
Bir Kişi Sonra Bir İş Yapması İçin Birini Ücretle Tutsa, Bu Caizdir	3/ 450
Bir Kişi Zulüm ve Haksızlık Üzerine Şahitlik Etmez	4/ 245
Bir Kişi, Diğerine Onun Üzerine Bindiği Deveyi Hibe Ederse Caizdir	4/ 210
Bir Kişi, Günah İşler, Açıklamazsa, İmamın Suçu Örtme Hakkı	10/ 282
Bir Kişi, Kıza Evlenmek İçin Talip Olmuşsa, Başkası Talip Olamaz	8/ 253

Bir Kişi, Ramazan Ayından Önce, Ramazandan Sayarak Oruç Tutamaz	3/ 205
Bir Kişinin Adaletli Olduğuna Hükmetmek İçin Sayı Şart mıdır	4/ 237
Bir Kişinin Yiyeceği, İki Kişiye Yeter	8/ 447
Bir Kişinin, Bir Topluluğa Hibe Etmesi	4/ 203
Bir Kişinin: “Şayet sen olmasaydın, biz doğru yolu bulamazdık” Sözü	11/ 23
Bir Kişiye Bir Müddete Kadar Borç Verme, Ödeme Tarihini Erteleme	4/ 27
Bir Kişiyi Övmeye Aşırıya Gitmenin Mekruh Olması	9/ 264
Bir Koyun Keserek de Olsa Velime Vermek	8/ 271
Bir Koyundan Daha Azıyla Velime Yapan Kimse	8/ 273
Bir Kumaş İçinde Ona Bürünerek Namaz Kılmak	1/ 301
Bir Maddeyi Ölçüp Tartmadan Aldığında, O Malı Satamayacağı	3/ 367
Bir Meseleyi Sormak İçin Yolculuğa Çıkmak ve Ehline de Öğretmek	1/ 123
Bir Müd Miktarı Su İle Abdest Almak	1/ 202
Bir Müslüman Kâfire, Kâfir de Müslümana MİRÂŞÇI Olamaz	10/ 246
Bir Müslüman Kölesi İçin Zekât Vermez	2/ 447
Bir Müslüman, Atı İçin Zekât Vermez	2/ 446
Bir Müslüman’ın Müşriklere Hediye Vermesi	4/ 216
Bir Müşrik, Müslümanı Yaktığında, Bu Fiilinin Cezası O da Yakılır mı	5/ 37
Bir Müşrikten Şahitlik ve Diğer Şeyler İstenilmez	4/ 287
Bir Sa’ Dolusu Ve Buna Yakın Bir Miktarla Gusletmek	1/ 231
Bir Sebebe Binâen İmamın Yanında Duran Kimse	1/ 495
Bir Sebebe Binaen Verilen Hediye Kabul Etmeyen Kimse	4/ 195
Bir Süvarinin Atı Sebebiyle Ganimetten Hak Ettiği Payları	4/ 469
Bir Şahıs “Arazim Annem Adına Allah İçin Sadakadır” Derse Caizdir	4/ 382
Bir Şahıs Diğer Bir Kimseyi Isırdığı Ona Bir Şey Lâzım Gelir mi	10/ 336
Bir Şahıs Kalabalık İçinde Sıkışıp Öldüğü veya Öldürüldüğünde	10/ 333
Bir Şahıs Vakıf Yaptığı veya Vasiyet Ettiğinde, Bu Akrabalar Kimdir	4/ 376
Bir Şahıs Yanlışıklıkla Kendini Öldürdüğünde, Onun İçin Diyet Yoktur	10/ 335
Bir Şahıs Yolda Hurma Tanesi Bulduğunda Bunu Yemesi Caiz Olur	4/ 52
Bir Şahıs, Erkek Çiçek Aşılanmış Hurma Ağacı Sattığı Zaman	4/ 322
Bir Şahsın “Evim Allah İçin Sadakadır” Dediğinde, Bu Vakıf Caizdir	4/ 381
Bir Şehre Yönetici Olmayı Hırsla İsterse, Nefsine Bırakılır	10/ 540
Bir Şehri Yönetme Yetkisi, Kendisine Verilene, Allah Yardım Eder	10/ 539
Bir Şey Hibe Etme veya Vaad Edip de Kendisine Ulaşmayan Kimse	4/ 197
Bir Şey İçerken İki veya Üç Yudumda Dinlenerek İçmek	8/ 590
Bir şey İçerken Kabin İçinde Nefes Alıp Vermenin Yasaklanması	8/ 590
Bir Şey İçerken Sağa; Sıra ile Sağa Ver	8/ 584
Bir Şeyde Uğursuzluk Var Saymak	9/ 80

Bir Tek Kumaş İçinde Sarınıp Bürünmek	9/ 125
Bir topluluğu Bırakıp Diğer Bir Topluluğa İlmi Anlatma	1/ 152
Bir Topluluğu Koruma Vazifesi Verilip de Nasihat Etmeyen	10/ 542
Bir Topluluğun Yemin Vâcip Olursa, Onlardan Hangisi Yemine Başlar	4/ 279
Bir Topluluğun, Müşterek Bir Mülkiyeti Vakfetmeleri Caizdir	4/ 396
Bir Topluluk İçinde İken Hurmaları İkişer İkişer Yemek	8/ 478
Bir Topluluk. Bir Kişiyeye Musibet Yaptığında Herbiri Cezalandırılır	10/ 338
Bir Topluluk, Zulüm Üzere Anlaşma Yaptıklarında Geçerli Değildir	4/ 298
Bir Vâdiye İndiği Zaman Duâ Etmek	9/ 539
Bir veya Daha Çok Kişi Bir Olaya Şahitlik Etse; Hüküm Nedir	4/ 234
Bir Yahudi Cenazesi İçin Ayağa Kalkan Kimse	2/ 334
Bir Yere Dayanarak, Yaslanarak Yemenin Hükümü Nedir?	8/ 449
Bir Yetimi Terbiye Eden ve Ona İnfakta Bulunan Kimsenin Fazileti	9/ 226
Bir Zengine Havale Edildiğinde Alacaklının Reddetme Hakkı Yoktur	3/ 472
Bir Zimmiyi Cürümsüz Olarak Öldüren Kimsenin Günahını Beyan	10/ 353
Birbirine Sarılmak ve Bir Kimsenin “Bu Sabah Nasılsın?” Demesi	9/ 439
Biri Ana Bir Erkek Kardeş Diğeri Koca Olan Mirasçı İki Amcaoğlu	10/ 235
Birini, Taş veya Değnek ile Öldürene, Aynı Şeyle Kısas Uygulanır	10/ 324
Birine Hizmetçisi Yemeğini Getirdiğinde, Beraberinde Oturtsun	4/ 158
Bitki ve Ağaç Dikip Yetiştirmek Hakkında Gelen Hadisler	3/ 533
Biz Peygamberler Miras Bırakmayız, Hadisi	10/ 219
Biz, yazma ve hesap bilmeyen, ümmi bir ümmetiz, Hadisi	3/ 204
Bizim ölülerimiz-şehitlerimiz cennette	5/ 192
Boğaz Hastalığı	9/ 53
Borcu Olan Zengine Mühlet Veren Kimsenin Fazileti	3/ 323
Borcu Ödemenin Vucûbu	4/ 13
Borcunu İsteyenin, Birkaç Gün Ertelemeyi Borç Uzatma Görmemesi	4/ 26
Borç Alıp Vermenin Hükümü	3/ 488
BORÇ ALMA, BORCUN ÖDENMESİ, HACR VE İFLAS KİTÂBİ	4/ 11
Borç Ödeyişin Güzel Olması	4/ 18
Borç Veren Alacaklısından Alacağını İstemesi	4/ 45
Borçlanmaktan Allah’a Sığınan Kimse	4/ 21
Borçların Ödenmesi Hususunda Vekâlet	3/ 495
Borçlu Ölen Kimsenin Cenaze Namazı	4/ 22
Borçlu, Alacaklıya, Aldığı Deveden Yaşça Daha Büyük Deve Verir mi	4/ 17
Borçlu, Tahmin Ederek Alacaklıya Borç Ödediği Zaman Bu Caizdir	4/ 20
Borçlunun Ve Esirin Mescidde Bağlanması	1/ 365
Borçluya mühlet verme veya borcu bağışlama (Dipnot)	7/ 173

Borçtan Bir Kısımının Alınmaması Hususunda Aracı Edinilmesi	4/ 28
Bornuslar	9/ 114
Boşama Hususunda Öngörülen Şartlar	4/ 333
Boşanmış Kadın, İddetini Beklerken Başka Bir Eve Geçebilir	8/ 397
Bozgunculuk ve Kötü Bir Şey Yapmasından Endişe Edilene Tedbir	4/ 43
Bulaşıcı Hastalık Yoktur	9/ 92
Bulunan Eşyanın Sahibi, Bir Sene İlândan Sonra, O Şey Onundur	4/ 50
BULUNTU EŞYALARIN HÜKÜMLER KİTABI	4/ 47
Bulutlu Eşyanın Sahibi Bir Sene Sonra Geldiğinde, Bulan Onu Verir	4/ 56
Bulutlu Eşyanın Sahibi Özelliklerini Söylediğinde, Sahibine Verilir	4/ 47
Bulutlu Eşyayı İlân Eden, Fakat Onu Sultana Teslim Etmeyen	4/ 58
Bulutlu Bir Günde Namazı İlk Vaktinde Kılmak	1/ 441
Bunamaktan, Dünya ve Cehennem Fitnesinden Allah'a Sığınmak	9/ 531
Burûc Sûresi	8/ 80
Burun Üstüne Secde Etmek	2/ 22
Bürde, Hibera ve Şemle Denilen Giyecekler	9/ 119
Bütün Hanımlarını Dolaşarak Bir Defa Gusleden Kimse	8/ 309
Bütün Namazların Birinci Rekâtı Uzatılır	1/ 554
Bütün Seneyi Oruçlu Geçirmek	3/ 251
BÜYÜ' (ALİŞ-VERİŞ) KİTABI	3/ 301
Büyüdükten Sonra da Sünnet ve Koltuk Altlarının Kollarını Yolmak	9/ 466
Büyük Cemreyi Taşlarken Kabe'yi Soluna Alan Kimse	3/ 92
Büyük Olana İkram Etmek, Söze, Soru Sormaya Büyük Başlar	9/ 332

-C-Ç-

Cafer ibnu Ebî Tâlib el-Hâşimî'nin Menkibeleri	6/ 74
Câhiliye Devrinde, Cinayete Dair Yapılan Yemin	6/ 170
Cahiliyede İtikafı Adak Adayan, Müslüman Olunca Adağının Hükmü	3/ 297
Câhiliyedeki Çarşılarda, İslâmdan Sonra da Alış-veriş	3/ 342
Cahiliyet Günleri	6/ 162
Canlı Hayvanın Organlarını Kesmenin, Bağlı Hayvana İşkence	8/ 527
Canlı Olmayan Şeylere Ait Resimlerin Satılması ve Mekruhlar	3/ 422
Cariye Gasp Etmenin Hükmü	10/ 409
Câriye Zina Ettiği Zaman Hükmü Nedir?	10/ 298
Câriye Zina Ettiğinde Dövülür; Azarlanmaz, Sürgüne Gönderilmez	10/ 299
Cariye'nin, Efendisinden Olan Çocuğa Nasıl Hükmedilir	4/ 141
Cariyeler Edinmek ve Cariyesini Azat Edip Sonra Onunla Evlenmek	8/ 202
Cariyelerden ve Diğer Kadınlardan Süt Emzirenler	8/ 432
Cariyenin Hürriyete Kavuşturulmasını Onun Mehri Yapan Kimse	8/ 204
Cariyesini Eğitip Terbiye Eden ve Ona İlim Öğretenin Fazileti	4/ 151
Casusluğun Meşruluğu	11/ 39
Cehennem melekleri (Dipnot)	5/ 250
Cehennem, Şehvet Perdeleriyle Örtülmüştür	10/ 42
Cehennemin Sıfatı ve Cehennemin Yaratılmış Olduğu	5/ 265
Cemaat Olmadığında Tek Başına İki Direk Arasında Namaz Kılma	1/ 389
Cemaat, İmam Selam Verdiğinde Selam Verir	2/ 37
Cemaatin Âmin Sözü'nü Açıktan Söylemeleri	1/ 556
Cemaatle Namaz Kılmanın Fazileti	1/ 474
Cemrelere Yedişer Taş Atmak	3/ 92
Cemreleri Taşladıktan Sonra Koku Sürünmek, Tıraş Olmak	3/ 97
Cemreleri Taşlama Günlerinde Minada Kılınan Namaz	2/ 192
Cemreleri Taşlama Vakti veya Hükmü	3/ 90
Cemreleri Taşlayan Kişinin, Her Taş Atışıyla Tekbir Getirmesi	3/ 93
Cemrelerin Vadinin İç Kısmından Atılması	3/ 91
Cemrelerin Yanında, Binek Üzerinde Fetva Vermek	3/ 80
Cenaze Ardında Giden Oturmaz Şayet Oturursa Kalkması Emrolunur	2/ 334
Cenaze Defnedilinceye Kadar Bekleyen Kimse	2/ 343
Cenaze İçin Ayağa Kalkmak	2/ 332

Cenaze İçin Ayağa Kalktuğında İnsan Ne Zaman Oturur?	2/ 333
Cenaze Namazında Cenazeye Karşı Sıra İle Dizilmiş Saflar	2/ 338
Cenaze Namazında Dört Tekbir Alınması	2/ 347
Cenaze Namazında Fâtiha Sûresini Okumak	2/ 348
Cenaze Namazlarında Çocukların da Saf Tutmaları	2/ 339
Cenaze Namazlarının Bunun İçin Musallada ve Mescidde Kılınması	2/ 344
Cenaze ve Bayram Namazlarının Kılındığı Musalla'da Recm Etmek	10/ 279
Cenazeler Hakkında Ve Son Sözü "Lâ ilahe illallâh" Olan Kimse	2/ 287
CENAZELER KİTABI	2/ 287
Cenazelere İştirak Etme Emri	2/ 288
Cenazeye İştirak Etmek İmandandır	1/ 83
Cenazeye İştirak Etmenin Fazileti	2/ 342
Cenazeyi Bildirmek	2/ 293
Cenazeyi Geceleyin Defnetmek	2/ 352
Cenazeyi Kadınlar Değil Sadece Erkekler Taşır	2/ 336
Cenazeyi Taşırken Acele Edilmesi	2/ 336
Cennet Kapılarının Sıfatı	5/ 264
Cennet Kılıçların Kıvılcımları Altındadır	4/ 437
Cennet ve Cehennem ehli hakkında (Dipnot)	5/ 257
Cennet ve Cehennem Size Ayakkabınızın Bağından Daha Yakındır.	10/ 43
Cennet ve Cehennem Sıfatları	10/ 88
Cennetin Sıfatı Ve Şu Anda Mevcut Olduğu Hakkında Gelen Şeyler	5/ 254
Cennette ziraatçılık yapmak isteyen ya Kureyşli ya da Ensardandır	3/ 532
Cerîr İbnu Abdullah El-Becelî'nin Zikri	6/ 154
Cerîr İbnu Abdullah'ın Yemen'e Gitmesi	6/ 592
Cezayı Hak Edenin Mescidden Çıkarılmasını Emreden Kimse	10/ 557
Cibril (Cebrail) aleyhisselam (Dipnot)	5/ 247
Cibril aleyhisselâm, Kur'ân'ı Allah Rasûlü'ne Arz Ederdi	8/ 140
Cibril hadisi	1/ 86
Cihâd İçin Çocuk İsteyen Kimse	4/ 438
Cihad İmandandır	1/ 73
CİHAD VE'S-SİYER (Cihâd ve Sîretler Kitabı)	4/ 407
Cihâd, Âdilin ve Fâcirin Beraberinde Kıyamete Dek Devam Edecektir	4/ 461
Cihâd'da ve Savaş Ehli ile Yapılacak Antlaşmalarda Şartlar	4/ 338
Cihâdın Ve Sîretlerin Fazileti	4/ 407
Cimrilik (Dipnot)	8/ 376
Cimrilikten Allah'a Sığınmak	9/ 528
Cin Sûresi	8/ 56

Cin Sûresinin Nuzülü hakkında (1- Bâb)	8/ 57
Cin Taifesinin Zikri	6/ 181
Cin Vakası (Dipnot)	6/ 182
Cinlerin Var Olduğu, Onların da Mükellef Olduğu	5/ 289
Cinsi Münasebetten Önce Allah'ın Adını Anmak,	1/ 164
Cinsî Münasebetten Önce Ne Denir?	9/ 541
Cinsiyet Organından Başka Göz, Dil Gibi Organların da Zinası Olur	9/ 417
Cizâf ve Mücâzeze nedir (Dipnot)	3/ 364
Cizye Alınan Zimmet Ehli Zina Ettiklerinde Hükümleri	10/ 299
CİZYE KİTÂBI	5/ 163
Cuma Âyeti Gereğince Cuma Namazına Gelme ve Kimlere Vâciptir?	2/ 72
Cuma Günü Cuma Namazı İçin Ezan Ne Zaman Okunur?	2/ 78
Cuma Günü Dışleri Misvaklamak	2/ 65
Cuma Günü Ezan Okuyan Müezzinin Kâmet Getirmesi	2/ 79
Cuma Günü Gusletme. Çocuklar-Kadınlar Cuma Namazına Gelir mi	2/ 60
Cuma Günü Hutbede Yağmur Duası	2/ 91
Cuma Günü Hutbeyi Dinlemek	2/ 89
Cuma Günü İki Hutbe Arasında Oturmak	2/ 89
Cuma Günü İmam hutbe Verirken Susmak	2/ 92
Cuma Günü Müslümanı Oturduğu Yerden Kaldırıp Kendi Oturma.	2/ 77
Cuma Günü Oruç Tutmak	3/ 259
Cuma Günü Oturan İki Kişinin Arası Ayrılmaz	2/ 77
Cuma Günü Sabah Namazında Ne Okunur	2/ 67
Cuma Günü Sıcaklık Şiddetlendiğinde	2/ 74
Cuma Günü, Kabul Edileceği Ümit Edilen Saatte Dua Etmek	9/ 550
Cuma Gününde Duanın Kabul Edildiği Vakit	2/ 93
Cuma Namazı için gusletme (5. Bâb)	2/ 62
Cuma Namazı İçin Güzel Koku Sürünmek	2/ 61
Cuma Namazı İçin Yağ Kullanmak	2/ 63
CUMA NAMAZI KİTÂBI	2/ 59
Cuma Namazı'nın Farz Oluşu	2/ 59
Cuma Namazına Gelmeyen Kadın, Çocuk ve Diğer. Gusletmeleri	2/ 69
Cuma Namazına Giden Kimse Bulabildiği En Güzel Elbiseyi Giyinir	2/ 64
Cuma Namazının Fazileti	2/ 62
Cuma Namazının Vakti	2/ 73
Cuma Sûresi	8/ 24
Cumada Cemaatin Bir Kısmı Giderse, Kalanların Namazının Hükümü	2/ 93
Cumadan Önce ve Sonra Namaz Kılmak	2/ 94

Cummâr (Hurma Ağacı Tepesinde Yetişen Hurma Göbeği) Yemek	8/ 477
Cübbe Giyme	7/ 61
Cünüp Olan Bir Kimse Çarşıda ve Başka Yerlerde Gezer	1/ 249
Cünüp Olan Bir Kimse Önce Abdest Alır Sonra Uyur	1/ 251
Cünüp Olan Bir Kimsenin Teri ve Müslüman Necis Olmaz	1/ 248
Cünüp Olan Birinin Gusledeceği Suyu Elini Daldırmasının Hükmü	1/ 236
Cünüp Olan Hastalık, Ölmek, Susuzluktan Korkarsa Teyemmüm Eder	1/ 291
Cünüp Olan Kimse Gusletmeden Önce Abdestli Evde Durması	1/ 250
Cünüplü Bir Kimsenin Uykusu	1/ 250
Cünüplü Teyemmüm Almadan Bulunduğu Hâl Üzere Çıkar	1/ 243
Cünüplükten Dolayı Guslederken Ağza Ve Burna Su Vermek	1/ 235
Cünüplükten Dolayı Gusletmede Ellerin Silkelenmesi	1/ 244
Cüzam Hastalığı	9/ 50
Çağırana "Lebbeyke Ve Sa'deyk" Diye Cevap Veren Kimse	9/ 441
Çalarken Hırsızın Hâli Nasıl Olur	10/ 256
Çamur İçinde İken Burnu Üzerine Secde Etmek	2/ 22
Çarşı ve Pazarlarda Mala Satmak İçin Bağırıp Çağırmanın Keraheti	3/ 358
Çarşıda Bulunan Mescidde Namaz Kılmak	1/ 376
Çekirge Yenilmesi	8/ 514
Çeşitli Kaplarda ve Tevr'de Taş ve Madeni Kaplarda Şıra Yapma	8/ 571
Çiftçilik İçin Öküz Kullanmak	3/ 512
Çiğ Sarımsak, Soğan ve Pırasa Yiyen Kimse Hakkında Gelen Hadisler	2/ 46
Çoban veya Vekil, Ölmekte Olan Koyun Gördüğünde Onu Keser	3/ 493
Çocuğu Ölüp de Allah'ın Rızasını Umarak Sabreden Fazileti	2/ 294
Çocuğun Abdest, Gusül ve Temizliğin Ne Zaman Vacib Olacağı	2/ 48
Çocuğun Ağlamasından Dolayı Namazı Hafif Tutan Kimse	1/ 512
Çocuğun Kucağa Alınması	9/ 224
Çocuğun Rivayet ettiği Hadisin Hükmü	1/ 113
Çocuk ve Diğer Mirasçılar Yanında Kadın ve Kocanın Mirasları	10/ 232
Çocuk, Döşğinde Doğduğu Kimseye Aittir	10/ 237
Çocuk, Lanetleşme Yapan Kadının Soyuna Katılır	8/ 390
Çocuklar İçin Kokulu Boncuk Gerdanlık	9/ 162
Çocuklara Duâ Etmek ve Başlarını Okşamak	9/ 514
Çocuklara Hasta Ziyareti Yapmak	9/ 17
Çocuklara Kur'ân Öğretmek	8/ 166
Çocuklara Selâm Vermek	9/ 421
Çocukların Bevlinin Hükmü	1/ 213
Çocukların Ergenlik Çağı Sınırı ve Önceki Şahitliklerinin Hükmü	4/ 271

Çocukların Hac Yapması	3/ 171
Çocukların Musallaya (Bayram Namazı Kılınan Yere) Çıkmaları	2/ 120
Çocukların Oruç Tutması	3/ 240
Çocukların, İnsanlarla Beraber Cenaze Namazı Kılmaları	2/ 343
Çocuklarınızı isimle isimlendirin, künyem ile künyelemeyin	9/ 369
Çok Yağan Yağmur Sebebiyle Yollar Kesildiğinde Dua Etmek	2/ 148
Çölde Yaşayan Bedevi ve Benzerlerinin Kestikleri Hayvanlar	8/ 522
Çömlek, Sirval (Don), Kısa Don ve Kaftan İçinde Namaz Kılmak	1/ 307
Çörek Otu	9/ 40

-D-

DAAVAT (Dualar Kitabı)	9/ 475
Dağlar Üzerinde Avlanmaya Çalışmak	8/ 510
Daha önce yapmış olduğum ve ileride yapacağım günahlarımı bağışla	9/ 549
Davâlı, Yemin Etmesi Vâcip Olan Yerde Yemin Eder	4/ 278
Davâlının Yemininden Sonra Delil Getiren Kimse	4/ 283
Davud Aleyhisselam'ın Orucu	3/ 255
Davut aleyhisselam'ın namaz ve orucu, (38- Bâb)	5/ 411
Deccal (Dipnot)	5/ 253
Deccâl Medine'ye Giremez	3/ 183
Deccâlin Zikri	10/ 522
Defi Hâcette Kible'ye Dönülmez	1/ 166
Definde Beşte Bir Zekât Vardır	2/ 475
Dehre sövmeyiniz!	9/ 365
Deli Erkek ve Deli Kadın Zina Ettiklerinde Recm Edilmezler	10/ 275
Delil Getirmenin Davâcıya Âit Olduğuna Dair Gelen Deliller	4/ 229
Delillerle Bilinecek Hükümler	11/ 106
Demir Yüzük	9/ 153
Denizden Çıkarılanların Zekâtı Var mıdır Yok mudur?	2/ 474
Denizin Dalgalanması Gibi Dalgalanacak Olan Fitne	10/ 505
Depremler ve Kıyamet Alâmetleri Hakkında Söylenilenler	2/ 159
Deriden Kırmızı Çâdır	9/ 147
Deve Semeri Üzerinde Haccetmek	2/ 487
Deve Ve Koyunun Ağılları	1/ 217
Develerin Ayakta Olduğu Hâlde Kesilmesi	3/ 65
Develerin Bağlanmış Olarak Kesilmesi	3/ 65
Develerin Boyunlarındaki Çan ve Benzeri Şeyler Hakkında	5/ 24
Develerin Bulunduğu Yerlerde Namaz Kılmak	1/ 346
Develerin Sidikleriyle Tedavi Olmak	9/ 39
Develerin Su Başlarında Sağılmaları	4/ 7
Develerin Sütleriyle Tedavi Olmak	9/ 38
Devenin İlk Doğurduğu Yavru (Fera')	8/ 495
Devenin Zekâtı	2/ 436
Devesi Üzerinde İken Su İçen Kimse	8/ 584

Devesini Mescit Önüne veya Mescidin Kapısına Bağlayan Kimse	4/ 92
Deveyi ve Diğer Hayvanları Kesmek	8/ 525
Devlet Başkanı Barış Antlaşması Yaptığında, Halkı İçin Geçerli midir	5/ 168
Devlet Başkanına Yalnız Dünya Menfaati İçin Beyat Eden Kimse	11/ 6
Devlet Başkanınca Verilen Arazîlerin Tapu Mahiyetinde, Yazılması	4/ 7
Devlet Başkanının Anlaşmayı Bozanlara Beddua Etmesi	5/ 177
Devlet Başkanının Bazı Kimselere Verdiği Arazî Parçaları	4/ 6
Devlet Başkanının İnsanlara Yerine Getirecekleri Emirler Vermesi	4/ 545
Devlet Başkanının İnsanları, Savaşçıları Ve Diğerlerini Sayıp Yazması	5/ 74
Devlet Başkanının, Devlet İşinde Çalışanları Hesaba Çekmesi	10/ 584
Devlet İşinde Çalışanlara Verilen Hediyeler	10/ 565
Devlet Memurunun, Kendisine Hediye Verilmesi İçin Hile Yapması	10/ 420
Devs ve Tufeyl ibnu Amr Devsî Kışsaları	7/ 22
Dıhye-i Kelbi (Dipnot)	8/ 126
Dilenmekten Uzak Durmak	2/ 452
Dili koruma (Dipnot)	10/ 32
Dili, Kötü ve Konuşmayı Gerektirmeyen Sözlerden Korumak	10/ 28
Din Kardeşine “Ey Kâfir” Diyen Kimse	9/ 304
Din Kardeşine “Sen Kafirsin” Diyen Kimse	9/ 301
Dînârın Dînâr ile Vadeli Olarak Satışı	3/ 392
Dinde Anlayış Sahibi Olmak İçin Hakkı Sormaktan Hayâ Edilmemesi	9/ 316
Dinde Aşırılıktan Ve Bidatlerden sakınma	11/ 63
Dinden Dönmeğe Nisbet Edilenlerin Öldürülmeleri	10/ 366
Dînî Cezalarda Helâl Olmayacak Şartlar	4/ 329
Dînî Cezaları Yerine Getirmekte Vekâlet	3/ 505
Dinini Noksanlıktan Kurtaran Kimsenin Fazileti	1/ 88
Diş, Dişe Mukabil Sökülür	10/ 337
Diş, Kemik ve Tırnakla Hayvan Kesilmez	8/ 521
Dişi Devenin Doğurmasına Kadar Yapılan Selem	3/ 441
Dişi Eşeklerin Sütleri	9/ 98
DİYÂT (Diyetler kitabı)	10/ 315
Diyet (Dipnot)	5/ 179
Diyet Konusunda Antlaşma Yapmak	4/ 306
Diyet Ödeyenler	10/ 347
Doğru Yol Üzere Olmak ve Salih Amel Etmeye Devam Etmek	10/ 15
Dokumacılık Hakkında Zikredilenler	3/ 336
Dokuz Yaşındaki Hanımıyla Zifafa Giren Kimse	8/ 263
Domuz Yemenin Haram Kılındığı Gibi, Öldürülmesi de Meşru mudur	3/ 420

Donmuş veya Erimiş Yağ İçine Fare Düştüğünde Ne Yapılır?	8/ 538
Doyuncaya Kadar Yemek Yiyen Kimse	8/ 438
Döşek Üzerinde Namaz Kılmak	1/ 319
Dövme Yapan Kadın	9/ 188
Dua Ederken Elleri Kaldırmak	9/ 506
Duânın Akabinde “Âmîn” Demek	9/ 551
Duha Namazını Kılmayıp Terk Eden Ve Mübah Gören Kimse	2/ 242
Duhâ Sûresi	8/ 93
Dul Kadın Üzerine Bakire ile Evlenenin Geceleme Sırasını Tanzimi	8/ 308
Dul Kadınları Evlendirmek	8/ 199
Dul Kadınların Nafakalarını Kazanmaya Çalışan, Yardımına Koşan	9/ 226
Düğün Yemeğinde Sarhoş Etmeyen İçecek ve Hurma Şırası İkramı	8/ 280
Düğün Yemeğine ve Başka Yemeklere Davet Edene İcabet Etmek	8/ 276
Dünya Fitnesinden Allah’a Sığınmak	9/ 543
Dünya nimeti hususunda kendinden aşağıda olana baksın...,	10/ 44
Dünyanın Güzelliğinden ve Bunda Birbiriyle Yarışmaktan Sakınmak	9/ 575
Düşman Arazisine Kur’ân-ı Kerîm ile Yolculuk Yapmanın Keraheti	5/ 14
Düşman Askerinin Eşyasını Beşte Bir İşlemine Tâbi Tutmayan Kimse	5/ 147
Düşman Baskını Korkusu Esnasında Hızlı Hareket Etmek	4/ 551
Düşman Baskını Korkusu Esnasında, İmâmın Çabuk Davranması	4/ 551
Düşman Baskısı Korkusu Esnasında Tek Başına Keşfe Çıkmak	4/ 552
Düşman uzakta iken oklarınızı onlara doğru atmayın	6/ 296
Düşman, İslâm Topraklarına Eman Verilmeden Girerse, Öldürülür mü	5/ 65
Düşmana Galip Gelen ve Akabinde Üç Gün İkamet Eden Kimse	5/ 79
Düşmana Karşı Savaşmayı, Oruç Tutmaya Tercih Eden Kimse	4/ 446
Düşmanı Gizlice Öldürmenin Cevazı	5/ 46
Düşmanı Görüp Yüksek Sesle “İmdat! Yardım Edin!” Diye Bağırın	5/ 55
Düşmanın Ahde Vefa Etmeyip Bozmasından Sakınılması	5/ 187
Düşmanın İçine Sızarak Durumlarını Öğrenen Kimsenin Fazîleti	4/ 458
Düşmanın İçine Sızarak Kimse Tek Başına Gönderilir mi?	4/ 458
Düşmanla Karşılaşıldığında Tekbir Getirmek ve Namaz Kılmak	2/ 102
Düşmanla Karşılaşma Esnasında Namaz	2/ 100
Düşmanla Karşılaşma Temennisinin Kötü Görülmesi	11/ 24
Düşmanla Karşılaşmayı Temenni Etmeyin	5/ 43
Düşünürken Elindeki Bir Şeyle Yere Çizgiler Çizen Kimse	9/ 388
Düşünürken Elindeki Sopyla Suya ve Çamura Çizgiler Çizen Kimse	9/ 387

-E-

Ebu Bekir Es-Sıddık'ın Müslüman Oluşu	6/ 180
Ebu Bekir'in Azaldı Kölesi Bilâl ibnu Rebâh'ın Menkıbeleri	6/ 100
Ebu Bekir'in kapısından başka Mescide açılan diğer kapıları kapatın	6/ 21
Ebu Cehil'in Öldürülmesi	6/ 284
Ebu Huzeyfe'nin Âzâldı Kölesi Sâlim'in Menkıbeleri	6/ 102
Ebu Musa El-Eş'arî ve Muâz İbnu Cebel'in Yemen'e Göndermesi	6/ 579
Ebu Râfi' Abdullah İbnu Ebil-Hukayk'ın Öldürülmesi	6/ 338
Ebu Talha'nın Menkıbeleri	6/ 144
Ebu Tâlib'in Kıssası	6/ 203
Ebu Ubeyde İbnul-Cerrâh'ın Menkıbeleri	6/ 96
Ebu Zer El-Gifârî'nin Müslüman Oluşu	6/ 183
Ebu Zeyd Kays ibnu Seken hiçbir çocuk ve torun bırakmadan öldü	6/ 306
EDÂHÎ (Kurbanlıklar Kitabı)	8/ 545
EDEB (Edeb Kitabı)	9/ 203
Efendilerine Ait Olmadığını İddia Eden Kimsenin Günahı	10/ 241
Eğersiz Ata Binmek	4/ 471
Ehl-i beyt (Dipnot)	6/ 107
Ekicilik Anlaşmasında "İstediğim zaman seni çıkarırım" Şartı	4/ 336
Ekim-Dikim İşindeki Şartlar	4/ 328
Ekim-Dikim ve Diğer İşlerde Şart Koşma	4/ 326
Ekincilik Akdinde Mekruh Olan Şartlar	3/ 519
Ekmekle Beraber Yenilen Katık	8/ 468
Elbiseden Halûk Kokusunun Üç Kere Yıkanması	2/ 499
Elbiseden Hayız Kanının Temizlenmesi	1/ 215
Elbiseler ve Yayıglardan Hakkında Kısıtlama ve Daraltma Yapmamak	9/ 137
Elbisenin Alt Tarafını Kaldırmak	9/ 103
Elbisenin Aşık Kemiğinden Aşağısı Ateştedir	9/ 104
Elbisesini Kibirden Dolayı Yerde Sürükleyen Kimse	9/ 104
Elbiseye Bulaşan Tükürük Sümük Ve Benzeri Şeyleri	1/ 223
Elde Edilen Ticaretten ve Ticaretten Sadaka Vermek	2/ 430
Elde Etmemiş Olduğu Şeyler ile Tokluk Gösterişi Yapan Kimse	8/ 311
Ele Geçen-Geçmeyen, Paylaştırılmış-Paylaştırılmamış Olan Hibe	4/ 204
el-Hums nedir. (Dipnot)	3/ 35

Elinden Çıkardığı Malı İflâslı Şahsın Yanında Bulduğunda, Alabilir	4/ 25
Elini, Ayaklarının Üzerinden Hafif Değdirerek Ayağını Yıkamak	1/ 176
el-İşâ ve el-Ateme'nin (Yatsı Namazının) Zikri	1/ 426
Elle veya Sapanla Taşlaşmış Çamur Atmak	8/ 502
Elleri Dışarı Çıkaramayacak Şekilde Kumaşla Tamamen Bürünmek	9/ 124
El-Melik (Dipnot)	11/ 136
El-Muhassab Bölgesinde Konaklamak	3/ 102
Emirin Orduya Takviye Göndermesi	5/ 78
Emirler Kureyş Kabilesindendir	10/ 533
Emirlik İsteği Üzerine Hırslı Olmanın Mekrûhluğu	10/ 541
Emniyetli Kimseye Hazinecilik ve Benzeri İşlerde Vekâlet Verme	3/ 508
Emziren Kadının Tek Başına Şahitlik Etmesi	8/ 218
Enâm Sûresi	7/ 277
ENBİYÂ (Peygamberlerin Haberleri Kitabı)	5/ 305
Enbiyâ Sûresi	7/ 426
Enfâl Sûresi	7/ 299
Engellenme Durumunda, Saçı Tıraş Etmeden Önce Kurban Kesmek	3/ 136
Enmâr Savaşı	6/ 425
Ensar hangi kabilelerdir (Dipnot)	1/ 58
Ensâr'a Tâbi Olanlar	6/ 126
Ensâr'a: " <i>Havuz Başında Bana Kavuşuncaya Kadar Sabredin</i> " Sözü	6/ 129
Ensâr'a: " <i>İnsanlar içinde en çok sevdiğim sizlersiniz</i> " Sözü	6/ 125
Ensar'ı Sevmek İman Alâmetidir	1/ 57
Ensâr'ı Sevmek İmândandır.	6/ 124
Ensâr'ın Evlerinin Fazileti	6/ 127
Ensâr'ın İyiliklerini Kabul Edin, Kötülüklerinden ise Vazgeçin	6/ 134
Ensar'ın Menkıbeleri	6/ 117
ENSAR'IN MENKİBELERİ KİTÂBI	6/ 117
Erkeğin (Evlenmekle) Çocuk İstemesi	8/ 326
Erkeğin "Bu Gece Bütün Hanımlarımı Dolaşacağım" Demesi	8/ 324
Erkeğin Ailesi İçinde Hizmet Etmesi	8/ 426
Erkeğin Bir Günde Bütün Hanımlarının Yanına Girmesi	8/ 309
Erkeğin Hanımına, Kadının da Kocasına Hibesi	4/ 190
Erkeğin Hanımıyla Beraber Abdest Alması	1/ 198
Erkeğin hastalığında, Bakılması Hususunda Hanımlarının İzni	8/ 309
Erkeğin Kendi Ailesi İçindeki Hâli Nasıl Olur?	9/ 245
Erkeğin Kendi Kızına Kocasının Durumu İle Alakalı Öğüt Vermesi	8/ 287
Erkeğin Rüyada Bir Kadını Açması	10/ 448

Erkeğin Savaşa Hanımları Arasında Kura Çekip Birini Götürmesi	4/ 479
Erkeğin Ve Kadının Avret Yerleri Birleştiğinde	1/ 252
Erkeğin, Hanımlarından Bazısını Bazısından Fazla Sevmesi	8/ 310
Erkeğin, Hanımlarının Talebi Olmaksızın Onlar Adına Sığır Kesmesi	3/ 63
Erkeğin, İnsanların Yanında Bir Kadınla Yalnız Kalması	8/ 320
Erkeğin, Kadını Öldürmesi	10/ 331
Erkek Ailesinin İhtiyaçlarını Karşılamadığında, Kadının Alma Hakkı	8/ 426
Erkek Dört Kadından Fazlasıyla Evlenemez	8/ 214
Erkek Hurma Aşısı Yapılmış Hurma Ağacı Satan Veya İcâr Alan	3/ 405
Erkek Kadını, Kadın da Erkeği Tedavi Eder Mi?	9/ 35
Erkek Karısını Bir-İki Defa Boşamışsa Tekrar Karısına Nasıl Döner	8/ 398
Erkek Karısını Boşadığında, Tekrar Birinci Kocaya Helâl midir?	8/ 392
Erkek ve Kadınların Allah Yolunda Cihad ve Şehitlik İçin Duaları	4/ 413
Erkek ve Kadınların Mescitte Lanetleşmeleri ve Aralarında Hüküm	1/ 340
Erkek Ve Kız Çocuğunun Baba ve Anasından Alacağı Miras Payı	10/ 226
Erkek ve Kız Kardeşlerin Mirâsı	10/ 234
Erkek, Lânetleşmeye Kadından Önce Başlar	8/ 382
Erkek, Uzun Süre Ayrı Kaldığında Ailesinin Yanına Ansızın Girmesin	8/ 325
Erkekler ve Kadınların Giymesi Mekruh Olan Şeylerin Ticareti	3/ 345
Erkeklere Zağferân Sürtünmenin Yasaklanması	9/ 141
Erkeklerin azalıp kadınların çoğalması (Dipnot)	8/ 564
Erkeklerin İpek Elbise Giymesi ve İpek Yaygı Edinmelerinin Hükümü	9/ 130
Erkeklerin Kadınlara, Kadınların Da Erkeklere Selâm Vermeleri	9/ 422
Erkeklerin Mescidde Uyumalarının Cevâzı	1/ 352
Erkeklerin Namazda İken Subhânallah ve Elhamdulillâh Demeleri	2/ 259
Esîr Köleye Sahip Olma, Hibe, Satış, Kadın ve Çocukları Esîr Alma	4/ 147
Esirin Düşman Elinden Kurtarılması	5/ 63
Esirin Mirası	10/ 245
Esirin ve Bağlı hâlde Bulunanın Öldürme	5/ 58
Esirlere Elbise Verilmesi	5/ 28
Eslem Gîfâr, Muzeyne, Cuheyne Ve Eşca' Kabilelerinin Zikri	5/ 483
Esmâül-Hüsna (Dipnot)	11/ 149
Eslemek (Dipnot)	5/ 285
Es-Selam (Dipnot)	11/ 134
Esvedul-Ansî Kıssası	7/ 12
Eşari Kabilesi ve Yemen Ehli Heyetinin Gelişleri	7/ 16
Eşhedu Billahi veya Şehidtu Billahi, Lafzı Yemin Sayılır mı?	10/ 167
EŞRİBE (İçecekler Kitabı)	8/ 563

Eşyalarla Ve Demirden Yüzükle Mehir Yapılması	8/ 2:59
Et Suyu	8/ 4:72
ET'İME (Yiyecekler Kitabı)	8/ 4:33
Eti Ağızla Isırıp Koparmak ve Eti ÇöMLEKten Çıkarmak	8/ 4:54
Etin Bıçakla Kesilmesi	8/ 4:56
Ev Sahibi, "Kim O?" Diye Sorduğunda, Gelenin "Benim" Demesi	9/ 4:23
Ev Yapmak İstediklerinde Araziden Yedi Zira Yol İçin Bırakılır	4/ '94
Evcil Eşeklerin Etlerini Yemenin Haram Kılınması	8/ 5:31
Evde Nafile Namaz Kılmak	2/ 249
Evlenecek Erkekle Kadının Mal Hususunda Denk Olmasının	8/ 2:10
Evlenecek Kadın ve Erkeğin Birbirine Denk Olması Dindendir	8/ 2:07
Evlenen Bir Kimsenin Gündüz Vakti Zifafa Girmesi	8/ 2:65
Evlenen Kimsenin Zaferân Kokusu Sürünmesi	8/ 2:60
Evlenen Kimseye Nasıl Duâ Edilir?	8/ 2:62
Evlenen Kimseye Yapılacak Duâ	9/ 540
Evlenme Külfetine Gücü Yetmeyen Oruç Tutsun	8/ 1:92
Evlenmeden Önce Kadına Bakmak	8/ 2:37
Evlenmeye Teşvik Etmek	8/ 1:85
Evlenmeyi Terk Etmenin ve Hadım Olma İsteğinin Mekruh Oluşu	8/ 1:96
Evler Önünde Avlular Edinmek ve Yollar Üzerinde Oturmanın Hükmü	4/ 82
Evlerde Helâ Edinmek	1/ 1:68
Evlerde Mescitler Edinmek	1/ 341
Evlerin Damında, Minberde Ve Tahta Üzerinde Namazın Cevazı	1/ 3:15
Evlerin Damlarında ve Diğer Yerlerdeki Oda ve Teraslar	4/ 84
Evlerin Yanındaki GölgeHak Hakkında Gelen Şeyler	4/ 79
Evli Cariyenin Satılması Talâk Olmaz	8/ 3:60
Evli Olduğu Hâlde Zina Eden Kişinin Taşlanarak Öldürülmesi	10/ 274
Evli ve Bekar İffetli Kadınlara Zina İftirası Atılması	10/ 3:10
Evs ve Hazrec kabileleri (Dipnot)	6/ 1:18
Evtâs Savaşı	6/ 5:62
Ey İbrahim! Bizler senin ayrılığın sebebiyle çok hüznünlüyük, Kavli	2/ 3:28
Eyyûb (a.s.)'ın (Enbiyâ: 83) Kavli	9/ 25
EZAN KİTABI	1/ 4:51
Ezan Okuma Esnasında Konuşmak	1/ 4:58
Ezan Okumak İçin Kura Çekmek	1/ 4:57
Ezan Okumanın Fazileti	1/ 4:54
Ezan Okunduktan Sonra Kişi Zarurettten Dolayı Mescidden Çıkar mı?	1/ 4:70
Ezan Okunması Esnasında İmamın Minber Üzerinde Oturması	2/ 80

Ezan Okunurken Sesin Yükseltilmesi	1/ 454
Ezan Sesinin, Kan Dökülmesini Alıkoyması	1/ 455
Ezandan Sonra Dua Etmek	1/ 457
Ezanın Başlangıcı	1/ 451
Ezanın Lafızları İkişer İkişerdir	1/ 452
Ezanla Kamet Arası Ne Kadardır ve Kameti Kimin Bekleyeceği	1/ 462
Ezberden Kur'ân Okumak	8/ 162
Ezberinde olan Kur'ân karşılığında seni evlendirdim, Sözü	8/ 247
Eziyete Vermediği Takdirde, Yollar Üzerinde Kuyu Kazmanın Hükmü	4/ 83
Ezlâm (Dipnot)	6/ 233

-F-

Fâcir ve Münafıklar Kur'ân Okurken Ses ve Tilâvetleri, Hakkında	11/ 289
Faiz Yediren Kimsenin Hükümünün Beyânı	3/ 330
Faiz Yiyen, Ona Şahitlik Eden ve Onu Yazan Kimselerin Hükümleri	3/ 328
Faiz yiyenler hakkında (Dipnot)	7/ 170
Fakir Kimsenin Ailesinin Geçimini Sağlaması	8/ 429
Fakir Olan Borçluya Mühlet Tanıyan Kimse	3/ 324
Fakir ve Zengin Üzerine Kefaret Ne Zaman Gerekir?	10/ 202
Fakirler zenginlerden önce cennete girecek	8/ 295
Fakirliğin Fazileti	10/ 6
Fakîrlik Fitnesinden Allah'a Sığınmak	9/ 533
Falan Oğullarının Mescidi, Denilir mi?	1/ 338
Farak nedir. (Dipnot)	3/ 140
Farklı Çeşitlerdeki Hurmanın Alış-verişi	3/ 326
Farsça ve Arapça'dan Başka Bir Dil ile Konuşan Kimse	5/ 81
Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz	2/ 240
Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz Kılmayan Kimse	2/ 241
Farz Namazdan Sonra Okunacak Dua	9/ 498
Farz Namazının İkinci Rekâtında Oturmayarak Yanılma	2/ 275
Farz Olan Sadakanın Zenginlerden Alınıp, Fakirlere Verilmesi	2/ 472
Farz Ve Nafile Namazlarda Yanılmak	2/ 280
Fasık (Dipnot)	10/ 535
Fâtıma'nın Menkıbeleri	6/ 109
Fâtiha Sûresi Hakkında Gelen Hadîsler	7/ 92
Fâtiha Sûresi ile Rukye Yapmak	9/ 66
Fâtihatul-Kitâb (Fatiha Sûresi'nin) Fazîleti	8/ 145
Fâtmâ bintü Kays Kıssası	8/ 395
Fazilet (Dipnot)	6/ 13
Fecirden Önce Ezan Okumak	1/ 460
Fecr Sûresi	8/ 82
Fecrin Doğuşundan Sonra Ezan Okumak	1/ 459
Felâk Sûresi	8/ 121
Feraiz (Miras Hukuku İlminin) Öğretilmesi	10/ 219
FERÂİZ (Miras Hukuku Kitabı)	10/ 217

Fesat Ve Töhmeter Ehlinin Kötülüğünü Belirtmenin Caiz Olacağı	9/ 259
Fetih Sûresi	7/ 559
Fetih Sûresi'nin Fazîleti	8/ 150
Fey (Dipnot)	5/ 99
Fırka-i Nâciye (Dipnot)	11/ 79
Fısk (Dipnot)	9/ 263
Fısk nedir (Dipnot)	4/ 248
Fısk nedir. (Dipnot)	1/ 85
Fıtır Sadakası Bâbları	2/ 479
Fıtır Sadakası Hem Hür, Hem de Köle Olan Birinin Vermesi Gerekir	2/ 483
Fıtır Sadakası hem Küçük Çocuk, hemde Büyükler Üzerine Vacibdir	2/ 484
Fıtır Sadakası Kuru Üzümden Bir Sa' Olarak Verilir	2/ 481
Fıtır Sadakası, Hurmadan Bir Sa' Olarak Verilmesi	2/ 481
Fıtır Sadakasının Arpadan Bir Sa' Olarak Verilmesi	2/ 480
Fıtır Sadakasının Bayram Namazından Önce Verilmesi	2/ 482
Fıtır Sadakasının Buğdaydan Bir Sa' Olarak Verilmesi	2/ 480
Fıtır Sadakasının Farz Oluşu	2/ 479
Fıtır Zekâtının Müslümanlardan Köle ve Diğerlerine Farz Olduğu	2/ 480
Fitrat (Dipnot)	7/ 488
Fitrat (Dipnot)	9/ 467
Fidye Olarak Her Fakire Yarım Sa' Vermek	3/ 141
Fil Sûresi	8/ 109
Firavun hakkında (Dipnot)	7/ 343
FİTEN (Fitneler Kitabı)	10/ 477
Fitne (Dipnot)	10/ 477
Fitne (Dipnot)	7/ 305
Fitne Dönemlerinde Silâh Satımı Yasaklanır mı Yasaklanmaz mı	3/ 343
Fitne hakkında (Dipnot)	9/ 520
Fitne ve Zulüm Ehlinin Sayılarını Çoğaltmayı Kerih Gören Kimse	10/ 498
Fitne Zamanında Bedevilerin Yanına Giderek Birlikte Kalmak	10/ 500
Fitne zamanında ona karışmayıp oturan kişi	10/ 494
Fitnelerden Allah'a Sığınmak	10/ 501
Fitnelerden Allah'a Sığınmak	9/ 520
Fitnelerden Kaçmak Dindendir	1/ 59
Fitnelerin Meydana Gelmeleri	10/ 485
Fuhuş (Dipnot)	10/ 276
Furkan Sûresi	7/ 466
Fussilet Sûresi	7/ 533

-G-

Ganime Malında Hıyanetlik Etmek	5/ 84
Ganimet Elde Etmek İçin Savaşan Kimsenin Sevabı Eksilir mi?	5/ 129
Ganimet Malından Çalınan Millet Malından Çalınan Az Şeyin Hükümü	5/ 85
Ganimet Mallarındaki Deve ve Koyunları Taksimden Önce Kesme	5/ 86
Ganimet Paylaşımında On Koyunu Bir Deveye Denk Sayan Kimse	4/ 121
Ganimet, Savaşa İştirak Edenlerindir	5/ 128
Ganimetin Beşte Birini Devlete Vermek Dîndendir	5/ 108
Ganimetin Beşte Birini Vermek İmandandır	1/ 89
Ganimetin Beşte Birinin Allah Rasûlü'ne İnen Önemli İşlere Taksimi	5/ 120
Ganimetlerin Zekâtı	2/ 438
Ganimetten Beşte Bir Ayırmanın Farz Oluşu	5/ 99
Gayb hakkında (Dipnot)	11/ 130
Gayb hakkında (Dipnot)	7/ 279
Gaybdan Haber Verildiği İddia Edilen Kâhinlik	9/ 82
Gayr-i müslimlerin Kestikleri ve Ölü Hayvanlar (Dipnot)	8/ 523
Gece Baskını Yapılıp da Musîbete Uğratılan Harp Yurdu Ahalisi	5/ 33
Gece Namazı	1/ 525
Gece Namazında Kıyâmın Uzun Olması	2/ 219
Gece Namazında Secdenin Uzun Olması	2/ 213
Gece Namazını Sürekli Kılan Gece Namazını Kılmayı Terk Etmesi	2/ 229
Gece Namazının Fazileti	2/ 212
Gece Yarısında Duâ Etmenin Fazileti	9/ 494
Gece, Yatağına Abdestli Olarak Yatan Kimsenin Fazileti	1/ 226
Gece-Gündüz Abdest Almanın Fazileti, Abdestten Sonra Namaz	2/ 227
Gece-Gündüz Kılınan Nafile Namazların İkişer Rekât Kılınacağı	2/ 236
Geceleyin Düşman Baskınından Korkulduğunda Keşfe Girme	5/ 54
Geceleyin Görülen Rüya	10/ 439
Geceleyin İlim Öğretme Ve Vaaz Etme	1/ 141
Geceleyin Kapıların Kilitlenmesi	9/ 466
Geceleyin Teheccud Namazı	2/ 211
Geceleyin Uyanıp Namaz Kılan Kimsenin Fazileti	2/ 230
Geceleyin Uykudan Uyanan Kimsenin Okuyacağı Dua	9/ 489
Geceleyin Uyumadan Önce İlimle Meşgul Olup Konuşma	1/ 142

Geceleyin Uyuyan Kimsenin Enseline Şeytan Düğüm Atar	2/ 223
Geceleyin Yatağına Abdestli Olarak Yatan Kimse	9/ 485
Gecenin Başında Uyuyan Ve Sonunu İbadetle Geçiren Kimse	2/ 226
Gecenin Sonunda Namaz Kılmak Ve Dua Etmek	2/ 225
Geçerli Bir Mazereti Kendisini Savaştan Alıkoyan Kimse	4/ 453
Gelecek zaman, muhakkak evvelkinden daha şerli olacaktır	10/ 488
Gelecekte Yahudîlerle Yapılacak Savaş	4/ 513
Gelen Cemâatler İçin (En Güzel Elbiseler Giyip) Süslenen Kimse	9/ 281
Gelen Hacıyı Karşılama ve Üç Kişinin Bir Bineğe Binmesi	3/ 128
Gelen Heyetler İçin Güzel Elbise Giyinmek	5/ 68
Gelen Heyetlere Hediyeler Verilmesi	5/ 66
Gelin ve Damat İçin Elbise ve Başka Şeyleri Emanet Olarak Almak	8/ 268
Gelini Damada Getiren Kadınlar ve Onların Geline Dua Etmeleri	8/ 266
Gelini Süsleyip Ona Yol Gösteren Kadınlara ve Geline Dua Etmek	8/ 262
Gelinle Güvey'e Gerdek Sabahı Hediye Verme	8/ 266
Gerdanlıkların Ödünç Olarak Alınması	9/ 161
Gıybet	9/ 256
Gıybet (Dipnot)	10/ 25
Gıybet ve İdrar Sıçraması Sebebiyle Kabir Azabı	2/ 379
Giriş (Önsöz)	1/ 5
Giyilmesi Mekruh Olan Bir Elbiseyi Hediye Etmek	4/ 210
Gizli Konuşmayı Uzatmak	9/ 463
Gizli Olarak Verilen Sadaka	2/ 415
Göklerin, Yerin ve Başka Mahlûkların Yaratılmaları Hakkında	11/ 203
Gömlek Giyilmesi	9/ 108
Gömlek veya Gömlek Olmaksızın Başka Bir Kumaşla Kefenlenmek	2/ 305
Gömleksiz Kefenlemek	2/ 306
Gösteriş, Yemek Yiyebilmek, Övünmek için Kur'ân Okuyan Kimse	8/ 180
Göz değmesi haktır	9/ 72
Göz Değmesinden Dolayı Rukye Yapmak	9/ 69
Göz Hastalığı, Göze, Sürme Taşı ve Sürme Çeşitlerini Sürmek	9/ 49
Gözü Gökyüzüne Doğru Yükseltmek	9/ 386
Gusleden Birinin, Tekrardan, Abdest Uzuqlarını Yıkamaması	1/ 242
Guslederken (bedeni) Bir Kere Yıkamak	1/ 234
Guslederken Başına Üç Kere Su Döken Kimse	1/ 233
Guslederken Başının Sağ Tarafını Yıkamakla Başlayan Kimse	1/ 244
Guslederken Sağ Eliyle Sol Eline Su Dökmek	1/ 238
Guslederken, Saç Altındaki Derinin Islandığına Kanaat Getirme	1/ 242

Gusletmeye, Hitap Veya Koku Sürünmeyle Başlayan Kimse	1/ 235
GUSÛL KİTABI	1/ 229
Gusûlden Önce Abdest Almak	1/ 230
Gücü Yettiği Miktarda Sadaka Vermek	2/ 424
Gümüş Kaplamalı Tabaklarda Yemek Yemenin Hükmü	8/ 466
Gümüş Kaplar	8/ 591
Gümüş Yüzük Takmak	9/ 151
Gümüşü Gümüş ile Satmanın Hükmü	3/ 391
Gümüşü Gümüş ile Vadeli Olarak Satmak	3/ 393
Gümüşün Zekatı	2/ 432
Günah İşlemekten ve Borçlanmaktan Allah'a Sığınmak	9/ 527
Günah İşleyene Selâm Vermeyen Kimse; Günahkarın Tövbesi	9/ 429
Günah İşleyenler ve Muhalifler Hâllerinden Sonra, Evlerden Çıkarmak	4/ 41
Günah Üzere ve Öfke Hâlinde Yapılan Yeminin Hükmü	10/ 181
Günah ve Küfür hakkında (Dipnot)	9/ 273
Günahlardan Uzak Durmak	10/ 38
Gündüz Olmaksızın Sadece Geceleyin İtikâfa Girmek	3/ 288
Gündüzleyin Görülen Rüya	10/ 441
Gündüzün Vaktinde Oruca Niyet Edilir mi	3/ 211
Gündüzün Yarısına Kadar Ücret Akdi	3/ 453
Güneş batıdan doğuncaya kadar kıyamet kopmaz, (40- Bâb)	10/ 58
Güneş Doğmadan Önce Sabah Namazından Bir Rekâta Ulaşan	1/ 435
Güneş Tutuldu Derken (Kesefet) (Hasefet) Kelimeleri	2/ 168
Güneş Tutulması (Küsûf) Namazı	2/ 163
Güneş Tutulmasında Allah'ı Zikretmek	2/ 178
Güneş Tutulmasında İmamın Hutbe Vermesi	2/ 166
Güneş Tutulmasında Köle Azat Etmeyi Seven Kimse	2/ 175
Güneş ve Ay Tutulmasında Kabir Azabından Allah'a Sığınma	2/ 170
Güneş ve Ay Tutulmasında Köle Azat Etmenin Müstehap Olması	4/ 133
Güneş ve Ay Tutulmasında Sadaka Verilmesi	2/ 165
Güneşin Batmadan Önce İkinci Namazından Bir Rekât İdrak Etmek	1/ 421
Güneşin ve Ay'ın Sıfatı	5/ 209
Gününü Geciktirmeden Sadaka Vermeyi Seven Kimse	2/ 422
Güzel Ahlâk ve Cömertliğin Sevilmesi, Cimriliğin Sevilmemesi	9/ 241
Güzel Görünmek İçin Dişlerinin Arasını Yontan Kadınlar	9/ 182
Güzel Koku Satmak	3/ 344
Güzel Kokudan Kullanmanın Müstehâplığı	9/ 181
Güzel Kokuyu Geri Çevirmeyen Kimse	9/ 181

Güzel Rüya, Nübüvvetin Kırk Altı Cüzünden Bir Cüzüdür	10/ 429
Güzel Söz Söylemek	9/ 235
Ğamus yemin (Dipnot)	10/ 360
Ğamûs Yemini	10/ 178
Ğarar Alış-verişi, Gebe Devenin Dişi Doğacak Yavrusunun Satmak	3/ 372
Ğâşiye Sûresi	8/ 82

-H-

Hâ Mîm Ahkâf Sûresi	7/ 553
Hâ Mîm Câsiye Sûresi	7/ 552
Hâ Mîm Duhân Sûresi	7/ 544
Ha Mîm Zuhurf Sûresi	7/ 541
Habeş Kıssası ve Allah Rasûlü'nün: "Ey Erfide Oğulları!" Kavli	5/ 497
Habeşistan'a Hicret	6/ 194
Hac esnasında itaatsizlik etmek ve kavga etmek yoktur, Kavli	3/ 143
Hac esnasında kadına yaklaşmak yoktur, (Bakara: 197) Kavli	3/ 143
Hac Günleri Ticaret Yapmak ve Câhiliye Panayırında Alış-veriş	3/ 105
Hac için İhrama Giren, Hangi Hacca Niyet Ettiğini Söyleyen Kimse	2/ 525
Hac Sûresi	7/ 428
Hac ve Umre İçin İhram, Niyet ve Telbiye Getirilecek Yerler	2/ 491
Hac ve Umre Mikatlarının Farz Edilişi	2/ 490
Hac Ve Umre'de Yapılan Tavâfın İlk Üç Şavtında Remel Yapmak	2/ 548
Hac veya Umre İçin İhrama Giren Kimsenin Giymeyeceği Elbiseler	2/ 502
Hac veya Umresi Engellenen Kişinin Kaza Etmesi Gerekli Değildir	3/ 137
Hac Yapmaya Engel Olunması	3/ 136
Hac, Umre veya Fetihden Dönen Kimse Ne Söyler?	3/ 127
Hacamat (Dipnot)	9/ 36
Hacamat Tedâvîsi Yapanın Ücreti	3/ 465
Hacamat Yapan Kimse Hakkında Zikredilenler	3/ 345
HACC KİTÂBI	2/ 485
Haccı Tamamladıktan Sonra Kurbanı Olmaksızın Umre Yapmak	3/ 117
Haccın Farz Olduğu ve Fazileti	2/ 485
Haccını Bitirmiş Bir Kimse Mekke'den Çıkışta Nereden Çıkar?	2/ 529
Hacda Keseceği Kurbanlığına Diğer Kimseyi Ortak Ettiğinde Hüküm	4/ 119
Hacda Kesilen Kurbanlık ve Büyük Baş Hayvanda Ortaklık	4/ 119
Hacda Kesmek İçin Kurbanların Önceden Gönderilmesi	8/ 558
Hacda ve Hac Yolunda Bineğe Binmek, Arkasına Başkasını Almak	2/ 503
Hacda, Cemreleri Taşlama Esnasında Soru Sorma Ve Fetva	1/ 149
Hacdan Önce Umre Yapan Kimse	3/ 110
Hacerul-Esved Hakkında Zikrolunanlar	2/ 543
Hacerul-Esved'i Öpmek	2/ 551
Hacerul-Esved'in Yanında Tekbir Getirmek	2/ 553

Hacılara Su Vermek	3/ 11
Hacla ilgili âyeti kerîme (Dipnot)	7/ 146
Haçın Kırılması ve Domuzun Öldürülmesi	4/ 96
Had cezası (Dipnot)	3/ 428
Haddin Evde Vurulmasını Emreden Kimse	10/ 252
Hadesten Sonra Ve Hadesin Bulunduğu Yerlerde Kur'ân Okuma	1/ 189
Hadîd Sûresi	8/ 8
Hadisi Öğrenmede Hırslı Olmak	1/ 130
Hak Sahibinin Söz Söyleme Hakkı Vardır, Kınanmaz	4/ 24
Hâkim veya Müfti Öfkeli Olduğu Hâlde Hüküm ve Fetva Verir mi?	10/ 547
Hakim, İlim Ehline Zıt Hüküm Verdiğinde, Bu Hüküm Geçersizdir	10/ 575
Hâkim, İmamdan, İzin Almaksızın Öldürmekle Hüküm Verir	10/ 546
Hakimin Davacıya Yeminden Önce: "Bir Delilin Var mı?" Demesi	4/ 273
Hâkimin Düşün İçin Olan Davete İcabet Etmesi	10/ 564
Hâkimin hükmü haramı helâl kılmaz, helâlî da haram kılmaz.	10/ 569
Hâkimin Hükümü Olmaksızın Hakkını Alan veya Kisas Yapan	10/ 332
Hâkimin Hükümünde İsalet veya Hata Ettğinde Kazanacağı Sevap	11/ 102
Hâkimin İlmi ile Hükmedebileceği Görüşünde Olan Kimse	10/ 549
Hâkimin, İşlerini Gözetmesi İçin Bir Kişiyi Göndermesi Caiz mi?	10/ 581
Hâkimin, Katili Suçunu İtiraf Edinceye Kadar Sorguya Çekmesi	10/ 324
Hâkimler ve Devlet İşinde Çalışan Memurların Rızıkları	10/ 554
Hâkimlerin Tercüman Kullanmaları ve Tek Tercüman Yeterli mi?	10/ 582
Hakimlerin, Yüce Allah'ın İndirdikleri İle Hüküm Vermeleri, İctihad	11/ 82
Hâkka Sûresi	8/ 54
Hakkına Tecâvüz Edilen Mazlum, Malını Bulduğunda, Hakkını Alması	4/ 78
Hakkını Almak Hususunda, Miktarını Beyan Etmediğinde Hüküm	4/ 72
Haksız Kazanılan Maldan Verilen Sadakayı Allah Kabul Etmez	2/ 406
Haksız Olarak Bir Adamın Kanını İsteyen Kimsenin Hükümünü	10/ 329
Haksız Yere Bir Arazi veya Parçasını Gasbeden Kimsenin Günahı	4/ 73
Haksızlık Eden Kişi, Haksızlık Yaptığı Kişiden Helâllik Dilemesi	4/ 70
Hâlid İbnul-Velîd'in Cezîme Oğullarına Gönderilmesi	6/ 577
Hâlid İbnul-Velîd'in Menkıbeleri	6/ 102
Halife (Dipnot)	10/ 534
Halifenin, Ölmeden Önce, Kendinden Sonraki Halifeyi Tayin Etmesi	11/ 10
Hamza İbnu Abdulmuttalib'in Öldürülmesi	6/ 369
Hangi Komşuluk Daha Yakındır?	3/ 445
Hangi Kölenin Azat Edilip Hürriyete Kavuşturulması Daha Üstündür	4/ 132
Hanımı Hac İçin Yola Çıkmışken veya Kendinin Cihada İzin Verilir mi	5/ 24

Hanımı Hayızlı Olduğu Hâlde, Hanımın Kucağında Kur'ân Okumak	1/ 257
Hanımına "Sen Bana Haramsın" Diyen Kimse	8/ 344
Hanımıyla Cinsi Münasebet Yaptıktan Sonra Bunu Tekrarlayan	1/ 239
Hanımlarını Muhayyer Bırakan Kimse	8/ 342
Hanife Oğulları Heyeti ve Sumâme İbnu Usâlin Hadîsi	7/ 7
Hapiste Yatanların, Fesat ve Şirk Ehlinin Rüyaları	10/ 434
Hapşıran Kimsenin "Elhamdulillâh" Demesi	9/ 392
Hapşırıldığında 'Elhamdulillah' Demeyene 'Yerhamukellâh' Denmez	9/ 395
Hapşırıldığında "Elhamdulillah" Diyene "Yerhamekellâh" Demek	9/ 393
Hapşırmaktan Müstehap Olan, Esnemekten de Mekruh Olan Şey	9/ 393
Haram Aylar (Dipnot)	7/ 318
Haram kılınan ve yapılması emredilen şeyler hakkında (Dipnot)	7/ 285
Harbe Girişmeden Evvel İyi Amel	4/ 429
Harem Bölgesine Ve Mekke'ye İhramsız Girmek	3/ 164
Harem Bölgesinin Ağacı Kesilmez	3/ 154
Harem Bölgesinin Av Hayvanı Ürkütülmez	3/ 156
Hariciler (Tekfirciler) (Dipnot)	8/ 181
Hâricilerle Savaş	10/ 374
Hâricilerle, Mülhidlerin, Hüccet İkâmesinden Sonra Öldürülmeleri	10/ 370
Harp Ehli veya Yahudi ve Hristiyanların Kestikleri Hayvanlar	8/ 522
Hasan ve Hüseyin'in Menkıbeleri	6/ 96
Hased Etmenin ve Birbirine Buğzedip Sırt Dönmenin Yasaklanması	9/ 268
Hasır Üzerinde Namaz Kılmak	1/ 318
Hasır ve Benzeri Yayılar Üzerine Oturmak	9/ 148
Hasır Yakılarak Külüyle Yaraya İlâç Yapılması	5/ 50
Hasta Çocuğunu Dua Etmesi İçin Getiren Kimse	9/ 29
Hasta Gelenlere Cemaatle Namaz Kıldırır	9/ 19
Hasta İçin Telbine Bulamacı Yapılması	9/ 41
Hasta Kimsenin Gece Namazını Terk Etmesi	2/ 214
Hasta Olan Başıyla İşaret Ederek Vasiyette Bulunursa, Caiz Olur	4/ 370
Hasta Ziyaretinde Bulunan Kimsenin Hasta İçin Abdest Alması	9/ 33
Hasta Ziyaretinde Bulunan Kişinin Elini Hastanın Üzerine Koyması	9/ 20
Hasta Ziyaretinde Söylenilecek Söz ve Hastanın da Vereceği Cevap	9/ 22
Hasta Ziyaretinin Vucubiyeti Yani Farz Oluşu	9/ 13
Hastalığın Kefâret Olduğu Hakkında Gelen Rivayetler	9/ 9
Hastalığın Kendi Kendine Sebepsiz Sirayeti Yoktur	9/ 93
Hastalığın Şiddeti ve Ondaki Fazileti Beyanı	9/ 11
Hastalıklı-Uyuz Develerin Alınması	3/ 342

Hastanın Ağzının Bir Tarafından İlaç Dökülmesi	9/ 51
Hastanın Binek Üzerinde Kâbe'yi Tavâf Etmesi	3/ 10
Hastanın Ölümü Temenni Etmesi	9/ 30
Hastanın Yanında Ağlamak	2/ 329
Hastanın, Kendisini Ziyarete Gelenlere: ' <i>Yanımdan Kalkınız!</i> ' Demesi	9/ 28
Hastayı, Cemaatle Namaz Kılmaya Teşvik Etmek	1/ 483
Hasûran'ın manası (Dipnot)	3/ 133
Haşr Sûresi	8/ 9
Haşr Sûresinin Nuzulü Hakkında (1-Bâb)	8/ 9
Hata İle Öldürmede Maktulün Velisinin Katilden Affı	10/ 329
Hâtib İbnu Ebî Beltaa'nın Mekkeli Müşriklere Gönderdiği Mektup	6/ 523
Hatibin Sesini Yükseltmesi	1/ 96
HAVÂLÂT (Havaleler Kitabı)	3/ 471
Havale ve Havale Yapan Bu Havalesinden Döner mi Dönmez mi	3/ 471
Havuz veya Kırba Sahibi Kendi Suyuna Herkesten Çok Hak Sahibidir	3/ 550
Havuzdan Ağızla Su İçmek	8/ 585
Hayâ	9/ 313
Hayâ (Dipnot)	1/ 53
Hayâ imandandır (Dipnot)	9/ 314
Hayâ İmandandır	1/ 63
Hayâsından Dolayı İnsanları Azarlayarak Karşılamayan Kimse	9/ 300
Hayatın ve Ölümün Fitnesinden Allah'a Sığınmak	9/ 526
Hayber Gazvesi	6/ 469
Hayber'de İken Allah Rasûlü İçin İçine Zehir Katılmış Koyun	6/ 505
Hayberin Fethinden Sonra Meyvelerin Artması İçin Görevlendirme	6/ 503
Hayır Temenni Etmek	11/ 18
Hayız Elbisesini Giyinmiş Hanımıyla Beraber Uyumak	1/ 273
Hayız Günleri Dışında Sarı ve Boz Renginde Sıvı Gelmesi	1/ 276
Hayız Kanının Yıkanması	1/ 263
HAYIZ KİTABI	1/ 255
Hayızdan Dolayı Gusleden Bir Kadının Saçlarını Taraması	1/ 268
Hayızdan Dolayı Gusleden Kadının Güzel Koku Sürünmesi	1/ 266
Hayızdan Dolayı Gusleden Kadının Saçının Örgüsünü Çözmesi	1/ 268
Hayızlı Bir Kadın Cima Etmeksizin Mübaşeret Etmesi	1/ 258
Hayızlı Bir Kadın Hac Ve Umre İçin Nasıl İhrama Girer	1/ 270
Hayızlı Bir Kadın İtikâftaki Eşinin Saçını Tarayıp Yağlaması	3/ 287
Hayızlı Bir Kadının Bulunduğu Yatağa Doğru Namaz Kılmak	1/ 398
Hayızlı Bir Kadının Orucu Terketmesi	1/ 260

Hayızlı Bir Kadının, Kocasının Başını Yıkaması Ve Saçını Taraması	1/ 256
Hayızlı Kâbe'yi Tavâf Dışında Hacdaki Amelleri Yerine Getirir	1/ 261
Hayızlı Kadın, Hayızlı İken Kılmadığı Namazlarını Kaza Etmez	1/ 272
Hayızlı Kadının Kocasının Saçını Taraması	9/ 179
Hayızlı Kadınların Namaz Kılınan Yerden Uzak Durmaları	2/ 126
Hayızlı ve Nifaslı Kadınlar İhrama Nasıl Girerler?	2/ 511
Hays Yemeği	8/ 464
Hayvan Dışkısıyla (Gübreyle) İstinca Yapılmaz	1/ 172
Hayvanı Dölletme Ücreti	3/ 468
Hayvanları, Atları, Ticaret Mallarını, Altın ve Gümüşü Vakfetmek	4/ 399
Hayvanların Kendiliğinden Meydana Getirdikleri Zarar Hederdir	10/ 352
Hayzın Başlangıcı ve Bitişi	1/ 271
Hayzın Başlangıcının Nasıl Olduğu	1/ 255
Hazarda Rehin	4/ 123
Hazır Bulunan Bulunmayana İlmi Tebliğ Etsin	1/ 134
Hazırda Olmadan Yapılan Hibeyi Caiz Gören Kimse	4/ 186
Hazîra Yemeği	8/ 450
Hecr veya hecran (Dipnot)	5/ 199
Hediye İçin Hanımlarından Birinde Kalacağı Günü Gözetleyen	4/ 181
Hediye Vermeye Kimden Başlanır?	4/ 194
Hediyede Karşılık Vermek (Hediyeleşmek)	4/ 187
Hediyeye Şahitlik etme (31- Bâb)	4/ 219
Hediyeyi Kabul Etmek	4/ 177
Hediyeyi Kabul Etmek	4/ 178
Helâke İleten Sebepten ve Kazanın Kötüsünden Allah'a Sığınmak	10/ 140
Helâl de, Haram da Bellidir. Bu İki Arasında Şüpheli Şeyler Vardır	3/ 306
Helânın Yanına Su Bulundurmak	1/ 165
Helva Ve Bal	8/ 469
Hendek Savaşı	6/ 392
Hendek Savaşında Hendeğin Kazılması	4/ 451
Hendek Savaşından Sonra Kurayza Oğulları'na Kuşatma	6/ 406
Her Ayın On Üç, On Dört ve On Beşinci Günlerinde Oruç Tutmak	3/ 256
Her Ayın Sonunda Oruç Tutmanın Fazileti	3/ 258
Her Cumartesi Kuba Mescidi'ne Gelen Kimse	2/ 253
Her Ezanla Kamet Arasında Dileyen Kimse İçin Namaz Vardır	1/ 463
Her işlenen günah Tekfiri Getirmez	1/ 69
Her İşte Yumuşaklık	9/ 235
Her İyilik Sadakadır	9/ 234

Her kim bir mal bırakırsa, o kendi ailesine aittir, Hadisi	10/ 225
Her kim bir resim yaparsa, resme asla can veremeyecektir	9/ 197
Her kim borçlu ölürse Veya bakıma muhtaç çocuklar...,” Hadisi	8/ 431
Her Kim de Guslederken Örtünürse, Örtünmek Daha Üstündür	1/ 245
Her kim, bizim emrimiz olmayan amel işlerse, o amel geçersizdir	11/ 101
Her Kimin Bir Kimsesi Öldürülürse, Ceza İçin Seçme Hakk	10/ 327
Her Kimin Hesabı Tamamlanırsa Azap Olunur	10/ 82
Her Müslümanın Sadaka Vermeli, Sadaka Veremeyen İyilik Yapsın	2/ 431
Her Peygamberin Kabul Edilmiş Bir Duası Vardır	9/ 476
Herkesin Niyet Ettiği Ne İse, Eline Gececek Olan Ancak Odur	10/ 399
Hevâ nedir (Dipnot)	4/ 62
Hevâzin Kabilesinin Allah Rasûlü’nden İstekte Bulunmaları	5/ 138
Hevdec nedir (Dipnot)	4/ 260
Hulf nedir (Dipnot)	3/ 481
Hımâ nedir (Dipnot)	3/ 553
Hıristiyanların Kiliselerinde Kılınan Namaz	1/ 348
Hırsızın Tевbe Etmesi	10/ 265
Hısımlarla İlgilenme Sebebiyle Rızıkta Kendisi Lehine Bollatma	9/ 215
Hısımlık Bağını Ekleyip Duran Kimseye Allah’da İhsanını Ekler	9/ 215
Hiyanet’in Zıddı Olan, Emanetin Yok Olması	10/ 50
Hızır’la Musa Aleyhîmu’s-Selâm Hadisi	5/ 389
Hibe Edilen “Ben Bunu Kabul Ettim” Demeden Alsa Bu Câiz Olur	4/ 199
Hibe Edilen Şeyin Az Miktarda Olması	4/ 173
Hibe Edilmiş Bir Köle ve Mal Nasıl Teslim Alınır?	4/ 198
Hibe Verirken Şahit Tutmak	4/ 189
HİBE, FAZİLETİ VE HİBEYE TEŞVİK KİTABI	4/ 171
Hibeden Dönme ve Şuf’ayı Düşürme Hususunda Hile Yapmak	10/ 416
Hicab Âyeti	9/ 413
Hicaz Topraklarından Ateşin Çıkması	10/ 519
Hicr halkı (Dipnot)	7/ 373
Hicr nedir. (Dipnot)	2/ 535
Hicr Sûresi	7/ 370
Hicretin 9. Yılında Ebu Bekir’in İnsanlara Hac Yaptırması	6/ 597
Hiç Kimseye Verdiği Hibesine ve Sadakasına Dönmesi Helâl Olmaz	4/ 218
Hiçbir Kadın, Komşusunun Verdiği Hediye Hor Görmesin	9/ 232
Hiçbir Kimsenin Hayvanı İzinsiz Olarak Sağılmaz	4/ 55
Hiçbir Şehirli, Bir Köylüye Ait Malı Simsarlıkla Satamaz	3/ 382
Hikmetle Hüküm Veren Kimsenin Ecri	10/ 535

Hilâli Gördüğünüzde Oruç Tutun, Şevval Hilâliyle Oruç Bırakın	3/ 201
HİYEL (Hileler Kitabı)	10/ 399
Hizmet Ettirmek İçin Çocukla Savaşa Giden Kimse	4/ 488
Hizmetçi Efendinin Malı Üzerine Çobandır, İzni Olmadan Çalışamaz	4/ 32
Hizmetçinin, Efendisinin Emri İle Sadaka Vermesi	2/ 426
Hristiyan Kölenin; Kendisine Hürriyetini Satın Alma Yazışması	10/ 246
Hucurât Sûresi	7/ 567
Hud Sûresi	7/ 344
Hudeybiye Antlaşması (Dipnot)	4/ 303
Hudeybiye antlaşması (Dipnot)	7/ 560
Hudeybiye Savaşı ve Allah Azze ve Celle'nin (Fetih: 18) Kavli	6/ 442
HUDUD (Şeri Cezalar Kitabı)	10/ 251
Hul' ve Hulu'da Talâk Nasıl Olur	8/ 355
Hulle nedir. (Dipnot)	1/ 315
Humeze Sûresi	8/ 109
Humma cehennemnin kaynamasındandır	9/ 58
Humus (Dipnot)	5/ 99
HUMUS (Ganimetin Beşte Biri Kitabı)	5/ 99
Huneyn Gazası (Dipnot)	4/ 517
Hûrî (Dipnot)	5/ 263
Hurma Ağacının Bereketi	8/ 479
Hurma Ağacının Mahsulünü, Ağacın Kökü ile Satmanın Hükümü	3/ 406
Hurma Ağacının Meyvesi Hususundaki Selem	3/ 437
Hurma Ağacının Meyvesinin Olgunlaşmadan Önce Satılmasının	3/ 402
Hurma Ağacının Özünün Satılması ve Yenilmesi	3/ 408
Hurma Kuruğu ve Hurma Şıraları Birbirine Karıştırılması	8/ 575
Hurma Miktarını Yaşken, Ağaç Üzerinde Tahminde Bulunmak	2/ 461
Hurmanın Zekâtının Toplanma Mevsiminde Alınması	2/ 465
Hurmayı Hurma İle Satmak	3/ 387
HUSÛMÂT (Hukukî Çekişmeler Kitabı)	4/ 33
Husumeti Devamlı Olan Kimse	10/ 574
Huşû veya haşyet (Dipnot)	10/ 33
Hutbe Vaktinde Ezan Okunması	2/ 80
Hutbe Verirken İmanın Cemaate, Cemaatin de İmama Yönelmesi	2/ 83
Hutbede Elleri Kaldırmak	2/ 91
Hutbede, Allah'ı Sena Ettikten Sonra "Emmâ Ba'du" Deme	2/ 84
Hutbeyi Ayakta Vermek	2/ 83
Huzâa Kabilesinden, Mustalik Oğulları Savaşı	6/ 422

Huzâa Kıssası	5/ 489
Huzeyfe İbnul-Yemân El-Absî'nin Zikri	6/ 155
Hüküm Verme İşinde Kadınların Birbirlerinin Tezkiye Etmeleri	4/ 255
Hüküm Yazıcısı ve Diğerlerinin Emin ve Akıllı Olması Müstehaptır	10/ 577
Hür Bir İnsanı Bilerek ve kasten Köle Diye Satan Kimsenin Günahı	3/ 423
Hürriyetini Satın Alma İçin Yazışma Yapan Kölenin Yardım İstemesi	4/ 166
Hürriyetini Satın Alma Yazışması Yapılmış Kölenin, Taksit Ödemesi	4/ 161
Hüsümet Sahiplerinin aynı evde duramayacağı	11/ 14

-İ-İ-

İtk nedir (Dipnot)	4/ 131
İ'TİSÂM BİL-KİTÂBÎ VES-SÜNNETİ	11/ 45
İbadette Aşırıya Gitmenin Kerih Görülmesi	2/ 228
İbahanın Hükümü	11/ 114
İbareler Farklı da Olsa, Bir Topluluğun Aynı Rüya'yı Görmeleri	10/ 433
İblîs'in Sıfatı ve Askerlerinin Beyânı	5/ 272
İbrâhîm Aleyhisselâmın Rüyası	10/ 432
İbrâhîm Sûresi	7/ 366
İbrahim'in Oğlu İshâk'ın Kıssası	5/ 365
İcâr ile Kiralayan veya Kiraya Verenden Biri Öldüğünde Hüküm	3/ 468
İCÂRE (Kiralama Kitabı)	3/ 447
İçeceğinin İçine Sinek Düştüğü Zaman	5/ 301
İçeceklerden Akı Gideren Her şey İçki Hükümündedir, Sözü	8/ 569
İçinde Resim Bulunan Eve Girmeyen Kimse	9/ 196
İçinde Resim Olan Eve Melekler Girmez	9/ 195
İçinde Şarap Bulunan Küpler Kırılır veya Şarap Kırbaları Yırtılır mı?	4/ 97
İçki hakkında (Dipnot)	7/ 171
İçki, Kumar, Fal okları, Dikili Taşlar hakkında (Dipnot)	7/ 265
İçkini Haram Kılındığına Dair Emir, İçki Hurmadan Yapılıyordu	8/ 566
İçmek İçin Su veya Süt İsteyen Kimse	4/ 175
İçmeyi ve Suyun Sadakasını, Hibesini, Vasiyet Edilmesini Caiz Gören	3/ 538
İdmana Çekilip Zayıflatılmış Atlar İçin Yarışta Bitiş Yeri	4/ 473
İdrîs Aleyhisselâm'ın Zikri	5/ 320
İfada Tavâfından Sonra Hayız Olan Kadın	1/ 277
İfk Hadîsesi	6/ 425
İfk olayı (Dipnot)	4/ 266
İflas Etmiş Kişinin Malını Satıp, Bedelini İflas Edene, Fakire Veren	4/ 26
İftar Açmakta Acele Etmek	3/ 239
İftira Edenin, Hırsızlık Yapanın ve Zina Suçu İşleyeninin Şahitliği	4/ 241
İftitah Tekbirinden Sonra Ne Denir?	1/ 533
İhlâs Sûresi	8/ 119
İhlâs Sûresi'nin Fazileti	8/ 151
İhrama Girerken Güzel Koku Sürünmek, Taranma ve Yağ Sürünme	2/ 500

İhrama Girerken Saçına Bir Şey Süren, İhramdan Çıkarken Traş Eden	3/ 74
İhrama Girmek İsteyen Kişi İzâr Bulamadığında Şalvar Giysin	3/ 163
İHRAMDA YASAKLAMA ve AVLANMA CEZASI KİTABI	3/ 133
İhramdan Çıkarken Saçları Tamamen Kazıtmak Veya Kısaltmak	3/ 74
İhramlı Bir Kimsenin Giyeceği Rida ve İzâr Cinsinden Elbiseler	2/ 504
İhramlı Erkek Ve Kadının Güzel Koku Sürünmesinin Yasaklanması	3/ 159
İhramlı İken Arafat'ta Ölen Kimse	3/ 167
İhramlı İken Ölen Bir Kimse Nasıl Keflenilir?	2/ 304
İhramlı İken Ölen Kimse Dışında Ölü için Güzel Koku Kullanmak	2/ 304
İhramlı İken Ölen Kişiye Yapılacak Muamele	3/ 168
İhramlı İken Saçını Toplayarak Telbiye Getiren Kimse	2/ 501
İhrâmı Kimsenin Evlenmesi	8/ 229
İhramlı Kimsenin Hacamat Yaptırması	3/ 158
İhramlı Olmayan, İhramlıya, Yaban Eşegi Hediye Ettğinde Hüküm	3/ 151
İhramlı Olmayanın Av Avlaması ve İhramlıların O Etten Yemeleri	3/ 147
İhramlı, Av Hayvanını Öldürme Konusunda İşaretle Bulunamaz	3/ 150
İhramlı, Av Konusunda Sözle-Fiille İhramsıza Yardım Edemez	3/ 149
İHRAMLININ AVLANMASININ CEZASI KİTABI	3/ 145
İhramlının Evlendirilmesi	3/ 159
İhramlının Mekke'ye Nereden Gireceği	2/ 529
İhramlının Öldürebileceği Hayvanlar	3/ 152
İhramlının Yıkınması	3/ 161
İhramsız Kişi Avlanır, Bunu İhramlıya Hediye Ederse Onu Yiyebilir	3/ 146
İhtilafları Allah ve Rasulüne Götürmenin Farz Olduğu Hakkında Emir	1/ 23
İhtiyaca Binaen İhramlının Silah Kuşanması	3/ 164
İhtiyacıdan Fazla Suya Olup da, Yolcuları Yasaklayannın Günahı	3/ 542
İhtiyaçtan Fazla Su, İhtiyacı Olana Yasaklanmaz"	3/ 540
İki Bayram Ayı Eksik Olmaz	3/ 204
İKİ BAYRAM NAMAZI KİTÂBI	2/ 105
İki Çeşit Meyveyi veya İki Çeşit Yemeği Bir Defada Yemek	8/ 480
İki Eli Tutup Tokalaşmak	9/ 438
İki Kerpiç Üzerinde Büyük Hacetini Gideren Kimse	1/ 166
İki Kişi Arasında Ortak Bir Köle veya Cariyeyi Azat Etmenin Zikri	4/ 134
İki Kişi ve Daha Fazlasının Cemaat Olacağı	1/ 479
İki Kişi, Birisi İmam Olduğunda Diğeri Onun Sağ Tarafında Durur.	1/ 506
İki Kişinin Yolculuğa Çıkması	4/ 459
İki müslüman kılıçları ile karşılaştıkları zaman	10/ 495
İki Namazı Birleştirerek Kılıp, Arada Nafile Namaz Kılmayan Kimse	3/ 40

İki Rekâtlık Tavâf Namazını Makamı İbrahim'in Arkasında Kılan	3/ 8
İki Rekâtlık Tavâf Namazını Mescidin Dışında Kılan Kimse	3/ 7
İki Secde Arasında Bir Müddet Beklemek	2/ 25
İki Sehiv Secdesinde Tekbir Alan Kimse	2/ 278
İkinci Rekâtтан Kalkıp Geriye Dönmediği İçin, Birinci Teşehhüd	.2/ 32
İkinci Rekâtтан Yani Teşehhüdden Kalkarken Elleri Kaldırmak	1/ 531
İkindi Namazına Kadar Ücret Akdi Yapmak	3/ 454
İkindi Namazında Kıraat	1/ 543
İkindi Namazını Terk Eden Birinin Hükümü Nedir?	1/ 420
İkindi Namazını Vaktinden Geciktiren Kimse	1/ 419
İkindi Namazının Fazileti	1/ 420
İkindi Namazının Vakti	1/ 416
İkindi ve Sabah Namazından Sonraki Vakit Dışında Namaz	1/ 439
İkindiden Geceye Kadar Ücret Akdi Yapmak	3/ 456
İkindiden Sonra Yapılan Yemin	4/ 277
İkiyüzlü, Yani Münafık Kimse Hakkında Söylenilen Söz	9/ 262
İkrah (Dipnot)	10/ 383
İKRÂH (Kişinin İstemediği Şeye Zorlanması Kitabı)	10/ 383
İlim Ehli İçin Belli günler Ayıran Kimse	1/ 108
İlim Ehlinin İlmi Diğer Beldelere Yazıp Göndermeleri	1/ 102
İlim Elde Etmek İçin Nöbetleşme	1/ 124
İlim Halkasında Bir Boşluk Bulupta Oraya Oturan Kimse	1/ 104
İLİM KİTABI	1/ 95
İlim Öğrenmede Hayâ Etmenin Hükümü	1/ 153
İlim Öğretmede Kadınlara Özel Bir Gün Tahsis Edilir mi?	1/ 132
İlim Talebi İçin Sefere Çıkmak	1/ 114
İlim ve Fazilet Ehli, İmam Olmaya Daha Çok Hak Sahibidir	1/ 491
İlim ve Hikmette Gıpta	1/ 110
İlim, Söz ve Amelden Öncedir	1/ 106
İlimlerde Anlayışlı Olmanın Fazileti	1/ 110
İlk Vahiy Başlangıcı Uykuda Salih Rüya İle Olmuştur	10/ 423
İlmi Ezberleme	1/ 143
İlmi Tebliğ Etmelerini Vasiyet Etmesi	11/ 42
İlmin Fazileti ve Allah Teâlâ'nın (Mucâdele; 11, Tâhâ; 114) Kavilleri	1/ 95
İlmin Kaldırılıp Cehaletin Yayılması	1/ 117
İlmin Nasıl Yok Olacağı	1/ 131
İlmin Tekrarı	1/ 133
İlmin Yazılması	1/ 138

İlmin Ziyadesi	1/ 118
İma, Üstü Kapalı Konuşmak Yalandan Kurtuluş İçin Bir Yoldur	9/ 382
İmâm Bir Kavme Gelir ve Onların Aralarını Düzeltir	10/ 576
İmam Hata Yaptığı Zaman El Çırmak Kadınlara Mahsustur	2/ 261
İmam Hutbe Verirken İki Rekât Namaz Kılan Kimse	2/ 90
İmam ile Cemaat Arasında Duvar veya Perde Varsa	1/ 524
İmam Minber Üzerinde Ezanı İşittiğinde, Ezan Lafızlarını Tekrarlar	2/ 79
İmam Namazda Ağladığında Namazı Bozulur mu, Bozulmaz mı?	1/ 518
İmam Namazı Tam Kıldırmadığında Cemaatte Tam Olarak Kılarsa	1/ 504
İmam Selam Verince Yüzünü Cemaata Yönelir	2/ 41
İmam Tilâvet Secdesi Ayeti Okuduğunda Secde Edenlerin İzdihamı	2/ 187
İmam Üzerine Hacr Koymuş Değilse, Aptalın ve Aklı Zayıfın İşi	4/ 37
İmam, Ancak Kendisine Uyulması İçin İmam Yapılmıştır	1/ 498
İmam, Bir Topluluğu Ziyaret Ettiğinde Onlara Namaz Kıldırır	1/ 498
İmam, Cemaate: Ben Dönene Kadar Yerinizde Bekleyin, Demesi	1/ 471
İmam, Davalı ve Davacıya Barışmalarını Söyler, İmamın Hükmü	4/ 312
İmam, Elinde Yiyecek Varken Namaza Çağırdığında Ne Yapmalı?	1/ 489
İmam, Gönderdiği Kimseye Ganimetten Pay Ayrılır mı?	5/ 137
İmam, Hasımlara Aralarında Anlaşmaları İçin İşaret Eder mi?	4/ 310
İmam, Hutbede İken Mescide Gelen Birinc Namaz Kılmasını Emretme	2/ 90
İmâm, İnsanlardan Nasıl Beyat Alır?	10/ 586
İmam, Kadın ve Erkek Cenazesinin Neresine Doğru Durur?	2/ 346
İmam, Namazında Şüpheye Düşerse, İnsanların Sözüne Alır mı?	1/ 517
İmam, Niyet Etmişken, Bir Topluluk Gelip O'nu İmam Yapmaları	1/ 507
İmam'ın Sadaka Veren Kimseye Dua Etmesi	2/ 473
İmama, Getirilen Hediyeleri o Anda Taksimi ve Pay Ayırıp Saklama	5/ 130
İmamdan Önce Başını Secdeden Kaldırmanın Kazanacağı Günah	1/ 503
İmam-ı Buhârî, Eserleri	1/ 8
İmam-ı Buhârî, Muhammed bin İsmail Ebu Abdullah	1/ 6
İmamı Korumak İçin Arkasında Savaşılır	4/ 541
İmamın Âmin Sözüne Açıktan Söylemesi	1/ 555
İmamın Arkadaşlarına: "Bizi Götürün de Aralarını Düzeltelim, Sözü	4/ 297
İmamın Arkasında Cenaze Namazı İçin Saf Olan Kimse	2/ 338
İmamın Arkasında Namaz Kılanlar Ne Zaman Secde Ederler	1/ 502
İmamın Bir Hatasına Bilmeyerek El Çırpan Kimsenin Durumu	2/ 269
İmâmın Davâ Sırasında Davalı ve Davacıya Öğüt Vermesi	10/ 558
İmamın İhtiyacı Olan Şeyleri Kendisinin Satın Alması	3/ 338
İmâmın İnsanların Mallarını ve Borçları İçin Satın Alması	10/ 573

İmamın Kadınlara Vaaz Edip Onlara Öğretmesi	1/ 129
İmamın Kıyamını Hafif Tutup, Rükû ve Secdeyi Tam Yapması	1/ 509
İmamın Kusûf Hutbesinde "Emma Ba'du" (Bundan Sonra) Demesi	2/ 179
İmamın Lânetleşme Esnasında: "Allah'ım! hükmü açıkla!" Kavli	8/ 391
İmamın Sadaka Develerine Kendi Eliyle Danga Vurması	2/ 477
İmamın Selâmına Karşılık Selâmı Tekrar Etmeyen Kimse	2/ 38
İmâmın Sırdaşları ve Devlet İşlerini Danışıp İstişare Ettiği Kimseler	10/ 585
İmamın Sol Tarafına Duran Kişiyi Sağ Tarafına Getirmesi	1/ 523
İmamın Sözü Dinleyip Emrine İtaat Etmek	4/ 540
İmamın Sütresi, Arkasındaki Cemaatin Sütresidir	1/ 384
İmamın Tekbirlerini 'Allahu Ekber' Cemaata Duyuran Kimse	1/ 514
İmamın ve Mescidin Sağ Tarafında Durmak	1/ 524
İmamın Veya Muhaddisin Yanında İki Dizi Üzerine Çöken Kimse	1/ 127
İmâmın Yokluğunda, Had Cezası Uygulamasını Başkasına Emreden	10/ 296
İmamın, Âmir ve Memurlarına; Hâkimin de Emin'ine Yazı Yazması	10/ 579
İmamın, Çevresindekilere Onlardaki ilmi İmtihan İçin Soru Yönelmesi	1/ 99
İmâmın, İnsanlar Arasında Kurbanlık Hayvanlar Taksim Etmesi	8/ 546
İmamın, Nasihat Etmesi ve Kiblenin Zikri	1/ 337
İmamın, Zina Suçunu İtiraf Edeni Sorgulaması	10/ 283
İmamın, Zinayı İtiraf Edene "Sen Evli misin?" Diye Sorması	10/ 283
İmamlar Kureştendir	11/ 13
İmamların Sözleri	1/ 27
İmân Artar ve Eksilir	1/ 61
İman eden ya hayır söylesin yada sussun (Dipnot)	9/ 326
İman kalbi bütün samimiyetiyle kaplar	1/ 88
İMAN KİTABI	1/ 49
İman Medine'ye Toplanacak	3/ 182
İmanın Artacağı ve Eksileceği	1/ 80
İmanın Tatlılığı	1/ 56
İmanla Alâkalı İşler ve (Bakara,177, Muminun, 1) Kavli	1/ 52
İmrenmek (Dipnot)	10/ 536
İnceltilmiş Yufka Ekmeği Yemek, Masa ve Sofra Üzerinde Yenilmesi	8/ 442
İnfîtar Sûresi	8/ 77
İnsan Anne-Babasına Sövmemelidir	9/ 205
İnsan Anne-Babasının İzni Olmadıkça Cihada Gidemez	9/ 205
İnsan Bir Tek Ayakkabı ile Yürür	9/ 146
İnsan Ne Zaman Kadı Olmaya Hak Kazanır?	10/ 552
İnsan Saçının Yıkamış Olduğu Suyun Hükmü	1/ 182

İnsân Sûresi	8/ 67
İnsan Unutarak Yeminini Bozsa, Keffâret Vâcip Olur mu?	10/ 171
İnsan ve Hayvan Resmi Yapanların Kıyamet Günündeki Azapları	9/ 190
İnsanın, Ailesinin Bir Senelik Nafakasını Ayırması	8/ 416
İnsanlar Arasındaki Benzerliği Bilen ve İz Takipçisinin Hükümü	10/ 250
İnsanlar Arasını Düzelten Kimse Yalancı Değildir	4/ 296
İnsanlar İçinde Dostluk Kurmaya, En Lâyık Olan Kimdir?	9/ 204
İnsanlar İçinde En Şiddetli Belâ-Musibete Uğrayan Peygamberlerdir	9/ 12
İnsanlar Toplandıklarında ve Geç Kaldıklarında Yatsının Vakti	1/ 427
İnsanlara Eziyet Verecek Şeyleri Gidermek	4/ 84
İnsanlara Eziyet Veren Herhangi Bir şeyi Alıp Yol Dışına Atan Kimse	4/ 93
İnsanlara Meşakkat Girdiren Kimseye Allah da Meşakkat Verir	10/ 543
İnsanlara Yumuşak ve Dostça Davranmak	9/ 322
İnsanlara Zarar Vermeden Yolda Mescid Bina Etmek	1/ 375
İnsanlardan Bir Kısımının İşlerini Üstlenen Kimseler	10/ 567
İnsanlardan Ödünç At Alan Kimse	4/ 221
İnsanları Dalâlete Davet Eden, Kötü Çığır Açan Kimsenin Günahı	11/ 85
İnsanların Abdestinden Arta Kalan Suyun Kullanılması	1/ 194
İnsanların Arasına Karışıp Onlara Karşı Güler Yüzlü Olmak	9/ 321
İnsanların Arasını Düzeltmek Konusunda Gelen Âyet ve Hadisler	4/ 293
İnsanların Arasını Düzeltmenin ve Adaletle Davranmanın Fazileti	4/ 311
İnsanların Dedikodusunu Yapmanın Çirkin Görülmesi	10/ 25
İnsanların En Üstünü, Allah Yolunda Canı ve Malı ile Cihad Edendir	4/ 411
İnsanların Hayvanlara Merhamet Etmeleri	9/ 227
İnsanların İmamdan Yağmur Duası Etmelerini İstemeleri	2/ 141
İnsanların Kargaşalarından Allah'a Sığınmak	9/ 523
İnsanların Kendi Babalarına Nispet Edilerek Çağırılmaları	9/ 362
İnsanların Mallarını Ödemek veya Telef Etmek İsteyerek Alan Kimse	4/ 12
İnsanların Mallarının En İyileri Zekât Olarak Alınmaz	2/ 441
İnsanların Nehirler, Akarsulardan Su İçmeleri, Hayvanlarını Sulama	3/ 554
İnsanların Ölüyü Övmeleri	2/ 372
İnsanların Yanında Guslederken Gizlenmek	1/ 247
İnsanlarla Sadece Sözlü Olarak Yapılan Şartlar	4/ 334
İnşikâk Sûresi	8/ 79
İnşikâk Suresindeki Tilâvet Secdesi	2/ 186
İnşirah Sûresi	8/ 95
İpek Elbiseyi Giymeksizin Eliyle Dokunan Kimse	9/ 133
İpek Yaygı Edinmenin Hükümü	9/ 134

İpekten Bir Kaftan İçinde Namaz Kılan Sonra Onu Çıkaran Kimse	1/ 314
İri Gözlü Huriler ve Onların Sıfatları	4/ 418
İrtidad (Mürted) (Dipnot)	10/ 357
İshâl Olan Kişinin Tedavisi	9/ 54
İslâm beş esas üzere bina edilmiştir	1/ 51
İslâm Devleti Tarafından Koruma Altına Alınmış Ehli Kitab Hakkında	5/ 66
İslâm Devletine Cizye Veren Ehli Kitab İçin de Savaşılır	5/ 66
İslâm Dini Çocuğa Nasıl Arz Olunur?	5/ 69
İslâm Dini Kolaylık Dinidir	1/ 75
İslâm Dini'ne Girmekte, Hükümler, Alış-veriş, Muamelede Şartlar	4/ 317
İslâm Dininden Başka Bir Din Adına Yemin Eden Kimse	10/ 163
İslâm'a Girmeden Önce Biriyle Konuşmamayı Adayan Kimse	10/ 194
İslâm'a Göre Selâmlaşmanın Başlangıcı	9/ 397
İslâm'a Savaş Açırların Gözlerinin Kızgın Demirlerle Dağlanması	10/ 269
İslâm'da Peygamberlik Alâmetleri	5/ 517
İslâma Aykırı Olan Bir Şeyde Kadın Kocasına İtaat Etmez	8/ 303
İslâm'da Tekfir meselesi (Dipnot)	6/ 521
İslâm'da zinanın hükmü (Dipnot)	10/ 278
İsmi Açıkça Söylenmediği Zaman Hırsıza Lânet Etmek	10/ 257
İsmi, Daha Güzel Bir İsimle Değiştirmek	9/ 371
İsrâ Gecesinde Namaz Nasıl Farz Kılındı?	1/ 295
İsrâ Hadîsi Ve Allah Azze ve Celle'nin (İsra: 1) Kavli	6/ 205
İsrâ Sûresi	7/ 378
İsrail oğullarına yapılan emir (28- Bâb)	5/ 395
İsrailoğulları Hakkında Gelen Rivayetler	5/ 438
İsrailoğullarında Abraş, Kör ve Kelin Hadîsi	5/ 447
İSTİ'ZÂN (İzin İsteme Kitabı)	9/ 397
İstiğfar (Dipnot)	9/ 480
İstihare Duası (Bir İşin Hayırlısını İsteme Duası)	9/ 534
İstihazalı Kadının İtikâf Yapması	3/ 292
İstihaze	1/ 263
İstihaze Damarı	1/ 277
İstihazeli Bir Kadın, Temizliği Görmesi	1/ 278
İstihazeli Bir Kadının Mescidde İtikâf Etmesi	1/ 264
İstikraz nedir (Dipnot)	4/ 11
İstincada Su İle Beraber Mızrak Uçlu Değnek (âsâ) Taşınması	1/ 170
İstiska Namazı İki Rekâttır	2/ 154
İşlerinin başına kadın getiren bir topluluk iflah olmaz	10/ 510

İTİKÂF KİTABI	3/ 285
İtikâf Yapmak İsteyen, Ancak Sonradan Vazgeçip İtikâftan Çıkma	3/ 298
İtikafa Girdiğinde Kendisine Oruç Tutmayı Şart Görmeyen Kimse	3/ 297
İtikâfta Olan Bir Kimsenin Yıkanması	3/ 288
İtikafta Olan Kimse İhtiyaçları İçin Mescidin Kapısına Çıkabilir mi	3/ 290
İtikâfta Olan Kimse Kendisini Söz ve Fiille Savunur Mu?	3/ 294
İtikâfta Olan Kişi, Bir Haceti Dışında Evine Giremez	3/ 287
İtikâfta Olan Kişinin, Başını Yıkamak İçin Evine Uzatması	3/ 299
İtikâftan Sabahleyin Çıkan Kimse	3/ 295
İyi Olsun Kötü Olsun Sözü nü Yerine Getirmeyen Kimsenin Günahı	5/ 197
İyilik veya Kötülük Yapmayı İçinden Geçiren Kimse	10/ 45
İyiye Yorulan İşaret (Fal)	9/ 80
İzdihamdan Dolayı Tilâvet Secdesi Edecek Yer Bulamayan Kimse	2/ 190
İzin İstemek, Gözlerin Harama Bakmaması İçin Meşru Kılınmıştır	9/ 416

-K-

Ka'b İbnu Eşref'in Öldürülmesi	6/ 335
Ka'b İbnu Mâlik Hadîsi ve (Tevbe; 118) Kavli	7/ 44
Ka'b ibnu Malik'in tövbe olayı	11/ 15
Kabak Yemeği	8/ 470
Kâbe Çıplak Olarak Tavâf Yapılamaz Ve Müşrik Hac Yapamaz	2/ 558
Kâbe Kapısının Kapatılıp, İçerde İstenen Yerde Namaz Kılınması	2/ 544
Kâbe ve Diğer Mescidler İçin Kapılar Yapılıp Kilitlenmesi	1/ 370
Kâbe ve Mescid-i Aksa Hakkında (10- Bâb)	5/ 357
Kâbe'de Peygamberimizin Namaz Kıldığı yeri aramak (97. Bâb)	1/ 391
Kâbe'nin İçinde Namaz Kılmak	2/ 544
Kâbe'nin İçinde Tekbir Getiren Kimse	2/ 546
Kâbe'nin İnşa Edilmesi	6/ 161
Kâbe'nin Örtüsü	2/ 542
Kâbe'nin Yıkılması	2/ 542
Kâbe'ye Girmeyen Kimse	2/ 545
Kâbe'ye Hediye Gönderilen Kurbanlıkların Kesilmesi ve Vekâlet	3/ 506
Kâbe'ye Yürüyerek Gitmeyi Adayan Kimse	3/ 175
Kabın İçine Sinek Düştüğü Zaman Ne Yapmak Gerekir?	9/ 99
Kabir azabı hakkında (Dipnot)	9/ 385
Kabir Azabı Hakkında Gelen Hadisler	2/ 374
Kabir Azabından Allah'a Sığınmak	2/ 378
Kabir Azabından Allah'a Sığınmak	9/ 524
Kabir Bulunan Yerlerde (Kabirlikte) Namaz Kılmanın Kerahiyeti	1/ 347
Kabir İçinde Bulunacak Lahit ve Yarık	2/ 360
Kabir İçine İzhır ve Kuru Ot Konulması	2/ 357
Kabir Üzerine Hurma Dalı Koymak veya Dikmek	2/ 367
Kabir Üzerine Mescid İnşa Edilmesi	2/ 352
Kabirler Üzerinde Mescidler Edinmenin Mekruh Kılınması	2/ 345
Kabirler üzerine mescit bina etmek (Dipnot)	5/ 442
Kabirleri Ziyaret Etmek	2/ 313
Kabirlerini mescitler edinen kitap ehline Allah lânet etsin	1/ 349
Kabukları Uçsun Diye Öğütüldükten Sonra Arpaya Üfleme	8/ 457
Kabul Edilmediği Bir Zaman Gelmeden Önce Sadaka Vermek	2/ 408

Kabul Edilmiş Haccın Fazileti	2/ 489
Kaçan Evcil Bir Hayvanın, Yabani Hayvan Konumunda Olduğu	8/ 524
Kaçan Hayvanın Okla Öldürülmesi	8/ 541
Kad kâmetis-salâtu Lafzı Dışındaki Lafızları birer kere söylenir	1/ 453
KADER KİTÂBI	10/ 121
Kader meselesi (Dipnot)	5/ 223
Kader ve Kaza (Dipnot)	9/ 510
Kader	10/ 121
Kadılıkta Hasımların Hâkimin Huzurunda Şâhitliğinin Hükmü	10/ 559
Kadın Hayızdan Nasıl Temizlenir	1/ 267
Kadın Hayızlı Bile Olsa Bayram Namazlarına Katılır	1/ 274
Kadın Hayızlı İken Orucu Ve Namazı Bırakır	3/ 234
Kadın İhtilam Olduğunda	1/ 248
Kadın Kaç Parça Kumaş İçerisinde Namaz Kılar?	1/ 312
Kadın Komşusunu küçümseyip hakir görmesi	4/ 171
Kadın Tek Başına Saf Olur	1/ 523
Kadın, Erkek İzarıyla Kefenlenir mi?	2/ 299
Kadın, Halasının Üzerine Nikâh Edilmez	8/ 227
Kadın, kocasının evinde bir güdücüdür	8/ 299
Kadın, Kocasının Evine, Ondan İzinsiz Kimseyi Almaz	8/ 295
Kadın, Yatağını Terk ederek Başka Yatakta Gecelediği Zaman	8/ 294
Kadına Benzemeğe Çalışan Erkek, Erkeğe Benzemeğe Çalışan Kadın	9/ 163
Kadından Kendisine Atılan Suçu Sormak	10/ 301
Kadının Arkasında Nafile Namaz Kılmak	1/ 396
Kadının Avret Yerinin Islaklığından İsabet Eden Şeylerin Yıkanması	1/ 252
Kadının Cenininin Hükmü	10/ 350
Kadının Cenininin Hükmünü Beyân	10/ 348
Kadının Çocuğu Hususunda Kocasına Yardımcı Olması	8/ 428
Kadının Denizde Savaşı	4/ 477
Kadının Diğer Kadıya Mektup Yazmasının Hükmü	10/ 550
Kadının Düğün Yemeğinde Erkeklere Hizmet Etmesi	8/ 280
Kadının Erkeğe Rukye Yapması	9/ 78
Kadının Erkeğin Yerine Hac Yapması	3/ 170
Kadının Hayızdan Dolayı Gusletmesi	1/ 267
Kadının Hizmetçisi	8/ 425
Kadının İtikâfta Olan Kocasını Ziyaret Etmesi	3/ 293
Kadının Kabrine Kim Girer?	2/ 353
Kadının Kocası Varken, Başkasına Hibe Vermesi ve Cariye Azatdı	4/ 192

Kadının Kocasına Hile Yapmasının Mekruh Oluşu, (Tahrim; 3) Âyet	10/ 413
Kadının Kocasına ve Himayesinde Bulunan Yetimlere Zekât Vermesi	2/ 448
Kadının Kocasının Evinde Sadaka Vermesi, ve İkramı	2/ 427
Kadının Mescidde Uyuması	1/ 351
Kadının Nikâh Akdi Hususunda İmâma Vekâlet Vermesi	3/ 500
Kadının Uğursuzluğundan Sakınılması	8/ 211
Kadının ve Cariyenin Kestiği Hayvan	8/ 520
Kadının, Babasının Yüzündeki Kanı Yıkaması	1/ 224
Kadının, Erkek Kardeşinin Bineğinin Arka Tarafına Bindirilmesi	5/ 10
Kadının, İfada tavâfı Yapmasının Ardından Âdet Görmesi	3/ 98
Kadının, Kendi Kocası Varken Annesine İyilik ve İkramda Bulunması	9/ 212
Kadının, Kendi Nefsini Salih Bir Erkeğe Arz etmesi	8/ 231
Kadının, Kocası Dışında Ölen Birisi Üzerine Süslenmeyi Terk Etmesi	2/ 311
Kadının, Kocasından Mescit veya Başka Yer İçin İçin İzin İstemesi	8/ 322
Kadının, Kocasının Evinde İş Yapması	8/ 424
Kadının, Kocasının İzniyle Nafile Olarak Oruç Tutması	8/ 294
Kadının, Kötü Düşünceye Kapılmaksızın Erkeklere Bakması	8/ 321
Kadının, Mescide Gitmek İçin Kocasından İzin İstemesi	2/ 56
Kadının, Nafakası Hususlarında Kocasını Koruması	8/ 427
Kadınla Evliliği Talep Etmeyi Bırakmanın Tefsiri	8/ 254
Kadınlar Arasında Adâletli Davranmak	8/ 307
Kadınlar İçin Güzel Kokulu Boncuklardan Yapılmış Gerdanlıklar	9/ 160
Kadınlar İçin İpek Elbise Kullanmanın Cevazı	9/ 136
Kadınlar İçin Süslü Döşemeler ve Benzeri Şeyler Edinmek	8/ 265
Kadınlara Benzemeğe Çalışan Erkeklerin Evden Dışarı Çıkarılmaları	9/ 164
Kadınlara Benzemeye Çalışan Erkeklerin Sürgün Edilmeleri	10/ 296
Kadınlara Hayır Tavsiye Etmek	8/ 281
Kadınlara Zorla Varis Olmanın Kerih Görülmesi	10/ 393
Kadınlardan Evlenilmesi Helâl Olan ve Haram Olanlar	8/ 219
Kadınları Dövmenin Mekruh Oluş Sınırı ve (Nisa: 34) Kavli	8/ 302
Kadınların Beyati	11/ 6
Kadınların Cenazeye İştirak Etmeleri	2/ 311
Kadınların Cihâdı	4/ 477
Kadınların Emân Vermeleri Ve Siyasî Sığınma Hakkı Tanıma	5/ 178
Kadınların Erkeklere Hasta Ziyaretine Gitmeleri	9/ 16
Kadınların Erkeklerle Beraber Tavâf Etmeleri	2/ 555
Kadınların Geceleri Mescide Gitmeleri (13. Bâb)	2/ 71
Kadınların Geceleyin ve Alaca Karanlıkta Mescide Çıkmaları	2/ 52

Kadınların Hac Yapmaları	3/ 172
Kadınların İtikaf Yapmasının Hükümü	3/ 289
Kadınların Kazayı Hacet İçin Sahraya Çıkmaları	1/ 167
Kadınların Kendi İhtiyaçlarını Gidermek İçin Dışarıya Çıkmaları	8/ 322
Kadınların Kıskaçlığı ve Bu Sebepden Dolayı Öfkelenmeleri	8/ 316
Kadınların Küpeleri	9/ 161
Kadınların Rüyası	10/ 442
Kadınların Savaşa İştirak Edip Erkeklerle Beraber Savaşmaları	4/ 480
Kadınların Savaşta Yaralıları Tedâvî Etmeleri	4/ 481
Kadınların Şahitliği	4/ 253
Kadınların ve Çocukların Velimeye Gitmeleri	8/ 277
Kadınların ve Hayızlı Kadınların Musallaya Çıkmaları	2/ 120
Kadınların Velayetten Dolayı Miras Almaları	10/ 244
Kadınların Yüzük Takmaları	9/ 160
Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları	2/ 54
Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları	2/ 56
Kadınların, Yaralı ve Şehitleri Medine'ye Geri Götürmeleri	4/ 482
Kadınlarının Bazısı İçin Diğerinden Daha Çok Velime Veren Kimse	8/ 273
Kadınlarla Yapılan Alışveriş	3/ 379
Kadir Sûresi	8/ 103
Kadir Gecisini İbadetle Geçirmek İmandandır	1/ 73
Kadir Gecisini Ramazanın Son On Günü Tekli Gecelerinde Arama	3/ 280
KADİR GECEsİNİN FAZİLETİ KİTABI	3/ 277
Kadir Gecesinin Fazileti ve Allah Teâlâ'nın Şu Ayetinin Kavli	3/ 277
Kadir Gecesinin Hangi Gece Olduğu, İnsanların Tartışması	3/ 283
Kadir Gecesinin Ramazan ayının son on günü içindeki yedide olduğu	7/ 89
Kadir Gecesinin, Ramazan Ayının Son Yedi Gecesinde Aranması	3/ 278
Kâf Sûresi	7/ 571
Kafanın veya Elin Girmesi İçin Elbisenin Kesilmesi	9/ 111
Kafaya ve Sakala Sürülen Koku	9/ 178
Kafileyi Şehir Dışında Karşılayıp, Satın Alınmasının Yasaklanması	3/ 383
Kâfir Kişiye Bedel Müslüman Öldürülmez	10/ 354
Kâfir Olmak Üzere Zorlanmakta Öldürülmeyi Tercih Eden Kimse	10/ 386
Kâfir, Müslüman Olduğunda Gusletmesi, Esiri Mescidde Bağlama	1/ 366
Kâfirler Elinde Esir Olan Bir Kimsenin, Kurtulması İçin	5/ 37
Kafirler Tarafından Müslümanların İçine Gönderilen Câsûsun Hükümü	5/ 25
Kâfirlere Karşı Savaşa Çıkmanın Vücubiyeti, Meşru Olan Miktar	4/ 442
Kâfirûn Sûresi	8/ 112

Kafiyeli Sözlerle Dua Etmenin Hoş Karşılanmadığı	9/ 504
Kaftan ve İpek Kaftan	9/ 113
Kahtân İsminin Zikri	5/ 486
Kalbin tasdiki olmadan dilin ikrarı geçersizdir	1/ 65
Kalem Sûresi	8/ 51
Kalkan Kullanmanın Cevazı	4/ 499
Kalkan ve Arkadaşının Kalkanıyla Korunan Kimse	4/ 497
Kalpleri Evirip Çeviren Allah, (En'âm: 110) Kavli	11/ 148
Kamer Sûresi	7/ 585
Kamet Getirildiğinde Farz Olan Namazdan Başka Namaz Kılınmaz	1/ 482
Kâmet Getirildikten Sonra Kendisine Bir İhtiyaç Hâsıl Olan İmam	1/ 472
Kan Davası (Dipnot)	10/ 80
Karanlık Bir Gecede Mescide Yürümenin Fazileti (79. Bab)	1/ 368
Karârî, Karşılığında Koyun Gütmek	3/ 448
Kardeşlik Anlaşması ve topluluk Arasında Ahitleşmek	9/ 283
Karı-Kocanın Arasının Açılması	8/ 359
Karısını Boşayan Kimse Boşadığını Yüzüne Karşı Söyler mi?	8/ 336
Karısının Beraberinde Yabancı Bir Adam Görüp Onu Öldüren Kimse	10/ 304
Kâria Sûresi	8/ 108
Karz-ı hasen (Dipnot)	4/ 11
Kasâme Yemini	10/ 340
Kasame Yemini (Dipnot)	6/ 171
Kasap ve Et Satıcıları Hakkında Söylenenler	3/ 326
Kasas Sûresi	7/ 479
Kassî Denilen İpek Kumaş Giymek	9/ 135
Kaşıntılı Hastalık Sebebiyle Erkeklerle İpekli Kumaş Kullanmaları	9/ 136
Kavmin Süprütülüğü Yanında Bevletmek	1/ 214
Kaylûle (öğle uykusu) Cuma Namazından Sonradır	2/ 96
Kaylule'nin (Öğle Uykusu) Cuma Namazından Sonra Olması	9/ 454
Kaza Umresi	6/ 508
KEFÂLE (Kefâlet Kitabı)	3/ 475
Kefaretin Yeminin Bozulmasından Önce ve Sonra Olması	10/ 212
Kefaretle Azat Edilen Kölenin Velâyet Hakkı Kime Aittir?	10/ 210
Kefarete, Mudebber, Kölenin, ve Zina Çocuğunun Azat Edilmesi	10/ 209
Kefen İçin Beyaz Kumaşlar Kullanılması	2/ 303
Kefen, Ölünün Anaparasından Temin Edilir	2/ 307
Kefenlemek İçin Baş-Ayk Örtecek Bir Şey Bulunamazsa Baş Örtülür	2/ 309
Kefenlemek İçin Bir Parça Kumaştan Başkası Yoksa Ne Yapılır?	2/ 308

KEFFARATİL-EYMAN (Yeminlerin Kefaretleri Kitabı)	10/ 201
Kehf Sûresi	7/ 395
Kehf Sûresi'nin Fazileti	8/ 149
Kelale Hakkında	10/ 234
Keler hakkında (Dipnot)	5/ 341
Keler Yemenin Helâl Olduğu	8/ 537
Kendi Babasından Başka Birinin Çocuğu Olduğunu İddia Eden	10/ 248
Kendi Canına Kıyan (İntihar Eden) Kimse Hakkında Hadisler	2/ 370
Kendilerini Kadınlara Benzetmeye Çalışan, Erkeklerin Davranışı	8/ 320
Kendinden Başka Din Kardeşi İçin Dua Eden Kimse	9/ 500
Kendinizi Cehennem Ateşinden Koruyun	2/ 410
Kendisi Adına Başka Birinin Soru Sormasını Emretmesi	1/ 155
Kendisi İçin İstedigini Kardeşi İçin de İstemek İmandandır	1/ 55
Kendisi ile Zifafa Girilmiş Kadının Mehri, Zifafın Nasıl Olacağı	8/ 410
Kendisinde Ayıplanacak Bir Olay Meydana Geldiğinde Onu Gizleme	9/ 272
Kendisine Dövme Yapılmasını İsteyen Kadın	9/ 188
Kendisine Mehir Tayin Edilmemiş Kadına Mal ile Faydalandırılması	8/ 411
Kendisine Soru Sorulan Alimin Eli ve Başıyla Cevap Vermesi	1/ 119
Kendisine Soru Sorulan Kişinin Konuşmasından Sonra Cevap Vermesi	1/ 95
Kendisine Uyku Gelen Birinin Yatsı Namazından önce uyuması	1/ 429
Kendisine Verilen selâma Karşılık Olarak "Aleykes-Selâm" Diyen	9/ 424
Kendisine Yaslanması İçin Yastık Verilen Kimse	9/ 451
Kendisini İslâm'daki Ve Câhiliyet'deki Babalarına Nispet Eden Kimse	5/ 494
Kendisini Övmeleri İçin İbadet Eden Kimse	10/ 53
Kendisinin Parası Olmaksızın, Borçla Bir Mal Satın Alan Kimse	4/ 11
Kendisiyle Anlaşma Yapılmış Bir Zimmiyi Öldürenin Günahı	5/ 172
Kendisiyle Bir şeyler Mühürlenmesi İçin Mühür Yüzük Edinmek	9/ 157
Kern (Dipnot)	9/ 366
Kesilecek Hayvan Üzerine "Bismillâh" Demek ve Besmeleyi Terk	8/ 516
Kesilecek Hayvanın Yanı Üzerine Ayağını Koymak	8/ 557
Kesilen Kurbanlıktan Kasaba Bir Şey Verilmez	3/ 67
Kesin Olmayarak Boşanmış Hayızlı Kadına Dönüş Yapma	8/ 400
Kevser Sûresi	8/ 111
Kıbeden Başka Tarafa Yönelerek Dua Etmek	9/ 507
Kıbeden Başka Tarafa Yönelince Namazı hükmü	1/ 330
Kıbeye Yönelerek Duâ Etmek	9/ 508
Kıbeye Yönelerek Telbiye Getirmek	2/ 509
Kıbeye Yönelme Bâbları	1/ 324

Kibleye Yönelmeksizin Cuma Hutbesinde Yağmur Duası Yapmak	2/ 145
Kibleye Yönelmenin Fazileti	1/ 324
Kıl Keçeden Ayakkabılar Giyinen Kavimle Savaş	4/ 516
Kılıç Bağları ve Kılıcı Boyuna Asmak	4/ 500
Kılıçların Süsleri Hakkında Gelen Rivayetler	4/ 501
Kılınmayan Namazların İkinci Namazından Sonra Kılınması	1/ 440
Kıraat (Dipnot)	6/ 106
Kıraat Uzağığında, Namazdan Çıkıp Tek Başına Namaz Kılınması	1/ 508
Kıraatta Sûre Terkibi Yoktur	1/ 551
Kıran Haccı Yapan Kimsenin tavâfı	3/ 14
Kırmızı Elbise	9/ 142
Kırmızı Elbiseyle Namaz Kılmanın Cevazı	1/ 315
Kırmızı İpek Minder	9/ 142
Kısa Bir Mızrağa Doğru Namaz Kılmak	1/ 387
Kısa Mızrak ve Diğer Savaş Aletleriyle Oyun Oynamak	4/ 496
Kısa ve Hamîsa Denilen Motifli Elbise	9/ 122
Kıskançlık	8/ 311
Kıvırcık Saç	9/ 169
Kıyamet günü haşr (Dipnot)	10/ 70
Kıyamet Günü Haşr (Toplanma) Nasıl Olacaktır?	10/ 70
Kıyamet günü ile ben şu ikisi gibi gönderildim, Hadisi.	10/ 57
Kıyamet Gününde Kisas	10/ 80
Kıyâmet Sûresi	8/ 64
Kıyamete Yakın Zamanda Erkeklerin Azalıp Kadınların Çoğalacağı	8/ 318
Kıyasın Haramlılığı	11/ 74
Kıyasın Haramlılığı	11/ 77
Kız Çocuklarının Mirası	10/ 227
Kızartılmış Et	8/ 450
Kızların Beraberinde Kız Kardeşlerin Mirası	10/ 233
Kibir	9/ 275
Kibirlenmeksizin Elbisesini Yerde Sürüyen Kimse	9/ 102
Kim Bir Namazı kılmayı Unutursa, Onu Hatırladığında Kılsın	1/ 444
Kimin lehine hükmettiysem o ateşten bir parçadır..., (10- Bâb)	10/ 410
Kimin ve Nereden Atıldığı Belli Olmayan bir Okla Ölen Kimse	4/ 436
Kimsenin Ölümü ve Hayatı Sebebiyle Güneş Tutulması Olmaz	2/ 177
Kiraya Vermekten Yasaklandı	3/ 515
Kişi (Dört Rekâtlık Bir Namazı) Beş Rekât Kılırsa Ne Yapar?	2/ 276
Kişi Atını Cihad İçin Hibe Eder Daha Sonra Onu Satın Alabilir mi?	5/ 22

Kişi Bilmeyerek Kendi Oğluna Sadaka Verirse Bu Caiz Olur	2/ 417
Kişi Bilmeyerek Zengine Sadaka Verirse Sadakası Kabul Edilmiştir	2/ 415
Kişi Bir Şey İçerken İkrâm için Sağında Bulunandan İzin İster mi	8/ 585
Kişi Güneş Battı Zannederek İftar Ederse, Orucu Kaza Eder mi	3/ 240
Kişi Hacda Yapılan İbadetleri Umrede de Yapar	3/ 121
Kişi Hangi Saatte Hacamat Olur?	9/ 43
Kişi Hoşlanmadığı Rüya Görürse, Kimseye Onu Anlatmasın	10/ 469
Kişi Hurmasını, Daha İyi Hurma Çeşidine Satmak İsterse Ne Yapar?	3/ 404
Kişi İmamlık İçin Mihraba Dursa ve Asıl İmam Gelse Namaz Hükümü	1/ 495
Kişi Kendini Esir Olarak Teslîm Eder mi?	5/ 59
Kişi Kızını İzni Olmadan, Zorla Evlendirirse Nikâh Geçersizdir	8/ 249
Kişi Namaza Koşarak Gitmez. Ancak Sükûnet ve Vakar İçinde Gelir	1/ 468
Kişi Sadaka Olarak Verdiği Malı Alabilir mi ve Başkasının Alması	2/ 468
Kişi sevdikleriyle beraberdir (Dipnot)	9/ 355
Kişi Tek Başına Namaz Kıldığında, Namazını Dilediği Kadar Uzatur	1/ 509
Kişi, Davet Edildiği Yerde İslâm'a Aykırı Bir Şey Gördüğünde	8/ 277
Kişi, Malından İnfak Ettiği Maldan Ahirette Faydalanır	9/ 587
Kişinin 'Ahdullahi Azze ve Celle'Demesi	10/ 168
Kişinin "Veyleke" (Vay sana!) Sözü Hakkında Gelen Şey	9/ 346
Kişinin Ailesine Harcama Yapması, Masraflarını Karşılması	8/ 415
Kişinin Ailesinin Nafile Oruç Konusundaki Hakkı	3/ 253
Kişinin Arkadaşına: Bu Gece Zifafa Girdiniz mi Demesi	8/ 331
Kişinin Bevederken Sütrelenmesi	1/ 214
Kişinin Biz Namaz Kılmadık Sözü	1/ 471
Kişinin Çalışarak Kendi Eliyle Kazanmasının Fazileti	3/ 320
Kişinin Doğan Çocuğun Kendisinden Olmadığını İma Etmesi	8/ 381
Kişinin Dünyada Ömrünün Uzun ve Zenginliği Temenni Etmesi	9/ 568
Kişinin Evleneceği Kadını Seçmesi ve Hangisi Daha Hayırlıdır	8/ 201
Kişinin Geceleyin Kılacağı En Son Namaz Vitir Namazıdır	2/ 135
Kişinin Hükümdarı Huzurunda Övmesi, Ayrıldığında ise Yermesi	10/ 567
Kişinin İslâmının Güzelliği	1/ 78
Kişinin Kızını Kıskançlık ve Adalet Hususlarında Savunması	8/ 317
Kişinin Kızını veya Kız Kardeşini Hayırlı Kimselere Teklifi	8/ 234
Kişinin Köle Hizmetçisine ve Ailesine İlim Öğretmesi	1/ 128
Kişinin Kölesine: "Kulum veya Cariyem" Demesinin Hükümü	4/ 155
Kişinin Kur'ân Sahibine Gıpta Etmesi	8/ 159
Kişinin Mirasçılarını Zengin Bırakması Daha Hayırlıdır	4/ 365
Kişinin Sabahleyin Okuyacağı Duâ	9/ 495

Kişinin Savaştan Dönmek veya Geri Kalmak Hususunda İzin İsteme	4/ 548
Kişinin Tek başına Yola Çıkması	5/ 19
Kişinin Yolculuğa Çıkacağı ve Evine Dönerken Okuyacağı Dua	9/ 539
Kişinin, Hangi Durumlarda Şiirle Meşgul Olmasının Mekruh Oluşu	9/ 341
Kişinin, Namaz Esnasında küçük Bir Kızı Omzunda Taşınması	1/ 397
Kişinin, Namaz Kılan Arkadaşıyla Yüz yüze Gelmesi	1/ 394
Kitap Ehline Mektup Nasıl Yazılır?	9/ 433
Kocanın Kadını Marûf Tarzda Giydirmesi	8/ 427
Kocası Başka Yerde Olduğu Zaman Kadının ve Çocuğunun Nafakası	8/ 421
Kocası Ölmüş ve İddetini Bekleyen Kadının Sürme Kullanması	8/ 404
Kocası Ölmüş, İddetini Bekleyen Kadının Kokulu Bitki Kullanması	8/ 405
Kocası Vefat Etmiş Kadın Dört Ay On Gün Süslenmeyi Terk Eder	8/ 401
Kocasından ayrı kalmış kadın temizlensin ve saçlarını tarasın	8/ 327
Kocasının Ölümünden Dolayı İddet Bekleyen Kadın, Elbise Giymesi	8/ 406
Koku Sürünüp Sonra Gusleden ve Kokunun İzi Üzerinde Kalan	1/ 241
Kol Kemiği Üzerindeki Eti Sıyırmak	8/ 455
Kolayına Gelen Şekilde Oturmak	9/ 457
Kolaylaştıran zorlaştırmayın..., (Dipnot)	10/ 563
Komşu Hakkında Tavsiye	9/ 230
Komşu, Komşusunun, Duvarına Ağaç Başı Koymasına Engel Olmaz	4/ 80
Komşuluk Hakkı, Ev Olarak Yakınlık Mesafesine Göredir	9/ 233
Komşusu Şerrinden Emin Olmayan Kimsenin Günahı	9/ 231
Konuşma Adabı (Dipnot)	10/ 30
Korkaklıktan Allah'a Sığınılması	4/ 440
Korkaklıktan ve Tembellikten Allah'a Sığınmak	9/ 528
Korktuğunda Arkadaşının Kendisinin Kardeşi Olduğuna Yemini	10/ 395
Korku Anında İmâ ile Namaz Kılmaları	2/ 101
Korku ile Beraber Ümitli Olmak	10/ 19
Korku Namazı	2/ 97
Korku Namazı Esnasında Müslümanların Birbirlerini Korumaları	2/ 99
KORKU NAMAZI KİTABI	2/ 97
Korku Namazını Ayakta ve Binit Üzerinde Kılmak	2/ 99
Korumak Yalnız Allah'a ve Rasûlullah'a Hastır	3/ 553
Koyun Ağıllarında Namaz Kılmak	1/ 346
Koyun Eti Ve Sevik Yemekten Dolayı Abdest Almayan Kimse	1/ 205
Koyun Yitiğinin Hükümü	4/ 49
Koyunları Paylaştırmak ve Bunda Adaletli Davranmak	4/ 116
Koyunların Sayı ile Paylaşımı	4/ 107

Köle Azat Etmede Şâhit Tutmanın Hükümü	4/ 139
Köle Azat Etmek ve Boşanmada Hata ve Unutmanın Hükümü	4/ 138
Köle ile Evli Cariyenin Azat Edildiğinde, Boşanmada Serbestliği	8/ 361
Köle ile Yapılan Yazışmada Caiz Olan Şartlar	4/ 164
Köle Satışı	3/ 426
Köle ve Azâd Edilmiş, Artık Köle Olmayan Birinin İmamlığı	1/ 503
Köle ve Cariye'nin Şahitliği	4/ 254
Köle veya Çocuktan Yardım İsteyen Kimse	10/ 351
Köle, Bir Kimseye: "Beni Satın Al ve Azat Et" Derse Bu Caiz Olur	4/ 169
Köle, Efendisinin Malında Bir Çobandır	4/ 159
Köle'nin Mirasçı Olma Hakkının Satılması ve Hibe Edilmesi	4/ 143
Kölede Ortaklık	4/ 118
Köledeki Hissenin Azat Edilmesi, Kölenin Çalıştırılması	4/ 137
Köleler kardeşlerinizdir. Onlara yediğiniz şeylerden yedirin, Hadisi	4/ 152
Kölelere Zina İftirası Atmanın Hükümü	10/ 312
Kölelerin Hâkimlik Görevine Tayini, Vali ve Kumandan Olmaları	10/ 566
Kölelerin Hangisi Daha Faziletlidir	10/ 208
Kölenin Azat Edilmesi İçin Satın Alınmaya Razı Olduğunda, Şartlar	4/ 332
Kölenin Hürriyetini Satın Alması İçin Yapılan Antlaşma ve Şartlar	4/ 358
Kölenin Kazanacağı Sevap	4/ 153
Kölenin Ödeyeceği Vergi ile Kadın Kölenin Vergilerini İyi Gözetleme	3/ 465
Kölenin Sahibine Onun Vergisini Hafifletmesini Söyleyen Kimse	3/ 466
Köleyi Hürriyete Kavuşturma ve Bunun Fazileti	4/ 131
KÖLEYİ HÜRRİYETE KAVUŞTURMA, AZAT ETME KİTÂBI	4/ 131
Köleyi Köle ile, Hayvanı Hayvan ile Veresiye Olarak Satma Hükümü	3/ 425
Köpek Bedelinin Hükümü	3/ 431
Kör Bir İnsanın Şahit Olması, Diğer İşler ve Seslerle Tanınan Şeyler	4/ 250
Kör Olan Kimsenin Fazileti	9/ 15
Kötü veya Yalancı Rüya Şeytandır	10/ 444
Köy ve Şehirlerde Cuma Namazı	2/ 67
Kuba Mescidi	2/ 252
Kûbâ mescidi (Dipnot)	6/ 234
Kuba Mescidi'ne Yürüyerek Ve Binekle Gelmek	2/ 253
Kudret Helvâsı Göz İçin Şifâdır	9/ 50
Kudüm tavâfından Sonra Arafat'tan Dönene Kadar Nafile Tavâf	3/ 7
Kumandanlar Hakkında Kötüleme Yapanın Kötülemesine Aldırmaya	10/ 574
Kur'ân Ezberinin Korunması İçin Sürekli Tekrar Edilmesi	8/ 164
Kur'ân ile Yetinmeyen Kimse	8/ 158

Kur'ân Kaç Günde Hatmedilir?	8/ 176
Kur'ân okumada Eşit Olduklarında, Yaşça Büyük Olanı İmam Olur	1/ 497
Kur'ân okumasını İsteyen Kişinin Okuyana "Yeter" Demesi	8/ 174
Kur'ân Okumayı ve İlim Öğrenmeyi Temenni Etmek	11/ 21
Kur'ân Okurken Ağlamak	8/ 179
Kur'ân Okurken Sesin Güzelliği	8/ 173
Kur'ân Okurken Sesin Titretilmesi	8/ 173
Kur'ân Okurken Uzatılması Gereken Yerlerin Uzatılması	8/ 172
Kur'ân Üzerinde Kalpleriniz Birleştikçe Kur'ân Okuyunuz	8/ 183
Kur'ân Yedi Harf Üzere İndirildi	8/ 136
Kur'ân, Kureyş Lisanıyla İnmiştir	5/ 480
Kur'ân, Kureyş ve Arap Lisanı ile İnmiştir	8/ 128
Kur'ân; İhlas, Felak ve Nâs Sûreleri ile Rukye Yapmak	9/ 66
KUR'ÂN'DA TİLAVET SECDELERİ KİTÂBI	2/ 183
Kur'ân'da Tilavet Secdeleri ve Sünneti Hakkındaki Rivayetler	2/ 183
Kur'ân'da Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Etmeyen Kimse	2/ 186
Kur'ân'dan Nazil Olan İlk Ayetler Hakkında (1- Bâb)	8/ 59
Kur'ân'ı Tertil ile Okumak	8/ 170
Kur'ân'ı Unutmak; Kişi "Ben Şu ve Şu Âyetleri Unuttum" Der mi?	8/ 167
Kur'ân'ın Bir Mushaf'ta Toplanması	8/ 130
Kur'ân'ın Diğer Sözlere Üstünlüğü	8/ 156
Kur'ân'ın Okunması Sırasında Sükûnetin ve Meleklerin İnmesi	8/ 154
Kur'ân'ın Sûrelerinin Tertipli Bir Şekilde Toplanması	8/ 138
Kuraklık Zamanında Müşriklerin Müslümanlardan Yardım İstemeleri	2/ 150
KURÂN'IN FAZİLETLERİ KİTABI	8/ 125
Kurban Bayramı Günü Oruç Tutmanın Hükmü	3/ 263
Kurban Bayramı Gününe Yevmun-Nahr Diyen Kimse	8/ 548
Kurban Bayramında Kurbanın Musallada Kesilmesi	2/ 126
Kurban Bayramında Yemek Yenilmesi	2/ 108
Kurban Bayramının Birinci Günü Et Arzu Edilmesi	8/ 547
Kurban Etlerinden Yenilmesi ve Azık Edinilmesi	8/ 558
Kurban Günü Sabahı Akabe Cemresini Taşlayıncaya Kadar Telbiye	3/ 47
Kurban Kesme Sırasında "Allâhu Ekber" Demek	8/ 557
Kurban Kesmenin Sünnet Olduğu	8/ 545
Kurban, Bayram Namazından Sonra Kesilir	8/ 554
Kurbanı Bol Kan Akıtan Şeylerle Kesmek	8/ 519
Kurbanın, Başın Tıraş Edilmesinden Önce Kesilmesi	3/ 71
Kurbanını Bayram Namazından Önce Kesen, Tekrar Kurban Keser	8/ 555

Kurbanını Kendi Eliyle Kesen Kimse	3/ 65
Kurbanını Yolda Satın Alıp Gerdanlık Takan Kimse	3/ 62
Kurbanlığını Yoldan Satın Alan Kimse	3/ 54
Kurbanlık bulamayanın Oruç tutması (102- Bâb)	3/ 48
Kurbanlık Develer İçin Hazırlanmış Çullar	3/ 61
Kurbanlık Develer Ve Sığırlar için Gerdanlıklar Bükmek	3/ 56
Kurbanlık Hayvana, Yünden Gerdanlık Takmak	3/ 60
Kurbanlık Hayvanı Beraberinde Getiren Kimse	3/ 52
Kurbanlık Hayvanı İşaretlemek	3/ 57
Kurbanlık Hayvanın Boynuna Ayakkabı Bağlamak	3/ 60
Kurbanlık Hayvanların Boynuna Kendi Eliyle Gerdanlık Takan Kimse	3/ 58
Kurbanlık Hayvanlarını Kendi Eliyle Kesen Kimse	8/ 553
Kurbanlık için Ayrılan Develere Binmek	3/ 50
Kurbanlık Koyunlara Gerdanlık Takmak	3/ 59
Kurbanlıkların Çulları Sadaka Edilir	3/ 68
Kurbanlıkların Derisi Sadaka Edilir	3/ 68
Kurbanlıkların Etlerinden Yenilmesi Ve Sadaka Verilmesi	3/ 69
Kureyş Kabilesinin Menkıbeleri	5/ 476
Kureyş Sûresi	8/ 110
kurra (Kıraat) (Dipnot)	5/ 230
kuru Hurmayı Yaş Hurma İle; Muzâbene Satışı ve Arâyâ Satışı	3/ 394
kuru Üzümlü Kuru Üzümlü, Yiyecek Maddesini Aynı Cinsle Satma	3/ 388
kurutulmuş Et	8/ 472
kusûf (Güneş ve Ay Tutulması) Esnasında Dua Etmek	2/ 179
kusûf (Güneş ve Ay Tutulması) Namazında Kıraatı Açıkta Okumak	2/ 181
kusûf Namazında Birinci Rekât Daha Uzunur	2/ 181
kusûf Namazında Kadınların Erkeklerle Beraber Namaz Kılmaları	2/ 174
kusûf Namazının Cemaatle Kılınması	2/ 172
kusûf Namazının Mescidde Kılınması	2/ 175
kuşu Hakkında Husûmet ve Bu Konudaki Hüküm ve Kazanın Beyanı	3/ 541
kuşu ve Benzeri Şeyler Hakkında Hüküm Vermek	10/ 571
kuşumculuk Hakkında Söylenenler	3/ 332
kuşumculuk ve Demircilik Hakkında Zikredilenler	3/ 334
küçüğün Büyüğe Selâm Vermesi	9/ 410
küçük Bir Çocuğu Uyluk Üzerine Konması	9/ 225
küçük Çocuğa ve Çocuğu Doğmayan Kimseye Künye Verilmesi	9/ 376
küçük Çocuğun Beyatı	10/ 592
küçük Çocukları Buluş Çağından Önce Evlendirmenin Caiz Olduğu	8/ 246

Küçük Görülen Günahlardan Sakınılması	10/ 46
Küçük Ve Orta Cemreyi Taşlama Sırasında Elleri Dua İçin Kaldırmak	3/ 95
Küçüklerin Büyüklere Hizmet Etmeleri	8/ 586
Küfre Girmektense, Ateşe Girme İmândandır	1/ 61
Küfür Ehlinden ve Mürtetlerden İslâm'a Savaş Açımlar	10/ 266
Künyesi Olduğu hâlde "Ebu Turâb" Künyesiyle Künyelenmek	9/ 377
Kürtajın Haramlılığı	9/ 223
Küsûf Namazı İçin Namazda Hazır Bulunun Diye Nida Edilmesi	2/ 156
Küsûf Namazında Secdenin Uzun Tutulması	2/ 171
Küsûf ve husûf (Dipnot)	5/ 212
KÜSÛF ve HUSUF (GÜNEŞ ve AY TUTULMASI) KİTÂBI	2/ 153

-L-

La havle velâ kuvvete illâ billâh, Kavli	10/ 1.5
Lâ Havle Velâ Kuvvete İllâ Billahi, Sözünlün Fazileti	9/ 5:9
Lâ ilâhe illallah, Demenin Fazileti	9/ 5:2
Lâ ilâhe illallahu vahdehu lâ şerike leh....., zikri (Dipnot)	10/ 6
Lâf Getirip Götürmede Mekruh Olan Kısım	9/ 261
Lahm ve Cuzâm Kabilelerine Karşı Yapılan Zâtus-Selâsil Savaşı	6/ 551
Lânetleşecek Karı-Kocaya: "İkinizden biri tövbe etmez mi?" Sözü	8/ 388
Lanetleşecek Kimseye Yemin Ettirmek	8/ 382
Lanetleşen Karı-Kocanın Evliliklerine Son Vermek	8/ 389
Lanetleşme ve Lânetleşmenin Ardından Karısını Boşayan Kimse	8/ 388
Lanetleşme Yapan Kadının Mehri	8/ 387
Lât, Uzzâ ve Tâğûtlar Adına Yemin Edilmez	10/ 162
Leş, Domuz eti, kan vs. hakkında (Dipnot)	7/ 252
Leyl Sûresi	8/ 8
Leyl; 5-10 Ayeti ve bir Hadis	2/ 428
Li'ân (Lânetleşme)	8/ 377
LİBÂS (Giyilen Şeyler Kitabı)	9/ 10
Loğusa İken Vefat Eden Kadının Cenaze Namazının Kılınması	2/ 345
Lokmân Sûresi	7/ 488
Lukata nedir (Dipnot)	4/ 4
Lût aleyhisselama elçiler gelmesi (16- Bâb)	5/ 366
Lût kavmi (Dipnot)	5/ 366
Lükata (Dipnot)	9/ 30

-M-

Maden Ocakları ve Kuyularda Olan Zararlar	10/ 352
Mağara Hadîsi	5/ 454
Mahsûlün Yarısı Gibi Bir Miktarı Üzerine Ekincilik Yapma Hükümü	3/ 515
Mâide Sûresi	7/ 251
Makam-ı Mahmud. (Dipnot)	2/ 457
Mal Çoğaltmak İçin İnsanlardan Dilenen Kimse	2/ 456
Mal Fitnesinden Sakınılması	9/ 584
Mal Getirenleri Karşılamanın Caizliği, Başlangıç ve Bitiş Noktası	3/ 384
Mal Sahibi Malına Fiyat Belirleme Konusunda Hak Sahibidir	3/ 347
Mal ve Had Cezalarında Yemin, Davâlıya Aittir	4/ 274
Mal Zayi Etmekten Yasaklanması	4/ 30
Malca zengin çok kimseler vardır ki, onlar sevapça çok azdırlar	9/ 588
Malı Hakkı Olan, Gerekli Yerde İnfak Etmek	2/ 405
Malı Nereden Kazandığına Aldırmayan Kimse	3/ 312
Malı Uğrunda Savaşan Kimse	4/ 99
Malın Çoğu ve Azı Hakkında Hüküm Vermek	10/ 572
Malın Üçte Birini Vasiyet Etmenin Cevazı	4/ 367
Marangozluk Hakkında Zikredilenler	3/ 337
Marifetin Kalbin Fiili Olduğunun Açıklanması	1/ 60
Masum Olan, Ancak Allah'ın Masum Kıldığı Kimsedir	10/ 135
Mâûn Sûresi	8/ 110
Mazeret dahi Olsa Cuma kılınır ve Hutbe Verilir	1/ 486
Mazluma Yardım Etmek	4/ 66
Mazlumun Bedduasından Korkulması ve Sakınılması	4/ 70
Mazlumun Zâlimi Affetmesi	4/ 68
Meâric Suresi	8/ 54
Mecbur Kalındığında Haram Olan Ölü Etinin Yenmesi	8/ 542
Mecûsiler'in Kapları ve Ölünün Hükümü	8/ 514
Medh (Dipnot)	4/ 270
Medine Ehline Kötülük Yapmak İsteyen Kimsenin Hükümü	3/ 182
Medine Ehlinin Mikatı Zul-Huleyfe'dir	2/ 492
Medine Sâ'ının ve Allah Rasûlü'nün Müddünün Miktarlar, Ölçüler	10/ 207
Medine şehri demirci körüğü gibidir	11/ 85

Medine, Pis Olanı Dışarı Çıkarır	3/ 185
Medine, Şam Ve Meşrik Ehlinin Kibleşi	1/ 325
Medine'den Yüz Çeviren Kimse	3/ 181
Medine'nin Fazileti ve İnsanların Şerhlerini Dışarıya Atması	3/ 179
MEDİNE'NİN FAZİLETLERİ KİTABI	3/ 177
Medine'nin Harem Bölgesi Kılınması	3/ 177
Medine'nin İki Kara Taşlık Tepesi	3/ 180
Medine'nin Taşlı Büyük Binaları (Kaleleri)	3/ 183
Medine'ye Deccâl Giremez	10/ 527
Medinedeki Yahudilerin ileri gelenleri (Dipnot)	6/ 267
Medyen kabilesi (Dipnot)	7/ 348
Mehir Olarak Kur'ân Öğretme Karşılığında Evlendirmek	8/ 257
Mekke Ehlinin Buluntu Eşyası Nasıl Duyurulur?	4/ 53
Mekke Evlerinin Miras olarak bırakılmaları (44. Bâb)	2/ 537
Mekke Fethi Günü Allah Rasûlü'nün Konakladığı Yer	6/ 536
Mekke Hareminin Fazileti	2/ 536
Mekke ve Kâbe'nin Fazileti ve Yüce Allah'ın Şu Kavlinin Tefsiri	2/ 531
MEKKE ve MEDİNE'DE KILINAN NAMAZIN FAZİLETİ KİTÂBİ	2/ 251
Mekke ve Mekke Dışında Sütire Edinmek	1/ 388
Mekke'de Savaş Yapmak Helâl Değildir	3/ 156
Mekke'de, Kâbe'yi Tavâf, İki Rekât Namaz, Safâ İle Merve'de Say'	2/ 553
Mekke'den Dönerken Zû-Tuvâ'da Konaklayan Kimse	3/ 105
Mekke'nin Dışındakilerin Niyet, İhrama, Telbiyeye Başlama Yeri	2/ 494
Mekke'nin Fethi Ramazan Ayında Olmuştur	6/ 526
Mekke'nin Fethinden Sonra Hicret Yoktur	5/ 89
Mekke'ye Girerken Gusûl Abdesti Almak	2/ 528
Mekke'ye Girişte, Tavâfta Hacerul-Esved'i İstilam ve Remel Yapma	2/ 547
Mekke'ye Gündüzleyin Veya Geceleyin Girilmesi	2/ 528
Mekkeli'nin ve Dışarıdan Gelen Hacının Bathâ'dan İhrama Girmesi	3/ 27
Mekruh Olacak Temenniler	11/ 22
Mektuba Kimin İsmi ile Başlanır?	9/ 434
Melekler (Fâtir) Sûresi	7/ 516
Meleklerin Şehidi Gölgelemeleri	4/ 436
Meleklerin Zikri	5/ 215
Meleklerin, Müslümanlarla Birlikte Bedir Savaşına Katılmaları	6/ 304
Memlekete Dönüş Esnasında Acele Etmek	5/ 20
MENÂKİB (Menkıbeler Kitabı)	5/ 471
Mendil (Elin Mendil ile Silinmesi)	8/ 484

Meninin Ve Gayrisinin Yıkandığı Hâlde, Yıkama İzinin Kalması	1/ 217
Meninin Ve Kadından İsabet Eden Şeylerin Yıkanması	1/ 216
MERDA (Hastalar ve Tıp Kitabı)	9/ 9
Merfû Hadis (Dipnot)	3/ 221
Merhamet (Dipnot)	11/ 128
Merkebin Arkasına Birini Bindirmek	5/ 12
Merkep Üzerinde Nafile Namaz Kılmak	2/ 200
Merkepler Üstünde Savaşmak	4/ 475
Meryem Oğlu İsâ aleyhimesselemin İnmesi	5/ 437
Meryem Süresi	7/ 414
Mescid İçin Hizmet Verenler	1/ 365
Mescid İnşa Eden Kimsenin Fazileti	1/ 359
Mescid'de Hüküm Veren ve Mescid İçinde Lânetleşme Yaptıran	10/ 556
Mescid'de Öğle Uykusu Uyumak	9/ 454
Mescidde Açılan Küçük Kapı Ve Mescidden Gelip Geçme	1/ 369
Mescidde Bevledilmesi ve Üzerine Su Dökülmesi	1/ 211
Mescidde Bir Şeyi Bölmek ve Hurma Salkımını Asmak	1/ 338
Mescidde Birinci Saf	1/ 520
Mescidde Borçluyu Borcunu Ödeyene Kadar Bırakmamak	1/ 363
Mescidde Bulunan Sütuna Doğru Namaz Kılmak	1/ 388
Mescidde Fetva Verme Ve İlmin Zikri	1/ 156
Mescidde Hasta Ve Başkaları İçin Çadır Kurmanın Cevazı	1/ 367
Mescidde İçki Ticaretinin Haram Kılınması	1/ 364
Mescidde İken Yemeğe Davet Eden Ve Orada Ona İcabet Eden	1/ 340
Mescidde İlim Halkaları Kurmak ve Oturmak	1/ 373
Mescidde Lânetleşmek	8/ 384
Mescidde Meydana Gelen Hades	1/ 355
Mescidde Minber Üzerinde Yapılan Alışverişin Zikri	1/ 362
Mescidde Oturup Cemaatle Namaz Kılmayı Bekleyen Kimse	1/ 480
Mescidde Sesi Yükseltme	1/ 372
Mescidde Sırt Üstü Yatıp Ayakları Uzatmak	1/ 375
Mescidde Şiir Okumanın Hükümü Nedir?	1/ 360
Mescidde Tükürüğün Gömülmesi	1/ 336
Mescidde ve Başka Yerlerde Parmakları Birbirine Geçirmek	1/ 377
Mescidden Geçmenin Cevazı	1/ 360
Mescidden Sümüğü Çakıl Taşı İle Kazımak	1/ 333
Mescidden Tükürüğü El İle Kazımak	1/ 332
Mescide Gidip Gelen Kimsenin Fazileti	1/ 481

Mescide Girdiğinde (Oturmadan Önce) İki Rekât Namaz Kılınması	1/ 354
Mescide Tükürmenin Kefareti	1/ 335
Mescide Ve Diğerlerine Sağ Ayak İle Girmek	1/ 343
Mescid-i Haram Ve Mescid-i Nebevi'de Kılınan Namazın Fazileti	2/ 251
Mescid-i Nebevi'nin İnşa Edilmesi	1/ 355
Mescidi Süpürmek ve Orada Bulunan Kırıntıları Toplamak	1/ 363
Mescidin İnşasında Yardımlaşma	1/ 357
Mescit İnşası İçin Arazi Vakfetmek	4/ 398
Mescitte İtikaf İçin Çadırlar Kurmak	3/ 290
Meselenin Çözümünde Kura Çekmek	4/ 288
Mestler Üzerine Meshetmek	1/ 203
Mestlerle Namaz Kılmak	1/ 322
Meşîe ve İrâde Hakkında Gelen Rivayetler	11/ 211
Meymune, (Peygamberimizin Hanımı) (Dipnot)	6/ 514
Meyte nedir (Dipnot)	3/ 431
Mezi'nin hükmü	1/ 240
Mızraklar Edinip Kullanmanın Fazileti Hakkında Söylenen Şeyler	4/ 505
Miğfer	9/ 119
Mikâil aleyhisselam (Dipnot)	5/ 250
Miktar Belirtmeden Bir şey İçin Vekil Tayin Etme	3/ 498
Miktel nedir (Dipnot)	3/ 223
Mina Günlerinde Hutbe Vermek	3/ 82
Mina Günlerinde ve Arafat'ta Giderken Tekbir Getirmek	2/ 118
Mina'da Namaz Kılmak	3/ 29
Minâ'da, Rasûlullahın Kurbanını Kestiği Yerde Kurbanı Kesmek	3/ 64
Minâ'dan Arafat'a Doğru Giderken Telbiye Ve Tekbir Getirmek	3/ 31
Mina'dan Dönüş Günü el-Ebtâh'ta İkinci Namazı Kılan Kimse	3/ 101
Minber Üzerinde Hutbe Vermek	2/ 81
Minber Üzerinde Yağmur Duası	2/ 146
Minberin Yapılacağı Tahta Parçası Hususunda Marangozdan Yardım	1/ 358
Mirâc	6/ 206
Miracda Resûlullah'a Kevser'in gösterilmesi (1-Bâb)	8/ 111
Miraç (Dipnot)	5/ 219
Miraç (Dipnot)	5/ 252
Miras Hukukunda Akrabaların Hükmü?	10/ 236
Mirasçılar Hazır Bulunmaksızın Vasînin Ölünün Borcunu Ödemesi	4/ 405
Mirasçının Koruması Altındaki Yetimin Malı Üzerinde Yetkileri	4/ 390
Mirasçıya Düşen Vazife (14- Bâb)	8/ 430

Mirasçıya Vasiyet Yoktur	4/ 370
Misafir İçin Yemek Yapmak ve Bunun İçin Kendisini Zorlamak	9/ 328
Misafir Namazı Nasıl ve Nerde Kılar?	1/ 341
Misafir ve Aileyle Beraber Konuşmak	1/ 447
Misafire İkram Etmek ve Bizzat Kendisinin Hizmet Etmesi	9/ 325
Misafirin Ev Sahibine: "Vallahi Sen Yemedikçe Ben Yemem" Demesi	9/ 331
Misafirin Hakkı	9/ 324
Misafirin Oruç Konusundaki Ev Sahibi Üzerinde Hakkı	3/ 249
Misafirin Yanında Öfke ve Sabırsızlık Göstermenin Mekruh Olması	9/ 329
Misafirleri Eve Onar Onar Girdiren, Yemeğe de Onar Kişi Oturmak	8/ 480
Misk Hakkında Zikredilen Şeyler	9/ 180
Misk Kokusu	8/ 535
Miskinin Nafakasını Kazanmaya Çalışan, Onun Yardımına Koşan	9/ 227
Misvak (Dipnot)	5/ 112
Misvak Ağacının (Erâk) Yemişi Olan Kebâs	8/ 482
Misvak Kullanarak Dişleri Temizlemek	1/ 225
Misvakı Yaşça Büyük Olana Vermek	1/ 226
Motifli Siyah Elbise	9/ 126
Mu'min Sûresi	7/ 531
Mu'minûn Sûresi	7/ 433
Muâviye İbnu Ebî Sufyân'ın Zikri	6/ 108
Muavvizât (Felâk ve Nâs) Sûrelerinin Fazileti	8/ 153
Muâz İbnu Cebel'in Menkıbeleri	6/ 140
Muâz ibnu Cebel'in Yemen'e Vali olarak atanması (Dipnot)	11/ 123
Mudebber Kölenin Satılıp Alınması	4/ 143
Mudebber Kölenin Satılması	3/ 427
Muhabera nedir (Dipnot)	3/ 518
Muhacirin, Fetihten Önce Hac-Umre İçin Mekkede Kalması	6/ 258
Muhacirlerin Menkıbeleri ve Üstünlükleri	6/ 17
Muhâdara Satışı, Meyve ve Tahılları Olgunlaşmadan Satmak	3/ 407
Muhaddisin "haddesena" veya "ehberana" veya "enbeena" Sözleri	1/ 97
Muhaddisin Kabir Yanında Nasihati ve Arkadaşlarının Oturmaları	2/ 368
Muhâkale nedir (Dipnot)	3/ 395
Muhakkak ki, Allah İslâm Dinini Günahkâr Bir Kişi İle Kuvvetlendirir	5/ 76
Muhâlifleri Birbirleri Hakkındaki Sözleri	4/ 39
Muhammed Sûresi	7/ 557
Muhassab Gecesi Ve Diğer Yerlerde Konaklandığında Umre Yapmak	3/ 114
Muhassab'dan Gecenin Sonunda Kalkıp Hareket Etmek	3/ 106

Muhayyerlik İçin Süre Belirlenmediğinde Satım Akdi Geçerli midir?	3/ 348
Muhayyerlik Ne Kadar Sürer?	3/ 348
Mukabele (Dipnot)	8/ 141
Mukaddes Yerlerde Defnedilmeyi Arzu Eden Kimse	2/ 351
Mukaddime	1/ 11
Mukâteb Kölenin Kendisi Razı Olduğu Zaman Satılıp Alınması	4/ 167
Mukim İken Duhâ Namazı	2/ 243
Mulâmese Yolu İle Alış-veriş	3/ 373
Mulâseme nedir (Dipnot)	3/ 407
Mumtehine Sûresi	8/ 16
Munâbeze Yolu ile Yapılan Alış-veriş	3/ 374
Munâceşe; Hacet Yokken Yüksek Fiyata Satmak İçin Fiyat Artırma	10/ 406
Munâfikûn Sûresi	8/ 26
Munâvele nedir. (Dipnot)	1/ 102
Murdar Olarak Ölmüş Hayvanın İç Yağı Eritilmez; Yağı Satılmaz	3/ 421
Musa aleyhisselamın Denizde Hızır'la Gitmesinin Anlatılması	1/ 111
Musa'nın Vefatı ve Vefatından Sonrasının Zikri	5/ 399
Musâfaha (Dipnot)	9/ 436
Musâfaha (Tokalaşmak)	9/ 436
MUSAKAAT (Meyve ağaçları tarımı ve ortaklık kitabı)	3/ 537
Musibet Anında Üzüntüsünü Belli Etmeyen Kimse	2/ 326
Musibet Esnasında Oturan ve Kendisinde Hüzün Hissedilen Kimse	2/ 324
Mut'a (Dipnot)	6/ 488
Mutaffifîn Sûresi	8/ 77
Muzâbene nedir (Dipnot)	3/ 388
MUZÂRA'A (Ekincilik yapmanın hükümleri kitabı)	3/ 509
Mücâdele Sûresi	8/ 9
Mücâhidin Savaş Esnasında Elde Ettiği Yiyecek Maddeleri	5/ 160
Müd nedir. (Dipnot)	1/ 202
Müddesir; 1-5 (Dipnot)	5/ 251
Müddessir Sûresi	8/ 58
Müdebber nedir (Dipnot)	4/ 27
Müezzin Ezan Okurken, Sağa Sola Döner mi?	1/ 467
Müezzini Ezan Okurken İşittiğinde Ne Söyleneceği	1/ 456
Mühür Yüzüğü'nün Kaşısı	9/ 153
Mühür Yüzüğü'nün Nakşısı	9/ 155
Mühür Yüzüğü'nün Nakşısı Üç Satır Hâlinde Yazılabilir mi?	9/ 159
Mühür Yüzüğü'nün Kaşısını, Elinin İç Tarafına Getiren Kimse	9/ 157

Müjdeyi Getiren Kimseye Verilecek Şey	5/ 89
Mükellef Olan Şahıs, Hısımlığı, Hısımlık Islaklığı İle Islatır Durur	9/ 217
Mülaane (Dipnot)	7/ 436
Mülk Sûresi	8/ 51
Mümin Bir Tek Bağırsakta Yer	8/ 447
Mümin, Zehirli Hayvanın Bulunduğu Delikten İki Kere Sokulmaz	9/ 323
Müminin Farkına Varmadan, Amelinin Sevakından Mahrum Kalması	1/ 84
Müminin Sırtı Ezâ Etmekten Korunmuştur	10/ 258
Müminleri Savaşa Teşvik Etmek ve Allah Teâlâ'nın Enfal: 65 Kavli	4/ 450
Müminlerin Birbirleriyle Yardımlaşmaları	9/ 236
Münafığın alameti (Dipnot)	4/ 78
Münâfığın Alâmeti	1/ 72
Münafıkların Cenaze Namazı ve Müşrikler için Bağışlanma	2/ 371
Münakaşa Ettiğinde Ahlâksızlık Yapan, Haktan Ayrılanın Günahı	4/ 77
Mürselât Sûresi	8/ 68
Mürselat Suresinin Nuzülü hakkında (1- Bâb)	8/ 69
MÛRTED VE KÂFİRLER HAKKINDA, SAVAŞ KİTÂBİ	10/ 357
Mürtedin Hükümü ve Onlardan Tövbe Etmelerini İstemek	10/ 361
Mürtetlere Su Verilememiş ve Ölüme Terk Edilmişlerdir	10/ 268
Müsle Haramdır	2/ 320
Müslüman Harb Arazisinde Ücretle Bir Müşrike İş Yapabilir mi?	3/ 461
Müslüman Kardeşini, Ondaki Meziyetlerle Öven Kimse	9/ 265
Müslüman Kimse Bulunmadığında Müşriklerin Ücretli Tutulması	3/ 449
Müslüman Müslümân'a Zulmetmez ve Onu Tehlikede Bırakmaz	4/ 65
Müslüman Oduktan Sonra Toprakların Fethedilmesi ve Hak Sahipleri	5/ 72
Müslüman ve Ezberinde Kur'ân Olan Fakir Kimseyi Evlendirmek	8/ 194
Müslüman ve Müşriklerin Karışık Olduğu Ortama Selâm Verme	9/ 427
Müslüman, Elinden ve Dilinden Emin Olunandır	1/ 53
Müslüman, Hayırsız İnsanlar İçinde Kaldığında Ne Yapacaktır?	10/ 499
Müslüman, Kitap Ehlini İslâm'a Davet Eder mi ve Kur'ân Öğretir mi	4/ 521
Müslüman, Öfke Anında Yahudiye Tokat Attığında Kısas Gerekmez	10/ 355
Müslüman'a Sövmenin ve Ona Lânet Etmenin Yasaklanması	9/ 250
Müslüman'ın Davalıyı Mahkemeye Getirmesi, Dvalaşma	4/ 33
Müslümanın En Hayırlı Malı Koyundur; Onları Dağ Başlarına götürür	5/ 293
Müslümanın Harbî Olan Kimseden Köle Satın Alması	3/ 415
Müslümanın Müslümana "kâfir" demesi hakkında (Dipnot)	9/ 302
Müslümanın Müslümandan emin olması (Dipnot)	10/ 40
Müslümanın üç hasleti (Dipnot)	10/ 387

Müslümanın, Emân Verilmekle Olan Bir Harbî'ye Vekâlet Vermesi	3/ 490
Müslümanlara Zararından Çekinilen Kişinin Mektubuna Bakma	9/ 431
Müslümanların Bayramlarında Yapacakları Sünnetler	2/ 107
Müslümanların Bir Cemaati Olmazsa Ne Yapılır?	10/ 496
Müslümanların Ergenlikten Önce Ölen Çocukları Hakkında Hadisler	2/ 381
Müslümanların Hangisi Üstündür	1/ 54
Müslümanların Müşriklerle Beraber Secde Etmeleri	2/ 185
Müslümanların Zimmeti ve Emân Vermeleri Birdir	5/ 179
Müşrik Bir Kimsenin Köle Azat Etmesinin Hükmü	4/ 145
Müşrik Bir Kimsenin Ölüm Anında "Lâ ilâhe illâllah" Demesi	2/ 366
Müşrik Birinin Künyesi ile Hitab Etmek Caiz mi?	9/ 378
Müşrik Birinin Mescide Girmesi	1/ 371
Müşrik Esirlerden Fidy e Alınması	5/ 64
Müşrik İken Sadaka Veren, Sonra da Müslüman Olan Kimse	2/ 426
Müşrik İken Sıla-i Rahim Yapan Sonra da Müslüman Olan Kimse	9/ 218
Müşrik Kadınlardan İslâm'a Girenlerin Nikâhı Ve İddetleri	8/ 364
Müşrik Olan Babaya İyilik Etmeyi Devam Ettirmek	9/ 211
Müşrik Olan Bir Kimseye Hasta Ziyareti Yapmak	9/ 19
Müşrik Olan Kardeş veya Amcası Esir Alındığında, Fidy e Verilir mi	4/ 144
Müşrik Olan Kardeşe İyilik ve İkramda Bulunulması	9/ 213
Müşrikler, Müslüman Hükmüne Rız Olup İndiğinde, İmâmın Hükmü	5/ 57
Müşrikler, Müslümanlara Hıyanet Yaptıkları Zaman Affedilirler mi	5/ 175
Müşrikler, Savaşta "Saba'nâ" Deyip ve "Eslemna" Demediklerinde	5/ 180
Müşriklere Ait Olan Evlerin Ve Hurmalıkların Yakılması	5/ 39
Müşriklere Beddua Etmek	9/ 545
Müşriklere Duâ Etmek	9/ 548
Müşrikleri Hicvetmek	9/ 339
Müşrikleri İslâm'a Alıştırmak İçin Onlara Dua Etmek	4/ 521
Müşriklerin Cesetlerinin Kuyu İçine Atılmasının	5/ 196
Müşriklerin Kabirlerinin Kazılıp Yerlerine Mescidler Edinilir mi?	1/ 344
Müşriklerin Müslüman'ın Malını Ganimet Olarak Almaları	5/ 80
Müşriklerin Ölen Çocukları Hakkında Gelen Hadisler	2/ 382
Müşriklerin Verdiği Hediye nin Kabul Edilmesi	4/ 212
Müşriklerinin Allah Rasûlü Aleyhine Küfür Üzere Antlaşmaları	6/ 202
Müşriklerle Bir Şeyler Mukabilinde Barış Anlaşması Yapma	5/ 181
Müşriklerle Üç Günlüğüne veya Belli Bir Vakit Tayin Ederek Barış	5/ 194
Müşriklerle Ve Harb Ehli Olanlarla Alış-veriş Yapmak	3/ 414
Müşriklerle Yapılan Antlaşma	4/ 304

Müzdelife'de Akşam İle Yatsı Namazlarını Birleştirerek Kılmak	3/ 39
Müzdelife'de Akşam ve Yatsı Namazlarını Cem Etmek	3/ 41
Müzdelife'de Sabah Namazı Ne Zaman Kılınır?	3/ 45
Müzdelife'de, Vakfeden Sonra Minâ'ya Ne Zaman Hareket Edilir?	3/ 47
Müziğin Haramlılığı (Dipnot)	9/ 468
Müzzemmil Sûresi	8/ 58

-N-

Nadîr Oğullarının Allah Rasûlü'ne Suikast Düzenlemek İstemeleri	6/ 325
NAFAKAT (Nafakalar Kitabı)	8/ 413
Nafile Namazları Cemaatle Kılmak	2/ 246
Nafile Oruca Niyetli İken kram Edildiğinde Orucunu Bozmayan	3/ 257
Nafile Orucunu Bozması İçin Yemin Verdiren Kişi	3/ 245
Nafile Oruç Konusunda Bedenin Hakkı	3/ 250
Nahl Sûresi	7/ 376
Namaz Dışında Avret Mahallinden Örtünmesi Gereken Yerler	1/ 308
Namaz Esnasında Eller Nereye Kadar Kaldırılır	1/ 530
Namaz Günahlara Keffârettir	1/ 406
Namaz İçin Güneşin batışından Önceki Vakti Seçmez	1/ 438
Namaz İçin Kamet Getirildiğinde Evinden Çıkması	1/ 490
Namaz İçin Kamet Getirildiğinde İnsanlar Ne Zaman Ayağa Kalkarlar	1/ 469
Namaz İçin Kâmet Getirildiğinde Konuşmak	1/ 472
Namaz İçin Kamet Getirildiğinde ve Sonrasında Safların Düzeltilmesi	1/ 519
Namaz İçin Kamet Getirilmesini Bekleyen Kimse	1/ 462
Namaz İçin Mescide Giderken Atılan Her Adımdan Dolayı Ecir	1/ 478
Namaz İçindeyken Tükürmenin Ve Üfürmenin Olması	2/ 267
Namaz İmandandır	1/ 76
Namaz Kılacağı Zaman Kumaş Dar Olursa (Ne Yapar?)	1/ 304
Namaz Kılan Bir Kimse İle Sütresi Arasındaki Mesafe ne Olmalı	1/ 386
Namaz Kılan Birinin Sütresi Bâbları	1/ 384
Namaz Kılan Birisi Soluna Veya Sol Ayağının Altına Tükürsün	1/ 335
Namaz Kılan Birisinin Sırtına Necis Bir Şey Veya Leş Atılması	1/ 221
Namaz Kılan Kimse İki Secdeden Kalkarken Tekbir Alır	2/ 29
Namaz Kılan Kimse Saçlarını Avuçlamaz	2/ 24
Namaz Kılan Kişi Namaz Kılarken Elbisesini Toplamaz	2/ 24
Namaz Kılana "İleri Git" Veya "Bekle" Denilmesi	2/ 269
Namaz Kılanın Önünden Geçen Kimsenin Kazanacağı Günah	1/ 394
Namaz Kılanın Önünden Geçmesini Engellemesi	1/ 392
Namaz Kılanın, Secde Ettiğinde, Elbisesinin Hanımına Değmesi	1/ 318
Namaz Kılarken Avret Yerlerinin Örtülmesinin Vûcubiyeti	1/ 299
Namaz Kaldırdıktan Sonra Bir İhtiyacını Hatırlayan Geçip Giden	2/ 44

Namaz Kılmakta Olan Kimse Rabbine Münacât Eder	1/ 410
NAMAZ KİTABI	1/ 295
NAMAZ VAKİTLERİ KİTÂBI	1/ 403
Namazda Aceleyle değil Sükûnet ve Vakar İçinde Namaza Kalkar	1/ 469
Namazda Başlarken İlk Tekbirde Elleri Kaldırmak	1/ 529
Namazda Başlarken Tekbirin 'Allahu Ekber' Demenin Vücûbiyeti	1/ 527
Namazda Hilenin Girmesi	10/ 400
Namazda Duâ	9/ 497
Namazda El ile İşâret Etmek	2/ 283
Namazda Fâtiha Suresi'ni Okumayanın Namazı Yoktur, Hadisi	11/ 270
Namazda Gökyüzüne Bakmak	1/ 537
Namazda Huşû	1/ 532
Namazda İken Binek Hayvanı Kaçarsa Ne Yapar?	2/ 266
Namazda İken Bir Sebebe Binaen Elleri Kaldırmak	2/ 271
Namazda İken Bir Sebebe Binaen Geriye Çekilen Kimse	2/ 262
Namazda İken Çakıl Taşlarına Dokunmak	2/ 264
Namazda İken Elbisenin Düğümlemesi Ve Bağlanması	2/ 23
Namazda İken Elleri Belin Üzerine Koymak	2/ 272
Namazda İken Kimse Sağ Tarafına Tükürmesin	1/ 334
Namazda İken Sağa ve Sola Bakılır mı?	1/ 538
Namazda İken Secde Etmek İçin Elbiseyi Yere Yaymak	2/ 264
Namazda İken Selam Alınmaz	2/ 269
Namazda İken Yapılması Câiz Olan Ameller	2/ 265
Namazda İmama Doğru Bakmak	1/ 535
Namazda İzarını Ensesine Bağlama	1/ 300
Namazda Kendisiyle Konuşulduğunda, Eliyle İşaret Ederse	2/ 281
Namazda Kıraatı Uzatan İmamı Şikâyet Eden Kimse	1/ 510
Namazda Kıyamda İken Sağ Eli Sol Elin Üzerine Koymak	1/ 531
Namazda Kunut Yapma (126. Bab)	2/ 11
Namazda Omuzların Örtüleceği	1/ 304
Namazda önüne sûtire koymak (Dipnot)	5/ 276
Namazda Sağa Sola Bakmak	1/ 537
Namazda Selamdan Önce Dua Etmek	2/ 34
Namazda Selamdan Sonra İki Sehv Secdesi ve Teşehhüd Okumak	2/ 277
Namazda Üç Rekât mı, Dört Rekât mı Kıldığını Bilmezse	2/ 280
Namazda ve Namaz Dışında Çıplak Olmanın Kerâhiyyeti	1/ 306
NAMAZDA YAPILAN AMELLER KİTÂBI	2/ 257
Namazda Yasaklanan Kelâm	2/ 258

Namazdan Bir Rekâta Ulaşan Kimse	1/ 435
Namazdan Sonra Oturduğu Yerden Sağından ve Solundan Ayrılma	2/ 45
Namazdan Sonra Yapılan Zikirler	2/ 39
Namazı Cemaatle Kılmanın Vücûbiyeti	1/ 473
Namazı Hafifletme ve Tam olarak Kılmak	1/ 511
Namazı Hiçbir Şey Kesmez, Diyen Kimse	1/ 396
Namazı Kendi Vaktinde İhmal Etmek	1/ 409
Namazı Kılmak Üzere Beyat Etmek	1/ 405
NAMAZI KISALTARAK KILMAK KİTÂBİ	2/ 191
Namazı Kısaltmak Hakkında Gelen Rivayetler	2/ 191
Namazı Vaktinde Kılmanın Fazileti	1/ 407
Namazın Kılınış Şekilleri Bâbları	1/ 527
Namazın Sonunda Selam Verme	2/ 37
Namazın Vakitleri ve Fazileti	1/ 403
Namazın Vakti Geçti Diyen Kimse	1/ 467
Namazın Vakti Yaklaştığında Abdest Almak İçin Su İsteme	1/ 181
Namazın Vaktinin Çıkması Korkusu ve Teyemmüm Etmek	1/ 284
Namazın Vaktinin Çıkmasından Sonra Ezan Okumak	1/ 442
Namazında Ayak Parmaklarının Uçlarını Kibleye Yönelmesi	2/ 20
Namazında Secdesini Tamamlamayan Kimse	1/ 323
Namazında Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Eden Kimse	2/ 189
Namazını Bitirene Kadar Çamur ve Su İzini Eliyle Silmeyen Kimse	2/ 36
Namazla Alakalı Bir Meselede, Namazda İken Yardım İstemek	2/ 257
Nankörlük Dinden Çıkarmaz	1/ 68
Nâs Sûresi	8/ 122
Nasıl Yemin Ettirilir	4/ 281
Nasihat ve İlim Öğretmede, Uygun Vakitlerini Kollaması	1/ 107
Nasr Sûresi	8/ 113
Nazar (Göz Değmesi) (Dipnot)	9/ 69
Nâziât Sûresi	8/ 74
Ne Kadarlık Mesafede Namaz Kısaltılır?	2/ 194
Nebe Sûresi	8/ 72
Nebiz İçmemeye Yemin Eden, Başka Şeyler İçmesi	10/ 185
Nebiz Ve Sarhoşluk Verici İçeceklerle Abdest Almak Caiz Değildir	1/ 224
Necâşî'nin Ölümü	6/ 201
Necd Ehlinin Niyet İhrama Girme ve Telbiye'ye Başlama Yeri	2/ 493
Necd Tarafına Gönderilen Seriyye	6/ 577
Neceş nedir (Dipnot)	3/ 371

Neceş ve Neceşli Satış Caiz Olmaz Diyen Kimse	3/ 371
Necm Sûresi	7/ 579
Necm Sûresindeki Tilâvet Secdesi	2/ 184
Necrân Ehlinin Kıssası	7/ 13
Necve nedir (Dipnot)	4/ 64
Nefsinin ve Ailenin senin üzerinde hakkı vardır	2/ 230
Nehrin Akışına Göre Yüksekteki Aşağıdakinden Önce Suyu Kullanır	3/ 545
Nehrin Akışına Göre Yüksektekini Tarlasını Sulamasının Hükümü	3/ 546
Nemime (Ara Bozmak İçin Lâf Taşımak) Büyük Günahlardandır	9/ 261
Neml Sûresi	7/ 479
Nesebine Mensup Kişilere Sövlmemesini Arzu Eden Kimse	5/ 498
Neseplere, Herkesçe Bilinen Süt Emmeye ve Ölümüne Şahitlik Etmek	4/ 239
Nesh (Dipnot)	7/ 107
Nifak (Dipnot)	10/ 568
Nifak (Dipnot)	9/ 294
Nifası, Hayız Olarak İsimlendiren Kimse	1/ 258
Nifazlı İken Ölen Kadına Kılınan Cenaze Namazı ve Sünneti	1/ 279
Nikâh Akdi Sırasında Hutbetul-Hâce Okumak	8/ 255
Nikâh Kıyarken Caiz Olmayan Şartlar	4/ 328
Nikâh Kıyma Esnasında Mehir'de Öngörülen Şartlar	4/ 327
NİKÂH KİTABI	8/ 185
Nikâha İhtiyacı Olmayan Kimse Evlenir mi?	8/ 191
Nikâhta Helâl Olan ve İtibar Edilen Şartlar	8/ 259
Nikâhta Helâl Olmayan Şartlar	8/ 260
Nikâhta Olan Hileyi Terk Etmek	10/ 404
Nikâhta ve Düğün Yemeğinde Def Çalmak	8/ 256
Nikâhta Yalancı Şâhidliğin Hükümü	10/ 410
Nikâhtan Önce Talâk Yoktur	8/ 349
Nisâ Sûresi	7/ 214
Nûh Sûresi	8/ 55
Nûr Sûresi	7/ 434
Nuzûl (inmek) (Dipnot)	9/ 494

-O-Ö-

Odun, Yaş ve Kuru Ot Toplayıp Satmak	3/ 556
Oğlağın Zekât Olarak Alınması	2/ 440
Oğul ve Diğer Mirasçıların Beraberinde Hanımın Mirası	10/ 232
Ok ile Avlanmak	8/ 501
Okuyla Mescidden Geçen, Onun Ucundaki Sivri Demiri Tutması	1/ 359
Olgunlaşmadan Meyvelerin Satışı, Âfet İsabet Ederse, Satıcıya Âittir	3/ 402
Onun Hak Olmadığını Kastederek “O Bir Şey Değildir” Deme	9/ 384
Orta ve Küçük Cemreyi Taşlarken Dua Etmek	3/ 96
Ortağın Kendi Ortağından Alış-veriş Yapması	3/ 411
Ortağın Ortağa Taksimde ve Diğer İşlerde Vekâleti	3/ 489
Ortak Bir Sürünün Zekâtı Mallarından Eşit Olarak Verilir	4/ 107
Ortak Malın Değerinin Adil Bir Kimse Tarafından Belirlenmesi	4/ 109
Ortaklar Arasında Hurma Yerken İki Hurmayı Yemenin Hükümü	4/ 109
Ortaklar Arasındaki Paylaşmada ve Pay Almada Kura Çekilir mi?	4/ 111
Ortaklar, Paylaştıklarında Bundan Dönme ve Şuf’a Hakları Yoktur	4/ 114
ORTAKLIK KİTABI	4/ 103
Orucunu Ecrini Yalnız Allah’tan Bekleyerek Tutmak İmandandır	1/ 75
Oruç Tutmak Günahlara Keffârettir	3/ 194
ORUÇ TUTMAK KİTABI	3/ 191
Oruç Tutmanın Fazileti	3/ 193
Oruç Tutmaya Gücü Yetmeyenlere Fidye Vardır, Âyeti	3/ 232
Oruçlu İken Bilerek ve Kasten Cima Edene Kefaret Gerekir	3/ 220
Oruçlu İken Cima Eden, Kefaret Olan Yiyeceği Ailesine Yedirebilir mi	3/ 223
Oruçlu İken Kasten Cima Edene, Verilen Sadakayı Kullanması	3/ 222
Oruçlu İken Yalan Söylemeyi ve Bunla Amel Etmeyi Terk Etmeyen	3/ 199
Oruçlu Su veya Başka Ne Var ise Onunla İftar Eder	3/ 238
Oruçlu, Kendisine Söyldüğü Zaman ‘Ben Oruçluyum’ Der mi?	3/ 199
Oruçlunun Cünüp Olarak Sabahlaması	3/ 212
Oruçlunun Eşiyle Mübâheretinin Hükümü	3/ 213
Oruçlunun Hacamat Olması ve Kusması	3/ 224
Oruçlunun Hanımını Öpmesi	3/ 214
Oruçlunun İftar Etmesi Ne Zaman Helâl Olur	3/ 237
Oruçlunun Unutarak Yemesi Veya İçmesi	3/ 217

Oruçlunun Yaş ve Kuru Misvak Kullanması	3/ 218
Oruçlunun Yıkınması	3/ 215
Osman ibnu Affan, Ebi Amr el-Kureşi'nin Menkibeleri	6/ 53
Osman ibnu Affan'a Halifelîği ve Ömer ibnul-Hattâb'ın Öldürülmesi	6/ 60
Oturan Adına Cihâd Edenlere Verilen Ücretler	4/ 552
Oturarak Namaz Kılamayan Yanı Üzerine Uzanarak Namazını Kılar	2/ 208
Oturarak Namaz Kılan Kimse	2/ 206
Oturarak Namaz Kılan, Namazda İyileşirse Ayakta Tamamlar	2/ 209
Oturarak Ve Ayakta Bevletmek	1/ 213
Oturduğu Beldesine Yaklaştığında Devesini Hızlı Süren Kimse	3/ 129
Oturduğu Meclisten veya Evinden, Misafirden İzinsiz Kalkmak	9/ 446
Oturmakta Olan Âlime, Kendisi Ayakta Soru Soran Kimse	1/ 149
Ödeme Gücü Olduğu Hâlde, Zenginin, Ödemeyi Uzatması Zulümdür	4/ 23
Ödünç Vermede Öngörülen Şartlar	4/ 357
Ödünç Vermekte, Borçlarda, Bedenlerle Ve Mallarla Kefalet	3/ 475
Öfke ve Zorlama Hâlinde Boşama; Talâk, Şirk ve Yanlışlığın Hükümü	8/ 351
Öfkelenmek (Dipnot)	9/ 253
Öfkelenmekten Sakınmak	9/ 311
Öğle Namazı Vakti	1/ 413
Öğle Namazında Kıraat	1/ 542
Öğle Namazından Önce İki Rekât Namaz Kılmak	2/ 244
Öğle Namazını İlk Vaktinde Kılmanın Fazileti	1/ 476
Öğle Namazını, İkinci Namazının İlk Vaktine Kadar Geciktirmek	1/ 416
Öğle Sıcağında İnsanların Dağılmaları, Ağaçların Altında Gölgeleme	4/ 504
Öğle Vakti Girmişse, Namazını Kılar Sonra Yola Çıkar	2/ 206
Öğle Vaktinin Yolculuğa Çıkan İkindide Cem Yapar	2/ 205
Öğle ve İkinci Namazında İmamın Okuduğu Âyeti İşittirmesi	1/ 553
Ölmek Vazifesi Satıcı ve Vericiye Âittir	3/ 360
Ölen Yerine Hac, Adağı Yerine Getirme, Erkeğin Kadın Yerine Haccı	3/ 169
Ölmüş Hayvanların Derileri	8/ 534
Ölü Bir Arazîyi Diriltten Kimse	3/ 523
Ölü Birden Fazla İse Kabrin İçine Kim Önce Konulur?	2/ 356
Ölü Hayvanın ve Putların Satılmasının Harâm Oluşu	3/ 430
Ölü Kadını Yıkamadan Önce Saç Örgüsünü Çözmek	2/ 300
Ölü Kadının Saçı Üç Bukle Yapılır	2/ 302
Ölü Kadının Saçları Arkasına Atılır	2/ 302
Ölü Nasıl Kefenlenir?	2/ 301
Ölü Üzerine Bağıra-Çağıra Ağlamanın Mekruh Olması	2/ 319

Ölü, Ailesinin O'nun Üzerine Ağlaması Sonucu Azap Olunur	2/ 314
Ölü, Bir Sebebe Binaen Kabrinden Çıkarılır mı?	2/ 358
Ölü, Dirilerin Ayakkabılarının Sesini İşitir	2/ 350
Ölüler İçin Feryat Eden, Sünnetimiz ve Yolumuz Üzre Değildir	2/ 323
Ölülere Sövmenin Yasaklanması	2/ 393
Ölülerin Şerlerini Anmak	2/ 393
Ölüm Esnasında Cahiliye Ağlayışı ile Ağlamanın Yasaklanması	2/ 324
Ölüm Esnasında Silâhın Kırılmasını Uygun Görmeyen Kimse	4/ 503
Ölüm Sırasında Sadaka Vermek	4/ 371
Ölüm Temenni Edilmedikçe Kıyamet Kopmaz	10/ 517
Ölüm ve Hayatla Duâ Etmek	9/ 512
Ölümün Sekerâtı, Ölürken Gelen Kendinden Geçme Hâli	10/ 62
Ölümünden Sonra, Kefene Sarıldığında Ölünün Yanına Girmek	2/ 289
Ölünün Bir Kızının Beraberinde Oğlun Bir Kızının Mirası	10/ 229
Ölünün Borcuna Kefil Olan Kişiyi O Kefaletten Dönmesi Caiz Olmaz	3/ 482
Ölünün Borcunu Başkasına Havale Etmesinin Caiz Olması	3/ 473
Ölünün Defninden Sonra Kabrin Başında Cenaze Namazı Kılınması	2/ 349
Ölünün Oğlu Olmadığı Zaman, Oğlunun Oğluna Ait Mirası	10/ 228
Ölünün Tabut Üzerinde İken "Beni Yerime Ulaştırınız!" Kavli	2/ 337
Ölünün Tek Sayıda Yıkanmasının Müstehab Olması	2/ 297
Ölünün, Tabut Üzerinde Taşınırken Söylediği Kelam	2/ 381
Ölüye, Sabah Akşam Kendi Oturacağı Yerinin Gösterilmesi	2/ 380
Ölüyü İki Parça Kumaş İle Kefenlemek	2/ 303
Ölüyü Son Yıkamada Kâfûr Kullanılır	2/ 299
Ölüyü Yıkamaya Abdest Yerlerinden Başlamak Müstehaptır	2/ 298
Ölüyü Yıkamaya Sağ Tarafından Başlanır	2/ 298
Ömer ibnul-Hattâb Ebu Hafs el-Kureşî el-Adevî'nin Menkıbeleri	6/ 42
Ömer İbnul-Hattâb'ın Müslüman Oluşu	6/ 188
Ömer İbnul-Hattâb'ın Oğlu Abdullah'ın Menkıbeleri	6/ 91
Önlerini aydınlatan ışık ve ikiye bölünmesi	6/ 7
Önünde Ocak, Ateş Olduğu Hâlde Namaz Kılan Kimse	1/ 347
Övgüde Aşırıya Gitmenin Mekruh Olması, Ne Biliniyorsa Söylenmesi	4/ 270

-P-R

Parmakların Diyeti	10/ 337
Parmaklarla Küçük Çakıl Taşı Atmanın Yasaklanması	9/ 391
Pazartesi Günü Ölmek	2/ 387
Peygamber Namazını Öğretmek Maksudıyla Namaz Kıldırın	1/ 490
Peygamber'in Zırhı, Asası, Kılıcı, Bardağı, Mührü Gibi. Zikredilenler	5/ 116
Peygamberin Dişi Binek Devesi	4/ 474
Peygamberlerin İsimleriyle İsimlendiren Kimse	9/ 372
Peygamberlerin Ümmetden yana nasipleri (Dipnot)	10/ 24
Peygamberlik Mührünün Sıfatı	5/ 503
Putlar adına yemin (Dipnot)	9/ 472
Putlar ve Dikili Taşlara Kesilen Hayvanlar	8/ 517
Rad Sûresi	7/ 363
Radâ (Memeden emmek) (Dipnot)	8/ 218
Rahman Arş'a istiva etti. (Dipnot)	5/ 205
Rahman Sûresi	7/ 594
Ramazan Ayında Tutulamayan Oruç Ne Zaman Kaza Edilir	3/ 233
Ramazan Ayında Umre Yapmak	3/ 114
Ramazan Ayında ve Diğer Zamanlarda Gece Namazı Kılması	2/ 226
Ramazan Ayında Yolculuğa Çıkmak	4/ 539
Ramazan Ayının Son On Gününde Çok Amel Yapmak	3/ 283
Ramazan Bayramı Günü Oruç Tutmanın Hükümü	3/ 262
Ramazan Bayramında Bayram Namazından Önce Bir Şeyler Yemek	2/ 108
Ramazan da Sefere çıktığında oruç tutmama (35. Bâb)	3/ 229
Ramazan Gecelerini İhya Etmek İmandandır	1/ 74
Ramazan Gecelerini Namazla Geçiren Kimsenin Fazileti	3/ 271
Ramazan Orucunu, İnânaarak, Sevabını Allah'tan İsteyerek Tutmak	3/ 197
Ramazan Orucunun Farz Oluşu	3/ 191
Ramazan Son On Gününde ve Bütün Mescidlerde İtikâf Yapmak	3/ 285
Ramazan ve Kurban Bayramları ve Bayramda Süslenmek	2/ 105
Ramazan veya Nafile Oruç Tutan Birinin Yolculukta Seçme Hakkı	3/ 227
Ramazanda Bir Kaç Gün Oruçtan Sonra Yolculuğa Çıkanın Hükümü	3/ 228
Ramazanın Ortasındaki On Gün İtikâf Yapmak	3/ 298
Rasûlullah Hayatında Kaç Kere Umre Yaptı?	3/ 110
Rasûlullah Tavâfın Yedinci Şavtından Sonra Namaz Kıldı	3/ 5

Rasûlullah Zamanında Ebu Bekir'e Emân verilmesi, Ebu Bekir'in akdi	3/ 484
Rasûlullah Zamanında Temettu Haccı	2/ 525
Rasûlullah'ın " <i>Seferde Oruç Tutmak İyilikten Değildir</i> " Sözü	3/ 230
Rasûlullah'ın Ashabının Vakıfları, Harâc Arazîsi, Akdi Yapması	3/ 522
Rasûlullah'ın İtikâfı ve Ramazan Yirminci Günü İtikâftan Çıkması	3/ 291
Rasûlullah'ın Nafile Orucu Hakkında Zikredilenler	3/ 248
Rasûlullah'ın Sâ' ve Müd Ölçeklerinin Bereketi	3/ 363
Rasûlullah'ın Veresiye Olarak Satın Alması	3/ 319
Rasûlullah'a Yalan İsnad Eden Kimsenin Günahı	1/ 136
Rasûlullahı Sevmek İmandandır	1/ 55
Rasûlullahın 'İslâm Beş Şey Üzerine Bina Edilmiştir' Sözü	1/ 49
Rasûlullahın " <i>Bana yeryüzü, mescit ve temizleyici kılındı</i> " Kavli	1/ 350
Rasûlullahın "Din, nasihattır" sözü	1/ 93
Rasûlullahın "el-Akik, mübarek bir vadidir" Sözü	2/ 497
Rasûlullahın Abdest Aldığı Sudan, Bayılan Kşinin Üzerine Dökmesi	1/ 198
Rasûlullahın Abdul-Kays Heyetini Teşvik Edip Yönlendirmesi	1/ 121
Rasûlullahın Mekke'de Konaklayacağı Yer	2/ 538
Rasûlullahın Mekke'ye Gidişte, Medine Şecere Yolundan Çıkması	2/ 497
Rasûlullahın Namaz Kıldığı Ancak Mescit Yapılmayan Yerler	1/ 379
Rasûlullahın Rükûsünü Tam Yapmayana Namazın İadesini Emretmesi	2/ 9
Rasûlullahın Zamanında O'nun Gibi İhrama Girip Telbiye Etme	2/ 513
Rasûlullahın, Arafat Dönüşü Sahabelere Emreri, Kamçısı ile İşareti	3/ 39
Rasûlullahın'ın En Cömert Olduğu Ay Ramazan Ayıdır	3/ 198
Rasûlün İbnu Abbas'a " <i>Allah'ım ona Kitabı öğret</i> " Hadisi	1/ 113
Razı Olduğu Takdirde Hür Kadının Köle ile Evlenmesinin Cevazı	8/ 213
Reci', Ri'l ve Zekvân Savaşları, Maûne Kuyusu Savaşı	6/ 380
Recm (Dipnot)	3/ 476
Recm (Dipnot)	4/ 330
REHİN KİTABI	4/ 123
Rehin Olarak Bırakılan Hayvana, Binilir ve Sütü de Sağılır	4/ 126
Rehin Veren, Rehin Alan ve İhtilâf Halinde Delil ve Yeminin Hükümü	4/ 127
Rekâtta Doğrulurken Yer Nasıl Dayanılır.	2/ 28
Remel ve Şavt nedir. (Dipnot)	2/ 547
Remel Yapmanın Meşruluğunun Başlangıcı	2/ 547
Resim Bulunan Yerde Namaz Kılmanın Kerahiyeti	9/ 195
Resim ve Heykel hakkında (Dipnot)	5/ 236
Resim Yapana Lânet Eden Kimse	9/ 197
Resim, tasvir hakkında (Dipnot)	9/ 307

Resimlerin Hükmü	9/ 190
Resûlullah Yağmur İsteme Duasında Sırtını İnsanlara Nasıl Döndü?	2/ 153
Resûlullah Zamanında Kefen Hazırlayan Kimse	2/ 310
Resûlullah, Ebu Bekir ve Ömer'in Kabirleri Hakkında Hadisler	2/ 389
Resûlullahın "Ben rüzgârla yardım olundum" Sözü	2/ 159
Resûlullahın "Kıtlık yıllarına çevir" Diye Beddua Etmesi	2/ 139
Resûlullahın Cenaze Namazında Meşru Kıldığı Hükümler	2/ 340
Resûlullahın Gece Namazı ve Uykusu	2/ 222
Resûlullahın Geceleyin Ayakları Şişinceye Kadar Namaz Kılması	2/ 217
Resûlullahın Kabri İle Minberi Arasındaki Yerin Fazileti	2/ 254
Resûlullahın Namazı Nasıldı? Geceleyin Kaç Rekât Namaz Kılardı?	2/ 220
Resûlullahın Vâcip Kılmaksızın Gece Namazına Teşvik Etmesi	2/ 215
Resûlullahın Vedâ Haccında Mekke'de Kaç Gün İkâmet Etti?	2/ 193
Resûlullahın Vitir Namazı İçin Ailesini Uyandırması	2/ 134
Resûlullahın, Sa'd İbnu Havle'nin Ölümüne Acı Duyup Üzülmesi	2/ 321
Reyyân Kapısı, Sadece Oruç Tutanların Cennete Girmesi İçindir	3/ 195
Rıdvan Beyatı (Dipnot)	4/ 542
Rızkının Artmasını İsteyen Kimse	3/ 318
Ridâ	9/ 108
Ridasız Namaz Kılmak	1/ 309
RİKAK (Kalbi İncelecek Şeyler Kitabı)	9/ 563
Ruh. Rabbin emrindendir, Âyeti	1/ 150
Ruh'lar Sınıf Sınıf Toplanmış Cemaatlerdir	5/ 314
Rukye (Dipnot)	9/ 57
Rukye Tedavisinde Hafifçe Tükürmek	9/ 74
Rukye Yapan Kişinin Sağ Elini Ağrıya Dokundurup Sürmesi	9/ 77
Rukye Yapmak İçin Bir Miktar Koyun Verilmesini Şart Koşmak	9/ 68
Rukye Yapmayan Kimse	9/ 78
Rûn Sûresi	7/ 484
Rumlarla Savaşmanın Fazileti Hakkında Söylenenler	4/ 512
Rûkû Tam Olarak Yapılmadığı Zaman?	2/ 7
Rûkûda İken Belin Dümdüz Olması	2/ 8
Rûkûda "Allahumme Rabbenâ lekel- hamd" Demenin Fazileti	2/ 11
Rûkûda Avuçları Diz Kapakları Üzerine Koymak	2/ 7
Rûkûda İken Tekbirlerinin Tamamlanması	1/ 557
Rûkûda Yapılan Duâ	2/ 10
Rûkûdan Doğrulunca İmam ve Cemaat Ne Söyler	2/ 10
Rûkûdan Doğrulunca Mutmain Olma	2/ 12

Rükûdan Önce ve Sonra Kunut Yapmak	2/ 136
Rükûya Varırken ve Rükûden Kalkarken Ellerin Kaldırılması	1/ 529
Rükûyu Tamamlamanın Sınırı	2/ 8
Rüya Allah Tarafındandır	10/ 428
Rüya Tabirinde İsalet Etmediği Zaman	10/ 470
Rüya Tabirini Sabah Namazının Ardından Yapmak	10/ 472
Rüyada Abdest Almayı Görmek	10/ 458
Rüyada Akan Pınar Görülmesi	10/ 452
Rüyada Allah Rasûlü'nü Gören Kimse	10/ 437
Rüyada Başının Saçı Dağınık Kadın Görmek	10/ 467
Rüyada Bir Şeyi Üflediğini Görmek	10/ 465
Rüyada Bir Taraftan Çıkarıp Başka Yerde İskân Ettiğini Görmek	10/ 466
Rüyada Büyük Çadırın Direğini Yastığının Altında Görmek	10/ 451
Rüyada Elde Anahtarlar Görülmesi	10/ 449
Rüyada Eminlik Olması ve Korkunun Gitmesini Görmek	10/ 460
Rüyada Gömleği Yerde Sürüklemek	10/ 446
Rüyada Gömlek Görülmesi	10/ 446
Rüyada İnsanlar Suyu Kanıncaya Kadar Kuyudan Su Çekip Çıkarma	10/ 454
Rüyada İpek Elbise Görmek	10/ 448
Rüyada İstirahat Etmek	10/ 456
Rüyada Kâbe'yi Tavâf Etmek	10/ 458
Rüyada Kalın İpek Kumaş ve Cennete Girmeyi Görmek	10/ 451
Rüyada Kedisinin Bağlı Olduğunu Gören Kimse	10/ 451
Rüyada Kendisine Kadeh Verilmesi	10/ 463
Rüyada Kesilen İnekler Görmek	10/ 464
Rüyada Kılıç Salladığını Görmek	10/ 467
Rüyada Sağlam Kulpa ve Halkaya Yapışmak	10/ 450
Rüyada Saray Görmek	10/ 456
Rüyada Siyah Kadın Görmek	10/ 456
Rüyada Süt Görüldüğü Zaman, Bu Ne Yorumlanır?	10/ 445
Rüyada Sütten Artanını Başkasına Verdiğini Görmek	10/ 459
Rüyada Sütün, Parmak veya Tınaklarından Aktığını Görmek	10/ 445
Rüyada Uçamayan Bir Şeyi Uçtuğunu Görmek	10/ 463
Rüyada Yeşillikler ve Yeşil Bahçe Görmek	10/ 447
Rüyada, Kuyudan Zayıflıkla Beraber Bir-İki Kova Su Çekmek	10/ 445
Rüyası Hakkında Yalan Söyleyen Kimse	10/ 468
Rüyasında Sağ Taraf Üzerine Alınıp Yürütülen Kimse	10/ 442
Rüzgâr Sebebiyle Sara Hastalığına Yakalanan Kimsenin Fazileti	9/ 4

-S-

Sa' nedir (Dipnot)	3/ 326
Sa'd İbnu Ebî Vakkas ez-Zuhri'nin Menkıbeleri	6/ 83
Sa'd İbnu Ebî Vakkas'ın Müslüman Oluşu	6/ 181
Sa'd İbnu Muâz'ın Menkıbeleri	6/ 136
Sa'd İbnu Ubâde'nin Menkıbesi	6/ 141
Sabah Namazında Kıraat	1/ 547
Sabah Namazından Sonra Güneş Yükselinceye Kadar Namaz Kılma	1/ 436
Sabah Namazından Sonra Kadınların Mescidden Ayırılmaları	2/ 55
Sabah Namazını Cemaatle Kılmanın Fazileti	1/ 475
Sabah Namazının Fazileti	1/ 432
Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Kılmaya Devam Etmek	2/ 233
Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Muhafaza Etmek	2/ 235
Sabah Namazının Kıraatının Açıkta Okunması	1/ 549
Sabah Namazının Sünnetinde Ne Okunur?	2/ 235
Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşan	2/ 234
Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşmak	2/ 234
Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Sağ Yanı Üzerine Uzanma	2/ 233
Sabah Namazının Vakti	1/ 433
Sabah Ve İkinci Namazından Sonra tavâf Yapmak	3/ 9
Sabır (Dipnot)	9/ 297
Sabır, musîbetin ilk anında gösterilendir.	2/ 327
Saç ve Sakalı Boyamak	9/ 169
Saçaklı Elbise Giymenin Hükümü	9/ 106
Saçı Ortadan İkiye Ayırmak	9/ 175
Saçın Bir Kısımını Kesip Bir Kısımını Bırakmak	9/ 177
Saçın Dağılması veya Bitlenmesinden Korumak İçin Toplamak	9/ 174
Saçın Perçemi	9/ 176
Saçın Tarakla Taranması	9/ 179
Saçın Taranıp Yağlanmasında ve Her İşinde Sağla Başlamak	9/ 180
Saçına Ekleme Yapılmış Kadın	9/ 186
Saç-Sakal Ağardığında Boyanır mı. Bu Konuda Zikrolunanlar	9/ 167
Saçta Başkasının Saçıyla Ekleme Yapmak	9/ 183
Sâd Sûresi	7/ 521

Sâd Sûresinde Yapılan Tilâvet Secdesi	2/ 184
Sadaka Ancak İhtiyaçtan Fazla Maldan Verilir	2/ 419
Sadaka Develerinin ve Sütlerinin Yolcular İçin Kullanılması	2/ 477
Sadaka Günahı Örtür	2/ 425
Sadaka Tahavvül Ettiği (Yani Sadaka Olmaktan Çıktığı) Zaman?	2/ 471
Sadaka Veren İle Cimrinin Misali	2/ 429
Sadaka Verin	10/ 520
Sadakada Riya (Gösteriş İçin Sadaka Verenler)	2/ 406
Sadakanın Helâl Kazançtan Yapılması	2/ 407
Sadakasını Kendisi Dağıtmayıp, Hizmetçisine Emreden Kimse	2/ 419
Sadakayı Teşvik Etmek ve Sadaka Hususunda Aracılık Etmek	2/ 423
Sadece Ramazan mı Yoksa Ramazan Ayı mı Demek Gerekir?	3/ 196
Sadece Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved'i İstilam Eden Kimse	2/ 550
Saf Sûresi	8/ 23
Safa Girmeden, Safın Gerisinde Rükû Eden Kimse	1/ 557
Safâ ile Merve Arasında Say Yapmak Hakkında Gelen Rivâyetler	3/ 21
Safâ İle Merve Arasında Say Yapmanın Farz Oluşu	3/ 18
Safâ ve Merve (Dipnot)	7/ 127
Safer (Dipnot)	9/ 50
Safer Yoktur. Safer Karnı Yakalayan (Ve Yüzü Sarartan) Hastalıktır	9/ 55
Sâffât Sûresi	7/ 519
Safiiye, (Peygamberimizin Hanımı) (Dipnot)	6/ 476
Safları Tamamlamayan Kimsenin Kazanacağı Günah	1/ 521
Safların Düzeltilmesi Esnasında İmamın Yüzünü İnsanlara Dönmesi	1/ 519
Safların Düzgünlüğü Namazın Tamamındandır	1/ 521
Safta İken Tutarak Ayağı Ayağa, Omuza Omuza Birleştirmek	1/ 522
Sağ Eliyle İstinca Etmenin Yasak Oluşu	1/ 171
Sağ Eliyle Verilen Sadaka	2/ 418
Sağ Tarafı Üzerine Yatarak Uyumak	9/ 488
Sağ Yanı Üzerine Yatmak	9/ 484
Sağlığına Uygun Olmayan Yerden Çıkan Kimse	9/ 60
Sahabeler Yolculukta Oruç Konusunda Birbirlerini Kınamazlardı	3/ 230
Sahabelerden Kur'ân'ın Hıfızıyla ve Öğretilmesiyle Meşhur Olanlar	8/ 142
Sahabelerin Ziraat ve Meyve Hususunda Karşılıksız Ortak Olmaları	3/ 527
Sahabelerinin Müşriklerden Gördükleri İşkence ve Ezizyetler	6/ 176
Sahabenin Peygambere Beyatı	1/ 58
Sahibi Olmadığı Şey Hakkında ve Günah İşlemede Adak Adamak	10/ 196
Sahibine, Arkadaşına Hakkında Söylenen Sözü Haber Veren Kimse	9/ 263

Sahibinin İzni Olmadan Bir şeyi Açıktan ve Zorla Almanın Yasaklığı	4/ 95
Sahur Yemeği Bitimi ile Sabah Namazı Başlangıcı Arası Ne kadardır	3/ 209
Sahur Yemeği Yiyip Sabah Namazını Kılana Kadar Uyumayan Kimse	2/ 219
Sahur Yemeğinde Acele Etmek	3/ 209
Sahur Yemeğinin Bereketi	3/ 210
Saîd İbnu Zeyd'in Müslüman Oluşu	6/ 187
Sak (İncik) (Dipnot)	8/ 53
Sakalları Bol Bırakmak	9/ 167
Sakallarından Yağmur Damlaları Akana Kadar Islanan Kimse	2/ 157
Sakınılması Gereken Şerî Cezalar	10/ 251
Salatalık Yenilmesi	8/ 479
Sâlih Kimselerin Birbirleri Ardınca Ölmeleri	9/ 583
Salih Kimselerin Rüyası	10/ 427
Salih Olan Yol	9/ 296
Salih Rüyalar	10/ 431
Sandalet Bulamayan İhramlının Mest Giymesi	3/ 162
Sarhoşluk Vermeyen Hurma Şirasını İçmek	8/ 573
Sarhoşu Hurma Değnekleri ve Ayakkabılarla Dövmek	10/ 253
Sarıklar	9/ 116
Sarımsak Gibi Kötü Kokan Sebzelerin Yenmesinin Mekruh Oluşu	8/ 481
Sarraflıkta Ve Tartılacak Şeylerde Vekâlet	3/ 492
Satıcı Belli Yere Kadar Hayvanına Binmeyi Şart Koşarsa Bu Caiz mi	4/ 323
Satıcı İle Alıcı, Malın Ayıbı Gizlemedikleri Zaman Bereketli Kılınır	3/ 324
Satıcı Muhayyer Olduğunda Satış Câiz Olur mu?	3/ 351
Satıcı veya Müşteri, Satıştan Sonra Arkadaşını Muhayyer Kılması	3/ 350
Satılan Malın Aslı Yanında Bulunmayana Yapılan Selem Akdi	3/ 435
Satın Aldığı Cariye, Rahmini Temizlemeden Yolculuğa çıkar mı?	3/ 429
Satın Alınan Mal Teslim Alınmadan Ölse Bunun Hükümü Ne Olur?	3/ 368
Satışta Muhayyer Olma	3/ 352
Savaş Anında Sabretmek	4/ 450
Savaş Esnasında Hanût Kokusu Sürünmek	4/ 457
Savaş Esnasında İmamın, Müşriklerin Sarsılmaları İçin Dua Etmesi	4/ 518
Savaş Esnasında Tekbîr Getirerek "Allâhu Ekber" Demek	5/ 15
Savaş Hiledir	5/ 44
Savaş Meydanında Öldürülen Şhitten Başka Yedi Sınıf Şehit Vardır	4/ 447
Savaş Sırasında Hizmette Bulunmanın Fazileti	4/ 485
Savaşa Çıkmadan Önce Zifafa Girmek İsteyen Kimse	8/ 263
Savaşa Çıkmak İsteyen ve Güvenlik Gereği Bunu Gizleyen Kimse	4/ 534

Savaşta Giderken Yanında Yol Azığı Taşımak	5/ 7
Savaşta Ganimet Koyun veya Deve Elde Ederler ve İzinsiz Kesme	8/ 540
Savaşta Birbiriyle İhtilafın Kerih Görülmesi ve İmamına Karşı Gelme	5/ 51
Savaşta Çocukları Öldürmek	5/ 34
Savaşta Gösterilen Kahramanlığın Övülmesi, Korkaklığın Yerilmesi	4/ 439
Savaşta Hizmet Etme veya Savaşması İçin Ücretle Tutulmanın Hükümü	4/ 554
Savaşta İken Başkasının Binek Hayvanını Önünden Çeken Kimse	4/ 470
Savaşta İken Ücretli Kişi Tutmanın Hükümü	3/ 451
Savaşta İpek Giymenin Cevazı	4/ 509
Savaşta Kadınların Askerlere Su Kırbaları Taşımalarının Cevazı	4/ 480
Savaşta Kadınların Öldürmek	5/ 35
Savaşta Komutan Öldüğünde, Kendini Kumandan Yapan Kimse	5/ 77
Savaşta Meydanından Kaçmayacaklarına ve Ölüm Üzerine Beyat	4/ 542
Savaşta Şiir Okumak ve Savaşta Hendek Kazarken Sesi Yükseltmek	5/ 48
Savaşta Tevhid Uğruna Karşılaştığı Zorlukları Anlatan Kimse	4/ 441
Savaşta ve Hacda Bineğin Arkasına Birini Bindirmek	5/ 11
Savaşta ve Yolculukta İken Ganimet Mallarını Taksim Eden Kimse	5/ 79
Savaşta yalan Söylemek	5/ 45
Savaşta Yün Cübbe Giyilmesi	9/ 112
Savaşta Zayıf ve Salih Kimselerin Dualarıyla Yardım İsteyen Kimse	4/ 491
Savaşta, Başkasına Ait Bineğe Ona Yardım İçin Dürtüp Vuran	4/ 467
Savaştan Dönen Kimsenin Söyleyeceği Duâ	5/ 93
Savaştan Dönenleri Karşılama	5/ 92
Savaştan Sonra, Ya Karşılıksız Salıverin, Veya Fidyeye Alarak Bırakın	5/ 36
Savaştan ve Tozlardan Sonra Yıkınmak	4/ 433
Sayıcı Az Olan Bir Topluluğun Çok Olana Selâm Vermesi	9/ 408
Sebe' Süresi	7/ 512
Seccade Üzerinde Namaz Kılmak	1/ 319
Secde de Pazuları Açmak ve Karnını Uyluklarında Uzaklaştırmak	2/ 19
Secde Esnasında, Secde Edebilmek İçin Eliyle Hanımına Dokunma	1/ 399
Secde Etmenin Fazileti	2/ 16
Secde Süresi	7/ 491
Secde Süresinde Yapılan Tilâvet Secdesi	2/ 183
Secdede Dûa ve Tesbih	2/ 25
Secdede Elleri Açıp Yanlardan Uzaklaştırmak	1/ 323
Secdede Kollar Yere Yapışacak Şekilde Yayılmaz	2/ 27
Secdede Tekbirin Tamamlanması	2/ 5
Secdeden Kalkarken Tekbir Getirme	2/ 6

Secdesini Tam Yapmadığı Zaman	2/ 20
Secdeye Tekbirle Birlikte Eğilmek	2/ 14
Seferde İken Bir Tek Müezzin Ezan Okusun Diyen Kimse	1/ 463
Seferde İken de Öğle Namazını Serinliğe Bırakmak	1/ 413
Seferde Namazı Kısaltmanın Hükmü (Dipnot)	6/ 541
Seferde veya Hazarda Namazında Kâbe'ye Yönelmesi	1/ 328
Seferden Dönen Kimsenin Ailesinin Yanına Ne Zaman Geleceği	3/ 129
Seher Vaktinde Uyuyan Kimse	2/ 217
Seher Vaktine Kadar Visal Orucu Tutmanın Cevazı	3/ 245
Sehiv Secdesi	2/ 277
SEHV (NAMAZDA UNUTUP YANILMA) KİTÂBÎ	2/ 275
Selâm Vermenin ve İzin İstemenin Üç Kere Oluşu	9/ 418
Selâm, Yüce Allah'ın İsimlerinden Bir İsimdir:	9/ 407
Selamdan Önce Okunan Duânın Vâcib Olmadığı	2/ 35
Selamdan Sonra İmamın Mihrabta Bir Müddet Beklemesi	2/ 43
Selâmı Yaymak İslâm'dandır	1/ 67
Selâmın Yayılması	9/ 410
Selamlaşma hakkında (Dipnot)	9/ 399
Selden Olan Tûfân	5/ 389
Selefin, Evlerinde ve Yolculukda Et ve Diğer Yiyecekleri Toplamaları	8/ 463
SELEM (Selem Akdi Kitabı)	3/ 433
Selem Akdinde Kefilin Hükmü	3/ 439
Selem Akdinde Rehin Vermek	3/ 439
Selmân El-Fârisî'nin Müslüman Oluşu	6/ 269
Sem'i (Dipnot)	11/ 143
Semûd kavmi (Hicr ehli) (Dipnot)	5/ 370
Sen Mübarek bir Vadidesin	3/ 524
Serâvîl	9/ 115
Serîd (Tirid) Yemeği	8/ 461
Seût Denilen Burun İlacı	9/ 42
Sevginin Başlangıcı Allah Azze ve Celle Tarafındandır	9/ 246
Sevik Yemeği	8/ 445
Sevik Yemeğinden sonra Abdest Almayıp Ağzını Çalkalayan Kimse	1/ 206
Sıcaklığın Çok Olduğu Zaman Öğle Namazını Serinliğe Ertelemek	1/ 411
Sıcaklığın Şiddetinden Dolayı Elbise Üzerine Secde Etmek	1/ 321
Sıdk (Dipnot)	9/ 293
Sıdk, kezib (Dipnot)	10/ 38
Sığır ve Davar Ayağı Yemeğine İcabet Eden Kimse	8/ 276

Sıgır Zekâtı	2/ 442
Sihhatli Cimri Olduğu Hâlde Sadaka Veren Sadakasının Fazileti	2/ 413
Sınırları Belirsiz Bir Araziyi Vakıf Yaptığı Zaman, Bu Vakıf Caizdir	4/ 394
Sırat, Cehennem Köprüsüdür	10/ 105
Sırrı Koruyup Onu İfşa Etmemek	9/ 462
Sırrı Kılınan Namazda İmamın Okuduğu Âyeti İşittirmesi	1/ 554
Sırtında Odun Taşımak, Kazandığını Sadaka Yapan Ve Hammâl Ücreti	3/ 460
Sırtüstü Yatmak	9/ 460
Sırtüstü Yatmak ve Ayağın Birini Diğeri Üzerine Koymak	9/ 202
Sidretül-Müntehâ (Dipnot)	5/ 221
Siful-Bahr Savaşı	6/ 593
Sihir	9/ 89
Sihir ve Yüce Allah'ın Kavilleri	9/ 84
Silâhın Rehin Olarak Bırakılması	4/ 125
Silk ve Arpa	8/ 453
Simsarlık Ücreti	3/ 460
Siyerâ nedir (Dipnot)	4/ 212
Sizden biri dua ederken Allah'a kesin ifadelerle dua etsin	9/ 505
Sizden Biriniz, İmam Fatiha Suresini Okuduktan Sonra Amin Der	5/ 233
Sizin En Hayırlınız Kur'ân'ı Öğrenen ve Öğretendir	8/ 160
Sizler Benim Bildiğimi Bilseydiniz Az Güler Çok Ağlardınız, Hadisi	10/ 41
Sizler, kendinizden önce gelen milletlerin yoluna uyacaksınız	11/ 84
Sizleri Yaradılışı Belli Belirsiz Bir Parça Etten Yarattık, Kavlinin	1/ 269
Sofra ortaya konur, Namaz İçin de Kamet Getirilirse Hangisi Yapılır	1/ 487
Sofrada Arkadaşına Bir Şeyi Uzatıp Veren veya Takdîm Eden	8/ 473
Soğuk ya da Yağmurlu Bir Gecede Namazların evlerde kılınması	1/ 464
Son İki Rekâtta Sadece Fatiha Sûresi Okunur	1/ 553
Son Oturuşta Teşehhüd	2/ 33
Soru Sorana, Sorduğundan Daha Fazlasıyla Cevap Veren Kimse	1/ 156
Soru Sormanın ve Külfet Ve Zorluk Aramanın Mekruh Olması	11/ 57
Sorumluluk bilinci (Dipnot)	10/ 532
Sözlü ve Ameli Bütün Günahları Terk Eden Kimsenin Fazileti	10/ 270
Sözlü ve Fiili Ezizyetlere Karşı Sabır	9/ 297
Sözümün ulaştığı kimse, bizzat işitenden daha anlayışlı olabilir	1/ 105
Su Bulunmadığında Temiz Toprak, Abdest Suyu Yerine Geçer	1/ 287
Su Dağıtmada Görevli veya Başkalarının Mina'da Gecelemeleri	3/ 89
Su İle Hem Ağzına Su Verip Çalkalayan Hem de Burnuna Su Verme	1/ 196
Su İle İstinca Etmek (Helâda su ile Taharetlenmek)	1/ 169

Su Tulumunun Ağzının Kıvrılması	8/ 588
Su ve Sidr ile Ölüyü Yıkamak Ve Abdest Aldırmak	2/ 296
Su Yollarını Kapatmak	3/ 543
Subhânallah, Demenin Fazileti	9/ 554
Suç işleyip, Tövbe Eden İmama Fetva Sorduğunda, Ceza Olmadığı	10/ 280
Suçlunun Harem İçinde Bağlanması ve Hapsedilmesi	4/ 44
SULH KİTÂBİ	4/ 293
Sur (İsrafil aleyhisselam) (Dipnot)	10/ 67
Sûra Üfürülmesi	10/ 66
Suretləri Bozmak	9/ 191
Suya Muhtaç Olan Her Şeyi Sulamanın Fazileti	3/ 547
Suyun Paylaşımı Hakkındaki Hüküm	3/ 537
Suyun Tatlısını Aramak	8/ 579
Sünnet olma (Hitan). (Dipnot)	5/ 338
Süt Emmeden Dolayı Meydana Gelen Akrabalık	8/ 218
Süt Emmenin Azının da, Çoğunun da Nikâhı Haram Kılacağı	8/ 217
Süt Emmeyle Oluşan Akrabalıktan Dolayı Kadınlara Bakma	8/ 323
Süt Emziren Kadının (Sütannenin) Şahitliği	4/ 255
Süt İçilmesi	8/ 576
Süt İçmekten Dolayı Ağız Çalkalanır mı?	1/ 207
Süt İkramı	4/ 59
Süte Su Katarak İçmek	8/ 581
Sütü Memesinde Toplanabilecek Hayvanın Sütünün Yasaklanması	3/ 375
Sütü Memesinde Toplanmış Hayvanı Alan Dilerse Geri Verir	3/ 377
Süzme Peynir	8/ 452

-Ş-

Şaban Ayında Tutulan Orucun Mübah Oluşu	3/ 247
Şahidin ve Orada Olmayanın Vekâletinin Câiz Olması	3/ 494
Şahitlik Yapacağı Esnada Saklanan Kimsenin Şahitlik Yapması	4/ 232
Şam Ehlinin Niyet, İhrama Girme ve Telbiye'ye Başlama Yeri	2/ 492
Şâm'da Meydana Gelen Mûte Savaşı	6/ 515
Şamlı Kâfirler Tarafından Yapılmış Cübbe İçinde Namaz Kılmak	1/ 305
Şart Koşmak ve Borç İkrarında İstisna Yapmanın Caiz Oluşu	4/ 359
ŞARTLAR KİTÂBI	4/ 317
Şaşkınlık Esnasında "Allâhu Ekber" ve "Subhânallah" Demek	9/ 389
Şayet Hicret Olmasaydı, Muhakkak Ben Ensar'dan Biri Olurdum	6/ 120
Şayet Olsaydı, Yapsaydı, Diye Temenni Etmenin Caiz Olması	11/ 25
Şefaât (Dipnot)	5/ 342
Şefaât (Dipnot)	7/ 97
Şefaât Hadisi (9- Bâb)	5/ 342
Şehadet nedir (Dipnot)	4/ 229
ŞEHADETLER KİTÂBI	4/ 229
Şehide Cenaze Namazı Kılmanın Hükümü	2/ 354
Şehidlerin Yıkanması Görüşünde Olmayan Kimse	2/ 355
Şehir Halkının Alış-veriş, İcâr, Ölçü, Tartı Gibi İşlerine Bakan Kimse	3/ 409
Şehirli Köylünün Malını Onun Adına Satabilir mi, Nasihat Eder mi?	3/ 380
Şehirlinin Köylünün Malını Köylü Adına Satmasını Hoş Görmeyen	3/ 381
Şehit Olmayı Temenni Etmek	4/ 419
Şek günü (Dipnot)	3/ 201
Şems Sûresi	8/ 84
Şer'i Hükümlere Muhalefet Etmenin Çirkinliği	11/ 112
Şeri Cezalar Hakkında Aracılık Etmenin Çirkinliği	10/ 260
Şeri Cezalar Keffârettir	10/ 257
Şeri Cezalar Makamca Yüksek ve Aşağıda Olan İçin de Uygulanır	10/ 260
Şerrinden ve Fesadından Korktuğu Kimse ile Beraberken Hile	5/ 47
Şevval Ayında İtikaf Yapmak	3/ 296
Şibr (Dipnot)	5/ 207
Şibr nedir (Dipnot)	4/ 74
Şiddetli Rüzgâr Estiğinde (Sözlü ve Fiilî Olarak Ne Yapılır?)	2/ 158

Şifâ Üç Şeydedir	9/ 36
Şiğâr	8/ 228
Şiir hakkında (Dipnot)	9/ 342
Şiir, Recez ve Teğanniden Caiz Olan ve Mekruh Kılınanlar	9/ 334
Şirk (Dipnot)	10/ 273
Şirk (Dipnot)	10/ 311
Şirk (Dipnot)	7/ 101
Şirk (Dipnot)	7/ 488
Şirk (Dipnot)	9/ 299
Şirk (Dipnot)	9/ 574
Şirk Olan Rukye (Dipnot)	8/ 147
Şirk ve İtaatsizlik (Dipnot)	9/ 449
Şirket (Dipnot)	4/ 103
Şu bağın ziraatını yap ve mahsûlünde benimle ortak ol, Bu Caiz mi	3/ 513
Şu iki hasletten başkasına hased etme ruhsatı verilmemiştir, Hadisi	11/ 263
Şu Kadın Benim Kız kardeşimdir, Dediğinde, Bir şey Gerekmez	8/ 350
Şu'm lafzı (Dipnot)	4/ 464
Şuarâ Sûresi	7/ 474
ŞUF'A (Şuf'a Kitabı)	3/ 443
Şuf'a Hakkı Sahibi Olan Ortağına Şuf'ayı Arzetmesi Halinde Hüküm	3/ 444
Şuf'a Hakkı Taksim Olmamış Maldadır.	3/ 443
Şuf'a nedir (Dipnot)	3/ 412
Şûrâ Sûresi	7/ 540
Şükreden bir kul olmayayım mı? (Dipnot)	10/ 23
Şüpheli Şeylerden Uzak Durmak	3/ 310
Şüpheli Şeylerin Tefsiri	3/ 307
Şüphesiz beyândan bir kısmı sihirdir	9/ 90

-T-

TA'BİR (Rüya Tabiri Kitabı)	10/ 423
Tâatta Adak Adamak	10/ 194
Tabağın Etrafında El Gezdirip Yemek Araştıran Kimse	8/ 437
Tabaklanmadan Önce Ölü Hayvan Derilerinin Satmanın Hükümü	3/ 419
Tabaklanmış ve Tabaklanmamış Derilerden Yapılan Ayakkabılar	9/ 143
Tâbe, Medine'nin İsimlerinden Biridir	3/ 180
Tâbiûn (Dipnot)	6/ 16
Tağut (Dipnot)	7/ 228
Tâhâ Sûresi	7/ 421
Taharetsiz Namazın Kabul Olunmayacağı	1/ 160
Tahiyyat (Dipnot)	9/ 439
Tahrîm Sûresi	8/ 43
Tâif Savaşı	6/ 564
Taklit En Tehlikeli Tartışmaların Başında Gelir	1/ 25
Takriri Sünnet	11/ 105
TALÂK (Boşanma Kitabı)	8/ 333
Talâk Kastedilen Bir Söz Söylediğinde, Bu Erkeğin Niyetine Göredir	8/ 343
Talâk Sûresi	8/ 39
Talâkta ve Diğer Şer'i İşlerde İşaretle Bulunmanın Hükümü	8/ 371
Talha İbnu Ubeydullah'ın Zikri	6/ 83
Tanıdığına ve Tanımadığına Selâm Vermek	9/ 411
Târık Sûresi	8/ 81
Tarih, İslâm Târihinin Başlangıcı Hangi Olayla Başlar	6/ 259
Tarîz Hakkında Gelen Şey	10/ 304
Tarladaki Biçilmemiş Ekinin Safî Hububatla Satılmasının Hükümü	3/ 406
Tarlanızı Ziraat İçin Din Kardeşinize İhsan Etmeniz Daha Hayırlıdır	3/ 518
Tartılacak Şeylerde Bilinen Bir Tartıda Yapılan Selem	3/ 434
Tastan Su Almak	1/ 201
Tasvir (Dipnot)	8/ 278
Taşla Kısas Yapan Kimse	10/ 326
Taşlarla İstinca	1/ 172
Taşlarla İstinca Eden Birinin Sayısı Tek Yapması	1/ 176
Taştan ve Ağaçtan Yapılmış Kaplardan Abdest Almak ve Yıkınmak	1/ 199

Tatlı ve Bal Şerbeti	8/ 582
Tâûn Hastalığı Hakkında Zikredilenler	9/ 61
Tâûn Hastalığına Sabreden Kimsenin Kazanacağı Sevap	9/ 65
Tâûn Hastalığından Kaçma Hususunda Hilenin Mekruh Oluşu	10/ 415
Tavaf Ederken Hacerul-Esved Hızasında Kişinin Eliyle İşaret Etmesi	2/ 552
Tavâf Esnasında Duran Kimsenin Tavâfı Sona Erer mi?	3/ 5
Tavâf Esnasında İslâm'ın Hoş Görmediği Bir Şeyi Kesme	2/ 558
Tavâf Esnasında Konuşmak	2/ 557
Tavâfın Abdestli Olarak Yapılması	3/ 17
Tavşan Etinin Helâl Olduğu	8/ 536
Tavuk Eti	8/ 529
Tayyi Kabilesi Heyeti Kıssası ve Adiy İbnu Hatim Hadîsi	7/ 24
Taze Hurmayı ile Beraber Salatalık Yemek	8/ 474
Taze ve Kuru Hurma	8/ 475
Tebbet Sûresi	8/ 116
Tebessüm Etmek ve Gülmek	9/ 284
Tebûk Savaşı	7/ 39
Tecessüs (Dipnot)	9/ 269
Tedavi Amaçlı Kendisine Ateşle Dağlama Tedavisi Yapma	9/ 47
TEFSİR (Kur'an'ın Tefsiri Kitabı)	7/ 91
Teğâbun Sûresi	8/ 39
TEHECCÜD (GECE NAMAZI) KİTÂBI	2/ 211
Tek Kadının Haberi	11/ 44
Tek Rekâtta Dümdüz Oturup Sonra Ayağa Kalkan Kimse	2/ 28
Tekâsur Sûresi	8/ 109
Tekbirlerini Cemaate Duyuran İmama Uyar, İnsanlarda Ona Uyarlar	1/ 515
Tekfirciler (Dipnot)	9/ 350
Tekrar Putlara Tapılacak Şekilde Zamanın Değişmesi	10/ 518
Tekrar Tekrar Dua Etmek	9/ 543
Tekvîr Sûresi	8/ 76
Telbîne Bulamacı	8/ 460
Telbiye Getirirken Sesi Yükseltmek	2/ 507
Telbiye Getirmek	2/ 507
Telbiye nedir. (Dipnot)	1/ 179
TEMENNÎ (Temenni Etmek Kitabı)	11/ 17
Temenni Etmek Hakkında Hadisler ve Şehid Olmayı Temenni Etmek	11/ 17
Temettü Haccı	11/ 19
Temettü Hacı Yapanın, Umreyi Yaptıktan Sonra Saçlarını Kısaltması	3/ 77

Temettü, Kıran ve İfrad Hacları, Kurban Getirmeyen Kimsenin Niyeti	2/ 519
Temim Oğulları Heyeti	6/ 597
Temiz Elbisesi Dışında, Kendisine Hayız Elbisesi Edinen Kadın	1/ 273
Temiz toprakla teyemmüm et, bu senin namaz kılman için yeterlidir	1/ 294
Temizlenmesi için Beraberinde Su Taşınan Kimse	1/ 169
Tenim Bölgesinden Umre Yapmak	3/ 115
TERAVİH NAMAZI KİTABI	3/ 271
Tercemede Takip Ettiğim Metod	1/ 31
Tertemiz Olması İçin Eli Toprağa Sürtmek	1/ 236
Terviye günü (Dipnot)	3/ 126
Terviye Yani Zilhiccenin Sekizinci Günü Öğle Namazı Nerede Kılınır	3/ 28
Terzilik Hakkında Zikredilenler	3/ 335
Tesettür (Dipnot)	9/ 400
Teşakkuh nedir (Dipnot)	3/ 401
Teşehhüd Oturuşunda Uygulanan Sünnet	2/ 30
Teşrik (Yani Bayram) Günlerinde Salih Amel İşlemenin Fazileti	2/ 117
Teşrik Günlerinde Oruç Tutmak	3/ 265
Tevazu (Dipnot)	10/ 55
Tevazu, Alçak Gönüllülük Kastı ile Hizmetçiyle Yemek Yeme	8/ 486
Tevazu, Yani Alçak Gönüllü Olmanın Fazileti	10/ 55
Tevbe 11. Âyetinin Tefsiri	1/ 63
Tevbe Sûresi	7/ 309
Tevessül (Dipnot)	9/ 208
Tevessül hakkında (Dipnot)	5/ 456
Tevhid (Dipnot)	11/ 121
TEVHÎD (Tevhid Kitabı)	11/ 121
Tevhid ve Şirk (Dipnot)	10/ 357
Tevl Ediciler Hakkında Gelen Haberler	10/ 376
Tevrat ve İncil Ehlerinden Müslüman Olan Kimsenin Fazileti	5/ 32
Tevrat'ın ve Diğer İlahi Kitapların Tefsir Edilmesinin Caizliği	11/ 274
Teyemmüm Alırken Eli Toprağa Bir Kere Vurmak Bâbı	1/ 292
Teyemmüm Eden (Ellerini Toprağa Vurduktan Sonra) Üfürür mü?	1/ 285
TEYEMMÜM KİTABI	1/ 281
Teyemmümde (Vâcip Ve Yeterli Olan) Yüz Ve Elleri (Meshetmektir)	1/ 285
Teyemmümle ilgili Ayet-i Kerime Bâbı	1/ 281
TIP (Tıp Kitabı)	9/ 35
Tınakları Kesmek	9/ 166
Ticaret İçin Denize Açılmanın Mubâh Oluşu	3/ 315

Ticaret İçin Yolculuğa Çıkmak	3/ 314
Ticaret Yapılan Çarşılar Hakkında Zikredilenler	3/ 354
Ticaret Yapmanın Mubâh Oluşu	3/ 313
Ticarete Öngörülen Şartlar	4/ 322
Tilâvet Secdesi (Dipnot)	7/ 584
Tilâvet Secdesi Okuyan Kişinin Secdesine Uyarak Secde Eden Kimse	2/ 187
Tilâvet Secdesini Vâcip Kılmadığı Görüşünde Olan Kimse	2/ 188
Tîn Sûresi	8/ 96
Tövbe	9/ 481
Tövbe (Dipnot)	5/ 460
Tulumun Ağzından İçmenin Yasaklanması	8/ 589
Tûr Sûresi	7/ 577
Tuvalete Girerken Söylenecek Duâ	9/ 495
Tuvalete Girmeden Önce Kişinin Ne Söyleyeceği	1/ 165
Tükürük Galebe ettiği Zaman Onu Elbisesinin Bir Tarafına Alsın	1/ 336
Türklerle Savaş	4/ 514
Tüyleri Sıcak Su İle Giderilerek Kızartılmış Kuzu, Kemiği ve Eti	8/ 462

-U-Ü-

Ubey İbnu Ka'b'ın Menkıbeleri	6/ 142
Ucunda Demir Olan Bir Asa ile Yapılan Av	8/ 499
Uhud Savaşı	6/ 344
Uhud Savaşı (Dipnot)	5/ 5
Uhud Savaşında Allah Rasûlü'nün Aldığı Yaralar	6/ 373
Uhud Savaşında Müslümanlardan Öldürülenler	6/ 375
Ükiyye nedir. (Dipnot)	2/ 402
Ukl Ve Urayne Kabileleri Kıssası	6/ 465
Umman ve Bahreyn Kıssası	7/ 15
Umrâ ve Rukbâ Hakkında Söylenen Hükümler	4/ 220
UMRE KİTABI	3/ 109
Umre Yapan Kişi İhramdan Ne Zaman Çıkar?	3/ 123
Umre Yapan, tavâftan Sonra Mekke'den Ayrılrsa, Bu Veda tavâfı mıdır	3/ 119
Umrenin Farz Oluşu ve Fazileti	3/ 109
Umrenin Sevabı, Çekilen Yorgunluğa Göredir	3/ 118
Umreye Niyetlenen Kişi Engellenirse Ne Yapar?	3/ 133
Unutarak-Cehaleten Akşamdan Sonra Akabe Cemresini Taşlayan	3/ 79
Usame ibnu Zeyd'i Cuheyne Kabilesinden Hurakalar'a Gönderilmesi	6/ 520
Usâme İbnu Zeyd'i Komutan Olarak Ordunun Başında Gönderilmesi	7/ 88
Usâme İbnu Zeyd'in Zikri	6/ 88
Usandırmamak İçin, Zaman Zaman Vaaz Ve Ders Yapmak	9/ 560
Useyd ibnu Hudaýr ve Abbâd ibnu Bişr'in Menkıbeleri	6/ 138
Uşeyra veya Useyra Savaşı	6/ 273
Utanmazsan İsteddiğini Yap	9/ 315
Utbe İbnu Rabîa'nın Kızı Hind'in Zikri	6/ 156
Uyeyne ibnu Hısn'ın Temimoğulları üzerine gitmesi (68- Bâb)	6/ 598
Uykudan Dolayı Abdest Gerekir mi?	1/ 207
Uyumakta Olan Müşriğin Öldürülmesi	5/ 40
Uyunacağı Zaman Allah'a Sığınmak ve (Felâk, Nas ve İhlas sureleri)	9/ 493
Uyunacağı Zaman Allâhu Ekber Ve Subhânallâh Demek	9/ 492
Uyunacağı Zaman Evin İçindeki Yanan Ateş Söndürülmelidir	9/ 464
Uyuyan Bir Kimsenin Arkasında Namaz Kılmak	1/ 395
Uyuyupda Namaz Kılmayanın Kulağına Şeytan Bevletmiştir	2/ 224

Ücretle Birini Tutup, İş Bitiminde Hak Ettiği Ücreti Almadan Gitmek	3/ 457
Ücretle Tutulan İşçinin Salih Bir Kimse Olması	3/ 447
Ücretle Tutulan Kimsenin Ücretini Vermeyen Kimsenin Günahı	3/ 455
Ücretliye, Hizmet Müddetini Açıklayıp, Yapacağı İş Açıklamayan	3/ 452
Üç kişi bir aradayken, ikisi, üçüncüyü bırakıp gizli konuşmaz	9/ 460
Üç Kişiden Fazla İseler, Gizlice Konuşmalarında Sakınca Yoktur	9/ 462
Üç talâk Vermeyi Caiz Gören Kimse	8/ 338
Üç ve Dört Rekâtlı Namazlarda Birinci Oturuşta Teşehhüd	2/ 32
Ümmetimden hak üzere olacak bir taife hiç eksik olmayacaktır	11/ 78
Ümmü Selî't'in Zikri	6/ 368
Üzerinde Bir Adağı Olduğu Hâlde Ölen Kimse	10/ 195
Üzerinde Gömlek Varken Bilmeksizin İhrama Girmek	3/ 166
Üzerinde Haç İşareti Veya Resim Bulunan Elbiseyle Namaz	1/ 314
Üzerinde Motifleri Bulunan Elbiseyle Namaz Kılmak	1/ 313
Üzerinde Oruç Borcu ile Ölen Kimse	3/ 235
Üzerinde Resim Olan Şeyler Üzerine Oturmayı Sevmeyen Kimse	9/ 193
Üzerlerine Azap İnen Kavimlerin Mekânlarında Namaz Kılma	1/ 348
Üzüm Suyundan Yapılan ve Pişirildiğinde İçki Olan Bazak İçeceği	8/ 574
Üzümden Yapılan Şarap	8/ 565
Üzüntü Halinde Okunacak Dua	9/ 509

-V-

Vadiye İndiğinde Telbiye Getirmek	2/ 511
Vahiy Nasıl İndi ve Vahiyden Rasûlullah'a İlk İnen Hangisidir?	8/ 125
VAHYİN BAŞLANGICI KİTABI	1/ 33
Vahyin Başlangıcının Nasıl Olduğu (1. Bab)	1/ 33
Vahyin Başlangıcının Nasıl Olduğu (2. Bab)	1/ 34
Vahyin Başlangıcının Nasıl Olduğu (3. Bab)	1/ 35
Vahyin Başlangıcının Nasıl Olduğu (4. Bab)	1/ 39
Vahyin Başlangıcının Nasıl Olduğu (5. Bab)	1/ 40
Vahyin Başlangıcının Nasıl Olduğu (6. Bab)	1/ 41
Vakfe Yerine Gitmek İçin Acele Etmek	3/ 35
Vakfedilen Şeylerde Koşulan Şartlar	4/ 360
Vakfın İşleriyle İlgilenen Kimsenin Ücreti	4/ 400
Vakıf Hususunda Vekâlet, Vekilin Nakafası, Vakıf Malından Yemesi	3/ 504
Vakıf Nasıl Yazılır	4/ 397
Vakıf ve Sadaka Vermede Şahit Göstermek	4/ 387
Vakıf Yapan Kişi Vakfettiği Maldan Faydalanabilir mi?	4/ 379
Vakıfta Bulunanın: "Biz Onun Bedelini Allah'tan İsteriz" Demesi	4/ 402
Vâkia Sûresi	8/ 6
Vakti Geçen Namazların Sıra ile Edâ Edilmeleri	1/ 444
Vakti Geçtikten Sonra İnsanlara Cemaatle Namaz Kıldırın Kimse	1/ 443
Vali, İki Kumandan Gönderdiğinde İtaat ve İsyan Hususunda Emri	10/ 563
Vasiyet Edenin Dava Açmasının Cevazı	4/ 368
Vasiyet Sahibinin Ölmüş Adına Nesebe Katma ve Diğer Davâsı	4/ 42
Vasiyetler ve Allah Rasûlü'nün: "Kişinin vasiyeti yanında ..." Sözü	4/ 363
VASİYETLER KİTÂBI	4/ 363
Veba Ve Humma Hastalıklarının Kaldırılması İçin Duâ Eden Kimse	9/ 33
Vebanın ve Hastalığın Kaldırılması İçin Duâ Etmek	9/ 529
Vedâ Haccı	7/ 25
Veda Hutbesi (Dipnot)	3/ 87
Veda tavâfı	3/ 97
VEKÂLET (Vekâlet Kitabı)	3/ 489
Vekil Maldan Bir Miktar Şeyi Terk Ettiği Zaman Bu İş Caiz Olur	3/ 501
Vekîl, Bir Şeyi Fesâtlı Alış-verişle Satışında Bu Geçerli Değildir	3/ 504

Vekiline Sadaka Veren, Sonra da Vekili O Sadakayı Geri Veren Kimse	4/ 383
Velâ nedir (Dipnot)	4/ 143
Velâyet (Dipnot)	4/ 166
Velayet Hakkı Tanınmadan Azat Edilen Kölenin Mirası	10/ 240
Velâyet Hakkı, Köleyi Azat Edene Aittir. Bulunmuş Çocuğun Mirası	10/ 239
Velâyet Konusunda Öngörülen Şartlar	4/ 335
Veli, Kendisi Evlenmek İstediginde Başka Veli'ye İhtiyacı Var mıdır	8/ 244
Velfid İsmi ile İsimlendirmek	9/ 375
Velime (Düğün Yemeği) Haktır	8/ 269
Velime; Düğün Yemeği	8/ 261
Velimeye Davet Edildiği hâlde İcabet Etmeyen İsyân Etmiştir	8/ 275
Velimeye ve Davete İcabet Hakkı ve Yedi Gün Velime Veren Kimse	8/ 274
Velinin İzni Olmaksızın Yapılan Nikâh Geçerli Değildir	8/ 240
Velinin Yetim Kız Hakkında Hile Yapmaktan Yasaklanması	10/ 407
Veliye Hitaben nikâh akti ve Bu Nikâh Caiz Olmuştur	8/ 252
Verdiği Sadakayı Başa Kakan Kimse	2/ 422
Verilen Hediyeden Geri Çevrilmeyecek Olanlar	4/ 185
Verilen Sözün Yerine Getirilmesini Emreden Kimse	4/ 284
Vesveseleri Şüpheli Şeylerden Görmeyen Kimse	3/ 311
Visal orucu (Dipnot)	3/ 210
Visal Orucu Tutmayı Çoğaltan Kişiye, İbret İçin Verilen Ceza	3/ 243
Visal Orucu ve Bir Şeyi Kendine Gerekli Kılan ve Aşırılığa Gitme	3/ 241
Vitir Namazı Hakkında Gelen Rivayetler	2/ 131
VİTİR NAMAZI KİTÂBI	2/ 131
Vitir Namazının Vakitleri	2/ 133
Vücuda Saplanan Okun Çekilip Çıkarılması	4/ 482

-Y-

Yağın Ve Suyun İçine Düşen Necaset	1/ 219
Yağmur Çok Yağdığında “çevremize yağdır” Diye Dua Etmek	2/ 151
Yağmur Duası İçin Musallaya Çıkmak	2/ 154
YAĞMUR DUASI KİTÂBİ	2/ 139
Yağmur Duası ve Resûlullahın Yağmur Duasına Çıkması	2/ 139
Yağmur Duası'nın Büyük Mescidde Yapılması	2/ 143
Yağmur Duasında Cuma Namazı ile Yetinen Kimse	2/ 147
Yağmur Duasında İmamın Ellerini Kaldırması	2/ 156
Yağmur Duasında İmamın Yardım Teklifini Geri Çevirmemesi	2/ 149
Yağmur Duasında İnsanların İmamla Beraber Ellerini Kaldırmaları	2/ 155
Yağmur Duasında Kibleye Yönelmek	2/ 155
Yağmur Duasında Ridasını Ters Çevirmediğinin Söylenmesi	2/ 149
Yağmur Duasında Ridayı Ters Çevirmek	2/ 142
Yağmur İsteme Namazında Kıraatın Açıkten Okunması	2/ 153
Yağmur Suyu ve Akarsu İle Sulanan Mahsullerin Öşrü	2/ 463
Yağmur ve Bir Mazerete Binaen Namazın Evde Kılınmasına	1/ 485
Yağmur Yağdığında Ne Söylenir?	2/ 156
Yağmurdan Dolayı Cuma Namazına Gelmemeye Ruhsat Verilmesi	2/ 72
Yağmurun Ne Zaman Yağacağını Ancak Allah Bilir	2/ 161
Yahudilerin Arap Yarımadasından Çıkarılması	5/ 173
Yahudilerin Cibril Düşmanlığı	6/ 263
Yahudilerin Medine'den Kovduğunda Arazilerini Satmaları Emri	3/ 425
Yahudilerin ve Diğerlerinin Yanında Bir Malı Rehin Olarak Bırakmak	4/ 127
Yahudilerle Ekincilik Akdi Yapmak	3/ 519
Yaka ve Yenleri Altın Düğmelerle Bağlanmış Elbise	9/ 149
Yakaları Yırtan Bizim Sünnetimiz ve Yolumuz Üzere Değildir	2/ 321
Yakın Akriba İçine Kadın ve Çocuklar Girer mi?	4/ 378
Yakub aleyhisselam'ın tavsiyesi (Dipnot)	5/ 365
Yalan Yere Şahitlik Etmek Hakkında Gelen Âyet ve Hadisler	4/ 247
Yalancılık (Dipnot)	9/ 296
Yalnız Yaşamak Kötü Topluluklara Karışmaktan Rahatlıktır	10/ 49
Yanındaki Develerin Zekâtı Bintu Mehad'a Ulaşan, Kimse	2/ 437
Yanlarında Mızrak Taşıyanların Mescide Girmelerinin Cevazı	1/ 361

Yapılan Fethi Müjde Vermek	5/ 88
Yapılan Nezrin Kulu Ancak Kadere Götürüp Atması	10/ 134
Yapılan Sihir Bozulabilir mi?	9/ 87
Yaptığı Bir Beyati Bozan Kimse	11/ 9
Yaralamalarda Erkekler ile Kadınlar Arasında Kıyas Uygulanması	10/ 331
Yarış İçin Atların Zayıflatılması	4/ 473
Yaşaklama ve Edeplendirme Cezalarının Sayısı Ne Kadardır	10/ 305
Yasaklanan Câhiliyet Davası	5/ 487
Yasaklanan Kablar (Dipnot)	5/ 109
Yâsîn Sûresi	7/ 517
Yaş Hurmaların Altın Ve Gümüş Karşılığında Satılması	3/ 396
Yaş Meyvelerin, Olgunlaşmadan Önce Satılmalarının Hükmü	3/ 400
Yaşça Büyük Birinin Küçük Biriyle Evlendirilmesi	8/ 201
Yatağa Doğru Namaz Kılmak	1/ 392
Yatak	9/ 450
Yatarken Sağ Eli Sağ Yanağın Altına Koymak	9/ 487
Yatarken sağ yanı üzere yatma (13- Bâb)	9/ 493
Yatsı Namazında Kıraat	1/ 546
Yatsı Namazında Kıraatı Açıkta Okumak	1/ 545
Yatsı Namazında, İçinde Tilavet Secdesi Bulunan Sûreyi Okumak	1/ 546
Yatsı Namazından Önce Uyumanın Kerih Görülmesi	1/ 429
Yatsı Namazından Sonra Hayırda Sohbet Etmek	1/ 446
Yatsı Namazından Sonra Konuşmanın Kerih Görülmesi	1/ 445
Yatsı Namazını Cemaatle Kılmanın Fazileti	1/ 479
Yatsı Namazının Fazileti	1/ 428
Yatsı Namazının İlk İki Rekâtını Uzatıp Son İki Rekâtını Kısaltma	1/ 547
Yatsı Namazının Vakti Gece Yarısına Kadardır	1/ 432
Yavaş Yürüyüşlü At	4/ 471
Yaya Yürüyen Kimsenin Oturana Selâm Vermesi	9/ 409
YAZIŞMA KİTABI	4/ 161
Ye'cüc ve Me'cüc	10/ 529
Ye'cüc ve Me'cüc Kıssası	5/ 328
Yedi Kat Yer Hakkında Gelen Şeyler	5/ 206
Yedi Kemik Üzere Secde Etme	2/ 21
Yemeğe "Bismillâh" Diyerek Başlamak ve Yemeği Sağ Elle Yemek	8/ 435
Yemeğe Davet Edilmediği hâlde Kendileriyle Beraber Gelen Kimse	8/ 487
Yemek Maddelerinde, Yol Azığında ve Ticaret Mallarında Ortaklık	4/ 103
Yemek Sözü'nün Zikrî	8/ 467

Yemek Yedirmek İslâm'dandır	1/ 54
Yemek Yerken Önünden Yemek	8/ 436
Yemekte ve Diğer İşlerde Sağdan Başlamak	8/ 437
Yemekten Sonra Ağzı Su ile Çalkalamak	8/ 483
Yemekten Sonra Okunacak Dua	8/ 485
Yemekten Sonra Parmakların Silinmeden Önce Yalanması, Emilmesi	8/ 484
Yemen Ehlinin İsmâîl aleyhisselama Nispet Edilmesi	5/ 480
Yemen Ehlinin Niyet İhrama ve Telbiye Getirmeye Başlama Yeri	2/ 495
Yemin (Dipnot)	11/ 154
Yemin (Dipnot)	7/ 182
Yemin (Dipnot)	9/ 306
Yemin Ettirilmeyecek de Olsa, Bir Şey Üzerine Yemin Eden Kimse	10/ 163
YEMİNLER VE ADAKLAR KİTÂBI	10/ 145
Yeminlerde İstisna	10/ 210
Yeminlerde Niyetin Esâs Olduğu	10/ 189
Yeminlere ve Adak Adamaya Neler Girer?	10/ 199
Yendiği Zaman Ekin Ekmenin ve Ağaç Dikmenin Fazileti	3/ 509
Yeni Bir Elbise Giyen Kimseye Yapılacak Duâ	9/ 140
Yeni Doğmuş Çocuğu Akika Kurbanı, İsim Verme	8/ 491
Yeni Evli Olduğu Hâlde Savaşa giden Kimse	4/ 550
Yere Dikilen Mızrağa Doğru Namaz Kılmak	1/ 387
Yerleşim Yerinden Ayrılınca Namazlarını Kısaltarak Kılar	2/ 195
Yeşil Elbiseler	9/ 127
Yetim Kızın Evlendirilmesi	8/ 250
Yetim ve Miras Sahipleri ile Ortaklık	4/ 111
Yetimlere Sadaka Vermek	2/ 447
Yetmişbin Kişi Cennete Hesapsız Olarak Girecektir	10/ 85
Yıkılırken Ve abdest Alırken Sağla Başlamak	1/ 180
Yıklamak Üzere Olan Duvarı Doğrultmak Üzere İşçi Tutmak Câizdir	3/ 452
Yılan ve Akrep Sokmasından Dolayı Rukye Yapmak	9/ 72
Yıldızlar Hakkında Gelen Şeyler	5/ 208
Yitik Devenin Alınıp Alınmayacağı	4/ 48
Yitik Eşyayı Bulan Kişi, Zayi Olmasın ve Diye Onu Yerinden Alır mı	4/ 57
Yiyeceğin Satılması ve Bir Malın Tekelini Ele Geçirmek (İhtikâr)	3/ 364
Yiyecek Maddeleri ve Benzeri Şeylerde Ortaklık	4/ 116
Yiyecek Maddesinin Tamamen Almadan Satılması	3/ 366
Yiyecek ve İçecek Kaplarının Ağızlarının Kapatılması	8/ 587
Yiyip Şükreden Sevap Bakımından Oruç Tutup Sabreden Gibidir	8/ 486

Yol Azığının Boyun Üzerinde Taşınması	5/ 10
Yola Çıkan Yolcunun Ailesine Dönmek İçin Acele Etmesi	3/ 131
Yola Şarap Dökülmesi	4/ 81
Yolcu Sefer Dönüşü Ailesinin Yanına Gece Gelmez	3/ 129
Yolcu ve Kadın İçin Kurban	8/ 547
Yolculuğa Ayın Sonunda Çıkmak	4/ 537
Yolculuğa Çıkarken Vedalaşmak	4/ 539
Yolculuğa Çıkmak İstedığında Hanımları Arasında Kur'a Çekmek	8/ 306
Yolculuğa Öğleden Sonra Çıkmak	4/ 536
Yolculuk Dönüşü Namaz Kılmak	5/ 96
Yolculuk Esnasında Bir Vadiye İnildiğinde "Subhânallâh" Denilmesi	5/ 17
Yolculuk Esnasında Kadınla Zifafa Girmek	8/ 264
Yolculuk Masiyet Üzere Değil ise, Yaptığı İbadetler, Eksiksiz Yazılır	5/ 18
Yolculuk, Azaptan Bir Parçadır	3/ 131
Yolculukta Yüksek Yere Çıkıldığında 'Allâhu Ekber' Denilmesi	5/ 17
Yolculukta Arkadaşının Eşyasını Taşıyan Kimsenin Fazileti	4/ 487
Yolculukta Cemde Ezan mı, Yoksa Sadece Kâmetmi Getirilir	2/ 204
Yolculukta Duhâ Namazı	2/ 241
Yolculukta Farz Namazdan ayrı Nafile Namaz Kılmayan Kimse	2/ 201
Yolculukta Farz Namazların Haricinde Nafile Namaz Kılan Kimse	2/ 202
Yolculukta İken Akşam Namazının Üç Rekât Olarak Kılınması	2/ 196
Yolculukta İken Farz Namaz Kılınacağı Zaman Binitinden İnileceği	2/ 199
Yolculukta Kaylûle Uykusu Esnasında Kılıcını Bir Ağaca Asan Kimse	4/ 502
Yolculukta Namaz (Dipnot)	4/ 537
Yolculukta Namazlarının Cem Edilerek (Birleştirilerek) Kılınması	2/ 203
Yolculukta Orucu Bozan Kimse ve Kendisine Uyulup Oruc Bozmak	3/ 231
Yolculukta ve İhramlı İken Hacamat Olmak	9/ 43
Yolculukta ve Savaşta Cübbe Giymek	4/ 509
Yolculukta ve Yolculuk Dışında Yetimi Hizmette Kullanma	4/ 394
Yolculukta Vitir Namazını Kılmak	2/ 136
Yolculukta Yenleri Dar Bir Cübbe Giyen Kimse	9/ 112
Yolculuktan Döndüğünde Mescidde Namaz Kılmak	1/ 354
Yolculuktan Dönüşte Yemek Yapmak	5/ 97
Yolcunun İkamet Ettiği Yere Gündüz Vakti Gelmesi	3/ 128
Yolda İken Bir konuda Hüküm ve Fetva Vermek	10/ 544
Yönetici olmayı istememek (Dipnot)	10/ 539
Yûnus Sûresi	7/ 342
Yûsuf Aleyhisselâmın Rüyası	10/ 431

Yûsuf Sûresi	7/ 353
Yüce Allah'ın (Âli-İmran; 155) Kavli	6/ 363
Yüce Allah'ın (Âraf: 142- 143) Kavli	5/ 387
Yüce Allah'ın (Âraf; 57) Kavli Hakkında Gelen Şeyler	5/ 214
Yüce Allah'ın (Bakara: 158) Kavli	7/ 127
Yüce Allah'ın (Bakara: 220) Kavli	4/ 393
Yüce Allah'ın (Bakara: 267) Âyeti	3/ 317
Yüce Allah'ın (Bakara: 273) Kavli	2/ 457
Yüce Allah'ın (Bakara; 146) Kavli	6/ 5
Yüce Allah'ın (Cuma: 11) Âyeti	3/ 316
Yüce Allah'ın (Hicr 80) Kavli	5/ 369
Yüce Allah'ın (Hûd; 50) Kavli	5/ 325
Yüce Allah'ın (Lokman; 10) Kavli	5/ 291
Yüce Allah'ın (Mâide: 106-108) Kavli	4/ 403
Yüce Allah'ın (Meryem; 54) Kavli	5/ 364
Yüce Allah'ın (Neml; 54-58) Kavli (15. Bâb)	5/ 367
Yüce Allah'ın (Nisa: 10) Kavli	4/ 392
Yüce Allah'ın (Nisa: 11) Âyetinin Tefsiri	4/ 373
Yüce Allah'ın (Nisa: 2-3) Kavli	4/ 388
Yüce Allah'ın (Nisa: 6-7) Kavli	4/ 390
Yüce Allah'ın (Nûr; 9) Kavli :	7/ 442
Yüce Allah'ın (Rûm; 27) Kavilleri Hakkında Gelen Tefsirler	5/ 201
Yüce Allah'ın (Tevbe: 60) Kavli	2/ 450
Yüce Allah'ın (Tevbe: 60) Kavli İle Zekat Memurlarının, Hesabı	2/ 476
Yüce Allah'ın (Zümer; 67) Kavli	7/ 528
Yüce Allah'ın Ahzâb: 23 Kavli	4/ 426
Yüce Allah'ın Hac; 26-30 Ayetleri (123- Bâb)	3/ 69
Yüce Allah'ın İsimleriyle İstemek ve Bunlarla Allah'a Sığınmak	11/ 149
Yüce Allah'ın Kullarını Zikri Emir ile, Kulların Zikirleri ise Dua vs.	11/ 254
Yüce Allah'ın Musa aleyhisselama hitabı (Dipnot)	11/ 159
Yüce Allah'ın Şu Kavli	4/ 385
Yüce Allah'ın Şu Kavli	4/ 448
Yüce Allah'ın Şu Kavli	2/ 486
Yüce Allah'ın Tevbe: 52 Kavli	4/ 425
Yüce Allah'ın, "Ganîmet hakkında" (Enfal: 41) Kavli	5/ 121
Yüce Allah'ın; (Bakara: 196) Kavli'nin Tefsiri	2/ 526
Yüce Allah'ın; (Bakara: 197) Kavli	2/ 491
Yüksek Bir Yere Çıkıldığında Okunacak Duâ	9/ 537

Yüksek Sesle Ağlamanın Yasaklanması ve Mani Olunması	2/ 331
Yüzlerinin Tüylerini Yoldurtan Kadınlar	9/ 185
Yüzüğün Serçe Parmağına Takılması	9/ 156
Yüzüne Damga ve Alâmet Vurulması	8/ 539

-Z-

Zaferân Bitkisiyle Boyanmış Elbisenin Hükümü	9/ 141
Zalim de Olsa, Mazlum da Olsa Müslüman Kardeşine yardım Et!	4/ 65
Zâlimden İntikam Almak	4/ 67
Zan'nın Caiz Olan Kısım	9/ 271
Zandan sakının	9/ 271
Zarar Vermesinden Dolayı Saçın ve Diğer Kılların Tıraş Edilmesi	9/ 46
Zâriyât Sûresi	7/ 575
Zât, Sıfatlar Ve Allah'ın İsimleri Hakkında Zikredilen Şeyler	11/ 154
Zâtu Irk, Irak Ehlinin Mikat Yeridir	2/ 495
Zâtul-Cenb Hastalığının Devası	9/ 55
Zâtul-Kared Savaşı	6/ 468
Zâtur-Rıka' Savaşı	6/ 414
Zeamû (İddia Ettiler, İleri Sürdüler) Tabîri Hakkında Gelen Şey	9/ 345
ZEBÂİH VES-SAYD (Kesilen-Avlanan Hayvanlar Kitabı)	8/ 497
Zehir İçmek, ve Pis, Haram olan Şeylerle Tedavi Olmak	9/ 97
Zekât Borcunu Başka Maldan Öder Veya Mahsulünü Satması Caiz mi	2/ 466
Zekât İmandandır	1/ 81
ZEKÂT KİTÂBİ	2/ 395
Zekât Korkusuyla Zekât Malları Bir Araya Getirilmez	2/ 434
Zekât Memuru İstemedikçe Yaşlı, Ayıplı Hayvan Zekât Alınmaz	2/ 440
Zekat Vermek Üzere Beyat Etmek	2/ 399
Zekât Vermemek İçin Hile Yapmayı Terk Etmek	10/ 401
Zekat Vermeyen Kimsenin Günahı	2/ 400
Zekât, Ortaklık Malından Verilmesi	2/ 435
Zekatı Verilen Mal, Sahibini Cehenneme Sokan Hazine Değildir	2/ 402
Zekâtı, Altın ve Gümüş Dışında Başka Bir Mal Olarak Vermek	2/ 432
Zekâtun Farz Oluşu	2/ 395
Zekattan ve Sadakadan Ne Kadar Verilir? Sadaka Veren Kimse	2/ 431
Zelzele Sûresi	8/ 106
Zemzem (Dipnot)	5/ 343
Zemzem Suyu İle İlgili Gelen Rivâyetler	3/ 13
Zemzem Suyu Kıssası	5/ 490
Zengin, Fakîr ve Zayıf İçin Vakıf Yapmak	4/ 398

Zenginlik Fitnesinden Allah'a Sığınmak	9/ 532
Zerîre Kokusu	9/ 182
Zevcen için üzerinde bir hak vardır	8/ 298
Zeyd İbnu Amr İbnu Nufeyl'in Hadîsi	6/ 157
Zeyd İbnu Harise Savaşı	6/ 505
Zeyd İbnu Sâbit'in Menkıbeleri	6/ 143
Zimmî Olan Kimse Sihir Yaptığı Zaman Affedilir mi?	5/ 183
Zimminin Allah Rasûlü'ne: "Es-Sâmu Aleyke" Sözü	10/ 368
Zırhın Yahudinin yanında rehin verilmiş olduğu	7/ 87
Zırhını Rehin olarak Veren Kimse	4/ 124
Zıfâf Esnasında Gelin veya Damadın Ödünç Elbise Almasının Cevabı	4/ 221
Zıfaftan Sonra Savaşa Girmeyi Tercih Eden Kimse	4/ 550
Zihâr	8/ 370
Zimmet Ehli Kimselerin Verdiği selâma Nasıl Karşılık Verilir?	9/ 430
Zimmet Ehli Olanların Erkek ve Kadın İç Elbiselerine Bakma	5/ 90
Zimmet ve Aynı Borçta Antlaşma Yapmak	4/ 315
Zimmi (Dipnot)	5/ 163
Zimmi (ehli zimmet) nedir. (Dipnot)	2/ 335
Zimmi ve Müşriklerle Ekincilikte Ortaklık Yapmanın Hükümü	4/ 115
Zimmî veya harbi Erkeğin Nikâhındaki Kadın Müslüman Olursa	8/ 365
Zimmîlerle Cizye, Düşmanla Ateşkes Antlaşması Yapmak	5/ 163
Zina Eden İçin Mahrumiyet Vardır	10/ 276
Zina Eden Kadının ve Cariyelerin Kazancı	3/ 467
Zina Eden Kölenin Satışı	3/ 377
Zina Edicilerin Günahı	10/ 271
Zina Karşılığında Zinakâr Kadına Verilen Ücret ve Fâsid Olan Nikâh	8/ 409
Zina sebebiyle evliliği sona erdirmeye, Li'ân (Dipnot)	8/ 377
Zina ve Alkollü İçeceklerle Meşgul Olmaya Karşı Uyarı	10/ 251
Zina Yaptığının İtiraf Edilmesi	10/ 285
Zinakâr Kadının Çocuğu Doğurduğunda Recm Edilmesi	10/ 287
Zincirlerle Bağlanan Esirler	5/ 30
Ziraat Âletiyle Meşgul Olmanın Akıbetlerinden Sakınmak	3/ 510
Ziraat İçin Köpek Edinilmesi	3/ 511
Ziyaret Eden Kişinin Hastaya Dua Etmesi	9/ 32
Ziyaret Etmenin Meşruluğu ve Ziyarett eYemek Yiyen Kimse	9/ 281
Zor Durumda Olana Kefareti Hususunda Yardım Eden Kimse	10/ 204
Zor Manasına Gelen Hazn İsmi	9/ 370
Zorlanan Kimsenin Nikâhı Caiz Olmaz	10/ 390

Zorlanan Kimsenin Satış Yapması ve Mâli Hakkı	10/ 389
Zu'l-Halasa Gazvesi	6/ 588
Zul-Huleyfe Mescidi Yanında Yüksek Sesle Telbiye Getirmek	2/ 502
Zul-Huleyfe'de Geceleyen Kimse	2/ 506
Zul-Huleyfe'de Kurbanlığına İşaret Koyup Sonra İhrama Giren Kimse	3/ 55
Zul-Huleyfedeki devesini çökertti ve iki rekât namaz kıldı	2/ 496
Zulme Uğrayan Mazlum, Zulmünden Doğan Hakkını Helâl Etmesi	4/ 71
Zulmün Bazısı Bazısından Daha Hafiftir	1/ 71
Zulüm hakkında (Dipnot)	1/ 72
Zulüm hakkında (Dipnot)	5/ 341
Zulüm, Kıyamet Gününde Zulmetlerdir	4/ 69
ZULÜMLER VE GASP KİTÂBI	4/ 61
Zulümlerin Kısas Yapılması	4/ 61
Zumer Sûresi	7/ 525
Zû-Tuvâ'da, Zul-Huleyfe'deki Batha'da Konaklamak	3/ 103
Zübeyr İbnu Avvâm'ın Menkıbeleri	6/ 79
Zühd (Dipnot)	9/ 473

